

ÚZEMNÍ PLÁN MARIÁNSKÉ LÁZNĚ

DOPLŇUJÍCÍ PRŮZKUMY A ROZBORY

TEXTOVÁ ČÁST

ZADAVATEL	Město Mariánské Lázně
POŘIZOVATEL	Městský úřad Mariánské Lázně, Stavební úřad, Oddělení územního plánování
ZPRACOVATEL	Blank architekt s.r.o.
ZODPOVĚDNÝ PROJEKTANT	Ing. arch. Alena Švandelíková
DATUM	prosinec 2017

ZÁKLADNÍ ÚDAJE:

ZADAVATEL	Město Mariánské Lázně
	Ruská 155, 353 01 Mariánské Lázně
určený zastupitel	Ing. arch. Vojtěch Franta
POŘIZOVATEL	Městský úřad Mariánské Lázně , Stavební úřad, Oddělení územního plánování
	Ruská 155, 353 01 Mariánské Lázně
oprávněná úřední osoba pořizovatele	Ing. Miluše Lišková
ZPRACOVATEL	Blank architekt s.r.o. , Nad tratí 386/15, Vokovice, 160 00 Praha 6
	Ing. arch. Marek Blank , Dolní Libchavy 279, Libchavy 561 16
	autorizovaný architekt pro obor architektura, osvědčení ČKA č. 03 955
zodpovědný projektant	Ing. arch. Alena Švandelíková , Osov 11, 267 25 Osov
	autorizovaný architekt pro obor územní plánování, osvědčení ČKA č. 04 545
AUTORSKÝ TÝM	Ing. arch. Marek Blank
	Ing. arch. Alena Švandelíková (urbanismus)
	Ing. et Ing. arch. Lubomír Bača (urbanismus)
	Ing. arch. Eva Pavlečková (urbanismus)
	Ing. Mgr. Miroslav Vrtiška (sociální geografie, GIS)
	Ing. Miroslav Krössl (dopravní infrastruktura)
	Ing. Radek Kaemer (technická infrastruktura)
	Ing. Martina Součková (krajina)
	Ing. Josef Souček (krajina)
	Ing. Květoslav Havlíček (ÚSES)
	Petr Schejbal (GIS)
	Jakub Vík (GIS)
DATUM	prosinec 2017

OBSAH TEXTOVÉ ČÁSTI DOPLŇUJÍCÍCH PRŮZKUMŮ A ROZBORŮ:

1.	VÝZNAM, ÚČEL A CÍLE DOPLŇUJÍCÍCH PRŮZKUMŮ A ROZBORŮ	7
2.	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ÚZEMÍ	12
2.1.	Vymezení řešeného území	12
2.2.	Základní údaje o území	13
3.	ŠIRŠÍ VZTAHY V ÚZEMÍ	14
3.1.	Pozice města v sídelní struktuře	14
3.2.	Širší dopravní vztahy	15
3.3.	Širší vztahy technické infrastruktury	17
3.4.	Přírodní prvky a charakteristika krajiny v širších vztazích	19
3.5.	Sousední obce	20
3.6.	Účast města ve sdružení obcí	22
4.	ROZBOR SÍDELNÍ STRUKTURY	22
4.1.	Historický vývoj území	22
4.2.	Základní struktura města	33
4.3.	Urbanistická struktura a kompozice města	34
4.4.	Struktura a kompozice krajiny	37
4.5.	Vzájemné vazby sídel a krajiny	38
5.	POPIS STÁVAJÍCÍHO ZPŮSOBU VYUŽITÍ ÚZEMÍ	40
5.1.	Zastavěné území	40
5.2.	Uspořádání území dle způsobu využití	41
6.	CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ (ZPŘESNĚNÍ PODKLADŮ PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ Z ÚAP)	45
6.1.	Horninové prostředí a geologie	45
6.2.	Vodní režim	49
6.3.	Hygiena životního prostředí	53
6.4.	Ochrana přírody a krajiny	57
6.5.	Zemědělský a lesní půdní fond	68
6.6.	Dopravní a technická infrastruktura	71
6.7.	Sociodemografické podmínky	98
6.8.	Bydlení, občanské vybavení a veřejná prostranství	109
6.9.	Rekreace a cestovní ruch, památková péče a lázeňství	139
6.10.	Hospodářské podmínky	150
7.	LIMITY VYUŽITÍ ÚZEMÍ A HODNOTY ÚZEMÍ	162
7.1.	Limity využití území	162
7.2.	Hodnoty území	164
8.	ZÁMĚRY NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ	168
8.1.	Záměry dle Politiky územního rozvoje ČR	168
8.2.	Záměry dle Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje	170
8.3.	Záměry dle platného ÚPM	181
8.4.	Záměry dle evidovaných územních studií a regulačních plánů	187
8.5.	Záměry dle strategických dokumentů města	188
8.6.	Konkrétní oborové a projektové záměry	190
8.7.	Podněty občanů a samosprávy města	192
8.8.	Požadavky na koordinaci se záměry v širších vztazích	195
9.	PROBLÉMY K ŘEŠENÍ V ÚZEMNÍM PLÁNU	197

9.1.	Závady.....	197
9.2.	Rizika a ohrožení.....	198
9.3.	Střety	199
10.	ROZVOJOVÉ PŘEDPOKLADY ÚZEMÍ.....	202
10.1.	SWOT analýza a vyhodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje území	202
10.2.	Zhodnocení participace s veřejností a dotazníkového šetření	206
10.3.	Klíčové lokality a témata pro budoucí rozvoj území.....	213
11.	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ PRO ZPRACOVÁNÍ ZADÁNÍ ÚZEMNÍHO PLÁNU	215
PŘÍLOHA 1	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	219
PŘÍLOHA 2	BILANCE VYUŽITÍ ZASTAVITELNÝCH PLOCH VYMEZENÝCH V PLATNÉ ÚPD MĚSTA	221
PŘÍLOHA 3	ZHODNOCENÍ VYUŽITELNOSTI ÚAP.....	226

OBSAH GRAFICKÉ ČÁSTI DOPLŇUJÍCÍCH PRŮZKUMŮ A ROZBORŮ:

1	Výkres stávajícího způsobu využití území
2	Výkres struktury a kompozice území
3	Výkres limitů využití území
4	Výkres hodnot území
5	Výkres záměrů na provedení změn v území
6	Výkres problémů k řešení v ÚP

1. VÝZNAM, ÚČEL A CÍLE DOPLŇJÍCÍCH PRŮZKUMŮ A ROZBORŮ

Základní informace o pořízení nového Územního plánu Mariánské Lázně

Stávající Územní plán města Mariánské Lázně byl schválen Zastupitelstvem města dne 29.10.2002 usnesením č. 1149/02 dle starého stavebního zákona (zákon č. 50/1976 Sb.).

Nový stavební zákon (183/2006 Sb.), který nabyl účinnosti 1.1.2007, a jeho následná novela, omezily platnost územních plánů schválených dle starého stavebního zákona nejdříve do 31.12.2015, novelou do 31.12.2020. Pro město je tedy nezbytné zpracovat nový územní plán odpovídající aktuální legislativě ČR a soudobým požadavkům na rozvoj města.

Pořízení Územního plánu Mariánské Lázně bylo schváleno podle § 6 odst. 5 písm. a) ve spojení s § 44 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, Zastupitelstvem města dne 23.6.2015 usnesením č. ZM/137/15 z 8. zasedání zastupitelstva města.

Zastupitelstvo města Mariánské Lázně zároveň usnesením č. ZM/138/15 z 8. zasedání zastupitelstva města dne 23.6.2015 odsouhlasilo vyhlášení urbanistické soutěže (soutěže o návrh) s následným zadáním veřejné zakázky na zpracování nového Územního plánu Mariánské Lázně v návaznosti na výsledky soutěže, v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2016 uspořádalo město Mariánské Lázně ve spolupráci s Českou komorou architektů veřejnou urbanistickou soutěž, jejímž předmětem bylo zpracování základní strategie a koncepce územního rozvoje celého správního území města Mariánské Lázně včetně koncepce uspořádání krajiny a řešení širších vazeb. Účelem a posláním soutěže bylo nalézt a ocenit nejvhodnější řešení předmětu soutěže a následně zadat zakázku na zpracování Územního plánu Mariánské Lázně. Soutěž byla vyhlášena 10.2.2016, termín odevzdání soutěžních návrhů byl 10.5.2016. V jednacím řízení bez uveřejnění, které navázalo na soutěž o návrh, byl jako zpracovatel územního plánu vybrán Ing. arch. Marek Blank.

První etapou zpracování územního plánu (dále též jen „ÚP“) jsou tyto doplňující průzkumy a rozborů.

Základní informace o I. etapě Doplnujících průzkumů a rozborů

Doplňující průzkumy a rozborů slouží jako podklad pro zpracování zadání územního plánu a pro další fáze tvorby územního plánu. Jejich cílem je doplnit a upřesnit informace obsažené v územně analytických podkladech, analyzovat stav území v měřítku města, identifikovat hodnoty v území, rozvojový potenciál území, vyhodnotit požadavky na změny jeho využití, identifikovat závady, rizika, střety a definovat problémy k řešení v územním plánu. Závěry vyplývající z Doplnujících průzkumů a rozborů, zejména určení problémů k řešení v ÚP, budou sloužit jako nezbytný podklad pro formulaci Zadání územního plánu Mariánské Lázně.

Doplňující průzkumy a rozborů byly zpracovány v souladu s Doporučením k pořizování územně plánovacích podkladů Krajského úřadu Karlovarského kraje, odboru regionálního rozvoje (12/2013).

V souladu s tímto doporučením je cílem zpracování doplňujících průzkumů a rozborů:

- seznámení projektanta územního plánu s řešeným územím a s požadavky jeho uživatelů
- příprava jednoho z nezbytných podkladů pro zpracování územního plánu, který doplní a aktualizuje dosud nashromážděné informace
- vytvoření zpětné vazby pro územně analytické podklady obcí doplněním či aktualizací některých informací, či věcí nad rámec ÚAP

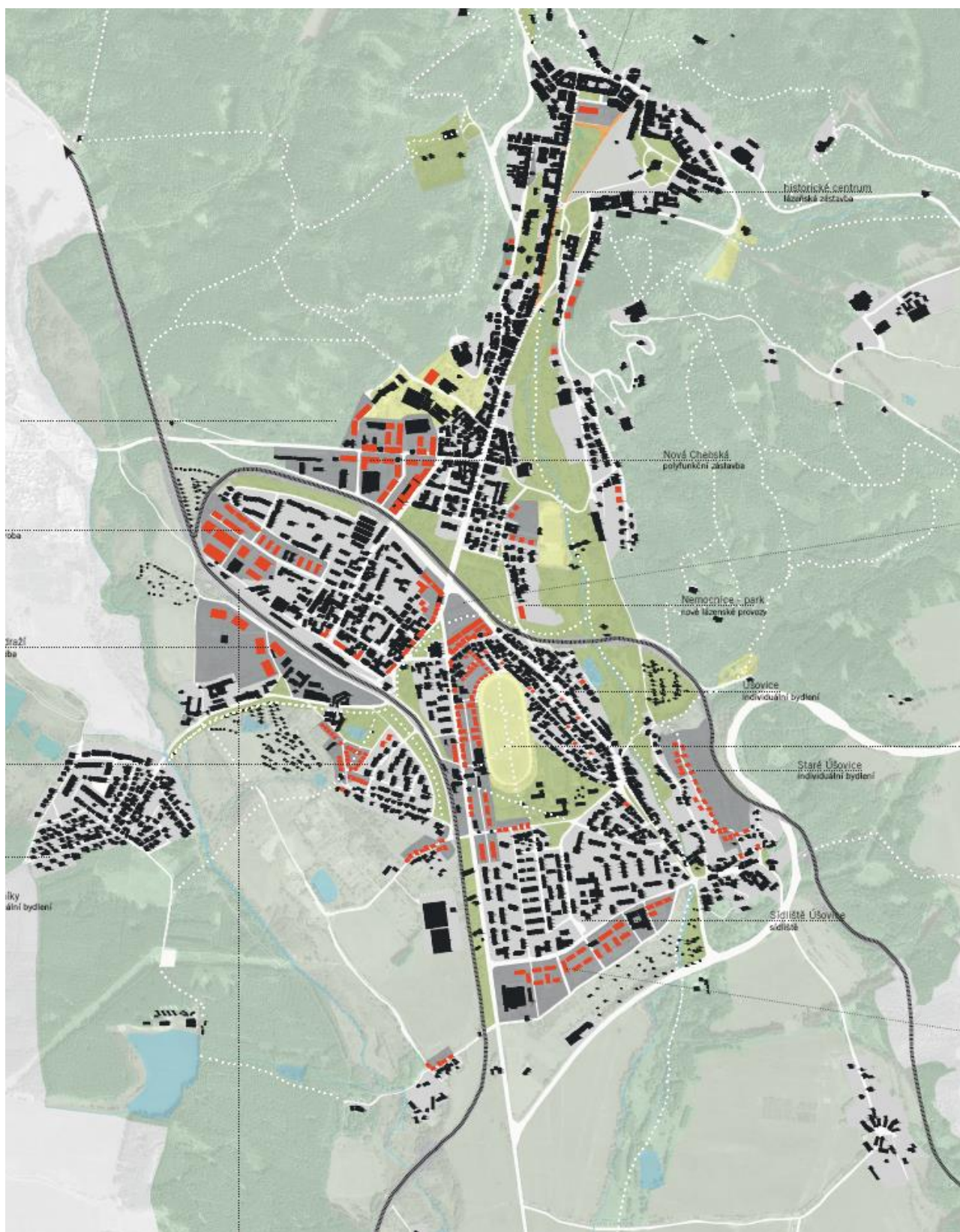
V průběhu zpracování doplňujících průzkumů a rozborů probíhala participace občanů a veřejnosti formou dotazníkového šetření, včetně možnosti podání podnětů k novému územnímu plánu (07-09/2017), dílčí výstupy byly prezentovány Komisi dopravy a urbanistiky (dne 14.9.2017), pracovní závěry etapy pak byly představeny na veřejném setkání dne 10.10.2017. Více o participaci a jejích výsledcích je uvedeno v kapitole 10.2. Zhodnocení participace s veřejností a dotazníkového šetření.

Shrnutí závěrů ideového návrhu ÚP Mariánské Lázně

Základním podkladem a východiskem pro ÚP Mariánských Lázní je vítězný návrh vize a koncepčního řešení území vzešlý z urbanistické soutěže Územní plán Mariánské Lázně - ideový návrh z roku 2016. Pro ÚP Mariánských Lázní je koncepční řešení navržené ve vítězném ideovém návrhu územního plánu Mariánských Lázní klíčovým východiskem potvrzeným a odsouhlaseným porotou složenou z urbanistů i zástupců samosprávy města.

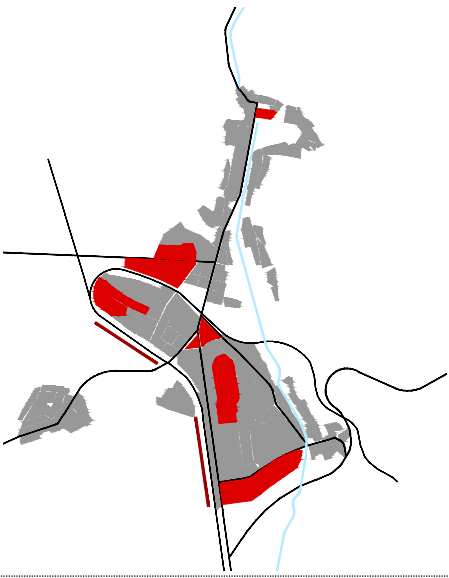
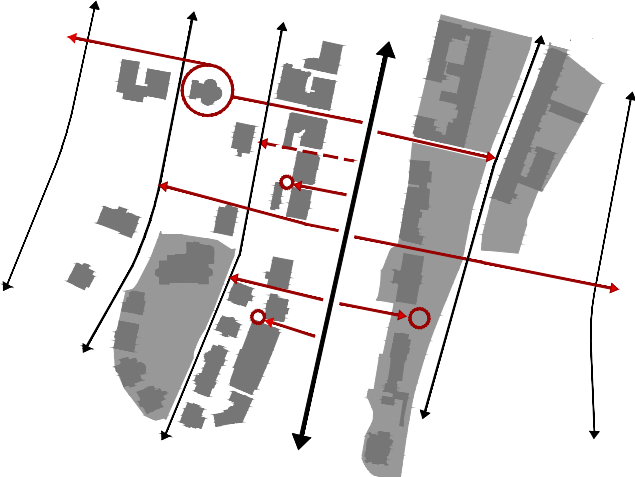
Hlavní východiska a cíle koncepce rozvoje území města

Vítězný návrh přináší koncepci územního rozvoje města založenou na několika základních principech a cílech, které se promítnou do řešení Návrhu ÚP Mariánské Lázně. Přestože ideový návrh bude v průběhu pořízení ÚP podroben detailnímu zhodnocení a konfrontaci s nejrůznějšími limity využití území, s měnícími se územními podmínkami a zejména pak s požadavky dotčených správních úřadů, vlastníků nemovitostí a občanů města, jsou tyto základní principy a cíle považovány za závazný koncepční rámec tvorby ÚP.

Pro pochopení koncepce rozvoje území jsou uvedeny základní myšlenky a principy koncepce rozvoje území definované v ideovém návrhu ÚP Mariánské Lázně a popsané níže:

	Kombinace funkcí v území a jejich propojení Jako kombinaci funkcí chápeme nutnost provázání lázeňské zóny s plochou převážně rezidenčního charakteru. Plochy pro rozvoj lázeňství je vhodné umístit v jižní části současného parku, kde může dojít k návaznosti na městskou nemocnici. Mimo hlavní kompoziční osu města - Hlavní třídu - jsou dalším spojovacím elementem parkové plochy. Rozšířením parků v jižní části města a celkovou lepší provázaností s důrazem na správně definovaná lokální centra dochází k lepšímu propojení sídelní struktury. Spolu s těmito kroky je důležité podpořit služby občanské vybavenosti v severní části města.
	Propojující systém zeleně Systém zeleně spolu s pěší a cyklistickou dopravou propojuje hlavní lokální centra a nádraží. Zelené plochy prorůstají do okolní krajiny. Konceptem je snadné pěší propojení všech významných lázeňských pramenů – od Kolonády, přes Ferdinandův a Rudolfův pramen až k Antoníčkovu prameni. Hlavní, severojižní osu města obohacujeme o systém stezek a pěšin orientovaných v kolmém směru tak, aby zlepšily průchodnost města napříč a umožnily tím obyvatelům příjemný pohyb po městě a přilehlých lesích. Na jižní straně dojde k propojení do agrikulturně využívané krajiny s četnými vodními plochami a vodotečemi podpořením a doplněním sítě pěších cest.
	Stabilizování lokálních center V protiváze současného lázeňského centra je v návrhu vytvořeno nové lokální centrum v jižní části při křížení Hlavní třídy, ulice Plzeňské, Palackého a přilehlého parku. V lokalitách nových a starých Úšovic jsou centra stabilizována. Nové městotvorné prostory centrálního charakteru je vhodné vytvořit v lokalitě Hamrníky a křížení ulic 17. listopadu a Palackého, kde může dojít k využití pásu zeleně při ulici Palackého.

	Lokalizace a aktivování disfunkčních ploch města a definování jejich limitů Hrana - Plzeňská - Stabilizování území s již částečně definovaným industriálním využitím. Nedoporučujeme další zastavování krajiny a snažíme se o větší kompaktnost směrem dovnitř struktury města. Koridor mezi Plzeňskou a vlakem by měl být v podélném směru ohraničen pásem zeleně oddělujícím rezidenční zástavbu. Hrana - Nádraží - Prostup industriální nádražní zóny a využití v současnosti roztržitého, různorodého území pro nerušící služby a lehký průmysl. Atraktivita lokality je podpořena blízkostí dopravního uzlu města.
	Struktura zástavby lázeňského centra Typologie polyfunkčních domů v severní části města umožňuje ve vzniklé struktuře příčné vizuální či pěší propojení východo-západním směrem. Je vhodné oživit hlavní osu města o průhledy a obohatit typologicky o nové veřejné prostory. Pěší propojení komunikací na obou protilehlých svazích a zpřístupnění pěšin, vyhlídek a významných bodů v krajině s hlavní třídou prostřednictvím příčných stezek zvýší atraktivitu města. Snažíme se, aby město více vybízelo k procházkám krásnou okolní krajinou a nevtažovalo obyvatele pouze „dovnitř.“

Koncepce uspořádání krajiny

V návaznosti na hlavní kompoziční parkovou osu by mělo dojít k posílení jejího charakteru a využití i mimo historickou část města. Navrhujeme propojení této osy předně do jižní části města. Její protažení posiluje propojení separovaných částí města. Rozvoj parku v jeho severojižní ose je vhodné podpořit a volně jej provázat do okolní krajiny nejenom v preferovaném severním směru ke Slavkovskému lesu, ale také na jižní části urbanizované krajiny, která svým charakterem může podpořit jeho důležitost a využitelnost.

V rámci konceptu navrhujeme tvorbu či posílení jednotlivých propojení. Společně s rozvojem zeleně směřující do krajiny tak dochází k synergii vedoucí k úspěšnému propojení mezi lokálními centry a dopravním uzlem města. Zelené plochy navazují v krajině na systém cest vedoucích k zajímavým místům v krajině, nové lokality se stávají lépe dosažitelné. Rozšíření sítě stezek a lepší konektivita podporují rozvoj turistického ruchu v jižní části území.

V rámci konceptu navrhujeme tvorbu či posílení jednotlivých propojení. Společně s rozvojem zeleně směřující do krajiny tak dochází k synergii vedoucí k úspěšnému propojení mezi lokálními centry a dopravním uzlem města. Zelené plochy navazují v krajině na systém cest vedoucích k zajímavým místům v krajině, nové lokality se stávají lépe dosažitelné. Rozšíření sítě stezek a lepší konektivita podporují rozvoj turistického ruchu v jižní části území.

Doprava

Trolejbusová doprava - v rámci rozvoje města navrhujeme rozšíření trolejbusové sítě v reakci na rozvoj zástavby. Rozšíření linky dochází v jižní části města pro lepší dopravní dostupnost čtvrti Úšovice. K další změně dochází protažením trolejbusové linky ulicí Husova. Navrhujeme přemístění depa MHD do lokality U Pily, čímž získáme další nové plochy pro rezidenční výstavbu navazující na současné sídliště Nové Úšovice.

Automobilová doprava - v rámci automobilové dopravy propojujeme ulici Palackého a Chebskou novou spojkou. Tento zásah zmírní dopravní zátěž Hlavní třídy, čímž dojde ke zklidnění centra města. Dále navrhujeme zlepšení dopravní dostupnosti nové průmyslové části města u vlakového nádraží. Nová komunikace je napojena na ulici Chebskou a odvádí dopravu z této části mimo centrum.

Cyklostezky - stávající síť cyklostezek doplňujeme o nové trasy, které přispívají k lepšímu propojení jižní části města a okolní krajiny. Rozšíření vede do Nových Úšovic podél ulice Plzeňská, dále do lokality Hamrníky a v neposlední řadě do obce Velká Hleďsebe.

Pěší zóny - v rámci zatraktivnění historického centra navrhujeme pěší zónu navazující na lázeňský park v místech křižení ulic Masarykova a Hlavní třída. Plný profil pěší zóny vede ke kruhovému objezdu u ulice Reitenbergerova. Na zónu navazuje komfortněji pojatá severní část Hlavní třídy a je ve vzájemném vztahu se stávajícím lázeňským parkem.

Pěší zóna na Hlavní Třídě - vizualizace

Koncepce rozvoje

Základním přístupem v rámci rozvoje města je udržení současných hranic zástavby. V případě zástavby již mimo přirozené bariéry města by mělo dojít ke stabilizování urbanizované lokality a případnému doplnění stávající struktury a dotvoření do podoby fungujícího celku. Město má značné rezervy, které umožňují doplnění a zahuštění současné struktury, aniž by muselo dojít k rozvoji zástavby mimo území vymezené převážně dopravními koridory.

Nová Chebská - v rámci návrhu dochází k doplnění neurčité komerční struktury o polyfunkční domy, které plynule navazují na strukturu starší části města.

Nádraží - území s velkým potenciálem pro umístění lehké výroby a vytvoření příznivých podmínek pro rozvoj malých a středních podniků.

Hlavní třída / Palackého / Plzeňská - lokální centrum je pojato jako náměstí, které přináší městu prostor, který zde doposud chyběl. Okolní zástavba dotváří hrany ulic a doplňuje tak strukturu. Zástavba při ulici Plzeňská navazuje svou typologií na zástavbu městského charakteru.

Tepelská - navržená zástavba navazuje na sídlištní strukturu a může být dále rozvinuta jako rezidenční plocha s blízkými lokálními centry a dobrou dopravní dostupností.

Úšovice - navržená plocha umožňuje výstavbu individuálního bydlení a svou strukturou citlivě navazuje na stávající zástavbu. Nová zástavba přináší do místa život, který může učinit Úšovice atraktivním místem pro bydlení.

Sídlště Vora - v rámci sídliště je vymezena plocha převážně pro individuální bydlení, které již v současnosti vytváří lem lokality.

Hamrníky - sídlo s možností nárůstu zástavby by mělo být stabilizováno, aby nedošlo k samovolné expanzi do krajiny.

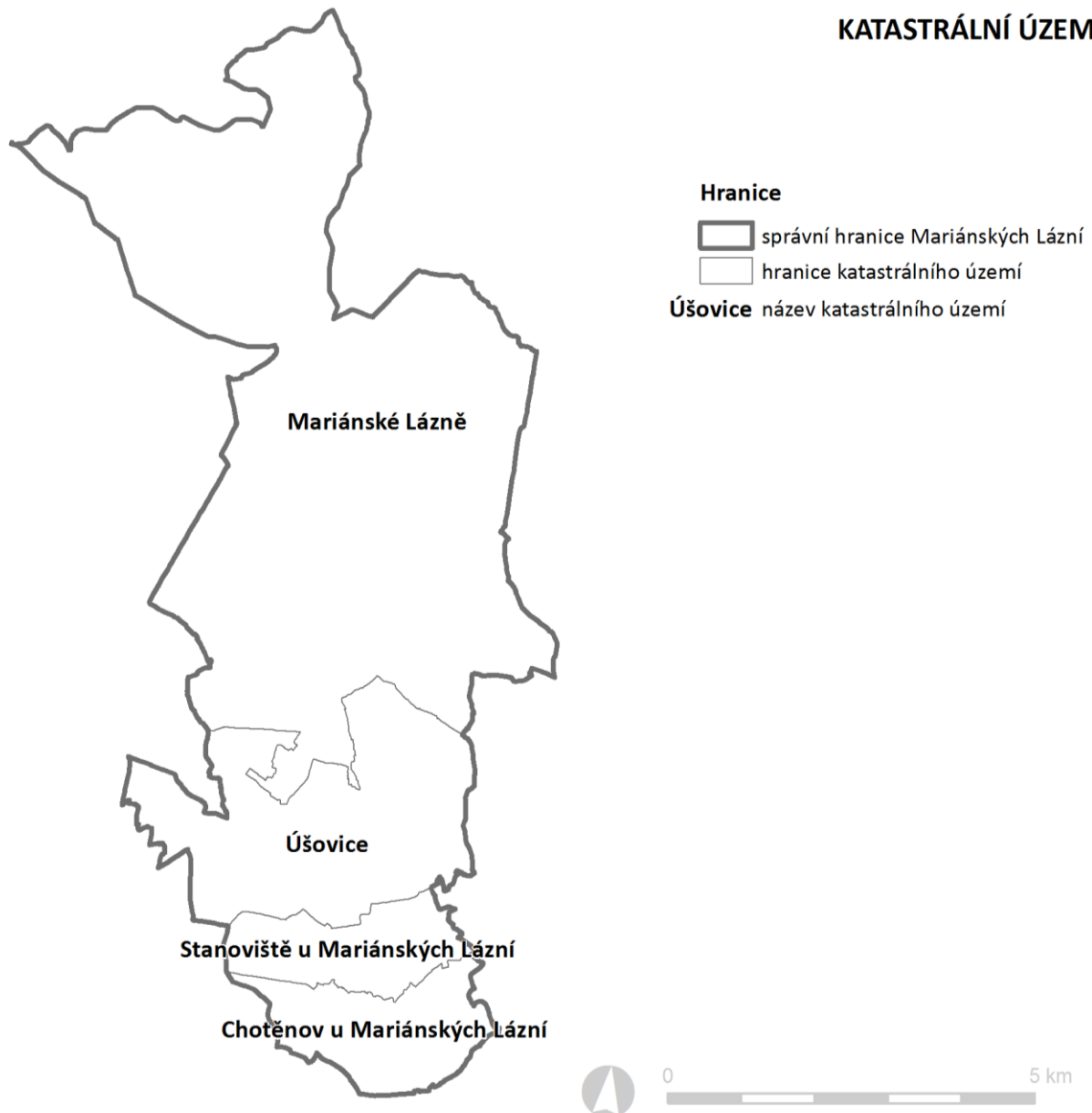
2. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ÚZEMÍ

2.1. Vymezení řešeného území

Řešené území je vymezeno správním územím města Mariánské Lázně o celkové rozloze 5 181ha. Město spravuje 4 katastrální území:

katastrální území	kód k. ú.	výměra (ha)
Mariánské Lázně	691585	3 533,68
Úšovice	691607	968,47
Stanoviště u Mariánských Lázní	691674	305,70
Chotěnov u Mariánských Lázní	901903	371,19

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ

2.2. Základní údaje o území

Město Mariánské Lázně leží na jižním okraji Karlovarského kraje, hranicí k. ú. Chotěnov u Mariánských Lázní sousedí s Plzeňským krajem (resp. s obcí Chodová Planá). Mariánské Lázně jsou regionálním centrem, správním a spádovým sídlem pro okolní obce.

územní celek	název	klasifikace	kód
sdržený kraj / region soudržnosti	Severozápad	NUTS 2	CZ04
kraj	Karlovarský kraj	NUTS 3	CZ041
okres	Cheb	NUTS 4	CZ0411
obec s rozšířenou působností	Mariánské Lázně	NUTS 5	CZ0411554642
obec s pověřeným obecním úřadem	Mariánské Lázně	NUTS 5	CZ0411554642

Ve městě žije 13 042 obyvatel (údaj k 1.1.2017, ČSÚ), přičemž nejhustěji osídlené je urbanistické těžiště území - základní sídelní jednotky Úšovice, Jižní město a U nádraží. Druhé, počtem obyvatel menší, ale historické těžiště města tvoří ZSJ Mariánské Lázně - střed a Na Ruské.

základní sídelní jednotka (ZSJ)	kód ZSJ	výměra (ha)	počet obyvatel:	1991	2001	2011
Chotěnov	301 906	122	21	19	18	
Hamrnický les	091 669	94	0	0	0	
Hamrníky	091 642	27	2 128	2 045	774	
Jižní Město	091 618	30	3 041	2 767	2 836	
Kasárna Hamrníky	091 634	34	0	0	0	
Kladská	097 359	1 145	66	67	56	
Lázeňský areál I	091 561	1 934	1 299	1 102	721	
Lázeňský areál II	316 309	301	161	155	134	
Mariánské Lázně - střed	091 588	33	2 426	1 742	1 418	
Na Ruské	091 570	392	997	1 405	1 112	
Panská Pole	319 317	41	738	883	763	
Rybníky	091 651	87	0	0	3	
Skláře	091 685	250	79	77	64	
Stanoviště	091 677	306	55	51	39	
Stavební Mlýn	091 626	114	49	57	67	
U nádraží	091 596	32	2 276	2 353	2 039	
Úšovice	091 600	148	2 046	2 018	1 799	
Vora	327 913	29	0	0	1 049	
Za nádražím	327 921	65	0	0	14	

ZÁKLADNÍ SÍDELNÍ JEDNOTKY

3. ŠIRŠÍ VZTAHY V ÚZEMÍ

3.1. Pozice města v sídelní struktuře

Mariánské Lázně jsou druhým největším městem v okrese Cheb v Karlovarském Kraji. Město se nachází 27 km jihovýchodně od Chebu. Město má silnou vazbu na město Plzeň a na sídelní regionální aglomeraci měst Karlovy Vary a Cheb, dále pak vzhledem ke své příhraniční poloze silnou nejenom historickou kulturní, ale i ekonomickou vazbu na SRN. Město dotváří trojúhelník lázeňských měst regionu sestávající z Karlových Varů a Františkových Lázní.

Město je významným centrem cestovního ruchu, lázeňských služeb a rekreace. V návaznosti na Chráněnou krajinnou oblast Slavkovský les je rekreační lokalitou nadmístního významu a z hlediska lázeňství mají Mariánské Lázně mezinárodní význam.

Dle krajské územně plánovací dokumentace (Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje) patří město Mariánské Lázně do nadmístní rozvojové oblasti Mariánské Lázně – Kynžvart, která je součástí nadmístní rozvojové osy OR2.

Město je významným centrem osídlení v jihozápadní části Karlovarského kraje. Většina okolních obcí v relativně řídké zalidněné části kraje je tvořena venkovskými sídlami historicky založenými a orientovanými převážně na zemědělství.

LOKALIZACE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Samotné rozložení sídla a mikroregionální urbanistické návaznosti sídelní struktury vycházely z morfologických podmínek a existenci přírodních zdrojů v severní části města. Severní část sídla leží na jižním okraji Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les, která leží v nadmořské výšce zhruba 600 m. Zdroje pramenů minerálních vod jsou převážně lokalizovány v mariánskolázeňském údolí a jsou chráněny třístupňovým systémem ochrany přírodních léčivých zdrojů.

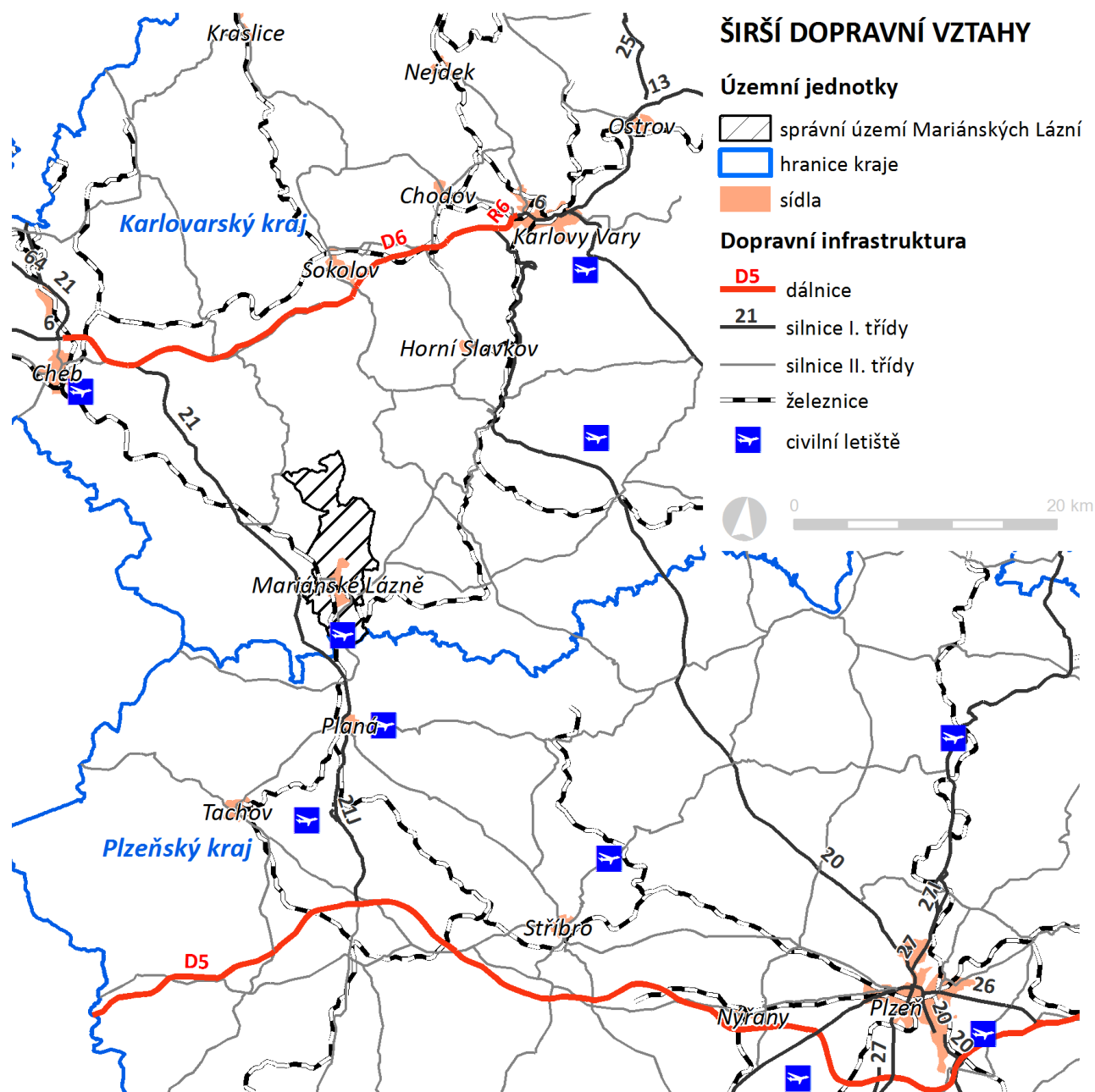
Z hlediska širších vztahů je nutno akcentovat silnou vazbu města a sousední obce Velká Hleďsebe, jejíž centrum je z Mariánských Lázní (resp. křižovatky ulic Chebská a Hlavní třída) vzdáleno pouze 2,5 km. Centra sídel jsou propojena četnými spoji veřejné hromadné dopravy, obousměrně pak dochází k dojíždění lidí do zaměstnání. Z více než 2000 obyvatel Velké Hleďsebe dojíždí za prací 345 (údaj k roku 2011), v opačném směru je dojíždka (resp. vyjíždka z Mariánských Lázní) nižší - se 129 dojíždějícími obyvateli se řadí na 4. místo po cílových destinacích Praha, Cheb a Plzeň. Nelze opomenout ani významný cíl dojíždky - obchodní centrum Nová Chebská umístěné na západním okraji Mariánských Lázní, tedy výhodně pro obyvatele Velké Hleďsebe.

Z dalších sousedních a okolních obcí obyvatelé převážně dojíždějí do Mariánských Lázní za prací a do škol; město je zároveň správním centrem SO ORP Mariánské Lázně a zajišťuje pro obyvatele okolních obcí nezbytnou vyšší občanskou infrastrukturu.

Regionální vazby se rozvinuly zejména západním a jižním směrem, a to s ohledem na geomorfologii terénu - souvislé nezastavěné území CHKO Slavkovský les v severní části města a terénní hřbet podél jihovýchodní hranice správního území města.

3.2. Širší dopravní vztahy

Výraznou bariérou regionálních územních vazeb, která prostorově odděluje oblast ze severní a severovýchodní strany je geomorfologický celek Slavkovský les, ve kterém se nachází stejnojmenné CHKO. Historické vazby města s okolím se proto rozvíjely zejména západním a jižním směrem, severovýchodně pak podél úpatí Slavkovského lesa

Silniční doprava

Město Mariánské Lázně leží mimo hlavní dálniční tahy, přičemž nejbližší jsou:

- dálnice D5 v trase Praha – Plzeň – Nürnberg (SRN), která se nachází 25 km jižně od města
- dálnice D6 v trase Cheb – Karlovy Vary, která se nachází 22 km severně od města

Hlavní regionální dopravní vazby města Mariánské Lázně zajišťuje síť krajských silnic. Hlavním silničním spojením Mariánských Lázní s regionem je silnice I. třídy č. 21, která vede ve směru na Cheb – Planá. U Chebu se komunikace dále napojuje na dálnici D6. Za Planou cca 25 km od Mariánských Lázní je silnice napojena na dálnici D5. V širších vztazích je tedy silnice I/21 nejvýznamnější dopravní trasou zajišťující napojení města na vyšší komunikační síť.

Přístup na silnici I/21 je z města zabezpečen prostřednictvím silnic II. třídy:

- silnice II/215 ve směru na Cheb vedoucí přes Velkou Hleďsebe
- silnice II/230 v jižním směru vedoucí přes Chodovou Planou

Nový přístup k silnici I/21, která je pro město klíčovou dopravní trasou zajišťující spojení do okolních sídel a na dálnice D5 a D6, je z města plánován novým připojením na jižním okraji města z křižovatky ulic Plzeňská a Okružní.

S krajským městem Karlovými Vary jsou Mariánské Lázně dopravně spojeny silnicí II/230 (dále I/20) vedoucí pod hranicí Slavkovského lesa a dále údolím řeky Teplé.

Železniční doprava

Dopravně jsou Mariánské Lázně dostupné po železnici, která spojuje město s Prahou, Plzní, Karlovými Vary, Chebem i s dalšími významnými centry osídlení. Tangenciálně umístěná trať hlavního dálkového železničního vedení spojuje město s Chebem a Plzní. III. tranzitní železniční koridor je hlavní dálkový železniční tah mezi Mosty u Jablunkova a Chebem. Město je proto výborně spojeno vysokorychlostními vlaky s Prahou. Další, regionální vlakové spojení vede po železniční trati č. 1499 přes Bečov nad Teplou do Karlových Varů.

Pěší a cyklistická doprava

Mariánské lázně jsou vstupní branou do CHKO Slavkovský les. Město je proto výchozím bodem cykloturistických a pěších tras. Přímo městem prochází 7 cyklotras. V blízkosti lázeňského centra se síť dále rozvětňuje a rozšiřuje. Hlavní pěší i cyklistické trasy zpřístupňují severní oblast města s těžištěm v sídle Kladská, území Slavkovského lesa (zejména Lázně Kynžvart a obec Prameny) a západně přes sídla Drmoul a Tři Sekery také severní část přírodního parku Český Les vymezeného podél státních hranic.

Letecká doprava

Na území Mariánských Lázní se v městské části Skláře (na jižním okraji správního území města) nachází malé letiště, které již není v současné době využíváno.

3.3. Širší vztahy technické infrastruktury

Zásobování vodou

Vodohospodářská soustava Podhora – Mnichov – Mariánské Lázně

Za účelem racionalizace hospodaření s vodou a zajištění zásobování obyvatelstva byla na území povodí Ohře vybudovaná vodohospodářská soustava Podhora – Mnichov – Mariánské Lázně. Vodohospodářská soustava je základním zdrojem surové vody pro skupinový vodovod Mariánské Lázně.

Skupinový vodovod Mariánské Lázně

Mariánské Lázně jsou součástí širšího území zásobovaného ze Skupinového vodovodu Mariánské Lázně. Skupinový vodovod zásobuje pitnou vodou sídla Drmoul, Lázně Kynžvart, Mariánské Lázně, Stanoviště, Stará Voda, Sekerské Chalupy, Trstěnice, Valy, Velká Hleďsebe, Klimentov, Malá Hleďsebe, Zádub-Závišín.

Skupinový vodovod Mariánské Lázně je napájen z následujících zdrojů:

- vodárenská nádrž Mariánské Lázně na Úšovickém (dříve Kamenném) potoce. Nádrž je dotována surovou vodou z nádrže Podhora na řece Teplá a také z Třebízského potoka. Z nádrže Podhora a z Třebízského potoka je surová voda dopravována do nádrže Mariánské Lázně čerpáním a z ní gravitačně do úpravny vody Mariánské Lázně (Lunapark).
- prameniště Nimrod je tvořeno zářezy a kopanými studnami. Část vody je přiváděna do ÚV přímo, zbytek přes ČS Kovářská Louka.
- prameniště Kovářská Louka tvoří zářezy, voda je čerpána spolu s přítoky z ostatních zdrojů do ÚV Lunapark.
- prameniště Dyleň, Mohelno tvoří zářezy. Z privodního řadu, který přivádí vodu z prameniště do VDJ Carola je část vody odebírána pro obec Stará Voda, Valy a Sekerské Chalupy.
- prameniště Mlýnské Údolí – zářezy a kopané studny.
- prameniště Bellewue - zářezy.
- prameniště Zádub - zářezy.

Z akumulární nádrže ÚV Mariánské Lázně (Lunapark) $2 \times 450 \text{ m}^3 + 2 \times 1500 \text{ m}^3$ v Mariánských Lázních, přes VDJ Monty I a II $2 \times 1000 \text{ m}^3$ jsou zásobeny obce Velká Hleďsebe, Drmoul a Trstěnice. Z VDJ Monty II se voda gravitačně přivádí do obce Velká Hleďsebe. Z rozvodné sítě této obce vede dále přiváděcí řad do věžového VDJ Drmoul 100 m^3 . Z věžového VDJ Drmoul jde voda gravitačně do vodovodní sítě obce Drmoul, na kterou navazuje zásobovací řad pro dopravu pitné vody do věžového VDJ Trstěnice 100 m^3 . Z ÚV Lunapark je zásobena obec Zádub - Závišín. Pitná voda se z ÚV Lunapark čerpá do VDJ Polom 2500 m^3 . Z vodojemu je obec zásobena gravitačně. Z prameniště Dyleň se přivádí voda do Mariánských Lázní do VDJ Carola $2 \times 500 \text{ m}^3$. Část vody je odebírána gravitačně pro obec Stará Voda, Sekerské Chalupy a Valy. Voda je dopravována do věžového VDJ Stará Voda 200 m^3 , odkud se obec Stará Voda zásobuje gravitačně.

Skupinový vodovod Mariánské Lázně je rozdělen do tří propojených dílčích skupinových vodovodů.

První část Dyleň – Mariánské Lázně je napájena podzemní vodou z prameniště Dyleň - Mohelno, které je situováno na úpatí vrchu Dyleň. Tato část je rozdělena na tři tlaková pásma: tl. pásmo Stará Voda, tl. pásmo Sekerské Chalupy, tl. pásmo Valy. Tlakové pásmo Stará Voda je ovládáno věžovým vodojemem ve *Staré Vodě*, tl. pásma Sekerské Chalupy a Valy jsou ovládána redukčními šachtami.

Druhá část Mariánské Lázně – Trstěnice je napájena povrchovou a podzemní vodou upravenou v ÚV Mariánské Lázně nebo podzemní vodou ze zdrojů v okolí města Mariánské Lázně. Tato část je rozdělena na 12 tlakových pásem:

Všechna tl. pásma jsou ovládána vodojemy, kromě tl. pásem Carola II., V. Hledsebe-Klimentov a Hamrníky, která jsou ovládána redukčními šachtami.

Třetí část Mariánské Lázně – Zádub je napájena povrchovou a podzemní vodou upravenou v ÚV Mariánské Lázně. V této části je jedno tl. pásmo Zádub-Závišín, které je ovládáno vodojemem VDJ Polom 2x500 m³.

Aktuální využití zdrojů se s ohledem na trvale klesající specifické potřebu vody a relativní stagnaci počtu obyvatel napojených na skupinový vodovod pohybuje v rozmezí 30 – 40 % kapacity. Rezervu ve zdrojích i akumulaci bude možné využít pro předpokládaná napojení sídel Chotěnov – Skláře, Rájov, Mnichov, event. další sídla, jejichž napojení na skupinový vodovod Mariánské Lázně bude případně vyhodnoceno jako rentabilní.

Přírodní léčivé zdroje

Na území města je provozováno zařízení pro jímání, akumulaci a distribuci minerálních vod. Jedná se o autonomní systémy bez vazeb na širší území.

Kanalizace a odstraňování odpadních vod

Na území města Mariánské Lázně je provozován nadmístní kanalizační systém:

Mariánské Lázně – Valy – Velká Hledsebe – Klimentov – Zádub – Závišín vyústěný na komunální čistírnu odpadních vod Mariánské Lázně.

Kompletní odkanalizovaná lokalita zahrnuje kromě Mariánských Lázní také obce Velká Hledsebe, Valy a částečně Zádub-Závišín. V odkanalizovaných lokalitách jsou napojeny na kanalizaci následující podíly trvale bydlících obyvatel - v Mariánských Lázních cca 99 %, ve Velké Hledsebi cca 94 %, ve Valech cca 84 % a v Zádubu-Závišíně cca 15 %.

Zásobování elektrickou energií

Oblast západních Čech je napájena z transformovny Přeštice, která je společně s rozvodnami Chrást a Vítkov nejvýznamnější rozvodnou v západních Čechách. Napájí zejména šumavské oblasti až po Český les, Horažďovicko, Sušicko, Klatovsko, Domažlicko, Holýšovicko, Stříbrsko až po Bělou nad Radbuzou. Přes rozvodnu v Černicích, Plzni Jihu a Novou hospodu pak i významnou část města Plzeň.

Mariánskolázeňsko je zásobováno elektrickou energií z rozvodny Drmoul R 110/22 kV. Rozvodna je napájena linkou V 1280 vvn 110 kV vyvedenou z rozvodny R 110/22 Toužim. Linka prochází řešeným územím jižně od Úšovic západovýchodním směrem. Přenosová soustava spojuje na úrovni vvn 110 kV transformovnu Přeštice TR 400/220/110/22 kV a rozvodny Chrást R 400/110 kV a Vítkov R 400/220/110 kV.

V rámci krajské energetické koncepce je v ZÚR Karlovarského kraje vymezen koridor E07 pro vedení 2 x 110 kV, zajišťující propojení TR Vítkov/TR Jindřichov/TR Drmoul.

Zásobování plynem a teplem

Mariánské Lázně jsou součástí území zásobovaného zemním plynem z distribuční soustavy Severozápadní Čechy (sít SZČ) provozované GasNet, s.r.o.

Zdrojem zemního plynu jsou předávací stanice na západní větvi tranzitního VVTL plynovodu ve Sviňomazech a v Horním Hradišti. Od těchto předávacích stanic jsou vedeny vysokotlaké plynovody (VTL) DN 500 a DN 700 zásobující Karlovarsko a Sokolovsko. Na území obce Mnichov je z VTL plynovodu DN 700 vysazena odbočka DN 150, která zásobuje regulační stanice v jižní části okresu Cheb (Zádub-Závišín, Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart, Stará Voda, Drmoul, Velká Hledsebe).

Severní část okresu Tachov (RS VTL/STL Chodová Planá, Planá, Tachov, Brod nad Tichou, Lom u Tachova a další) je zásobována VTL plynovodem DN 200 vyvedeným z předávací stanice Sviňomazy. Na území Mariánských Lázní jsou jednotlivé větve VTL plynovodů propojeny.

Samostatným energetickým systémem je na území města Mariánské Lázně soustava zásobování tepelnou energií (ZTE). Systém zásobování teplem je provozován výhradně na území města bez nároků a vazeb na širší území.

Telekomunikace, radiokomunikace

Páteční trasy komunikačních vedení procházejí řešeným územím v souběhu s železničními tratěmi.

Nakládání s odpady

Systémy nadmístního významu se v území nevyskytují. Město Mariánské Lázně má vybudovaný sběrný dvůr v ulici U Pily sloužící případně i pro potřeby okolních obcí.

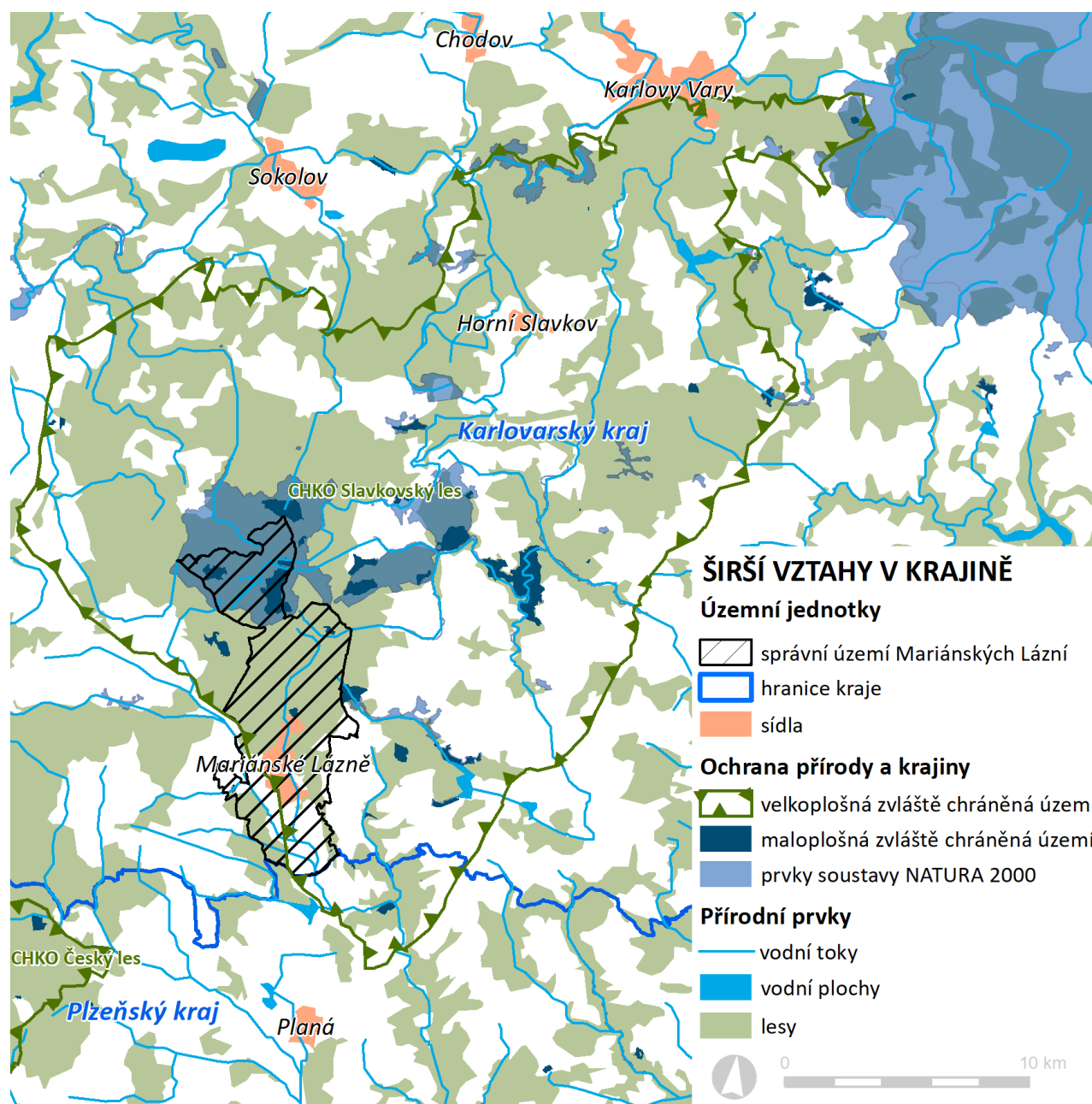
3.4. Přírodní prvky a charakteristika krajiny v širších vztazích

Mariánské Lázně leží na rozhraní vrchoviny Slavkovského lesa a údolního pásu, který tuto vrchovinu odděluje od Českého lesa. Do řešeného území proto zasahuje hned několik krajinných typů - od vyšších poloh souvisle zalesněného území Slavkovského lesa přes strmá údolí k vlnitému terénu převážně lesozemědělské krajiny až k širokým nivám vodních toků s kaskádami historicky založených rybníčních soustav.

Severní část správního území města se nachází na vrchovině útvaru Slavkovského lesa. Celá lokalita spadá do CHKO Slavkovský les. Celá chráněná oblast je osobitým krajinným celkem vystupujícím příkře nad Tachovskou brázdou, Chebskou a Sokolovskou pánev, na východě přechází pozvolna do Tepelské plošiny. Území se převážně nachází v nadmořské výšce od 650 m. n. m. Do úpatí vrchoviny je vetknuto mariánskolázeňské údolí, kolem něj vzniká přechodové pásmo oddělující severní vrchovinu Slavkovského lesa a jižní, údolní, oblast tvořenou Tachovskou brázdou.

Jedním z hlavních předmětů ochrany CHKO Slavkovský les jsou přírodní léčivé zdroje a fenomén minerálních pramenů mimo jiné využívaných západočeskými lázeňskými centry (Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart), dále pak dochovaný vodní režim území, vzhled krajiny a její typické znaky, vegetace a fauna, způsob využití a vzájemná prostorová struktura zemědělských ploch, lesů a zástavby, urbanistická skladba sídlišť, architektonické stavby a místní zástavba lidového rázu.

Na území je vyhlášena CHOPAV Chebská pánev a Slavkovský les a CHKO Slavkovský les od roku 1974.

Na území města zasahují evropsky významné lokality soustavy NATURA 2000 - Kladské rašeliny (vymezené v celé severní části území) a Prameny Teplé (okrajově zasahující podél východní hranice území ze sousední obce Zádub - Závášín).

Větší část území Mariánských Lázní je také dotčena vymezením mezinárodně významných území:

- Pramenné vývěry a rašeliniště Slavkovského lesa (mokřady mezinárodního významu soustavy Ramsar)
- Evropská ekologická síť (EECONET)
- Česko - bavorský geopark

S ohledem na vysokou míru lesnatosti a minimum zástavby je severní část území významná pro migraci velkých savců - střetává se zde také několik významných migračních koridorů.

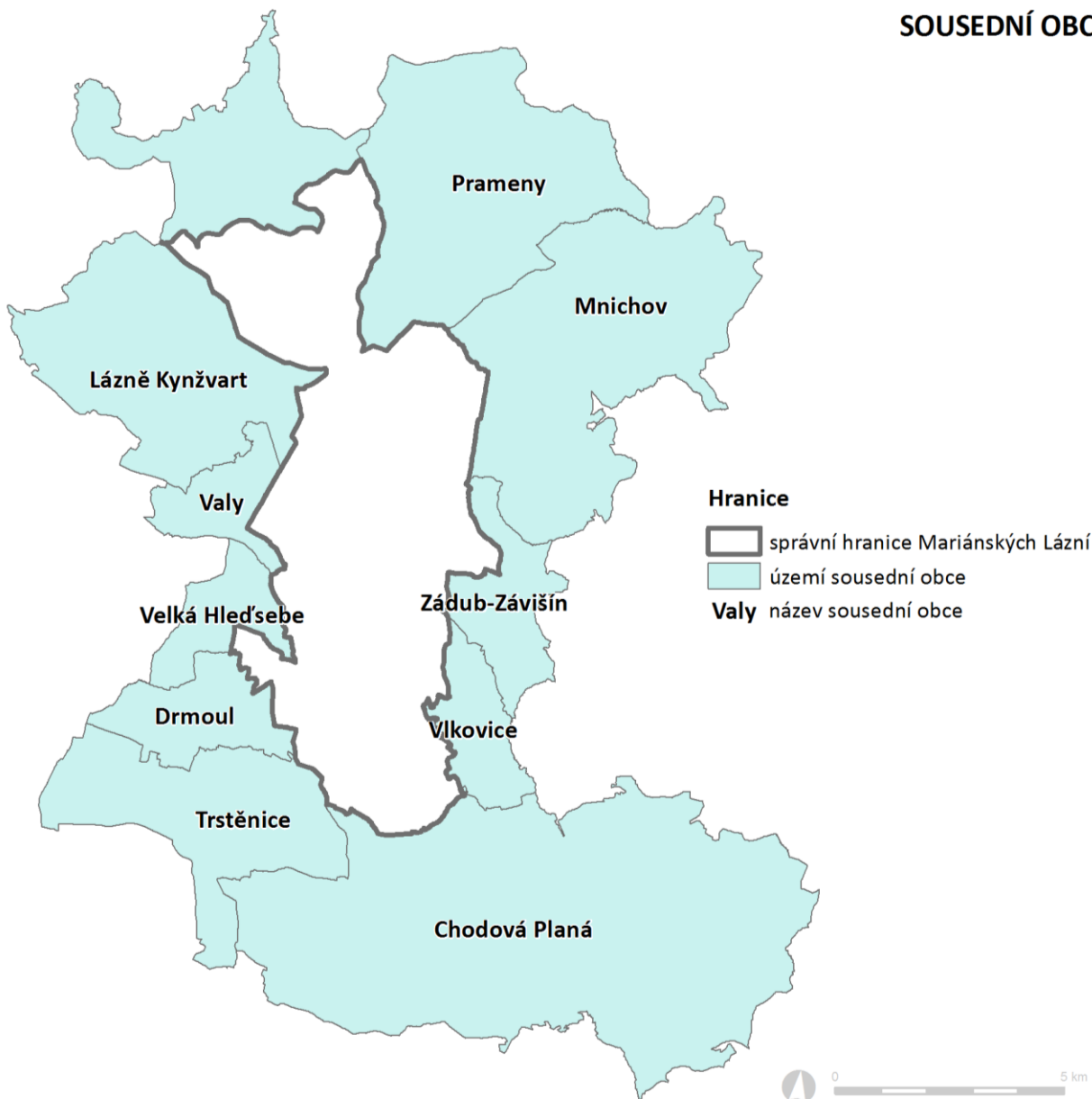
Řešeným územím procházejí skladebné části ÚSES nadregionálního významu, zejména NRBC 72 Kladská (severní část řešeného území) a NRBC 33 Mnišský les (jihozápadní okraj území).

3.5. Sousední obce

Město Mariánské Lázně přímo sousedí se dvěma většími sídly. Sousední obec Velká Hleďsebe je v přímé sídelní vazbě a zastavěná část území navazuje na správní hranici Mariánských Lázní. Další větší obcí, která i svou výraznou lázeňskou funkcí navazuje na Mariánské Lázně, jsou sousední Lázně Kynžvart.

Ostatní obce v okolí města jsou převážně malá venkovská sídla. Sídelní vazby mezi jednotlivými obcemi vznikají zejména v lokalitách samot a drobných sídelních enkláv, které svým zastavěným územím přiléhají ke správním hranicím sousedních obcí. Ve východní části města v lokalitě U Golfu významně navazuje na hranici správního území obec Zádub - Závšíš.

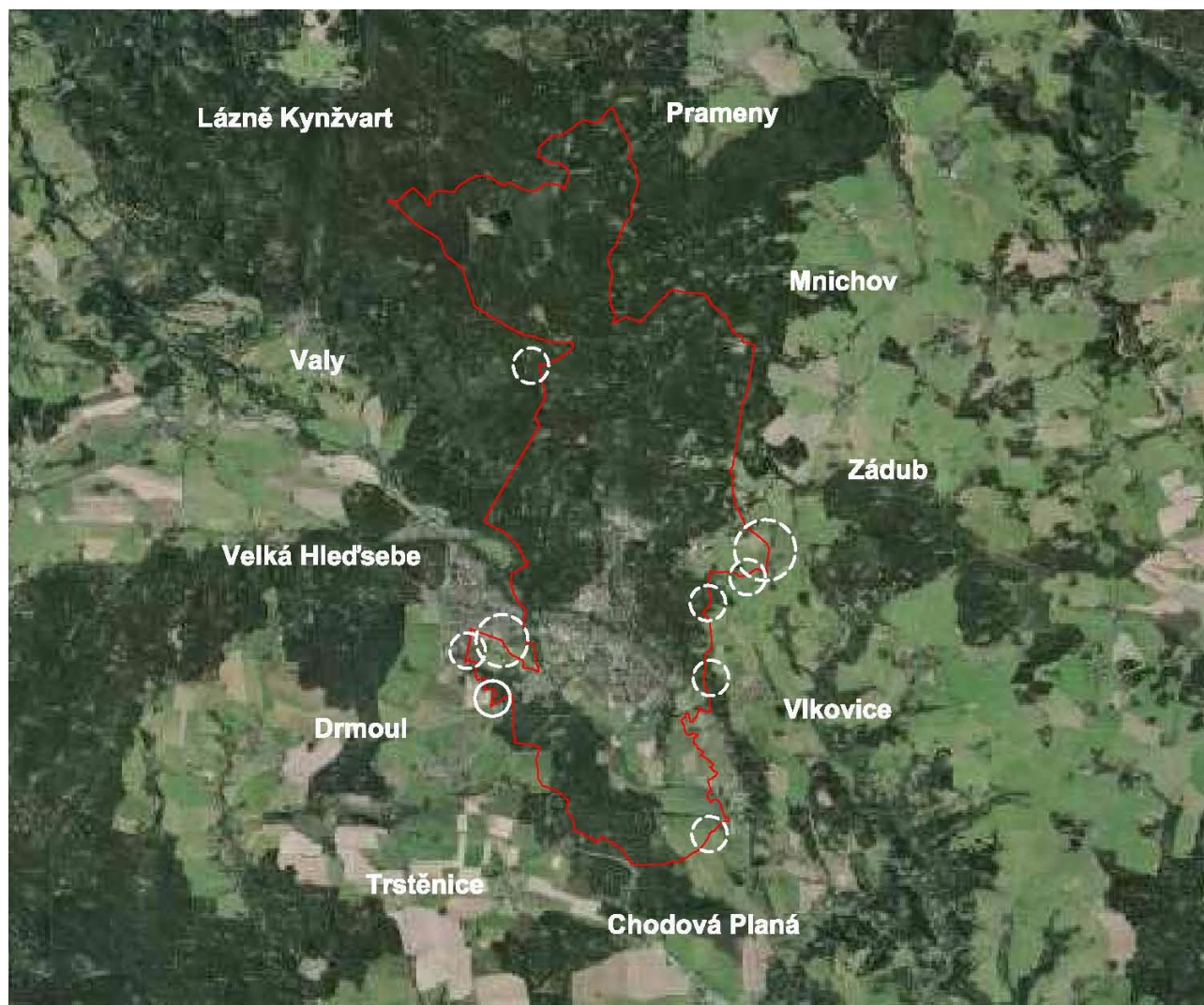
SOUSEDNÍ OBCE

V rámci územně plánovací činnosti bude zajištěna koordinace vzájemných prostorových vazeb s ohledem na všechny sousední obce:

obec	hranice	kraj	popis vazeb
Prameny	S	Karlovarský	(bez sídelních vazeb)
Mnichov	SV	Karlovarský	(bez sídelních vazeb)
Zádub-Závišín	V	Karlovarský	- těsně přiléhá část sídla Závišín - na hranici řešeného území vzniká nová sídlištní lokalita zástavby RD – lokalita U Golfu - na hranici řešeného území těsně přiléhá samota U Müllerů
Vlkovice	JV	Karlovarský	- při hranici se nachází návrhová plocha hromadné rekreace s objektem určenému pro ubytování
Chodová Planá	J	Plzeňský	- na hranici území při silnici č. 2302 se nachází návrhová plocha individuální rekreace a návrhová plocha zemědělské výroby - do území obce přesahuje původní vzletová dráha dnes nevyužitého letiště Skláře
Trstěnice	JZ	Karlovarský	(bez sídelních vazeb)
Drmoul	Z	Karlovarský	- přesahuje areál Autocampingu Luxor
Velká Hleďsebe	Z	Karlovarský	- na větší části společné hranice přiléhá zastavěná část obce (při ulici Plzeňská, lokalita u Prádelny) - při části hranice je navržena plocha individuální výstavby
Valy	Z	Karlovarský	(bez sídelních vazeb)
Lázně Kynžvart	SZ	Karlovarský	- při hranici území v lokalitě Zaječí dvůr se nachází návrhová plocha výroby a skladování – výroba průmyslová

Sídelní vazby řešeného území se sousedními obcemi jsou znázorněny na následujícím schématu:

3.6. Účast města ve sdružení obcí

V rámci **Euroregionu Egrensis** je město Mariánské Lázně členem **Regionálního sdružení obcí a měst Euroregionu Egrensis**. Cílem aktivit euroregionu je „všestranně působit k prohloubení a rozvíjení přátelských vztahů mezi ČR a SRN - obcemi, městy, institucemi i jednotlivci. Doporučuje náměty ke spolupráci partnerských stran v příhraničním regionu trojmezí Čech, Bavorska a Sasko.“

MAS 21, o.p.s. je společnost založená a fungující na principech LEADER (strategie místního rozvoje odlišné dle jednotlivých regionů, vypracování a provádění strategie „zdola nahoru,“ partnerství soukromého a veřejného sektoru, víceodvětvové akce, inovace, spolupráce, vytváření sítí).

Aktuálně je naplňována Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS 21 na období 2014 – 2020, která představuje rozvojový dokument, jehož účelem je vytvořit rámec pro udržitelný rozvoj území Ašska, Chebska, Lubska a Mariánskolázeňska na základě principů partnerství obcí, nestátních neziskových organizací a podnikatelských subjektů, které v území působí. Cílem tohoto střednědobého dokumentu je na základě diskusí v území a analytických šetření definovat zájmy a rozvojové potřeby v regionu, vyhodnotit problémy a kapacitu území a navrhnout jeho další možný rozvoj.

V souladu se strategií rozvoje území MAS jsou navržena opatření a aktivity bez konkrétního průřezu do území, naplňující cíle:

- zvyšovat kvalitu sídel v regionu
- zvyšovat ekonomickou soběstačnost regionu
- posilovat atraktivitu regionu
- rozvíjet občanské i sociální klima a vzájemnou spolupráci
- pečovat o životní prostředí v regionu

Vizi MAS, o.p.s. je území, které překonává socioekonomické a demografické zátěže v souvislosti s historickým vývojem sudetských (příhraničních) oblastí a staví základy pro ekonomicky, kulturně, environmentálně a sociálně udržitelný rozvoj svých regionů. Aktivity a opatření naplňující vizi jsou v zásadě zahrnuty do Strategického plánu rozvoje města Mariánské Lázně do roku 2031.

4. ROZBOR SÍDELNÍ STRUKTURY

4.1. Historický vývoj území

Původní slovanské obce, význam kláštera Teplá a Mariánské Lázně

Historie Mariánských Lázní je velice úzce spjata s premonstrátským klášteřem v Teplé, který byl založen roku 1193 a jemuž v roce 1197 tepelský vladýka Hroznata ve své závěti odkázal své tepelské a jiné majetky. Mezi darovaná území patřilo i území dnešních lázní. Tato listina je nejstarší památkou tohoto kraje. Mniši byli také první, kteří zaznamenali slavný pramen ve svých lesích.

Mezi Hroznatou darovaným územím byl i **Tepelský Rank** - pás vesnic Úšovice-Stanoviště-Chotěnov-Holubín-Pístov-Dolní Kramolín, ležících na samém okraji hraničního lesa Tepelské vrchoviny, jehož neprostupnost v západní části zesilovaly rozlehlé bažiny a nebezpečné močály. První písemná zpráva o těchto vesnicích je v papežské listině z roku 1273, potvrzující majetky premonstrátského kláštera Teplá. Pás těchto vesnic podél hraničního lesa vznikl mnohem dříve a měl vedle klíčení zarostlého místa a jeho kolonizace za úkol střežit hranici. Všechny tyto obce byly založeny jako slovanské okrouhlice a mají slovanské názvy. Původně měly i stejný počet osmi dvorů v kruhu. K území dnešních Mariánských Lázní patří z těchto obcí Úšovice, Stanoviště a Chotěnov – Skláře.

Osudy obce **Stanoviště** se v posledních 800 letech (vyjma 2. poloviny 20. století) podobají osudům nejbližšího sídla **Úšovic**, jež byly jednou z nejvýznamnějších vesnic tepelského okresu. Od roku 1421 se Stanoviště přiklonilo k husitství a později přivítalo příchod protestantství, v němž vidělo pokračovatele husitství. Stanoviště při něm zůstalo až do násilné rekatolizace v roce 1585. Až do 20. století zůstávala obec v kruhu osmi selských dvorů, které tvořily typickou okrouhlici s kruhovou návsi v mírném svahu. Farností patřilo Stanoviště v minulosti k Pístovu, po roce 1791 však bylo přiřazeno pod Úšovice, které se staly farností, když byl postaven Kostel sv. Antonína z Padovy roku 1790 na místě dřívější obecní kapličky. Nový Úšovický kostel i hřbitov sloužil i pro Stanoviště a pro vznikající vesničku Hamrníky, k níž patřilo i několik chalup v lese, nazývaných „U kyselky“.

Ačkoliv dnešní osídlení obce **Chotěnov – Skláře** je z 19. století, historie místa je značně starší a lze ji rozdělit do čtyř období. V prvním období daroval Hroznata sídlo Chotěnov klášteru v Teplé. Druhá etapa se vyznačovala zpracováváním železné rudy na Kosovém potoce. V rámci této etapy vznikaly hamry, nejstarším byl železný hamr na Kosovém potoce pod Hamrnickým dvorem. V místech dnešních Sklářů stávala vysoká pec, jejíž činnost skončila až po roce 1834; v roce 1870 pak byla stržena. Teprve ve třetím období se v Chotěnově - Sklářích zakládá trvalé osídlení. Lze je datovat k roku 1818, kdy se v rozvíjejících lázních začala stáčet minerální voda do hlíněných lahví a rozesílat do celé Evropy. V roce 1818 nařídil opat Reitenberger založit ve Sklářích továrnu na výrobu džbánek právě pro stáčení minerálních vod. V tomto období se továrna stala častým výletním místem lázeňských hostů.

Kolem roku 1880 se výroba džbánek zastavila, minerální vody se začaly plnit do skleněných lahví. Poslední čtvrté období vývoje této oblasti je spojeno s rozmachem letectví a výstavbou letiště, díky němuž se Mariánské Lázně spojily se světem i vzdušným koridorem.

Dvůr a zámek Hamrníky - Hammerhof

Hamrnický zámek je historicky nejstarší dodnes stojící lázeňská budova. Dříve na jeho místě však stával Hamerský dvůr (Hammerhof), který byl vybudován na konci 16. století. Vedle dvora se však nacházel ještě starší původní klášterní hamr k výrobě železa, který se však nedochoval. Od roku 1665 byl Hamerský dvůr majetkem kláštera Teplá, kdy ho tehdejší opat odkoupil. Tehdy však stál dvůr zcela vyhořelý po obrovském požáru kynžvartských lesů (1694). Opat dal ale roku 1665 dvůr znovu postavit.

Když v roce 1706 stavba znovu vyhořela, opat Raymund II. Wilfert nechal postavit v jihovýchodním cípu dvora opatský zámek jako zotavovnu pro premonstráty. Stavitelem byl Kryštof Dienzenhofer. V roce 1710 určil opat novou stavbu k zotavení mnichů při tzv. Májové kůře, při níž se popíjely léčivé úšovicke kyselky. Klášterní lékař Curtius nechal upravit pěšinu od zámku k pramenům a inicioval vyčištění Ferdinandova pramene i zajištění proti pronikání povrchových vod. V přízemí byly koupelny a minerální voda se sem vozila v sudech od pramenů. Roku 1749 se už z Hamrnického zámku stala opravdová lázeňská budova s koupelnami pro lázeňské využití, stále však jen pro potřeby tepelských premonstrátů. Tepelský opat Jeroným Ambrož v roce 1749 zamýšlel dovézt vodu do koupelen dřevěným potrubím z lesa od Slaného (Ferdinandova) pramene a přeměnit zámek v lázeň. Plán se však nerealizoval. V letech 1790 až 1807 v zámku sídlil kněz z Úšovic, pak budova opět sloužila kanovníkům z Teplé pro účely odpočinku. Po otevření klášterních lázní přímo u pramenů se zámek stal častým místem výletů lázeňských hostů. Byl zde hostinec, kavárny, a od lázní sem vedla silnice lemovaná kaštanovou alejí. V roce 1832 byl v okolí zámku vybudován park. Zámek i se dvorem byl majetkem tepelského kláštera až do roku 1939, kdy byl nuceně vykoupen nacisty a v roce 1945 byl opět vrácen Klášteru v Teplé. Po zrušení kláštera se stal majetkem státu. Později v něm byl umístěn státní statek, který zde sídlil až do začátku 90. let minulého století. Během té doby sloužil velký sál s obrazy pro potřeby SSM. V 90. letech 20. století přešel zámek s dvorem do soukromých rukou a zvolna chátral. V létě 2007 opuštěný zámek vyhořel.

Osada U kyselky

Historie Mariánských Lázní nesáhá do dějin příliš hluboko. Lázeňské město vzniklo až počátkem 19. století v údolí, kde vyvěrá mnoho léčivých pramenů, známých však místním usedlíkům již od 13. století. Údolí bylo řadu staletí neosídlené, neboť potenciální obyvatelé odrazovalo svými bažinami a přírodními podmínkami, kvůli nimž zde nebylo možné založit polnosti. Ve středověku bylo patrně mariánskolázeňské údolí využíváno k pastvě dobytka obyvateli Závišina a Záduby, do jejichž katastru patřilo.

Nejstarší písemná zpráva o zdejších pramenech je německá **listina českého krále Ferdinanda I. Habsburského z 28. dubna 1528**. Král psal tepelskému opatovi Antonovi, aby neprodleně zaslal do Prahy vzorky Slaného (Ferdinandova) pramene k rozboru. Dle zkušeností místních obyvatel jim byly přičítány léčivé účinky, ale hlavně také slaná chuť. Císař Ferdinand dal příkaz k soupisu všech solných pramenů na území českého království, protože chtěl Čechům zajistit soběstačnost v zásobování klíčovou surovinou pro uchování potravin - solí. Král se domníval, že odpařováním vody pramene získá kuchyňskou sůl, která české zemi chyběla. Slanou chuť pramenů ale nezpůsobuje kuchyňská, nýbrž Glaubnerova sůl. Ta se později úspěšně prodávala jako projímadlo. I přes nevhodné chemické složení pramenů docházelo k pokusům o těžbu až do roku 1906. Roku 1570 byla dokonce vydána listina svobod pro sůltěžaře z Úšovic.

O léčivých účincích minerálních vod mezitím začaly kolovat různé zvěsti a k pramenům zamířili první nemocní. Na základě zkušeností místních obyvatel začali zdejší pramenům věnovat pozornost lékaři z okolí. Na počátku novověku bylo mariánskolázeňské údolí z hospodářských důvodů zalesněno. Zábranou pro využívání léčivých vod bylo rezervování lesů coby zásobárny dřeva pro hornoslavkovské cínové doly. Přísný dozor nad rezervací měl horní úřad ve Slavkově. V roce 1762 však Leopold Fischer z kláštera v Teplé postavil v Záduby lázeňský dům – hostinec s pokoji a koupelnami. Vodu vozil v sudech od Mariína pramene. Cesta dolů k pramenům strmou roklí byla ale pro nemocné i povozy velmi obtížná a pokus o založení “Lázní Zádub” tak skončil roku 1781, kdy byl lázeňský dům prodán.

Křížový pramen byl místním vždy znám. Dle jeho slané chuti se mu říkalo Slaný, stejně však zněl původní název Ferdinandova pramene. Aby obyvatelé předešli zmatkům, začali Křížovému prameni říkat horní Slaný pramen. U pramene byla v roce 1749 postavena chatrč, ve které byly umístěny dva kotlíky, ze kterých místní kanovník a lékárník odpařoval minerální vodu. Takto získanou sůl poté prodával jako účinné projímadlo. U chatrče vztyčil dřevěný kříž, podle kterého je pramen později přejmenován.

Založení města Mariánské Lázně

Jednou z nejvýznamnějších osob, které se svoji zásluhou podílely na vzniku města, byl doktor Jan Nehr. V roce 1779 byl jmenován ordinářem kláštera Teplá a byl pověřen pečovat o místní prameny. Doktor Nehr si rychle uvědomil léčebný potenciál pramenů a snažil se přinutit opata Trautmannsdorfa, aby zde nechal vybudovat veřejné lázně. Poté co na naléhání doktora Nehra podstoupil opat a někteří další členové řádu úspěšnou léčebnou kúru v Hamrnickém zámku, opat opakoval následně opat ozdravnou léčbu každý rok.

Svůj název město získalo v roce 1781. V tomto roce měl být vyléčen těžce zraněný horník zásluhou péče doktora Nehra a opata Trautmannsdorfa. Horník byl léčen horkými koupelemi z Mariína pramene. Toto téměř zázračné uzdravení zapůsobilo na opata natolik, že v blízkosti pramene chtěl nechat vybudovat větší lázeňskou budovu. Stavba byla ale pozastavena z důvodu zákazu výstavby slakovským hormistrem. Ovšem léčivý pramen místo již natolik proslavil, že pozdější pojmenování oblasti přejalo jeho název.

Kláster musel bojovat o získání potřebných povolení ke stavbě opravdové lázeňské budovy až do roku 1786, kdy se opatovi po dlouhém úsilí podařilo díky vlivu jeho příbuzného, hraběte Františka Filipa Kolovrata, lesní rezervaci od horního úřadu ve Slavkově vykoupit. Teprve až vynětí budoucího mariánskolázeňského údolí z lesní rezervace zde umožnilo rozvoj osídlení. Vynětí údolí z rezervace znamenalo možnost těžby značného množství rostlého dřeva. V této době bylo dřevo strategickou surovinou pro rozvíjející se výrobu železa a těžbu železné rudy při Kosovém potoce.

Na naléhání doktora Nehra došlo k povolení výstavby alespoň v okolí Křížového pramene. Doktor se takto zasadil o prvotní zpřístupnění oblasti. Nově přichozím byl bezplatně nabídnut pozemek a dřevo z okolního lesa na stavbu nových domů. Prvními osadníky se stali dva dřevorubci ze Sítin, Antonín Fischer a Václav Hammer. Ti si postavili roubené chaloupky nalevo od Křížového pramene. Tak bylo založeno první lidské osídlení u pramenů. V roce 1790 na místě vybuvoval Izák Kohnhäser mlýn s přílehlou pilou. Než ale doktor Nehr stačil prosadit opětovnou stavbu opravdové lázeňské budovy, opat Trautmannsdorf 5. února 1789 zemřel. Jeho nástupce už lázně nepodporoval a všechny Nehrovy prosby u něj byly marné.

K pramenům však přicházelo stále více nemocných. Klášter nicméně nadále neměl zájem vybudovat lázně, které by umožnily i ubytování pacientů. Snahy doktora Nehra ale neuvadaly. V roce 1790 provedl nové jímání Křížového pramene a postavil u něj malé přístřeší a kapličku.

Ani další opati Nehrovo naléhání nevyslyšeli. A tak se doktor Nehr rozhodl na vlastní náklady postavit mezi dřevorubeckými roubenkami u Křížového pramene jednopatrový lázeňský dům. Stavba byla postavena v letech 1805 – 1807 a byla pojmenována Zlatá koule. Stavba byla dokončena roku 1808, kdy se zároveň konala první lázeňská sezóna. Během ní byl o lázeňskou léčbu takový zájem, že byl Nehrův dům plně obsazen i na půdě, přímo pod střešou. Lázně v roce 1808 navštívilo 80 hostů. Úspěch první sezóny konečně přiměl klášter k vystavění dalších lázeňských budov.

Nestalo by se tak ale, nebýt Karla Kašpara Reitenbergera, který je označován za zakladatele města Mariánské Lázně. Nový sekretář opata Karel Reitenberger byl pověřen péčí o nově vznikající lázně. Nechal znovu jímát a přestřešit prameny a stavět klášterní lázeňský dům u Mariína pramene, tzv. Traiteurhaus s 8 kabinami v přízemí a 5 pokoji v patře. Právě podle Mariína pramene dostala osada, dříve zvaná „U Kyselky“, oficiální název Mariánské Lázně. Mariin pramen byl dávno předtím kvůli pronikavému zápachu nazýván Smrdutý, ovšem svůj dnešní název dostal podle obrazu svaté panny Marie, který blízko pramene údajně připevnil neznámý voják vracející se z války jako poděkování za to, že si zde vyléčil svá zranění.

V následujících letech se mění ekonomické zaměření lokality. Tato etapa vývoje malé osady U kyselky byla spjata s postupným zastavováním parcel kolem dnešní Masarykovy ulice. Základní urbanismus první fáze rozvoje osady byl v letech 1808 – 1818 obdobný jako u menších okolních obcí Tepelské vrchoviny. Typické členění sídla bylo lehce pozměněno záměrem pro zbudování malých lázní. Tradiční uspořádání bylo později (od roku 1811) upravováno. Postupně došlo ke vzniku otevřeného návěšního prostoru s podkovitě uspořádanou zástavbou. Tradiční úzkoparcelní uspořádání bylo později nahrazeno zástavbou na širokých parcelách, které později v obci převládlo. Ke konci roku 1818 došlo k zásadní změně ve struktuře sídla, kdy byl přestěhován mlýn a solivárna a na jejich místě vzniká první dřevěná kolonáda.

Okolí lázní bylo stále v této době obklopeno bažinami a působilo velmi neutěšeně. Postupně dochází k objevení Karolinina pramene v roce 1809, který byl později zastřešen pavilonem s kopulí nesenou osmi korintskými sloupy.

V roce 1810 byl u Mariína pramene postaven třetí zděný lázeňský dům nazvaný Staré Lázně (dnes Centrální lázně). Před rokem 1811 byl Mariin pramen s oběma objekty propojen s osadou U kyselky přímou prašnou cestou lemovanou alejí.

V roce 1813 byl Karel Kašpar Reitenberger zvolen tepelským opatem; z jeho rozhodnutí se Mariánské Lázně staly samostatnou obcí (do té doby lázně administrativně spadaly pod obec Hamrníky). Jako příznivec Nehrovy myšlenky lázní se nový opat pustil do práce na výstavbě domů a pavilónů nad prameny. Protože měl velké sociální cítění, budoval také školy a nemocnice.

Doktor Nehr zde působil i nadále jako lázeňský lékař. Po jeho smrti v roce 1820 byl jeho dům (Zlatá koule) odkázán chudým a studentům. Roku 1823 odkoupil Nehrův dům Tepelský klášter, aby zde ubytoval inspektora pramenů i některé premonstráty.

Zásluhou místního opata byl přizván uznávaný botanik a dendrolog Václav Skalník, aby mohl vybudovat novou podobu lázní. Přijel do Mariánských Lázní v roce 1817. Během šesti let (1817 – 1823) se Skalníkovi podařilo odvodnit močály a bažiny, odstranit balvany a ve středu obce vytvořit anglický park o rozloze 18 hektarů. Na terase vytvořené na místě zasypané rokle mezi Křížovým pramenem a Starými lázněmi vyrostla roku 1822 kolonáda. Skalník využíval při tvorbě parku rychlerostoucích dřevin, aby

tak uspil rychlé dotvoření lázeňského parku. V návaznosti na vznik centrálního parku došlo i k úpravám a výstavbě nových vycházkových cest a altánů. Skalník byl poté jmenován představeným obce a inspektorem pramenů.

Mariánské Lázně v roce 1812

Mariánské Lázně v 1. polovině 19. století

6. listopadu 1818 bylo zásluhou opata Reitenbergera dosaženo vyhlášení města veřejnými lázněmi. Novým lékařem pramenů byl jmenován doktor Karel Heidler. Věhlas léčebných účinků místních pramenů stoupal. Minerální vody byly rozesílány do nemocnic po celé Evropě a do poloviny století se vývoz několikanásobně zvýšil. Z původních 75 tis. džbánek v roce 1818 až na 600 tis. džbánek v roce 1850.

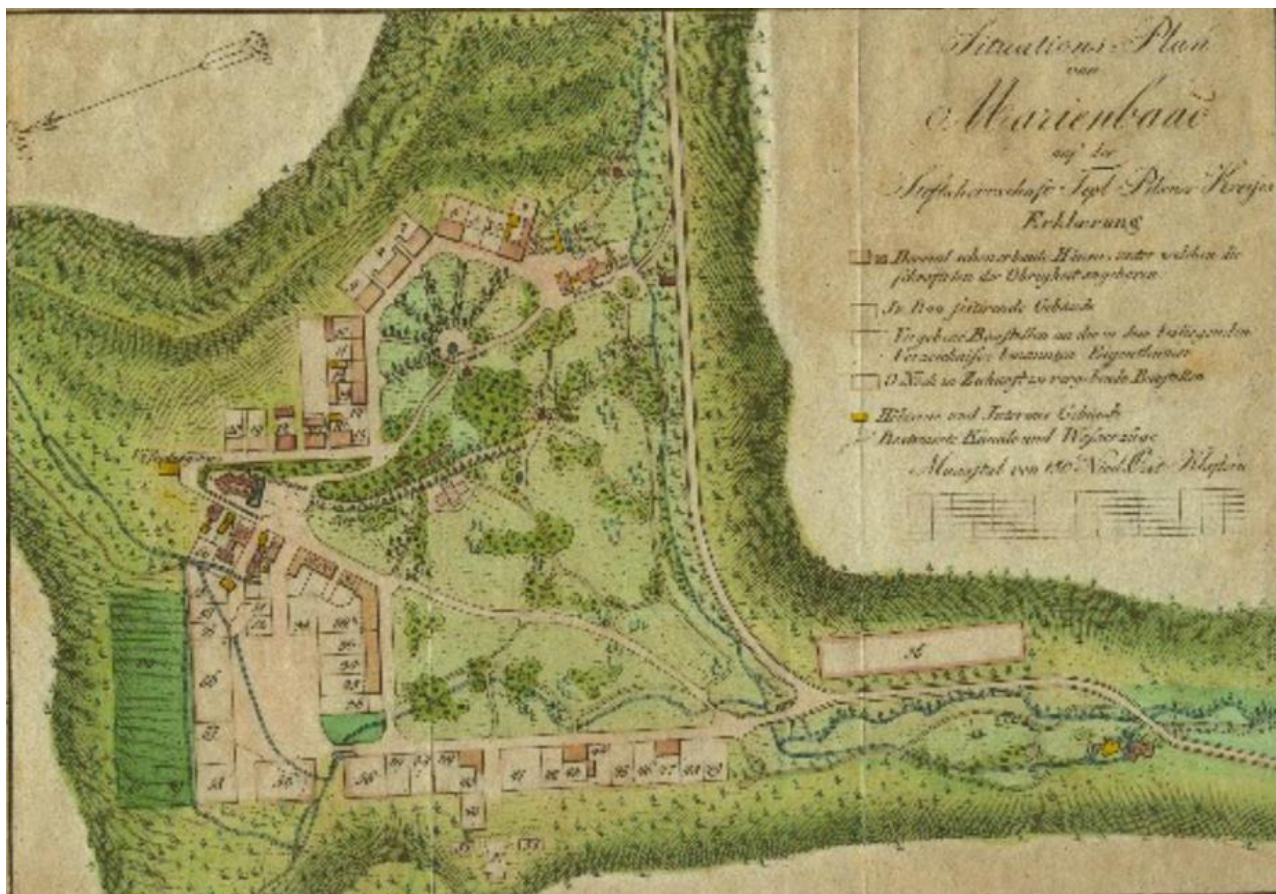
Město procházelo také rozsáhlou stavební výstavbou. V roce 1818 došlo k přestavbě kolonády nad Křížovým pramenem. Kolonáda byla situována do několika hal, které vymezovaly vnitřní atrium. Téhož roku byly z popudu doktora Heidler v těsné blízkosti Mariína pramene vystavěny Plynné lázně, v roce 1823 jsou založeny slatinné lázně ve Starých lázních jako jedny z prvních v Čechách.

Příliv lázeňských hostů vyžadoval rychlý stavební rozvoj. Architekt Jiří Fischer vypracoval zastavovací plán města. Mezi lety 1818 – 1824 se počet zděných budov zvýšil z 12 na 42, z čehož byly dva velké dvorce – Klebelsbergův palác a Dvůr Klinger (původní Traiteurhaus).

Po vyhlášení obce veřejnými lázněmi (1818) přišla na řadu otázka odstranění původních chaloupek z počátku osídlení. V roce 1821 stála ještě celá původní osada U Kyselky s výjimkou mlýna a solivárny. Kohnhauserův mlýn byl zbořen a na jihu v údolí postaven nový na místě dnešního hotelu Cristal. Náhon mlýna byl po roce 1819 zaslepen a po roce 1821 definitivně zasypán. Toho roku zde stála také Hammerova chalupa, která byla přesunuta začátkem roku 1822. Stejně tak změnila polohu i chalupa Fischerova. Parcelu pod ní koupil Václav Skalník, který si na místě vystavěl dům Strauss. V dnešní Masarykově ulici nad Hlavní kolonádou stálo koncem roku 1821 již 5 domů ze šesti stávajících. V té samé době je již zformováno i Goethovo náměstí s Klebelsbergovým palácem (dnes Kavkaz, resp. hotel King Edward) jako dominantou, ovšem ještě bez kostela.

Nová výstavba v okolí budoucího Goethova náměstí vyvolala potřebu úprav celkové urbanistické koncepce města, ale i nutné terénní úpravy. Oblast před dnešním hotelem Kavkaz až k hotelu Hvězda byla zavezena mocnou vrstvou navážek a zformována do prostorné terasy. V centrální části náměstí poté vznikla druhá městská kašna. Nejstarší kašna, která byla zdrojem pitné vody pro potřeby lázeňských hostů, byla umístěna před kolonádou Křížového pramene až do druhé poloviny 20. století.

V letech 1818-1822 se osada U kyselky postupně začleňuje do struktury rodícího se lázeňského města. V této době se již definitivně rozhodlo o vybudování lázeňského centra o velikosti městysu. Vzhledem k velikosti města bylo za inspirační zdroj převzato uspořádání struktury Františkových lázní. Centrální park stál vně města a navazoval přímo na krajinu.

Zastavovací plán Mariánských Lázní z roku 1821

V roce 1822 byla založena 300 metrů dlouhá promenáda mezi Křížovým a Karolininým pramenem, dokončena v roce 1824 s osázením alejí. V letech 1823 – 1826 byla v blízkosti kolonády Křížového pramene vybudována prostorná přízemní stavba o ploše 79 x 9 metrů, Promenaden Saal (někdy také nazývaná Kursál), která měla sloužit k promenádám pacientů za špatného počasí a společenské akce (v místě dnešní Hlavní kolonády). V roce 1828 byla v těsné blízkosti Kursálu vystavěna sloupová hala, kde se nacházelo 24 drobných obchodů (butiků). Hala vedla od Kursálu k pavilonu Karolinina pramene. Ve stejném roce jako butiky byly vybudovány **Nové Lázně**, pro poskytování železitých koupelí bohatých na kyselinu uhličitou, ještě ve své původní neokázalé, klasicistní podobě. V roce 1826 je Ambrožův pramen překlenut novogotickým pavilónem, který stál až do roku 1925. V roce 1827 byla dokončena nova dvoukřídlá kolonáda Ferdinandova pramene v Úšovicích. Roku 1827 bylo provedeno jímání a přestřešení nového Lesního pramene.

Opat Karel Kašpar Reitenberger ve městě podporoval výstavbu lázeňských zařízení a upřednostňoval tak světské stavby před církevními. V roce 1825 dal přednost výstavbě všeobecného špitálu místo monumentálního kostela, za což byl následně donucen abdikovat v roce 1827 z popudu nátlaku místních farářů. Těm se myšlenka protěžování lázeňské funkce spíše než upevnění církevní pozice prostřednictvím nákladných církevních svatostánků přčila. Opat poté odjel do vyhnanství do rakouského premonstrátského kláštera ve Wiltenu v Tyrolsku poblíž Innsbrucku a do Mariánských Lázní se již nikdy nevrátil.

Opatovy vize rozšíření lázní a vytvoření Lázní JIH nebyly poté již nikdy realizovány. Nové lázně měly stát v oblasti Úšovic, kde se nachází také množství vydatných a kvalitních pramenů. Roku 1827 vznikla jen kolonáda Ferdinandova pramene, která měla být s největší pravděpodobností centrem nové lázeňské výstavby. Jeho odchodem byla narušena výstavba lázní a nerealizovány byly mnohé plánované projekty. Výstavbu lázní však nebylo možno již zcela zastavit, každoročně přijížděli bohatí hosté i panovníci. Mariánské Lázně na svého zakladatele nezapomněly a při jubileu jeho 100. narození mu odhalily k nelibosti kláštera pomník. Až roku 1906 uznal klášter Teplá Reitenbergerovy zásluhy a jeho ostatky byly pietně převezeny do hrobky opatů na klášterním hřbitově v Teplé. Zatímco doktor Nehr je nazýván "otcem" lázní, opat Reitenberger je na desce pomníku uveden jako "zakladatel města".

V této době přijíždí na léčení básník J. W. Goethe a bydlí v právě otevřeném Klebelsbergově paláci (Kavkaz, resp. hotel King Edward). Lázněmi byl nadšen a jeho přítomnost v Mariánských Lázních měla velmi příznivý dopad na návštěvnost. Lázně začala hojně navštěvovat majetnější klientela.

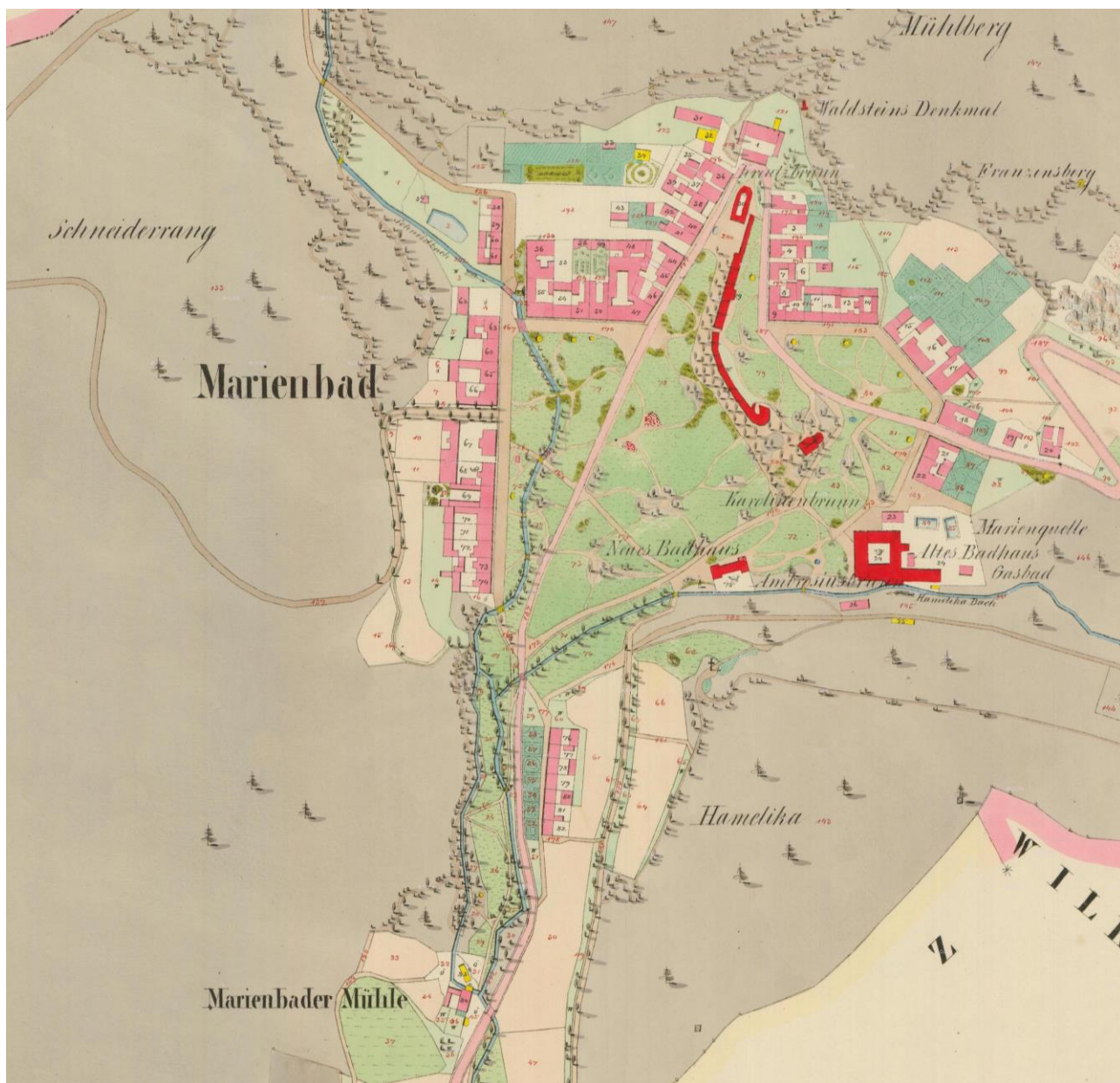
V dalším období 1828-1860 lázně spíše stagnovaly a pokud rostly, tak jen díky tlaku a poptávce ze strany přijíždějících hostů, jejichž počet se pohyboval mezi 3 až 5 tisíci. Nový opat Adolf Koppmann neměl v úmyslu s výstavbou Mariánských Lázní ani v nejmenším pokračovat, avšak byl nucen podvolit se tlaku veřejnosti.

Vzhledem k postupnému rozrůstání města bylo potřebné také zajistit kvalitní příjezdové komunikace. V roce 1831 byly dokončeny přímé příjezdové silnice z Plané, Chebu a Karlových Varů.

V letech 1833 – 1834 byla rozšířena továrna na džbány ve Sklářích a za Křížovým pramenem vznikla nová budova zasilatelství minerálních vod. V roce 1836 byl postaven nový objekt lázní, Tepelský dům, ten měl poskytnout chybějící ubytovací kapacity. Stal se také největší budovou v Mariánských Lázních. Pod vedením dalšího opata Melchiora Mahra se v lázních rozšiřovaly stávající hotely a roku 1841 vyrostla ulice Jägerstraße (dnešní Ruská) s dalším komplexem lázeňských budov. V tomtéž roce byla dokončena první přestavba Nových Lázní.

V roce 1843 povýšil nový opat Heini Mariánské Lázně na samostatnou farní obec (kaple, postavená roku 1820 poblíž Karolinina pramene, byla prohlášena za farní kostel), která měla právo sama si zvolit svého představeného. Prvním samostatně zvoleným představeným obce se stal Josef Dionys Halbmayr. V roce 1848 si postavil nový dům, ve své době nejrepresentativnější budovu v Mariánských Lázních, Halbmayrhaus (bývalý dům Rozkvět na Mírovém náměstí). Roku 1877 postavil v sousedství Halbmayrhausu hotel Maxhof (hotel Maxim).

V letech 1844 – 1848 probíhala stavba Římskokatolického kostela Nanebevzetí Panny Marie, která vznikla na místě kaple, kterou opat Heini roku 1843 prohlásil farním kostelem. Postaven je v novobyzantském slohu.

Mapy stabilního katastru z roku 1840; zdroj: archivnimapy.cuzk.cz

Významným milníkem se stalo v roce 1848 zrušení poddanství a tím byl zrušen i dosavadní poddanský poměr obce ke klášteru Teplá jako vrchnosti. Mariánské Lázně byly od této chvíle podřízeny c. k. státním úřadům. Pozemky však nadále patřily pod správu kláštera v Teplé a Mariánské Lázně.

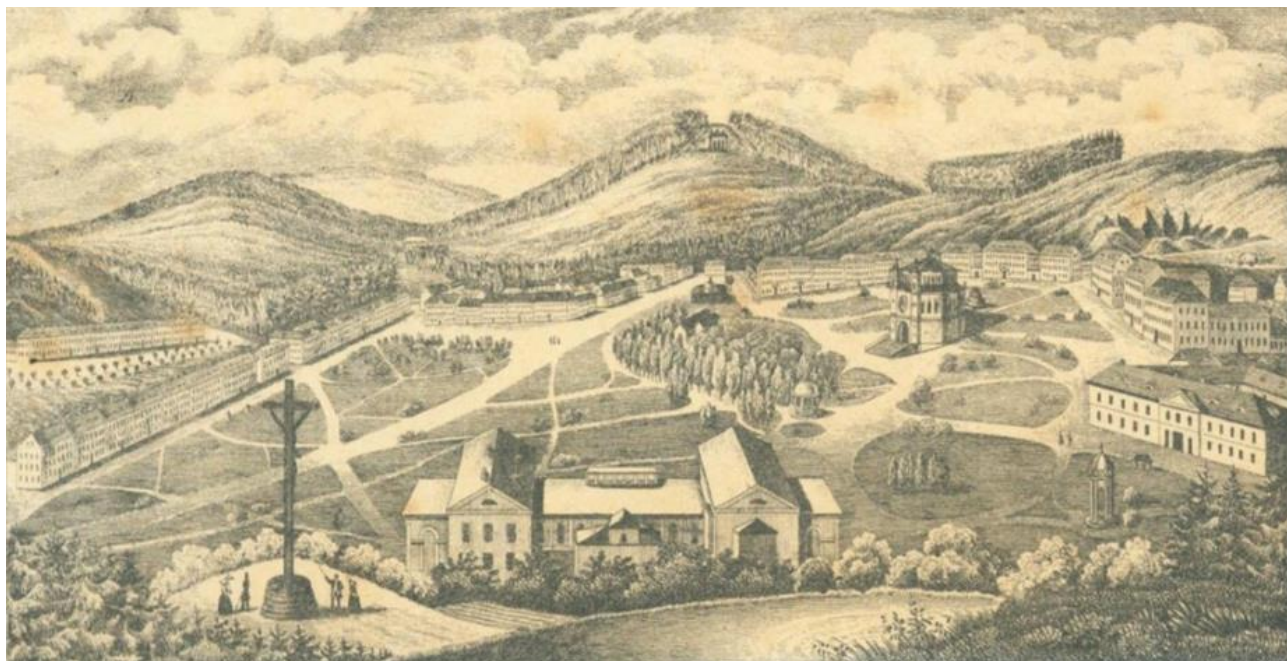
V této době přijíždí do lázní polský hudební skladatel Fryderyk Chopin, ruský spisovatel Nikolaj Vasiljevič Gogol nebo německý hudební skladatel Richard Wagner.

Mariánské Lázně ve 2. polovině 19. století

Od roku 1850 nosil představený obce Mariánské Lázně již oficiálně titul starosta. Prvním starostou byl Dr. Anton Hanisch. Roku 1853 byla postavena mariánskolázeňská škola (dům Reitenberger, donedávna sídlo základní umělecké školy Fryderyka Chopina).

Jedním z nejmladších původních mariánskolázeňských pramenů je **Rudolfův pramen**. Jeho vývěr se nachází nedaleko Ferdinandova pramene v dnešním Úšovickém parku. Svůj dnešní název získal na počest syna císaře Františka Josefa I., korunního prince Rudolfa. V roce 1902 byl pramen zachycen v nové lokalitě, a v místě byl postaven dřevěný pavilón, který zde stojí dodnes. Později byl v roce 1910 z Úšovic potrubím vyveden do centra lázní, na kolonádu Karolinina pramene.

Rozvoj lázeňství rozšiřoval urbanizaci sídla i severním směrem do Slavkovského lesa, v prostoru dnešního Lunaparku byla původně založena pila a výroba beden na rozesílání minerálních vod v lahvičích, místo však začali navštěvovat lázeňští hosté a pilu brzy nahradila kavárna Maxthal (dnes Lunapark).

Mariánské Lázně v roce 1850

Dne 29. května 1865 byly Mariánské Lázně výnosem císaře Františka Josefa I. povýšeny na město. Rok poté, 1. června 1866, byl městu udělen znak. Nový opat, zvolený v roce 1867, byl Maxmilian Liebsch. Jeho prvním počinem byla rekonstrukce a opětovné rozšíření budovy Nových Lázní v roce 1868. Budova dosáhla celkové délky 112 metrů a počet kabin se zdvojnásobil. Následujícího roku 1869 byl do Nových Lázní přiveden z Úšovic potrubím Ferdinandův pramen.

V roce 1878 byla dokončena budova radnice, která k tomuto účelu slouží dodnes.

rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
počet obyvatel	2 582	4 075	5 012	6 459	9 173	10 183	11 862	9 261	12 882	13 559	14 930	15 382	14 741	12 906
počet domů	241	381	436	535	679	744	989	1 013	1 015	1 085	1 156	1 316	1 379	1 475

Tabulka: Historický vývoj počtu obyvatel a domů; zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005, ČSÚ

Významných architektem v druhé polovině 19. století byl Fridrich Zickler. Je autorem mnoha významných staveb ve městě: **Evangelický kostel** (1857), **Městské divadlo** (1868), **Kolonáda Lesního pramene** (1869), **Rozhledna Hamelika** (1876), **Anglikánský kostel** (1879).

V r. 1872 město získalo **železniční spojení** s Chebem, Vídní a Prahou přes Plzeň se zastávkou v Mariánských Lázních. V návaznosti na nové dopravní napojení města dochází ke zvýšení návštěvnosti. Velice rychle se zastavovaly volné parcely v prostoru mezi nádražím a lázněmi.

Doktor August Herzig se stal lázeňským lékařem a následně starostou města. Na jeho pokyn byla vypracovaná základní regulace v území, která měla rozumným způsobem umožnit zastavení volných parcel. Bylo ustanoveno, že mezi lázeňskými budovami musí být nezastavěné meziprostory, maximální výška budov směla být 22,5 m. Zasadil se o udržení zelených parkových pásů, které prochází středem města nebo ho lemují. Mnoho podnikatelských plánů bylo zastaveno jako například naplánovaný komplex budov mezi Ferdinandovým pramenem a dnešním kasínem Lil, výstavba mezi dnešním hotelem Monty a hřbitovem, která měla nahradit pás lesa chránící mariánskolázeňské kyselky jako například Medvědí nebo Balbínův pramen. Podařilo se mu také nechat nezastavěný park mezi nemocnicí a dnešní hotelovou školou. V těsné blízkosti Křížového a Lesního pramene měla vést železnice do Karlových Varů - i tomu starosta Herzig naštěstí zabránil. Za působení Herziga ve funkci starosty, ale i za jeho přispění

ve volebním mezidobí, kdy byl členem městského zastupitelstva, vznikalo mnoho významných budov, např. radnice, anglikánský kostel nebo městská elektrárna (1889). Roku 1890 bylo v Mariánských Lázních, jako v prvním místě v Čechách, zavedeno městské pouliční osvětlení. Byla zavedena kanalizace, vystavěna městská nemocnice (1894), vznikla údolní sypaná přehrada (1896). Dr. Herzig se také zasloužil o povýšení Mariánských Lázní na **okresní město**.

V roce 1895 byly k Mariánským Lázním připojeny nové části – čtvrtě u Lesního pramene (od Valů), Šenov a Nádražní čtvrtě (od Úšovic). Po léta trvajících sporech byly Úšovicím tyto čtvrti odejmuty, avšak již tehdy dozrávala nutnost připojit Úšovice naopak k Mariánským Lázním (spojeno až v roce 1941). Jméno čtvrti a zamýšleného městečka Šenov postupně upadlo v zapomnutí.

V roce 1884 byla vystavěna **Židovská synagoga**. Byla, stejně jako římskokatolický kostel, postavena v novobyzantském slohu. Synagoga byla v roce 1938 vypálena.

V letech 1888 – 1889 byla postavena na popud starosty Herziga **nová kolonáda**. Ta nahradila původní uzavřený Kursál. Mariánskolázeňská kolonáda je dlouhá 119 metrů a široká 12 metrů. Spolu se sloupovou halou butiků, které na ni navazovaly až do rekonstrukce v 80. letech minulého století, měla promenádu dohromady 180 metrů a byla tak nejdelší kolonádou v lázeňských městech.

V této době se prosazuje architekt Josef Schaffer. Jeho nejvýraznější stavby byly:

- **výstavba městské nemocnice** (1893 – 94),
- **výstavba školy Sever** (1901)
- **Centrální lázně** – komplexní přestavba Starých lázní (1891 – 1892). Po dokončení rekonstrukce byla budova přejmenována na Centrální lázně.
- **Nové lázně** – rozsáhlá přestavba budovy Nových Lázní (1892 – 1896)
- **Společenský dům Casino** – (1899 – 1901). Na nové kolonádě nebylo možno pořádat plesy ani jiné zábavy, neboť nebyla uzavřená, a proto vyvstala potřeba stavby tohoto nového Kursálu.

Největšího stavebního rozmachu dosahuje město mezi lety 1870 - 1914 dodnes připomínají četné historizující a secesní přestavby a novostavby lázeňských budov, hotelů, kolonád i kostelů, provedené architekty Friedrichem Zicklerem, Josefem Schafferem, Arnoldem Heymannem a Josefem Forberichem. Byly rozšířeny parky a vytvořeny romantické vyhlídky. V té době přijíždí do města snad nejvíce významných hostů: G. Mahler, F. Nietzsche, F. Kafka, R. Kipling, M. Twain, T. A. Edison, P. de Coubertin, anglický král Edward VII., císař František Josef I. V roce 1897 poprvé do Mariánských Lázní zavítal budoucí britský panovník Eduard VII. Hned při první návštěvě si Eduard, vystupující pod titulem vévoda z Lancasteru, Mariánské Lázně zamiloval a celkově sem zavítal devětkrát. Britský král obrátil světovou pozornost na Mariánské Lázně, které se každou sezónu proměňovaly, aby dokázaly pojmout stále větší počet hostů. Většina budov byla v tomto období přestavěna a rozšířena a neustále se otevíraly nové hotely. Díky této královské návštěvě také ve městě vznikla tradice golfu a bylo založeno místní hřiště.

Mariánské Lázně 1900 - 1945

Počátkem 20. století došlo ke zrealizování první **linky hromadné dopravy**. Byla postavena tramvajová trať, která převážela hosty od železničního nádraží do severní lázeňské části města. V roce 1902 se město stalo okresním městem a bylo zde zřízeno okresní hejtmanství.

Roku 1903 byl v Mariánských Lázních založen Výzkumný lázeňský institut, pod jehož záštitou byla odkryta nová slatiniště. V roce 1908 se k financování institutu připojilo i město, a tak vznikl název Městský balneologický a hygienický ústav. V tomto roce přijíždí už více než 15 tisíc hostů.

Projektantem nových paláců Furstenhof (Bohemia), Weimar (Kavkaz) a Ott (Pacifik), které vznikaly na začátku 20. století, byl Arnold Heymann. Mezi jeho další významné počiny patří:

- **Hotel Krakonoš** (1903)
- **Dům Kavkaz** – dříve Klebelsbergův palác, později hotel Weimar, který vévodil Goethovu náměstí. Hotel byl přestavěn v roce 1904. Rozsáhlá přestavba hotelu byla nadstandardní - objekt byl vybaven ústředním topením, výtahem a toaletou v každém z hotelových pokojů. Tato nákladná přestavba souvisela s návštěvou anglického krále Edwarda VII, který často v hotelu pobýval. Ačkoli je to architektonicky nesmírně cenná budova, která je dominantou Mariánských Lázní, od 90. let 20. století chátrá.
- Hotel Polonia, Hotel Bohemia (1904-1905), Vila sv. Hubert, Hotel Esplanade (1911), Grand hotel Pacifik, Hotel Hvězda

V roce 1904 byla provedena přestavba městského divadla do secesní podoby, vystavěna kanalizace Hlavní třídy a dnešní Ruské ulice nad radnicí a dále v lokalitě u nádraží. V tomto roce se také událo setkání dvou císařů v Mariánských Lázních – rakouského císaře s anglickým králem. V roce 1905 bylo otevřeno golfové hřiště a založen Golf Club Mariánské Lázně. Roku 1913 byl rekordní počet lázeňských hostů – 34 509.

První světová válka město zasáhla předně v úpadku návštěvnosti. Mnoho lázeňských domů bylo využito jako lazarety. V roce 1916 bylo postaveno sanatorium pro léčbu chorob ledvin a močových cest. Dnes je v budově **Hotelová škola**. Počátky meziválečného období byly pro město velmi krušné. Návštěvnost klesla na polovinu předválečného stavu. K návratu na úroveň původní návštěvnosti došlo až v roce 1924. V roce 1919 přichází klášter podle pozemkové reformy o velkou část svého majetku, mimo jiné i o pozemky města Mariánské Lázně.

Roku 1920 byla založena Obchodní škola (zprvu soukromá, od 1922 městská, od 1926 státní), roku 1922 pak bylo založeno nižší gymnázium. V roce 1922 byla postavena **plochá dráha**. Konaly se tu populární závody chrtů a koní, později sloužila také pro závody motocyklů a automobilů.

Rekordní počet návštěvníků lázně navštívil roku 1929, jejich počet se vyšplhal na 41 226. V téže roce byl také vybudován Dyleňský vodovod, který přiváděl vodu z Dyleně do Mariánských Lázní. Roku 1931 přijelo 28 482 hostů, nejhorší sezonu v meziválečném období však Mariánské Lázně zažily v roce 1933, kdy je navštívilo pouze 21 503 hostů. To vše mělo za následek, že mnoho podnikatelů krachovalo a mnoho lázeňských domů přišlo do dražby. Ekonomická krize další rozvoj města zastavila.

Letiště ve Sklářích, druhé největší centrum letecké dopravy v Československu té doby, bylo otevřeno dne 4. července 1927. Počátky letectví jsou spjaty s rakouským pilotem Julíusem Arigim, který přistál se svým letadlem u obce Velká Hleďsebe, kde také postavil první hangár. V roce 1920 založil leteckou společnost, která provozovala vyhlídkové lety. Založil Společnost letecké dopravy lázní a pronajal si pozemky pro další letiště na Panských polích, odkud se v sezoně létalo do Prahy a některých německých měst. V roce 1927 vznikl letecký odbor a zahájilo se plánování nového letiště. Arigi také v roce 1932 otevřel v blízkosti obce Hamrníky koupaliště LIDO. Letiště ve Sklářích mělo spojení skoro se všemi evropskými metropolemi. V sezoně zde pravidelně přistávaly i 2 linky, které spojovaly Mariánské Lázně s Prahou. Od roku 1931 vznikla také pravidelná linka do Karlových Varů.

Během druhé světové války bylo letiště zabráno německým vojskem a zřízena zde pilotní škola, po válce sloužilo jako sběrný tábor pro německé vysídlence. Letiště bylo pak v provozu, hangáry po bombardování Američany opraveny. Poválečná letecká doprava byla v padesátých letech ale zastavena. V období 1965-1970 byla nepoužívaná letištní budova vyhozena do povětří. Po roce 1989 bylo letiště rychle zprovozněno – zvláště pro malá a ultralehká letadla. V současné době však budova chátrá a letiště se nevyužívá.

V roce 1932 prudce roste počet hotelů a pensionů, které jdou vlivem daňového systému do dražby a jsou prodávány se ztrátou. Krach mnoha lázeňských podnikatelů, rostoucí nezaměstnanost a upadající hospodářská situace přispívaly k aktivizaci nacistického hnutí.

Po podepsání Mnichovské dohody byli z Mariánských Lázní vyháněni čeští obyvatelé, Židé byli přímo zatýkáni. V říjnu 1938 převzalo Německo od státních úřadů správu města i lázeňských zařízení. O Křišťálové noci byla vypálena židovská synagoga. Pozemek po zničené synagoze na Hlavní třídě zůstal prázdný až do dnešní doby. Na podzim 1938 byl také zdevastován židovský hřbitov a náhrobní kameny byly odváženy a rozprodávány kameníkům z okolí.

15. října 1941 byly k Mariánským Lázním připojeny Henleinovým příkazem i Úšovice s osadami Stanoviště a Hamrníky. Po válce byl sice tento příkaz anulován, ale město Mariánské Lázně okamžitě požádalo o nové právní připojení Úšovic, které tak z hlediska dnešního práva nastalo v roce 1945. Druhá světová válka našťáště město téměř ušetřila, a tak lázeňský ráz města zůstal zachován.

Mariánské Lázně sloužily již od roku 1941 jako lazaretní město. Letiště ve Sklářích sloužilo jako výcviková škola německých pilotů.

6. květen 1945 znamenal pro Mariánské Lázně konec války. Město bez boje obsadily jednotky americké armády pod velením generála George S. Pattona. V květnu 1945 se vedení města ujala česká menšina. Veškerá lázeňská zařízení, včetně domů patřících tepelskému klášteru, převzalo pod svou správu ministerstvo zdravotnictví. 25. ledna 1946 začal v Mariánských Lázních odsun Němců jako vůbec první z odsunů v ČSR. Odsunuto bylo beze zbytku veškeré německé obyvatelstvo (sčítání lidu v roce 1930 ukázalo, že Němců je 6340 z celkového počtu 7 335 obyvatel), což ochromilo provoz lázní.

Mariánské Lázně v letech 1945 – 1989

První opravdová poválečná sezona byla zahájena již v roce 1946. Město bylo natolik opraveno po způsobených válečných škodách, že mohlo dojít k uspořádání 1. ročníku mezinárodního filmového festivalu, který byl pořádán ve společenském domě Casino a který se tu pak pravidelně konal až do roku 1949, kdy se přestěhoval do Karlových Varů (dnešní MFF Karlovy Vary).

V roce 1948 došlo ke znárodnění na základě vydaného vládního zákona o znárodnění přírodních léčivých zdrojů lázní a o začlenění a správě lázeňského majetku. Majetek lázní tak připadl pod správu nově vzniklého státního podniku Československé státní lázně a zřídla. Zcela nová koncepce podle hesla "Lázně patří pracujícím" se soustředila především na pobyty dělníků, horníků a jejich rodin.

V roce 1950 vzniká odborářská rekreace ROH. Odbory dostaly pod správu 45 objektů. Dochází ke změně standardu léčby i k přejmenování jednotlivých hotelů. Nastala zásadní změna struktury hostů: z lázní téměř zmizeli cizinci, kteří tvořili dříve téměř 90 % hostů, a někteří stáli domácí hosté.

V roce 1951 v lázních pobývalo asi 20 000 hostů. Od roku 1952 přešly lázně na celoroční provoz a počet rekreantů se ještě navýšil. Poněvadž v mnoha domech chybělo vytápění, musely být provedeny rekonstrukce interiérů jednotlivých zotavoven. Bylo nutné zavést ústřední topení, vystavět kotelny a také zrekonstruovat kanalizační a vodovodní síť. Díky velké návštěvnosti lázní bylo potřeba také postavit velkokapacitní stravovací střediska. Mnoho domů vyžadovalo i nové fasády, o které od hospodářské krize ve 30. letech nikdo nepečoval. Přechod na celoroční provoz trval celá 50. léta.

Letecké snímkování z roku 1950; zdroj: kontaminace.cenia.cz

V roce 1952 byla také zrušena tramvajová městská doprava, která byla nahrazena dopravou trolejbusovou. Znovu byl založen Výzkumný ústav balneologický v Mariánských Lázních, brzy pak s působností pro celou ČSR. Jeho cílem bylo vytvoření metodik lázeňské léčby, analýzy minerálních vod aj. V roce 1955 se Mariánské Lázně dostaly na úroveň krajského města řízeného bezprostředně vládou. O 5 let později, v roce 1960, byl však mariánskolázeňský politický a soudní okres zrušen a město bylo začleněno do okresu Cheb. V roce 1962 byla zprovozněna nová trolejbusová linka do Úšovic. Další linka byla otevřena až roku 1985 a to do nedaleké vsi Velká Hleďsebe.

V roce 1956 vznikly plány na nové sídliště v Úšovicích. V 60. letech se započala výstavba sídliště Úšovice s částečnou demolicí překážejících domů. V roce 1971 se k Mariánským Lázním připojily obce Chotěnov, Skláře a Vysoká Pec.

Provoz letiště ve Sklářích byl obnoven v roce 1972, avšak záhy, roku 1980 byl opět zastaven. O zastavení rozhodl úspěšný únos letadla z místního letiště do západního Německa. Po revoluci 1989 se ve Sklářích začaly opět pořádat vyhlídkové lety.

V roce 1973 byla na místě zrušené městské elektrárny u nádraží uvedena do provozu Městská teplárna. Bylo zahájeno pokládání parovodu a budování výměňkových stanic. V téže roce otevřelo malé vlakové nádraží Mariánské Lázně – město na trase do Karlových Varů. Zastávka slouží dodnes. V roce 1975 zahájila činnost čistička odpadních vod u Chotěnova.

1. ledna 1976 byla k Mariánským Lázním připojena obec Valy. 1. dubna 1976 následovaly Malá a Velká Hleďsebe, Klimentov, Zádub, Závěšín, Ovesné Kladruby, Milhostov, Vysočany, Vlkovice a Martinov. Zároveň byla připojena osada Kladská, která patřila dříve pod Lázně Kynžvart. Po roce 1989 se obce připojené v roce 1976 opět odtrhly, součástí Mariánských Lázní však zůstala osada Kladská.

V 70. letech probíhala výstavba nového sídliště Panská Pole a Třešňovka v Nádražní čtvrti. Vzniklo 2000 bytových jednotek. Došlo také k rozšíření sídliště Nové Úšovice o komplexy Ural, Experiment, o středisko a obchodní centrum Luna s kinem, prodejnu, kavárnu, poštu a mateřskou školkou. V letech 1973-1981 byl také postaven zimní stadion, kde se ale v roce 1981 zřítla střecha a zabila několik sportovců. Urychleně se muselo začít stavět nový stadion. Vybudovala byla také karlovarská silniční odbočka s cílem odklonit nákladní dopravu od městského centra. V roce 1983 byla dokončena výstavba sídliště Vora a otevřen obchodní dům Dyleň. Bylo dokončeno také silniční propojení Ruské ulice s ulicí Třebízského. V 70. letech byl vystavěn hotel Koliba (č. p. 592), který se nachází u dnešní dolní stanice lanové dráhy. Jeho jméno je příhodné jeho stylu, je vystavěn na způsob skutečné horské koliby. Ve stylu horského hotelu je postaven i nový hotel Krakonoš II.

V roce 1977 došlo k demolici jednoho z nejstarších lázeňských objektů, **Tepelského domu**. S ním byl zbourán i celý komplex budov táhnoucí se od Mírového náměstí až k lázeňské kolonádě. Mezi nimi byl i původní hotel Klinger, který v té době nesl jméno Krym. Na místě hotelu bylo plánováno postavit moderní dvanáctipatrové sanatorium Arnika o kapacitě 800 lůžek. Během výstavby základů došlo k poškození ložisek Křížového a Lesního pramene. Od pokračování výstavby areálu Arnika se proto muselo odstoupit. Dodnes je území zakonzervováno a započatá stavba nenašla další využití.

Během 70. a 80. let došlo k rekonstrukci architektonicky nesmírně cenné litinové kolonády. Litinová konstrukce byla již velmi poškozena postupující korozí. Rekonstrukci prošel i pavilon Křížového pramene. V rámci rekonstrukce celého areálu vznikla i nová Zpívající fontána v roce 1986. Byla postavena také nová kolonáda Karolinina pramene - o 20 m blíže je Hlavní kolonádě, než stávala původní, která byla stržena.

V roce 1984 byly postaveny nové bytové domy v Hamrníkách o celkové kapacitě 30 bytů. V roce 1986 byla dokončena výstavba malého sídliště (120 bytů) na Plzeňské třídě a dokončena další výstavba na Třešňovce (24 bytů). V tomto roce byl také otevřen geologický park.

V roce 1988 byl otevřen rehabilitační komplex Uranových dolů Agrikola (200 lůžek) u Zimního stadionu. Zahájila se rozsáhlá bytová výstavba – družstvo Život v Úšovicích (78 bytů), I. etapa výstavby sídliště u Třešňovky (316 bytů), Uranové doly na Voře (24 bytů).

Mariánské Lázně po roce 1989

Po změně režimu v roce 1989 došlo k přejmenovávání – budovy a ulice dostávaly vesměs zpět své původní názvy. Také však nastala vlna privatizace mnohých lázeňských objektů, která ne vždy znamenala pro daný dům přínos.

Po roce 1989 nedochází v centru Mariánských Lázní k žádné masové výstavbě. Velké množství budov postihl osud, kdy se nový majitel přestal o objekty starat. Mezi takové patří hotel Krakonoš (dnes již nově zrekonstruovaný hotel Rubezahl), výletní kavárny Panorama a Kamzík, dětská léčebna Miramonte, dům Rozkvět (bývalý Halbmayerhaus) a v neposlední řadě bývalý hotel Lesní mlýn či lázeňský komplex Kavkaz na Goethově náměstí, ve kterém pobýval britský král Eduard VII. V dezolátním stavu je dnes bohužel také původní Hamrnický zámek, jehož investor měl záměr, který však byl v rozporu s faktem, že Hamrnický zámek je kulturní památkou. Nejvíce se na objektu podepsal požár, který propukl v noci z 30. na 31. července 2007.

Park Bohemium - pod názvem Miniaturpark - byl dne 19. června 1999 otevřen v těsné blízkosti hotelu Krakonoš. V parku jsou k vidění miniaturní významných kulturních a historických staveb ČR.

Stavba lanové dráhy od hotelu Koliba k hotelu Krakonoš byla započata roku 1988 a trvala do roku 1993.

V Mariánských Lázních se začalo výrazněji stavět až po roce 2000. Budovy, které nově vznikají, nahrazují ve valné většině historicky a architektonicky nevýznamné domy, které vzhledem ke svému stavu musely být strženy. Nově vzniklé objekty převážně nenarušují tvář lázní, věrohodně napodobují stavební styl, který je pro ně typický. Od r. 1990 panuje snaha o obnovení původního charakteru města, jeho architektury, parků i celkové atmosféry.

V současnosti žije valná většina mariánskolázeňských obyvatel v části Úšovice. Příčinu tomu zavinilo urbanistické řešení poválečné výstavby a následná výstavba obytných sídlišť, která pokračuje až do dnešních dnů.

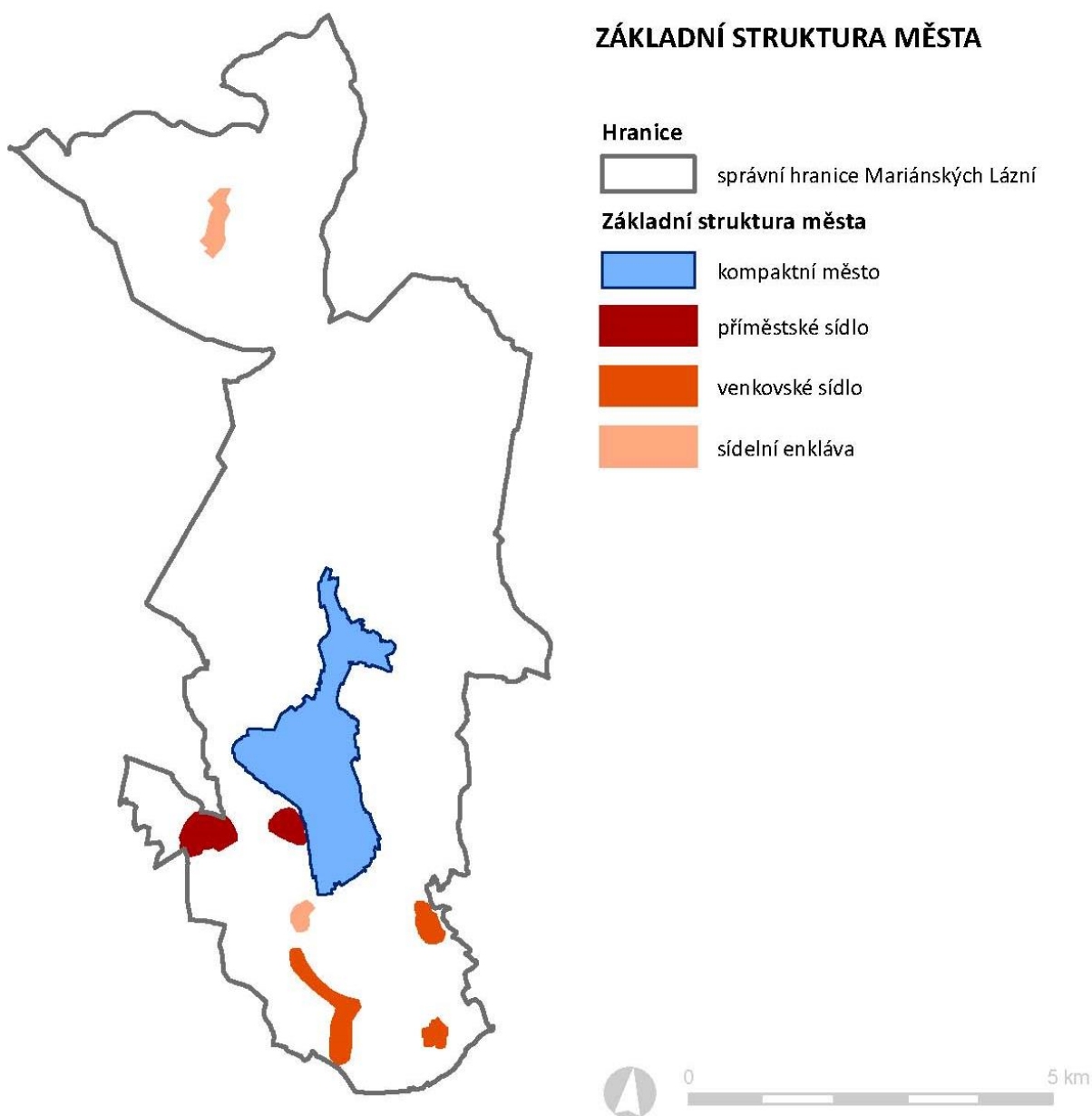
Mariánské Lázně v současné době usilují o zapsání na listinu světového kulturního dědictví UNESCO – spolu s Karlovými Vary a Františkovými Lázněmi jako západočeský lázeňský trojúhelník.

Urbanismus města, především jeho provoz a fungování dopravních systémů po sametové revoluci, výrazně ovlivňuje výstavba nových obchodních zařízení (supermarkety, hypermarkety, nákupní centra) v místě vstupů radiálních silnic do území města – v Mariánských Lázních je to především lokalita Nová Chebská.

4.2. Základní struktura města

Základní struktura osídlení města Mariánské Lázně je výsledkem historického vývoje osídlení území původně vlastnický náležejícího premonstrátskému klášteru v Teplé. Jednalo se o původně hraniční obce Úšovice, Stanoviště, Chotěnov a až později o osadu U Kyselky, ze které se později stalo město Mariánské Lázně.

Původní samostatná sídla, která se nacházejí na současném správním území Mariánských Lázní (Úšovice, Hamrníky, Stanoviště, Chotěnov -Skláře), se vyvíjela samostatně mnohem dříve než Mariánské Lázně.

Nejstaršími sídly byly obce Hamrníky, Úšovice, Stanoviště a Chotěnov. Původní část Mariánských Lázní, zvaná osada U Kyselky, vznikla až mnohem později na konci 18. století na území dnešního pavilonu Křížového pramene a Goethova náměstí, v těsné blízkosti léčivých pramenů. Okolí bylo však velmi nehostinné, a tak bylo zapotřebí vymýcení části lesa, terénních úprav a odvodnění bažin a močálů. Na takto vzniklém území zástavba později ohraničila nově založený anglický park. V této části města se dnes nachází historické jádro města s nejstarší dochovanou urbanistickou strukturou. Díky rozvoji lázní a výstavbě nových

lázeňských domů se město začalo postupně rozrůstat jižním směrem podél nově založeného rozlehlého anglického parku, který lemuje Úšovický potok od Kolonády až do Úšovic. Zatímco rozvoj města západním, severním a východním směrem byl jasně limitován prudkými kopci Slavkovského lesa, vývoj jižním směrem naopak nabízel vhodné podmínky pro rozvoj osídlení.

Kompaktní město

Jádrem struktury osídlení města Mariánské Lázně je zástavba sevřeného údolí podél Úšovického potoka obklopeného hustými lesy (CHKO Slavkovský les) ze západní, severní a východní strany a regionální železniční tratí č. 149 z jihovýchodní strany. Zástavba údolí vytváří prostorově kompaktní celek, který lze označit za kompaktní město; byť vytváří jeden souvislý celek, je funkčně značně nesourodé. Součástí kompaktního města je totiž jednak historické lázeňské jádro města, převážně obytná bloková či vilová předměstí 2. poloviny 19. století a 1. poloviny 20. století, ale i rozlehlá novodobá obchodní čtvrť Nová Chebská.

Veškeré další osídlení na území města Mariánské Lázně mimo severní, historické části města a novodobější zástavbu podél ulic Hlavní a Chebská, se rozvinulo za bariérou regionální železniční tratě č. 149. Jižní část kompaktního města je ve velké části oddělena od jádra osídlení koridorem železniční tratě vedeným v terénním zářezu.

Osídlení jižní části kompaktního města je tvořeno zejména původně samostatným sídlem Úšovice, prostorově vymezeným regionální železniční tratí č. 149 na severní straně, silnicí II. třídy č. 230 z jižní strany a celostátní železniční tratí č. 170 ze západní strany. Zástavba Úšovic, které byly k Mariánským Lázním připojeny v roce 1941, vytváří prostorově kompaktní celek. Převažuje obytná zástavba, avšak na jižním okraji podél ulice Tepelské se mísí funkce bydlení a občanského vybavení s výrobními aktivitami, plochami řadových garáží a areály zahrádkových osad.

Území mimo jádro města, oddělené železničním koridorem, vzniklo v návaznosti na železniční stanici jako spojení s centrem města podél Husovy ulice. Tato příměstská oddělená sídla se historicky rozvinula v co nejtěsnější vazbě na centrum města. Osídlení v této části města je jasně definováno ohraničením regionální železniční tratí č. 149 ze severu a celostátní železniční tratí č. 170 ze západu a jihu a je značně funkčně nesourodé - původní zástavba podél Husovy ulice, sídliště Panská Pole a Třešňovka a průmyslová zóna.

Příměstská sídla, venkovská sídla a sídelní enklávy

Strukturálně výrazné a do značné míry svébytné sídelní celky vytvářejí mimo kompaktní město oddělená sídla venkovského charakteru v krajině, která se vyvinula zpravidla na základě staršího venkovského osídlení dříve samostatných osad a vsí. Takovými sídly s pozůstatky staršího osídlení jsou Kladská (kolem loveckého zámku), Stanoviště (zemědělská osada), Chotěnov - Skláře (zemědělská osada) a Hamrníky (původně Hamr na zpracování železa). Osady Stanoviště a Hamrníky byly k Mariánským Lázním připojeny v roce 1941. V roce 1969 byla připojena dvoj Obec Chotěnov-Skláře a osada Kladská až v roce 1976. Na rozdíl od oddělených sídel Kladská, Stanoviště a Chotěnov - Skláře, sídlo Hamrníky díky své atraktivní poloze poblíž jádrového území města vykazuje znaky rezidenční suburbanizace (v podstatě se jedná o oddělené obytné předměstí Mariánských Lázní).

Odděleným příměstským sídlem je také sídliště Vora nacházející se za celostátní železniční tratí – přestože vykazuje výrazně městský charakter monofunkční intenzivní obytné zástavby, je prostorově izolováno od ostatních částí města.

Specifické zóny

Samostatným prvkem sídelní struktury města Mariánské Lázně jsou průmyslové a jiné komerční zóny. Ty na území města vytvářejí plošně rozsáhlé celky. Jihozápadní část kompaktního města je tvořena plošně nejrozsáhlejší komerční zónou na městském území, Novou Chebskou. Podél silnice II/230 při příjezdu do města od Plzně je situován průmyslový areál Elektrometall s.r.o. Ve vazbě na železniční stanici se nachází průmyslový areál U Pily, kde se jedná spíše o území s menšími výrobními provozy a sklady na půdoryse historické průmyslové zástavby. Větší výrobní areály se dále nacházejí v lokalitě podél ulice Tepelská a za železničním nádražím.

V širší krajině jsou pak volně rozmístěny zahrádkářské kolonie, jednotlivé samoty a především samostatně stojící výletní kavárny a penziony.

Pozn.: Základní struktura města je znázorněna ve výkrese č. 2 (Výkres struktury a kompozice území).

4.3. Urbanistická struktura a kompozice města

Urbanistická struktura města Mariánské Lázně je nejvíce ovlivněna polohou města v sevřeném údolí podél Úšovického potoka, které těsně obklopují strmé svahy lesů CHKO Slavkovský les. Toto umístění města je dáno především přítomností léčivých pramenů, protože jinak byl terén, plný bažin a močálů, naprosto nevhodný k zakládání osídlení. Toto údolní osídlení jasně zformovalo lineární město, které se později propojilo se staršími samostatnými sídly v podhůří Slavkovského lesa.

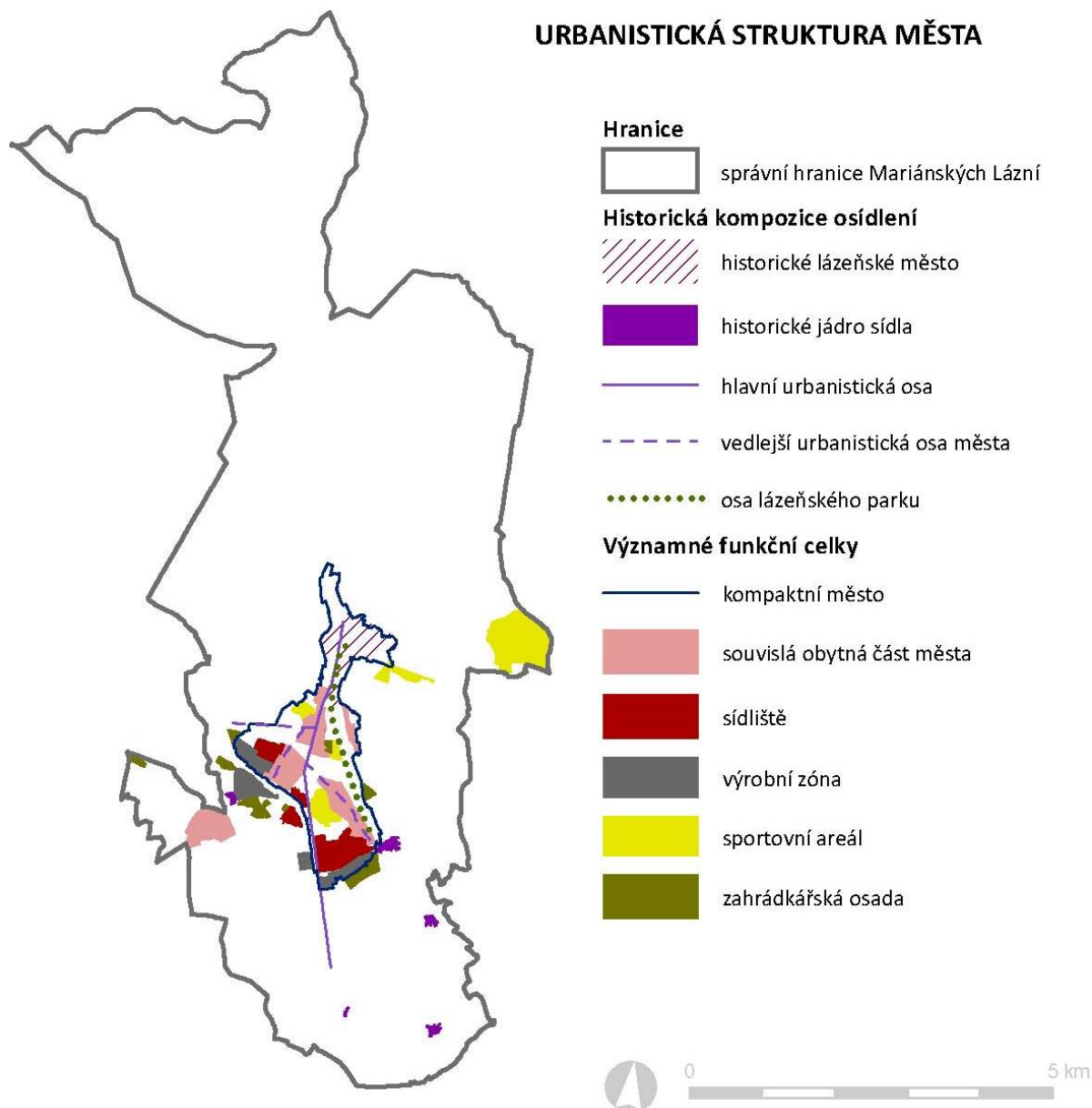
První lázeňské a obytné budovy byly umístěny v prostoru okolí dnešního Goethova náměstí, v blízkosti Křížového a Mariína pramene. V průběhu 18. století se zástavba začala rozvíjet a překonala původní záměr na výstavbu malého lázeňského sídla. Započata byla výstavba zděných domů na širších parcelách, kompozici města pak předurčil plán vybudování centrálního lázeňského parku a následně zpracovaný zastavovací plán města, v němž byly definovány uliční čáry dnešního historického lázeňského centra. V nejstarší, lázeňské části kompaktního města, se rozvinula intenzivní bloková zástavba s množstvím solitérních objektů (kolonáda, církevní stavby, lázeňské objekty).

Další rozvoj města byl jednoznačně určen geomorfologickými podmínkami, výstavbu usnadnila realizace silnic (Chebská, silnice do Hamrníků a směrem na Karlovy Vary). Převážně kompaktní zástavba tak byla rozvíjena nejen v bezprostředním okolí centra (v druhé vrstvě - Ruská ulice), ale také směrem na jih.

Ve druhé polovině 19. století se začíná formovat Hlavní třída, Anglická a Ruská ulice a na západních svazích lesa nad centrem města se stavějí solitérní výletní kavárny a vyhlídková místa. Jižněji od centra, v západní části dnešní Hlavní křižovatky vzniká samostatná osada Šenov. V roce 1872 město získalo železniční spojení s okolními městy. S příchodem železnice vypukla v Mariánských Lázních stavební horečka. Vzniká Nádražní čtvrť, kde se zastavují parcely kolem železniční stanice a podél dnešní Husovy ulice jako propojení nádraží a čtvrti Šenov. Kolem nádraží zároveň roste průmyslová zóna.

Další rozvoj se od přelomu 19. a 20. století odehrával podél Hlavní ulice, došlo k propojení se čtvrtí Šenov a vzniku předměstí s kombinací činžovních obytných domů a rezidenčních vil. Postupně se zastavují parcely na úpatí lesa podél anglického parku (Anglická a Zeyerova ulice).

Historické jádro města dohromady s předměstím konce 19. a počátku 20. století rozvinutým v jižním směru dnes tvoří pomyslné centrum města, kde je nejvyšší koncentrace občanského vybavení celoměstského i regionálního významu.

Směrem na jih došlo k většímu rozvoji na počátku 20. století ve vazbě na sídlo Úšovice, kde se postupně začaly zastavovat parcely podél Palackého ulice. V lokalitě došlo k rozvoji vilové čtvrti charakteru zahradních měst a v roce 1922 k výstavbě areálu ploché dráhy. Během 1. poloviny 20. století se zástavba přiblížila na dosah předměstí Mariánských Lázní. Zástavba Úšovic je však od Mariánských Lázní oddělena regionální železniční tratí do Karlových Varů a zeleným pásem parku u nemocnice a hotelové školy. K připojení Úšovic k Mariánským Lázním došlo v roce 1941. Na zástavbu vilové čtvrti pak od 50. let 20. století začala navazovat výstavba sídlišť - první vzniklo mezi ulicemi Skalníkova a Kubelíkova v Úšovicích.

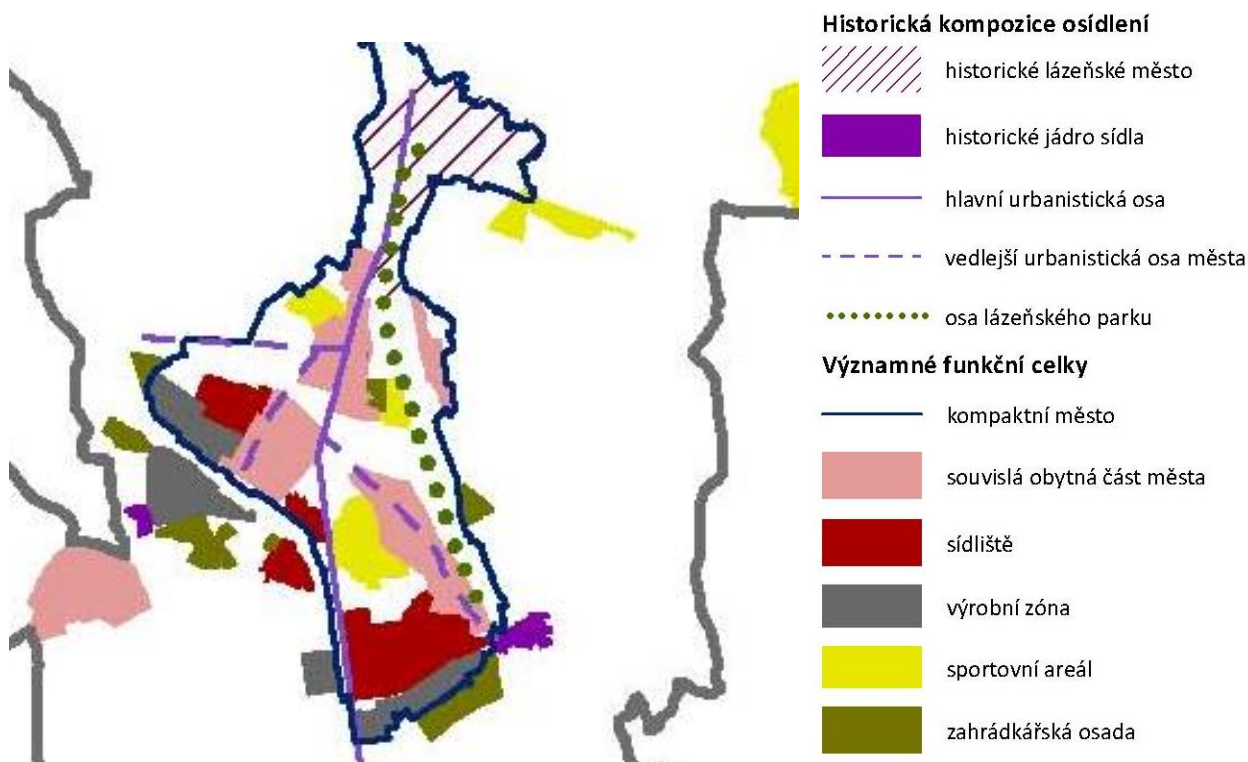
V 70. letech proběhla výstavba sídliště Panská Pole a Třešňovka v Nádražní čtvrti. Došlo také k rozšíření sídliště Nové Úšovice o komplexy Ural, Experiment a Lunu. V 80. letech probíhala výstavba sídliště Vora, malého sídliště na Plzeňské třídě a rozsáhlá výstavba družstva Život v Úšovicích.

S ohledem na lázeňský charakter města jsou velkou měrou v urbanistické struktuře na území města zastoupeny sportovní areály. Ve vnitřním území města je to zejména lyžařský areál, který se nachází v severní části města na svahu nad Pstruším potokem. Lanovka propojuje centrum města s náhorní plošinou Tepelské vrchoviny, kde se nachází několik objektů s rekreačním charakterem. V blízkosti tohoto sídla se nachází rozlehlý areál Royal golf club Mariánské Lázně, který přechází i na území sousední obce Zádub - Závášín. Významnou část území zaujímá také sportovní areál Viktoria, umístěný v sousedství lázeňského parku, sportovní zóna se zimním stadionem a plaveckým bazénem podél Tyršovy ulice a v neposlední řadě areál ploché dráhy v Úšovicích při Plzeňské ulici.

Díky lázeňské tradici se na území města v urbanistické struktuře průmyslové areály objevují jen okrajově. Největší je areál firmy Elektometall s.r.o., postavený v roce 2000 západním směrem od Plzeňské ulice při příjezdu do města. Dalším územím s funkcí průmyslové výroby je lokalita U Pily, která se nachází v těsné blízkosti železničního nádraží, a část území jižně od Tepelské ulice v Úšovicích.

Nemalé, nově urbanizované území v urbanistické struktuře města, zaujímá komerční zóna Nová Chebská, postavená po roce 2000. Zóna se nachází v těsném sousedství jádra města západně od hlavní křižovatky. Vzhledem k velikosti města je značně předimenzovaná a postrádá jakoukoliv urbanistickou koncepci.

Na okrajích vnitřního území města je situován velký počet zahrádkářských kolonií. Největší je osada Bažantnice v jižní části města mezi ulicemi Tepelská a Okružní, další tři osady jsou rozmístěny mezi celostátní železniční tratí a Hamrníky a Velkou Hledsebí. Další osada je situována podél lázeňského parku v sousedství Dobrovského ulice v Úšovicích. Nejmenší ze zahrádkářských osad, ale také nejcentrálněji situovaná, je kolonie v těsné návaznosti na sportovní areál Viktoria podél Křižkovy ulice.

Specifickým územím jsou samotné údolní nivy Kosového a Úšovického potoka, které se nacházejí jižně od jádra města mezi svahy Tepelské vrchoviny na východě a Hamrnickým a Mnišským lesem na západě. Nacházejí se zde oddělená sídla s historickým základem, která se rozvinula z původně zcela samostatných venkovských obcí a vsí. Proto si tato sídla dodnes zachovávají charakter oddělených sídel venkovského charakteru v krajině kolem Mariánských Lázní. V údolní nivě podél Kosového potoka se rozvinulo sídlo **Hamrníky**, původně nevelká ves s drobnou návší poblíž Hamrnického zámku. Zámek byl postaven vedle původního hamru na výrobu železa. Hamrníky díky své výhodné poloze vůči Mariánským Lázním dosáhly značného rozvoje obytné zástavby, zejména západním směrem od původního jádra osídlení. Avšak výstavba posledních let vykazuje značné známky suburbanizace. Rozvoj západním směrem je limitován Hamrnickým lesem a soustavou rybníků.

Dále na jih pak vznikla osada **Stavební mlýn** (dříve Selský mlýn), malá osada poblíž původního mlýna na Kosovém potoce, kde se nyní soustřeďují průmyslové aktivity, a osada **Vysoká pec**, lineární sídlo podél Kosového potoka, využívané především pro rekreační účely. Historie všech těchto tří sídel byla spjatá se zpracováním železa na Kosím potoce. Sídla v údolní nivě Kosového potoka jsou ze západní strany ohraničena Hamrnickým a Mnišským lesem.

Pás podél údolní nivy Úšovického potoka, jižněji Kosového potoka byl původně osídlen pásem hraničních vesnic tzv. Tepelského Ranku, stojících na úpatích svahů Tepelské vrchoviny a rozprostírajících se do Plánské plošiny. První písemná zmínka o

hraničních vesnicích tzv. Tepelského Ranku, mezi které na území dnešních Mariánských Lázní patřily Úšovice, Stanoviště a Chotěnov, je z roku 1273. Tyto vesnice měly za úkol zejména střežení hranice pozemků patřících klášteru Teplá. Samotné založení obcí sahá ještě dál. Na rozdíl od sídel Úšovíc a Chotěnova, které leží v bezprostřední návaznosti na koryta potoků v údolních nivách, obec Stanoviště leží východněji přímo na svazích Tepelské vrchoviny, stranou od údolní nivy. Historie těchto obcí je velice podobná, všechny měly vždy jen zemědělskou funkci, není známa hornická ani jiná činnost. Byly založeny jako slovanské okrouhlice s osmi dvory. Ve **Stanovišti** jsou tyto dvory převážně dochovány dodnes.

Další z obcí původního Tepelského Ranku je **Chotěnov**, nacházející se jižněji v nivě Kosího potoka, ale až za soutokem s potokem Úšovickým, na úpatí svahu Tepelské vrchoviny. Stejně jako Stanoviště byl Chotěnov založen jako slovanská okrouhlice a plnil zemědělskou funkci. K Chotěnovu spadá výrazně mladší osídlení z konce 19. století - **Skláře**, ohraničené ze západní strany Mnišským lesem, které lemuje zejména pravou stranu chodovoplánské silnice. Původně zde stávala vysoká pec na výrobu železa, ale výraznější trvalé osídlení je zaznamenáno především díky továrně na výrobu hliněných džbánek, do nichž se po roce 1818 stáčela minerální voda. Další vývoj je spjat s výstavbou mezinárodního letiště Skláře v roce 1927.

Třebaže samostatné venkovské obce Stanoviště a Chotěnov si svůj charakter oddělených venkovských sídel v krajině zachovávají dodnes, a ani v posledních letech není zaznamenán výraznější rozvoj, poslední obec hraničního Tepelského Ranku na území Mariánských Lázní, **Úšovice**, se z odděleného sídla venkovského charakteru transformovala na sídlo příměstské, sice odděleného od jádra Mariánských Lázní regionální železniční tratí, ale funkčně propojeného.

Samostatným odděleným sídlem v krajině je bezesporu osada **Kladská**, nacházející se necelých 9 km severně od Mariánských Lázní v centru území CHKO Slavkovský les. Začátek osídlení je datován k roku 1875, kdy si zde kníže Schönburg-Waldenburg, uchvácen krásou kladských rybníků a krajiny, nechal postavit lovecký zámek. Za několik let již v osadě stálo dalších 5 domů. Historie tohoto místa je však starší a je spjata s tradicí hornictví v kraji. Vysoká nadmořská výška a soustava rybníků pomohla při průmyslovém rozvoji - vybudování tzv. Dlouhé stoky, která zásobovala vodou na vypírání horniny v lokalitách Krásno a Horní Slavkov. V současné době se zde nachází ještě několik dalších domů, zejména rekreačního charakteru.

Pozn.: Urbanistická struktura a kompozice města je znázorněna ve výkrese č. 2 (Výkres struktury a kompozice území).

4.4. Struktura a kompozice krajiny

Ve struktuře krajinných ploch dominují plochy lesní - v podstatě celá severní část správního území města je souvisle zalesněná a zahrnuje významné přírodní hodnoty v rámci CHKO Slavkovský les. Podél východní hranice jižní části území prochází okraj souvislých lesů Tepelské vrchoviny, jihozápadní část území tvoří Mnišský les (rovněž významná přírodní hodnota).

Jižní část území je z hlediska krajinné struktury převážně bezlesá, v plošném rozsahu dominují louky, pastviny a převážně extenzivně zemědělsky využívaná půda; charakter krajiny určují široké údolní nivy Kosového a Úšovického potoka, s historicky založenými soustavami rybníků. Široká údolní vodních toků zahrnují vzrostlou zeleň, krajina je mírně zvlněná, členěna alejemi, solitérní zelení a remízky. Předěl mezi těmito dvěma výrazně odlišnými typy krajiny představuje souvisle urbanizovaná část města.

Město samotné je situováno do údolí Úšovického potoka. V severní části města je údolí uzavřené a stoupá od jihu k severu, v jižní části města (Úšovice) přitéká ze severozápadu Kosový potok, údolí se rozevírá a přechází do rovinatého podhůří jihozápadních svahů Slavkovského lesa. Přírodní osu celého území města vytváří Úšovický potok, který je dodnes jedním z hlavních determinantů rozvoje města. Město bylo již od svého založení koncipováno jako zelené město s jedním centrálním parkem podél údolí Úšovického potoka.

Princip urbanismu města je založen na lázeňské a rekreační funkci města (základní myšlenka - „město v krajině, krajina ve městě“). Především v severní části Mariánských Lázní (historického jádra města) přechází zeleň lázeňských parků plynule do území lázeňských lesů s množstvím rekreačních tras a atraktivit. Skrze okrajovou zástavbu naopak do města prolínají okolní lesní porosty. Podíl ploch zeleně v souvisle urbanizovaném území města je tak vysoký, že lze mluvit o krajině ve městě jako o osobitém organismu a jedné z hlavních funkčních složek sídla.

Severní část sídla lemuje výrazné terénní hrany a nejvyšší vrcholy území, členitý terén a zároveň nížinná poloha městského centra utvářejí dynamickou scénérii a přírodní rámcí lázní.

Jižní část města zhruba od železničního nádraží a trati směrem na Karlovy Vary přechází do mírně zvlněné otevřené krajiny. V jižní, zemědělské krajině tvoří urbánní strukturu malá oddělená sídla, původní hraniční obce s tradicí zemědělství a řemeslné výroby v zázemí Mariánských Lázní.

Komponování krajiny, péče a údržba se historicky orientovala na severní část území ve spojení s lázeňskými provozy a související rekreací. V nejzápadnější části dominuje v krajinné kompozici sídelní enkláva Kladská se založenou rybníční soustavou, kanálem Dlouhá stoka, mokřady a bezlesými plochami; širší území v okolí Kladské je jednou z nejcennějších lokalit CHKO Slavkovský les.

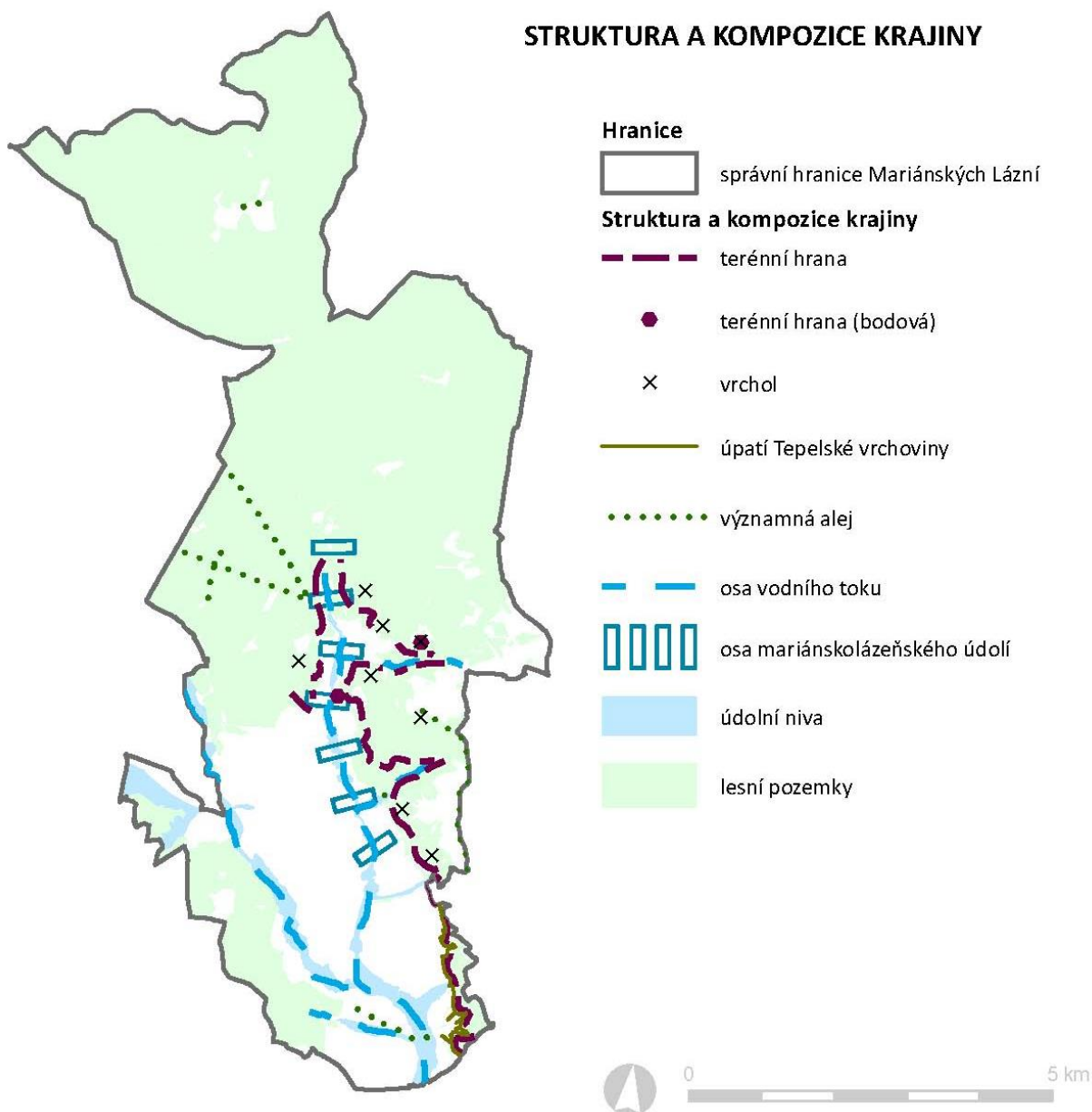
Zatímco severní část území je dlouhodobě kultivována jako jedna z hlavních atraktivit cestovního ruchu a součást CHKO, krajina jižní části území je (vyjma zemědělského a lesnického hospodaření) zanedbávána a vyžaduje revitalizační zásahy, zejména:

- deregulace dílčích úseků vodních toků
- posílení a revitalizace nivní zeleně a okolí vodních prvků v území
- zvýšení prostupnosti území podél vodních toků

- doplnění krajinné zeleně - alejí podél cest a rozptýlené zeleně v zemědělských plochách, podél dopravních tras a ve svazích pod lesy

Kompozice krajiny Mariánských Lázní je výjimečná svou rozmanitostí, dynamikou a existencí značného množství přírodních hodnot. Prostoupení města krajinou by mělo být chráněno a dále rozvíjeno doplněním a kultivací zeleně v dílčích úsecích vodních os, zejména Úšovického potoka, který je krajinnou páteří města.

STRUKTURA A KOMPOZICE KRAJINY

Pozn.: Struktura a kompozice krajiny je znázorněna ve výkrese č. 2 (Výkres struktury a kompozice území).

4.5. Vzájemné vazby sídel a krajiny

Podstatnou součástí spektra vlastností kulturní krajiny je její fyzická prostupnost. Historické cesty krajinou byly postupně nahrazeny dopravními trasami silnic, které s ohledem na zvyšující se dopravní zátěž neumožňují bezpečný pohyb chodců a cyklistů - prostupnost krajiny se s rozvojem automobilové dopravy snižovala; původní cesty zanikly dále pod vlivem plošného způsobu zemědělského hospodaření a související likvidace krajinných struktur a scelování lánů.

Prostupnost krajiny Mariánských Lázní je v severní, souvisle zalesněné části území nadstandardní. Kromě extenzivně využívaných dopravních tras je území části CHKO protkáno cyklotrasami, pěšími turistickými trasami a množstvím veřejně přístupných lesních účelových cest. Tyto cesty plynule navazují na organismus lázeňského města, kde přecházejí do osy lázeňského parku - město bylo v zásadě koncipováno jako prolnutí krajiny a zástavby se samozřejmě existencí cest propojujících lázně s okolními rekreačními lesy a lesoparky.

V jižní části města se koncentroval rozvoj na přelomu 19. a 20. století, cestní síť byla narušena výstavbou železničních tratí a kapacitních silnic pro dopravní obsluhu města. Železniční trať č. 170 rozděluje území, její bariérový efekt je posílen na západě

Karlovarskou tratí a silnicí na Velkou Hledsebi, na jihu Plzeňskou ulicí a silnicí na Chodovou Planou. Vazby byly přerušeny také výstavbou Karlovarské silnice, která se stala jihovýchodní hranicí města.

Město

Z městského centra je prostupnost směrem do krajiny orientována především z lázeňského centra do rekreačních lesů. Hlavní vazbou s okolními lesy je lázeňský park - osa pokračující od Mírového náměstí přes zástavbu k Lesnímu prameni a hudebnímu pavilonu, v prostoru mezi ulicemi Chopinova a Třebízského se stýkají nebo začínají pěší turistické, cykloturistické trasy i naučná stezka. Tento prostor je nejvýznamnějším spojením města s krajinou. Další vazby procházejí ulicemi a podél lázeňských areálů se napojují na rekreační trasy v lesích (Lesní ulice, Karlovarská, Anglická, Ruská, Pramenská).

Významnou vazbou sídla a krajiny je Anglická ulice, k níž místy přiléhá rekreační les a zároveň i lázeňský park - krajina „uvnitř města“ a „venku“ se v této ulici prolíná (u Alexandřina pramene, u Ferdinandova pramene, před tratí se ulice stáčí a vede k Prelátovu prameni, kde rovněž začínají stezky do rekreačních lesů, a jedná se o oblíbené rekreační místo. S ohledem na terénní podmínky převažují vazby podélné (severo - jižní).

Nízká míra provázanosti sídla s krajinou je patrná v západní části města, které je zasaženo celou řadou bariér (Chebská silnice na Velkou Hledsebi, železniční trati, komerční centrum Nová Chebská areálového charakteru), a dále v jižní části města, kde silný bariérový efekt vytváří souběžné vedení železniční trati s Plzeňskou ulicí a Karlovarská silnice (ulice Okružní).

Samostatná sídla a sídelní enklávy

Ze sídel **Stanoviště a Chotěnov** vycházejí (kromě přístupové dopravní trasy) cesty spojující osídlení s volnou krajinou a blízkými lesy Tepelské vrchoviny. Většina těchto cest stavem a údržbou odpovídá účelu zemědělského a lesnického hospodaření; rekreační využití je v této jižní části území dosud minimální. Tato spojení s krajinou tedy nelze považovat za komfortní rekreační cesty (vhodné i pro každodenní rekreaci místních obyvatel), jaké se nacházejí ve vazbě na centrum města. V principu jsou však veškerá tato propojení s krajinou funkční a veřejně přístupná, jejich rozvoj je nutné směřovat do kvalitativních úprav cest a jejich bezprostředního okolí. Určitým nedostatkem je pak provázání cest ze Stanoviště a Chotěnova do údolí Kosového potoka, podél něhož cesty v souvislém vedení nejsou vymezeny - doplnění dílčích úseků je nezbytné pro zajištění celkové prostupnosti krajiny a posílení vzájemných vazeb mezi jednotlivými sídly.

Samostatné sídlo **Skláře** je odděleno významnou dopravní trasou silnice II/230, která v důsledku dopravní zátěže v podstatě znemožňuje komfortní prostupnost (v další linii západněji je pak prostupnost krajiny zcela omezena vedením železniční trati). Vazby východním směrem jsou omezeny areálem dnes nefunkčního letiště Skláře, v jehož rámci nebylo možné v minulosti žádné cesty realizovat. Zbývají tedy vazby na blízké sídlo Vysoká Pec a propojení do údolí Kosového potoka, kde však souvislé vedení cest chybí.

Vysoká Pec je od volné krajiny v podstatě izolována vedením silnice II/215 a železniční trati. Prostupnost podchodem pod železniční tratí není dále zajištěna komfortní pěší trasou např. ke koupališti Lido a do Mnišského lesa.

Zástavba **Hamrníků** je obklopena přírodními plochami Mnišského lesa na jihu, Hamrnických rybníků na severozápadě a údolím Kosového potoka na severovýchodě. Vazby s krajinou jsou funkční směrem na Lido a na Hamrnické rybníky, resp. dále do Hledsebe, zhoršená je vazba do údolí Kosového potoka.

Sídelní enkláva **Kladská** se nachází v severní části území, obklopena souvislými lesy. Kladská je významným rekreačním územím v CHKO Slavkovský les, s dosažitelností okolních přírodních atraktivit - vazby mezi sídelní enklávou a okolní krajinou jsou intenzivní, s kvalitou odpovídající rekreačnímu využití.

Shrnutí základních požadavků

Pro ochranu a obnovu vzájemných vazeb mezi sídly a krajinou bude nezbytné v novém ÚP navrhnout doplnění cestní sítě nebo jiná opatření pro zvýšení prostupnosti území.

V plochách extravilánu města by měla být podpořena výstavba polních cest a pěšin, které propojí vesnice a okolní osady a umožní pohyb pěších v krajině v místech, kde to v současné době není možné. Propojení by mělo proběhnout nejenom v rámci osad, ale i v rámci zájmových míst v krajině, tímto by došlo k podpoření turismu. Nová cestní síť by zároveň mohla sloužit v rámci sportovního a turistického využití (pro běh, jízdu na kole, pěší turistiku).

sídlo / sídelní enkláva	potřebná opatření pro zlepšení vzájemných vazeb mezi sídly a krajinou
Kladská	bez požadavků
Hamrníky	- doplnění prostupnosti podél Kosového potoka
Vysoká Pec	- doplnění návaznosti cesty pod železniční tratí na Lido a Mnišský les
Skláře	- doplnění prostupnosti podél Kosového potoka - prověření vazeb směrem na západ (Mnišský les, Lido, Hamrnický les, rybník Regent v sousední Chodové Planě)

sídlo / sídelní enkláva	potřebná opatření pro zlepšení vzájemných vazeb mezi sídly a krajinou
Chotěnov	- zkvalitnění vybraných cest pro rekreační účely - doplnění prostupnosti podél Kosového potoka
Stanoviště	- zkvalitnění vybraných cest pro rekreační účely - doplnění prostupnosti podél Kosového potoka - zajištění komfortní pěší a cyklistické vazby mezi sídlem a Úšovnicemi
Mariánské Lázně	- doplnění a založení příčných vazeb v západovýchodním směru - prověření možnosti posílení vazeb v západní části města (zejména směrem na sever do rekreačních lázeňských lesů) - doplnění prostupnosti směrem na jih - na Stanoviště a dále na Tepelskou vrchovinu - doplnění zelené osy Úšovického potoka severním i jižním směrem, v jižním směru posílení prostupnosti přes Karlovarskou silnici

5. POPIS STÁVAJÍCÍHO ZPŮSOBU VYUŽITÍ ÚZEMÍ

5.1. Zastavěné území

Hranice zastavěného území je vymezena na základě těchto podkladů

- digitalizovaná vektorová katastrální mapa aktuální ke dni 4.8.2017 (pracovní verze nově zpracované katastrální mapy pro k. ú. Úšovice; mapa je platná ode dne 17.10.2017)
- hranice intravilánu z roku 1966 města Mariánské Lázně
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „stavební zákon“)
- Vymezení zastavěného území, Metodický pokyn (MMR, ÚÚR, září 2013)

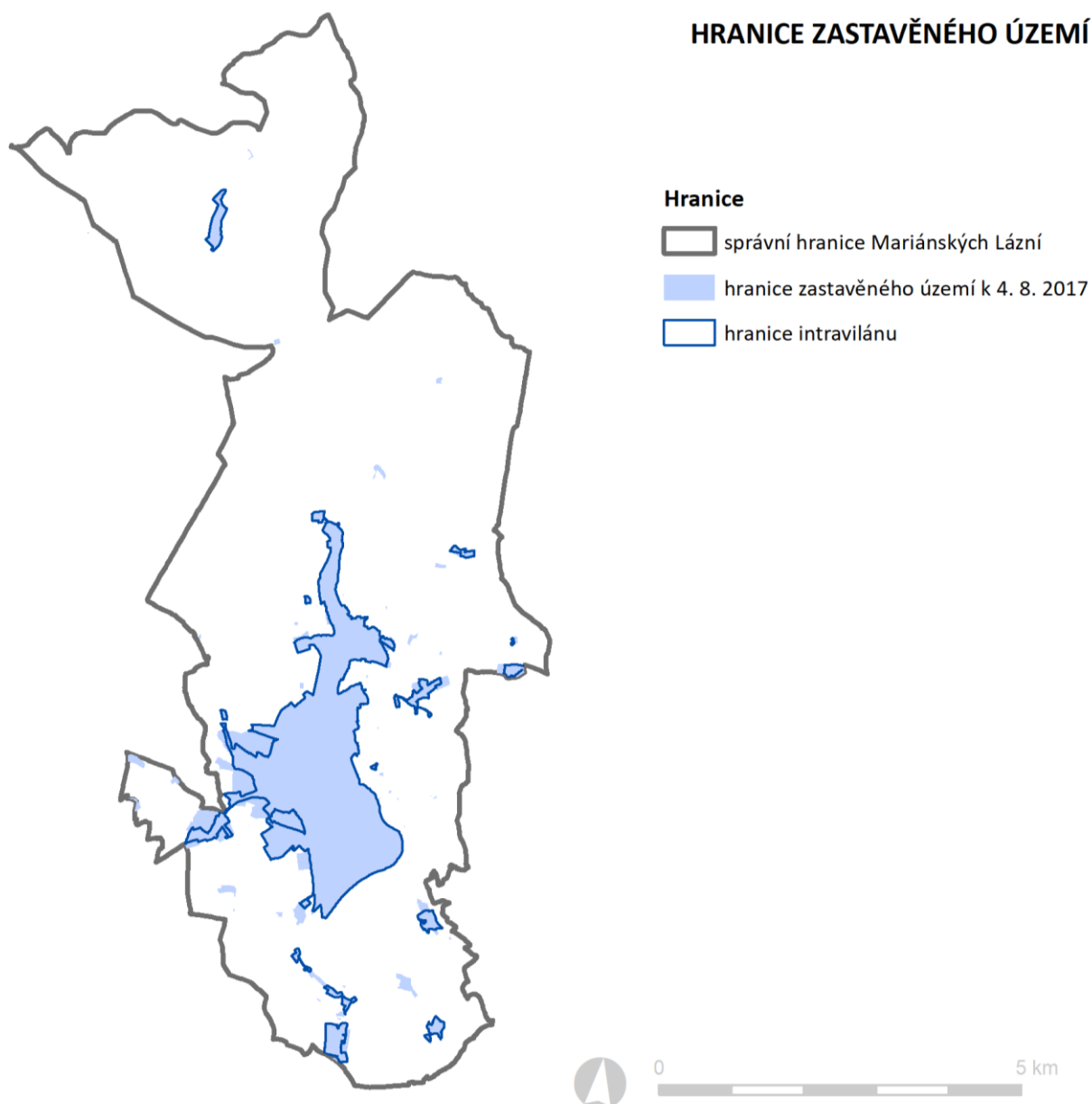
Zastavěné území je vymezeno v souladu s § 58 a § 59 stavebního zákona. Výchozím podkladem pro vymezení zastavěného území byla poměrně velkoryse stanovená hranice intravilánu z roku 1966, jehož rozsah je dle § 58 odst. 2 stavebního zákona závazný pro vymezení zastavěného území. V několika místech proto zastavěné území zahrnuje poměrně velké, v historii stavebně nevyužité plochy (např. údolí Úšovického potoka mezi ulicemi Třebízského a Chopinova, okraje lesních ploch podél Ruské ulice, lesy pod hotelem Panorama směrem k Anglické ulici, lesy u Sklářů mezi železniční tratí a silnicí č. II/230).

Ve vazbě na zákon č. 256/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů (katastrální zákon) jsou v zastavěném území vymezeny kromě pozemků zahrnutých do intravilánu (hranice sídel z roku 1966) také pozemky evidované v Katastru nemovitostí ČR jako zastavěné stavební pozemky včetně okolních souvisejících pozemků, kterými se rozumí pozemky pod společným oplocením s dotčenou stavbou na zastavěném stavebním pozemku, stavební proluky, pozemní komunikace nebo jejich části, ostatní veřejná prostranství a další pozemky.

Vymezení zastavěného území vychází (kromě zákonných požadavků) z terénního průzkumu zpracovatele a v nejednoznačných případech z jeho odborného úsudku s ohledem na lokální charakter zastavěného území, způsob využívání pozemků nebo vlastnické vztahy.

Vymezení zastavěného území je zpracováno na podkladu katastrální mapy v měřítku 1:5000. Hranice zastavěného území je vymezena ke dni 4.8.2017.

HRANICE ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ

Pozn.: Zastavěné území je vymezeno ve výkrese č. 1 (Výkres stávajícího způsobu využití území).

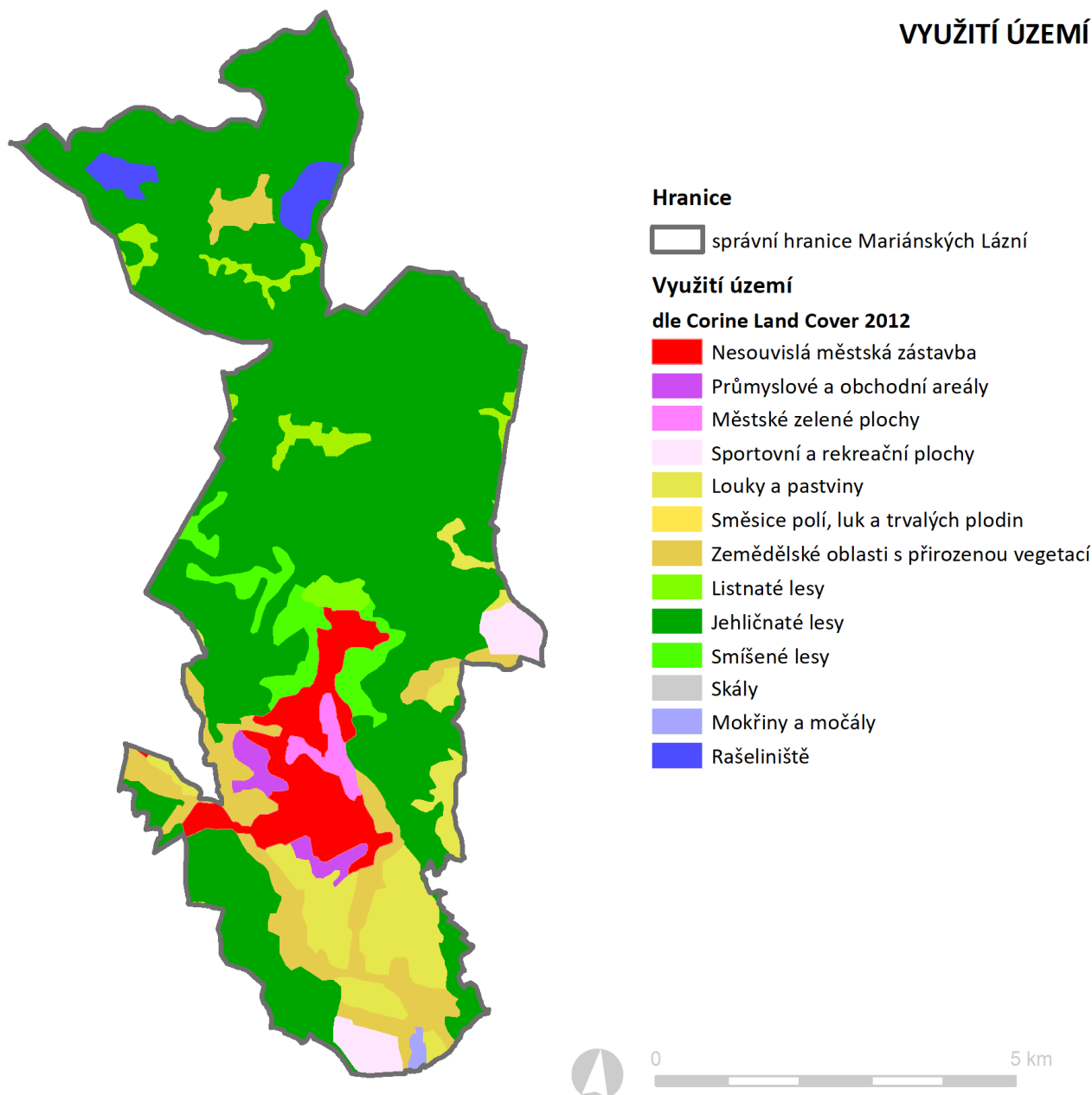
5.2. Uspořádání území dle způsobu využití

Struktura využití pozemků ve správním území města dle ČSÚ je uvedena v následující tabulce:

druh pozemku	výměra (ha)	podíl výměry
orná půda	192	3,7 %
chmelnice	0	0 %
vinice	0	0 %
zahrady	88	1,7 %
ovocné sady	0	0 %
trvalé travní porosty	461	8,9 %
<i>zemědělská půda celkem</i>	<i>741</i>	<i>14,3 %</i>
lesní půda	3 605	69,6 %
vodní plochy	113	2,2 %
zastavěné plochy	113	2,2 %

druh pozemku	výměra (ha)	podíl výměry
ostatní plochy	608	11,7 %
celková výměra	5 179	100 %

VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Schema: Kategorie území dle CORINE Land Cover 2012 (<https://geoportal.gov.cz/web/guest/map/>)

V souladu s vyhláškou č. 501/2006 Sb. lze v řešeném území identifikovat následující plochy s rozdílným způsobem využití, v podrobnějším členění dle metodiky zpracování dat MINIS:

kód	název způsobu využití	převládající způsoby využití / charakteristika
BH	bydlení - v bytových domech	- plochy bytových domů s příměsí nerušících obslužných funkcí místního významu
BI	bydlení - v rodinných domech - městské a příměstské	- plochy rodinných domů s příměsí nerušících obslužných funkcí místního významu - intenzivně urbanizovaná území města zajišťující zejména bydlení individuálního charakteru s existencí lokální vybavenosti, služeb a drobných řemeslných či ekonomických aktivit

kód	název způsobu využití	převládající způsoby využití / charakteristika
BV	bydlení - v rodinných domech - venkovské	- plochy, v nichž je funkce bydlení spojena s občanským vybavením, rekreací, hospodařením na přilehlých pozemcích, provozováním nerušících výrobních i nevýrobních služeb nebo chovem hospodářských zvířat a další drobnou převážně zemědělskou a výrobní činností
RI	rekreace - plochy staveb pro rodinnou rekreaci	- plochy pro pobytovou, zpravidla individuální rekreaci, zahrnují zejména pozemky a zařízení individuální rekreace (chatky, zahrádky apod.)
RH	rekreace - plochy staveb pro hromadnou rekreaci	- plochy staveb pro pobytovou hromadnou rekreaci; vliv činností na těchto plochách a vyvolaná dopravní obsluha generuje vyšší požadavky na vymezení ploch (vysoká dopravní zátěž území, vyšší prostorové nároky na zařízení)
RZ	rekreace - zahrádkové osady	- stabilizované plochy zahrádkových osad a další přímo související plochy, solitérní zástavba zachovávající charakter zahrádek jakožto převážně nezastavěných ploch s doplňkovými stavbami
OV	občanské vybavení - veřejná infrastruktura	- plochy převážně nekomerční občanské vybavenosti – sloužící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva - dotváří funkční skladbu v lokálních nebo v celoměstském centru, obvykle se jedná o významná zařízení občanského vybavení nezbytná pro fungování města
OM	občanské vybavení - komerční zařízení malá a střední	- plochy převážně komerční občanské vybavenosti – sloužící například pro administrativu, obchodní prodej, ubytování, stravování, služby; vliv činností na těchto plochách a vyvolaná dopravní obsluha nenarušuje sousední plochy nad přípustné normy pro obytné zóny (penziony, obchody, ubytovací a stravovací zařízení, případně také služby komerčního charakteru a další doplňkové funkce)
OK	občanské vybavení - komerční zařízení plošně rozsáhlá	- plochy převážně komerční občanské vybavenosti – sloužící například pro administrativu, obchodní prodej, ubytování, stravování, služby; vliv činností na těchto plochách a vyvolaná dopravní obsluha generuje vyšší požadavky na vymezení ploch (vysoká dopravní zátěž území, vyšší prostorové nároky na zařízení)
OL	občanské vybavení - lázeňství	- specifické plochy zahrnující zařízení lázeňské infrastruktury (veřejně přístupné lázeňské prameny, zařízení pro jejich jímání a čerpání, kolonáda, altány apod.)
OS	občanské vybavení - tělovýchovná a sportovní zařízení	- plochy sportovních areálů a zařízení pro veřejné sportovní a rekreační využití
OH	občanské vybavení - hřbitovy	- veřejná pohřebiště a související stavby, zařízení a pozemky - ochrana těchto ploch jako součásti veřejné infrastruktury je dána zákonem č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví, ve znění pozdějších předpisů, a ochranou pietních míst dle zákona č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech, ve znění pozdějších předpisů.
PV	veřejná prostranství	- plochy, které mají obvykle významnou prostorotvornou a komunikační funkci (převážně prostory určené pro chodce a cyklisty včetně zklidněných / obytných ulic nebo cest v krajině s převahou nemotorové dopravy, dále zejména náměstí, návesní prostory a další veřejně přístupné prostory významné v urbanistické struktuře sídel)
PX	veřejná prostranství - komunikace	- plochy, které mají obvykle významnou prostorotvornou a komunikační funkci (všechny komunikace v území, zejména místní a účelové komunikace, včetně vybraných významných cest pro chodce a cyklisty)
ZV	zeleň veřejná	- významné plochy zeleně v sídlech, výjimečně i v nezastavěném území, většinou parkově upravené a veřejně přístupné
SM	plochy smíšené obytné - městské	- polyfunkční plochy v centrální části města s přirozeně historicky danou diverzitou (bydlení, obchod, služby, veřejná správa, administrativní, nevýrobní ekonomické činnosti), plochy bydlení v bytových domech, objekty a zařízení občanského vybavení veřejného i komerčního charakteru a tělovýchovných a sportovních zařízení
SR	plochy smíšené obytné - rekreační	- plochy pro bydlení a pobytovou, zpravidla individuální rekreaci, plochy, v nichž je funkce bydlení spojena zejména s rekreací, hospodařením na přilehlých pozemcích, provozováním nerušících ekonomických činností

kód	název způsobu využití	převládající způsoby využití / charakteristika
SL	plochy smíšené obytné - lázeňské	- specifické areály, v nichž se mísí nejrůznější formy občanského vybavení - v případě Mariánských Lázní se jedná o areály poskytující lázeňskou péči ve vazbě na léčivé minerální prameny, a dále související služby a vybavení (ubytování, stravování, obchod, služby pro návštěvníky apod.)
DS	dopravní infrastruktura - silniční	- plochy dopravního obslužného systému; zahrnují zejména stabilizované plochy silnic I. a III. třídy, místních a účelových komunikací, manipulační a odstavné plochy, hromadné garáže apod.
DZ	dopravní infrastruktura - železniční	- plochy dráhy včetně náspů, zářezů, opěrných zdí, mostů, kolejí a doprovodné zeleně
DL	dopravní infrastruktura - letecká	- plochy leteckých zařízení, vzletové a přistávací dráhy, manipulační a odstavné plochy a další zařízení související s leteckou dopravou
TI	technická infrastruktura - inženýrské sítě	- plochy systémů technické infrastruktury, která je součástí veřejné infrastruktury, součástí těchto ploch jsou plochy pro skládkování
VL	výroba a skladování - lehký průmysl	- plochy výroby lehké, negativní vliv nad přípustnou mez nepřekračuje hranice areálu
VZ	výroba a skladování - zemědělská výroba	- plochy pro stavby zemědělské, lesnické a rybářské výroby a přidružené drobné výroby
ZS	zeleň - soukromá a vyhrazená	- významné plochy zeleně v sídlech, výjimečně v nezastavěném území, obvykle oplocené (soukromé zahrady na okrajích malých sídel v přechodu do volné krajiny)
ZP	zeleň - přírodního charakteru	- významné plochy zeleně v sídlech, výjimečně v nezastavěném území, udržované v přírodě blízkém stavu, také pro využití průchodu územního systému ekologické stability zastavěným územím (hodnotná přírodní zeleň v sídlech) - ekvivalent ploch NP a NSp v zastavěném území
ZL	zeleň - lesní	- plochy s převládajícím využitím pro lesní produkci, zahrnují zejména pozemky určené k plnění funkcí lesa (PUPFL), ale i další zpravidla navazující plochy vzrostlé lesní zeleně, pozemky staveb a zařízení lesního hospodářství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury (plochy lesa včetně mýtin, okrajové zeleně, lesních cest apod.) - ekvivalent ploch NL v zastavěném území
ZX	zeleň lázeňská	- významné plochy zeleně ve vazbě na lázeňskou funkci města, s důrazem na vysokou kvalitu parkových úprav, předpoklad vyšší intenzity využívání lázeňskými hosty (větší množství odpočívadel, chodníků, zpevněných ploch), vysoká estetická kvalita prostoru, důraz na lázeňskou funkci zeleně
W	plochy vodní a vodohospodářské	- plochy vodních prvků v zastavěném i nezastavěném území, pozemky staveb a zařízení vodního hospodářství (potoky, rybníky a vodní nádrže v území)
NZ	plochy zemědělské	- plochy zemědělsky využívané půdy včetně ploch krajinné zeleně a dalších souvisejících ploch (pole, louky, obslužné komunikace, krajinná zeleň, vodní plochy apod.)
NL	plochy lesní	- plochy s převládajícím využitím pro lesní produkci, zahrnují zejména pozemky určené k plnění funkcí lesa (PUPFL), ale i další zpravidla navazující plochy vzrostlé lesní zeleně, pozemky staveb a zařízení lesního hospodářství a pozemky související dopravní a technické infrastruktury (plochy lesa včetně mýtin, okrajové zeleně, lesních cest apod.)
NP	plochy přírodní	- plochy zajišťující adekvátní podmínky pro zvýšenou ochranu přírody a krajiny, vymezené v územích se zvýšenou ochranou přírodních hodnot a krajinného rázu (plochy biocenter, I. zóny CHKO Slavkovský les, plochy přírodních památek a rezervací)
NSp	plochy smíšené nezastavěného území - přírodní	- plochy funkčně nejednoznačné, kde je nutné respektovat požadavky ochrany přírody a funkce převážně extenzivní zemědělské prvovýroby plnící také mimoprodukční funkci

kód	název způsobu využití	převládající způsoby využití / charakteristika
NSs	plochy smíšené nezastavěného území - sportovní	- plochy funkčně nejednoznačné, kde je nutné respektovat požadavky ochrany přírody a funkce převážně extenzivní zemědělské prvovýroby plnicí také mimoprodukční funkci; zároveň zahrnují plochy sportovních areálů se stavbami pro ubytování, stravování, sport a další služby spojené se sportovním využitím ploch (golf, lyžařský areál)

Pozn.: Uspořádání území dle způsobu využití je znázorněno ve výkrese č. 1 (Výkres stávajícího způsobu využití území).

6. CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ (ZPŘESNĚNÍ PODKLADŮ PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ Z ÚAP)

6.1. Horninové prostředí a geologie

Na území města se stýkají 3 geomorfologické celky. Hlavní skupina minerálních pramenů vyvěrá v 3 km dlouhém mariánskolázeňském údolí, resp. tektonickém zlomu, který vznikl vulkanickou činností v období třetihor. Rozličnost chemického složení lázeňských pramenů je dána pestrým horninovým složením. Řešené území bylo v minulosti dotčeno důlní a těžební činností v lokalitě Kladská. Hlavní surovinou byl cín – wolframová ruda, v okolí pak železné rudy. Urbanizovaná část území je vystavena střednímu až vyššímu radonovému riziku.

6.1.1. Geomorfologie území

Dle geomorfologického členění ČR náleží celé území města Mariánské Lázně do provincie Česká vysočina, která je začleněna do Hercynského systému.

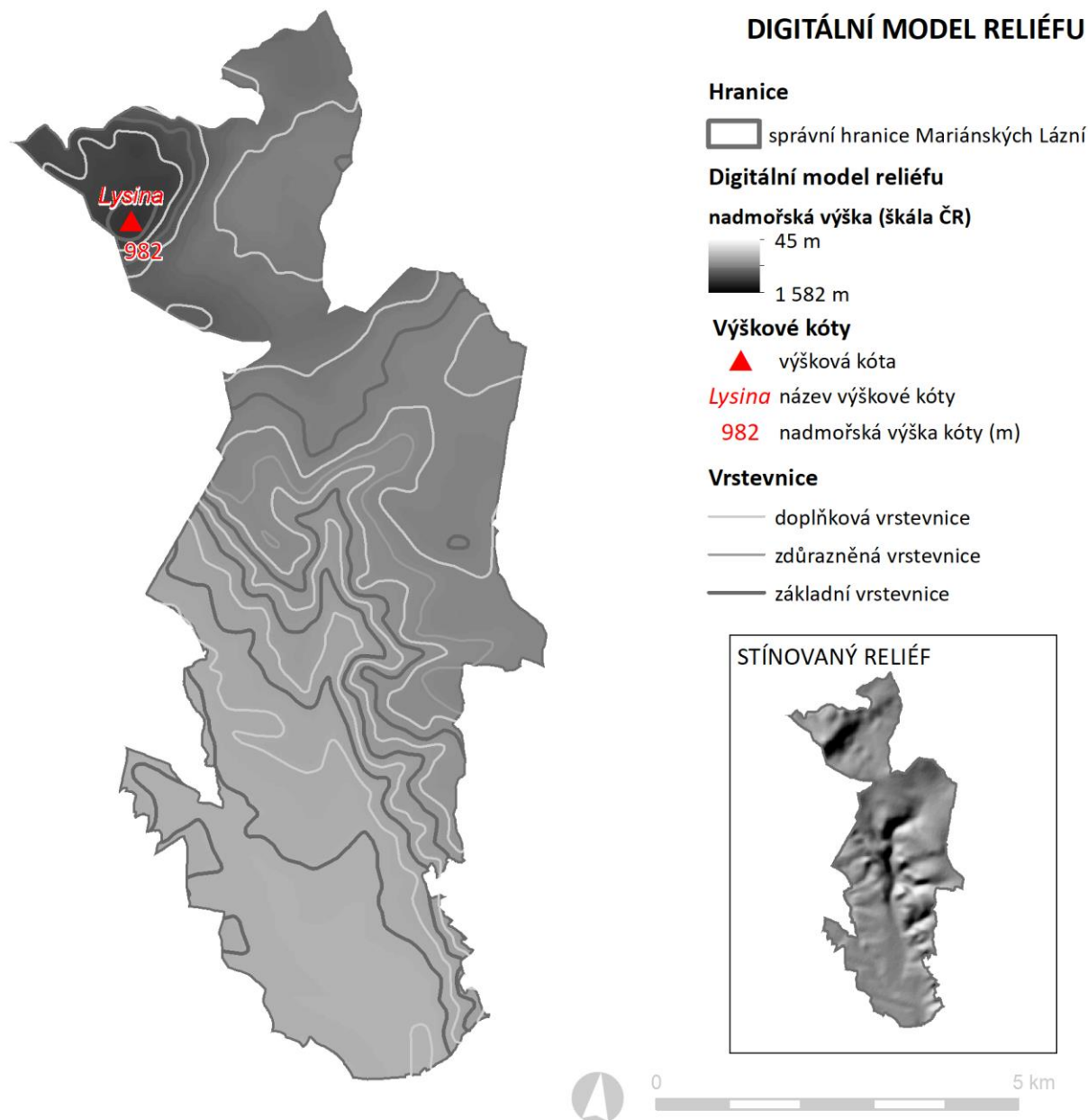
V rámci nižších klasifikačních úrovní se území dělí do:

- subprovincie Krušnohorská soustava
 - oblast Karlovarská vrchovina
 - celek Slavkovský les
 - Hornoslavkovská vrchovina
 - celek Tepelská vrchovina
 - Toužimská plošina
- subprovincie Šumavská soustava
 - Českoleská oblast
 - celek Podčeskoleská pahorkatina
 - Tachovská brázda

Oblast Mariánskolázeňska lze rozdělit do dvou částí. Jižní část území zabírá část Tachovské brázdy - nížina s mírně zvlněným povrchem. Severní část města je sevřena v severojižním směru v údolí Úšovického potoka. Údolí se zařezává do začínající Hornoslavkovské vrchoviny. Převážná část správního území města se nachází na území této lesnaté vrchoviny.

Nejnižší místo kotliny leží v nivě Úšovického potoka na jižní hranici města (540 m n. m.). Nejvyšším místem je vrch Lysina s 982 m n. m. Většina území města se nachází v nadmořské výšce 550-650 m. n. m.

Třetihorní tektonická aktivita v oblasti vytvořila geologické poruchy - zlomy umožňující vyvěrání minerálních vod na povrch, a to především podél vyzdvižené kry Slavkovského lesa ohraničující tzv. mariánskolázeňský zlom. Hlavní skupina pramenů vyvěrá v 3 km dlouhém mariánskolázeňském údolí, příčně orientovaném na mariánskolázeňský zlom ve směru SZ-JV, jenž odděluje masiv Slavkovského lesa od sníženiny Tachovské brázdy.

6.1.2. Geologická charakteristika území

Geologické podloží

Zastavěná jižní část území města se nachází na hranici Slavkovského lesa v místech jeho výrazného poklesu podél mariánskolázeňského zlomu.

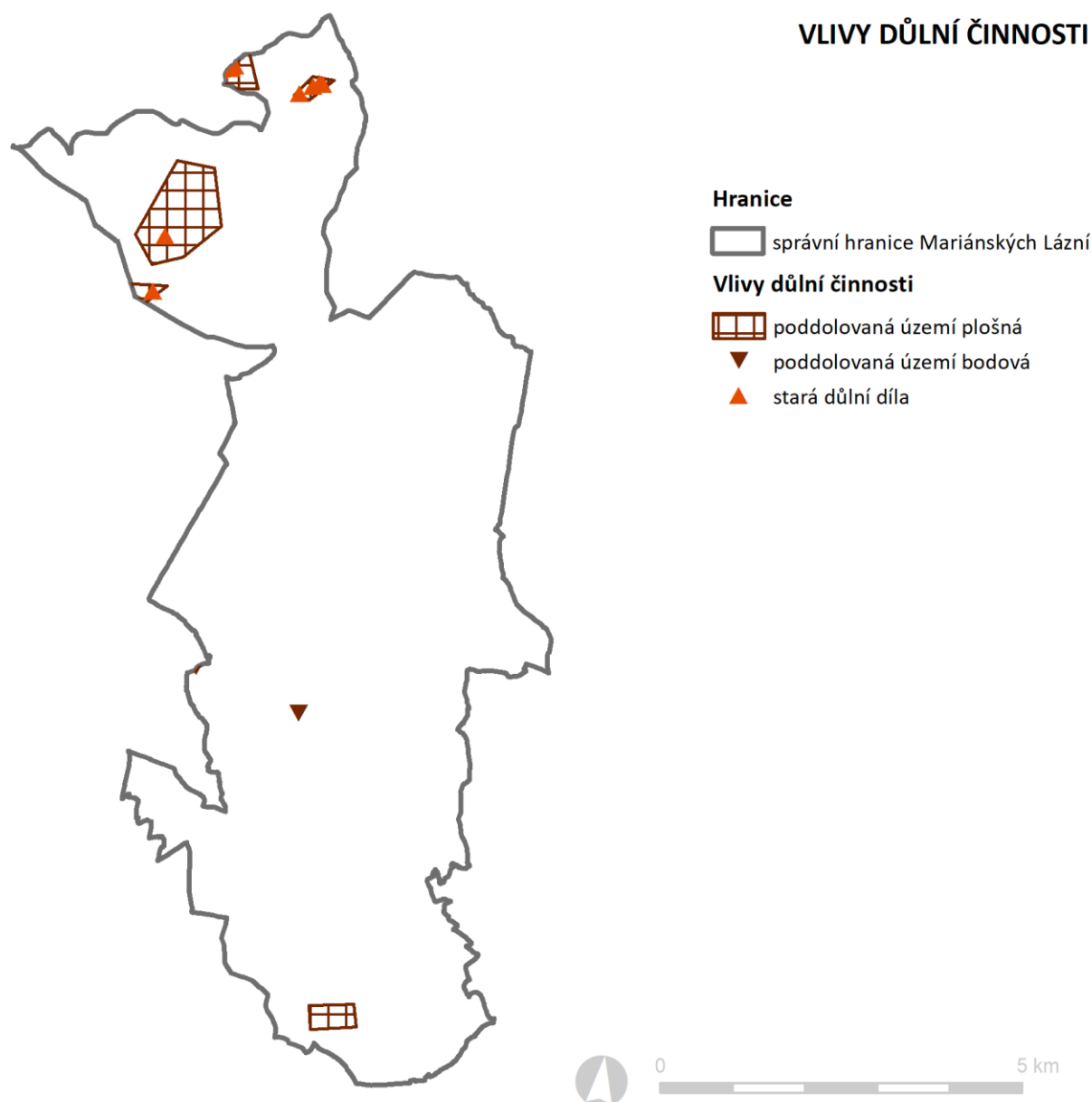
Geologické podloží území města Mariánské Lázně tvoří v jižní části sasko - vogtlandske paleozoikum (kambrium, ordovik), které je součástí sasko-durynské oblasti (saxothuringikum), severní historická část města je vklíněna mezi dva útvary severněji lokalizované krystalinikum a prevariské paleozoikum (karbon svrchní) a jižněji pokryvné útvary a postvariské magmatity podkrušnohorské pánve a přilehlé vulkanické hornatiny (paleogén - neogén).

Paleozoikum je tvořeno převážně granity, granodiority a je součástí krušnohorského plutonu. Pokryvné útvary a postvariské magmatity podkrušnohorské pánve jsou tvořeny převážně bazaltoidy, kenozoiky

Ve východní části v oblasti Tepelské vrchoviny převládá tzv. mariánskolázeňský metabasický komplex, tvořený převážně amfibolity, místy diority až gabry. Pruh hadcových výchozů se táhne ve směru zhruba od Mariánských Lázní k Nové Vsi.

V četných tektonických zlomech a doprovodných trhlinách vytvořených při třetihorní vulkanické aktivitě vyvěrají minerální prameny. Vzhledem k proměnlivému složení hornin podél mariánskolázeňského údolí se místní léčivé prameny na poměrně malém prostoru výrazně odlišují chemickým složením. Geologická charakteristika území a četnost minerálních pramenů je mimo jiné jedním z hlavních důvodů vyhlášení CHKO Slavkovský les.

VLIVY DŮLNÍ ČINNOSTI

Nerostné suroviny

Na území města se nachází minoritní ložiska nerostných surovin. Historicky byla těžena železná ruda v jižní části lokality v blízkosti Kosového potoka. V severní části území v prostoru sídla Kladská byl těžen cín-wolframová ruda. Lokálně na území města zasahovala i těžba z přilehlé oblasti Lázně Kynžvart, kde byly v 2. polovině 20. století v oblasti Stará obora těženy radioaktivní i jiné rudy. V současnosti v lokalitě města není evidována ani plánovaná žádná těžební činnost.

V rámci lokality Slavkovského lesa se nachází ložiska rašeliny, které se historicky nejvíce těžily na území Lázně Kynžvart, Mariánské Lázně a Úšovice. Pozůstatkem těžební činnosti je výskyt několika starých důlních děl - šachet a štol. Zmiňované útvary se nachází převážně v severní části lokality.

Poddolovaná území

Dle údajů zveřejněných Geofondem se v řešeném území nacházejí tyto plošná poddolovaná území:

číslo	název	surovina	rozsah	stáří	projev těžební činnosti
194	Lázně Kynžvart 2 - Stará Obora	Polymetalické rudy - Radioaktivní suroviny,	systém	před i po r. 1945	haldy, propadliny, otevřená ústí
209	Lázně Kynžvart - Kladské	Cín-wolframová ruda - Manganová ruda - Polymetalické rudy	systém	po 19. století	haldy, propadliny, otevřená ústí
212	Lázně Kynžvart	Radioaktivní suroviny	systém	po r. 1945	-

číslo	název	surovina	rozsah	stáří	projev těžební činnosti
226	Mariánské Lázně - V pekle	Cín-wolframová ruda - Radioaktivní suroviny	systém	před i po r. 1945	haldy, propadliny
230	Chotěnov - Skláře	Železné rudy	systém	-	haldy

Tab.: Poddolovaná území plošná (Geofond, https://mapy.geology.cz/dulni_dila_poddolovani/)

Dle údajů zveřejněných Geofondem se v řešeném území nacházejí tyto bodová poddolovaná území:

číslo	název	surovina	rozsah	stáří	projev těžební činnosti
223	Mariánské Lázně	Cín-wolframová ruda	ojedinělá	před r. 1945	haldy

Tab.: Poddolovaná území bodová (Geofond, https://mapy.geology.cz/dulni_dila_poddolovani/)

Důlní díla

Dle údajů zveřejněných Geofondem se v řešeném území nacházejí tato stará důlní díla:

ID důlního díla	název	surovina	kategorie / druh díla	ukončení provozu
6287	Komín K11 - 11a	Radioaktivní suroviny	opuštěné důlní dílo	po r. 1945
6269	Štola úpadní č. 27/3	Radioaktivní suroviny	opuštěné důlní dílo	po r. 1945
6274	Štola úpadní č. 2	Radioaktivní suroviny	opuštěné důlní dílo	po r. 1945
6281	Šurf č. 16 (16/24)	Radioaktivní suroviny	opuštěné důlní dílo	po r. 1945
6291	Šurf č. 24 (15/24)	Radioaktivní suroviny	opuštěné důlní dílo	po r. 1945
6300	Komín K11 - 13a	Radioaktivní suroviny	opuštěné důlní dílo	po r. 1945
6375	Šurf č. 31	Radioaktivní suroviny	opuštěné důlní dílo	po r. 1945
14191	Lysina Dobývky 1	Cín-wolframová ruda	jiné	před r. 1945
14190	Lysina Dobývky 2	Cín-wolframová ruda	staré důlní dílo	před r. 1945
14189	Lysina Dobývky 3	Cín-wolframová ruda	neurčeno	do 19. století
14188	Lysina Dobývky 4	Cín-wolframová ruda	neurčeno	do 19. století
14152	Lysina Dobývky 5	Cín-wolframová ruda	neurčeno	do 19. století
13990	Josef - štola 1	Cín-wolframová ruda	štola	do 19. století
13991	Josef - štola 2	Cín-wolframová ruda	štola	do 19. století
13992	Josef - štola 3	Cín-wolframová ruda	štola	do 19. století
13993	neznámé dílo	-	neurčeno	před r. 1945

Tab.: Důlní díla (Geofond, https://mapy.geology.cz/dulni_dila_poddolovani/)

6.1.3. Pedologická charakteristika území

Pedologické poměry souvisejí s geologickým podložím i antropogenními zásahy. Rozsáhlou část řešeného území pokrývá půdní typ kambizemě, které jsou typickými půdami pahorkatin a nižších středních poloh. Dalším typem s vysokým zastoupením v území jsou úrodnější pseudoglejové půdy. V nivě vodotečí a převážně Kosového potoka se pak nachází pásy glejových půd. V nejjižnější části území při Kosím a Úšovickém potoku se nachází nížina pokrytá glejem modálním.

6.2. Vodní režim

Území protíná větší množství malých vodních toků, vyšší je podíl vodních ploch. Specifikem území je vysoká koncentrace zdrojů přírodních minerálních vod. Na části území města je vymezena zranitelná oblast. Záplavové území Q100 a aktivní zóna záplavového území jsou vymezeny podél toku Úšovického a Kosového potoka; zasahují do zastavěného území. Eroze je patrná na jihovýchodních svazích Tepelské vrchoviny. Část území je pokryta ochrannými pásmy vodních zdrojů; evidováno riziko ohrožení vodních zdrojů zemědělskou činností.

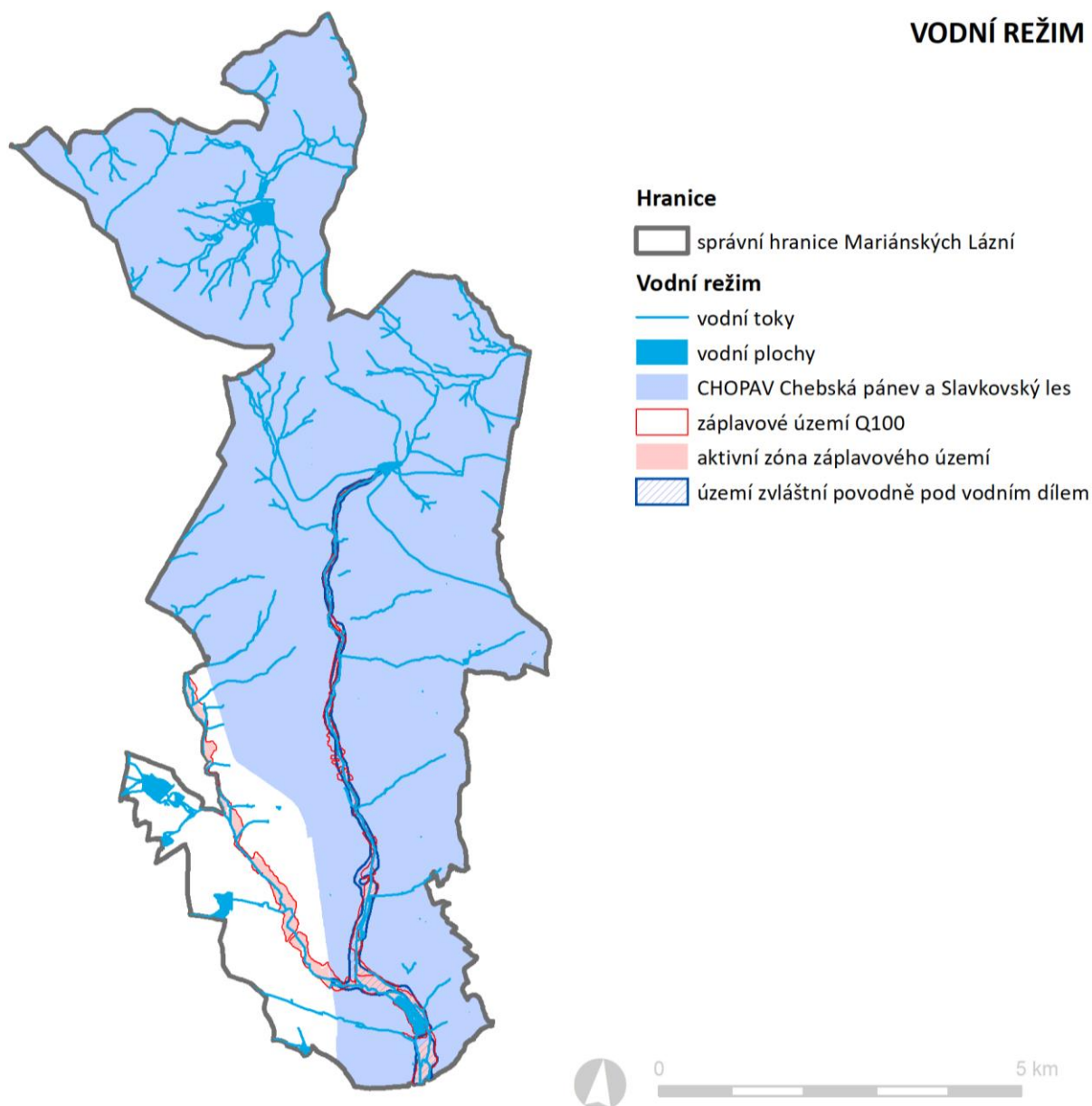
6.2.1. Hydrologie území

Hydrologická charakteristika

Území ORP Mariánské Lázně je součástí oblasti povodí IV. řádu několika místních toků. Celé území je protkáno hustou sítí vodních toků. Pramení zde řeka Teplá, řeka Tichá, dále pak potoky Kosový, Úšovický, Pramenský, Mnichovský, Velká Libava, Huťský, Bahnitý, Nezdický, Lipoltovský atd.

Jižní část města spadá do povodí řeky Mže, oblast povodí III. řádu (č. h. p. 1-10-01 Mže po soutok s Radbuzou) a ta spadá v I. řádu do povodí Labe, v II. řádu do povodí Mže. Severní část města spadá v rámci oblasti povodí III. řádu do povodí řeky Ohře (č. h. p. 1-13-02 Teplá a Ohře od Teplé po Libocký potok), následně v II. řádu do povodí Ohře.

VODNÍ REŽIM

Na území města zasahují tyto vodní útvary povrchových vod:

ozn.	ID vodního útvaru	vodní útvar	dotčený podíl z plochy řešeného území
1	12982000	Kosový potok po ústí do toku Mže	72 %
2	14134000	Pramenský potok po ústí do toku Teplá	20 %
3	14049000	Libava po ústí do toku Ohře	5 %
4	14036000	Lipoltovský potok po ústí do toku Odava	1 %
5	14131000	Teplá po soutok s tokem Pramenský potok	1 %

Hydrogeologické poměry

Jižní oblast města spadá do hydrogeologického rajónu Krystalinikum v povodí Mže po Stříbro a Radbuzy po Staňkov (ID 6212) a severní část do Krystalinika v mezipovodí Mže pod Stříbrem (ID 6221). Nejsevernější část lokality spadá do rajónu Krystalinikum Slavkovského lesa (ID 6112). Tyto rajóny jsou situovány do dvou oblastí povodí - Mže a částečně do povodí Ohře.

Hydrologické poměry jsou ovlivněny horninovým podložím území. Město Mariánské Lázně má velmi proměnlivou strukturu horninového podloží. Na jihu je tvořeno horninové podloží zastoupením sedimentačních uloženin s vysokým podílem pískovitých hlinitých částic, které jsou charakteristické nestabilním zadržováním vody. Na severu je podloží tvořeno hlubinnými magmatickými horninami a regionálně metamorfovanými horninami.

Vodní toky a plochy

Hlavním vodním tokem na území města Mariánské Lázně je Kosový (Kosí) potok, který pramení v Českém Lese nedaleko česko-německých hranic, jihovýchodně od vrchu Dyleň; na dolním toku protéká přes Tepelskou vrchovinu. Délka jeho toku je 46 km. Vtéká následně do řeky Mže.

Hlavní přítoky Kosového potoka na území města jsou:

- Úšovický potok
- Panský potok
- Drmoulský potok

Další vodní toky na území města:

- Pstruží potok (vtéká do Úšovického potoka)
- Mnichovský potok
- Pramenský potok
- Černý potok
- další drobné toky včetně občasných toků.

Rybníky byly zakládány k zachycování povodní, představovaly zásobárny užitkové vody, jako pohony mlýnských kol a hamrů a chovaly se zde také ryby. Datování rybníční soustavy u Hamrů je spojeno s prvními zmínkami o obci Velká Hleďsebe z 16. století. Největší rybníkem je Velký knížecí rybník, jeho plocha je 12 ha. Rybník byl po staletí užíván jako zásobárna vody. V dávné minulosti byl ale i několikrát vypuštěn a zatrávněn jako pastvina. Z hlediska územního rozložení stojatých vod se v současnosti většina rybníků rozkládá v jižní části území a jsou charakteristické spíše menší rozlohou.

Vodní plochy v severní části města, v lokalitě Kladská, byly v minulosti hlavně zdrojem vody pro rozvíjející se hornictví. Z důvodu nedostatku vody v hornických oblastech v okolí Krásna a Horní Slavkova byla vybudována soustava Kladských rybníků. Od rybníční soustavy byla vybudována roku 1531-1536 Dlouhá stoka, která zásobovala hornické oblasti vodou.

Vodní nádrž Mariánské Lázně v severní části obce je nejstarší česká vodárenská nádrž a slouží jako zásobárna vody pro Mariánské Lázně.

Hlavními vodními útvary stojatých vod na území města Mariánské Lázně jsou:

- Lido (koupaliště)
- Velký knížecí rybník
- Drmoulský rybník
- Velký ostrovní rybník
- Malý ostrovní rybník
- Ohradský rybník na Panském potoce
- Úšovický rybník na Úšovickém potoce
- Mnišský rybník na Senném potoce

- Rybník Chotěnov na Kosovém potoce
- Vodní nádrž Mariánské Lázně
- Dolní Bahňák
- Horní Bahňák
- Kladský rybník na Pramenném potoce

Zařazení vod z hlediska ochrany jejich jakosti pro život ryb

Nařízením vlády c. 71/2003 Sb. se stanovily povrchové vody, které jsou vhodné pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů, s cílem zvýšení ochrany těchto vod před znečištěním a zlepšení jejich jakosti. Povrchové vody v daném území se řadí do lososových vod.

6.2.2. Ochrana vodních zdrojů

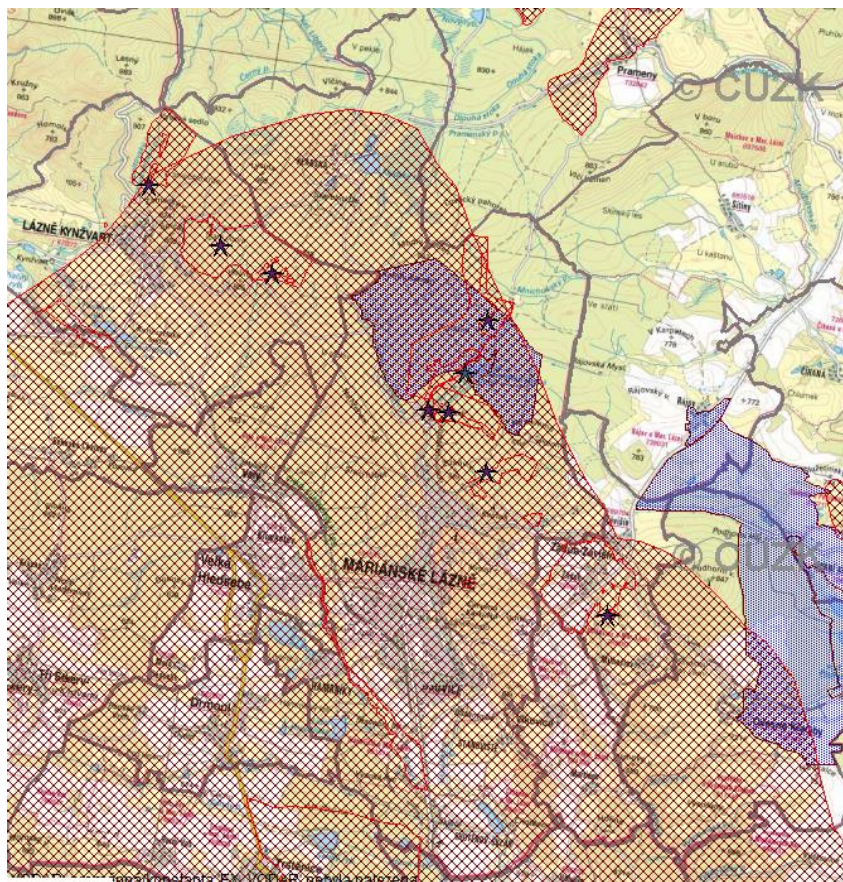
Ochranu vodních zdrojů, jejich využívání a práva k nim upravuje zákon c. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Část území města je součástí Chráněné oblasti přírodní akumulace vod (CHOPAV) – Chebská pánev a Slavkovský les.

Z hlediska vodního režimu je celé území města vymezeno jako zranitelná oblast a zároveň jako oblast citlivá na živiny dle nařízení vlády. Zranitelné oblasti jsou území, kde se vyskytují:

- a) povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanu přesahuje hodnotu 50 mg/l, nebo kde lze této hodnoty dosáhnout, nebo
- b) povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanu ze zemědělských zdrojů dochází, nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody. Opatření navrhovaná ve zranitelných oblastech stanovuje Akční program nitrátové směrnice.

Téměř celá část správního území města je součástí ochranných pásem zdrojů pitné vody (systémem Milíkov povrchový zdroj – Mže, 3. stupeň OPVZ).

Obrázek: Mapa odběru vody pro lidskou potřebu a jejich ochranná pásma

- Ochranná pásma vodních zdrojů (pracovní verze)
- Ochranná pásma vodních zdrojů: vodní nádrže (pracovní verze)
- Odběry povrchových vod pro lidskou spotřebu >500 m3/měs. nebo >6000 m3/rok
- Odběry podzemních vod pro lidskou spotřebu >500 m3/měs. nebo >6000 m3/rok

Na území města zemědělská činnost tedy nepříznivě ovlivňuje koncentrace dusičnanu v povrchových a podzemních vodách, což v souvislosti s výskytem vodních zdrojů může být hrozbou kvality vodních zásob.

Dílní části ochrany lokálních zdrojů pitné vody, pramenů a vodní nádrže:

- Zádub studny (2. stupeň OPVZ)

- Mariánské Lázně
- Mariánské Lázně Bellevue prameniště (1. stupeň OPVZ)
- Chodovar Trstěnice (2. stupeň OPVZ)
- Mariánské Lázně IH Esplanade podzemní zdroj (1. stupeň OPVZ)
- Mariánské Lázně Mlýnské údolí prameniště (1. stupeň OPVZ)
- Mariánské Lázně Kovářská louka prameniště (1. stupeň OPVZ)
- Mariánské Lázně Kovářská louka a Maxovo údolí prameniště (1. stupeň OPVZ)
- Mariánské Lázně Nimrod prameniště I, II (1. stupeň OPVZ)

6.2.3. Povodňová rizika

Riziku povodní je vystavena převážně jižní část území při Kosovém potoku. Záplavové území a aktivní zóna záplavového území byly stanoveny pro celý průběh Úšovického a Kosového potoka (viz schéma vodního režimu výše).

Aktivní zóna záplavového území i záplavové území Q_{100} Úšovického potoka zasahuje do zastavěného území města, hlavně v centrální části Úšovic a v severní části lázeňského centra. V centrální a jižní části je potok součástí parkové části města. Aktivní zóna záplavového území i záplavové území Q_{100} Kosového potoka okrajově zasahuje do zastavěného území části Hamníky.

6.2.4. Erozní rizika

Erozní působení vody je posuzováno několika způsoby. Na základě faktoru erodovatelnosti půd a sklonitosti území je definována tzv. Erozní ohroženost půd ČR vodní erozí ve vztahu ke koncepci DZES 5. Podle toho faktoru je území na k. ú. Mariánské Lázně hodnoceno téměř celé jako erozně neohrožené. Menší ohrožené lokality se střední až vyšším rizikem se nachází na úpatí svahu nad Úšovicemi a Chotěnov-Skláře, kde jsou svahy zemědělsky obhospodařovány.

Hodnocení potenciální ohroženosti půd plošnou vodní erozí se provádí pomocí dlouhodobého průměrného smyvu půdy. Řešené území lze zařadit z větší části do kategorie s žádným či nízkým rizikem ohrožení plošnou vodní erozí. Nejvyšší ztráta půdy je lokálně u Kosového potoka a na svazích nad Úšovicemi, Stanovištěm a Chotěnovem. Ohrožení větrnou erozí je minimální.

6.2.5. Klimatické podmínky

Mariánskolázeňsko obecně ovlivňuje vyšší nadmořská výška a západní poloha v rámci ČR. Léta zde bývají relativně chladnější a vlhčí, zimy jsou středně studené. Zásadní vliv na mikroklima ve městě má jeho poloha v údolí Slavkovského lesa a zeleň lesů a parků obklopující město ze severní, západní a východní strany.

V rámci území jsou výrazné teplotní rozdíly mezi dvěma částmi lokality. Jižní částí samotného města, která se nachází v mírně teplé oblasti. Průměrná roční teplota je +6 až +7°C, přičemž v nejteplejším měsíci červenci je to +16 až +17°C a v nejchladnějším lednu -2 až -3°C. Severní část území města se nachází v oblastech Slavkovského lesa. Vzhledem k vyšší nadmořské výšce jsou zde rozdílné klimatické podmínky. Území se nachází v chladné klimatické oblasti. Průměrná roční teplota se pohybuje +3 až +4°C přičemž v nejteplejším měsíci červenci je to +15 až +16°C a v nejchladnějším lednu -3 až -4°C.

Na území lze očekávat kolem 150-160 jasných a kolem 40-50 zamračených dnů v roce. Počet letních dnů je v jižní části 30-40. V severní části je počet letních dnů 10-30. Roční srážky činí 702 mm, což je na horní hranici celorepublikového průměru. Měsíce nejbohatší na srážky jsou červen až srpen, únor je naopak nejsušší měsíc.

V rámci České republiky patří město Mariánské Lázně dle Quittovy klasifikace do regionů s mírně teplým klimatem MT3,4 a chladným klimatem CH7.

MT3,4 - mírně teplá oblast se vyznačuje průměrnými hodnotami ročních teplot i množství srážek. Jednotlivé podoblasti tohoto klimatu jsou však velmi diferencované. Okres je charakterizován jako mírně suchý s mírnou zimou. Základní parametry mírně teplého regionu MT4 jsou uvedeny v tabulce níže.

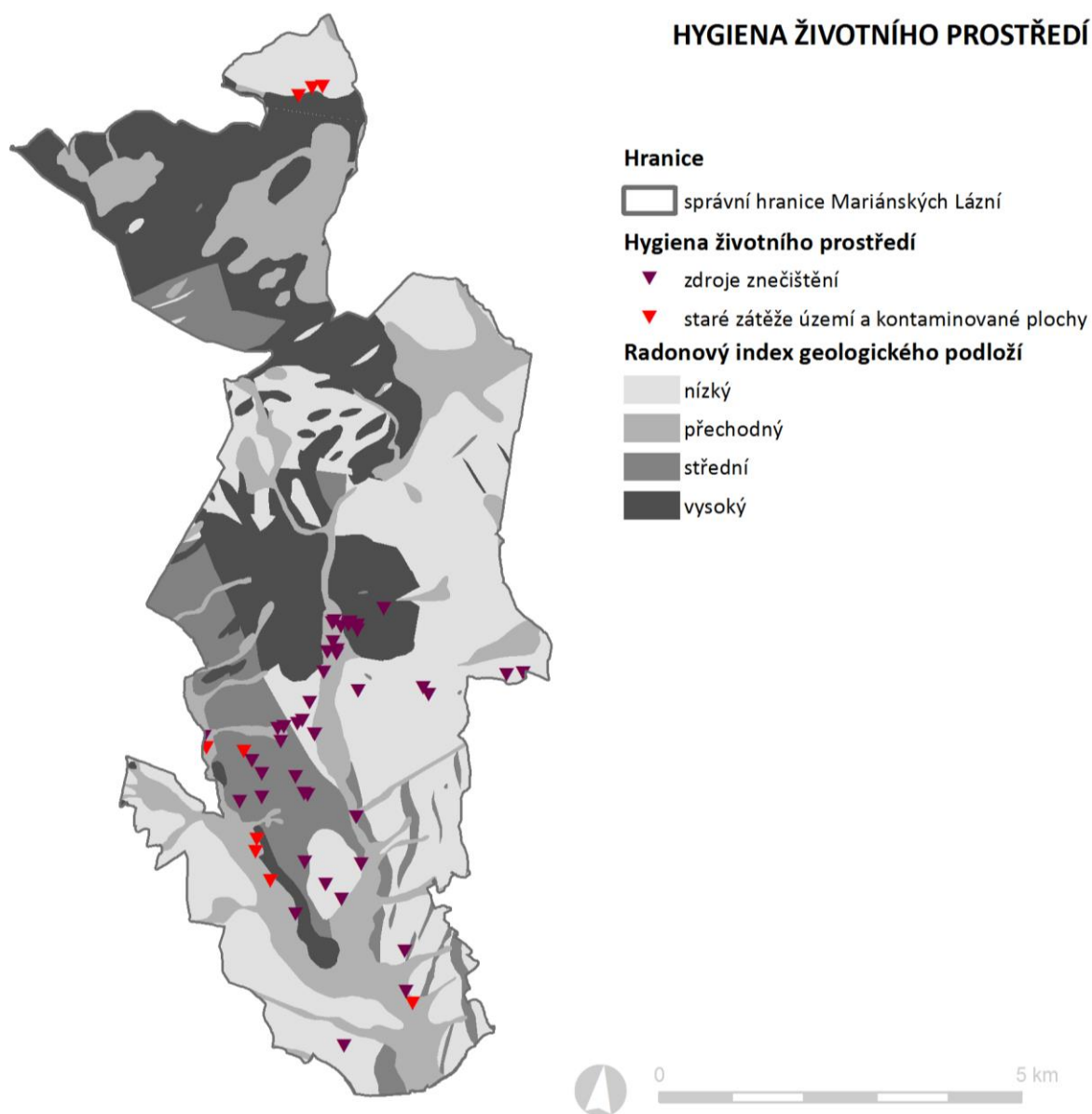
CH 7 - chladná oblast se vyznačuje nízkými hodnotami ročních teplot a větším množstvím srážek. Základní parametry mírně teplého regionu CH 7 jsou uvedeny v tabulce níže.

ukazatel hodnoty pro oblast	MT3	MT 4	CH7
počet letních dnů	20 - 30	20-30	10-30
počet dnů s min. 10°C	120 - 140	140-160	120-140
počet mrazových dnů	130 - 160	110-130	140-160
počet ledových dnů	40 - 50	40-50	50-60
průměrné lednové teploty	-3 °C až -4 °C	-2 až -3 °C	-3 až -4 °C
průměrné dubnové teploty	6 °C až 7 °C	6 až 7°C	4 až 6 °C
průměrné červencové teploty	16 °C až 17 °C	16 až 17°C	15 až 16 °C
průměrné říjnové teploty	6 °C až 7 °C	6 až 7°C	6 až 7 °C

ukazatel hodnoty pro oblast	MT3	MT 4	CH7
srážky ve vegetačním období	350-450	350-450	500-600
srážky v zimním období	250-300	250-300	350-400
počet dnů se sněhem	60 - 100	60-80	100-120
počet zamračených dnů	120 - 150	40-50	40-50
počet jasných dnů	40 - 50	150-160	150-160

6.3. Hygiena životního prostředí

Území města Mariánských Lázní se vyznačuje kvalitním životním prostředím bez významných environmentálních problémů. Důvodem je absence těžkého průmyslu, vysoká úroveň technické infrastruktury, ale také strategie místní samosprávy. Mariánské Lázně jsou od roku 2015 členem Národní sítě zdravých měst ČR, zapojují veřejnost do rozhodovacích procesů a podporují zdravý životní styl svých obyvatel. Slabší stránkou území je značná koncentrace zdrojů znečištění v řešeném území a dále staré ekologické zátěže. Část řešeného území se vyznačuje zvýšeným radonovým rizikem. V rámci řešeného území není překročena hodnota imisních limitů.

6.3.1. Kvalita ovzduší

Kvalita ovzduší ovlivňuje lidské zdraví, vegetaci a celé ekosystémy. V Mariánských Lázních je dle dostupných dat dlouhodobě na dobré úrovni. V Mariánských Lázních není překročena hodnota imisních limitů, imisního limitu pro ochranu ekosystémů a vegetace bez přízemního O3 a cílový imisní limit mimo O3. Naopak jsou zde překročeny limit pro ochranu ekosystémů a vegetace včetně přízemního O3 a cílový imisní limit včetně O3. Mez tolerance (LV+MT) není v řešeném území překročena.

Níže uvedená tabulka poskytuje údaje o pětiletém průměru imisního znečištění území (období 2009–2013) v řešeném území dle jednotlivých katastrálních území.

katastrální území	pětiletý průměr imisního znečištění v období 2009–2013 (průměrná hodnota v KÚ)				
	LV			TV	
	benzen	NO2	PM10	benzo(a)pyren	arsen
Chotěnov u Mariánských Lázní	0,87	10,24	17,07	0,31	1,54
Stanoviště u Mariánských Lázní	0,9	10,33	16,33	0,33	1,56
Úšovice	0,87	10,79	17,1	0,50	1,72
Mariánské Lázně	0,79	7,75	13,59	0,32	1,46
územní průměr	0,86	9,8	16,0	0,37	1,6

Tab.: Pětiletý průměr imisního znečištění v řešeném území v období 2009–2013 (dle ÚAP SO ORP Mariánské Lázně)

V řešeném území je evidováno celkem 53 zdrojů znečištění ovzduší (27 z nich je II. stupně):

Hlavními producenty emisí v Mariánských Lázních jsou:

- Veolia Energie Mariánské Lázně, s.r.o (Výtopna Mariánské Lázně)
- EUROMONT CS spol. s r.o.
- Reitenberger s.r.o.
- Kaufland ČR v.o.s
- Tesco Stores ČR a.s.
- Ludmila Sýkorová - čistírna oděvů
- Elektrometall s.r.o.
- AUTOSpektrum 2000 s.r.o.
- TBG SEVEROZÁPADNÍ ČECHY s.r.o. - Betonárna
- CHEVAK Cheb, a.s. - ČOV Chotěnov

Největším znečišťovatelem v území je společnost - Veolia Energie Mariánské Lázně, s.r.o. (Výtopna Mariánské Lázně) s roční produkcí (2015) 2,027 t tuhých znečišťujících látek, 35,932 t oxidu siřičitého, 55,486 t oxidu dusíku, 30,623 t oxidu uhelnatého a 8 839,781 t oxidu uhličitého.

6.3.2. Kvalita vod

Hlavní vodní tok řešeného území tvoří Kosový potok, přítok řeky Mže. Do Kosového (též Kosího) potoka se dále vlévá Úšovický (Kamenný) potok (hydrologické pořadí 1-10-01-0600-0-00), který tvoří hlavní vodní osu města.

Na Úšovickém potoce je realizováno vodní dílo Mariánské Lázně (nejstarší zděná vodní nádrž v ČR), které je součástí vodohospodářské soustavy Podhora – Mariánské Lázně. Jeho účelem je akumulace vody pro zásobení města a jeho okolí pitnou vodou, vedlejším účelem je protipovodňová ochrana. Kvalita vody je zde silně ovlivňována suchými a teplými obdobími. V červenci 2015 bylo provedeno odkalování nádrže pro odstranění znečištění uvolněného při úbytku kyslíku u dna. Pro zlepšení kvality vody se připravuje odtěžení sedimentů (vč. inokula sinic). Surová voda v nádrži je ovlivněna huminovými látkami (vnos z přítoků nádrže). V nezbytných případech, při nedostatku vody, je nádrž dotována vodou z nádrže Podhora (východně od města, v katastru obce Ovesné Kladruhy). V letním období je možný výskyt řas a sinic (zdroj: *Povodí Ohře, www.poh.cz*).

Údaje o jakosti vody v úpravě vody Mariánské Lázně poskytuje níže uvedená tabulka:

zásobovaná oblast	pH	dusičnany (mg/l)	tvrdost (mmol/l)	tvrdost *DH
Mariánské Lázně	7,42	6,12	1,12	6,27

Tab.: Údaje o jakosti vody VD Mariánské Lázně (zdroj: www.chevak.cz)

Řešené území (ani jeho část) není zařazeno do vodohospodářsky zranitelné oblasti. V území a jeho okolí se nachází více než 100 minerálních pramenů (ve městě cca 40), jejichž složení je chemicky rozmanité a vhodné k léčbě velkého spektra nemocí (nemoci ledvin a močových cest, dýchacího ústrojí, pohybového ústrojí ad.).

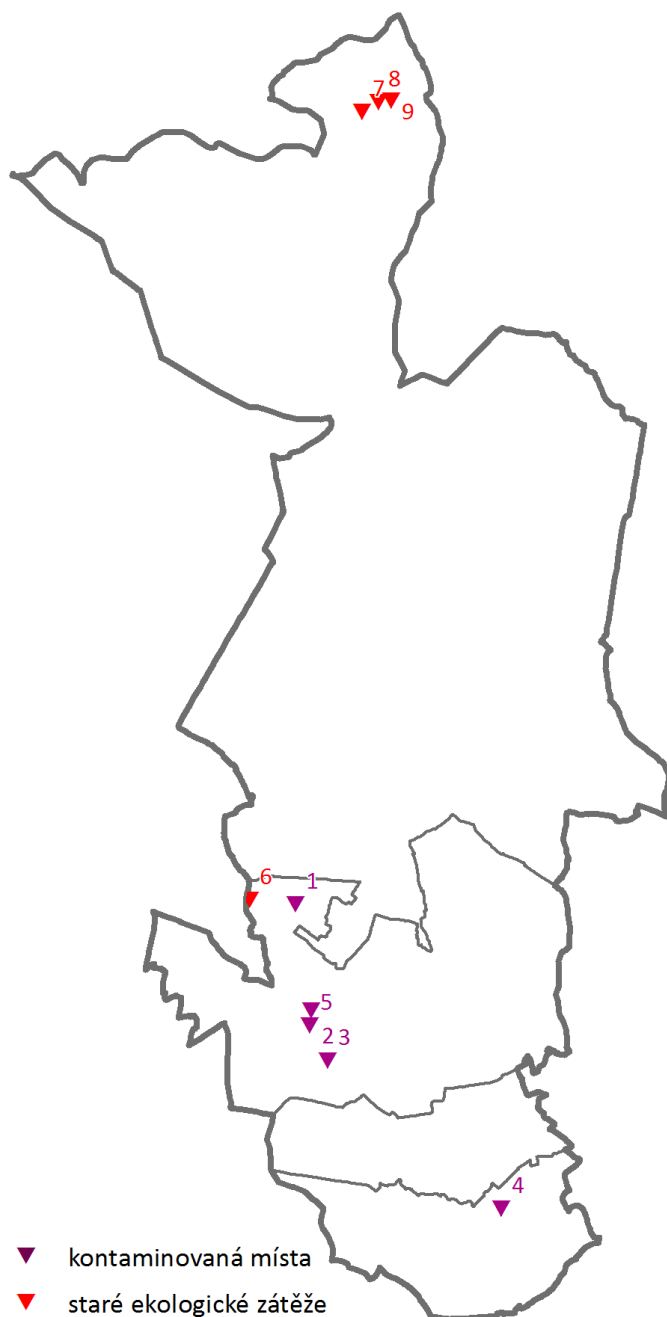
V řešeném území jsou evidovány některé bodové zdroje znečištění. Jako hlavní znečišťovatelé jsou Plánem povodí uvedeny:

- CHEVAK Cheb Mariánské Lázně – Chotěnov ČOV (Kosí potok, kategorie: vodovody a kanalizace)
- Léčebné lázně Mariánské Lázně (Úšovický potok kategorie: přírodní min. vody a léčivé zdroje)

Obecně je kvalita vody v území na vysoké úrovni. Z pozorovacích zařízení ČHMÚ se v řešeném území nachází automatická klimatologická stanice (v centrální části) a totalizátor (při severozápadní hranici).

6.3.3. Ekologické zátěže

Databáze Ministerstva životního prostředí ČR eviduje na území města Mariánské Lázně následující kontaminovaná místa a staré ekologické zátěže:

1. Rybízovna (ID 9158005)

Lokalita se nachází na západním okraji města Mariánské Lázně (k. ú. Úšovice), 750 m severozápadně od hlavního nádraží v nivě Kosového potoka. Dosud nebylo přesně identifikováno riziko. Popsaná zátěž je specifikována jako bývalá skládka tuhého komunálního odpadu.

Je nepravděpodobné, že skládka kontaminuje blízké povrchové nebo podzemní vody.

2. Hamrníky II. (ID 9158004)

Lokalita se nachází na jižním okraji města Mariánské Lázně (k. ú. Úšovice), vpravo od komunikace vedoucí na bývalou řízenou skládku Hamrníky. Popsaná zátěž je specifikována jako bývalá skládka tuhého komunálního odpadu. Umístění skládky v terénu – navýšené těleso (do 5 m nad terén).

Ze skládky se mohou uvolňovat a šířit tuhé součásti. Nelze vyloučit výskyt látek nebezpečných pro přímý kontakt na povrchu skládky.

3. Stavební dvůr (ID 9158003)

Lokalita se nachází na jižním okraji města Mariánské Lázně (k. ú. Úšovice), v údolní nivě Kosovského potoka, pod cestou – 500 m jihovýchodně od bývalých kasáren. Popsaná zátěž je specifikována jako bývalá skládka tuhého komunálního odpadu. Umístění skládky v terénu – navýšené těleso (do 5 m nad terén).

4. Chotěnov u ČOV (ID 9158002)

Lokalita se nachází v jihovýchodní části správního území města (k. ú. Chotěnov u Mariánských Lázní), cca 350 m severozápadně od sídla Chotěnov. Popsaná zátěž je specifikována jako bývalá skládka tuhého komunálního odpadu.

Je nepravděpodobné, že skládka kontaminuje blízké povrchové nebo podzemní vody.

5. Skládka Hamrníky (ID 9158001)

Lokalita se nachází na jižním okraji města Mariánské Lázně (k. ú. Úšovice). Popsaná zátěž je specifikována jako bývalá skládka tuhého komunálního odpadu.

V řešeném území jsou dále evidovány následující staré ekologické zátěže (dle Studie SEZ Karlovarského kraje):

6. Prádelny a čistírny Velká Hleďsebe, k. ú. Úšovice

7. Odval štoly úpadní č. 27/3 – Kladská, k. ú. Mariánské Lázně

8. Odval šurfu č. 15/24 – Kladská, k. ú. Mariánské Lázně

9. Odval štoly úpadní č. 2 – Kladská, k. ú. Mariánské Lázně

6.3.4. Radonové riziko

S geologickým podložím souvisí i limitující faktory ovlivňující rozvoj sídel. Jedná se zejména o tzv. radonové riziko, což je míra pravděpodobnosti, s jakou je možno očekávat úroveň objemové aktivity radonu v dané geologické jednotce. Hlavním zdrojem radonu, pronikajícího do objektu, jsou horniny v podloží stavby. Vyšší kategorie radonového rizika podloží proto určuje i vyšší pravděpodobnost výskytu hodnot radonu nad 200 Bq.m-3 v existujících objektech. Zároveň indikuje i míru pozornosti, kterou je nutno věnovat opatřením proti pronikání radonu z podloží u nových staveb.

Na mladších prvohorních (karbon) magmatických hlubinných horninách převažuje vysoké radonové riziko. Na nejstarších prvohorních (ordovik – kambrium) metamorfních horninách převažuje střední radonové riziko. Na říčních sedimentech Tachovské pánve a na území Mariánsko – lázeňského bazického komplexu pak střední až nízké riziko (schéma viz výše).

6.3.5. Zatížení hlukem a vibracemi

Řešené území disponuje kvalitním prostředím z hlediska zatížení hlukem a vibracemi. Důvodem je zejména absence hlavních silničních tahů, což vytváří předpoklady pro provoz tranzitní dopravy výhradně mimo řešené území. Správním územím města Mariánských Lázní prochází pouze silnice II. a III. třídy, přičemž silnice II/230 prochází mimo zastavěné území, respektive po jeho jihovýchodním okraji. Hluková a vibrační zátěž ze silniční dopravy je v území velmi nízká.

Zatížení hlukem a vibracemi vytváří v řešeném území zejména doprava železniční, a to především vzhledem k trasování hlavní trati celostátního i mezinárodního významu (železniční trať č. 170 Beroun – Plzeň – Cheb). Průchod této trati zatěžuje zejména jihozápadní část města. Řešeným územím zároveň prochází jednokolejná regionální trať (železniční trať č. 149 Karlovy Vary – Mariánské Lázně), která zasahuje střední část města, kde prochází zastavěným územím ve východo-západním směru, převážně v terénním zářezu. Její zatížení hlukem a vibracemi je ve srovnání s tratí č. 170 výrazně nižší.

Při jižní hranici řešeného území je v katastrálním území Chotěnov u Mariánských Lázní situováno letiště Mariánské Lázně (uváděno též jako Letiště Skláře). Jedná se o malé letiště, které v současnosti není využíváno a tak je jeho hlukový a vibrační dopad nulový. Případná intenzifikace jeho využití, respektive změna statutu, by mohla mít za následek negativní dopad na zatížení hlukem a vibracemi v řešeném území, zejména v jeho jižní části.

Dle Strategické hlukové mapy není řešené území zařazeno do oblastí postižených hlukovou zátěží ze silniční nebo železniční dopravy. Mapový podklad zachycuje pouze hlavní silniční dopravní tahy (dálnice, vybrané silnice I. třídy a jejich úseky), jimiž není území města dotčeno. Zároveň intenzity železniční dopravy na tratích ve správním území Mariánských Lázní nedosahují hodnot, které by jej zařazovaly mezi území zatížené hlukem ze železniční dopravy (mezi tyto jsou zařazeny v rámci ČR například úseky mezi městy Praha – Hradec Králové, Olomouc – Ostrava).

Hlukové mapy Ministerstva zdravotnictví České republiky poskytují údaje o počtu osob zasažených hlukem ze silniční, železniční a letecké dopravy a hluku aglomerace. V řešeném území byly měřeny hodnoty hlukového zatížení (zejména ze silnice II/215, procházející zastavěným územím města) v r. 2012. Podrobné údaje uvádí tabulka níže:

hlukové pásmo	50-54 dB	55-59 dB	60-64 dB	65-69 dB	70-74 dB	75 a více dB
počet zasažených osob	1 448	1 192	277	340	463	0
počet zasažených staveb pro bydlení	98	92	26	23	41	0
počet zasažených školských zařízení	6	1	0	2	0	0
počet zasažených zdravotnických zařízení	2	0	0	0	0	0

Tab.: Počet osob a zařízení v jednotlivých hlukových pásmech silniční dopravy v obci Mariánské Lázně v r. 2012 (Hlukové mapy 2012, MZ ČR)

6.4. Ochrana přírody a krajiny

Typologie krajiny na území města je velmi proměnlivá: Slavkovský les, Lázeňská oblast, Údolí Tachovské brázdy. Velký je územní rozsah legislativní ochrany přírody (CHKO, Natura 2000, přírodní rezervace, ad.); výskyt přírodně vzácných druhů vegetace a mezinárodně významná území (migrační koridory, mokřady, ad.). Území města lze obecně charakterizovat jako krajinu s minimální intenzitou využití, většina území (zejména severní část) má výrazně přírodní charakter – vysoký je koeficient ekologické stability (KES). Krajina jižní části území vykazuje nedostatečnou péči a nevyužitý potenciál pro rekreaci i posílení ekologické stability (zanedbaná území v okolí vodních toků, regulace koryt, negativní antropogenní relikty - bývalá skládka). Značným pozitivem je dlouhodobá péče o lázeňské lesy v okolí města, jejich provázanost s lázeňskými parky ve městě, kvalita zeleně a existence dochovaných alejí a dalších historických krajinných úprav.

6.4.1. Charakteristika krajiny

Řešené území lze z hlediska uspořádání krajiny a jejího charakteru rozdělit v zásadě na tři části:

a) Slavkovský les

Severní část správního území města se nachází na vrchovině útvary Slavkovského lesa. Celá lokalita spadá do stejnojmenné CHKO. Celá chráněná krajinná oblast je osobitým krajinným celkem vystupujícím příkře nad Tachovskou brázdou, Chebskou a Sokolovskou pánev, na východě přechází pozvolna do Tepelské plošiny. Území se převážně nachází v nadmořské výšce od 650 m. n. m. Oblast je tvořena lesním masivem tvořeným z větší části jehličnany. V oblasti převládají kulturní smrčiny s výrazným podílem podmačených a rašelinných smrkových porostů. Významným jevem ovlivňujícím místní přírodní podmínky je přebytek povrchových vod, který se projevuje ve vzniku rozsáhlých mokřadů a mnoha menších vodních toků. Rozsáhlé náhorní lesní komplexy jsou tak doplněny velkými plochami rašelinišť a mokřadů, které umožnily vznik biotopů s bohatou škálou zastoupení druhů fauny i flory. Oblasti převážně smrkových lesů a mokřadů jsou doplněny lokalitami výskytu borovicových porostů, převážně na hadcových podkladech a také náletovými porosty na krajích lesního masivu a v místech bývalé hornické činnosti.

Celkově se lokalita vyznačuje nízkou mírou urbanizace. Vzhledem k vyšší nadmořské výšce, horším klimatickým podmínkám a nízké bonitě půdy nebyla lokalita historicky zajímavým místem pro rozvoj osídlení.

Historicky byla oblast využívána k dobývání cín-wolframové rudy. Během 15. - 16. století byla zbudována rozsáhlá soustava kladských rybníků a tzv. Dlouhá stoka. Vodním dílem byly zásobeny okolní hornické lokality, které se potýkaly s nedostatkem vody pro vypírání vytěžené horniny.

Výchozím bodem turistických cest v lokalitě je místní část Kladská. Sídlo je tvořeno zámečkem a seskupením několika dalších objektů, které historicky sloužily jako hospodářské budovy či zázemí pro lesní hospodářství. V přílehlém okolí sídla se nachází naučná stezka Kladská a Smrdoch, které vedou přes místní mokřadové louky a rašeliniště.

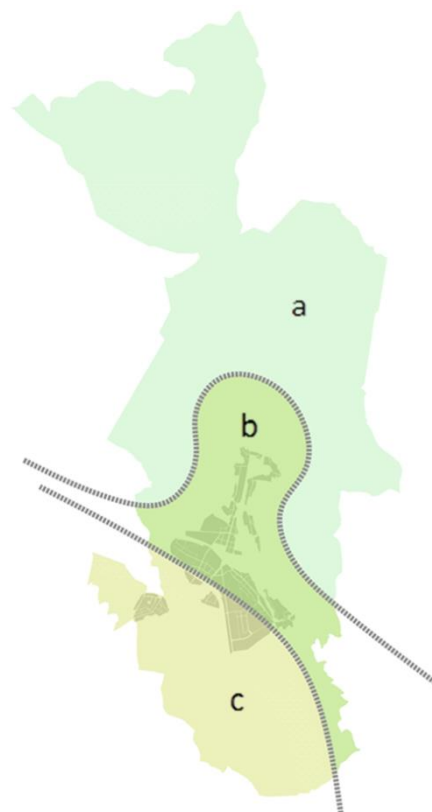
b) Lázeňská oblast

Do úpatí vrchoviny je vetknuto mariánskolázeňské údolí, kolem něž vzniká přechodové pásmo oddělující severní vrchovinu Slavkovského lesa a jižní údolní oblast tvořenou Tachovskou brázdou.

Pásmo je tvořeno převážně smíšenými lesy. Součástí tohoto pásma jsou i relikty původních bukových porostů (např. přírodní rezervace Žižkův vrch). Tento druhový typ lesního porostu byl původní v celé severní části území a v převážné části vrchoviny Slavkovského lesa. Lesy v blízkosti lázeňského centra byly průběžně upravovány do systému vznikající kompozice rozsáhlého lázeňského parku. Lokalita je protkána řadou lázeňských stezek, vyhlídek, altánů a zříděl minerálních pramenů. V této části geologického zlomu vyvěrá většina využívaných pramenů.

c) Údolí Tachovské brázdy

Jižní oblast správního území města je součástí širší údolní oblasti vymezené vrchovinou Slavkovského lesa na severovýchodě a pohořím Českého lesa na západní straně. Území vytváří svým přírodním charakterem protipól severní lesnaté vrchoviny. Krajina je tvořena převážně lučinami a pastvinami, které protíná údolní niva Kosového a Úšovického potoka. V údolí doplňuje menší vodní toky několik vodních nádrží. Vodní toky jsou doprovázeny mokřady, které tvoří podmačené deprese a periodické tůně. Porost v okolí vodních toků je nivního charakteru. Jižní okraj území lemuje zalesněná oblast, která je tvořena především smrkovými monokulturami.

Biogeografická charakteristika

Z hlediska biogeografického členění (Culek M. et al. 2005) spadá řešené území do Hercynské podprovincie. Většina území se řadí do bioregionu Hornoslavkovského. Jihozápadní část území je součástí Tachovského bioregionu. Bioregiony jsou dále členěny na biochory převážně 3. (dubo-bukového) a 2. (buko-dubového) vegetačního stupně.

Bioregion Hornoslavkovský má rozpětí vegetačních stupňů od 3. dubovo-bukového do 6. smrkovo-jedlovo-bukového. Vegetační stupeň je suprakolinní, submontánní až montánní. V Tachovském bioregionu převažují acidofilní d

Koeficient ekologické stability

Mariánské Lázně náleží do skupiny extenzivně využívané krajiny s hodnotou KES = 4,67%. Jedná se o nadprůměrnou hodnotu, která indikuje vysokou ekologickou stabilitu krajiny. Dle této hodnoty je území charakterizováno jako přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur s nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem. Příčinou je značný podíl souvislých lesů CHKO Slavkovský les na správním území města.

6.4.2. Chráněná území přírody a krajiny

Velkoplošná zvláště chráněná území

Na území města se nachází velkoplošné zvláště chráněné území dle zákona č. 114/1992 Sb. (o ochraně přírody a krajiny) - CHKO Slavkovský les.

Chráněná krajinná oblast Slavkovský les byla vyhlášena výnosem Ministerstva kultury ČSR pod č. j. 7657/74 ze dne 3. května 1974 na území o rozloze cca 640 km². Dle výnosu je „posláním oblasti ochrana krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků, aby tyto hodnoty vytvářely vyvážené prostředí, které by svými přírodními ozdravnými vlivy a příznivými geopsychickými podmínkami všestranně napomáhalo komplexní lázeňské péči, lékařsky usměrněné rekreaci pracujících a účinně zajišťovalo zachování a neporušenost přírodních léčivých zdrojů; k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření včetně vodních toků a ploch, všechny fenomény minerálních pramenů a přírodních léčivých zdrojů, klima krajiny, vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídliště, architektonické stavby a místní zástavby lidového rázu.“

Z důvodu výskytu rozličných biotopů a četných rostlinných a živočišných druhů Slavkovský les zahrnuje řadu chráněných lokalit evropské soustavy NATURA 2000. Umístění Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les mezi významnými lázeňskými centry je také z důvodů zachování a neporušenosti zdrojů přírodních léčivých pramenů a ochrany krajiny, jejího vzhledu a typických znaků.

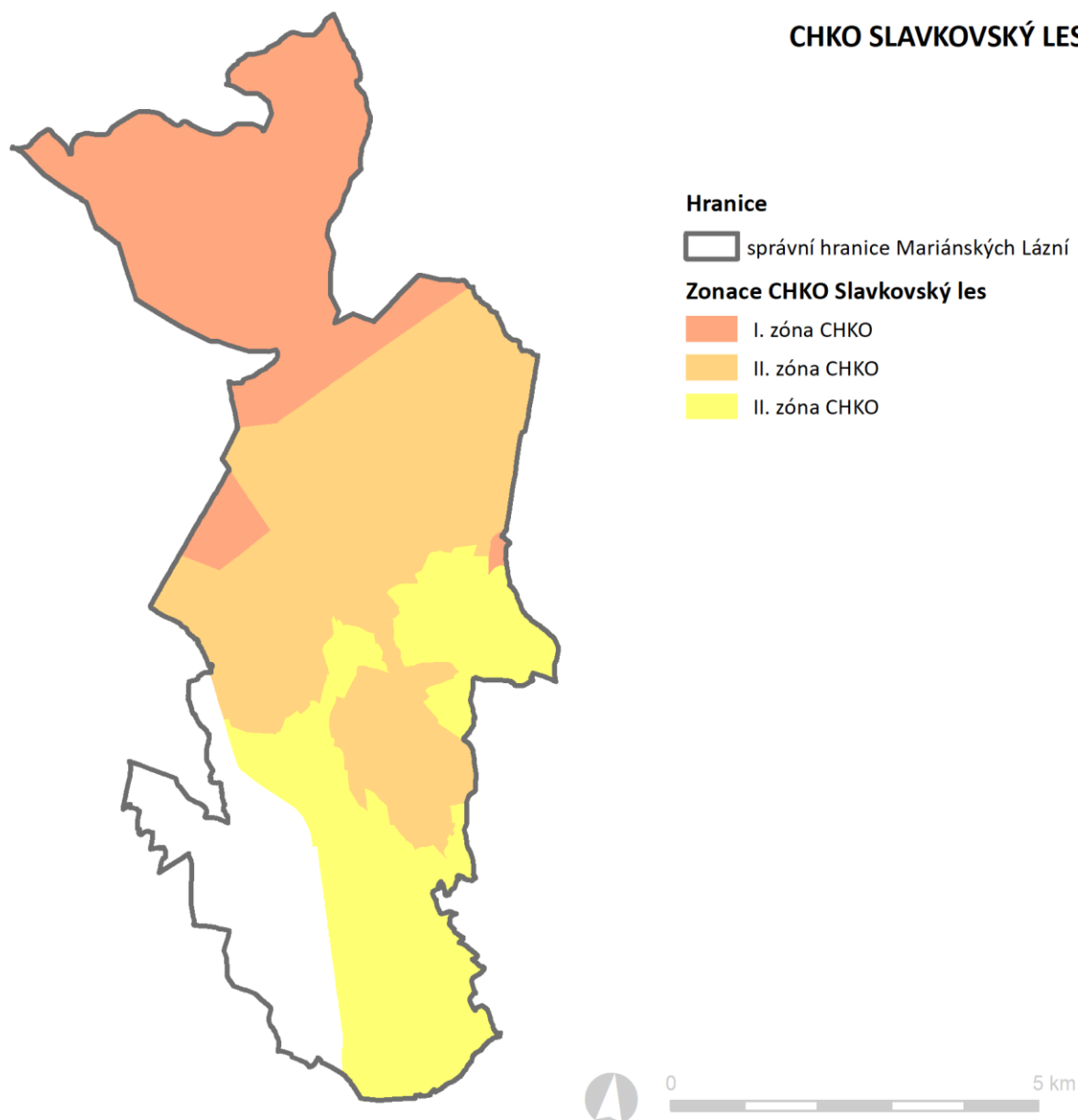
CHKO je členěna na zóny I. - IV., v řešeném území jsou vymezeny I., II. a III. zóny CHKO Slavkovský les, přičemž jihozápadní část města (převážně území západní od hranice hlavní železniční trati) do CHKO nespadá.

I. zóna - zahrnuje zejména maloplošná zvláště chráněná území s nejvýznamnějšími přírodními hodnotami a nadregionální či regionální biocentra ÚSES. V řešeném území do I. zóny CHKO spadá celá severní část (okolí Kladské zhruba až po hájenku Králův Kámen), část Prameniště Teplé na východní hranici území, okrajově pak I. zóna zasahuje území západně od ulice Třebízského. V I. zóně bude preferována ochrana přirozených přírodních společenstev, zásahy budou omezeny pouze na obnovu lesa a stávající zařízení a vybavení (cestní síť, drobné technické prvky, vybavení cestovního ruchu).

II. zóna - je tvořena ucelenými plochami s vysokou ekologickou stabilitou, zejména lesními plochami centrální části CHKO a západními svahy Slavkovského lesa. Veškeré zásahy v II. zóně by měly minimalizovat narušení přírodních poměrů. Zásahy mohou zahrnovat extenzivní zemědělské hospodaření, zachování rozlohy lesních porostů s pouze maloplošnou těžbou.

III. zóna - zahrnuje převážně pozměněné lesní porosty s nižším stupněm ekologické stability a zemědělskou kulturní krajinu se sídly. Zásahy ve III. zóně CHKO by měly respektovat a zachovávat harmonické měřítko krajiny, hospodářské využití krajiny může být prováděno běžnými způsoby, avšak se zajištěním udržení druhové diversity. V řešeném území je do III. zóny CHKO zahrnuto v podstatě celá souvisle urbanizovaná část města severně nad hlavní železniční tratí a dále území východně od plzeňské silnice (II/215) zahrnující sídla Chotěnov, Skláře a Stanoviště.

CHKO SLAVKOVSKÝ LES

Maloplošná zvláště chráněná území

V řešeném území jsou dle zákona č. 114/1992 Sb. vymezena tato maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ):

typ MZCHÚ	název	rozloha (ha)
národní přírodní rezervace (NPR)	Kladské rašeliny	305,6
přírodní rezervace (PR)	Smraďoch	11,1
přírodní rezervace (PR)	Žižkův vrch	11,3
přírodní rezervace (PR)	Prameniště Teplé	44,9
přírodní rezervace (PR)	Hamrnický mokřad	6,6
přírodní památka (PP)	Koňský pramen	0,9

Tab.: Maloplošné zvláště chráněná území nacházející se na území nebo zasahující do území města (AOPK ČR)

NPR Kladské rašeliny

Oblast je tvořena pěti samostatnými rašeliništi v části obce Kladská, zasahuje do území okolních obcí: Lázně Kynžvart, Prameny a Rovná. Historicky plnila rašeliniště a přilehlé nádrže významnou vodohospodářskou funkci. Oblast byla vyhlášena jako chráněné území již v roce 1933. Rašeliništní plochy začaly vznikat více než před 10 000 lety. Mocnost vrstev lokálně dosahuje až 6 metrů. V průběhu doby se zde vytvořila charakteristická rostlinná a živočišná společenstva. Vzhledem k různým typům biotopů a

jejich výjimečnosti, se v oblasti nachází řada vzácných a ohrožených druhů. V roce 2005 bylo dohodnuto Správou ochrany přírody, Správou CHKO Slavkovský les a státním podnikem Lesy ČR (lesního závodu Kladská) vytvoření bezzásahové území v úseku Tajga.

Většina ploch v okolí rašelinišť je pokryta blatkovými bory pralesovitého charakteru s dominantní borovicí blatkou a podmačenými smrčiny. Vzhledem k podmačeným a převážně kyselým půdám zde dominují byliny rostlinného patra: vřes obecný, brusnice brusinky, klikva bahenní. S ohledem na vysokou kyselost půdy a vody chudé na dusík a fosfor se zde vyskytuje i rosnatka okrouhlostá a tučnice obecná.

Území je cenné také pro výskyt mnoha druhů chráněných živočichů. Vlhké prostředí a mokřady jsou domovem mnoha obojživelníků a plazů: ropuchy obecné, skokana hnědého, čolka horského, zmije obecné. Území je velmi cenné i z hlediska ornitologického. V oblasti přetrvává či hnízdí mimo jiných chráněných druhů populace tetřeva hlušce, čápa černého, datla černého a ořešníka kropenatého.

Členění všech jednotlivých částí:

- Husí les – katastrální území: Mariánské Lázně, plocha 14,9 ha
- Lysina – katastrální území: Mariánské Lázně, plocha 42,9 ha
- Malé rašeliniště – katastrální území: Prameny, plocha 7,1 ha
- Paterák – katastrální území: Lazy, Prameny, Vranov u Rovné, plocha 93,3 ha; do řešeného území (severní okraj) zasahuje pouze ochranné pásmo
- Tajga – katastrální území: Mariánské Lázně, Prameny, plocha 133,4 ha

PR Smradoch

Rezervace byla vyhlášena v roce 1968 a její rozloha je 8 ha. Lokalita se rozkládá poblíž komunikace spojující Mariánské Lázně s obcí Prameny. Předmětem ochrany přírodní rezervace je skupina nevelkých lesních vrchovištních rašelinišť s mofetovými poli. V lokalitě vyvěrá několik minerálních pramenů, kolem kterých proniká na povrch kysličník uhličitý a sirovodík. Vzhledem ke složení vody místních povrchových tůní je zde zastoupena unikátní řasová flora. V místním biotopu se dále nachází řada chráněných či ohrožených rostlin: rosnatka okrouhlostá, tučnice obecná, klikva bahenní a prstnatec Fuchsův.

PR Žižkův vrch

Rezervace byla vyhlášena v roce 2004 a její rozloha je 11,3 ha. Území leží na severní hraně zastavěného území historického centra města. Předmětem ochrany přírodní rezervace je lesní porost s vysokým podílem buku a příměsí klenu i dalších listnáčů, který odpovídá porostům blížících se složením původním lesům vrchoviny Slavkovského lesa.

PR Hamrnický mokřad

Rezervace byla vyhlášena v roce 1999 a její rozloha je 6,6 ha. Mokřad se nachází v místní části Hamrníky, mezi Ohradským a Malým ostrovním rybníkem. Předmětem ochrany přírodní rezervace je biotop početných populací ohrožených a silně ohrožených rostlinných druhů s doprovodnými mokřadními společenstvy. Území je tvořeno vlhkými loukami, přechodovými rašeliništi a nivními porosty jasanů, vrb a olší. V lokalitě se vyskytuje několik silně ohrožených druhů rostlin: krušík bahenní, tolije bahenní. Z fauny je zde zastoupena z ohrožených druhů ropucha obecná a ještěrka živorodá.

PR Prameniště Teplé

Rezervace byla vyhlášena v roce 1993 a její rozloha je 21,3 ha. Předmětem ochrany přírodní rezervace je komplex podmačených luk a lesních porostů s výskytem vzácných druhů rostlin a živočichů. Rezervace se nachází na území obcí: Mnichov (k. ú. Rajov u Mariánských Lázní) a Zádub - Závěšín (k. ú. Závěšín), na území Mariánských Lázní zasahuje jen minimálně, po okraji správní hranice. Do řešeného území zasahuje stanovené ochranné pásmo této přírodní rezervace.

PP Koňský pramen

Přírodní památka byla vyhlášena v roce 1996 a její rozloha je 0,9 ha. Území se nachází severovýchodně od sídla Chotěnov. Předmětem ochrany přírodní památky je vývěr minerální (přírodní uhličitý) vody.

Lokality soustavy NATURA 2000

Na území města jsou vymezeny tyto evropsky významné lokality (EVL) soustavy NATURA 2000:

Kladské rašeliny (kód lokality CZ0410414)

Celková rozloha je 2672,8 ha. Dotčené obce: Březová, Lázně Kynžvart, Mariánské Lázně, Prameny, Rovná. EVL byla vyhlášena nařízením vlády č. 132/2005 Sb. Jádrem území tvoří NPR Kladské rašeliny (části Lysina, Paterák, Tajga, Malé rašeliniště, Husí les). V řešeném území zahrnuje téměř celou severní část území od hájenky Králův Kámen.

Prameny Teplé (kód lokality CZ0413008)

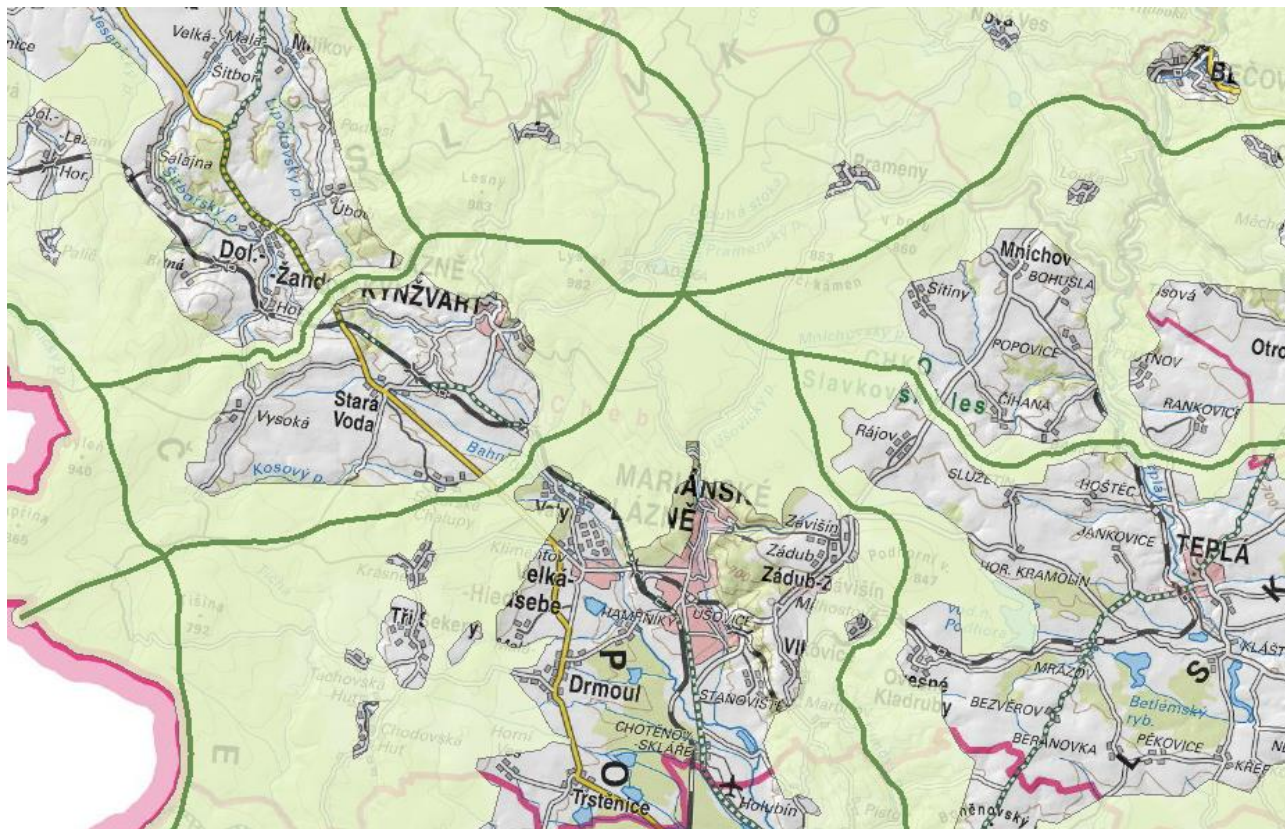
Celková rozloha je 154,8 ha. Dotčené obce: Mariánské Lázně, Mnichov, Ovesné Kladruby, Teplá, Zádub-Závěšín. EVL byla vyhlášena nařízením vlády č. 318/2013 Sb. Severní část území je součástí přírodní rezervace Prameniště Teplé. Předmětem ochrany je hnědásek chřastavcový. Do řešeného území zasahuje tato EVL pouze minimálně, podél okraje hranice správního území města.

Mezinárodně významné části přírody

Migračně významné území

Severní část území v rozsahu souvislých lesů, a dále jihovýchodní zalesněný okraj, jsou součástí migračně významného území, které slouží zejména pro ochranu průchodnosti krajiny pro volně žijící živočichy, především velké savce.

Základem vymezení migračně významného území jsou data o výskytu a migracích losa evropského, rysa ostrovida, vlka obecného a medvěda hnědého na území ČR (jejichž nároky pokrývají rovněž potřeby ostatních živočichů do velikosti jelena) a struktura krajiny s důrazem na přírodně zachovalá území s vyšší lesnatostí. V tomto území by měla být zohledněna problematika migrace volně žijících živočichů v procesu územního plánování (včetně umísťování staveb), které by bránilo volnému pohybu zvěře. V místech výskytu a migrace uvedených zvláště chráněných živočichů je omezení migrační prostupnosti území škodlivým zásahem do jejich přirozeného vývoje ve smyslu § 50 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. (o ochraně přírody a krajiny).

Obr.: Migračně významné území a osy dálkových migračních koridorů - výřez širšího území (zdroj: AOPK ČR, <http://mapy.nature.cz/>)

Pramenné vývěry a rašeliníště Slavkovského lesa

Lokalita je zahrnuta v rámci systému Mokřad mezinárodního významu (vyhlášených v rámci Ramsarské úmluvy).

Lokalita se nachází v jádru CHKO Slavkovský les a na území obce zasahuje ve značném rozsahu v části Kladská a svou východní větví lokálně zasahuje území města poblíž pramene Úšovického potoka. Na seznam byl mokřad přidán v roce 2013. Mokřad je tvořen dvěma oddělenými částmi. Západní větev je tvořena komplexem lesních rašeliníšť v centrální části CHKO, východní část je komplexem nelesních mokřadů s vývěry minerálních pramenů v oblasti Tepelska, Pramenska a Krásenska.

EECONET (European Ecological Network)

EECONET (European Ecological Network) představuje úroveň ekologických sítí, jehož kostru tvoří pro území České republiky vybrané skladebné části nadregionálního ÚSES. V řešeném území je to severní část zhruba od ulice Chebské a dále území Mnišského lesa (jižně od koupaliště LIDO, na východě ukončené areálem letiště Skláře).

Národní geopark Egeria

Geopark označuje území, které podává představu o vývoji Země a ukazuje vliv místního přírodního bohatství na ekonomický a kulturní rozvoj společnosti. Geopark Egeria je po Českém Ráji druhým vyhlášeným národním geoparkem na území ČR. Zahrnuje velkou část Karlovarského kraje (vyjma východní části - Doupovských hor a části Tepelské vrchoviny) a představuje jednu ze tří částí Česko - bavorského geoparku.

Památné stromy

V řešeném území jsou dle AOPK ČR evidovány následující památné stromy:

název	kód	umístění
Buky u kostela Nanebevzetí Panny Marie, 2 stromy	105982	v centru města u kostela Nanebevzetí Panny Marie
Javor u Ferdinandova pramene	105984	v parku u Ferdinandova pramene
Dub u Hamnického zámku	102557	mezi zámekem a průmyslovým areálem
Král smrků	102572	východně od lázeňského centra
Alej svobody, 403 stromů	102554	mezi severním okrajem Mariánských Lázní a lesovnou u zaniklého Lískovce u Valů

6.4.3. Ochrana krajinného rázu**Významné krajinné prvky**

Na území města se nacházejí významné krajinné prvky (VKP) vyplývající z § 3 odst. b) zákona č. 114/1992 Sb. (o ochraně přírody a krajiny). Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Tyto prvky jsou ekologicky, geomorfologicky a esteticky hodnotnou částí krajiny, utváří její typický vzhled a přispívají k udržení její stability.

Na území města se nachází registrovaný významný krajinný prvek podle § 6 zákona č. 114/1992 Sb.:

- Mokřad u Vory

Lokalita se nachází na k. ú. Úšovice v ulici U Mlékárny, zahrnuje zamokřené plochy okolo Mlékárenského rybníku I mezi zahrádkami, a byla vyhlášena v roce 1994

Územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability (ÚSES) tvoří vybranou síť ekologicky významných účelově rozmístěných segmentů krajiny. V řešeném území jsou zastoupeny všechny úrovně:

- **nadregionální ÚSES** - zahrnuje nejvýznamnější prvky stability krajiny, jedná se o ochranu nejzachovalejších a nejrozlehlejších přírodních území ČR
- **regionální ÚSES** - tvoří síť ekologických segmentů krajiny, zajišťujících územní podmínky pro trvalé zachování druhového genofonu regionu
- **lokální ÚSES** - jedná se o nejhustší síť ekologicky stabilizujících segmentů krajiny bezprostředně působících na okolní méně stabilní území

V grafické části dokumentace průzkumů a rozborů je ÚSES vymezen dle Změny č. 27 ÚPM Mariánské Lázně (vydané 16.9.2014) - ta zahrnuje i aktuální řešení nadregionální a regionální úrovně ÚSES v souladu se Zásadami územního rozvoje Karlovarského kraje.

V řešeném území jsou vymezeny tyto skladebné části ÚSES:

úroveň	ozn. skladebné části	název skladebné části	charakteristika	návrh opatření
nadregionální biocentrum	NRBC 33	Mnišský les	271,7964 ha smíšený až smrkový les na místě původních brusinkových borových doubrav s enklávami olšin a vlhkých luk	vymezit plochy pro spontánní vývoj, chránit vodní režim, zachovat charakter přírodních biotopů, podporovat a přidávat listnáče (zvláště dub)
	NRBC 72	Kladská	1 079,4341 ha komplex rašeliniště a podmaččených smrčín s dochovanou druhovou diverzitou stanovišť	vymezit plochy pro spontánní vývoj, chránit vodní režim, zachovat charakter přírodních biotopů, v sušších polohách přidávat listnáče (buk, klen)
nadregionální biokoridor	NRBK 47	Kladská - Zahrádky (mezofilní bučinná osa)	1 050 m + 1 550 m lesní porosty	omezovat smrk ve prospěch listnáčů, borovice a jedle, podporovat přirozenou obnovu, zachovat - obnovit vodní režim

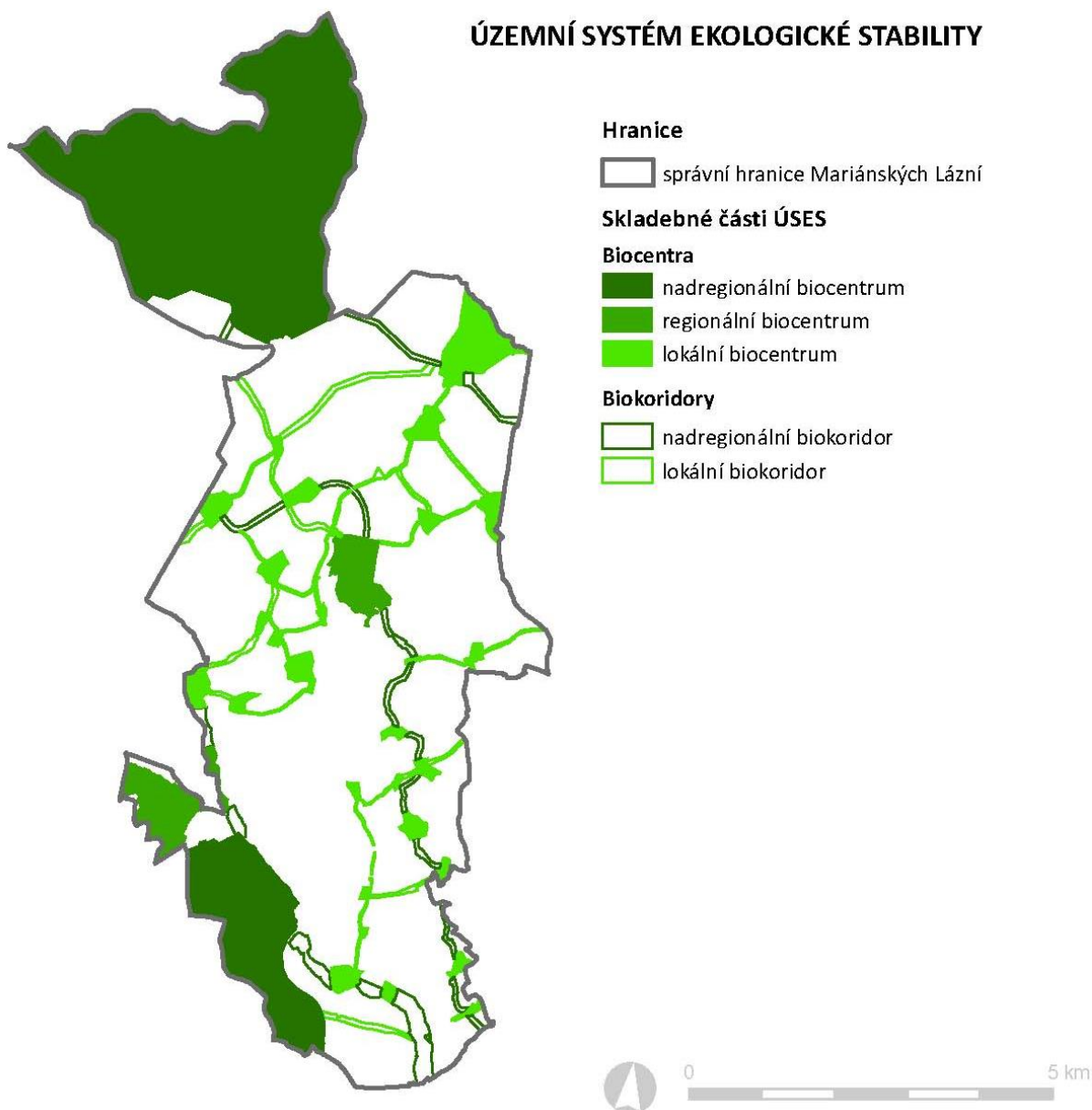
úroveň	ozn. skladebné části	název skladebné části	charakteristika	návrh opatření
	NRBK 50	Kladska-Týřov, Křivoklát (mezofilní bučinná osa)	550 m + 250 m + 750 m + 550 m + 650 m + 500 m + 1 050 m + 850 m + 1000 m + 250 m lesní porosty	omezovat smrk ve prospěch listnáčů, borovice a jedle, podporovat přirozenou obnovu; v ochranné zóně zachovat - rozšiřovat podíl přírodě blízkých prvků (tzv. koridorový efekt)
	NRBK 51	Kladská - Mnišský les - K50 (vodní osa)	550 m + 850 m + 350 m + 1300 m + 475 m mozaika dřevinných porostů, vlhkých luk a mokřadů v nivě Kosového potoka	vymezit plochy pro spontánní vývoj a šetrné využívání trvalých travních porostů, chránit porosty dřevin, zachovat - obnovit vodní režim
	NRBK 52	Kladská - Diana - Čerchov (mezofilní bučinná osa)	250 m lesní porosty	omezovat smrk ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
regionální biocentrum	RBC 1022	Žižkův vrch	62,8132 ha kvalitní květnaté bučiny a suťové lesy, příměs smrku a kleny, u Střelnice olšina	vymezit plochy pro spontánní vývoj, zachovat charakter přírodních biotopů, podporovat a přidávat listnáče a jedli
	RBC 1107	Hamrníky	84,5062 ha kaskáda rybníků s mokřady, olšinami a vlhkými loukami a navazující umělé lesní porosty	omezit hnojení rybníků a okolních ploch, zajistit šetrné obhospodařování luk. Při lesnické obnově podpořit listnáče.
lokální biocentrum	LBC 3	Na Mnichovském potoce	73,6560 ha podmáčená a rašelinná smrčina s prameništěm a rašeliníštěm	vymezit plochy pro spontánní vývoj, chránit vodní režim, zachovat charakter přírodních biotopů, v suchších polohách přidávat listnáče (buk, klen)
	LBC 4	Nad alejí Svobody	14,5675 ha podmáčená smrčina až bučina	chránit vodní režim, zachovat charakter přírodních biotopů, postupně rozšiřovat listnáče a jedli na úkor smrku
	LBC 5	Nad přehradou	17,4204 ha podmáčená, místy naředěná smrčina s perspektivním zmlazením, místy s listnáči	preferovat při obnově buk, doplnit jedli
	LBC 6	U Polomu	7,2402 ha většinou kulturní smrčiny	běžná lesnická obnova s preferencí buku a přirozeného zmlazení smrku
	LBC 7	U kasáren	15,9065 ha výrazná vysokostébelná niva s drobnými mokřady, olšinami a křovinami	vymezit plochy pro spontánní vývoj a šetrné obhospodařování, zachovat porosty dřevin
	LBC 8	Nad Balbínem	4,1884 ha podmáčená olšina	ponechat spontánnímu vývoji
	LBC 9	Nad Monty	15,1424 ha zárodek klenové bučiny, místy s intenzivním zmlazováním buku, kleny	běžná lesnická údržba s preferencí buku a kleny z přirozeného zmlazení, zvýšit obmýtl buku
	LBC 10	Pod lanovkou	1,7612 ha smíšený les v údolí potoka	při obnově zásadně preferovat buk, podél toku ponechat nálet
	LBC 11	Pstruží jezírka	5,3938 ha rybníčky s navazujícími smíšenými lesními porosty a loukami	podporovat a rozšiřovat listnáče, šetrná údržba rybníčků a kosení luk

úroveň	ozn. skladebné části	název skladebné části	charakteristika	návrh opatření
	LBC 15	U Rudolfova pramene	2,2001 ha loučka s výskytem chráněných druhů	šetrné obhospodařování bez výrazných parkových zásahů
	LBC 16	Nad Prelátovým pramenem	2,1368 ha zamokřené plochy s náletovými dřevinami	ponechat spontánnímu vývoji
	LBC 18	Pod bažantnicí	2,0266 ha niva potoka se starými vrbami, dnes odvodněná	běžné hospodaření s ochranou a doplňováním břehových porostů
	LBC 19	Nad Stanovištěm	5,3654 ha vlhká louka s lemem křovin, navazující smrčina s enklávou olšin	zachovat porosty křovin a listnáčů, omezovat smrk ve prospěch listnáčů a jedle
	LBC 22	U rybníčku v oboře	1,7518 ha rybník s navazujícími mokřinami a olšinami	vymezit plochy pro spontánní vývoj a šetrné hospodaření, chránit porosty dřevin
	LBC 23	Ústí Úšovického potoka	12,5749 ha mozaiky vlhkých luk, mokřadů a olšin v nivě Kosovského potoka	vymezit plochy pro spontánní vývoj a šetrné hospodaření na loukách, chránit porosty dřevin
	LBC 24	U čistírny	4,6727 ha vlhké louky s mokřinami a porosty dřevin	vymezit plochy pro spontánní vývoj a případné šetrné hospodaření, chránit porosty dřevin
	LBC 25	U Koňského pramene	4,1605 ha vlhké louky a olšiny	vymezit plochy pro spontánní vývoj a případné šetrné hospodaření, chránit porosty listnatých dřevin
	LBC 28	Nad alejí Svobody II	11,2845 ha klenová bučina až bučina, místy suťový les, smrkový les	výchovnými opatřeními směřovat ke květnaté bučině. Upřednostnit buk, klen, mokřejší místa jasan, olše; ponechat smrk v příměsí, přidat jedli
	LBC 29	Pod hřbitovem	3,7227 ha bučina zčásti květnatá	upřednostnit buk před smrkem, přednost má přirozený nálet
	LBC 30	U židovského hřbitova	6,5513 ha smrkový porost s bukovým podrostem	výchova ke květnaté bučině, zvýšit obmýtlí buku
	LBC 31	Nad Lesním pramenem	5,4613 ha bučina s klenem, část smrk	zvýšit obmýtlí buku, buky chránit, přednost přirozené obnově, doplnit jedli
	LBC 32	V hatích	3,9764 ha mokřadní olšina	ponechat spontánnímu vývoji
	LBC 40	Nad vodárnou	12,1987 ha smrčiny s enklávou květnaté bučiny a porostů na hadci	podpořit borovici, omezovat smrk ve prospěch buku a klenu
	LBC 41	U prameniště Teplé	14,7958 ha zmokřené plochy místy se smrkem	omezovat umělé porosty smrku, podporovat a rozšiřovat listnáče a jedli
	LBC 42	Pod Hvozdem	4,9597 ha převážně umělá smrčina, občas buk	podpořit přirozený nálet buku, doplnit listnáči na úkor smrku
	LBC 43	Pottovo údolí	6,1680 ha smrčiny s pásy olšin v úžlabí	zachovat olšiny, podporovat listnáče, borovici a jedli na úkor smrku

úroveň	ozn. skladebné části	název skladebné části	charakteristika	návrh opatření
	LBC 44	Pod Bubnem	9,8305 ha smrčiny s enklávami suťových lesů	vymezit plochy pro spontánní vývoj, podporovat listnáče, borovici a jedli na úkor smrku
	LBC 45	Chotěnov	6,1694 ha smrčiny s enklávami suťových lesů	vymezit plochy pro spontánní vývoj, podporovat listnáče, borovici a jedli na úkor smrku
lokální biokoridor	LK 2	hranice obce - LBC 32 - LBC 40 - RBC 1022	950 m + 800 m + 575 m lesní porosty	zachovat olšiny, omezovat smrk ve prospěch listnáčů, chránit vodní režim
	LK 3	LBC 32 - NRBK 47	2 400 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
	LK 4	LBC 6 - LK 41	700 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
	LK 5	LBC 5 - LBC 41	1000 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
	LK 6	RBC 1022 - LBC 6 - LBC 41	750 m + 500 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
	LK 7	LBC 4 - hranice obce	450 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
	LK 8	LBC 7 - LBC 8	825 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
	LK 9	LBC 8 - LBC 29 - LBC 9	275 m + 200 m + 400 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
	LK 10	LBC 10 - LBC 11 - hranice obce	650 m + 950 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, podporovat přirozenou obnovu
	LK 11	LBC 11 - hranice obce	100 m zemědělská půda, porosty dřevin	šetrné využívání jako trvalé travní porosty, zachovat porosty dřevin
	LK 12	LBC 15 - LBC 16 - LBC 43 - hranice obce	550 m + 600 m + 220 m úžlabí potoka	šetrná údržba trvalých travních porostů, chránit porosty listnáčů, omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle, chránit vodní režim
	LK 13	LBC 15 - LBC 22 - LBC 23	450 m + 700 m + 325 m + 1000 m ploché úžlabí Úšovického potoka	posoudit vhodnost revitalizace napřímené části toku, zatím udržovat stávající stav
	LK 14	LBC 19 - LK 13	900 m úžlabí potoka	šetrná údržba trvalých travních porostů, chránit porosty listnáčů, chránit vodní režim
	LK 16	NRBC 33 - NRBK 51	1 250 m úžlabí Drmoulského potoka	vymezit plochy pro spontánní vývoj a případné šetrné využívání
	LK 19	LBC 29 - LBC 31	500 m lesní porosty	podpořit bukový nálet, v místech, kde chybí dosadit buk, ponechat klen
	LK 20	LBC 9 - LBC 30	1000 m lesní porosty	výchovnými zásahy podpořit buk, klen, ponechat olši, jasan

úroveň	ozn. skladebné části	název skladebné části	charakteristika	návrh opatření
	LK 21	LBC 30 - LBC 7	300 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle
	LK 22	LBC 4 - LBC 32	900 m lesní porosty	vymezit plochy pro spontánní vývoj, jinde omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů a jedle
	LK 40	NRBK 50 - LBC 28 - RBC 1022	1 550 m + 550 m lesní porosty	omezovat umělé porosty smrku ve prospěch listnáčů, borovice a jedle
	LK 41	RBC 1022 - LBC 5 - LBC 3	1 100 m + 300 m + 750 m lesní porosty	omezovat smrk ve prospěch listnáčů, chránit vodní režim

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY

Navržený systém ÚSES lze označit jako plně funkční, zpracovaný dle stavu odpovídajícímu stavu v terénu, tedy stavu skutečnému, bez nutnosti zásadních změn v území. Lokální biocentra a biokoridory odpovídají parkovým plochám a navazujícím lesním porostům, propojujícími prvky jsou především plochy v okolí vodotečí, dále jsou zde zahrnuty převážně plochy lesních porostů.

V krajině by bylo vhodné podpořit biocentra i biokoridory vhodným managementem údržby, místy i doplnění a revitalizací ploch (doplnění výsadby, odstranění nevhodných, případně nepůvodních dřevin) - dle navrhovaných opatření.

Místy by bylo vhodné provést omezení regulace vodních prvků a navrácení do přírodní podoby s meandry; tímto by došlo k podpoření udržení vody v krajině a tím ke zlepšení podmínek prostředí jako celku. Upravené vodní toky by měly být následně doplněny vhodnými výsadbami.

Vegetační pásy a aleje podél vodotečí by měly být dosazovány a místy obnovovány, ve stávajícím stavu se v plochách nachází především náletové a krátkověké dřeviny jako je například topol osika (*Populus tremula*), topol euroamerický (*Populus x canadensis*), vrba jíva (*Salix caprea*) a akát bílý (*Robinia pseudoacacia*) s podrostem keřů jako je bez černý (*Sambucus nigra*), trnka (*Prunus spinosa*), jejichž životnost je omezena a po jejich odumření a rozpadu hrozí narušení biocentra a biokoridoru buď na omezenou dobu, případně navždy. V plochách by tedy měly být doplněny výsadby dlouhověkých kosterních dřevin, jakými jsou například duby letní a zimní (*Quercus robur* a *Quercus petraea*) lípy srdčité a velkolisté (*Tilia cordata* a *Tilia platyphyllos*) a další doplňkové druhy jako například habr obecný (*Carpinus betulus*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), a javor babyka (*Acer campestre*) atd.

Nezbytnost koordinace s územními plány sousedních obcí byla prověřena a je popsána v kapitole 8.8.2. Požadavky na koordinaci se záměry obsaženými v ÚPD sousedních obcí.

Významná sídelní zeleň

Sídelní zeleň mapuje Analytická část Studie systému sídelní zeleně v Mariánských Lázních (Doc. Ing. Pavel Šimek, Ph. D. - FLORART, ateliér pro zahradní a krajinářskou tvorbu, 12/2015), resp. vyhodnocení aktuálního stavu ploch veřejné zeleně; aktuálně se zpracovává Návrhová část. Studie obsahuje vyhodnocení zeleně v rozsahu urbanizovaných částí kompaktního města v k. ú. Mariánské Lázně a Úšovice, částečně pak plochy zeleně v navazující volné krajině.

Ve zpracované studii systému sídelní zeleně v Mariánských Lázních bylo hodnoceno 372 ploch zeleně, větší podíl z hodnocených ploch je označen jako stabilní. V rámci terénního šetření byly tyto závěry potvrzeny, v průběhu času se stav jednotlivých parků a ploch zeleně spíše zlepšuje, údržba je odpovídající i vzhledem k vysokým standardům lázeňského města a z pohledu velmi intenzivního využívání co se frekvence a počtu návštěvníků týče. V plochách průběžně probíhají i drobné obnovovací práce, kontinuita ploch zeleně do budoucna je těmito pracemi poměrně dobře zajištěna (nové výsadby, celková rekonstrukce částí parkových ploch, celková rekonstrukce uličních stromořadí atd.).

Zpracování Návrhu ÚP bude koordinováno s Návrhovou částí Studie systému sídelní zeleně, případné významné zásahy budou prověřeny ve vztahu k řešení ÚP.

Významné aleje a stromořadí

Stav stromořadí a alejí v ploše města Mariánské Lázně je poměrně dobrý, je zřejmé, že probíhá odpovídající údržba a v případě potřeby i celková revitalizace ploch jednotlivých alejí či stromořadí. Celkově se v hodnocené ploše nachází několik alejí, kde by bylo výhledově vhodné provést celkovou revitalizaci a zároveň je zde několik míst, kde se v současné době alej nenachází, ale z funkčního a kompozičního hlediska by její výsadba v ploše byla vhodná. V takovýchto místech by do budoucna bylo vhodné ověřit možnost výsadby aleje (ověření průběhu sítě technické infrastruktury, ověření majetkoprávních vztahů atd.).

Ve zpracované Analytické části Studie systému sídelní zeleně v Mariánských Lázních bylo hodnoceno 53 stromořadí a alejí, cca polovina těchto alejí byla zhodnocena jako stabilní, druhá polovina jako nestabilní, na základě provedeného místního šetření se dá předpokládat, že větší část stromořadí a alejí je v dobrém stavu, s dlouhodobou perspektivou růstu a vývoje na stanovišti a pouze menší část je ve špatném stavu, neprodleně vyžadující určitý stabilizační zásah (odborný řez, kácení havarijních, případně zdravotně nevhodných jedinců, doplnění výsadby jednotlivých exemplářů, doplnění výsadby v segmentech, případně revitalizaci plochy aleje či stromořadí jako celku).

Pro tvorbu územního plánu jsou podstatné zejména významné aleje představující kompoziční prvek v krajině - vymezeny jsou ve výkrese č. 4 (Výkres hodnot území) na základě oborového podkladu Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (VÚKOZ):

- alej podél Kladského rybníka a silnice směrem na Prameny
- Alej Svobody a Smetanova alej
- alej podél cesty od Hvozdu (Boheminium) přes Výhledy podél hranice správního území města do VlkoVIC
- alej podél silnice mezi Chotěnovem a zástavbou Sklářů

6.5. Zemědělský a lesní půdní fond

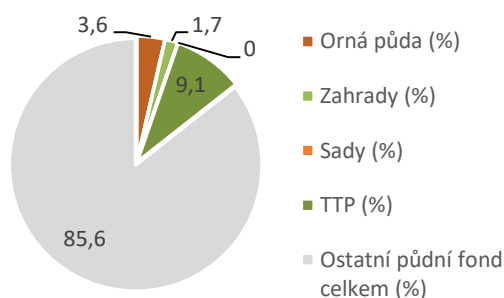
Velice nízký podíl zemědělských pozemků na území města, převažuje přírodní, lesní charakter území. Zemědělské půdy převážně s nižší bonitou (III., IV. a V. třída ochrany ZPF). Méně využívaná zemědělská půda, dominují louky a pastviny. Absence větších zemědělských areálů.

Vysoký podíl lesních ploch; lesy představují 70 % rozlohy města. Téměř všechny lesní plochy spadají do kategorie lesů zvláštního určení. Většina lesů je tvořena jehličnany, druhová skladba zejména v severní části je vyhovující. Na většině ploch lesů převažuje mírné až střední poškození porostu. Lesy využívány pro rekreaci související s lázeňstvím, řada lesních ploch v okolí města má charakter lesoparku. V severní části města jsou vymezeny lesy ochranné.

Území města Mariánské Lázně je členěno na dvě hlavní části. Severní, poměrově větší část území, je charakterizována hustým, převážně jehličnatým, lesem. Jižní část je nížinná a rozprostírá se pod úpatím Slavkovského lesa. Jižní část je zastoupena převážně plochami pastvin a polí, které protíná místní hustá síť potoků a nivních území v jejich blízkosti. Jihovýchodní okraj území je ohraničen Kosovým potokem a okrajem lesa Tepelské vrchoviny, který je vymezen po jeho pravé straně.

6.5.1. Zemědělský půdní fond

Pro správní území města je charakteristický nízký podíl zemědělské půdy z celkové výměry. Zemědělské pozemky jsou na celkové ploše řešeného území zastoupeny 14,3 %, z toho pouze 3,7 % tvoří orná půda, dále 8,9 % představují pozemky trvalých travních porostů a 1,7 % zahrady).

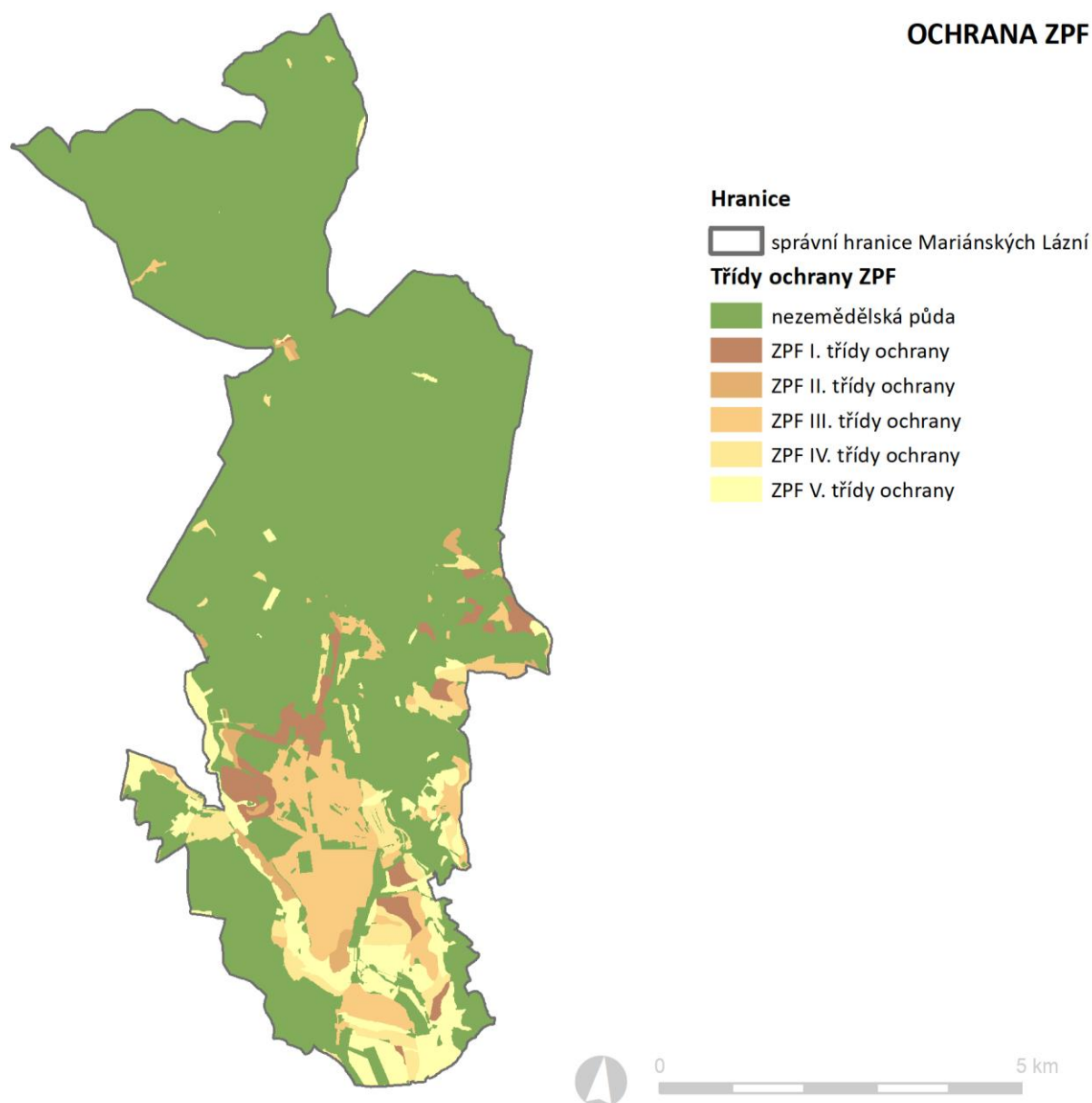

Graf: Základní členění ZPF (ÚAP SO ORP Mariánské Lázně, aktualizace 2016)

Zemědělská půda ve městě má převážně nižší bonitu. V jižní části území převažují půdy V. třídy ochrany ZPF, ve výšce mezi Kosovým a Úšovickým potokem převládají půdy III. třídy ochrany ZPF - území je však z větší části urbanizované. Nejvyšší třídy ochrany ZPF se nacházejí podél západních, převážně již zastavěných okrajů města, a dále v jednotlivých plochách v okolí golfového areálu a u sídla Stanoviště. Z důvodu méně příznivých klimatických podmínek je půda málo zemědělsky využívaná, z pěstovaných plodin převládají obiloviny (pšenice, ječmen) a řepka olejka.

Rozsáhlou část řešeného území pokrývají živinami chudé hnědozemě. Převážná část regionu je tvořena kyselými kambizeměmi s doprovodnými pseudogleji. Převládajícím půdním typem jsou kambizemě typické (kyselé varieta), kambizemě dystrické a kambizemě pseudoglejové. Převážně podél Kosového potoka se nachází glejové půdy, které jsou v nivě potoka lokálně doplněny fluvizeměmi.

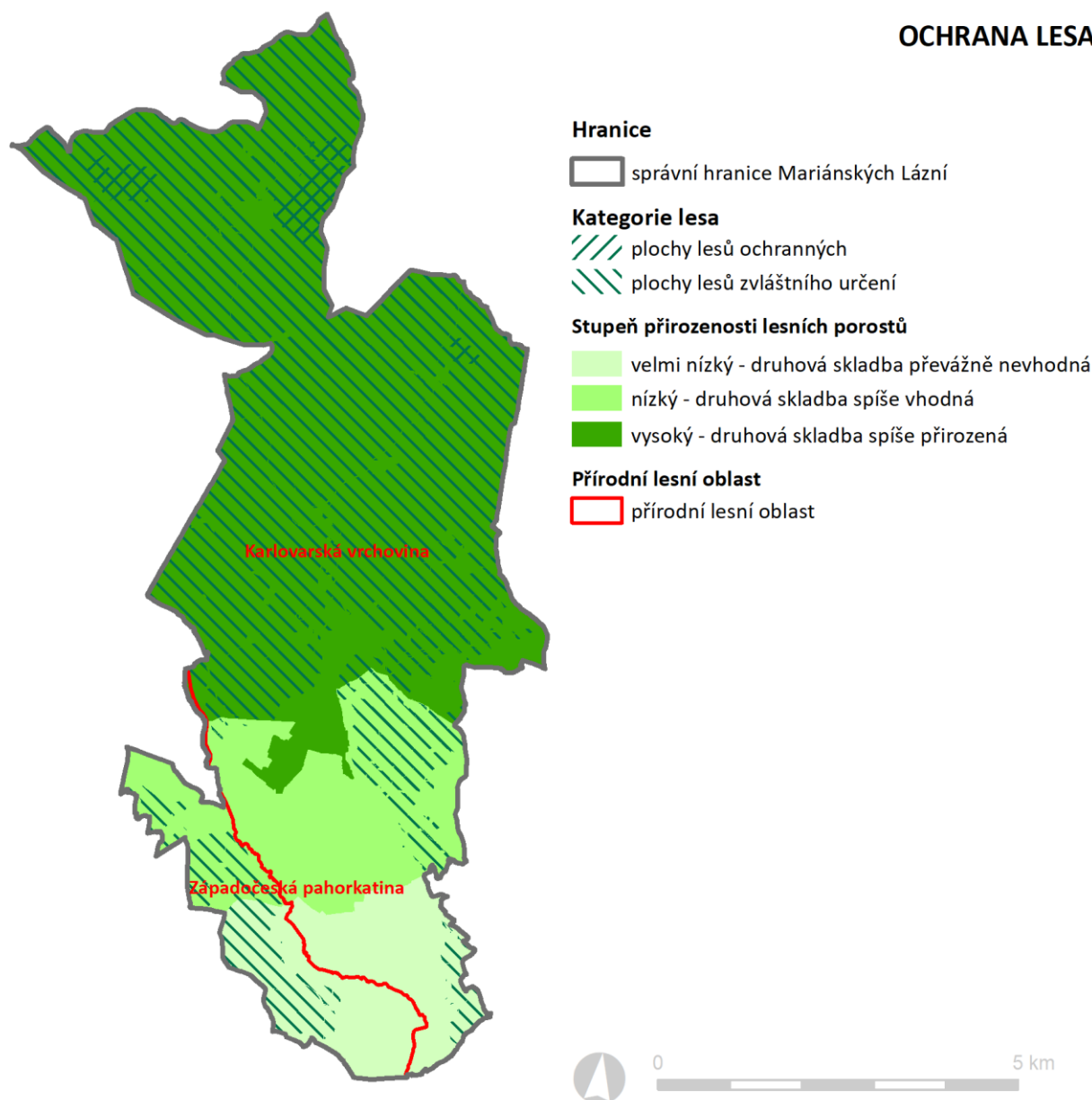
V rámci celkové zranitelnosti půd, jak agrárně využívaných tak i lesních ploch, je převážná část území slabě až středně zranitelná. Vyšší zranitelnost půd je zaznamenána v lokálních částech jihozápadních svahů nad městskými částmi Chotěnov a Stanoviště. Silně zranitelné části území se nacházejí na spodním levém břehu Kosového potoka a mezi západní částí zastavěného území města a sousední obcí Velká Hleďsebe.

OCHRANA ZPF**6.5.2. Pozemky určené k plnění funkcí lesa**

Správní území města je tvořeno vysokým podílem lesních ploch (70,3%) z celkové rozlohy. Dle rozdělení podle kategorií PUPFL je 70,3% z této lesní plochy definováno jako lesy zvláštního určení a 2,5% jen jako lesy ochranné. Lesy hospodářského charakteru se na území nenachází.

Lesy zvláštního určení jsou zde zastoupeny v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně, v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod. Dále do ochranných lesů lze zařadit (ve veřejném zájmu) lesy v prvních zónách CHKO Slavkovský les.

OCHRANA LESA

Lesy na území města Mariánské Lázně se řadí do lesní oblasti Západočeské pahorkatiny a Karlovarské vrchoviny. Severní část území, která tvoří většinu lesních porostů, spadá do CHKO Slavkovský les. V této lokalitě převládají kulturní smrčiny s výrazným podílem podmáčených a rašeliništních smrkových porostů. Před osídlením a počátkem hospodářského využití vrchoviny byla převažující skladba lesů listnatá. Části původních bukových lesů se zachovaly na jihovýchodní a jihozápadní části vrchoviny. Ve správním území města se tento typ zalesnění nachází v přírodní rezervaci Žižkův vrch. Částečně jsou i zastoupeny borovicové porosty na menších lokalitách chudých na vápník, které jsou tvořeny horninovým podložím obsahující hadce. Zvláštní skladba lesů se nachází v lokalitě Kladská. Vzhledem k hornické minulosti a těžbě cín-wolframové rudy se zde nachází rozsáhlé poddolované území s výskytem násypů hlušiny. V těchto lokalitách je převažující nálet břízy a vrby jívy.

Na většině ploch lesu převažuje mírné poškození porostů. Jen v severní části Kladská je lokálně poškození středního charakteru.

6.6. Dopravní a technická infrastruktura

Město je dobře napojeno na nadregionální dopravní trasy, dálnici D5 a D6 prostřednictvím silnice I/21; projektově připraveno je přímé napojení Mariánských Lázní na silnici I/21 v rámci obchvatu Planá–Trstěnice. Centrum města leží mimo významné dopravní trasy. V lázeňské části města je nedostatek parkovacích míst a silné zatížení automobilovou dopravou. Velmi kvalitní je železniční napojení. Problematické je propojení MHD z městské části Hamrníky a okolních sídel Drmoul, Valy, Klimentov a Velká Hleďsebe na autobusové a vlakové nádraží; nízká je frekvence autobusových spojů mimo pracovní dny. Město je výchozím bodem mnoha turistických i cykloturistických tras, podmínky pro cyklodopravu po městě jsou převážně nevyhovující (smíšený provoz s motorovou dopravou, chybějící propojení). Nevyužívané letiště má potenciál pro sportovní a rekreační lety.

Technická infrastruktura v Mariánských Lázních je stabilizovaná a nevyžaduje zásadní koncepční změny. Město je vybaveno komplexními systémy veřejné technické infrastruktury. Všechny systémy jsou na vysoké úrovni s předpoklady zvyšování ekologických aspektů. Malá oddělená sídla nedisponují technickou vybaveností s ohledem na vzdálenost a ne hospodárnost napojení ze stávajících systémů. V oblasti energetiky současné zdroje vyhovují i pro rozvojové oblasti. V rozvojových lokalitách bude nutno prodloužit stávající síť a posílit je vybudováním nových distribučních trafostanic a plynových regulačních stanic.

6.6.1. Dopravní infrastruktura

Silniční doprava

Silnice

Město Mariánské Lázně leží mimo hlavní dálniční tahy. Město leží v území mezi Dálnicí D5 v trase Praha – Plzeň – Nürnberg (SRN), která se nachází 25 km jižně od města a rychlostní silnicí R6 v trase Praha – Karlovy Vary – Cheb - SRN, která se nachází 22 km severně od města. Hlavní dopravní tepnou v regionu je silnice I. třídy č. 21, která vede ve směru na Cheb – Planá. Rychlostní silnice R6 je součástí mezinárodní silniční sítě TEN-T a je po ní veden mezinárodní evropský tah Německo – Pomezí nad Ohří – Cheb – Karlovy Vary – Praha s označením E48. V úseku Cheb – Karlovy Vary po ní navíc navazuje další evropský tah Německo – Vojtanov – Plzeň – České Budějovice – Třeboň – Halámky – Rakousko s označením E49. Tah E48 začíná v německém městě Schweinfurt a končí v Praze.

Dopravní napojení města Mariánské Lázně na silnici I/21 je z města zabezpečeno prostřednictvím silnic II. a III. třídy:

- silnice III/02110 vedoucí přes Hamrníky a Drmoul
- silnice II/215 (v některých zdrojích uváděna jako III/2114) ve směru na Cheb vedoucí přes Velkou Hleďsebe
- silnice II/230 v jižním směru vedoucí přes Chodovou Planou

Nový přístup k silnici I/21 je z města plánován novým připojením z křižovatky ulic Plzeňská a Okružní.

I přes absenci silnice I. třídy, rychlostní silnice nebo dálnice na území města je díky blízkosti silnice I/21 město Mariánské Lázně v dosahu infrastruktury a aglomeračních vazeb na velká sídla v Čechách i v Německu. Hlavní severojižní osa silnice I. třídy navazující na rychlostní silnice umožňuje rychlé napojení na významná sídelní centra:

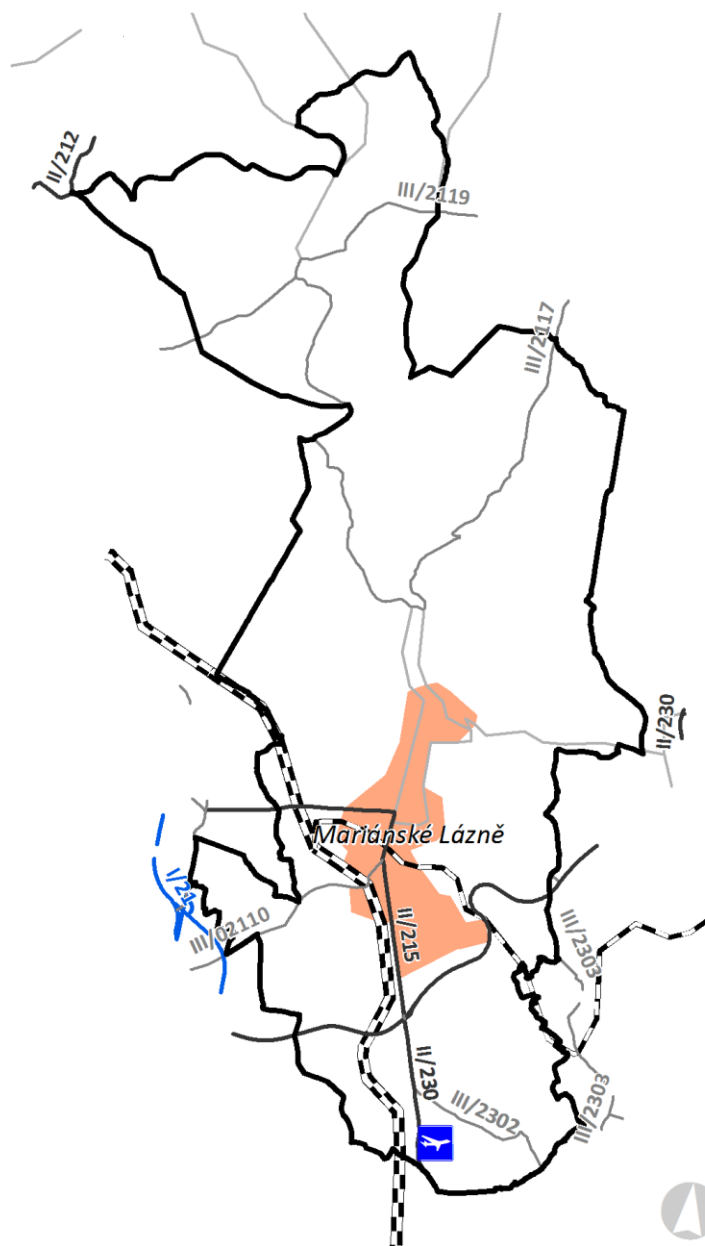
- Cheb, I/21 (cca 30 km severně)
- Plzeň, I/21- D5 (cca 75 km jihovýchodně)
- Karlovy Vary, I/21- R6 (cca 60 km severně)
- Praha, I/21- D5 (cca 170 km východně)
- Weiden in der Oberpfalz, I/21- D5 (cca 90 km jihozápadně)
- Amberg, I/21- D5 (cca 115 km jihozápadně)
- Norimberk, I/21- D5 (cca 180 km jihozápadně)

Mariánské Lázně jsou spojeny s krajským městem - Karlovými Vary silnicí II/230 a dále I/20 vedoucí přes Slavkovský Les.

Silnice II/215 (resp. III/2114), která město v sousední obci Hleďsebe napojuje na silnici I/21, vede přes komerční zónu na západním okraji města. Komunikace přechází do ulice Chebská a následně po křížení v centru města přechází do jižní části Hlavní třídy a následně ulice Plzeňské. Tato silnice představuje nejvytíženější dopravní komunikace města.

Silnice II/230, která město napojuje na silnici I/21, vede k jižnímu okraji města, kde se napojuje na Plzeňskou ulici. Silnice se po křížení s Plzeňskou ulicí (III/2114) stáčí kolem obvodu zastavěné části města a místní části Úšovce a vede dál do Bečova nad Teplou a následně navazuje na I/20 směrem na Karlovy Vary.

Středem města, především jeho historické části vede Hlavní třída. Ulice vytváří hlavní severojižní osu města. Při své jižní části na ní navazuje ulice Plzeňská, která je hlavním přiváděčem dopravy do města z jižní strany ze silnice I/21.

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

Územní jednotky

- hranice území Mariánských Lázní
- sídlo Mariánské Lázně

Dopravní infrastruktura

- 21 silnice I. třídy
- 230 silnice II. třídy
- 2303 silnice III. třídy
- významné místní komunikace
- elektrizovaná železnice
- neelektrizovaná železnice
- ✈ civilní letiště

V řešeném území jsou vedeny následující dopravní trasy:

silnice	trasa silnice
silnice II. třídy	
230	Bečov nad Teplou (I/20) - Mariánské Lázně - Planá - Stříbro - Stod - Přeštice - a Nepomuk (I/20)
215	Mariánské Lázně (II/230) - Velká Hleďsebe (III/20173); (pozn.: některé zdroje tuto komunikaci uvádějí jako silnici III/2114)

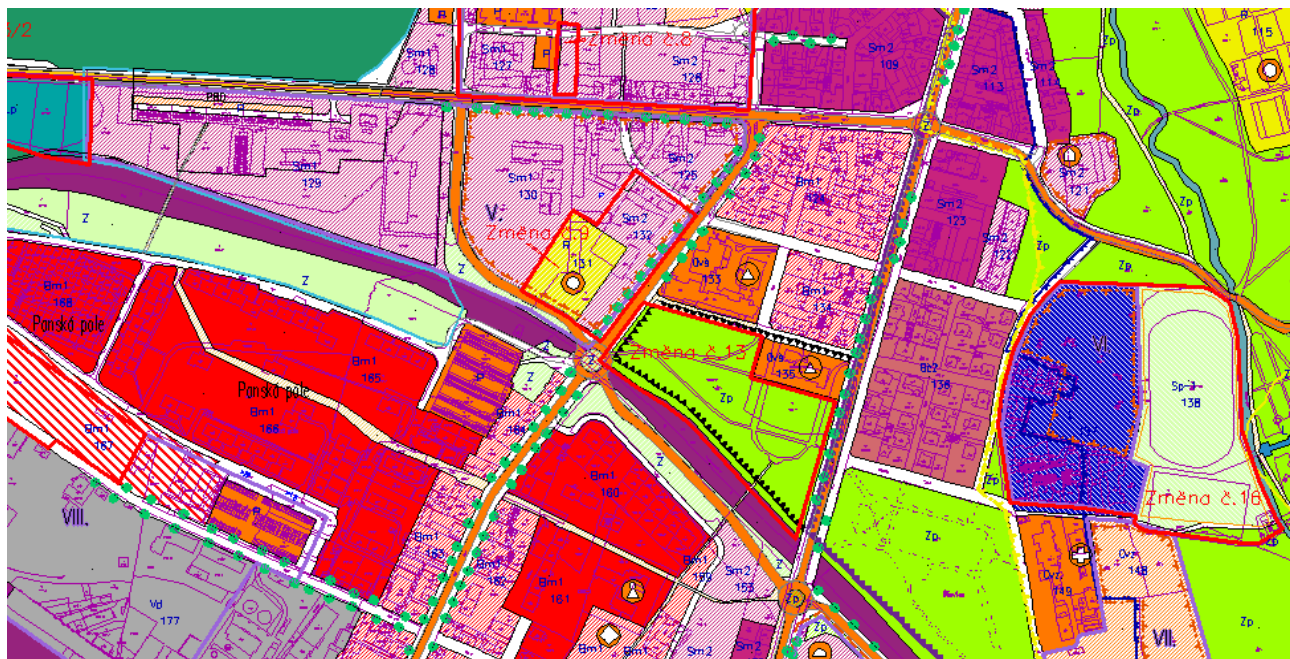
silnice	trasa silnice
silnice III. třídy	
02110	Drmoul (I/21) - Mariánské Lázně (III/2114)
2117	Mariánské Lázně/Kladrská (III/2119) - Mariánské Lázně/město - Prameny (III/2119)
2119	Lázně Kynžvart (II/212) - Kladrská - Prameny (II/210)
2302	Mariánské Lázně/město (II/230) - Mariánské Lázně/Chotěnov - Dolní Kramolín (III/19836)
20173	Drmoul (I/21) - Velká Hleďsebe - Tři Sekyry - Zadní Chodov (III/20171)

Ve městě je dlouhodobý problém s automobilovou dopravou (včetně dopravy v klidu) mezi některými částmi centra města. Velmi dopravně zahuštěné jsou lokality či úseky v okolí Hlavní třídy od hotelu Butterfly k Pacifiku, okolí radnice, Mírového náměstí, Nehrovy ulice.

S ohledem na rekreační charakter a intenzity pěší dopravy v historickém centru města je problém s definováním přednosti využití na Hlavní třídě. V křížení s ulicemi Reitenbergerovou a Masarykovou je dopravní propojení řešeno kruhovým objezdem, který vytváří svou pozici bariéru kontinuálně řešeným hlavním pěším osám města.

Dopravně nejfrekventovanějším uzlem v silničním dopravním systému města je křižovatka ulic Hlavní a Chebská. Světelná křižovatka je vzhledem k prostorovým parametrům silničních profilů a intenzitě dopravy, která je tvořena protnutím hlavních silnic města, kapacitně velmi zatížena. V současném Územním plánu města je v rámci návrhu zajištěno dopravní odlehčení křižovatky prostřednictvím nového komunikačního propojení Hlavní - Husova - Chebská (navrhováno jako přeložka silnice II/215, Hlavní ulice by se stala místní komunikací). Jedná se o odlehčovací tangenciální trasu, která by měla převádět dopravu z jižní části města do Velké Hleďsebe.

Přeložka by měla přinést pozitivní změny také z pohledu životního prostředí (snížení emisí a hluku v centru). Plánované vedení komunikace znázorňuje následující obrázek:

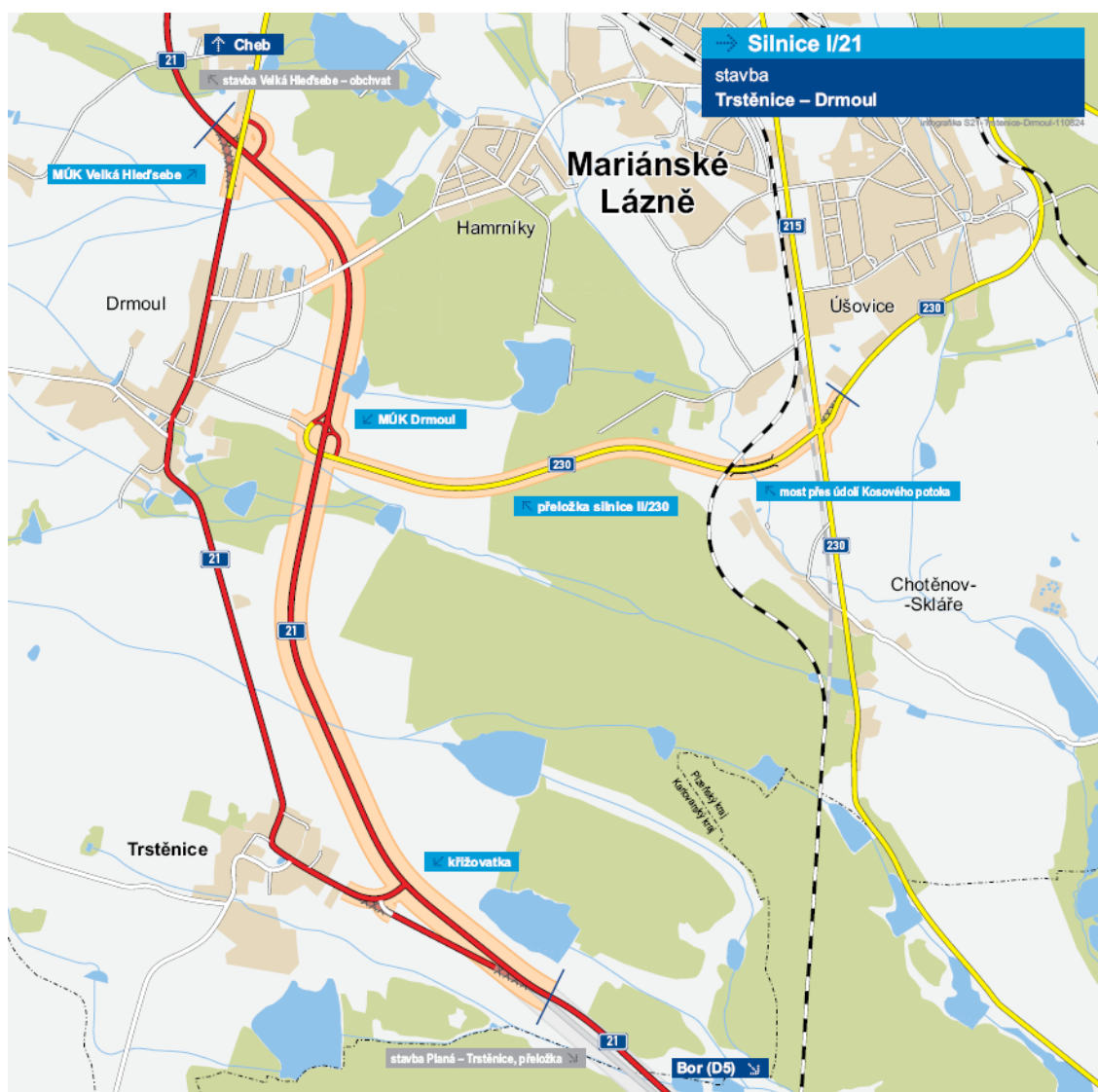

Přeložka křižovatky "Hlavní x Chebská" (zdroj: www.muml.cz)

V rámci návrhu stavby silnice I/21 v úseku Trstěnice – Drmoul je součástí souboru staveb přeložek silnice I/21 (obchvat). Na začátku úseku navazuje na stavbu přeložky silnice I/21 v úseku Planá – Trstěnice a na konci na stavbu obchvatu Velké Hleďsebe. Z místního hlediska spočívá význam stavby zejména v převedení tranzitní nákladní dopravy na tuto novou komunikaci, čímž se odlehčí dopravnímu zatížení stávající komunikace procházející městem.

V návaznosti má vzniknout nové napojení z této přeložky na Mariánské Lázně. Nové propojení je již také zahrnuto v současném územním plánu města Mariánské Lázně.

Plánované vedení komunikace znázorňuje následující obrázek:

Návrh přeložky silnice I/21 (zdroj: ŘSD ČR, www.rsd.cz)

Intenzity dopravy

V řešeném území jsou sledovány dopravní intenzity na všech komunikacích II. třídy a některých komunikacích III. třídy. Z tabulky intenzit je patrné značné zatížení centrální části města, kde se průměrné denní intenzity automobilové dopravy pohybují přes 9 000 vozidel celkem. Uvedená intenzita je tedy zhruba dvojnásobná oproti množství dopravy na blízké silnici I/21 (pro srovnání jsou intenzity uvedeny v tabulce níže). Vysoká intenzita dopravy na ulicích Chebská a Hlavní třída (silnice II/215) vytváří značné dopravní zatížení v centru města. Kumulace dopravy je patrná na křižovatce zmíněných ulic. Ze sčítání je také patrný vysoký podíl těžkých vozidel v centru města.

silnice	sčítací úsek		těžká motorová vozidla [voz/24 hod]		osobní a dodávková vozidla [voz/24 hod]		jednostopá motorová vozidla [voz/24 hod]		součet všech vozidel [voz/24 hod]	
			2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016
I/21	3-0270	Trstěnice - Velká Hleďsebe	1101	1338	3 167	3340	21	63	4 289	4 741
	3-0269	Trstěnice - Chodová Planá	1101	1338	3167	3340	21	63	4 289	4 741
	3-0286	Velká Hleďsebe - Stará Voda	1477	1787	4969	5155	37	43	6 483	6 985
II/215	3-1030	Velká Hleďsebe - centrum Chebská	952	930	9638	8906	78	100	10 668	9 936
	3-1031	centrum Chebská - Mariánské Lázně ulice Ruská	952	930	9638	8906	78	100	10 668	9 936
	3-2601	Mariánské Lázně ulice Ruská - jižní okraj města	826	891	8728	8264	64	51	9 618	9 206

silnice	sčítací úsek		těžká motorová vozidla [voz/24 hod]		osobní a dodávková vozidla [voz/24 hod]		jednostopá motorová vozidla [voz/24 hod]		součet všech vozidel [voz/24 hod]	
			2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016
II/230	3-1020	Mariánské Lázně - Zádub - Závěšín	364	282	2149	2096	14	57	2 527	2 435
	3-2608	Mariánské Lázně - Chotěnov - Skláře	529	703	4202	4551	41	81	4 772	5 335
	3-2609	Chotěnov - Skláře - Chodová Planá	529	703	4202	4551	41	81	4 772	5 335
III/2117	3-2650		50	-	334	-	15	-	399	-

Intenzity dopravy na území města a v návazných dopravních trasách (zdroj: ŘSD ČR, celostátní sčítání dopravy 2010 a 2016)

Z podrobnějších měření obsažených v dopravně inženýrské studii **Návrh řešení dopravy v centru města** (EDIP s.r.o., 2014, aktualizace 12/2016) vyplývá, že největší dopravní zátěž je na ulici Hlavní, a to zejména v úseku od Chebské křižovatky k Tyršově ulici - přes 15 000 vozidel / 24 hod, resp. k Dykové ulici (přes 10 000 vozidel / 24 hod). Podobně jako v údajích celostátního sčítání ŘSD ČR bylo i v podrobnějším průzkumu dle této studie konstatováno mírné snížení počtu vozidel (cca o 10 %). V daném úseku (zejména v okolí křižovatky ulic Hlavní a Chebská) je také lokalizován vyšší podíl dopravních nehod ve městě.

Místní a účelové komunikace

Dopravní obslužnost ve vnitřní části města a v rámci zastavěného území, jednotlivých pozemků a objektů na nich zabezpečuje síť místních komunikací. Charakter většiny místních komunikací lze zařadit do funkční skupiny C (obslužné) nebo funkční skupiny D1 (se smíšeným provozem). Určitým specifikem je silnice II/215 (resp. III/2114) v rámci svého úseku v ulici Plzeňská. Ulice má zde charakter sběrné komunikace, která svádí dopravu z města na silnici I/21.

Až na výjimky některých obytných a peších zón se jedná o komunikace s přidruženými chodníky minimálně po jedné straně komunikace v hlavním dopravním prostoru.

Technické parametry většiny místních komunikací je možné považovat za vyhovující a odpovídající stávajícím potřebám dopravy. V severní části města by bylo ovšem dopravní systém vhodné prověřit dopravní studií. Vzhledem k návaznosti Hlavní třídy na pěší provoz navazující na kolonádu a také požadavky některých dotčených vlastníků okolních objektů je vhodné zvážit možné změny dopravního systému a preferencí pěší dopravy v nových místech.

Předmětem dopravy v centru se zabývá dopravně inženýrská studie **Návrh řešení dopravy v centru města** (EDIP s.r.o., 2014, aktualizace 12/2016). Dopravní úpravy navržené v této studii jsou obsaženy v kapitole 8.6 „Záměry“.

Veřejně přístupné účelové komunikace ve městě a jeho okolí umožňují dopravní obslužnost a návaznost do krajiny a místních částí obce. Účelové komunikace zprostředkovávají propojení zastavěného území s okolní volnou krajinou. Technický stav a parametry některých účelových komunikací jsou nevyhovující, například z důvodu špatného povrchu či špatné návaznosti na ostatní komunikace, šířkových parametrů a chybějících výhyben.

Doprava v klidu

Odstavování vozidel je řešeno s ohledem na charakter zástavby. Převážnou část zástavby tvoří bytové domy na místních sídlištích. Vzhledem k typologii domů je převážně parkování řešeno ve veřejném prostoru na přilehlých komunikacích. V centrální části sídla se nacházejí starší bytové domy, které také ve většině případů nemají řešeno parkování v rámci objektu. Vyšší nároky na samostatnou infrastrukturu pro veřejné parkování a odstavování vozidel jsou znatelné především v severní historické části města. Zde jsou prostorové kapacity pro parkování a odstavování vozidel omezeny historickou strukturou zástavby a velikostí pozemků. Parkování vozidel se na území města Mariánské Lázně uskutečňuje také v řadových (skupinových) garážích realizovaných zejména v blízkosti větších sídlišť.

Dle studie **Návrh řešení dopravy v centru města** (EDIP s.r.o., 2014, aktualizace 12/2016) byl identifikován deficit parkovacích stání v centrální části města cca 300 parkovacích míst.

Veřejná parkoviště pro automobily ve veřejném prostoru na terénu

Plochy určené explicitně pro parkování a odstavování osobních automobilů slouží dle původu uživatelů na dvě části, a to rezidenty a návštěvníky města a hotelů.

Na území města se nachází v jeho vnitřní části (severní část města) 1750 veřejně přístupných parkovacích stání pro osobní automobily (zdroj: Analytický podklad, Strategický plán rozvoje města, 2016). Z toho:

- 670 stání po zaplacení poplatku,
- 350 pro držitele rezidentní karty,
- 170 zejména pro hotelové hosty
- 500 dalších stání

V severní části města je počet stání dlouhodobě podlimitní.

U křižovatky ulic Hlavní, Plzeňská a Palackého se nachází centrální parkoviště s kapacitou 480 parkovacích stání, které slouží rovněž pro autobusy. V současnosti toto parkoviště není příliš využíváno.

Další rozsáhlé veřejné parkovací plochy v centrální části města se nachází v komerční zóně při ulici Chebská (zdroj: www.muml.cz):

- odstavné parkoviště Kaufland s kapacitou 150 míst
- odstavné parkoviště u obchodního domu Lidl / Tesco s kapacitou 200-300 míst

V rámci jižní části města je umožněno parkování podél komunikace v hlavním dopravním prostoru, tedy stání v rámci parkovacích pruhů na komunikacích. A to především v rámci sídlištní zástavby v části Úšovice a sídliště Vora. Další parkovací plochy v jižní části města (dle terénního průzkumu):

- parkoviště železniční stanice s kapacitou cca 40 stání
- parkoviště Na Voře - nahoře s kapacitou cca 60 stání
- parkoviště Vora - Podhorská s kapacitou cca 15 stání
- parkoviště Tepelská – Lidl s kapacitou cca 70 stání
- parkoviště Jižní Město s kapacitou cca 45 stání
- parkoviště Česká s kapacitou cca 25 stání

Řadové (skupinové) garáže pro osobní automobily

Na území města se nachází velké množství řadových (skupinových) garáží, jejichž celková kapacita je cca 730. Umístění skupinových garáží je v návaznosti na velká sídliště Vora a Úšovice. Největší kapacita řadových (skupinových) garáží je lokalizována ve vazbě na sídliště v městské části Úšovice. Zhruba 365 garáží je na jižním okraji Úšovic.

Přibližně největší plochy řadových (skupinových) garáží jsou následující (dle terénního průzkumu):

- Tepelská I – 153 garáží
- Tepelská II – 171 garáží
- U Tvrze – 29 garáží
- U ploché dráhy – 30 garáží
- U Pily - 100 garáží
- Libušina – 173 garáží
- Chebská – 72 garáží

Parkovací garáže / parkovací domy

V severní - lázeňské části města se nachází parkovací dům na ulici Pramenská s kapacitou 380 stání. Dle studie Návrh řešení dopravy v centru města (EDIP s.r.o., 2014, aktualizace 12/2016) je obsazenost parkovacího domu poměrně nízká (cca 200 - 250 nevyužitých míst).

Ochranná pásma silniční

Silniční ochranná pásma slouží k ochraně silnice a provozu na ní mimo souvisle zastavěné území obcí. Je v nich zakázána nebo omezena stavební činnost, která by mohla ohrozit vlastní komunikace nebo provoz na ní. Výjimky uděluje v odůvodněných případech příslušný silniční správní orgán.

Silničním ochranným pásmem se rozumí prostor ohraničený svislými plochami vedenými do výšky 50 m a ve vzdálenosti:

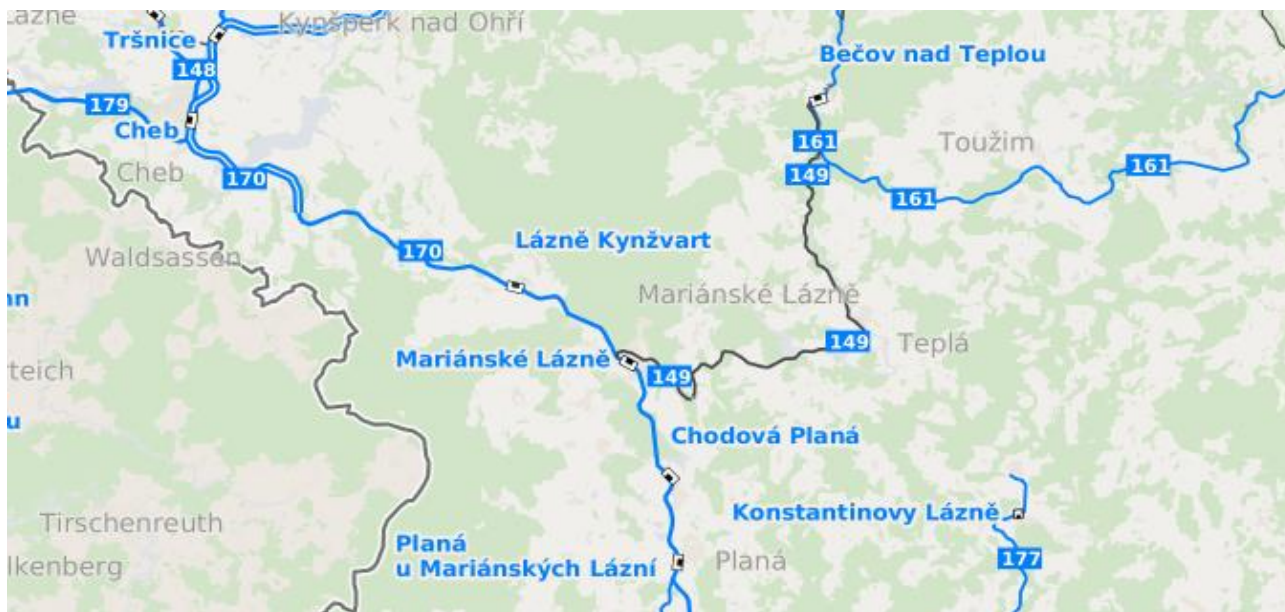
- silnice I. třídy 50 m od osy vozovky
- silnice II. a III. třídy 15 m od osy vozovky

Železniční doprava

Železniční tratě

Dopravně je město Mariánské Lázně napojeno na železnici, která spojuje město s Prahou, Plzní, Karlovými Vary, Chebem i s dalšími významnými centry osídlení. Tangenciálně umístěná trať hlavního dálkového železničního vedení spojuje město s Chebem a Plzní. III. tranzitní železniční koridor č. 170 je hlavní dálkový železniční tah mezi Prahou a Chebem. Město je proto výborně spojeno vysokorychlostními vlaky s Prahou. Další spojení směrem na Karlovy Vary zprostředkovává regionální železniční trať č. 149, která v Bečově nad Teplou přechází do trati č. 161.

Všechny tratě jsou jednokolejné.

Mapa železniční sítě (zdroj: České dráhy, a.s., <https://old.cd.cz/mapa/>)

Železniční stanice / zastávky

Na území města se nachází železniční stanice Mariánské Lázně (na trati 170 a 149) a železniční zastávka Mariánské Lázně – město (na trati 149).

Železniční stanice Mariánské Lázně se nachází na jihozápadním okraji zastavěného území města. Stanice tvoří společně s autobusovým nádražím Mariánské Lázně hlavní dopravní uzel veřejné dopravy města. U stanice se nachází také parkoviště pro zhruba 40 aut.

Nádraží je prostřednictvím trolejbusových linek MHD propojeno s celým městem. V letech 2008-2011 prošla staniční budova rekonstrukcí včetně historické budovy.

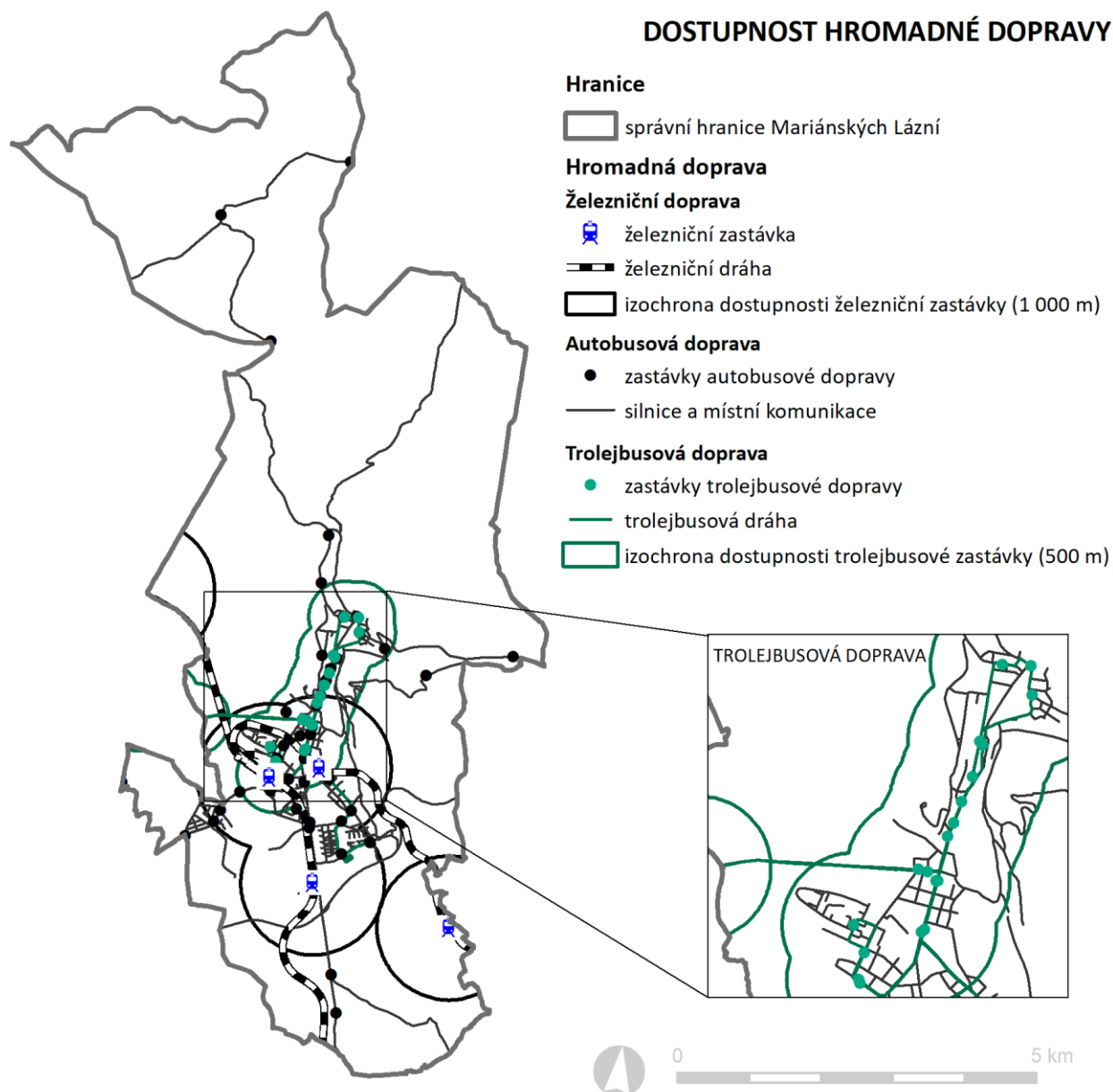
Železniční zastávka Mariánské Lázně – město se nachází v centrální části města. Vzhledem ke své pozici je zastávka hojně využívána pro přímé spojení do Karlových Varů.

Ochranná pásma železniční

Železniční ochranné pásmo tvoří prostor po obou stranách dráhy do vzdálenosti 60 m od osy krajní koleje, nejméně však do vzdálenosti 30 m od hranic obvodu dráhy.

V ochranném pásmu je dovoleno stavět pouze drážní stavby, výjimky lze udělit pro stavby pozemních komunikací, vodních děl, zařízení vedení, měřičských znaků a signálů a jen v odůvodněných případech pro ostatní pozemní stavby. Výjimky povoluje drážní správní orgán, který současně stanoví podmínky.

Veřejná hromadná doprava

Veřejná hromadná doprava na železnici

Veřejná železniční hromadná doprava zprostředkovává spojení Mariánských Lázní s Prahou a dalšími městy – Chebem, Plzní, Karlovými Vary. Rychlíky a spěšné vlaky jezdí pouze ve směru na Plzeň (Prahu) a Cheb. Trasu č. 149 vedoucí na Karlovy Vary obsluhují výhradně regionální spoje.

Intenzita železničních spojů na trase 170 (Praha – Cheb) je v obousměrném provozu.

	Praha	Karlovy Vary	Cheb	Plzeň	Marktredwitz	Norimberk	Mnichov
počet všech spojů	12	18	19	12	9	9	14
počet přímých spojů	8	11	19	11	0	0	0
délka cesty (nejrychlejší)	2h 12min	1h 23min	20min	1h	1h	2h 15min	3h 30min

Počet spojů do měst vyššího významu (zdroj: Analytický podklad, Strategický plán rozvoje města, 2016)

Docházková vzdálenost železniční stanice a zastávek není vyhovující pro značnou část obyvatel města. Izochrony dostupnosti železničních stanic 1 000 m (cca 15 minut pěšky) nezahrnují lokality severní lázeňské části města a téměř celé území městské části Úšovice.

Veřejná trolejbusová a autobusová hromadná doprava - MHD

Provozovatelem městské hromadné dopravy je společnost Městská doprava Mariánské Lázně s.r.o. Ve městě je 8 linek zajišťujících provoz v rámci Mariánských Lázní, ale také v rámci příměstské dopravy do obcí Velká Hleďsebe, Klimentov, Zádub - Závášín, Valy, Drmoul a města Lázně Kynžvart. Doprava je zajišťována trolejbusovými a autobusovými linkami, denně přepraví přes 7000 lidí. Za centrální přestupní body v rámci systému dopravy můžeme považovat zastávky v úseku Cristal – Slovan, kde je největší koncentrace linek v úseku. Problematické může být nepřímé propojení z obcí Drmoul, Valy, Klimentov a Velká Hleďsebe, stejně tak z městské části Hamrníky na autobusové a vlakové nádraží.

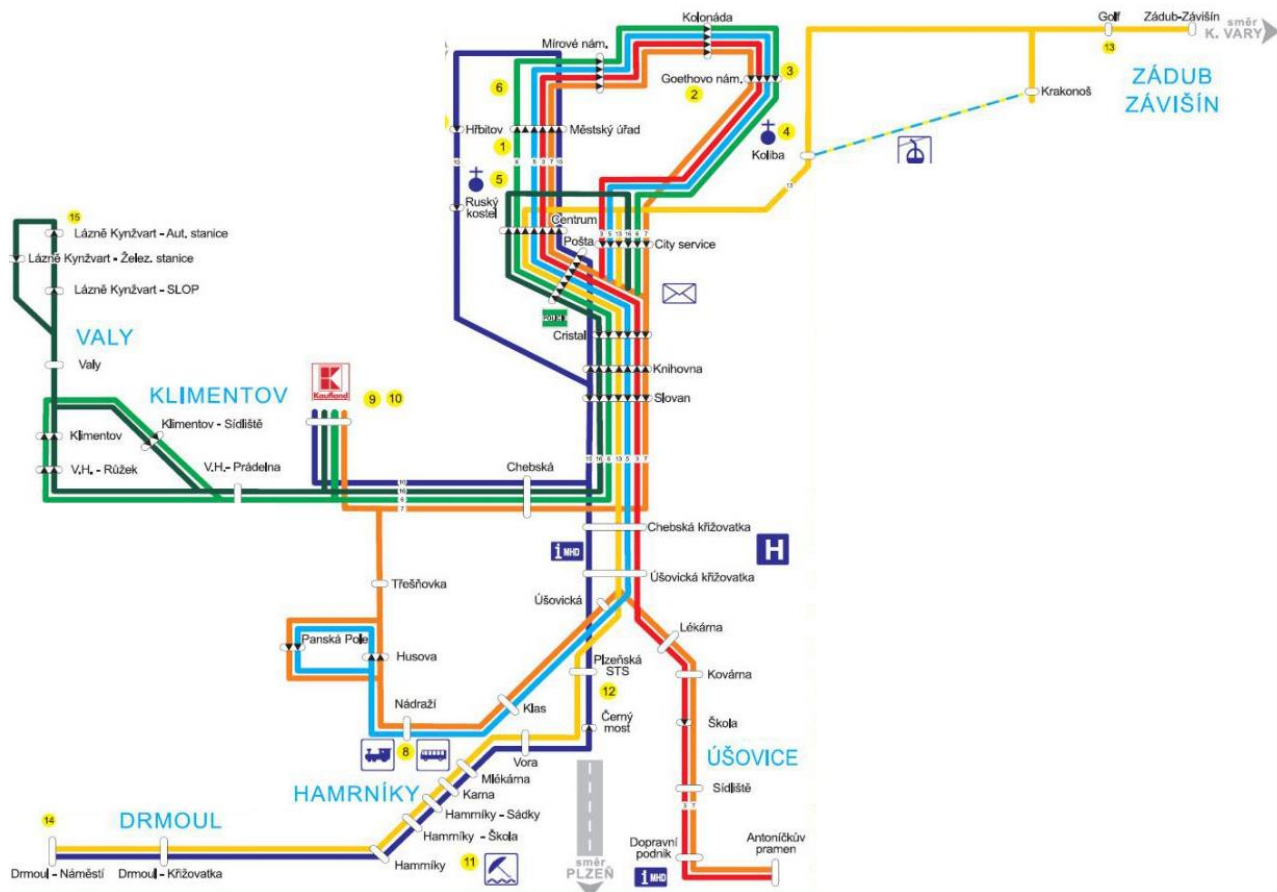

Schéma systému městské hromadné dopravy - schéma linek autobusové dopravy (zdroj: MĚSTSKÁ DOPRAVA Mariánské Lázně s.r.o.)

Celý obvod MHD v Mariánských Lázních je začleněn do systému integrované dopravy Karlovarského kraje. Vazba centra a přilehlých částí a okolních obcí je v pracovní dny zajištěna vysokým počtem linek, naproti tomu víkendový provoz je omezen.

číslo linky	trasa linky	směr	počet spojů v pracovní dny	počet spojů o víkendu	pozn.
3	Antoničkův pramen – Kolonáda	jednosměrný	54	0	
5	Panská Pole – Kolonáda	jednosměrný	50	8	
6	City service – Klimentov	jednosměrný	22	0	
7	Antoničkův pramen – Kolonáda	jednosměrný	20	42	
10	(Drmoul) Hamrníky – Hřbitov	jednosměrný	5	5	obousměrnost není po celé trase
13	(Drmoul) Hamrníky - Centrum (Krakonoš, Zádub-Závášín)	jednosměrný	17	12	
14	Školní spoje	jednosměrný	4	0	jezdí pouze ve dnech školního vyučování
16	City service - Velká Hleďsebe (Lázně Kynžvart)	jednosměrný	4	17	

Seznam linek autobusové dopravy (zdroj: MĚSTSKÁ DOPRAVA Mariánské Lázně s.r.o.)

Na území města Mariánské Lázně se nacházejí zastávky Antoničkův pramen, Dopravní podnik, Sídliště, Kovárna, Lékárna, Úšovická křižovatka, Chebská křižovatka, Knihovna, Pošta, Centrum, Městský úřad, Mírové náměstí, Kolonáda, Goethovo náměstí, City service, Cristal, Slovan, Chebská křižovatka, Úšovická křižovatka, Zádub Závášín, Golf, Ruský kostel, Hřbitov, Chebská,

Úšovická, Klas, Nádraží, Husova, Panská pole, Třešňovka, Plzeňská STK, Vora, Mlékárna, Karna, Hamrníky - Sádky, Hamrníky - Škola, Hamrníky, Černý Most. Na severním okraji města (ulice Třebízského a Dusíkova) je nevyhovující docházková vzdálenost.

Veřejná autobusová hromadná doprava – regionální a dálková autobusová doprava

V dopravní obslužnosti města hraje významnou roli také veřejná regionální a dálková autobusová doprava. V Mariánských Lázních byl v roce 2012 vybudován nový dopravní terminál při železničním nádraží.

Přepravu zajišťují různí dopravci: ČSAD autobusy Plzeň a.s., ČSAD autobusy Karlovy Vary a.s., VV autobusy s.r.o., LIGNETA autobusy s.r.o.

číslo linky	trasa linky	počet spojů v pracovní dny	počet spojů v sobotu	počet spojů v neděli a o svátcích
490450	Stříbro - Planá - Mariánské Lázně	4	-	-
490850	Tachov - Planá - Mariánské Lázně	13	-	-
411310	Mariánské Lázně - Cheb	20	4	2
411320	Mariánské Lázně-Lázně Kynžvart-Dolní Žandov-Milíkov-Mokřina	9	2	-
411330	Mariánské Lázně - Valy - Lázně Kynžvart - Stará Voda	32	8	6
411340	Mariánské Lázně - Tři Sekery - Krásné	17	6	4
411350	Mariánské Lázně - Tři Sekery - Tachovská Huť	5	-	-
411360	Mariánské Lázně - Velká Hleďsebe - Drmoul - Trstěnice - Horní Ves	16	4	-
411370	Mariánské Lázně - Mnichov - Karlovy Vary	33	6	2
411380	Mariánské Lázně - Prameny	13	6	-
411460	Mariánské Lázně-Planá	4	-	-
421447	Žlutice-Toužim-Teplá-Mariánské Lázně	6	-	-
421445	Toužim - Teplá - Mariánské Lázně	8	-	-

Přehled linek veřejné regionální a dálkové autobusové dopravy v Mariánských Lázních (zdroj: <http://jizdnirady.idnes.cz>)

Z tabulky je patrná pozice města jako výchozí/koncový bod na trasách autobusových linek.

Jen omezený počet dopravních linek je v provozu i o víkendu. Doprava do okolních měst je zajištěna převážně železniční dopravou.

Veřejná hromadná doprava – lanovka

Z ulice Dusíkova je vedena kabinová lanová dráha Koliba - Krakonoš sloužící jednak provozu lyžařského areálu, celoročně pak přepravě turistů do lokality Krakonoš (zejména k areálu parku Bohemium, případně k nástupu na turistické trasy v okolí města).

Pěší a cyklistická doprava

Pěší doprava

Z povahy hlavní funkce města i jeho přiměřené velikosti je tento typ přepravy základním způsobem dopravy po městě. Většina místních a účelových komunikací ve městě (v jeho urbanizovaných částech) je vybavena chodníky pro pěší po jedné nebo po obou stranách. V některých úsecích jsou chodníky nedostatečně široké, místy chybí místa pro přecházení vozovky, nedořešena je pak pěší trasa od parkovacího domu ke kolonádě (viz studie Návrh řešení dopravy v centru města). Převážně jsou však podmínky pro pěší dopravu ve městě vyhovující.

Cestní síť mimo souvisle urbanizované území umožňuje využívat většinu místních a účelových komunikací pro pohyb pěších. V okrajových částech města a v samostatném sídle Hamrníky jsou chodníky spíše výjimečným jevem, objevují se zejména při hlavních a páteřních komunikacích, a zpravidla mají nedostatečné šířkové parametry.

V samostatných malých sídlech Stanoviště, Vysoká Pec, Chotěnov, Skláře chodníky zcela chybí; vyjma místní části Skláře jsou komunikace bez chodníků (s ohledem na minimální dopravní zátěž) využívány v podstatě jako obytné ulice. Sídlem Skláře prochází v rovném úseku hlavní přístupová komunikace do města (silnice II/215) zcela bez chodníků, což vzhledem k intenzivnímu tranzitu a rovnosti úseku způsobuje vysokou dopravní zátěž sídla s ohrožením možných chodců rychle jedoucimi vozidly.

Pěší turistické trasy

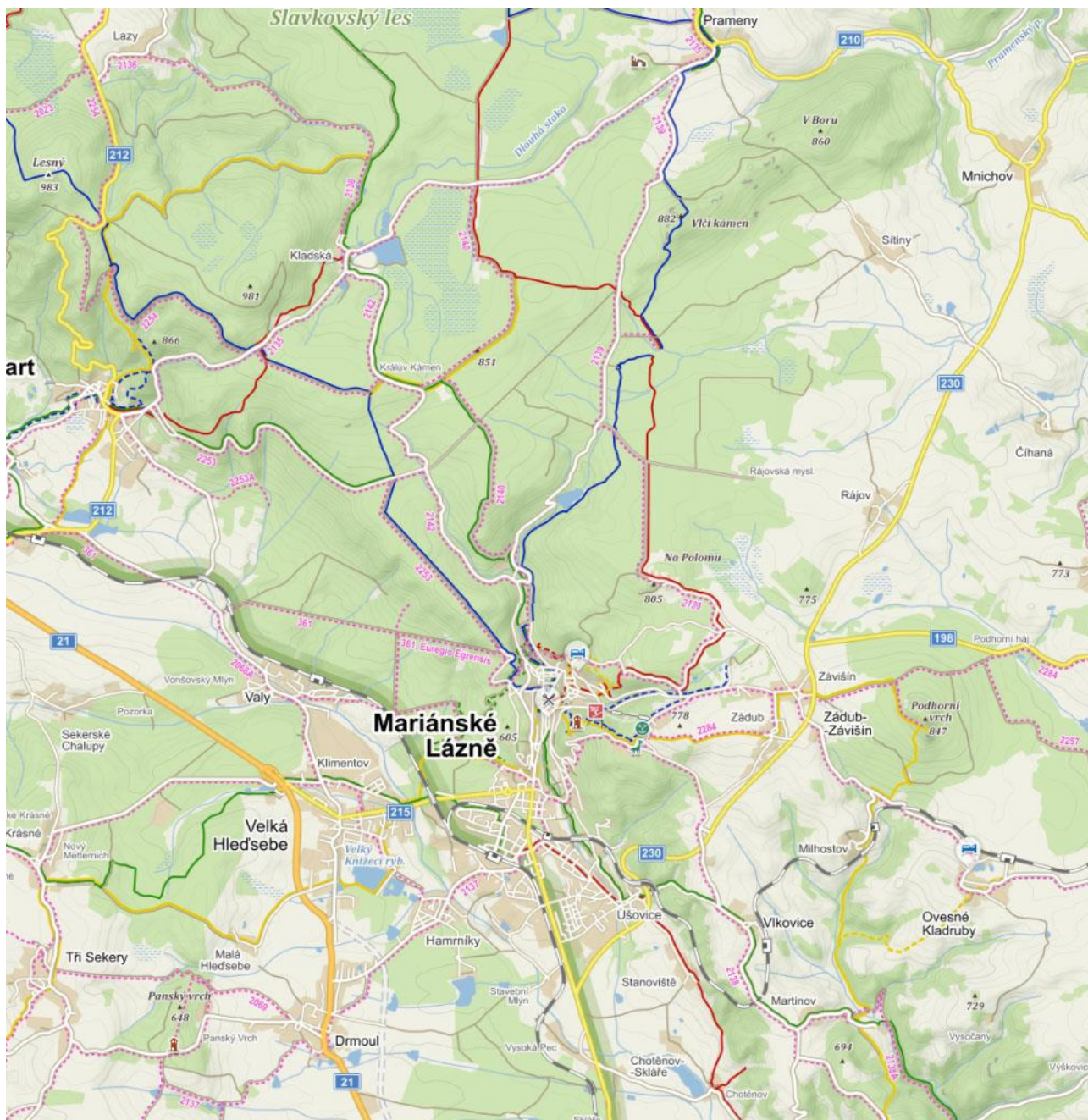
Mariánské Lázně jsou výchozím bodem turistických cest, jež paprskovitě spojují město s přírodními atraktivitami v okolí. Zajišťují také vazby s CHKO Slavkovský les a město tak může využít potenciálu jeho blízkosti. Městem vedou naučné stezky v Geologickém parku, naučná stezka Kladská, Smraďoch a také několik turisticky značených tras, jejichž rozcestníky jsou lokalizovány v centru města a u Ferdinandova pramene.

Řešeným územím prochází následující značené turistické trasy (zdroj: Klub českých turistů, <http://trasy.kct.cz>):

barva trasy	číslo trasy	vedení trasy	délka
červená	220	Mariánské Lázně (žst) - Ušovice (Antonínův pram.) - Úšovice (kostel) - Stanoviště - Chotěnov - Holubín - Dolní Kramolín - Vranov	7
	242	Mariánské Lázně - Kamzík - Polom - Farská Kyselka - Strážíště - Pod Popravčí loukou - Potok Rota - Mýtský rybník	13,5
zelená	3666	Mariánské Lázně (žst) - U Židovského hřbitova - Velká Hleďsebe - Riviera - Velké Krásné - U Helmutova kříže - U Háje - Planský můstek - Dyleň - U Alexe - Vysoká - Stará Voda - Lázně Kynžvart - Lesní domov - U stohu	19,5
	3607	Mariánské Lázně - Ušovice - Vlkovice - Martinov - Pod Lazurovým vrchem - Michalovy hory - Hostičkovský potok - Caltov	18
	3645	Mariánské Lázně - Lunapark - Králův kámen - U Jedlí - Kladská - Hvězda - U Dřevěny - Bílá hájenka - Vranov	19,5
žlutá	6673	Mariánské Lázně - Hamelika - Krakonoš - Zádub - Závišín - Podhorní vrch - U Pohodnice - Milhostov - Martinov - Pístov - Dolní Kramolín	17,5
	6694	Mariánské Lázně - Medvědí pramen - U Židovského hřbitova - Velká Hleďsebe - Luxor - Malá Hleďsebe - Velká Hleďsebe - Velké Krásné - Tři Sekery - Tachovská Huť - Planská Huť - Kajetán	15,5
modrá	1442	Mariánské Lázně - U Stohu - Bašusova cesta - Uhlíř - Pod Vysokým sedlem - Vysoké sedlo 905 - Lesný - Nad Dolským Mlýnem - Javořina - Podlesí - Úbočí	19,5
	1454	Mariánské Lázně - Lunapark - Přehrada - Smraďoch - Farská Kyselka - Prameny - Dlouhá stoka - Mýtský rybník - V Požárech - Bílá hájenka	18,5

Naučné stezky

Řešeným územím je vedeno množství naučných stezek, zejména ve vazbě na lázeňské centrum. Tyto stezky zajišťují prostupnost lázeňskými lesy a propojují atraktivity a drobné památky v okolní krajině s městem. Naučné stezky jsou graficky zobrazeny ve výkrese 4 (Výkres hodnot území).

Značené turistické trasy na území města Mariánské Lázně (zdroj: www.mapy.cz)

Cyklistická doprava

Cyklistický způsob přepravy ve městě je hojně rozšířen, i když zde nejsou příliš vhodné podmínky pro tento druh přepravy. Cyklistická doprava je převážně smíšená na společných komunikacích s automobilovou dopravou. Ve městě se nachází jen 3,3 km vyhrazených cyklostezek či pruhů pro cyklisty.

Mariánskými Láznemi a okolím prochází jedna mezinárodní trasa a několik místních a regionálních cyklotras.

Páteří cyklotrasou procházející územím města Mariánské Lázně je celkem 602 km dlouhá **mezinárodní cyklotrasa Euregio Egrensis** – vedená přes město po trase č. 361. Cyklotrasa je řešena okružně. Města, která jsou propojena: Tachov, Planá, Karlovy Vary, Jáchymov, Plau-nen, Reichenbach, Zeulenroda, Bad Lobenstein, Weiden, Amberg, Schwandorf. Hlavními tematickými body dálkové cyklistické trasy Euregio Egrensis jsou „Lázeňská místa a města“ a „Hornictví“. Oblast Euregio Egrensis je takto z historického, ale i ze současného hlediska tematicky propojena.

Řešeným územím procházejí následující značené cykloturistické trasy:

číslo trasy	vedení trasy	délka	náročnost
Euregio Egrensis	Dálková cyklotrasa Bavorsko - Duryňsko - Sasko - Čechy. V Mariánských Lázních vede přes 361 (Alej Svobody - Mrázov - Klášter Teplá) 20168A Valy - Mariánské Lázně	602 km, v Karlovarském kraji 171 km	střední
361	Klášter Teplá - Mariánské Lázně - Stará Voda - Mýtina - Maria Loreta - Slapany	55 km	střední
2137	Mariánské Lázně - Drmoul - Cech - Tři Sekery - Kajetán - Slatina - Mohelno	24 km	lehká
2138	M. Lázně, Krakonoš - Vlkovice - Buchtál - Michalovy Hory - Planá	20 km	lehká
2139	M. Lázně, Krakonoš - Nimrod - Prameny	11 km	lehká
2140	M. Lázně, Lesní pramen - Králův Kámen - Potok Rota	9 km	velmi lehká
2142	M. Lázně, Lesní pramen - Lunapark - Kladská	8 km	lehká
2253	Lázně Kynžvart, žst. - L. Kynžvart - M. Lázně, hřbitov	11 km	lehká
2284	M. Lázně - Krakonoš - Služetín - Poutnov	15 km	lehká

Cykloturistické trasy jsou vedeny v úsecích silnic II., III. třídy, místních a účelových komunikací, případně samostatně vedených cyklostezek.

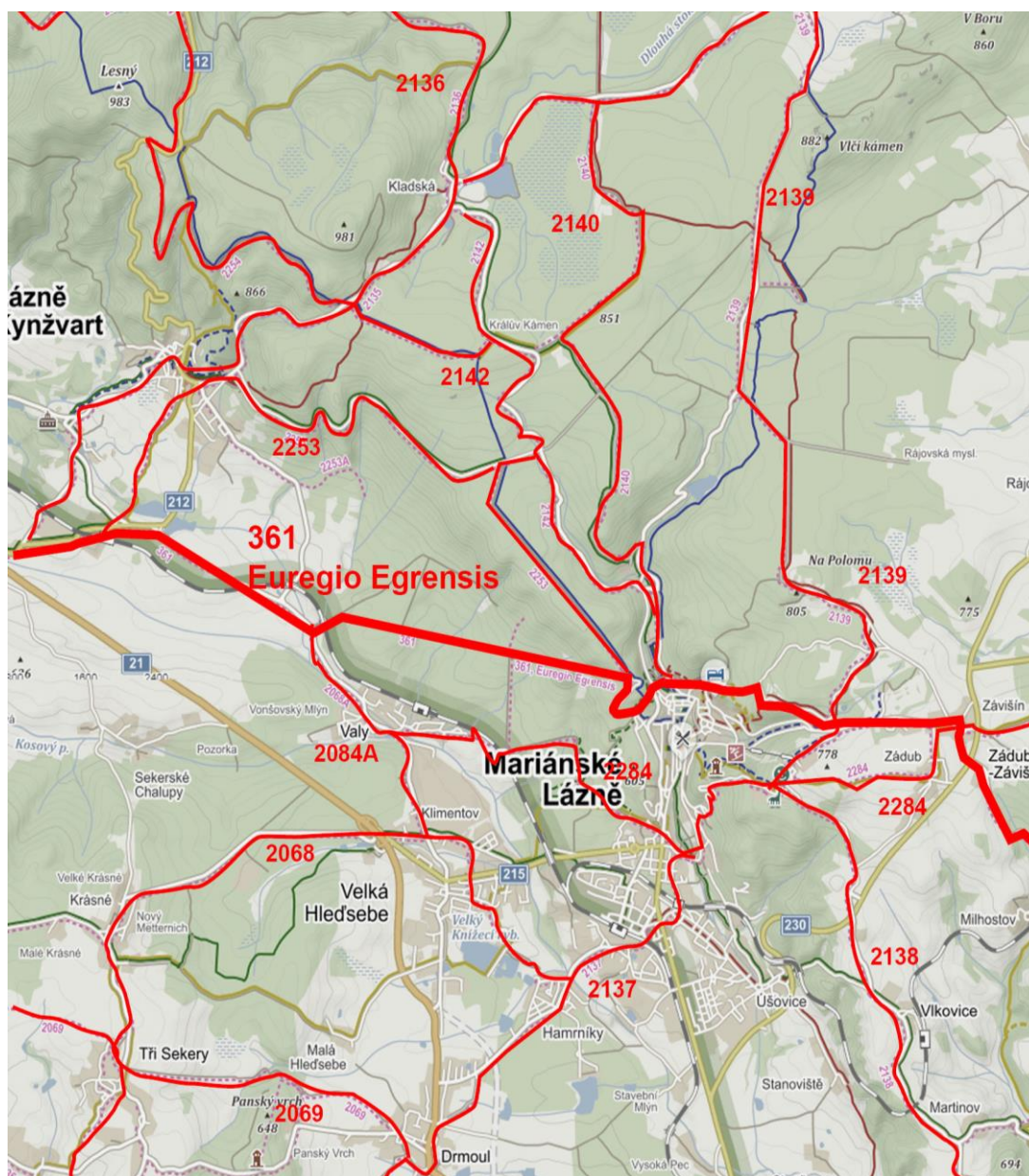

Schéma značených cykloturistických tras procházejících Mariánskými Lázněmi

Záměrem Karlovarského Kraje je vytvořit pátevní síť cyklostezek, které budou navazovat na hlavní osu, národní cyklotrasu – cyklotrasa Ohře. V rámci konceptu se uplatňují další přípojné větve. Dvě z navrhovaných cyklotras propojují i město Mariánské Lázně. Dle dokumentu **Analýzy cyklostrategie z 2016** se jedná o dvě větve:

- **C.6. Regionální trasa č. 604 (Chebská pánev).** Trasa by měla propojit cyklostezku Ohři s Plzeňským krajem, konkrétně s Chodovou Planou a napojit se tam na stávající cyklostezku do Plané. Tato trasa by se v budoucnu měla pak stát důležitým cyklistickým koridorem pro spojení obcí v Chebské pánvi s Mariánskými Lázněmi a její návaznost na Plzeňský kraj.
- **C.7. Cyklostezka Teplá.** V posledních několika letech se objevují snahy na vybudování cyklostezky kolem říčky Teplé především z regionů Toužimska a Tepelska. Teplá tvoří ideální severojižní osu kraje a nabízí téměř ideální spojení mezi Mariánskými Lázněmi a Karlovými Vary.

Předmětem dopravy v centru se zabývá Generel cyklistické dopravy (EDIP s.r.o., Liberec, 2014), jehož návrhy jsou obsaženy v kapitole 8.6 „Záměry“.

Letecká doprava

V současnosti nevyužívané letiště se nachází v místní části Skláře. Původní rozsah vzletové dráhy částečně zasahoval do území sousední obce Chodová Planá.

Výstavba mezinárodního letiště započala v roce 1927. Letiště bylo jedním z prvních mezinárodních a nejmodernějších letišť v tehdejší Československu. Letiště bylo zejména používáno v období lázeňské sezony, kdy z Mariánských Lázní bylo zavedeno 18 linek do hlavních měst evropských států. Civilní provoz byl zastaven 1981. V současnosti již není využíváno ani pro rekreační létání.

Nejbližší veřejné letiště využívané zejména pro mezinárodní dopravu je v Karlových Varech, dále v Praze (Letiště Václava Havla).

6.6.2. Technická infrastruktura

Zásobování vodou

Skupinový vodovod Mariánské Lázně byl budován od konce minulého století postupnou výstavbou samostatných vodovodů bez vzájemné vazby. V roce 1896 bylo vystavěno prameniště Nimrod. Dále následovalo v roce 1903 prameniště Mlýnské údolí včetně vodojemu Mlýnské údolí, v roce 1911 prameniště Bellevue s vodojemem Bellevue. V roce 1929 byl uveden do provozu nejrozsáhlejší vodovod z prameniště Dyleň do vodojemu Carola. V roce 1934 bylo ještě vystavěno prameniště Zádub. K zásadní změně v koncepci zásobování dochází v polovině 60. let. V roce 1964 byla dokončena výstavba přehrady Mariánské lázně a v roce 1966 úprava vody Mariánské Lázně (dříve nazývaná Lunapark). Dostatek surové vody pro úpravnu byl zajištěn převodem surové vody z nádrže Podhora. Do úpravy vody byly přivedeny podzemní zdroje z prameniště Nimrod, Kovářská Louka a infiltrace Maxovo Údolí. Současně s úpravnou byly vybudovány vodojemy: Lázně, Monty I a Karkulka. Byl tím dán základ pro vznik čtyř tlakových pásem a vytvořena vazba mezi jednotlivými zdroji. V roce 1980 byla dokončena výstavba příváděcího řadu z Mnichovského potoka s kapacitou pro dopravu vody po vybudování nádrže Mnichov. K roku 1980 došlo také k připojení obcí Drmoul a Trstěnice na vodovod města Mariánské Lázně. V posledních letech byla dokončena výstavba nové akumulace upravené vody 2x1500 m³, z toho 800 m³ akumulace prací vody. Dále byla provedena rekonstrukce staré akumulace 2x450 m³.

Zdroje

Údolní nádrž Mariánské Lázně

Údolní nádrž Mariánské Lázně je situovaná v Maxově údolí na Kamenném potoce (jiným názvem Úšovickém potoce). Do nádrže se v případě potřeby přečerpává voda z vodní nádrže Podhora na řece Teplé ve správě Povodí Vltavy, s. p. Průměrný odběr vody je cca 30 l/s, minimální 0 l/s a maximální povolený odběr je 125 l/s.

Prameniště Nimrod

Prameniště sestává z 25 sběrných jímek, 14 jímacích studní a 9 jímacích zářezů. Voda je svedena gravitačně do úpravy vody Mariánské Lázně před druhý separační stupeň. Vydatnost prameniště je 1-10 l/s.

Prameniště Maxovo údolí

Prameniště sestává celkem ze 4 sběrných jímek a 4 jímacích studen. Voda je z prameniště svedena dvěma přírodními řadami do sběrné jímky čerpací stanice Kovářská louka, odkud je čerpána do úpravy vody Mariánské Lázně. Jímaná voda z prameniště je přivedena na ÚV před druhý separační stupeň. Vydatnost prameniště se pohybuje kolem 5 l/s.

Prameniště Kovářská louka

Prameniště je situováno na pravé straně Třebízského údolí. V prameništi je vybudováno 10 sběrných jímek a kontrolní šachta. Do sběrných jímek je přivedeno 12 jímacích zářezů. Jímaná voda je svedena do sběrné jímky čerpací stanice Kovářská louka a odtud čerpána do úpravy vody před druhý separační stupeň. Vydatnost prameniště je 1-8 l/s.

Prameniště Mlýnské údolí

Prameniště je vybudováno na pravé straně Žižkova vrchu. Je rozděleno do dvou sběrných větví. Jedna větev (Farská) vpravo od VDJ Mlýnské údolí má 3 jímky. Na druhé větvi je vybudováno 6 sběrných šachet, do kterých je svedena podzemní voda z 10 jímácích zářezů. Voda z obou větví je přivedena do objektu před VDJ Mlýnské údolí, v kterém je zařízení na odradonování a dochlorace vody. Pak je voda akumulována ve VDJ o obsahu 300 m³ a odvedena přímo do spotřebiště. Vydátnost prameniště je 1,5-3 l/s.

Prameniště Bellevue

Prameniště je vybudováno ve svahu nad Zeyerovou ulicí. Voda je jímána 3 zářezy svedených do 2 sběrných jímek, a odtud do VDJ Bellevue s akumulací 3x 100 m³. Voda po dochlorování je dodávána přímo do spotřebiště. Vydátnost prameniště je 0,1 až 0,8 l/s.

Prameniště Zádub

Je umístěno JZ od obce Zádub. Voda je jímána 4 zářezy svedenými do 2 sběrných jímek. Z jímek je 2 řady DN 50 a DN 60 voda přivedena do hlavní sběrné jímky, kam je přiveden také samostatný pátý jímácí zářez. Odtud řadem DN 80 a 100 do VDJ Bellevue. Na trase gravitačního řadu, na rozhraní DN 80 a DN 100 je další sběrná šachta, do které je přiveden samostatný řad ze sběrné jímky pod Milhostovským kopcem. Do této sběrné jímky jsou přivedeny 2 jímácí zářezy. Cca 500 m níže je připojen poslední řad přivádějící vodu ze 2 jímácích zářezů přes 1 sběrnou jímku. Voda odebraná z prameniště je přiváděna přes přerušovací komoru Zádub do spotřebiště nebo je využívána jako rezerva pro doplnění vodojemů Bellevue. Vydátnost prameniště je 2 až 6 l/s.

Prameniště Dyleň

Prameniště je situováno na úpatí vrchu Dyleň v Českém Lese. Voda je jímána zářezy do 15 sběrných jímek a sváděna potrubím LT 80 – 125 (z původního prameniště Dyleň), PVC 225 (z části posílení prameniště nazývané Mohelno) a OC 80 (jímka č. 13 prameniště Dyleň vybudována severně od obce Háj, napojena na přivaděč v 0,8 km.). Ze sběrné komory Dyleň je voda bez jakýchkoliv úprav dodávána do spotřebiště (obce Stará Voda, Valy a dále do vodojemu Carola pro zásobování obce Mariánské Lázně). Vydátnost prameniště je 10 – 32 l/s.

Technologie úpravy vody

Výkon úpravy vody Mariánské Lázně je stanoven na 20 – 80 l/s. Vzhledem k tomu, že na 80 l/s je dimenzováno chemické hospodářství, zatímco skutečné výkony čističů a především filtračního stupně jsou vyšší, je v případě potřeby maximální výkon úpravy roven 80 l/s čištěné povrchové vody plus plné kapacity zdrojů vod podzemních. Voda je upravována technologií čištění s dvoustupňovou separací kalu. První separační stupeň jsou 4 galeriové čističe, druhý separační stupeň jsou 4 otevřené pískové – antracitové rychlofiltry. Upravená voda je akumulována v nové a staré akumulaci. Z nové a staré akumulace se voda gravitačně přivádí do spotřebiště, kterým je Skupinový vodovod Mariánské Lázně. Z nové akumulace se voda čerpá do VDJ Polom (spotřebiště obec Zádub-Závišín) a odebírá pro praní filtrů. Ze staré akumulace se čerpá voda do rozvodu v úpravně. Koagulantem (destabilizačním činidlem) je síran hlinitý, alkalizační chemikálií vápno, které se dává pro předalkalizaci surové vody jako vápenné mléko a na doalkalizaci vody upravené jako vápenná voda. Podle potřeby (při zvýšeném obsahu manganu v surové vodě) je možno dávkovat oxidační chemikálii manganistan draselný. Voda se ztvzuje (zvýšuje se obsah iontů hydrogenuhličitanových a vápenatých) dávkováním oxidu uhličitého a ekvivalentně zvýšeným množstvím doalkalizačního vápna. Upravená voda je dezinfikována chloraminací, při které je před dávkovací místo chloru dávkován do odtoku z filtrace roztok síranu amonného za vzniku chloraminů.

Systém zásobování vodou

Skupinový vodovod Mariánské Lázně slouží pro zásobování obcí Mariánské Lázně, Velká Hleďsebe, Drmoul, Zádub-Závišín, Trstěnice, Valy a Stará Voda pitnou vodou. V případě mimořádných provozních stavů je možné pomocí propojovacího řadu dodávat vodu také do vodovodu Lázně Kynžvart. Skupinový vodovod je rozdělen do 16 tlakových pásem. Jednotlivá tlaková pásma jsou zásobována vodou z úpravy vody Mariánské Lázně nebo vodou z podzemních zdrojů a jsou tlakově ovládána vodojemy nebo redukčními šachtami. Skupinový vodovod Mariánské Lázně (SV) je rozdělen do tří propojených dílčích částí.

První část SV Dyleň – Mariánské Lázně je napájena podzemní vodou z prameniště Dyleň, které je situováno na úpatí vrchu Dyleň. Tato část je rozdělena na tři tlaková pásma:

- tlakové pásmo Stará Voda
- tlakové pásmo Sekerské Chalupy
- tlakové pásmo Valy

Tlakové pásmo Stará Voda je ovládáno věžovým vodojemem Stará Voda. Tlaková pásma Sekerské Chalupy a Valy jsou ovládána redukčními šachtami. Na tlakové pásmo Stará Voda je napojen propojovací řad, kterým lze v případě výjimečných provozních stavů dodávat vodu přes automatickou tlakovou stanici do vodovodní sítě obce Lázně Kynžvart.

Druhá část SV Mariánské Lázně – Trstěnice je napájena povrchovou a podzemní vodou upravenou v ÚV Mariánské Lázně nebo podzemní vodou ze zdrojů v okolí města Mariánské Lázně. Tato část SV je rozdělena na 12 tlakových pásem:

- tlakové pásmo úpravy vody
- tlakové pásmo Lázně
- tlakové pásmo Mlýnské údolí
- tlakové pásmo Carola I.

- tlakové pásmo Carola II.
- tlakové pásmo Monty II.
- tlakové pásmo Hamrníky
- tlakové pásmo Velká Hleďsebe
- tlakové pásmo Karkulka
- tlakové pásmo Bellevue
- tlakové pásmo Drmoul
- tlakové pásmo Trstěnice

Všechna tlaková pásma jsou tlakově ovládána vodojemy, kromě tlakových pásem Carola II., Velká Hleďsebe a Hamrníky, která jsou ovládána redukčními šachtami.

Třetí část SV Mariánské Lázně – Zádub je napájena povrchovou a podzemní vodou upravenou v ÚV Mariánské Lázně. V této části SV je pouze jedno tlakové pásmo Zádub-Závišín, které je tlakově ovládáno vodojemem Polom.

Chotěnov-Skláře

Část Chotěnov-Skláře je v současné době zásobena pitnou vodou z domovních studní. Vydátnost vody ve studních je nedostatečná, kvalita vody nevyhovuje vyhlášce MZ 252/2004 Sb. Několika obyvatelům slouží jako zdroj pitné vody povrchová voda odebíraná z místního potoka.

Stanoviště

Část Stanoviště je částečně zásobena pitnou vodou z domovních studní. Vydátnost vody ve studních ani kvalita vody není známa. Část obce je zásobena pitnou vodou ze skupinového vodovodu Mariánské Lázně přiváděcím řadem vyvedeným z ČOV Mariánské Lázně.

Kladská

Část Kladská je v současné době zásobena pitnou vodou z vodovodu pro veřejnou potřebu, který mají ve správě Lesy ČR závod Kladská. Jako zdroj vody pro veřejnou potřebu slouží jímací zářezy. Kapacita prameniště je $Q_{\max} = 0,294$ l/s. Kvalita vody je dobrá a vyhovuje vyhlášce MZ 252/2004 Sb. Voda ze zářezů je svedena gravitačně přes sběrnou šachtu do vodojemu Kladská 11,25 m³. Z vodojemu je obyvatelstvo zásobeno gravitačně.

Nouzové zásobování vodou

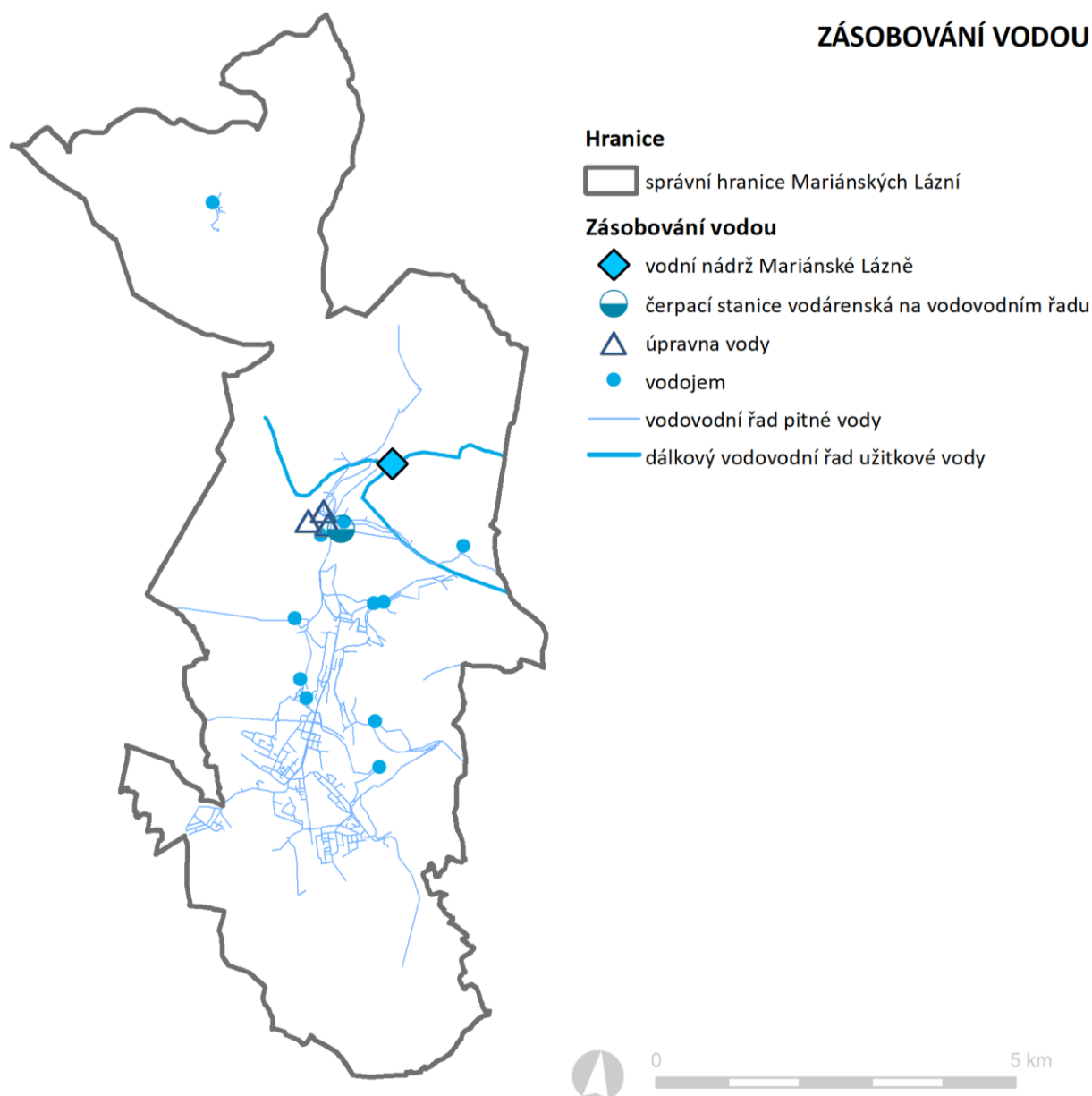
Nouzové zásobování pitnou vodou je řešeno dopravou pitné vody cisternami ze zdroje Nebanice doplněné dodávkou vody balené. Vodovod pro veřejnou potřebu slouží v případech nouzového zásobování obyvatelstva pro dodávku vody užitkové.

Zhodnocení stavu

Současná situace v oblasti zásobování pitnou vodou je vyhovující. Kapacita zdrojů i akumulace skupinového vodovodu disponuje rezervou pro případný nárůst potřeb aglomerace.

Za dílčí deficit lze považovat absenci vodovodu pro veřejnou potřebu v místní části Chotěnov-Skláře a částečně v místní části Stanoviště. V rámci investičních záměrů je doporučeno uvažovat o rozšíření technologie úpravy vody o ozonizaci pitné vody.

ZÁSOBOVÁNÍ VODOU

Kanalizace a odstraňování odpadních vod

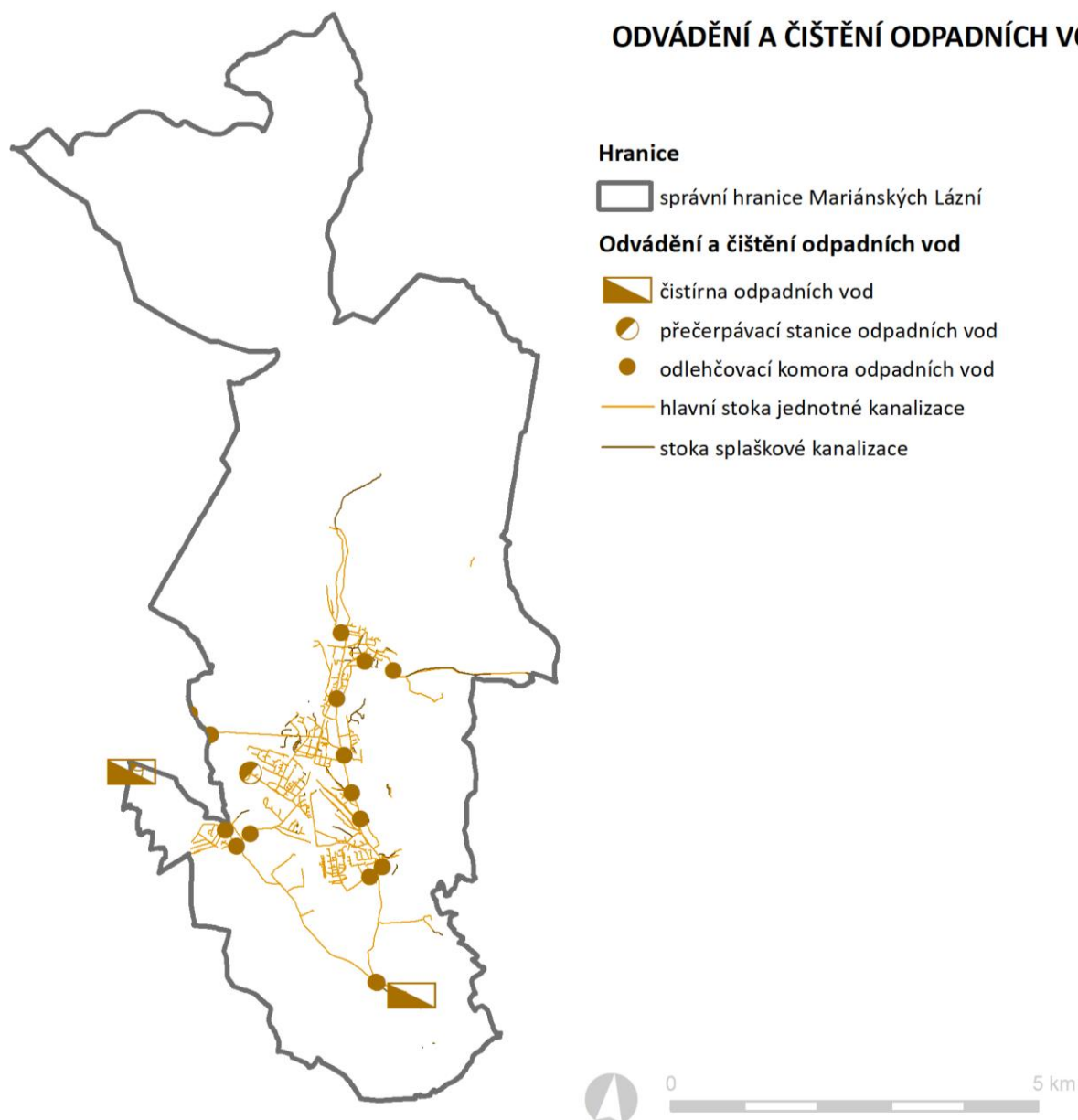
Město Mariánské Lázně má v současnosti vybudovaný systém jednotné kanalizace. Odpadní vody od 95 % obyvatel jsou odváděny kanalizací na městskou ČOV. Zbylé odpadní vody jsou zachycovány v bezodtokých jímkách, odkud se vyvážejí na ČOV. Soustavná kanalizace, tzn. kanalizační síť včetně ČOV je v současné době vybudována na území Mariánských Lázní a Stanoviště. Toto seskupení je napojeno na jeden kanalizační systém a ČOV Mariánské Lázně která je situována v k. ú. Chotěnov u Mariánských Lázní.

Stoková síť

Stoková síť v Mariánských Lázních je vybudována jako jednotná. Stoková síť připojené veřejné kanalizace ve Velké Hleďsebi a Valech je z části vybudována jako oddílná. Veškeré odpadní vody z výrobní činnosti, městské vybavenosti a domácností jsou spolu se srážkovými vodami gravitačně odváděny stokovou sítí na komunální čistírnu odpadních vod kmenovými stokami A a B. Kmenová stoka A odvodňuje severní a část centrální oblasti města. Kmenová stoka B odvodňuje oblast přidružené lokality Velké Hleďsebe a Valy. Celková délka dopravních cest stokové sítě je 82,95 km v Mariánských Lázních, 11,73 km ve Velké Hleďsebi a 5,33 km ve Valech.

Vzhledem ke stávajícímu trendu ve výstavbě, tj. v dřívějších letech nebývalému rozvoji budování zpevněných ploch a jejich odvodňování do kanalizace, dochází ke zvyšování maximálních průtoků ve stokové síti a k rychlému vyčerpání jejich kapacitních možností. Proto, aby nedocházelo k nevhodnému odlehčování nařazených odpadních vod a jejich odtoku do recipientu, aby nedošlo k vyčerpání kapacity stokové sítě, preferuje provozovatel odvádění dešťových vod mimo veřejnou kanalizaci v souladu se stávajícími trendy odvodnění urbanizovaných území.

ODVÁDĚNÍ A ČIŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD

Hydrotechnické údaje

Kmenová stoka A odvodňuje oblast, kam patří kromě území severně též část centrální oblasti města. Stoka sama začíná u Úpravny vody a Lunaparku. Nejprve vede Třebízského údolím, podél tenisových dvorců, ulicí Chopinovou, pak probíhá podél Mírového náměstí, kde se do ní napojuje stoka A16 a dále vede do ulice Hlavní třída. Na křižovatce s ulicí Masarykovou pokračuje stoka podél Úšovického potoka dále kolem hřiště. V těchto místech je zřízeno odlehčení OK26 – Hlavní Crystal. Napojuje se zde i stoka A10. Pak stoka pokračuje kolem tenisového a golfového klubu přes ulici Máchovu, míjí stadion, kolem Ferdinandova pramenu a podchází pod železniční trať u Rudolfova pramene. Zde se napojuje stoka A6 nad OK 27- Růžová most. Před křížením s ulicí Palackého je zřízeno další odlehčení OK1568 – Palackého. Stoka dále vede Palackého třídou. Za křižovatkou s ulicí Tepelskou je napojena stoka A2 a A3 nad odlehčení OK 10 – U Antoníčka. Dále stoka pokračuje podél Úšovického potoka, kolem bažantnice do OK8 – Před ČOV, kde se stýká s kmenovou stokou B a dále až k zaústění do ČOV.

Stoka A10 odvodňuje oblast od Golfového hřiště směrem podél potoka Hamelík ke křižovatce s ulicí Dusíkovou, kde je zřízena OK1394 – pod Kolibou. Pokračuje ulicí Dusíkovou do ulice Karlovarská, kolem kostela Nanebevzetí panny Marie do ulice Reitenbergova, kde je odlehčení OK2732 – Reitenbergova, dále pak kolem Casina a Nových Lázní až ke křižovatce s Hlavní třídou do OK26.

Stoka A16 začíná ve stejných místech jako kmenová stoka A, tzn. u Úpravny vody, dále vede podél Úšovického potoka až ke křížení s ulicí Třebízského, kde je zřízeno před napojením do kmenové stoky odlehčení OK1584 – Třebízského. Do kmenové stoky A se napojuje před Mírovým náměstím.

Stoka A2 odvodňuje oblast kolem plochodrážního stadionu, kde i začíná v ulici Kolárova. Dále pokračuje ulicí Plzeňskou. Za tenisovými dvorci stoka uhýbá a vede dále pod hřištěm, kolem základní školy do ulice Česká, dále pak Palackého až k OK 10, kde se napojuje do kmenové stoky A.

Kmenová stoka B – jedná se o hlavní stoku odvodňující rozsáhlou oblast přidružené lokality Velké Hleděbe a Hamrníků. Stoka začíná v bývalém vojenském areálu Klimentov, vede podél Kosového potoka, kde je i odlehčení OK14 – Klimentov – kasárna. Za tímto odlehčením je do stoky připojen výtlač z ČS Valy. Dále pokračuje stoka podél pekárny, autobazaru až k ulici Pohraniční stráž. Nad touto ulicí se zprava připojuje a to přes odlehčovací komoru OK 20 – Hleděbe u prádelny. Zde se napojuje stoka B6. Stoka B7 se napojuje přes odlehčení v komoře ID 1. Dále kmenová stoka B pokračuje podél Kosového potoka, míjí zámek Hamrníky a pokračuje až k ulici Potoční. V těchto místech se napojuje B4 a B5. Stoka B dále pokračuje kolem bývalých kasáren a podél potoka okolo Stavebního mlýna do OK8 – Před ČOV na své cestě podchází železniční trať a důležitou komunikaci ve směru na Karlovy Vary.

Stoka B7 odvodňuje oblast okolí ulice Chebská směrem od centra města Mariánské Lázně k ulici Pohraniční stráž ve Velké Hleděbi. Stoka vede právě ulicí Chebská, začíná u křižení s ulicí Husova a pokračuje do odlehčení OK1 – Pohraniční stráž. Poté se připojuje na kmenovou stoku B.

Stoka B6 začíná u hotelu a ulicí Pohraniční stráž až do OK20, kde se napojuje na kmenovou stoku B.

Stoka B8 začíná v ulici Klimentovská, dále pokračuje v poli za hotelem Schlosshotel, kde je zřízeno odlehčení OK 11 – Klimentov – v poli až k ulici Pohraniční stráž a zde se napojuje do kmenové stoky B.

Stoka B4 je hlavním přítokem kmenové stoky B. Začíná v oblasti křižení ulic Ruská a Hlavní třída. Pokračuje ulicí Chebskou a dále ulicí Husova až k Nádražnímu náměstí, podél železniční trati, autobusového nádraží směrem ke třídě vítězství, kolem rybníku a ulice Na Voře, kolem Vorského rybníka do OK12 – Vora pod skládkou, a dále se napojuje do kmenové stoky B.

V systému sběrače A je ve funkci deset odlehčovacích komor (OK). Jedná se o odlehčovací komory s ID OK 10, 26, 27, 1568 a 8, které jsou přímo na kmenové stoce A a dále o OK 5 na sběrači A1, OK 1394 a 2732 na sběrači A10, OK 1584 na sběrači A16 a OK 1481 na sběrači A8. S ohledem na úpravy navržené na stokové síti je odlehčovací komora OK 1568 mimo funkci, slouží pouze jako havarijní objekt. V souladu s návrhem technických opatření je OK26 opatřena regulací průtoku na hodnotu 330 l/s, OK27 na hodnotu 410 l/s a OK10 na hodnotu 1 100 l/s. Odlehčovací komora OK26 a OK27 bude vybavena zařízením na eliminaci plovoucích nečistot. V obou případech je cílem zajištění efektivní funkce odlehčovacích komor ve vztahu ke kapacitě již rekonstruované části kmenové stoky A a taktéž k recipientu. V systému sběrače B je ve funkci šest odlehčovacích komor. Jedná se o odlehčovací komoru s ID OK 14, která je přímo na kmenové stoce B a dále o odlehčovací komoru OK 12 na sběrači B4, OK 21 a 636 na sběrači B5, OK 20 na sběrači B6. OK 1 na sběrači B7 a OK 11 na sběrači B8. Odlehčovací komora OK 28 byla pro výhledový stav zrušena. V souladu s návrhem technických opatření je OK 12 opatřena regulací průtoku na hodnotu 160 l/s a u OK 21 došlo ke zvýšení přepadové hrany. OK 12 bude navíc vybavena zařízením na eliminaci plovoucích nečistot. V obou případech je cílem zajištění efektivní funkce odlehčovacích komor ve vztahu ke kapacitě jednotlivých stok a k vodním tokům.

V prostoru čistírny odpadních vod se nachází na kmenové stoce „AB“ první odlehčovací (a zároveň vypínací) komora. Projektová kapacita předpokládá maximální přítok to této OK cca 643 l/s. Projektová výpočtová kapacita dešťového přítoku do mechanického a biologického stupně čistírny odpadních vod je 239 l/s. Při extrémní srážkové události může z této OK do recipientu přepadat maximálně až 404 l/s ředěných odpadních vod.

Nejvýznamnější odlehčovací komorou je objekt s ID 8, kterým je zakončen spojný objekt kmenových stok A a B. Tento objekt má nevyhovující stavební stav a "specifické" hydraulické podmínky. Proto je v rámci dokumentace generelu kanalizace navržena celková "přestavba" tohoto objektu. Průtok směrem na ČOV bude regulován na hodnotu cca 650 l/s. Vzhledem k tomu, že na této odlehčovací komoře bude odlehčováno pravděpodobně největší množství odpadních vod, bylo doporučeno tento objekt vybavit zařízením na zachytávání plovoucích nečistot.

Údaje o odpadní vodě

Počet trvale bydlících obyvatel ve městě Mariánské Lázně je v současnosti 14 741, z toho je na veřejnou kanalizaci napojeno cca 14 600 přímo. V celém odkanalizovaném území včetně přidružených lokalit Velké Hleděbe, Valy a Zádub-Závišín je počet trvale bydlících obyvatel 17 433, z toho je na veřejnou kanalizaci napojeno cca 16 900 přímo.

Celkově jsou všichni současní uživatelé veřejné stokové sítě připojeni prostřednictvím 2 157 přípojek, z toho pak 1 729 přípojek v Mariánských Lázních, 314 přípojek ve Velké Hleděbi a 114 přípojek ve Valech. Při současném, celkovém množství ze skupinového vodovodu pro veřejnou potřebu odebrané pitné vody fakturované - tj. průměrně 3 715 m³/d, představuje specifický odběr na 1 připojeného obyvatele 221 l/d. Při současném, celkovém množství kanalizací odváděných odpadních vod fakturovaných (bez fakturovaných srážkových vod) - tj. průměrně 3 771 m³/d, představuje specifická produkce na 1 připojeného obyvatele 224 l/d.

Čistírna odpadních vod

Čistírna městských odpadních vod je mechanicko-biologická čistírna s klasickým hrubým předčištěním (česle + lapák písku), s usazovací nádrží, s aktivací a dosazovacími nádržemi, s mezofilní anaerobní stabilizací kalu a bioplynovým hospodářstvím. Čistírna byla uvedena do provozu v listopadu 1989 jako rozšíření staré čistírny. V roce 1995 byla provedena rekonstrukce areálu. V roce 2006 byla provedena I. etapa intenzifikace v rozsahu zavedení chemického stupně čištění (dávkování síranu železitého), instalace bubnových mikrosítových filtrů na odtoku z ČOV a úpravy měrného objektu a odlehčovací stoky. Zkušební provoz po rekonstrukci byl zahájen 22.12.2006 s dobou trvání do 31.12.2007. II. etapa intenzifikace ČOV byla dokončena v roce 2010 a představovala intenzifikaci hrubého předčištění, biologického čištění a kalového hospodářství.

Chotěnov-Skláře

Část Chotěnov-Skláře nemá v současnosti vybudovaný systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v bezodtokých jímkách, odkud se vyvážejí k likvidaci na ČOV Mariánské Lázně nebo na zemědělsky využívané pozemky.

K odvádění dešťových vod je využíván systém příkopů, struh a propustků.

Stanoviště

Stanoviště je napojeno na stoku A kanalizace Mariánské Lázně samostatnou stokou splaškové oddílné kanalizace ve vlastnictví fyzické osoby a provozovanou CHEVAK Cheb, a.s. Ve Stanovišti jsou na tuto stoku napojeny další stoky v soukromém vlastnictví, které jsou provozovány CHEVAK Cheb, a.s. Odpadní vody od části obyvatel jsou zachycovány v bezodtokých jímkách, odkud se vyvážejí na zemědělsky využívané pozemky.

K odvádění dešťových vod užívá Stanoviště systém příkopů, struh a propustků.

Kladská

Kladská má v současnosti vybudovaný systém splaškové kanalizace. Odpadní vody od obyvatel jsou odváděny splaškovou kanalizací fy Lesy Kladská na ČOV a odtud vypouštěny přes dočišťovací rybník do potoka. Kanalizace je tvořena kameninovými troubami DN 250 a DN 300 v celkové délce 1060 m.

Odpadní vody jsou odváděny na ČOV DČB 30. Jedná se o balenou celoplastovou ČOV s biokontakty s kapacitou $Q_d = 30 \text{ m}^3/\text{den}$ ($EO = 189$) $BSK_5 = 11,3 \text{ kg}/\text{den}$.

Dešťové vody jsou z části sídla odváděny dešťovou kanalizací, která je ve správě města, a z části systémem příkopů, struh a propustků do místní vodoteče.

Zásobování elektrickou energií

Provozovatel energetické sítě: ČEZ Distribuce a.s.

Způsob napájení

Širší území je zásobováno elektrickou energií z rozvodny Drmoul s transformací 110/22 kV. Rozvodna je napájena linkou V 1280 vvn 110 kV vyvedenou z rozvodny R 110/22 Toužim. Linka prochází řešeným územím jižně od Úšovic západovýchodním směrem. Instalované transformátory mají jmenovitý výkon T101 40 MVA a T102 25 MVA. Z rozvodny jsou vyvedeny linky vn 22 kV (Úšovice, Mariánské Lázně) napájecí distribuční trafostanice DTS 22/0,4 kV.

Z rozvodny Drmoul 110/22 kV jsou mimo řešené území vyvedeny další linky vn 22 kV (Zadní Chodov, Tři Sekery, Jindřichov, Planá, Planá ČD, Poutnov, Tachov a Toužim).

Primární rozvod

Distribuční a odběratelské trafostanice 22/0,4 kV jsou připojeny nadzemním a kabelovým systémem vn 22 kV.

Transformace VN/NN

K transformaci vn/nn slouží na území města distribuční trafostanice ČEZ Distribuce a.s.

Instalovaný výkon: Distribuce celkem 25 580 kVA

Stávající zatížení

Vzhledem k tomu, že nejsou měřena maxima zatížení v jednotlivých transformačních stanicích, je maximální příkon stanoven z instalovaného výkonu v transformaci vn/nn.

Průměrný koeficient vytížení je odhadnut u trafostanice ČEZ Distribuce, a.s.:

0,75 při $\cos \phi = 0,9$

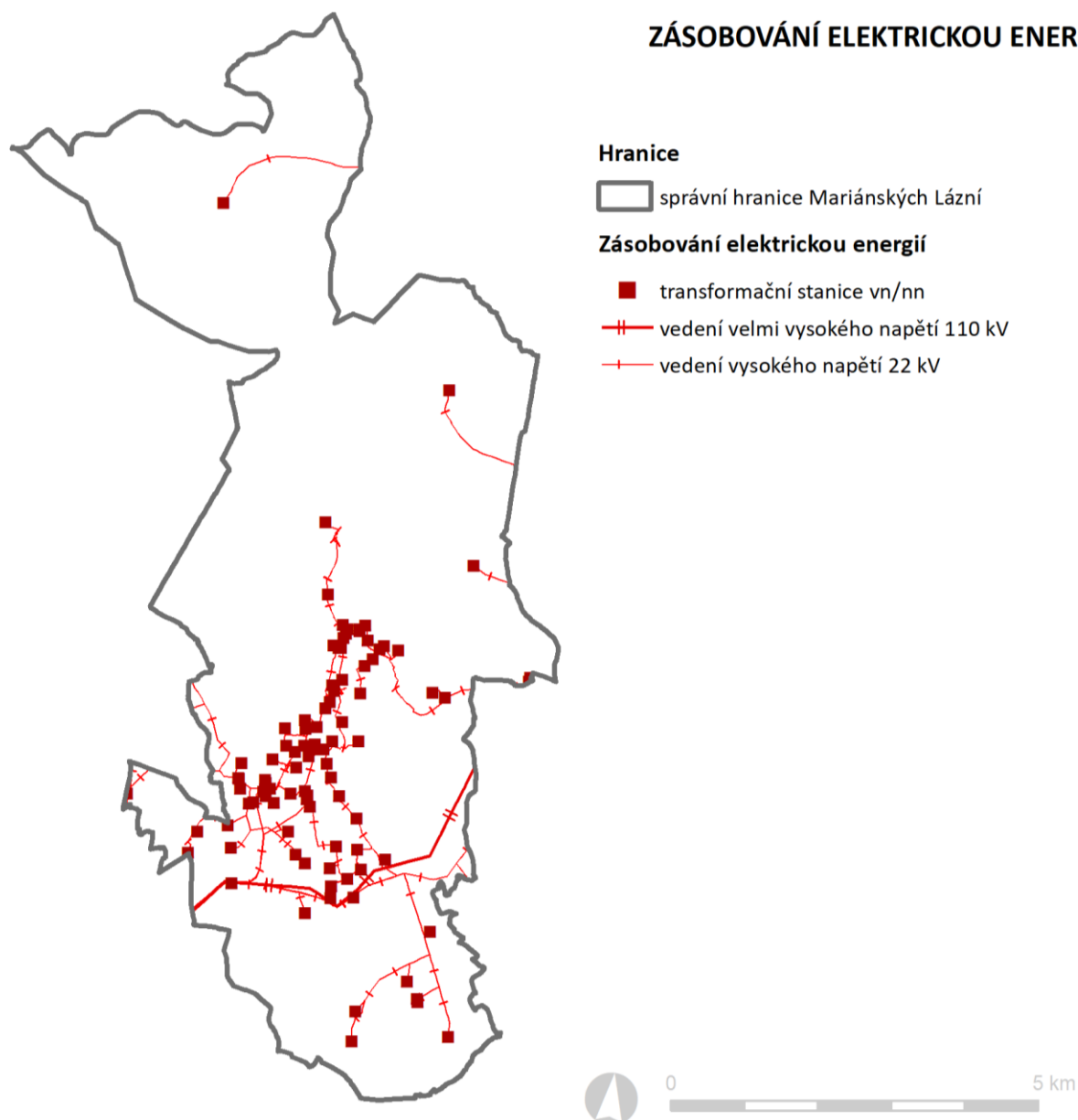
$P_p = 25\,580 \times 0,75 \times 0,9 = 17\,415 \text{ kW}$

Přesnější informace lze získat pouze měřením, které by bylo nutno objednat u provozovatele elektrické sítě. Pro potřeby bilancí zcela vyhovuje odborný odhad zatížení stanovený na základě instalovaného výkonu.

Dodávky elektrické energie v roce 2015

Společností ČEZ Distribuce, a.s. byly poskytnuty údaje o dodávce elektrické energie na území Mariánských Lázní – údaje byly poskytnuty po jednotlivých tarifech jako souhrn za město celkem. Na území města Mariánské Lázně bylo v roce 2015 celkem spotřebováno 65 291 MWh elektřiny v následujícím členění: téměř 39 % v kategorii velkoodběru, 27 % v kategorii maloodběr domácností, a 34 % maloodběr podnikatelé.

ZÁSOBOVÁNÍ ELEKTRICKOU ENERGIÍ

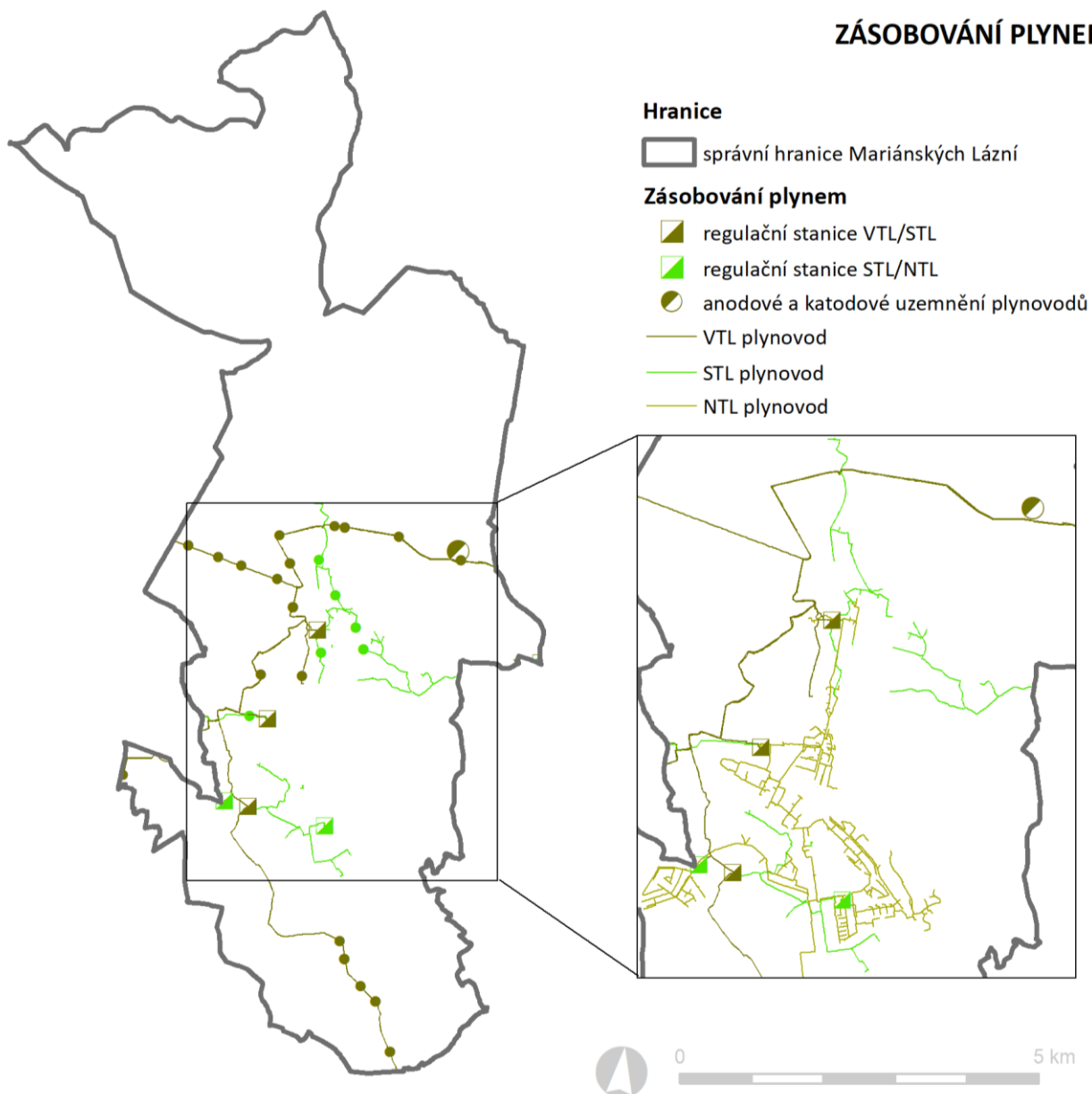
Zásobování teplem a plynem

Zásobování plynem

Mariánské Lázně jsou zásobovány zemním plynem z VTL plynovodů DN 150 a DN 200. Na území obce Mnichov je z VTL plynovodu DN 700 vysazena odbočka DN 150, která zásobuje regulační stanice v jižní části okresu Cheb (Žádub-Závišín, Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart, Stará Voda, Drmoul, Velká Hleďsebe). Severní část okresu Tachov (RS VTL/STL Chodová Planá, Planá, Tachov, Brod nad Tichou, Lom u Tachova a další) je zásobována VTL plynovodem DN 200 vyvedeným z předávací stanice Sviňomazy. Na území Mariánských Lázní jsou jednotlivé větve VTL plynovodů propojeny.

Na VTL plynovodu je celkem 6 regulačních stanic VTL/STL/NTL s přímým vlivem na zásobování území města.

ZÁSOBOVÁNÍ PLYNEM

Spotřeba zemního plynu podle kategorie odběru, vývoj v letech 2012 až 2014, Mariánské Lázně

Rok	Kategorie odběru	Spotřeba zemního plynu [m3]	Spotřeba zemního plynu [MWh]
2012	Velkoodběr a střední odběr	13 341 284,91	140 750,56
	Maloodběr	2 871 576,32	30 295,13
	Domácnosti	2 616 571,85	27 604,83
	Celkem	18 829 433,08	198 650,52
2013	Velkoodběr a střední odběr	13 935 983,78	147 024,63
	Maloodběr	2 979 340,25	31 432,04
	Domácnosti	2 762 730,62	29 146,81
	Celkem	19 678 054,65	207 603,48
2014	Velkoodběr a střední odběr	7 232 994,86	76 308,10
	Maloodběr	2 412 372,64	25 450,53
	Domácnosti	2 295 884,05	24 221,58
	Celkem	11 941 251,55	125 980,21

V roce 2014 došlo k významnému poklesu odběru zemního plynu v kategorii velkoodběr, zřejmě v důsledku náběhu kotle na biomasu ve společnosti Veolia Energie Mariánské Lázně, s.r.o.

Spotřeba zemního plynu v roce 2014 podle KÚ a kategorie odběru

KÚ	Spotřeba zemního plynu podle kategorie odběru za rok 2014 [kWh]			
	Velkoodběr a střední odběr	Maloodběr	Domácnosti	Celkem
Chotěnov u Mariánských Lázní				0,00
Mariánské Lázně	16 877,97	17 155,16	14 988,36	49 021,49
Stanoviště u Mariánských Lázní				0,00
Úšovice	59 430,13	7 066,41	10 462,17	76 958,71

Pozn.: Velkoodběr a střední odběr eviduje RWE jako jednu kategorii, v Chotěnově a Stanovišti není evidován žádný odběr zemního plynu

Celkem bylo v roce 2014 na území města Mariánské Lázně spotřebováno 125 980 MWh zemního plynu v následujícím členění: 19 % v kategorii domácnosti, 61 % v kategorii velkoodběru a středního odběru a zbytek (20 %) v kategorii podnikatelského maloodběru.

Spotřeba zemního plynu v domácnostech v členění dle účelu užití

KÚ	Spotřeba zemního plynu v domácnostech pro rok 2014				
	počet odběratelů [ks]	vaření [MWh]	TUV [MWh]	otop [MWh]	technologie [MWh]
Chotěnov u Mariánských Lázní					
Mariánské Lázně	1 497	179,32	0,00	2 024,86	0,00
Stanoviště u Mariánských Lázní					
Úšovice	2 267	539,24	19,89	1 639,10	0,00
Celkem	3 764	718,56	19,89	3 663,96	0,00

Pozn.: V Chotěnově a Stanovišti není evidován žádný odběr zemního plynu, počty odběratelů jsou k 31. prosinci 2014

Z tabulky o spotřebě zemního plynu vyplývá, že přes 83 % spotřeby zemního plynu je využíváno pro vytápění, přes 13 % na vaření a pouze nepatrná část je využívána pro ohřev teplé vody.

Zásobování teplem

Samostatným energetickým systémem je v rámci města Mariánské Lázně soustava zásobování tepelnou energií vlastněná městem a provozovaná v rámci nájemní smlouvy s městem společností Veolia Energie Mariánské Lázně, s.r.o. Společnost je výrobcem a dodavatelem tepla pro 3 300 domácností ve městě Mariánské Lázně a pro řadu klientů z lázeňského, zdravotnického a hotelového sektoru. Veolia Energie Mariánské Lázně (dříve Dalkia Mariánské Lázně, s.r.o.) je 100 % dceřinou společností Veolia Energie ČR, a.s. (dříve Dalkia Česká republika, a.s.).

Výrobu tepla a elektřiny zajišťují v teplárně Mariánské Lázně zdroje o celkovém tepelném výkonu 49,3 MWt a elektrickém výkonu 1,24 MWe. V roce 2014 bylo na těchto zdrojích vyrobeno 336 TJ tepla a 3,874 GWh elektřiny. Teplo a elektřina jsou vyráběny v kogeneraci.

Výroba tepla je v teplárně Mariánské Lázně zajišťována ve 3 kotlích K5 - K7. Kotle K5 a K6 jsou totožné vodotrubné, dvoububnové kotle s přirozenou cirkulací typu OKP 25 umístěné v přepravitelné kotelně. Kotle dosahují parní výkon 25 t.h⁻¹, při tlaku 1,4 MPa a teplotě 250°C. Kotel K5 je vybaven jednopalivovým hořákem na spalování zemního plynu. Kotel K6 je vybaven kombinovaným dvoupalivovým hořákem na spalování zemního plynu a mazutu. Kotle mají možnost dálkového řízení provozu z velína. Kotle byly vyrobeny ve Strojárnách Kolín a do provozu byly uvedeny v roce 1996.

Nový kotel (K7) o jmenovitém tepelném výkonu 9,3 MWt je v provozu od roku 2013. Parní kotel spalující biomasu na bázi zbytkové hmoty z těžby dřeva a rostlinných peletek, je o jmenovitém tepelném výkonu 9,3 MWt a tepelném příkonu 11 MWt. Tento kotel nahradil kotel K4 z roku 1993, který byl demontován. Biomasa nahradí postupně významnou část dosud spotřebovaného fosilního paliva v podobě těžkého topného oleje a zemního plynu. Pára z nového kotle (K7) je vedena do nové parní turbíny o elektrickém výkonu 1 000 kWe. Převažujícím palivem ve zdroji K7 je biomasa na bázi zbytkové hmoty z těžby dřeva, případně (do 20 %) rostlinné pelety. Jedná se o lokálně dostupný obnovitelný zdroj energie, jehož dodávka je stabilní a udržitelná v dlouhodobém horizontu. Zbytkovou hmotu z těžby dřeva a rostlinné pelety nelze spalovat ve zdrojích o malém výkonu.

Zařízení zdroje je udržováno v dobrém stavu. Probíhají pravidelné revize a předepsané kontroly. Údržba je prováděna řádně a v rozsahu, který zaručuje kontinuální provoz bez poruch. Zdroj je provozován v souladu s integrovaným povolením podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů. Rozhodnutí o poslední změně integrovaného povolení nabylo právní moci dne 29. 12. 2015.

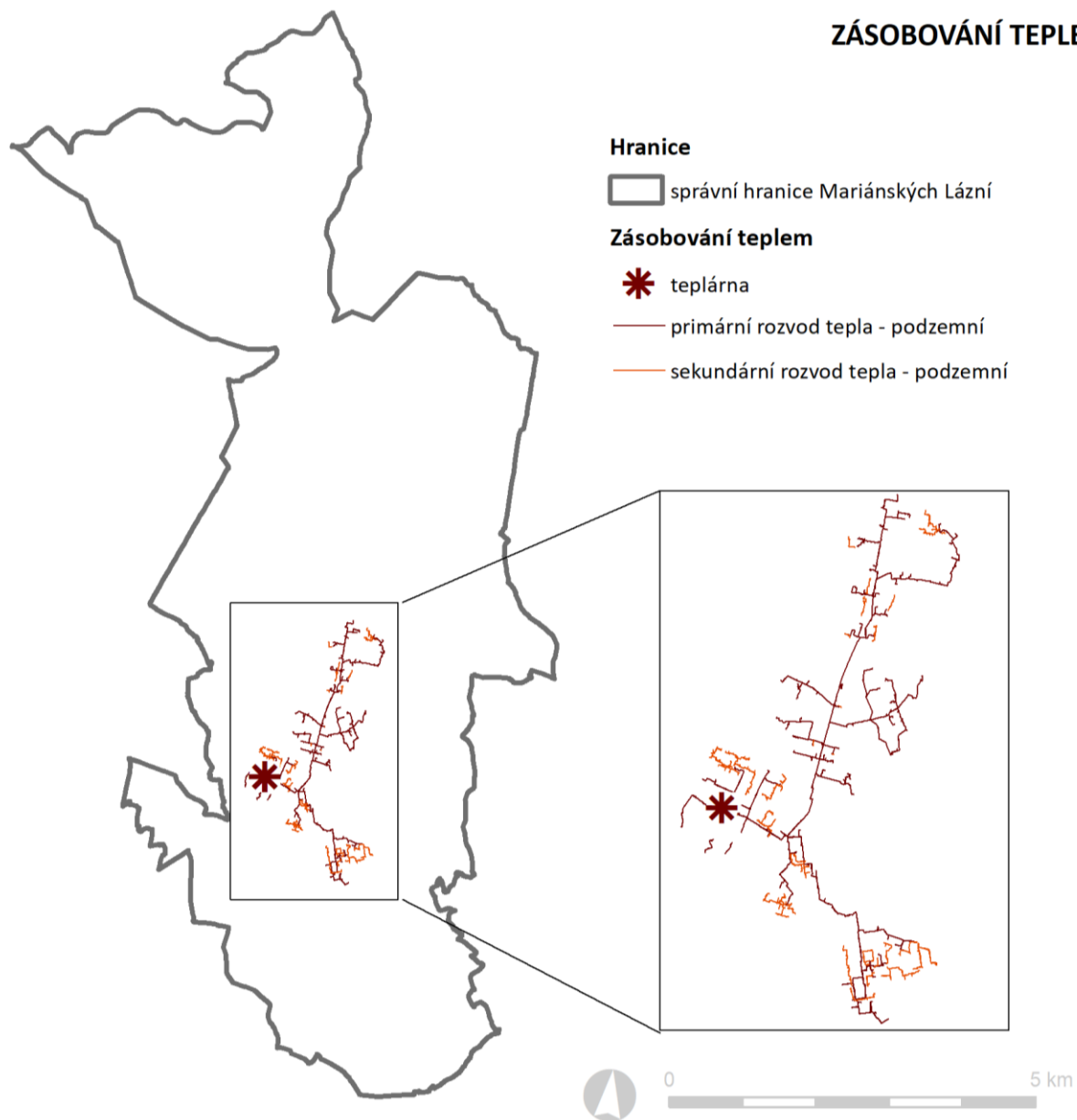
Kotle ve zdroji SZTE v roce 2014

Označení	K5	K6	K7
Typ	parní	parní	parní
Jm. tepelný výkon (MWt)	20	20	9,3
Jm. parní výkon (t/h)	25	25	12
Jm. účinnost (%)	91	91	89,4
Hlavní palivo	Zemní plyn	TTO, zemní plyn	biomasa
Rok uvedení kotle do provozu	1996	1996	2013
Výrobce	Strojárny Kolín	Strojárny Kolín	PBS Brno

Podíl vytápění prostřednictvím samostatného energetického systému dle sektorů:

- bytové domy 69%
- terciární sektor 53%
- průmysl 80 % (dle konečné spotřeby paliv, zbylá část je určena pro zemní plyn, není započítána elektrická energie)

ZÁSOBOVÁNÍ TEPEM

Distribuční soustava ZTE

Primární i sekundární rozvody vlastněné městem provozuje společnost Veolia Energie Mariánské Lázně, s.r.o. Celková délka primární sítě činí 17,5 km a sekundárních sítí 9,4 km. Celkem bylo v roce 2014 vytápěno 3 300 bytů. Mezi odběrná místa patří bytové domy, vzdělávací instituce, kulturní zařízení a zejména podnikatelské subjekty.

Teplota z teplárny je ve formě páry rozvedena primárním rozvodem do výměníkůvých stanic. Jmenovité parametry páry jsou teplota 200°C a tlak páry 0,5 MPa. Rozvody jsou modernizovány, vedeny v předizolovaném potrubí, celkem je vyměněno přes 90 % rozvodů. Teplota navraceného kondenzátu se pohybuje kolem 30 – 35°C.

U 106 odběrných míst, která jsou napojena na primární rozvod, jsou výměníkové či předávací stanice ve vlastnictví odběratelů, není známa jejich účinnost ani technický stav. Jejich celkový výkon je 48,73 MW. V případě těchto odběrů je dodavatelem tepla účtována cena za dodávku na vstup výměníkové stanice. U těchto odběrů nebylo možné oddělit z poskytnutých dat dodávku tepla na vytápění a na teplou vodu. Od dodavatele tepla je smluvně odebírána pára o tlaku 0,3 MPa - 0,54 MPa, a teplotě 135°C – 180°C. Teplota vratného kondenzátu na základě stejného smluvního vztahu činí v průměru 38,8 oC ($\Delta i = 2593 \text{ J/kg}$).

Dalších 31 VS je provozováno společností Veolia Energie Mariánské Lázně, s.r.o. Z tohoto počtu bylo 18 VS provozováno do roku 2010 společností Bytov Mariánské Lázně, s.r.o. 30 VS je ve vlastnictví města a 1 VS je ve vlastnictví odběratele. Odběrných míst napojených na sekundární rozvody je celkem 188 s celkovým výkonem 45,132 MW.

Ztráty tepla v primárním parním rozvodu byly v roce 2012 ve výši cca 16 %, v roce 2015 již 12,8 %. Tyto ztráty jsou vzhledem k délce primárních rozvodů a druhu média standardní, v důsledku prováděných investic klesají a svědčí o dobrém stavu a údržbě primární a sekundární části soustavy ZTE ve městě Mariánské Lázně.

Ztráty v distribuční síti jsou ovlivněny významně velikostí odběru v létě, kdy je odběr páry snížen o spotřebu na vytápění, i když v případě chladnějšího počasí v letním období mají vlastníci VS (zejména hotely) možnost si přitopit. Zejména je ale využívána pára pro potřeby ohřevu teplé vody a teplo je odebíráno ze soustavy ZTE také pro bazénové technologie, ohřev minerálních vod apod.

Obecný trend v soustavách ZTE je postupný přechod dodavatelů tepla na horkovodní systémy zásobování teplem. Ty se vyznačují vzhledem k nižším teplotám teplosměnného média (max. 145°C) nižšími tepelnými ztrátami a zároveň jsou lépe regulovatelné s možností využití akumulace a vyrovnání denního odběrového diagramu. Ale vzhledem ke konfiguraci primární sítě v Mariánských Lázních - rozdíl přes 100 výškových metrů - i charakteru lázeňských odběrů byla i nadále shledána parovodní soustava jako smysluplné řešení.

Údaje o dodávce tepla do SZTE

ROK	Jedn.	2012	2013	2014	2015
Přímé dodávky cizím subjektům	GJ	270 405	278 378	236 794	242 814
Účinnost primárních rozvodů	GJ	16,80 %	16,06 %	12,65 %	12,88 %

Výměníkové a předávací stanice provozované dodavatelem tepla jsou v dobrém technickém stavu, jsou plánovány pravidelné rekonstrukce jak v samotných výměňkových stanicích, tak na sekundárních rozvodech. Účinnost dodávky tepla a teplé vody odpovídá standardu. Energetická náročnost výroby TV odpovídá měrným ukazatelům uvedeným v příloze 2 vyhlášky 194/2007 Sb. a splňuje nepřekročitelné limity spotřeby tepelné energie na přípravu a dodávku teplé vody uvedené v této vyhlášce.

U 31 provozovaných VS určuje dodavatel spotřebu tepla pro výrobu TV měřením, výpočtem podle jiných měřičů je spotřeba tepla stanovena ve 3 VS. Měřením spotřeby (v m3) studené vody*smluvní koeficient je spotřeba stanovena ve 2 VS. Ve 2 VS, kde se také vyrábí TV, se měří celkové teplo do VS. V 7 VS není vůbec vyráběna teplá voda. Ze 2 provozovaných VS vede k odběratelům teplovod.

Zhodnocení stavu

Systémy zásobování teplem a plynem jsou kapacitně schopny pokrýt aktuální požadavky. V systému ZTE i ve výkonu regulačních stanic plynu VTL/STL/NTL jsou výkonové rezervy pro případný nárůst potřeb.

Aktuální trendy v oblasti architektury a stavitelství ukazují snahu preferovat individuální, na centrálních zdrojích energií nezávislé projekty s minimálními nároky na potřebu energetických vstupů. Tendence postupující převahy energeticky méně náročných, úsporných a pasivních technologií, které nebudou v budoucnu klást nároky na energetické systémy, jsou zřejmé. Současné systémy dimenzované na mnohonásobně vyšší energetické potřeby budou disponovat stále větší výkonovou rezervou. Problematická bude naopak jejich provozní udržitelnost.

Nakládání s odpady

Město Mariánské Lázně má vybudovaný sběrný dvůr v ulici U Pily. Jednorázové mobilní sběry byly zrušeny a nahrazeny odebíráním ve sběrném dvoře odpadů v průběhu celého roku.

Data za město Mariánské Lázně vykazují hodnotu cca 150 kg odpadu na obyvatele a rostoucí podíl vytríděného odpadu, který činí zhruba 28 %. Ve městě se kromě nádob na sběr tříděného odpadu (plast, papír a sklo) nachází také kontejnery na sběr textilu, obuvi a nádoba na sběr bioodpadu. Sběr použitých baterií a zářivek je realizován prostřednictvím několika sběrných míst v obchodech. Občané s trvalým pobytem ve městě mají možnost jakýkoliv odpad z nekomerční činnosti zdarma odevzdat ve sběrném dvoře, který spravuje Technický a dopravní servis, s.r.o. Bioodpady je možno odevzdávat po celý rok do sběrného dvora a od roku 2016 také do nádobového systému sběru bioodpadů, kdy jsou nádoby umístěny na vybraných místech města.

Produkce komunálních odpadů na území města Mariánské Lázně

rozdělení odpadů	2006	2010	2016
celková produkce odpadů (t)	3 286	3 192	3 215
z toho produkce smíšeného komunálního odpadu (t)	2 560	2 321	2 045
z toho množství vytríděného odpadu (plast, papír, sklo) (t)	417	489	912
z toho objemný odpad (t)	198	290	260
z toho nebezpečný odpad (t)	12	4	23

Obyvatelé města Mariánské Lázně nejúčinněji separují sklo (65 % potenciálu produkce v roce 2015). Papíru bylo v roce 2015 separováno 45 % potenciálu produkce papírového odpadu. U plastu byla účinnost separace 33 % potenciálu produkce plastového odpadu. Celková účinnost separace byla v roce 2015 přibližně 43 %

Začátkem roku 2017 byl vyhotoven Plán odpadového hospodářství, který stanovuje cíle pro dosažení efektivnějšího využití a třídění odpadu. Jako hlavní cíl je stanoveno zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a míru recyklace.

Záměr odpadového hospodářství města Mariánské Lázně – lokalita „U Rybízovny“

V roce 2010 byla zpracována *Územní studie využitelnosti území „U Rybízovny“ pro odpadové hospodářství města Mariánské Lázně*. Předpokládaný rozsah areálu SDO dle studie zahrnuje:

- stanoviště obsluhy, šatny, hygienické zařízení, mostová váha
- komunikace
- stanoviště pro velkoobjemové kontejnery na ukládání vytríděných odpadů (plasty, sklo, papír, dřevo, textil, pneumatiky aj.) - objemu 5, 7, 10, 30, 36 m³ s různým vybavením (otevřeně, s víkem, vyklápěcím čelem apod.)
- uzamykatelné skříňové kontejnery pro uložení nebezpečných odpadů a pro uložení provozních potřeb a náradí obsluhy,
- uzamykatelný přístřešek pro uložení vybraných zpětných výrobků (lednice, mrazáky, elektrotechnické spotřebiče, apod.)
- manipulační a pojezdové plochy pro osobní i nákladní automobily, nakladač
- haly popřípadě úložné plochy pro objemný odpad (nebo jiný volně ložený odpad)
- boxy na ukládání stavebních sutí a betonů s vystavěnou zábranou zabráňující rozptýlu
- plocha pro mobilní zařízení na drcení stavebních sutí a betonů
- boxy na skladování kompostu
- BPS technologické zařízení na výrobu bioplynu z kompostu a bioodpadů
- kogenerační jednotka

Dle závěrů územní studie je záměr SDO v lokalitě „U Rybízovny“ reálný. Současně existují zejména technické a majetkoprávní limity, které bude nutné v souvislosti s realizací záměru respektovat.

Zhodnocení stavu

Aktuální koncepce odpadového hospodářství na území města je vyhovující.

Telekomunikace, radiokomunikace

Řešené území je napojeno z Karlovarského telefonního obvodu TO 35. Provozovatelem telefonní sítě je Telefonica O₂ Czech Republic, a.s. Řešeným územím jsou podél železničních tratí vedeny dálkové kabely.

Řešeným územím jsou trasovány radiové směrové spoje, na nichž jsou zde lokalizovány 3 rádiové stanice.

Systémy jímání a distribuce přírodních minerálních vod

Uhličitánové minerální vody

Na našem území jsou zdroje uhličitých minerálních vod severně od chebské pánve v krystaliniku Smrčin, ve východní části Ašského výběžku (Doubrava) a v okolí Plesné a v krystalinickém hřbetu mezi chebskou a sokolovskou pánví. Jižně od podkrušnohorského prolomu jsou četné vývěry uhličitých minerálních vod patřící do mariánskolázeňské zřídelné oblasti (Mariánské lázně a Lázně Kynžvart). Hojně uhličitě minerální vody se vyskytují na náhorní plošině Slavkovského lesa a na Tepelské plošině se zdroji v Pramenech, Louce (u Bečova) a u Číhané. Oblast minerálních vod pokračuje k východu k Otročinu, Konstantinovým Lázním a na Tachovsko.

Mariánské Lázně

Studené minerální vody v Mariánských lázních a okolí mají teplotu 7-11 °C, obsah CO₂ až 3200 mg·l⁻¹. Režim uhličitých minerálních vod je napojen na oběh prostých podzemních vod, minerální vody vznikají v místech trvalého příronu juvenilního CO₂ (vznikajících při magmatických procesech). Pásmo tvorby minerálních vod je v hloubce několika desítek metrů až 200 m, odkud minerální vody vystupují k povrchu po propustných puklinách. V širším okolí Mariánských lázní vyvěrá přes sto minerálních pramenů, chemické složení jednotlivých zdrojů minerálních vod je pestré, byly rozlišeny 3 základní chemické typy. Ve městě samotném je kolem čtyřiceti zdrojů.

První jména pramenů uvádí roku 1766 Johann Josef Zauschner: Ambrožův pramen (podle tepelského opata Ambrože), Křížový pramen (podle vytesaného dřevěného kříže, který stál vedle pramene), Rudolfův pramen (podle korunního prince a následníka trůnu Franze Josefa I. - Rudolfa) a Mariin pramen (podle mariánského obrazu, visícího v blízkosti pramene). Všechny zde vyvěrající léčivé prameny jsou studené minerální uhličitě vody, jejichž teplota kolísá mezi 7 a 10°C. Relativně vysoký je obsah dvojmocného železa (10 - 40 mg/l). Okolnost, že tyto tak rozdílné prameny vyvěrají na malém území, dokonce často těsně vedle sebe, je balneologickou raritou.

Soustava pramenů, které vyvěrají v 3 km dlouhém údolí v blízkosti zlomového pásma, jež odděluje Slavkovský les od plánské kotliny, je základem systému. Minerální vody Mariánských Lázní se formují v celkem jednotném proudu podzemní prosté vody, který sestupuje z infiltračního povodí na náhorní plošině Slavkovského lesa v prudkém spádu do plánské kotliny. Do tohoto proudu je zapojeno několik značně samostatných zřídelních struktur s pramenními vývěry v depresi mariánskolázeňského údolí. Vydutnější oběh podzemní vody je zpravidla pouze do hloubky 30 – 50 m pod povrchem, výjimečně na některých rozevřených tektonických liniích až do hloubky 100 m. Utváření dílčích zřídelních struktur je určeno místní geologickou stavbou, tektonickou expozicí, příronem CO₂ z hloubky a morfologií území ovlivňující vytváření nádrže podzemní vody. Jejich spoluúčastí vzniklo v Mariánských Lázních několik samostatných zřídelních struktur, lišících se chemickým složením, celkovou mineralizací a vydutností od středně mineralizovaných až po prosté kyselky. Prameny s vyšší mineralizací se používají pro pitnou kůru. Vydutnější prameny s nižší mineralizací se používají pro uhličitě koupele a pro plnění do lahví.

Primární akumulace

Kapacita akumulace je odvozena z doby nezbytné pro odstávku čerpadel v případě jejich výměny nebo opravy. Její hodnota je stanovena na 6 hod.

Smíšené prameny - stávající akumulace 150 m³ vyhovuje na dobu cca 15 hod.

Rudolfův pramen - stávající akumulace 3 m³ nevyhovuje.

Ferdinandův pramen - stávající akumulace 90 m³ vyhovuje na dobu cca 16 hod.

Mariin pramen + ústřední prameny – v současné době nemají primární akumulaci, jsou čerpány přímo do vodojemu 520 m³.

Ambrožovy prameny + Karolínin pramen - stávající akumulace 15 m³ vyhovuje na dobu cca 25 hod.

Přivadění a zásobovací řady

Z technického hlediska jsou řady zpravidla provedeny ze smaltované litiny. Jsou v nadpoloviční části zaneseny sedimenty, které lze jen velmi složitě a nákladně odstraňovat. Výjimkou jsou relativně nové řady Karolínin pramen – kolonáda, Balbínův pramen – Křížový vrch a částečně rozvod v okolí kolonády – z akumulací do místa v pitných pultech, které jsou již z potrubí z IPe.

Zhodnocení stavu

Hospodaření s minerální vodou a související systém pro její dopravu, rozvod a akumulaci je jedním ze symbolů města. S ohledem na jeho nesporný význam pro město i širší území bude nezbytné uvažovat o celkové koncepci nakládání s minerální vodou včetně souvisejících aspektů. Systém bude také nutné podrobit geodetickému zaměření, pasportizaci a následně komplexní rekonstrukci, která by uvedla zařízení do stavu splňujícího náročné požadavky balneologických provozů.

Dílčí kroky byly již zahájeny. V roce 2015 bylo zpracováno geodetické zaměření skutečného provedení vrtů minerálních vod u Ferdinandova pramene vedených k hotelu Cristal Palace. V roce 2017 následovalo geodetické zaměření skutečného provedení vodovodu minerální vody do hotelu San Remo.

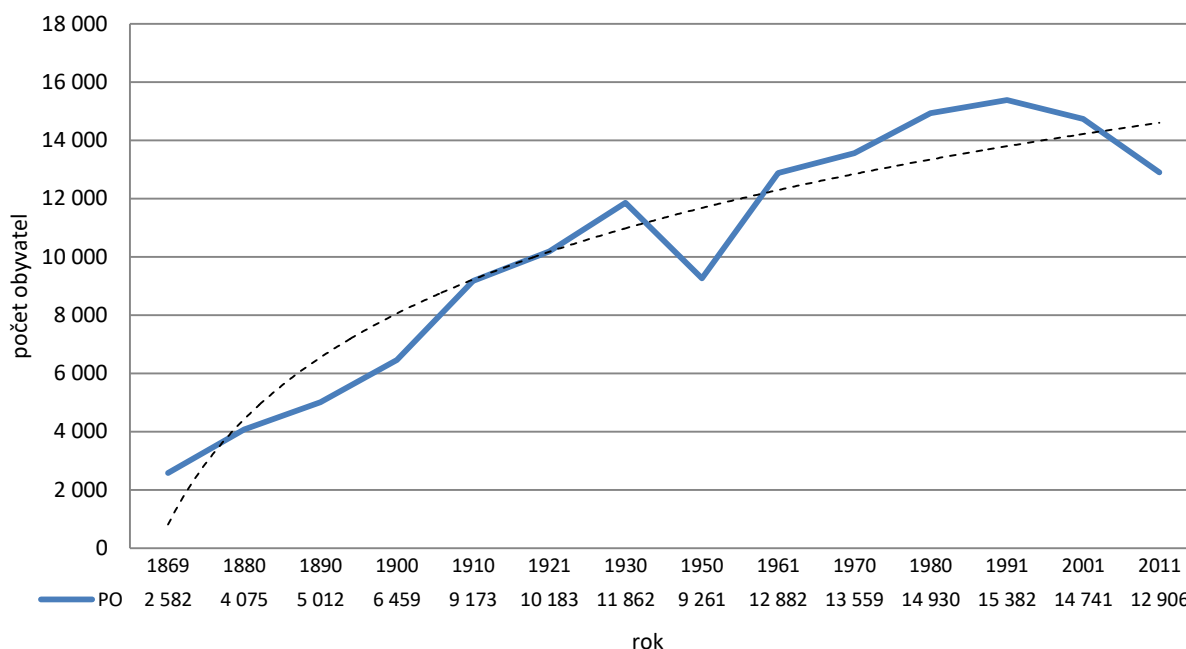
6.7. Sociodemografické podmínky

V posledních pěti letech došlo v Mariánských Lázních ze sociálně geografického pohledu k regresivnímu populačnímu vývoji, který se vyznačoval klesajícím počtem trvale žijících obyvatel, poklesem podílu obyvatel v produktivním věku a nárůstem průměrného věku. Stav obyvatel ve městě k 31. 12. 2016 činil 13 042. Dle pohlaví převažují ženy (6 888, tj. 52,8 %) nad muži (6 154, tj. 47,2 %). V produktivním věku (15–64 let) je 64 % populace. Průměrný věk činí 45 let – populace města je starší oproti republikovému průměru.

6.7.1. Demografická charakteristika města

Dlouhodobý populační vývoj

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Mariánských Lázních lze na základě relevantních dostupných dat sledovat od roku 1869, kdy poprvé na území ČR proběhlo sčítání obyvatel a domů.

Graf: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Mariánských Lázních v období 1869–2011 (ČSÚ)

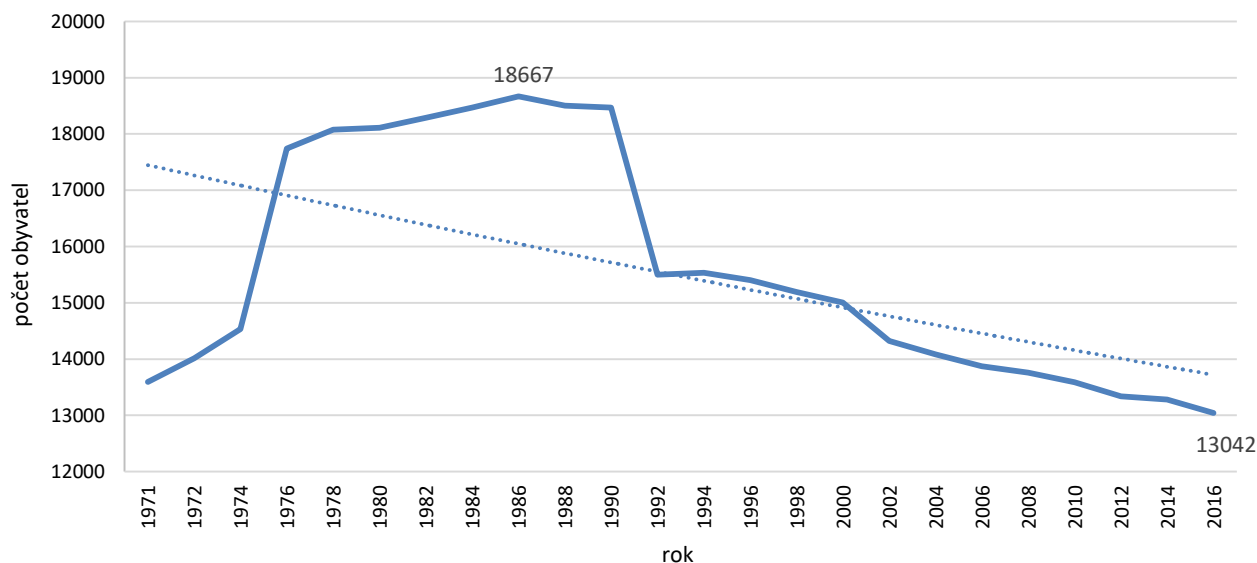
Uvedený graf odhaluje převažující progresivní trend populačního vývoje v dlouhodobém pohledu. Mezi lety 1869 a 1930 docházelo ve městě téměř ke kontinuálnímu výraznému růstu počtu trvale žijících obyvatel. K populačnímu úbytku došlo mezi sčítáními v letech 1930 a 1950, což lze uvést do souvislosti s průběhem II. světové války, která změnila demografické poměry v zasažené části Evropy. Mezi těmito lety poklesl počet trvale žijících obyvatel z 11 862 na 9 261, tedy téměř o 22 %.

V poválečném období však město zaznamenalo další významný populační růst. Během 50. let došlo k dosidlování pohraničí českým obyvatelstvem, a tak populace města znovu dynamicky rostla. V 2. polovině 20. století počet obyvatel výrazně narůstal, což souviselo se zvyšováním pracovních možností, rychlou bytovou výstavbou a územně správními změnami - v roce 1976 byly k Mariánským Lázním připojeny Valy, Malá a Velká Hleďsebe, Klimentov, Zádub- Závěšín, Ovesné Kladruhy, Milhostov, Vysočany, Vlkovice, Martinov a Kladská. V roce 1986 dosáhl počet obyvatel historického maxima 18 667. Výrazné snížení počtu obyvatel o skoro 3000 v křivce demografického vývoje mezi lety 1990 a 1991 je způsobeno odpojením těchto obcí od správního území města (zůstala jen osada Kladská). Od roku 1991 Mariánské Lázně provázela regresivní dvacetiletá fáze populačního vývoje, ve které se celková populační velikost města dále snižovala. Při posledním sčítání lidu, domů a bytů v r. 2011 bylo ve městě evidováno 12 906 trvale žijících obyvatel, což je nejméně od sčítání v r. 1961.

V celkovém pohledu zaznamenaly Mariánské Lázně v průběhu devatenáctého a dvacátého století významný populační rozvoj, narušený stěžejními událostmi ve vývoji české společnosti. Trend reprezentuje v grafu logaritmická křivka (přerušovaná čára), a v celkovém pohledu jej lze uvést do souvislosti s rozvojem lázeňství ve městě. Vývoj byl významně narušen II. světovou válkou, při které docházelo – zejména v příhraničních oblastech Česka – k vyhlazování. Následné pokračování populačního růstu města skončilo až v porevoluční fázi republikového vývoje, ve které dochází převážně k populačnímu úbytku.

Populační vývoj posledních 45 let

Níže uvedený graf poskytuje detailní pohled na vývoj počtu obyvatel ve městě Mariánských Lázních v období posledních 45 let. Směr populačního vývoje schematicky odhaluje v grafu spojnice trendu (přerušovaná čára).

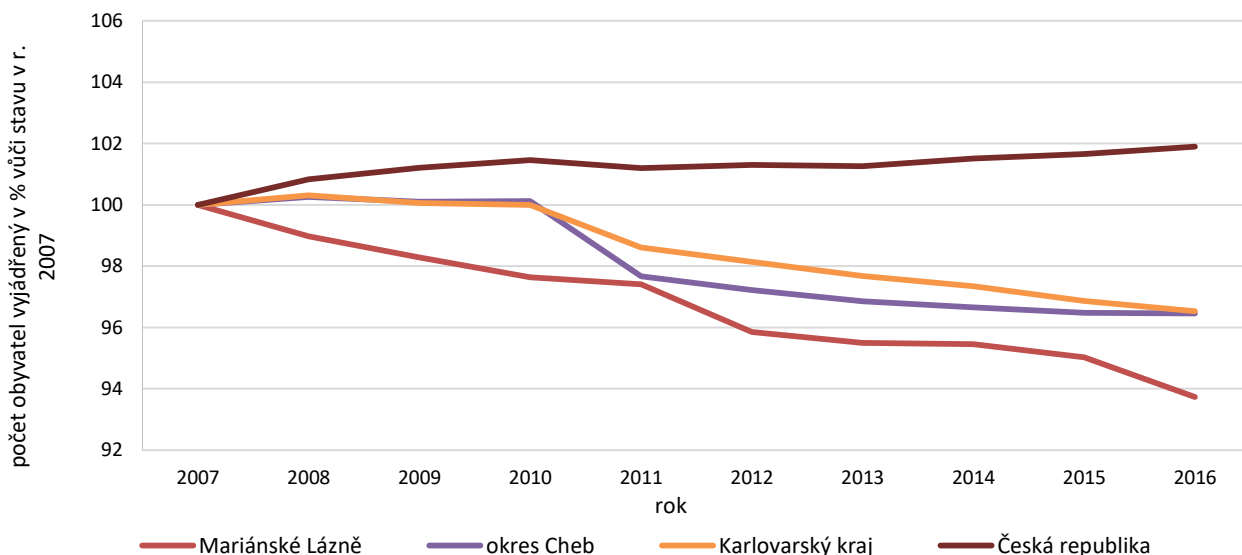
Graf: Vývoj počtu obyvatel ve městě Mariánské Lázně v období 1971–2016 (ČSÚ)

Populační velikost Mariánských Lázní se mezi lety 1971 a 2016 vyvíjela v několika etapách. Období 1971–1976 je charakteristické strmým populačním růstem, následovalo období nejvyšší populační velikosti města, přičemž mezi lety 1978 a 1990 počet obyvatel osciloval mezi 18 000 a 19 000.

Následný strmý populační propad byl způsoben zejména administrativními změnami, přičemž od města bylo odloučeno několik později samostatných obcí. Od roku 1992 až do současnosti pokračoval pozvolný pokles počtu obyvatel. Nejvyšší počet obyvatel v novodobé historii bez okolních (odloučených) obcí mělo město na konci roku 1994 (15 533).

V roce 2016 bylo v Mariánských Lázních evidováno 13 042 trvale žijících obyvatel (dle dat ČSÚ, k 31. 12.), tedy nejméně ve sledovaném období. Za posledních 22 let město ztratilo cca 2 500 obyvatel, což představuje 16 % tehdejšího počtu.

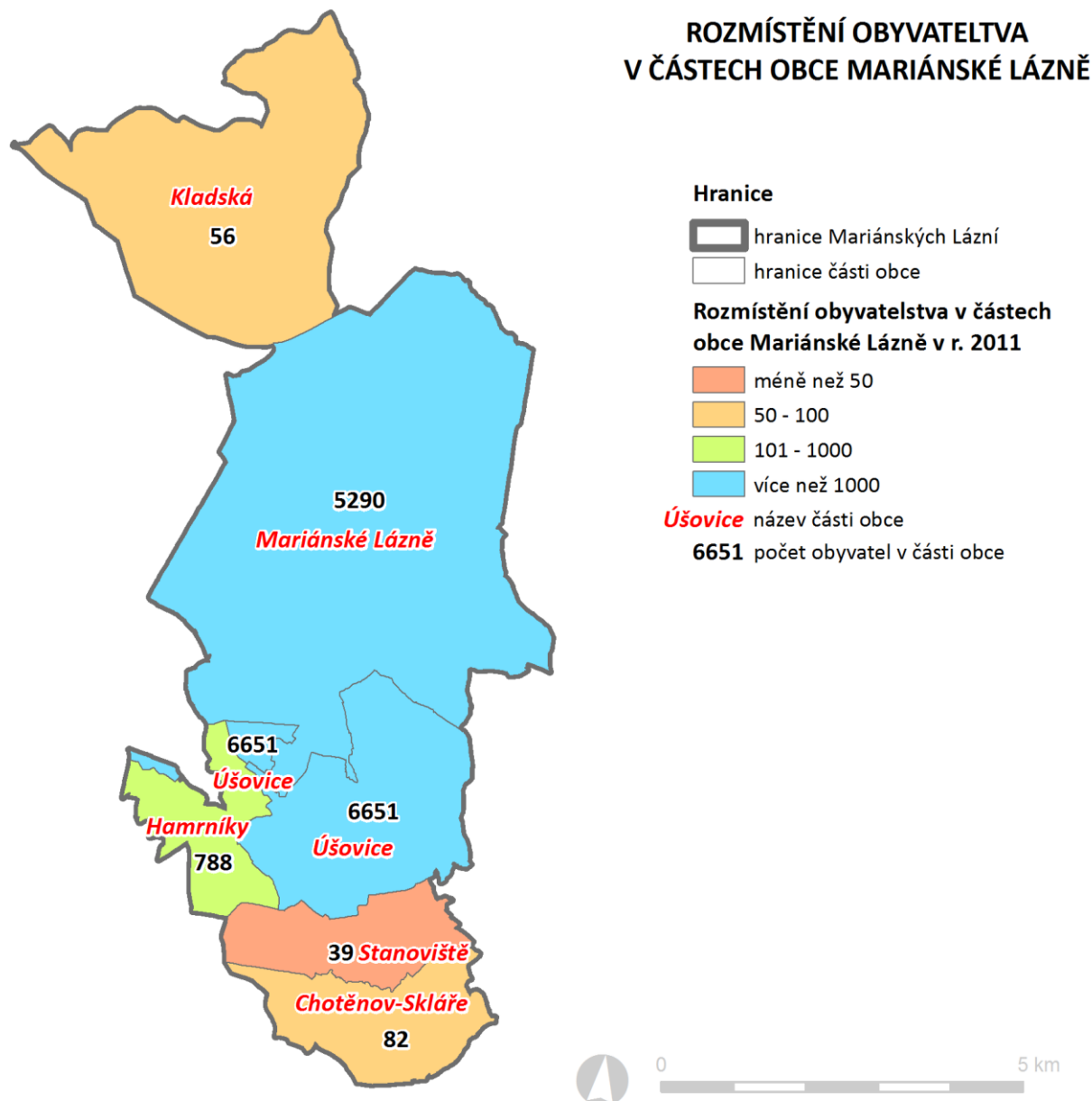
Pohled na územní srovnání populačního vývoje Mariánských Lázní s nadřazenými územně správními celky v uplynulých deseti letech poskytuje níže uvedený graf. Detailní data za Mariánské Lázně a celé Česko jsou uvedeny v následujícím grafu.

Graf: Vývoj počtu obyvatel v Mariánských Lázních a vyšších územně správních celcích v období 2007–2016 vyjádření v % vůči stavu v r. 2007 (ČSÚ)

Ve městě Mariánských Lázních se v posledním desetiletí snížil počet obyvatel o 6,3 %. Ve srovnání s celorepublikovým vývojem se jedná o protichůdný trend (v celé ČR populační nárůst o 1,9%). Tendence v populačním vývoji územně vyšších jednotek (okres Cheb, Karlovarský kraj) lze zaznamenat obdobné jako v řešeném území, v Mariánských Lázních je však tento vývoj nejzřetelnější. V Mariánských Lázních žilo k 31. 12. 2016 o 873 obyvatel méně než v roce 2007.

Dále uvedený obrázek graficky zobrazuje formou kartogramu rozmístění obyvatelstva Mariánských Lázní dle dat ze SLDB 2011 v jednotlivých částech obce.

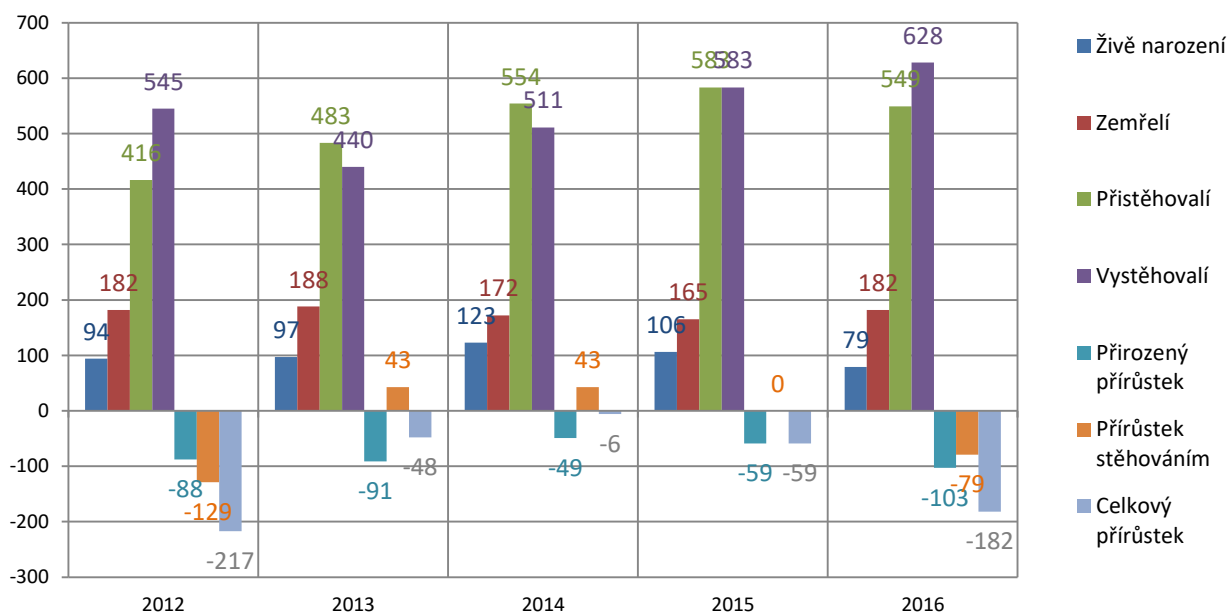

Obr.: Rozmístění obyvatelstva v částech obce Mariánské Lázně v r. 2011 (SLDB)

Nejvíce obyvatel bydlelo v roce 2011 v rámci správního území města Mariánských Lázní v části obce Úšovice (6 651). Značný počet trvale žijících obyvatel byl zastoupen také v těžišti města – v Mariánských Lázních (5 290). Nejmenšími sídly území jsou Stanoviště (39 obyvatel v r. 2011) a Kladská (56 obyvatel v r. 2011).

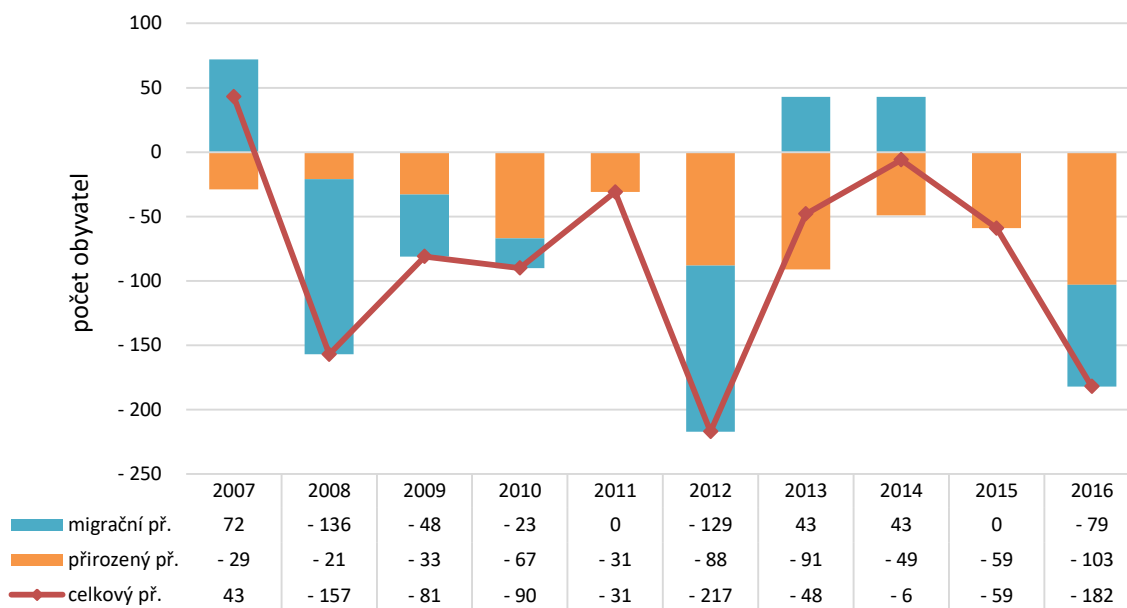
Pohyb obyvatelstva

Populační velikost každého správního celku je silně ovlivněna pohybem obyvatelstva, který je souhrnem sociodemografických proměnných, jimiž jsou počty živě narozených, zemřelých, přistěhovalých a vystěhovalých. Souhrnně je důležité sledovat ukazatele přirozeného a migračního přírůstku. Přírůstek přirozený představuje výsledek vztahu živě narozených po odečtení zemřelých, zatímco přírůstek migrační (také přírůstek stěhováním) je výsledkem počtu přistěhovalých po odečtení vystěhovalých. Vývoj přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva v Mariánských Lázních v posledních pěti letech zobrazuje dále uvedený graf.

Graf: Pohyb obyvatel v Mariánských Lázních v období 2012–2016 (ČSÚ)

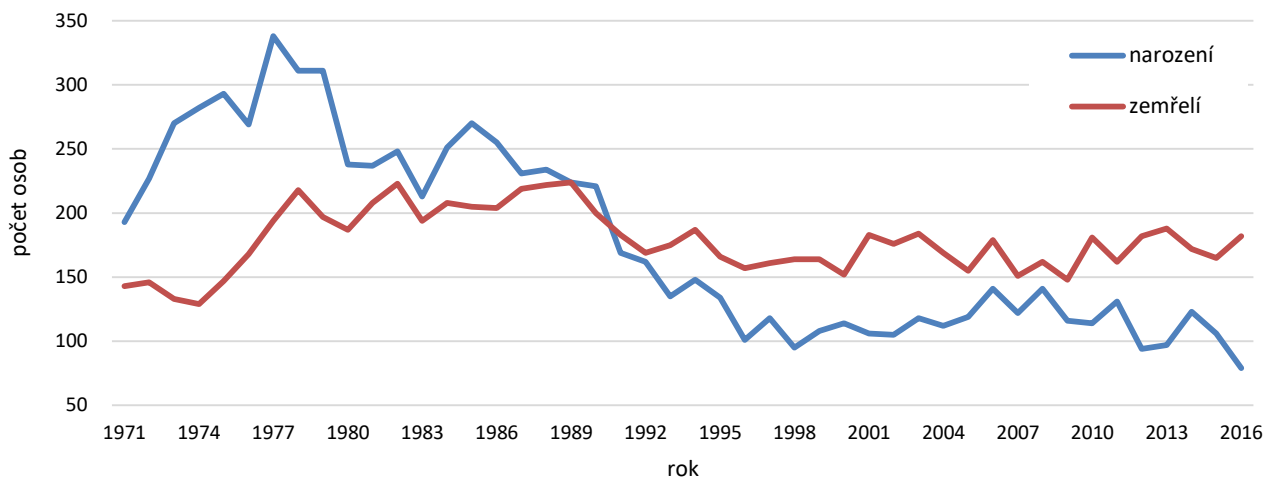
Z grafu je patrné, že počty přistěhovalých a vystěhovalých osob v uplynulých pěti letech byly obdobné, což má za výsledek převážně poměrně vyrovnaný migrační přírůstek. Výjimkou tvoří rok 2012, kdy počet vystěhovalých výrazněji přesáhl počet přistěhovalých osob. V celkovém pohledu tak měl významnější vliv na populační vývoj města přírůstek přirozený, který dosáhl v každém ze sledovaných let negativních hodnot. Vývoj těchto sledovaných ukazatelů v uplynulých deseti letech zobrazuje níže uvedený graf s tabulkou.

Graf: Vývoj pohybu obyvatelstva ve městě Mariánské Lázně v období 2007–2016 (ČSÚ)

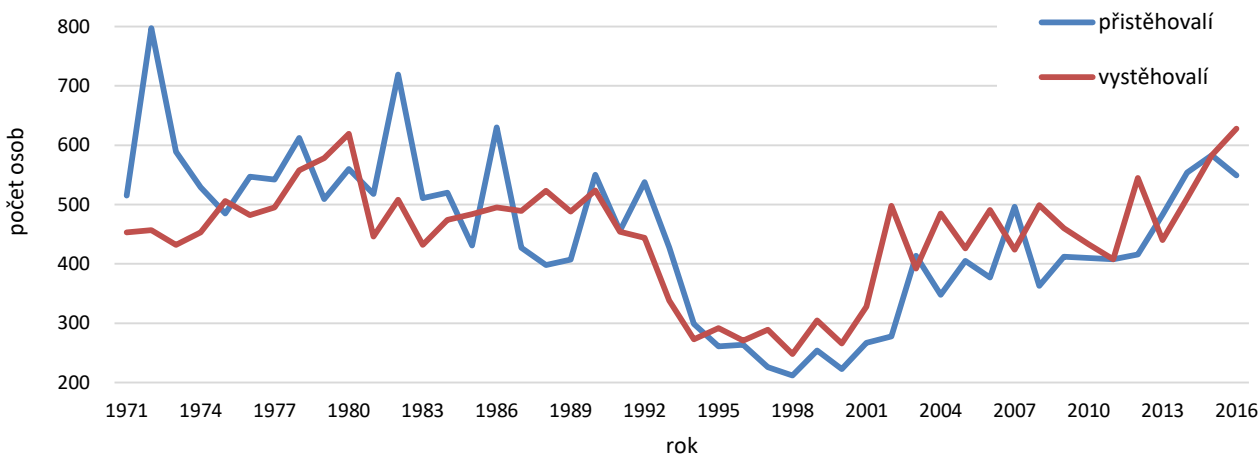
Z dat je zřejmé, že v uplynulých deseti letech se celkový přírůstek obyvatel pohyboval v záporných hodnotách. Jediným rokem sledovaného období, kdy v důsledku vysokého počtu přistěhovalých dosáhl celkový přírůstek kladných hodnot, byl rok 2007. V celkovém pohledu však byl negativní vývoj přirozeného přírůstku (vyšší počet zemřelých oproti živě narozeným) povětšinou umocňován převažujícím počtem vystěhovalých vůči přistěhovalým. Tento jev byl nejzřetelnější v roce 2012, kdy hodnota migračního přírůstku činila -129 a zároveň přirozený přírůstek dosáhl hodnoty -88, v celkovém součtu tak vlivem migrace a přirozené měny došlo k úbytku 217 osob.

Dále uvedené grafy poskytují detailnější pohled na vývoj přirozeného a migračního přírůstku v Mariánských Lázních v dlouhodobějším pohledu uplynulých 45 let.

Graf.: Vývoj přirozeného přírůstku ve městě Mariánské Lázně v období 1971–2016 (ČSÚ)

V úvodní dekádě sledovaného období docházelo k výrazné převaze narozených nad zemřelými. Tento jev je opodstatnitelný pronatalitními opatřeními, jež byla v české politice aplikována v 70. letech 20. století, a která podnítila růst porodnosti a tím i samotný přirozený přírůstek v následujících letech. Po „sametové“ revoluci v r. 1989 však celospolečenské změny zapříčinily naopak počátek trvalého poklesu porodnosti, způsobujícího stagnující přirozený přírůstek až úbytek. Tento vývoj také opodstatňuje převažující regresivní vývoj celkového přírůstku obyvatelstva v Mariánských Lázních, patrného z grafů pro období uplynulých deseti let. Obecně navíc nelze předpokládat výraznější zvýšení porodnosti ani v budoucích dekádách.

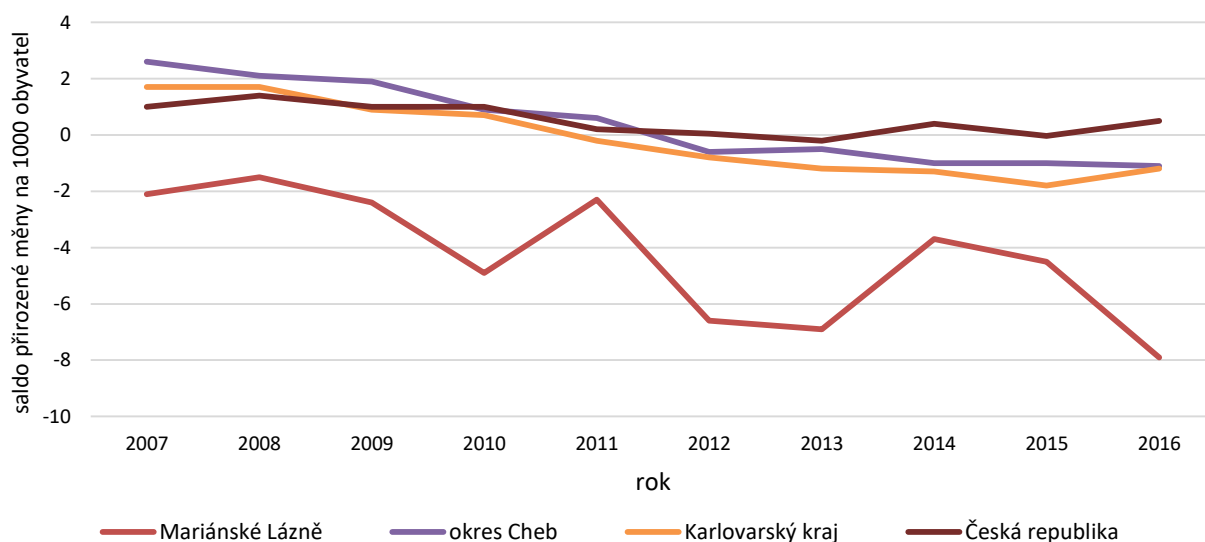
Graf.: Vývoj migračního přírůstku ve městě Mariánské Lázně v období 1971–2016 (ČSÚ)

V sedmdesátých letech 20. stol. víceméně převažoval v Mariánských Lázních počet přistěhovalých nad vystěhovalými. Tento vývoj spolu s vývojem přirozeného pohybu obyvatel umožnil populační růst města. Od 80. let minulého století do současnosti však počet vystěhovalých téměř kopíruje počet přistěhovalých. To vzhledem k dominanci přirozeného přírůstku, při zohlednění stále klesající fertility v Česku, do značné míry odůvodňuje stagnující až regresivní populační vývoj Mariánských Lázní v posledních letech.

Přirozená měna obyvatelstva

Ukazatel přirozené měny představuje základní demografickou charakteristiku, založenou na počtech narození a úmrtí. V důsledku dlouhodobé dominance počtu zemřelých nad narozenými dochází k populačnímu úbytku přirozenou měnou, což má za důsledek záporné hodnoty přirozeného přírůstku v Mariánských Lázních. Celorepublikový trend se naproti tomu nachází v kladných číslech, převážně okolo nuly. Přirozený přírůstek klesl v Mariánských Lázních z hodnoty -21 v roce 2008 na -103 v roce 2016. V tomto případě lze tedy hovořit o přirozeném úbytku obyvatel. Celkově došlo za celé sledované období (2007 - 2016) k přirozenému úbytku 542 obyvatel vlivem přirozené měny.

Srovnání vývoje tohoto ukazatele v Mariánských Lázních s vyššími územně správními celky poskytuje dále uvedený graf.

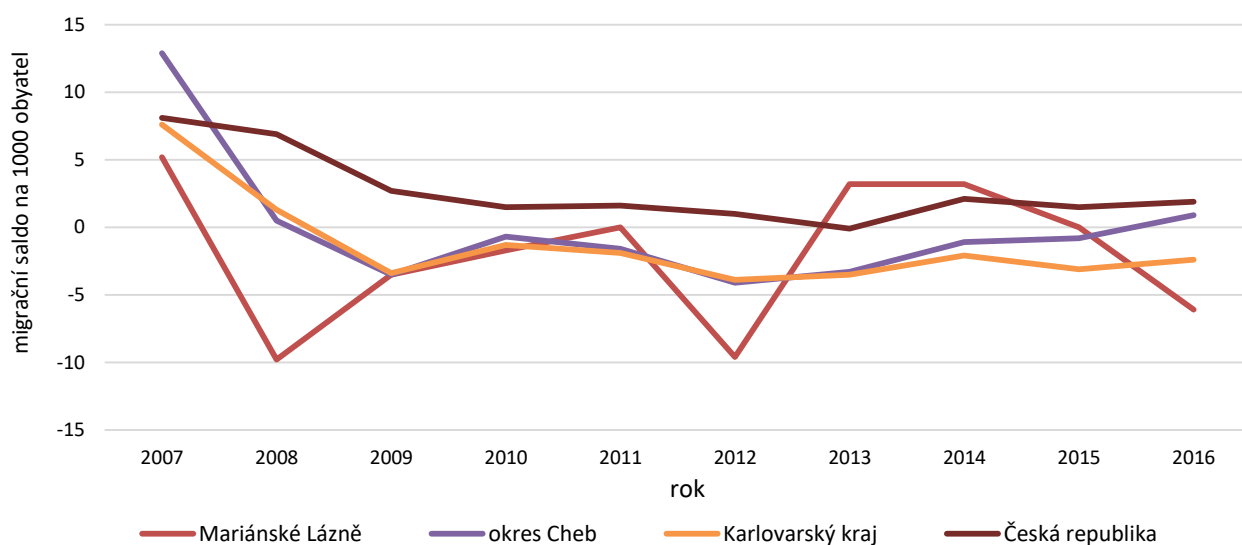
Graf: Saldo přirozené měny na 1000 obyvatel v časovém a územním srovnání

V celém okrese Cheb, podobně jako v Karlovarském kraji, lze sledovat obdobný trend jako v Mariánských Lázních, tedy úbytek obyvatel vlivem přirozené měny. Tento vývoj je zřetelný zejména po roce 2010 a v řešeném území je nejmarkantnější a vyznačuje se zde nejvýraznějšími odchylkami.

Migrace

Ve vývoji počtu obyvatel hraje významnou roli také mechanický pohyb obyvatelstva neboli migrace. Ve sledovaném období let 2007–2016 došlo k celkovému úbytku 4 507 obyvatel vlivem odstěhování.

Srovnání vývoje ukazatele migračního salda v Mariánských Lázních s vyššími územně správními celky poskytuje dále uvedený graf.

Graf: Migrační saldo na 1000 obyvatel v časovém a územním srovnání

Ve srovnání s vyššími územními jednotkami (okres, kraj) je zřejmý obdobný trend vývoje umělé migrace i v Mariánských Lázních, avšak s výraznějšími kolísavými projevy. Dochází k úbytku obyvatelstva vlivem stěhování. Výrazný úbytek byl identifikován v letech 2008 a 2009, což lze uvést do souvislosti s dopady světové finanční krize a odchodem obyvatelstva za pracovními příležitostmi do větších měst v důsledku nedostatečné nabídky lokálního pracovního trhu.

V celém sledovaném období byl přírůstek v Mariánských Lázních převážně nižší nežli v celém okrese Cheb i v Karlovarském kraji. V letech 2013 a 2014 je však vyšší nežli v celém Česku, kde hodnoty migračního salda vykazují stabilní přírůstek obyvatelstva. Na konci sledovaného období docházelo opět k výraznějšímu propadu míry migračního salda v Mariánských Lázních.

Věková struktura obyvatelstva

Průměrný věk obyvatelstva Mariánských Lázní se v posledních letech zvyšuje (2007 - 42,2 let, 2016 - 45 let). Postupné stárnutí obyvatelstva probíhá - obdobně jako v případě celého Česka - v důsledku přirozené měny obyvatelstva. Věková struktura obyvatel města je negativně ovlivňována zejména klesajícím podílem předproduktivní složky populace (0-14 let), přičemž ve srovnávaných městech (Poděbrady, Český Krumlov) je trend opačný (růst předproduktivní složky). Podrobné údaje o podílu osob v předproduktivním věku poskytuje níže uvedená tabulka:

území	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Mariánské Lázně	12,12	12,20	12,03	12,09	12,39	12,54	12,62	12,70	12,62	12,64
Poděbrady	12,89	13,26	13,59	13,80	14,16	14,55	14,91	15,28	15,59	15,94
Český Krumlov	14,76	14,56	14,33	14,53	14,59	14,78	15,02	15,29	15,49	15,76

Tab.: Podíl věkové skupiny 0–14 let v časovém a územním srovnání (ČSÚ)

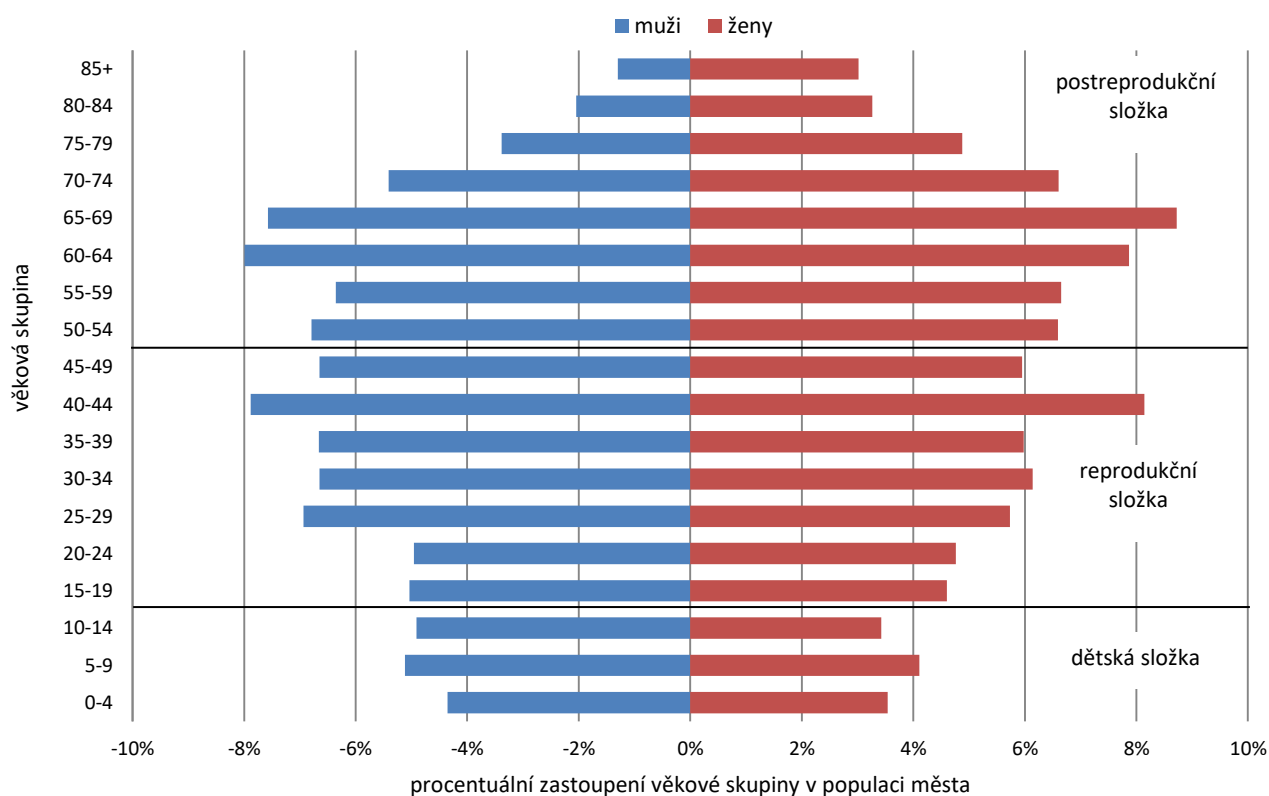
Níže uvedená tabulka zobrazuje pohled na detailní věkovou strukturu obyvatelstva ve městě Mariánských Lázních dle údajů ČSÚ k 31. 12. 2016:

věková skupina	celkem	muži	ženy
	13 042	6 154	6 888
0-4	512	268	244
5-9	598	315	283
10-14	538	302	236
15-19	627	310	317
20-24	633	305	328
25-29	822	427	395
30-34	832	409	423
35-39	822	410	412
40-44	1 046	485	561
45-49	819	409	410
50-54	872	418	454
55-59	849	391	458
60-64	1 034	492	542
65-69	1 067	466	601
70-74	788	333	455
75-79	544	208	336
80-84	351	126	225
85+	288	80	208

Tab.: Věková struktura obyvatelstva města Mariánské Lázně k 31. 12. 2016 (ČSÚ)

Nejpočetnější věkovou skupinou v Mariánských Lázních byli v roce 2016 obyvatelé ve věku 65–69 let, kteří tvoří téměř 8 % celkové populace města. Nejméně zastoupeni naopak byli lidé ve věku 85 let a více, kteří se na celkové populační velikosti města podíleli pouze ze 2 %.

Dále uvedený graf znázorňuje tzv. věkovou pyramidu, představující grafické znázornění věkové struktury (viz výše) obyvatelstva města. Na základě tohoto vyjádření lze určit typ věkové pyramidy, určující populační vývoj území v retrospektivním pohledu, přičemž zároveň znázorňují poměr mezi třemi základními složkami populace (dětí do věku 14 let, reprodukční složka 15–49 let a postreprodukční složka 50 a více let). Základními možnými podobami věkových pyramid jsou progresivní, stacionární a regresivní typ.

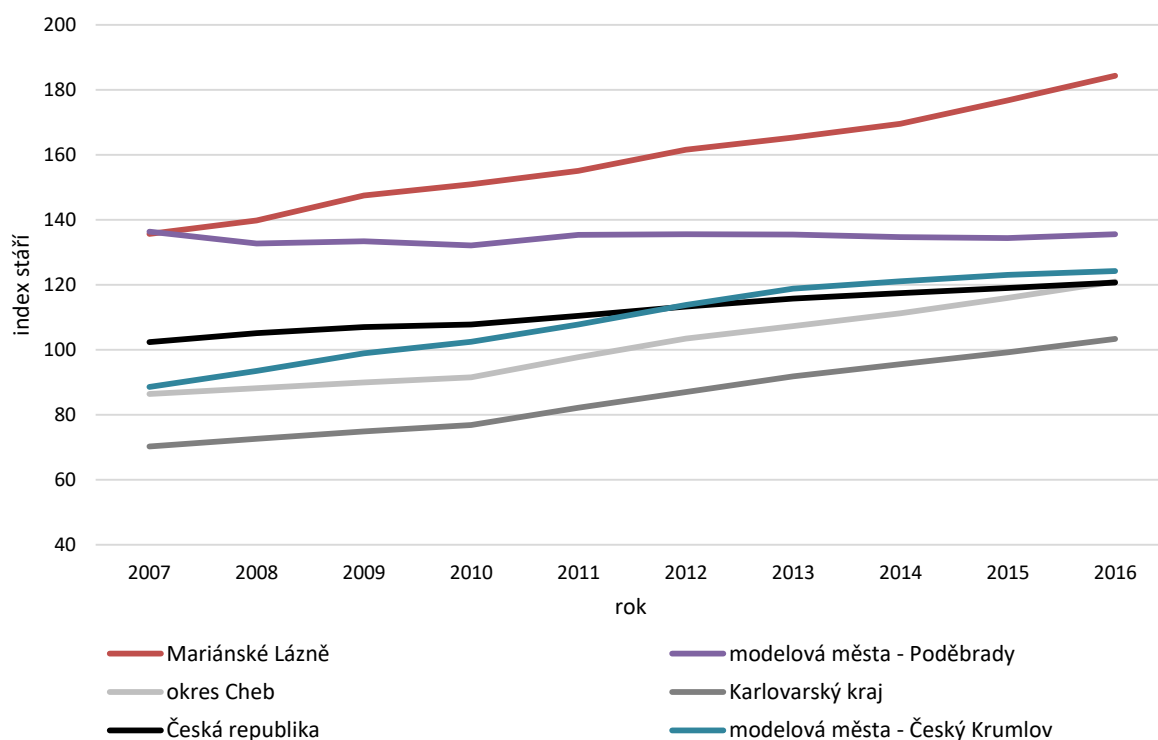

Tab.: Věková pyramida (struktura) obyvatelstva města Mariánské Lázně k 31. 12. 2016 (ČSÚ)

Věková pyramida populace Mariánských Lázní v roce 2016 se nejvíce podobá regresivnímu typu, v čemž nevybočuje z celorepublikového trendu. Tento typ pyramidy určuje „vymírající“ populaci, nejméně lidí se zde vyskytuje ve složce dětské populace. Nejvíce lidí se v regresivním typu vyskytuje zpravidla v postreprodukčním věku – nebo je na stejné úrovni s reprodukčním věkem – což odpovídá věkové struktuře města. Základna grafu je úzká a strany konvexní (vypouklé), z čehož plyne stabilní pokles nově narozených dětí a v delším období snižování počtu obyvatelstva.

Důsledky regresivního typu populační struktury města mohou být zejména stárnutí populace a zvyšování ekonomické zátěže na celé populaci. Tímto typem věkové struktury je zasažena v současnosti většina zemí západní a střední Evropy, včetně České republiky, přičemž Mariánské Lázně se tomuto trendu nevymykají.

Na negativní věkovou skladbu obyvatelstva Mariánských Lázní poukazuje rovněž tzv. index stárí, který představuje poměr zastoupení věkové skupiny 65+ vůči skupině 0-14. Mariánské Lázně se řadí rozložením věkové struktury k nejstarším městům v ČR. Tato skutečnost je zjevná z následujícího grafu, kde hodnoty indexu stárí v Mariánských Lázních nedosahují příznivějších hodnot vyšších územních jednotek ani srovnatelných modelových měst. Na základě poměrně stabilního trendu, kdy index stárí prudce stoupá, nelze do budoucna očekávat výraznou změnu ve smyslu optimalizace věkové struktury.

Tab.: Vývoj indexu stáří v období 2007–2016 v Mariánských Lázních v územním srovnání s modelovými městy a vyššími územně správními celky (ČSÚ)

Z grafu je zřejmé, že index stáří v modelových městech i vyšších územně správních celcích ve sledovaném období roste. Výjimkou je město Poděbrady, kde stagnuje, respektive se mírně snižuje, přesto se však nachází nad celorepublikovým průměrem. Nejvýraznější trend růstu indexu stáří lze pozorovat v Mariánských Lázních, kde významně roste podíl obyvatel v postproduktivním věku (65+ let). Zde se hodnota indexu stáří na začátku sledovaného období (r. 2007) pohybovala okolo 140, obdobně jako v Poděbradách. Zatímco v tomto středočeském městě se však hodnota mírně snížila, v Mariánských Lázních za uplynulých deset let narostla o více než 40 bodů. V celkovém pohledu je index stáří v řešeném území výrazně vyšší nežli v celém okrese Cheb a výrazněji v Karlovarském kraji.

Negativní dopad na věkovou strukturu obyvatelstva Mariánských Lázní má migrační i přirozené saldo. Vybrané aktuální demografické údaje města Mariánských Lázní a jejich srovnání s vyššími územně správními celky poskytuje dále uvedená tabulka.

území	počet obyvatel 2016 (k 31. 12.)	index vývoje 2007– 2016 v %	index stáří 2016	průměrný věk 2016	migrační saldo 2007-2016
Mariánské Lázně	13 042	93,73	184,3	45,0	-257
okres Cheb	91 837	97,98	121,0	42,2	-56
Karlovarský kraj	296 749	96,53	126,3	42,4	-3 783
Česká republika	10 578 820	101,90	120,7	42,0	283 314

Tab.: Vybrané demografické údaje za město Mariánské Lázně, okres Cheb, Karlovarský kraj a Česko (ČSÚ)

Průměrný věk populace v Mariánských Lázních je výrazně vyšší nežli český průměr (Mariánské Lázně – 45 let, Česko – 42 let), přičemž se během uplynulých deseti let zvýšil o 2,6 let. Dynamika růstu průměrného věku je v Mariánských Lázních také vyšší nežli je tomu u vyšších územně správních jednotek, jak ukazuje dále uvedená tabulka.

Oba výše uvedené faktory mohou v budoucnosti vést k urychlenému stárnutí populace města, a to zejména ve srovnání s celorepublikovými trendy.

území	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Mariánské Lázně	42,4	42,8	43,1	43,4	43,6	44,0	44,1	44,2	44,5	45,0
okres Cheb	39,4	39,5	39,8	40,1	40,6	41,0	41,2	41,5	41,8	42,2
Karlovarský kraj	39,6	39,8	40,1	40,4	40,9	41,2	41,5	41,8	42,1	42,4
Česká republika	40,3	40,5	40,6	40,8	41,1	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0

Tab.: Průměrný věk v Mariánských Lázních, okresu Cheb, Karlovarském kraji a Česku v období 2007–2016 (ČSÚ)

Z tabulky je zřejmé, že trend rostoucího průměrného věku se projevuje také v okrese Cheb a Karlovarském kraji, avšak z nižší výchozí hodnoty. V obou těchto územně správních jednotkách se za posledních deset let průměrný věk zvýšil obdobným způsobem jako v Mariánských Lázních, kde vývoj velmi úzce souvisí s trendem přirozeného přírůstu. Z toho vyplývá, že úroveň starší věkové složky populace je v případě Mariánských Lázní dlouhodobějším problémem. V celkovém pohledu lze pokračující zvyšování průměrného věku obyvatelstva města považovat za rizikové pro budoucí vývoj místní populace.

Předpokládaný budoucí demografický vývoj (zjednodušená demografická prognóza)

Vstupní hodnoty

- Demografická projekce krajů ČR do roku 2050
- Demografická struktura populace dané sídelní jednotky (obec)
 - Počet obyvatel k danému roku
 - Věková struktura obyvatel k danému roku
- Výpočet vývojových indexů pro krajskou demografickou projekci (*procentuální hodnoty pro každý rok = 2016 + n*)
- Vztahování vypočítaných vývojových indexů na určenou sídelní jednotku (výpočet hodnot pro každý rok na základě vývojového indexu v procentech)
- Stejný postup pro hodnoty věkové struktury

Výchozí hodnoty pro území města Mariánské Lázně

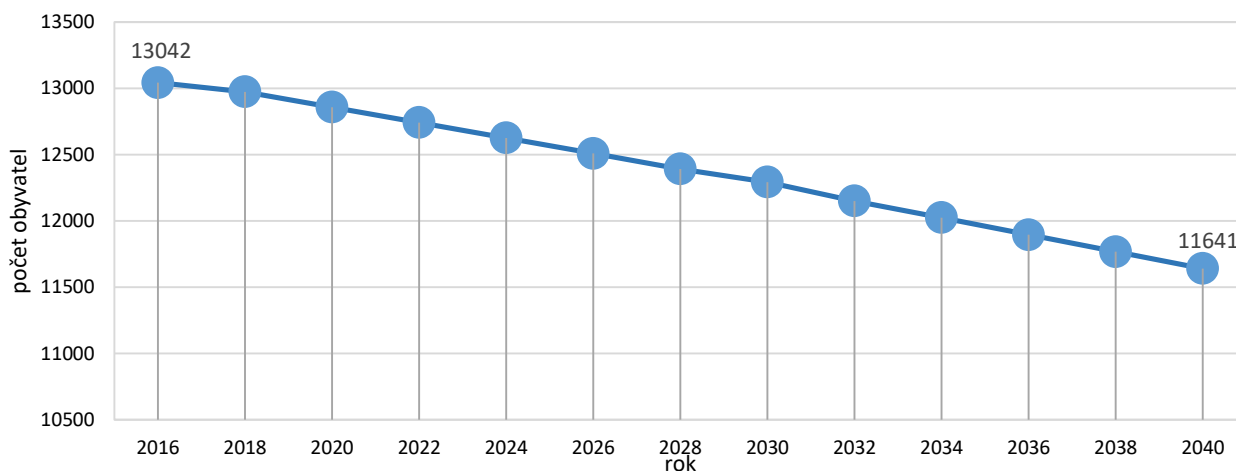
- Rok 2016 (počet obyvatel k 31. 12. 2016 = 13 042)
- Věková struktura (počet osob v jednotlivých věkových kategoriích)

Model výpočtu vychází pouze z přirozené změny obyvatelstva ve městě, nezahrnuje tedy mechanický pohyb obyvatelstva, který je obtížně předvídatelný a na podobu populačního vývoje může mít výrazný dopad.

Na základě uvedených východisek pro odborný odhad předpokládaného budoucího demografického vývoje města Mariánských Lázní byly vytvořeny predikce vývoje populační velikosti města a rozložení populace do jednotlivých věkových kategorií do roku 2040. Predikce znázorňují dále uvedené tabulky a grafy.

rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
počet obyvatel	13 042	13 031	12 973	12 916	12 858	12 800	12 742	12 684	12 626
rok	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
počet obyvatel	12 568	12 509	12 450	12 391	12 332	12 272	12 211	12 150	12 087
rok	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040		
počet obyvatel	12 024	11 960	11 896	11 832	11 768	11 704	11 641		

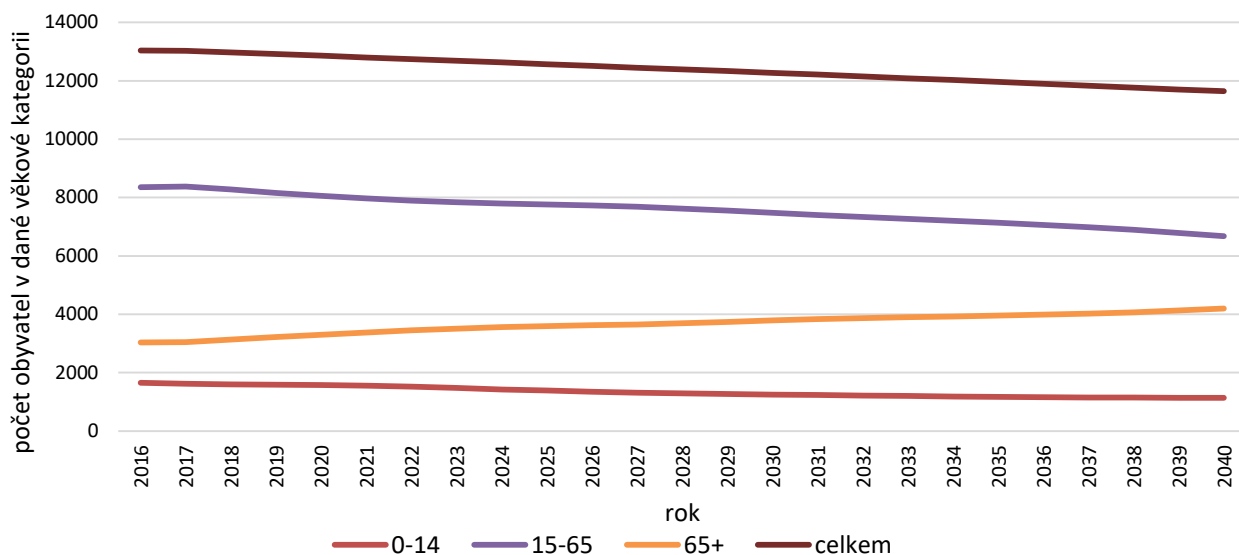
Tab.: Predikce populačního vývoje Mariánských Lázní do r. 2040 (bez migrace)

Graf: Predikce populačního vývoje Mariánských Lázní do r. 2040 (bez migrace)

věková kategorie	počet obyvatel v dané věkové kategorii v letech					
	2016	2020	2025	2030	2035	2040
0 - 14	1648	1571	1384	1249	1171	1135
16 – 65	8356	8060	7766	7474	7133	6679
65 +	3038	3300	3589	3793	3957	4193

Tab.: Předpokládaná věková skladba obyvatelstva Mariánských Lázní do r. 2040

Graf: Predikce populačního vývoje Mariánských Lázní do r. 2040 (bez migrace) s rozlišením věkových kategorií

Hlavní trendy očekávaného populačního vývoje Mariánských Lázní

- Stablní pokračující trend poklesu počtu obyvatel – v r. 2040 11 641 obyvatel
- Snižování počtu obyvatel ve věkových kategoriích 0 – 14 a 15 – 65 vlivem nástupu slabších populačních ročníků do reprodukčního věku a dále vlivem posunu věkové hranice porodnosti do vyšších kategorií (30+ let)

Predikce populačního vývoje Mariánských Lázní vychází z předpokladu zachování stávajícího socioekonomického vývoje města, přičemž je jedním z podkladů pro řešení Územního plánu. Územní plán Mariánské Lázně bude na stanovenou predikci reagovat – v souladu s požadavky Zadání ÚP, rozvojovou strategií místní samosprávy, nadřazenou ÚPD, cíli a úkoly územního plánování a dalšími požadavky, vyplývajícími ze stavebního zákona, a po zvážení územních a rozvojových předpokladů města se pokusí o zachování nebo zvrácení predikovaného populačního vývoje.

6.8. Bydlení, občanské vybavení a veřejná prostranství

Počet domů v Mariánských Lázních z dlouhodobého hlediska konstantně roste i přes nízkou intenzitu výstavby v uplynulém desetiletí. V r. 2011 bylo v území evidováno 1 475 domů. Významným jevem v rámci řešeného území je vysoké zastoupení bytových domů, které tvoří téměř polovinu z celkového domovního fondu města. Z hlediska stáří domovního fondu dominují stavby z období let 1920 až 1970. Kvalita bydlení je v Mariánských Lázních vysoká, zejména s ohledem na ukazatel průměrného počtu osob v jedné bytové jednotce, který je nižší vůči krajskému i celorepublikovému průměru.

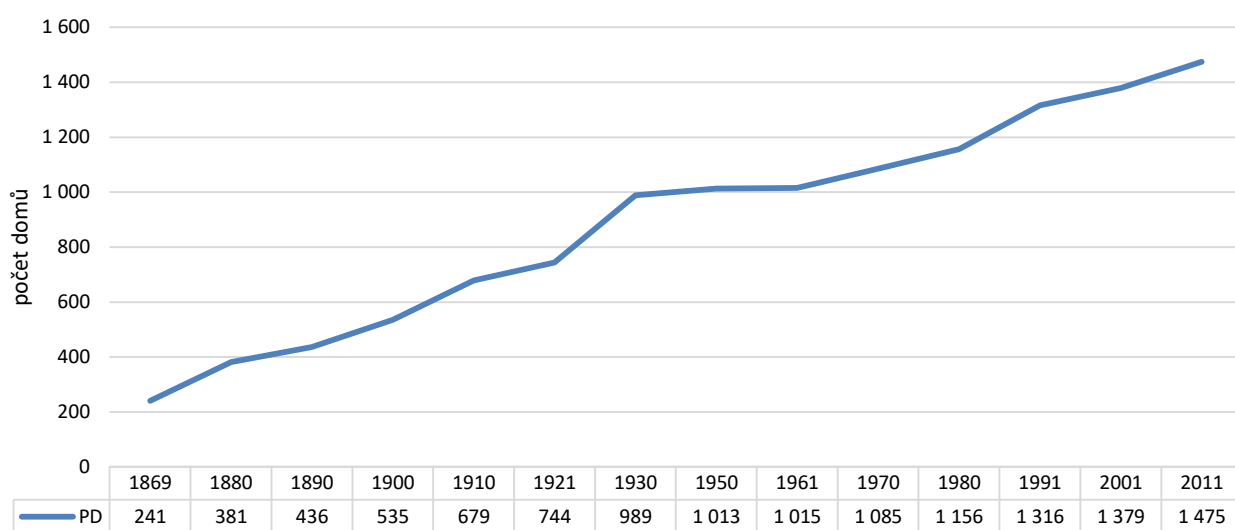
Mariánské Lázně poskytují služby lokálního až regionálního významu. Město je zcela soběstačné z hlediska dostupnosti zařízení občanské vybavenosti. V oblasti školství je množství a kapacita zařízení (MŠ, ZŠ, SŠ) dostačující, zhoršená je dostupnost z oddělených sídel. Ve městě chybí vysokoškolské vzdělávání. V oblasti zdravotnictví je stabilizována nemocnice, chybí však 24 hod. pohotovost. Naplněná je kapacita pobytových sociálních zařízení, do budoucna lze očekávat poptávku po navýšení kapacit pobytových zařízení i po volnočasových aktivitách seniorů. Ve městě se snižuje počet maloobchodníků a vznikají monofunkční komerční zóny. Pestrá je nabídka stravovacích i ubytovacích kapacit – jsou zastoupeny ubytovací zařízení všech kategorií (od kempů po 5* hotely), město má dobré zázemí pro kongresovou turistiku, vyhovující je dostupnost veřejných institucí i služeb pro ochranu obyvatel. Mariánské lázně disponují podmínkami pro množství sportovních aktivit (sportovní areály) a zařízeními pro trávení volného času. Pozitivum města jsou také stabilní kulturní základna (pravidelné akce, festivaly) a zlepšující se program pro mladší obyvatele (Švihák).

Veřejná prostranství v rámci centra města vycházejí z historického vývoje města. Významná je krajinná a přírodní osa Úšovického potoka obklopeného udržovaným anglickým parkem procházejícím celým městem. Uvnitř města je nadprůměrné množství významných a rozsáhlých ploch veřejné zeleně – parky, hřbitov. Negativní jsou bariéry v území – železniční trať, plochá dráha, zahrádkářské kolonie, velkoplošné výrobní areály; neprostupný je Úšovický potok od Úšovic do Chotěnova pro pěší a cyklisty.

Vývoj počtu domů a bytů

Vývoj počtu domů v Mariánských Lázních z dlouhodobého hlediska konstantně roste. Vliv na rostoucí počet domů měly mimo jiné administrativní změny v území. V období 1930–1961 počet domů stagnoval okolo 1 000, což lze uvést do souvislosti s probíhající II. světovou válkou, která utlumila rozvoj výstavby.

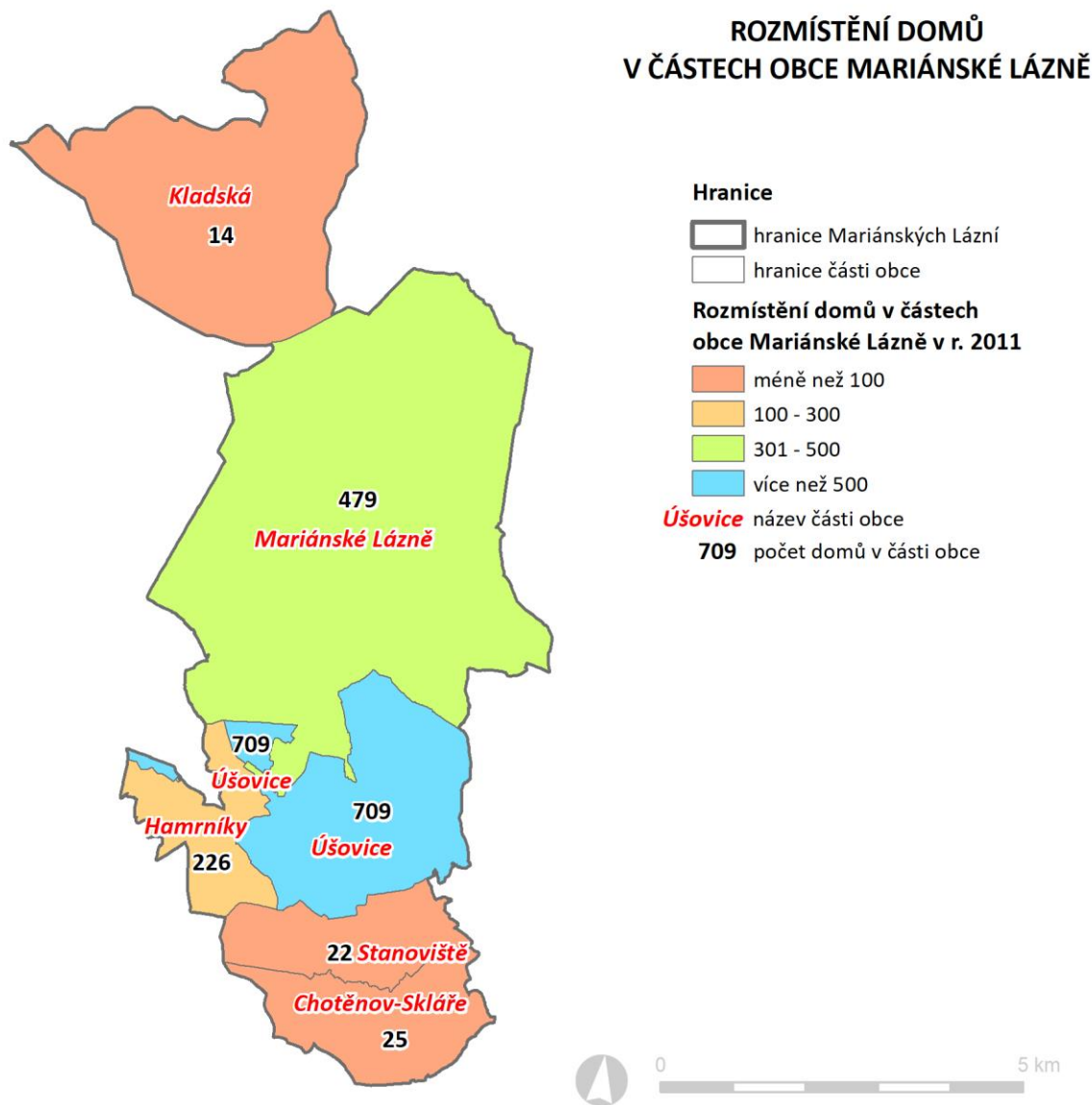
V úvodu sledovaného období bylo v území evidováno 241 domů. Při posledním sčítání v r. 2011 bylo zaznamenáno 1 475 domů. Údaje o dlouhodobém vývoji počtu domů v Mariánských Lázních poskytuje níže uvedený graf s tabulkou.

Graf: Dlouhodobý vývoj počtu domů v Mariánských Lázních v období 1869–2011 (ČSÚ, SLDB)

K nárůstu počtu domů na území Mariánských Lázní docházelo i přes demografický pokles či stagnaci. Tento fakt lze přisuzovat zejména trendům snižování míry nechtěného soužití a snižování počtu lidí v jedné domácnosti, či zvyšující se oblibě rodinné rekreace. S ohledem na stávající trendy bydlení lze do budoucna očekávat rostoucí požadavky na výstavbu objektů k bydlení.

Dále uvedený obrázek graficky zobrazuje formou kartogramu rozmístění počtu domů v Mariánských Lázních dle dat ze SLDB 2011 v jednotlivých částech obce.

Obr.: Rozmístění domů v částech obce Mariánské Lázně v r. 2011 (SLDB)

Největší počet domů byl v roce 2011 v rámci správního území města Mariánských Lázní evidován v části obce Úšovice (709). Vysokým počtem domů disponuje také část obce Mariánské Lázně (479). Nejmenšími sídly území, co do počtu domů, jsou Kladská (14 domů v r. 2011) a Chotěnov-Skláře (25 domů v r. 2011).

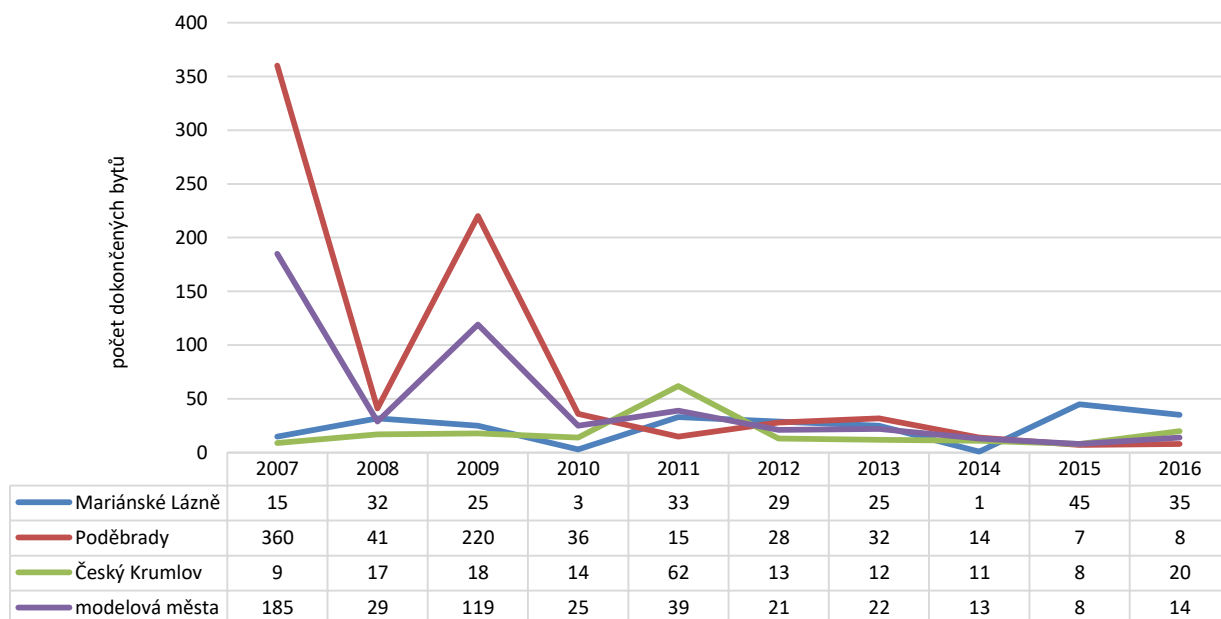
Níže uvedená tabulka poskytuje údaje o počtu dokončených bytů v Mariánských Lázních v období uplynulých deseti let. Celkem bylo v řešeném území mezi lety 2007 a 2016 vystavěno 243 bytů, z toho pouze 19 v rodinných domech. Výstavba bytových domů poskytla ve sledovaném období výrazně vyšší kapacitu.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet dokončených bytů celkem	15	32	25	3	33	29	25	1	45	35
z toho v rodinných domech	1	1	4	3	3	1	2	1	3	-
z toho v bytových domech	14	31	-	-	11	27	-	-	42	35

Tab.: Vývoj počtu dokončených bytů v Mariánských Lázních v období 2007–2016 (ČSÚ)

Nejvíce se v řešeném území v rámci sledovaného období stavělo v r. 2015, kdy bylo realizováno 45 bytů, z toho 3 v rodinných domech a 42 v bytových domech. Naopak nejnižší tempo výstavby bylo zaznamenáno v r. 2014, kdy byl realizován pouze 1 rodinný dům.

Územní srovnání tempa výstavby v Mariánských Lázních a v modelových městech (řádek „modelová města“ představuje průměr hodnot z modelových měst Poděbrad a Českého Krumlova) poskytuje dále uvedený graf s tabulkou.

Graf: Vývoj počtu dokončených bytů v územním srovnání v období 2007–2016 (ČSÚ)

Mariánské Lázně jsou charakteristické poměrně stabilní (mimo rok 2010 a 2014) nízkou intenzitou výstavby, která se v posledních dvou letech mírně zvýšila. Dlouhodobě nízká intenzita výstavby může prohlubovat úbytek obyvatel přirozenou, ale i umělou měnou. Obdobným vývojem je charakteristické také srovnávané město Český Krumlov. U Poděbrad jsou naopak zřetelnější výraznější odchylky.

Při hodnocení vývoje počtu bytů je nezbytné zohlednit tzv. odpad bytů, který v dotčeném území představuje zejména slučování bytů a změna využití bytů. Sloučení bytů lze předpokládat v rodinných domech s počtem bytů vyšším než 1, případně také v bytových domech, za účelem zvýšení kvality bydlení z třígeneračního na dvougenerační a zvětšení celkové obytné plochy. Změna využití bytů může v řešeném území spočívat také v konverzi obytných rodinných domů na rekreační objekty, případně jejich využití pro podnikání.

Stav bytového a domovního fondu

Dle posledního SLDB, které proběhlo v r. 2011, bylo v řešeném území evidováno celkem 1 475 domů, z nichž bylo 655 bytových, 740 rodinných a 80 ostatních budov. Nejvíce domů v Mariánských Lázních disponuje 1 bytem, časté jsou také domy s počtem bytů 5–9, jak ukazují data následující tabulky.

domy celkem	domy s počtem bytů 1	domy s počtem bytů 2	domy s počtem bytů 3	domy s počtem bytů 4	domy s počtem bytů 5–9	domy s počtem bytů 10–19	domy s počtem bytů 20–49	domy s počtem bytů 50 a více
1 475	542	254	65	60	321	191	28	1

Tab.: Počet bytů v domech v Mariánských Lázních v r. 2011 (SLDB)

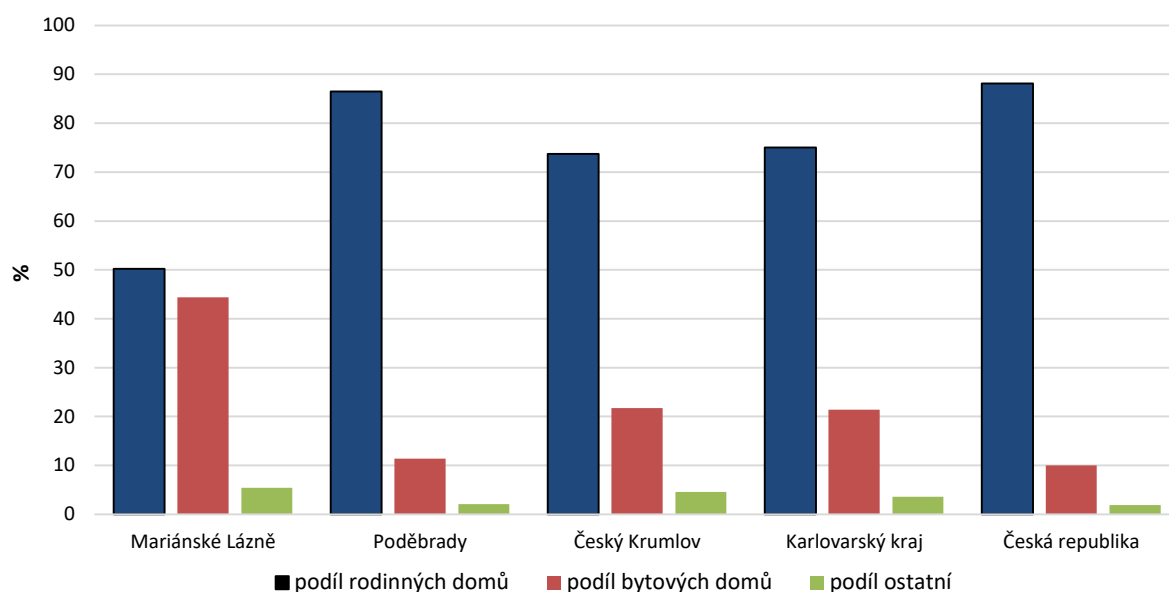
V Mariánských Lázních je v porovnání s modelovými městy o cca 30 % menší podíl rodinných domů na celkovém počtu domů. Podíl zastoupení rodinných a bytových domů v Mariánských Lázních je víceméně vyrovnaný. Důvodem je zejména rozsáhlá převažující kompaktní zástavba v historickém centru, která prostupuje celým městem a převažuje nad drobnou zástavbou rodinných domů, dále pak sídliště vystavěná v 60. – 80. letech minulého století. Dalším důvodem může být také zpomalení výstavby rodinných domů po roce 1989, kdy byla investory preferována výstavba rodinných domů spíše v okolních menších obcích.

Údaje o domovním a bytovém fondu dle dat SLDB 2001 a 2011 v Mariánských Lázních a jejich porovnání s modelovými městy poskytuje dále uvedená tabulka.

obec	rok	domy celkem	domy celkem						domy obydlené
			z toho RD	%	z toho BD	%	ostatní	%	
Mariánské Lázně	2001	1 379	663	48,1	613	44,5	103	7,4	1 300
	2011	1 475	740	50,2	655	44,4	80	5,4	1 358
Poděbrady	2001	2 874	2 529	88,0	285	9,9	60	2,1	2 524
	2011	3 093	2 675	86,5	352	11,4	66	2,1	2 738
Český Krumlov	2001	1 772	1 303	73,5	406	22,9	63	3,6	1 607
	2011	1 912	1 409	73,7	415	21,7	88	4,6	1 649

Tab.: Vybrané údaje o domovním fondu v územním srovnání (SLDB 2001 a 2011)

Graf níže uvádí srovnání podílu rodinných a bytových domů v Mariánských Lázních, v modelových městech a v nadřazených územně správních celcích.

Graf: Podíl bytových a rodinných domů a ostatních budov v územním srovnání (SLDB 2011)

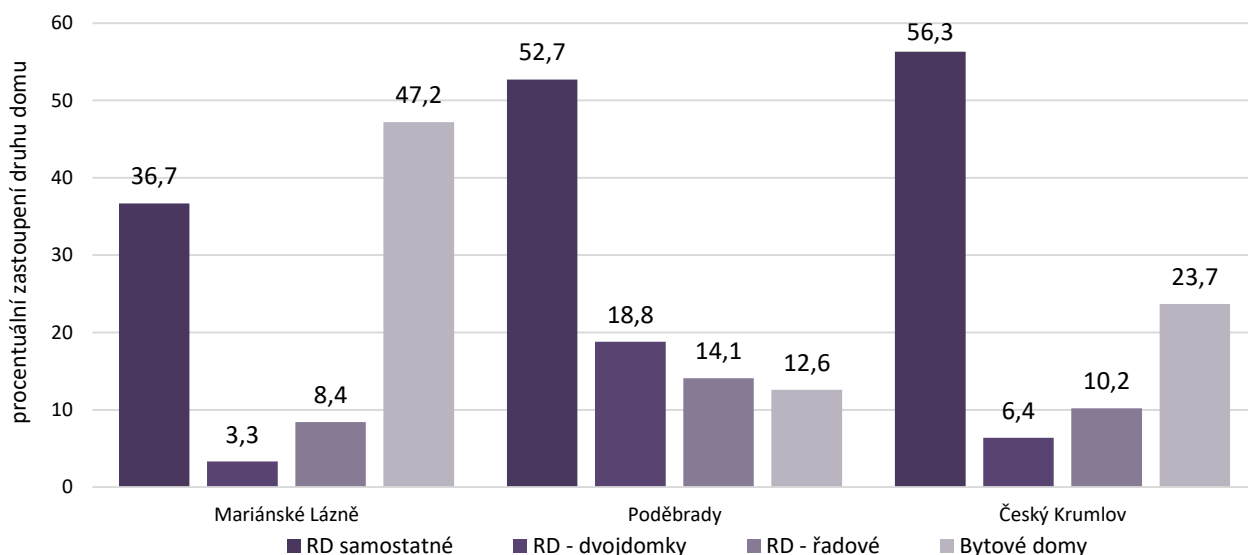
V Mariánských Lázních je výrazně vyšší zastoupení bytových domů v porovnání s modelovými městy i s průměry Karlovarského kraje a republikovým. Podíl bytových domů se v řešeném území téměř vyrovná zastoupení rodinných domů, což lze v celorepublikovém měřítku považovat za unikátní jev. Z celkového počtu osob v bytech (12 535) žije pouze 2 175 (17 %) v rodinných domech (dle SLDB 2011).

Typologii obydlených domů v Mariánských Lázních a ve srovnávaných městech představuje dále uvedená tabulka.

obec	rok	obydlené domy s byty celkem	z toho							
			RD - samost.	%	RD -dvojdomky	%	RD - řadové	%	BD	%
Mariánské Lázně	2011	1 354	497	36,7	45	3,3	117	8,4	639	47,2
Poděbrady	2011	2 734	1 442	52,7	513	18,8	386	14,1	345	12,6
Český Krumlov	2011	1 648	927	56,3	106	6,4	168	10,2	390	23,7

Tab.: Struktura obydlených domů podle druhu domu v územním srovnání (SLDB 2011)

V Mariánských Lázních převažují obdobně jako ve srovnávaných městech v rámci individuálního bydlení samostatné rodinné domy. Nejméně zastoupenou skupinou druhu domů jsou v řešeném území dvojdomky (3,3 % podílu z počtu obydlených domů), obdobně jako v Českém Krumlově, v němž je zároveň obdobné zastoupení řadových domů. Struktura domovního fondu v Poděbradách se výrazněji liší, přičemž zde dvojdomky převažují nad řadovými i bytovými domy. Nejmarkantnějším rozdílem mezi uvedenými městy je již diskutovaný počet bytových domů, viz graf níže.

Graf.: Struktura obydlených domů podle druhu domu v územním srovnání (SLDB 2011)

V následujících tabulkách je uvedena obydlenost domovního a bytového fondu v Mariánských Lázních.

územní jednotka	rok	počet obyvatel celkem (bydlících v bytech)	počet obydlených bytů			
			v RD	v BD	ostatní	celkem
Mariánské Lázně	2001	14 741	780	5 120	90	5 990
	2011	12 535	839	4 869	104	5 812
Poděbrady	2001	13 116	2 598	2 484	69	5 151
	2011	13 774	2 780	2 956	80	5 816
Český Krumlov	2001	14 291	1 415	3 977	61	5 453
	2011	13 026	1 474	3 954	65	5 493

Tab.: Přehled vybraných údajů z ČSÚ vypovídajících o velikosti a kvalitě bytového fondu v Mariánských Lázních (Zdroj: ČSÚ)

Pozn.: V tabulce jsou zavádějící údaje ohledně vývoje počtu obydlených bytů ve městě - počet obydlených bytů se ve skutečnosti nesnížil; v rámci SLDB 2001 bylo počítáno s trvale obydlenými byty (např. bez započtení přechodného bydlení, rekreačních objektů nevyčleněných z bytového fondu apod.), zatímco v SLDB 2011 byly zahrnuty obvykle obydlené byty.

V Mariánských Lázních bylo v roce 2011 dle SLDB evidováno celkem 1 354 obydlených domů s celkovým počtem 6 567 bytů, z nichž je obvykle obydleno 5 812. Neobydlených domů bylo 117, což představuje 7,9 % z celkového počtu domů. Neobydlených bytů bylo 925, tedy 13 % celkového počtu bytů. Největší část neobydlených bytů se nachází v bytových domech (735), pravděpodobně se v malé míře jedná o starší byty v panelových domech nevyhovující současným požadavkům na kvalitu bydlení, většinu neobydlených bytů ale tvoří neobydlené starší činžovní domy v centru (dle současného stavu nevyhovující pro bydlení a určené ke kompletní rekonstrukci), případně také byty v držení zahraničních vlastníků a byty účelově pronajímané turistům.

domovní fond		domy celkem	byty celkem
		1 475	6 737
z toho obydlené (obvykle)		1 358	5 812
z toho neobydlené (obvykle)		117	925
důvod neobydlenosti	změna uživatele	2	13
	využívané k rekreaci	6	23
	přestavba domu	4	24
	dosud neobydlen po kolaudaci	1	.
	pozůstalostní nebo soudní řízení	1	.
	nezpůsobilé k bydlení	4	14
	jiný důvod	95	.

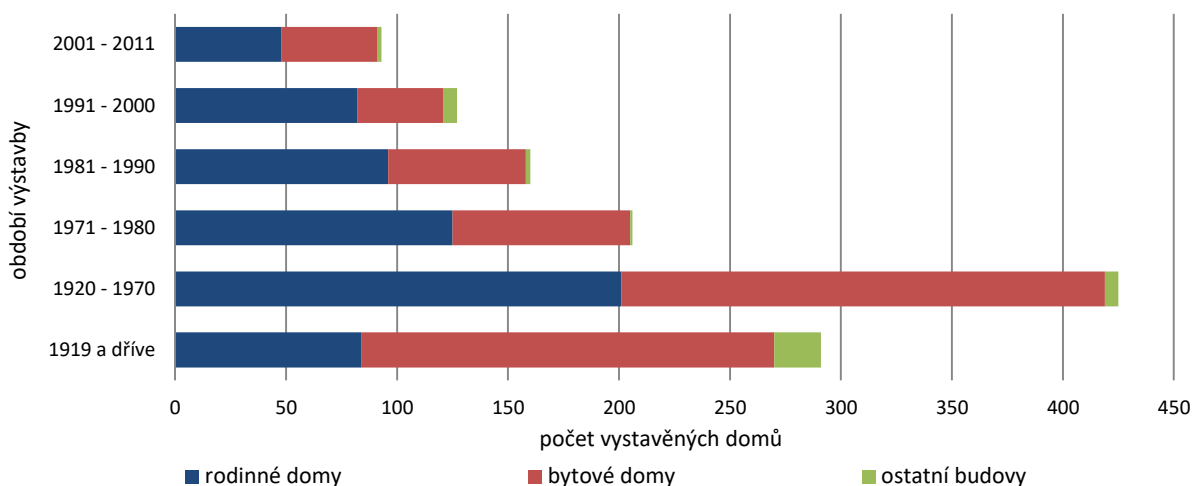
Tab.: Údaje o obydlenosti domů a bytů v Mariánských Lázních v r. 2011 (SLDB)

Z dále uvedené tabulky, jež uvádí údaje o počtu osob v jedné bytové jednotce, je zřejmé, že téměř 33 % bytů v Mariánských Lázních je obýváno pouze jednou osobou a 27 % bytů obývajících dvě osoby. Naopak jsou ve městě pouze 4 % domácností s více než pěti osobami.

bytů celkem	počet osob v bytě					
	1	2	3	4	5	6-30
6 737	2 207	1 825	918	598	158	106

Tab.: Počet osob v bytech v Mariánských Lázních v r. 2011 (SLDB)

Údaje o stáří domovního fondu v Mariánských Lázních poskytuje dále uvedený graf a následující tabulka dle dat SLDB 2011:

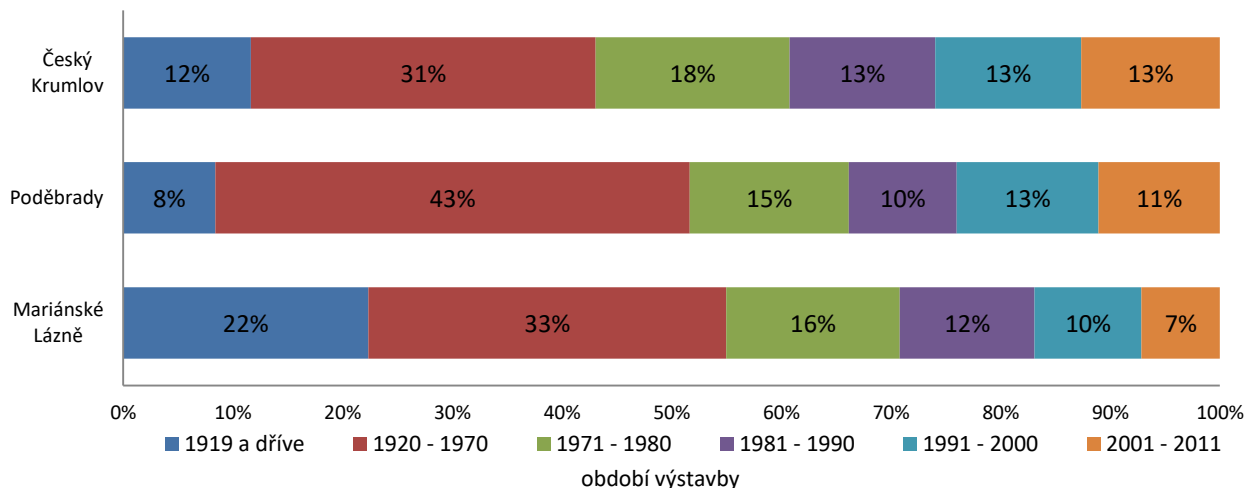
Graf: Domovní fond v Mariánských Lázních dle období výstavby nebo rekonstrukce domu a druhu budovy (SLDB 2011)

období výstavby	1919 a dříve	1920 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2011
počet vystavěných domů	291	425	206	160	127	93

Tab.: Domovní fond v Mariánských Lázních dle období výstavby nebo rekonstrukce domu (SLDB 2011)

Dle stáří převažují v řešeném území domy z období výstavby 1920–1970. Toto období je ve srovnání s ostatními výrazně delší, což do jisté míry odůvodňuje nejvyšší počet realizovaných staveb. Za období 50 let (1920–1970) se však vystavělo pouze 425 budov, v průměru tedy 42,5 za rok, což je výrazně méně nežli v ostatních sledovaných desetiletích. Tuto skutečnost lze dát do souvislosti s II. světovou válkou a poválečným celospolečenským vývojem, kdy byla výstavba omezena. Proto nelze srovnání jednotlivých etap považovat za jednoznačně validní. Z grafu je zřejmý regresivní vývoj od roku 1971 do současnosti, kdy lze mezi sledovanými obdobími sledovat rovnoměrný ústup výstavby.

Při pohledu na zastoupení rodinných a bytových domů je zajímavá zejména dominance bytových domů ve starších sledovaných obdobích. Od roku 1971 se poměr převážil ve prospěch rodinných domů. Při srovnání s vývojem výstavby v modelových městech je zřejmá ojedinělost převahy bytových domů vůči rodinným v Mariánských Lázních. Územní srovnání stáří domovního fondu (dle podílů na celku) v Mariánských Lázních a v modelových městech poskytuje níže uvedený graf.

Tab.: Podíl domů v Mariánských Lázních a v modelových městech dle období výstavby nebo rekonstrukce domu (SLDB 2011)

Struktura domovního fondu dle období výstavby v Mariánských Lázních je obdobná jako v modelových městech. Přírůstky v rámci bytového fondu od roku 1920 do roku 2000 probíhaly v Mariánských Lázních víceméně s obdobnou dynamikou jako v modelových městech. Zřejmá je významnější tempo výstavby v Poděbradech v období 1920–1970. Toto období je s ohledem na svůj rozsah nejvýznamnější také pro řešené území a druhé srovnávané město – Český Krumlov.

V Mariánských Lázních jsou ve srovnání s modelovými městy zřetelněji zastoupeny nejstarší budovy z období výstavby před rokem 1919. Při pohledu na počet bytů je zřejmým rozdílem oproti modelovým městům v případě Mariánských Lázní silná bytová výstavba v budovách z období do roku 1919 (1 141 bytů), jejichž četnost je zhruba 4násobná oproti modelovým městům.

Výstavba v dekádě od roku 1971 byla pro Mariánské Lázně charakteristická především rozvojem bydlení sídlištního charakteru (celkem přibýlo mezi lety 1971 a 1980 1 160 bytů). Poslední sledované období výstavby (2001–2011) je nejméně zastoupené ve všech sledovaných městech, avšak v řešeném území je trend úpadku výstavby nejzřetelnější.

Kvalita bydlení

Kvalita bytového fondu má vliv na atraktivitu sídel pro bydlení, s čímž souvisí možný příchod nových obyvatel do území, a zejména setrvání stávajících obyvatel v obci (zamezení jejich odchodu za lepšími podmínkami do větších měst).

Řešení ÚP by mělo reagovat na dlouhodobý trend snižování obydlenosti bytů a s tím související zvětšování obytné plochy bytu na osobu. Obydlenost bytů se setrvale snižuje zejména působením demografických trendů od přelomu 20. a 21. století (vysoká míra rozvodovosti, nárůst podílu domácností jednotlivců).

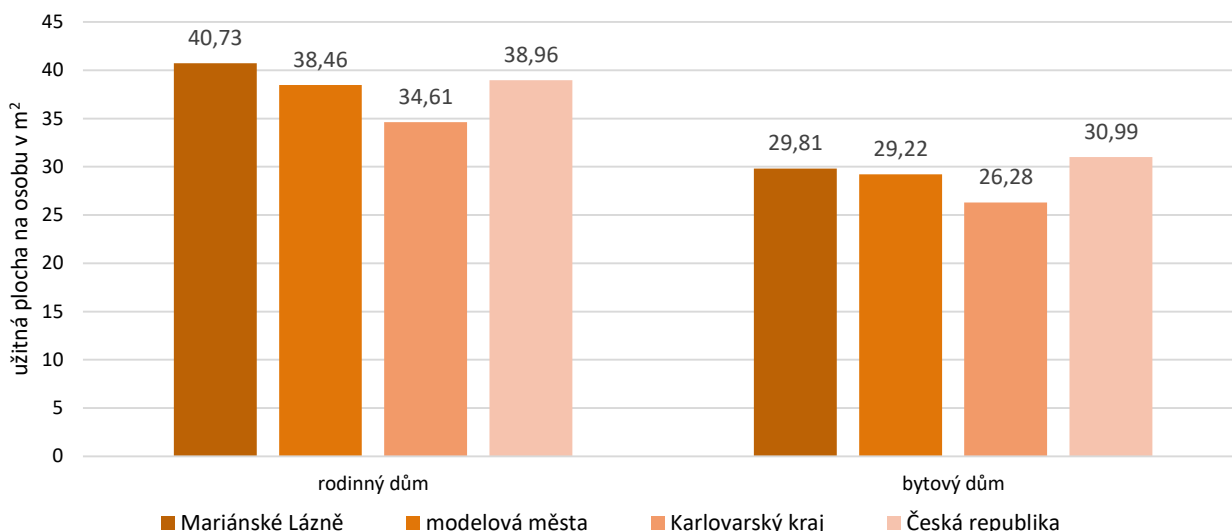
Dále uvedená tabulka uvádí údaje o kvalitě bytového fondu v Mariánských Lázních a poskytuje jejich porovnání s modelovými městy (Poděbrady a Český Krumlov) a nadřazenými územně správními celky.

územní jednotka	rok	Průměrný počet osob v BJ (obydlenost)			Průměrná celková (užitná) plocha BJ (m ²)			Průměrná celková (užitná) plocha BJ (m ²) na 1 osobu		
		v RD	v BD	celkem	v RD	v BD	celkem	v RD	v BD	celkem
Mariánské Lázně	2001	2,73	2,35	2,41	111,54	64,06	70,45	40,86	27,26	29,23
	2011	2,59	2,09	2,16	105,5	62,3	68,31	40,73	29,81	31,63
Poděbrady	2001	2,71	-	2,55	-	-	-	-	-	-
	2011	2,63	2,13	2,36	107,51	65,58	85,54	40,88	30,79	36,25
Český Krumlov	2001	2,75	2,57	2,62	91,87	62,86	70,6	33,41	24,46	26,95
	2011	2,70	2,25	2,37	97,84	62,34	71,78	36,24	27,71	30,29
Karlovarský kraj	2001	2,86	2,48	2,67	97,86	60,08	78,97	34,22	24,23	29,58
	2011	2,79	2,22	2,38	96,55	58,34	68,82	34,61	26,28	28,92
ČR	2001	2,86	2,47	2,64	96,67	61,08	76,30	33,80	24,73	28,90
	2011	2,80	2,21	2,47	109,10	68,50	86,70	38,96	30,99	35,10

Tab.: Velikost a kvalita bytového fondu v Mariánských Lázních a v modelových městech (ČSÚ)

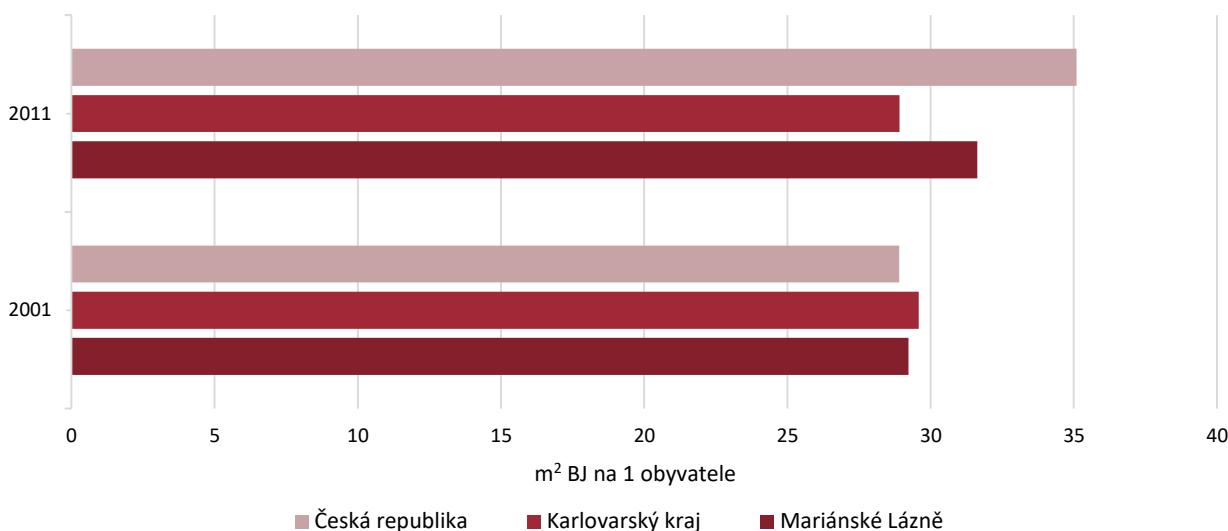
V Mariánských Lázních byl k r. 2011 průměrný počet osob v 1 bytové jednotce (2,16) nižší, nežli ve srovnávaných modelových městech, přičemž se hodnota mezi cenzy výrazně snížila. Také v porovnání s celorepublikovým průměrem (2,47) a údajem pro Karlovarský kraj (2,38) je údaj nižší. Kvalita bydlení z hlediska obydlenosti je tedy v řešeném území dostatečně vysoká.

Velikost celkové (užitné) plochy na osobu v rodinných domech je v Mariánských Lázních vyšší, nežli její průměr za celou republiku. Naopak u bytových domů je celková (užitná) plocha bytu na osobu v Mariánských Lázních nepatrně menší. Hodnoty za Karlovarský kraj jsou výrazně nižší než republikový průměr. Průměrná velikost bytu v České republice činí 86,7 m². Velikost užitné plochy je v Mariánských Lázních o 18,4 m² menší než celorepublikový průměr. Územní srovnání užitné plochy na osobu dle druhu domu poskytuje dále uvedený graf.

Graf: Užitná plocha na osobu dle druhu domu v Mariánských Lázních, Karlovarském kraji a Česku v roce 2011 (SLDB)

Níže uvedený graf uvádí územní porovnání průměrné celkové plochy bytové jednotky na 1 obyvatele (v m²) v Mariánských Lázních, Karlovarském kraji a Česku v letech 2001 a 2011 dle dat SLDB. Mezi posledními dvěma cenzy se významně zvýšila průměrná rozloha bytové jednotky na obyvatele v celorepublikovém měřítku. Rostoucí trend lze zaznamenat také v Mariánských Lázních.

Graf: Průměrná celková plocha bytové jednotky na 1 obyvatele v Mariánských Lázních, Karlovarském kraji a Česku v letech 2001 a 2011 (SLDB)

Zhodnocení kvality bydlení v Mariánských Lázních

Mariánské Lázně byly již při svém vzniku koncipovány jako zelené město s jedním centrálním parkem podél údolí Úšovického potoka, který slouží ke korzování hostů. Vzájemné prolnutí zástavby se zelení bylo respektováno i během poválečné sídlištní výstavby, a proto lze konstatovat, že nejen lázeňské centrum, ale také sídlištní komplex disponují nadstandardním zázemím zeleně a poskytují kvalitní podmínky pro život.

Historické jádro Mariánských Lázní se vyznačuje kompaktní zástavbou městských domů (především bytových domů o 2–4 nadzemních podlažích). Zatímco zejména v rozvolněné zástavbě v Úšovicích, Hamrníkách a části Vora převažuje plošně rozsáhlá forma bydlení rodinných domů o 1–2 nadzemních podlažích. V části Úšovic vznikla sídliště a starší zástavba bytových domů. Větší sídliště panelových domů vyrostla v 60. – 80. letech (Panská Pole, Vora, Úšovice). Obytná území mimo kompaktní sídlo se skládají především z nízkopodlažní (1–2 podlažní) zástavby v rámci samostatných obcí vesnického charakteru a příměstských částí (Hamrníky, Chotěnov-Skláře, Stanoviště).

Obydlenost bytů se v řešeném území snižuje. Příčinou jsou celospolečenské změny a demografické trendy. Mezi klíčové faktory snižování obydlivosti bytů patří stárnutí populace, odkládání rodičovství, ale také vyšší rozvodovost. V důsledku těchto změn výrazně narůstá počet bytů obývaných jednotlivci, a to převážně v bytových domech, kde se obydlivost (v rámci Mariánských Lázní) za posledních 10 let snížila o 0,26 obyvatele na 1 byt. Tento trend je srovnatelný s celorepublikovým trendem. V rodinných domech je pokles nižší (pouze 0,14 obyvatele na 1 byt), což opět koresponduje s celorepublikovým trendem.

Průměrná celková plocha bytu se v Mariánských Lázních snižuje, což jde proti celorepublikovému vývoji. Současným trendem je zvětšování hodnot ukazatele, a to zvláště v důsledku suburbanizačního efektu, který se projevoval zejména v období uplynulých 20 let, a jež byl provázen masivní výstavbou rodinných domů v zázemí větších měst. Tento jev není v případě Mariánských Lázní pozorován - důvodem je zejména vysoký podíl bytových jednotek v bytových domech, které mají menší očekávanou kvalitu bydlení (a tedy menší celkovou plochu) než v rodinných domech.

Úroveň kvality bydlení v Mariánských Lázních v posledních letech stoupá a sleduje tak celorepublikový i evropský trend. Ačkoliv se průměrná celková plocha bytů postupně snižuje, plocha bytové jednotky na 1 osobu stoupá. Tato skutečnost lze uvést do souvislosti především s nepříznivým demografickým vývojem, zvláště pak s odlivem obyvatelstva do větších měst. V celkovém pohledu obyvatelstvo Mariánských Lázní bydlí spíše v menších bytech, avšak současně v nižším počtu osob.

6.8.1. Občanské vybavení

Město Mariánské Lázně představuje v systému osídlení významné regionální centrum. Vytváří si své přirozené spádové území, zahrnující část okresu Cheb, jehož součástí je i správní obvod obce s rozšířenou působností Mariánské Lázně. Region je cílem každodenních i dlouhodobých pohybů obyvatel (za prací, studiem, nedenní dojížděky za vyššími službami). Vyšším spádovým centrem, nejen pro město Mariánské Lázně, ale i pro ostatní obce okresu, je okresní město Cheb. Nadřazeným správním centrem je krajské město Karlovy Vary.

Z pohledu sociálně geografických charakteristik je město Mariánské Lázně sídlem spektra zařízení vyššího občanského vybavení (stavby pro školství, kulturu, sociální a zdravotní péči, sportovní zařízení – např. plavecký bazén nebo zimní stadion, zařízení pro administrativu, obchod a služby, infrastruktura cestovního ruchu).

Město Mariánské Lázně je z hlediska dostupnosti zařízení občanského vybavení a pracovních příležitostí zcela soběstačné. Mariánské Lázně v současnosti zajišťují služby na lokální i regionální úrovni, tedy pro obyvatele města i obcí okresu. Mariánské Lázně dlouhodobě uspokojují poptávku místních obyvatel i obyvatel spádové oblasti po základním i vyšším občanském vybavení.

Výchova a vzdělávání

Mateřské školy

Ve městě Mariánské Lázně se nachází 7 mateřských škol – pět je zřízených městem a dvě jsou soukromé. Celková vytíženost mateřských školek je 100%. Díky nově postavené mateřské škole v Úšovicích se zvýšila celková kapacita mateřských škol.

název mateřské školy	umístění	kapacita
Mateřské školy zřizované městem Mariánské Lázně		
Mateřská škola Vora	Za Tratí 687/13, Mariánské Lázně	60
Mateřská škola Křižíkova	Křižíkova 555, Mariánské Lázně	100
Mateřská škola Hlavní	Hlavní 440, Mariánské Lázně	75
Mateřská škola Úšovice	Skalníková 518, Mariánské Lázně	90
Mateřská škola Na Třešňovce	Na Třešňovce 603, Mariánské Lázně	56
Soukromé mateřské školy		
Mateřská škola Prámínek s.r.o.	Tyršova 438/17, Mariánské Lázně	30
Přírodní mateřská školka Čtyřlístek	Poštovní 160/17, Mariánské Lázně	15
celkem		426

Tabulka: Kapacity mateřských škol v Mariánských Lázních dle Rejstříku škol a školských zařízení MŠMT

Mariánské Lázně následují celorepublikový trend, v rámci kterého je v řadě obcí ČR již několik let velmi vysoká obsazenost mateřských škol. Důvodem je především zvýšená porodnost v prvním desetiletí tohoto století. V posledních letech se trend zvýšené porodnosti však vytrácí a počet nově narozených opět klesá, což platí i pro Mariánské. Kapacita školek by tedy v příštích letech měla pro potřeby města postačovat.

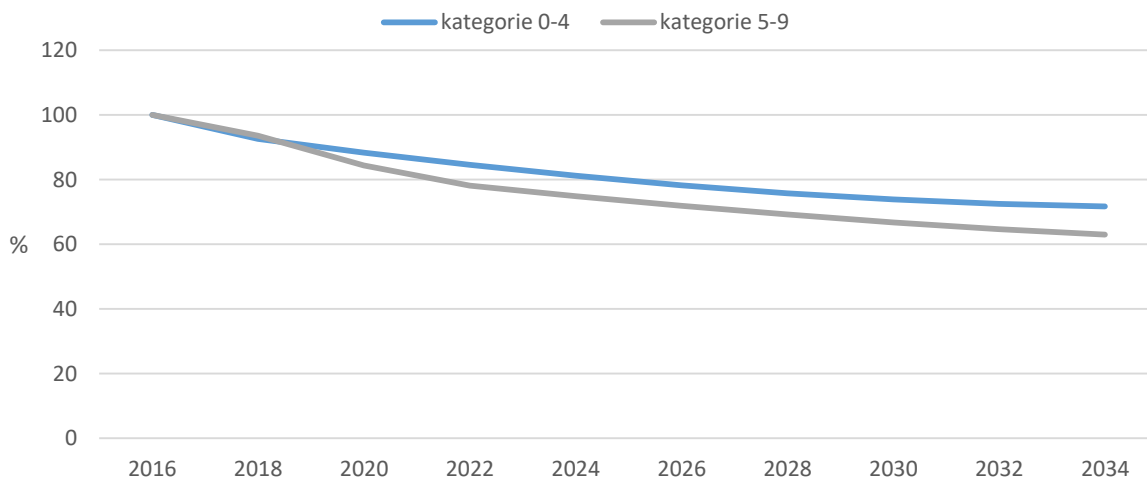

Schéma: Rozmístění MŠ na území města

Dostupnost mateřských škol

Pěší dostupnost mateřských škol z obytných území je optimálně maximálně 400 m, tedy přibližně 7-8 minut chůze. To je vzdálenost, kterou dítě předškolního věku v doprovodu dospělé osoby bez problémů zvládne. Území v takové vzdálenosti od místa bydliště dítě přirozeně vnímá jako prostředí, které dobře zná, kde se cítí orientovaně, a tedy i bezpečně.

Na území kompaktního města Mariánských Lázní jsou zařízení předškolního vzdělávání rozmístěna v dostatečných intervalech. Naopak zhoršená dostupnost mateřských škol je v příměstské části Hamrníky. Zcela bez dostupné mateřské školy jsou izolovaná sídla (Stanoviště, Chotěnov - Skláře).

Graf: Bazický index vývoje počtu dětí dle věkových kategorií (100% rok 2012) v Karlovarském kraji

Základní školy

Ve městě se nacházejí čtyři základní školy – tři městské a jedna soukromá. Od 1. 1. 2008 došlo ke sloučení dvou základních škol (ZŠ Školní náměstí a ZŠ Ruská) v jeden subjekt ZŠ Úšovice a od školního roku 2013/2014 působí ve městě nová soukromá základní škola Čtyřlístek. Základní škola Vítězství, lokalizovaná v části Hamrníky, je základní školou s režimem speciálního vzdělávání a má tři rozdílné vzdělávací programy (Základní škola praktická, Základní škola a Základní škola speciální).

název základní školy	umístění	kapacita	obsazenost v roce 2014/2015	obsazenost v roce 2015/2016	obsazenost v roce 2016/2017	obsazenost v roce 2017/2018
Základní školy zřizované městem Mariánské Lázně						
Základní škola Úšovice	Školní náměstí 472, Mariánské Lázně	1150	480	487	498	524
Základní škola Jih	Komenského 459, Mariánské Lázně	700	602	608	*	*
Základní školy se speciálním vzděláváním zřizované městem Mariánské Lázně						
Základní škola Vítězství	Vítězství 29, Mariánské Lázně	120	72	81	74	-
Základní školy soukromé						
Základní škola Čtyřlístek	Poštovní 160/17, Mariánské Lázně	54	18	23	35	-
celkem		2024				

Tabulka: Kapacity základních škol v Mariánských Lázních dle Rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy + výroční zprávy jednotlivých ZŠ

Obsazenost základních škol

školní rok	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žáků zapsaných na ZŠ	1043	1082	1096	*
počet tříd v ZŠ	43	45	-	-
počet ZŠ	2	2	2	2
celková vytíženost (%)	77 %	80 %	59 %	*

Tabulka: Vývoj počtu žáků a tříd na základních školách zřizovaných městem Mariánské Lázně (dle SP a výročních zpráv)

školní rok	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žáků zapsaných na ZŠ	6	18	23	35
počet tříd v ZŠ	1	2	3	3
počet ZŠ	1	1	1	1
celková využitelnost (%)	11 %	33 %	43 %	65 %

Tabulka: Vývoj počtu žáků a tříd na soukromých základních školách v Mariánských Lázních

školní rok	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
počet žáků zapsaných na ZŠ	70	72	81	74
počet tříd v ZŠ	8	7	7	7
počet ZŠ	1	1	1	1
celková využitelnost (%)	58 %	60 %	68 %	62 %

Tabulka: Vývoj počtu žáků a tříd na základních školách se speciálním vzděláváním zřizovaných městem Mariánské Lázně (dle SP)

Dle všeobecně přijímaných urbanistických pravidel by měla kapacita základních škol ve městě odpovídat poměru 136 míst na 1 000 obyvatel (při zanedbání podílů spádovosti z okolních obcí). Při aktuálním počtu obyvatel v Mariánských Lázních (13 283 k 31. 12. 2014) by kapacita základních škol měla být 1 806 míst. Reálná kapacita základních škol v Mariánských Lázních je o cca 200 míst vyšší (2 024 míst), území tedy disponuje dostatečným počtem míst v základních školách.

Naplněnost základních škol je určována trendem nástupu silnějších ročníků do prvního stupně ZŠ, a tedy vzrůstá. V ZŠ Úšovice za poslední 4 roky přibýlo 44 žáků, vzrůstající trend počtu dětí lze sledovat i u soukromé ZŠ Čtyřlístek, kde se počet žáků zdvojnásobil. Stávající kapacity základního školství v Mariánských Lázních jsou ale na tento trend připraveny a pokrývají tak aktuální potřeby. Největší kapacitu nabízí ZŠ Úšovice, která je naplněna cca z 50 %.

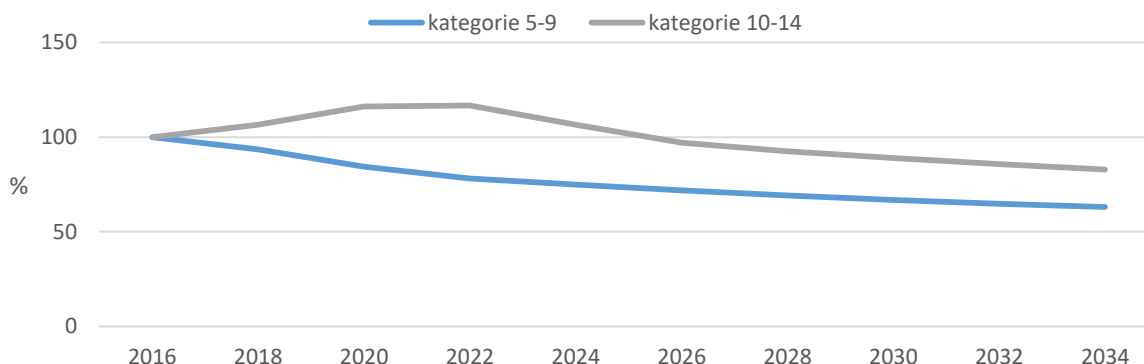
Dostupnost základních škol

Základní škola by měla být dostupná z obytných území, tzn. měla by se nacházet ve vzdálenosti, kterou dítě školního věku bez problémů zvládne ujít pěšky tak, aby byl jeho pohyb bez nutnosti překonání provozních a prostorových bariér. Optimální pěší dostupnost ZŠ je maximálně 600 m, tedy přibližně 10 - 12 minut chůze. Taková vzdálenost zajistí, že se dítě školního věku pohybuje ve známém prostředí, ve kterém se cítí bezpečně a zorientovaně.

V Mariánských Lázních je základními školami optimálně pokryté celé území kompaktního města. V městské části Hamrníky se sice nachází základní škola, ale pouze se speciálním vzděláváním. Naopak zcela bez dostupnosti základní školy zůstávají dlouhodobě oddělená sídla Stanoviště, Chotěnov - Skláře, Vysoká Pec a Kladská.

Vývoj a predikce poptávky

Křivka projekce demografického vývoje v Karlovarském kraji v příštích pěti letech zachycuje trend zvyšování obsazenosti základních škol na druhých stupních, naopak od roku 2022 začne docházet ke stabilnímu poklesu. V nižší věkové kategorii dětí je zřejmý trvalý pokles. Z celkového hlediska je tedy možné předpokládat, že poptávka po místech v základních školách bude stabilní, v delším horizontu však klesající.

Graf: Bazický index vývoje počtu dětí dle věkových kategorií (100 % rok 2016) v Karlovarském kraji

Střední školy

Střední školství je ve městě Mariánské Lázně zastoupeno 3 středními školami, z toho 2 školy jsou státní a jedna soukromá. Středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou nebo závěrečnou zkouškou nabízejí ve městě Hotelová škola, Gymnázium a obchodní akademie a Jezdecká akademie.

název střední školy	umístění	kapacita	obsazenost v roce 2015/2016
Střední školy a učiliště zřizované Karlovarským krajem			
Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně	Ruská 355/7, Mariánské Lázně	790	410
Hotelová škola Mariánské Lázně	Komenského 449/2, Mariánské Lázně	1 070	415
Soukromé střední školy a učiliště			
Jezdecká akademie - střední odborná škola Mariánské Lázně s.r.o.	Plzeňská 608/17, Úšovice	150	-
celkem		2 010	max. 975

Tabulka: Kapacity středních škol v Mariánských Lázních dle Rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy + výroční zprávy jednotlivých SŠ

Celková kapacita středních škol v Mariánských Lázních v roce 2015 byla 2 010 žáků, přičemž počet studujících žáků byl maximálně 975 (za předpokladu plné obsazenosti Jezdecké akademie). Obsazenost středních škol tedy odpovídá zhruba 49 % jejich kapacity.

V roce 2006 došlo ke sloučení Gymnázia a Obchodní akademie, která dříve sídlila v budově Hotelové školy. Gymnázium a obchodní akademie nabízí vzdělání v oborech osmiletého a čtyřletého gymnázia a v oboru obchodní akademie. Škola každoročně otevírá 3 třídy s cca 80 studenty (81 studentů v roce 2017, 81 studentů v roce 2016, 74 studentů v roce 2015).

Hotelová škola Mariánské Lázně patří mezi nejstarší a nejvýznamnější vzdělávací centra hotelového průmyslu v evropském měřítku. V roce 2006 došlo ke spojení Hotelové školy a Středního odborného učiliště Mariánské Lázně. V současné době nabízí 4 studijní obory - Hotelnictví a turismus, Kuchař, Číšník a Gastronomie (jejich zastoupení znázorňuje dále uvedená tabulka).

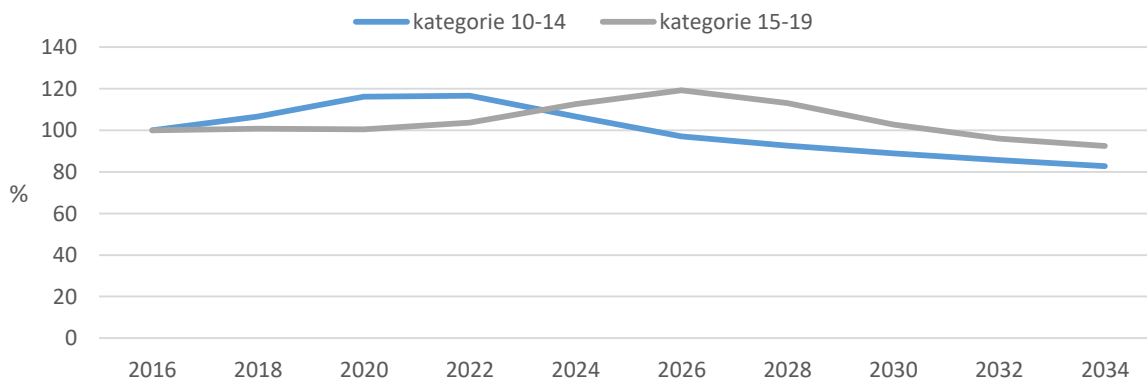
školní rok	délka studia	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
hotelnictví a turismus	čtyřletý s maturitou	294	232	205	192
kuchař	tříletý s výučním listem	133	123	111	95
číšník	tříletý s výučním listem	110	109	101	93
gastronomie	dvouletý (nástavba)	34	41	44	35

Tabulka: Počty studentů Hotelové školy Mariánské Lázně (dle SP)

Hotelová škola je sice stále významnou vzdělávací institucí regionálního významu, snižuje se však počet studentů.

Jezdecká akademie nabízí studium v oboru Chovatelství se specializací na chov koní a jezdecký sport, ukončené maturitní zkouškou a také studium v oboru Jezdec a chovatel koní, ukončené závěrečnou zkouškou a výučním listem. Do maturitního oboru přijímá škola ročně 10-12 studentů a do oboru ukončeného závěrečnou zkouškou 6 studentů.

Dle prognózy počtu obyvatel pro Karlovarský kraj v kategorii 15-19 let lze do roku 2030 očekávat přírůstek žáků na středních školách, poté se však jejich počet bude snižovat, viz následující dále.

Graf: Bazický index vývoje počtu dětí dle věkových kategorií (100% rok 2016) v Karlovarském kraji

Vysoké školy

V Mariánských Lázních není sídlo žádné instituce, která by poskytovala vysokoškolské nebo vyšší odborné vzdělání. Ve městě se však nachází jedno studijní středisko Univerzity Karlovy – Ústav jazykové a odborné přípravy. V něm probíhá dvousemestrální příprava zahraničních studentů ke studiu na VŠ s lékařským a přírodovědným zaměřením. Výuková budova se nachází v centru Mariánských Lázní v Karlovarské ulici.

školní rok	2010/2011	2012/2013	2015/2016
počet studentů ÚJOP	cca 100	cca 170	cca 200

Tabulka: Počet studentů ÚJOP v jednotlivých letech (dle SP)

V Mariánských Lázních bylo možné mezi lety 1996 a 2011 studovat bakalářské studium fyzioterapie denní formou studia, a to díky spolupráci mezi 1. Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy v Praze a Léčebnými lázněmi Mariánské Lázně, a.s. Studium bylo ukončené diplomem 1. LF UK. Bakalářský studijní program v Mariánských Lázních byl však ukončen z důvodu nedostatečné naplněnosti a nezájmu o studium středoškolskými absolventy z regionu. V současnosti pokračuje spolupráce mezi 1. LF UK v Praze a Léčebnými lázněmi Mariánské Lázně, a.s. v rámci poskytování praxí a stáží studentům bakalářských zdravotnických oborů.

Saldo dojíždění do škol je v Mariánských Lázních pozitivní, což znamená, že zájem z okolních obcí studovat v Mariánských Lázních převyšuje poptávku místních o studium v jiných obcích a městech. Podle SLDB 2011 dojíždělo do škol ve městě 752 žáků a studentů, z nichž 243 nebylo z Karlovarského kraje. Nejčastěji do Mariánských Lázní dojížděli studenti z Chebu (61), Velké Hleďsebe (67), Drmoulu (41), Lázní Kynžvart (39) a Plané (37). Naopak z Mariánských Lázní nejčastěji studenti vyjíždějí do Prahy (122), Plzně (90) a Chebu (41). Evidentně se jedná zejména o studenty vysokých škol. U dojížděky do města jde naopak převážně o studenty škol středních.

Zařízení pro přechodné ubytování studentů

Školské zařízení Domov mládeže a školní jídelna Mariánské Lázně je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje a poskytuje ubytování až 380 žákům všech místních středních škol, především Hotelové školy Mariánské Lázně, Gymnázia a obchodní akademie Mariánské Lázně a Jezdecké akademie. Pro ubytování studentů slouží pět budov, umístěných v centru Mariánských Lázní. Komplex tří budov (Zlatý zámek, Slávie a Božena Němcová) je umístěn v Klíčové a Poštovní ulici v blízkosti lázeňské kolonády. Další dvě odloučené budovy (Terezián, Florida) se nachází v ulici Ruské.

Pro ubytování studentů Ústavu jazykové přípravy slouží lázeňský dvojdům Balmoral - Osborne, umístěný na Hlavní třídě za Městským divadlem.

zařízení pro přechodné ubytování studentů	umístění	kapacita
Domov mládeže a školní jídelna Mariánské Lázně	Klíčová 167/4, Mariánské Lázně	380
Lázeňský dům Osborne	Hlavní tř. 389/14, Mariánské Lázně	32 1-3 lůžkových pokojů
Lázeňský dům Balmoral	Hlavní tř. 390/14, Mariánské Lázně	362-3 lůžkových pokojů

Základní umělecká škola a další školská a vzdělávací zařízení

Ve městě se nachází také Základní umělecká škola Fryderyka Chopina, která je příspěvkovou organizací města a která vzdělává žáky od 5 let v hudebním, výtvarném nebo tanečním oddělení. V současnosti školu navštěvuje zhruba 800 žáků. Na škole působí tyto soubory a sbory: Akordeonový soubor Accord, Dechový orchestr mladých, Flétnový soubor, Folklorní soubor Rozmarýnek, Junior Dixieland, Pěvecký sbor Canzona, Kytarový soubor, Klarinetové trio, Smyčcový komorní soubor, Jazzové kombo, Soubor zobcových fléten a Pěvecký sbor Slavičci. V roce 2015 se škola po téměř sedmdesáti letech v budově v Ibseově ulici přestěhovala do nově zrekonstruované budovy v Lužické ulici.

Město je dále zřizovatelem Městského domu dětí a mládeže – Dráček, který je zařazen do sítě škol a školních zařízení. Nabízí zájmovou činnost, příležitostní a pravidelné akce, letní tábory a klubovou činnost. Sídlem Městského domu dětí a mládeže je budova Základní školy Úšovice.

V Mariánských Lázních se také nachází Dětský domov Paprsek Mariánské Lázně, který je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje. Je domovem pro 32 dětí od 3 do 18 let (při studiu maximálně do 26 let).

základní umělecká škola	umístění	kapacita
Základní umělecká škola Fryderyka Chopina	Lužická 412/4, Mariánské Lázně	1100
další školská a vzdělávací zařízení	umístění	kapacita
Městský dům dětí a mládeže	17. listopadu 475/3, Úšovice	cca 800
Dětský domov Mariánské Lázně	Palackého 191/101, Úšovice	32

Tabulka: Kapacity Základní umělecké školy a dalších školských a vzdělávacích zařízení v Mariánských Lázních

Zdravotnictví**Lůžková péče**

Nejvýznamnějším zdravotnickým zařízením, které zajišťuje komplexní ambulantní i lůžkovou péči ve městě Mariánské Lázně, je Nemocnice Mariánské Lázně. Zřizovatelem nemocnice je od roku 2015 soukromý subjekt Nemocnice Mariánské Lázně s.r.o.

Nemocnice Mariánské Lázně s.r.o. disponuje celkem 94 lůžky, z toho 57 ošetrovatelskými lůžky dlouhodobé lůžkové péče a 37 lůžky následné péče. Nemocnice Mariánské Lázně slouží především pro obyvatele Mariánskolázeňska, Plánska, Tachovska a Toužimska. Zároveň vytváří zázemí i pro lázeňské hosty.

V roce 2008 získala od města Mariánské Lázně 66% podíl v nemocnici společnost Asklepion SG Hospital, s.r.o., která se zavázala investovat do vybavení nemocnice a postavit nový pavilon. V roce 2010 došlo k navýšení podílu na 87 %; 13% podíl vlastnilo Město Mariánské Lázně. Bohužel záměr výstavby nového pavilonu nebyl realizován a nemocnice změnila od 1. 11. 2011 vlastníka, stala se jím Západní zdravotní, s.r.o. V roce 2013 došlo k utlumení operačních oborů, byla ukončena činnost urologického lůžkového oddělení a chirurgického lůžkového oddělení včetně operačních sálů a JIP. Z akutní péče zůstalo pouze 27 lůžek interního oddělení, zbytek lůžek byl převeden na ošetrovatelskou péči.

V roce 2014 došlo k uzavření posledního akutního lůžkového oddělení, oddělení interny, jejíž 27 lůžek je převedeno na lůžka následné péče. V tuto dobu disponovala nemocnice celkem 123 lůžky, z toho 57 lůžky následné péče a 66 ošetrovatelskými, včetně 20 lůžek sociálních. Ambulantní péče zůstává beze změny. V roce 2015 došlo ke změně majitele nemocnice, který se snaží rozvíjet spektrum poskytované ambulantní péče a také zkvalitnit poskytovanou ošetrovatelskou a léčebnou péči na lůžkách DLP a LNP. Majitel nemocnice se snaží o obnovení chodu základních ambulancí. Krátce po převzetí byla v nemocnici obnovena chirurgická pohotovost, která ovšem nefunguje 24 hodin denně.

V areálu nemocnice, který se nachází na adrese U Nemocnice 91/3, sídlí správa nemocnice a dále jsou zde umístěna tato pracoviště:

- Interní ambulance s infuzním stacionářem	- Lékařská pohotovostní služba
- Chirurgická ambulance	- Radiodiagnostické oddělení
- Neurologická ambulance	- Lůžka následné péče
- Urologická ambulance	- Dlouhodobá lůžková péče
- Gastroenterologická ambulance	- Psychologická poradna
- Rehabilitace, fyzioterapie a fyziatrie	- Laboratoř OKB
- Psychiatrická ambulance	- Sociální pracovnice
- Ambulance dětské a dorostové psychiatrie	- Nutriční terapeut
- Praktický a závodní lékař	- Sterilizace

V roce 2017 byl v mariánskolázeňské nemocnici zprovozněn Babybox.

Ambulantní péče praktických lékařů

Zdravotní péči kromě nemocnice poskytuje 24 ordinací praktických lékařů. Z nich je 7 ordinací pro dospělé, 5 pro děti a pro dorost, 8 ordinací je stomatologických a 4 gynekologické.

Název zařízení / poskytovatele	Adresa	Oddělení
Poliklinika	Tepelská 867/3a, Úšovice	Gynekologie, Stomatologie, Chirurgie, Kožní ambulance, ORL - ušní, nosní, krční, Oční ambulance, Gastroenterologie, Praktický lékař pro dospělé, Rehabilitace, Revmatologie, Interna, Pediatrie, Rentgen - Sono
Ambulantní zařízení	Hlavní 267/27, Mariánské Lázně	Praktický lékař pro dospělé, Stomatologie, Psychiatrická ambulance, Rehabilitace, Gynekologie, Radiologie, Ortopedie
Ambulantní zařízení	Komenského 515, Mariánské Lázně	Gynekologie, Praktický lékař pro děti a dorost, Praktický lékař pro dospělé
Ambulantní zařízení	B. Němcové 452/7, Mariánské Lázně	Praktický lékař pro děti a dorost, Stomatologie
Ambulantní zařízení	Lidická 125/10, Mariánské Lázně	Stomatologie, Fyziatrie a rehabilitace
Ambulantní zařízení	U Zastávky 334, Mariánské Lázně	Gynekologie
Ambulantní zařízení	Hroznatova 813/6, Úšovice	Praktický lékař pro dospělé, Endokrinologická ambulance

Tabulka: Zdravotnická zařízení ve městě (mimo Nemocnici), vlastní šetření

Zdravotnická záchranná služba

Záchrannou službu v řešeném území zajišťuje Zdravotnická záchranná služba, příspěvková organizace Karlovarského kraje. Na území města Mariánské Lázně je jedno stanoviště zdravotnické záchranné služby, a sice Výjezdová stanice Mariánské Lázně v areálu nemocnice.

Sociální péče**Sociální péče o seniory****Zařízení sociální péče o seniory**

Nejdůležitější institucí v oblasti sociálních služeb v Mariánských Lázních je Domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, který je příspěvkovou organizací města. Všechny služby nabízí přednostně seniorům s trvalým bydlištěm v Mariánských Lázních a sousedních obcích. Kapacita Domova pro seniory, Domu s pečovatelskou službou a pečovatelské služby jsou téměř ze 100 % vytíženy. Zařízení zajišťuje tyto sociální služby: Domov pro seniory, Dům s pečovatelskou službou, Pečovatelskou službu a Odlehčovací služby.

Kapacita Domova pro seniory je 90 lůžek na jednolůžkových, dvoulůžkových a třílůžkových pokojích. Služba je určena osobám starším 60 let, které z důvodu snížené soběstačnosti nemohou déle setrávat ve svém domácím prostředí a potřebují při každodenních činnostech celodenní pomoc jiné osoby.

Dům s pečovatelskou službou v ulici Tepelská byl vybudován v roce 1996 přestavbou ubytovny panelového typu. Kapacitu tvoří celkem 41 bytů, z toho 16 garsonek a 25 bytů 1+1, průměrná podlahová plocha garsonek je 23 m², bytu 1 + 1 je 50 m². Byty jsou součástí městského bytového fondu, správou bytů byla pověřena organizace. Byty jsou určeny pro seniory se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku.

Pečovatelská služba - hlavním cílem pečovatelské služby organizace je pružně reagovat na potřeby seniorů a zdravotně postižených občanů, kteří trvale žijí v městech Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart a okolí. Pečovatelská služba je určena osobám se zdravotním postižením a seniorům, kteří z důvodu snížené soběstačnosti potřebují při každodenních činnostech pomoc jiné osoby.

Odlehčovací služby - služba je určena osobám se zdravotním postižením a seniorům, kteří mají sníženou soběstačnost, nemohou setrávat ve svém domácím prostředí a potřebují při každodenních činnostech celodenní pomoc jiné osoby. Forma poskytování služby je pobytová, v maximálním rozsahu 3 měsíce.

Domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, p.o., Tepelská 752/22, Mariánské Lázně	kapacita	vytíženost k 31. 12. 2010	vytíženost k 31. 12. 2015
Domov pro seniory	90	88	88
Dům s pečovatelskou službou	41 bytů	49 klientů	45 klientů
Pečovatelská služba	156	127	145
Odlehčovací služba	-	12	23

Tabulka: Kapacity služeb Domova pro seniory a domu s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, p.o. (dle SP)

Mezi další organizace, které nabízejí služby seniorům v Mariánských Lázních, patří:

- **Centrum denních služeb Mariánské Lázně, o.p.s.**, které zajišťuje Sociální aktivizační služby pro seniory a Denní stacionář
- **Svaz důchodců ČR, místní organizace Mariánské Lázně**, který zabezpečuje společenské, kulturní a sociální aktivity seniorů
- **Klub důchodců Farní charity Mariánské Lázně**

Centrum denních služeb Mariánské Lázně, o.p.s., Skalníkova 519/11a, Mariánské Lázně	počet klientů v roce 2010	počet klientů v roce 2015
Odborné sociální poradenství	400	400
Denní stacionář	80	80
Sociální aktivizační služby pro seniory	70	70

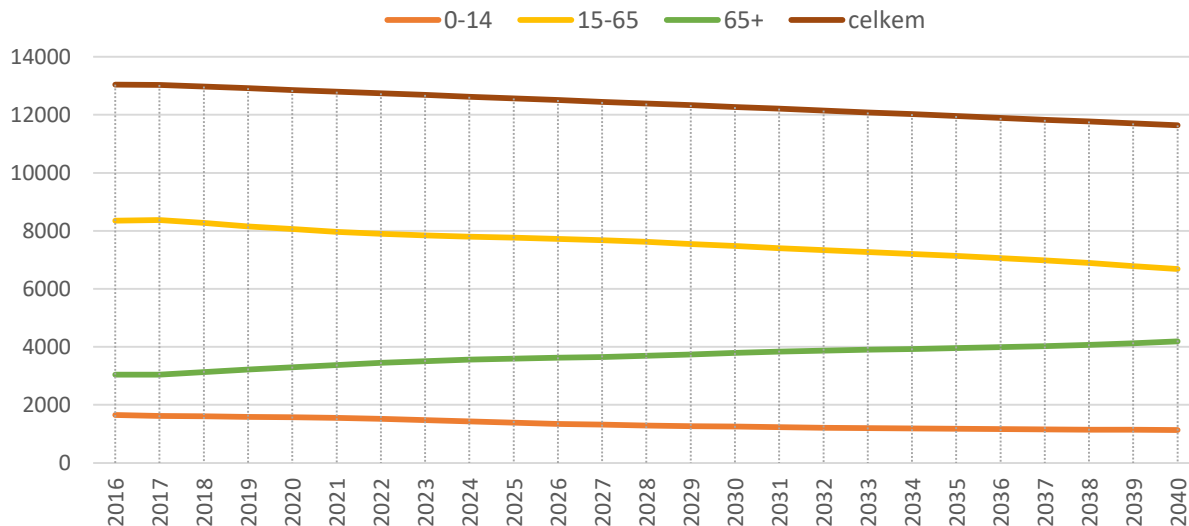
Tabulka: Kapacity Centra denních služeb ML, o.p.s. (dle SP)

Očekávaný vývoj sociálních služeb pro seniory

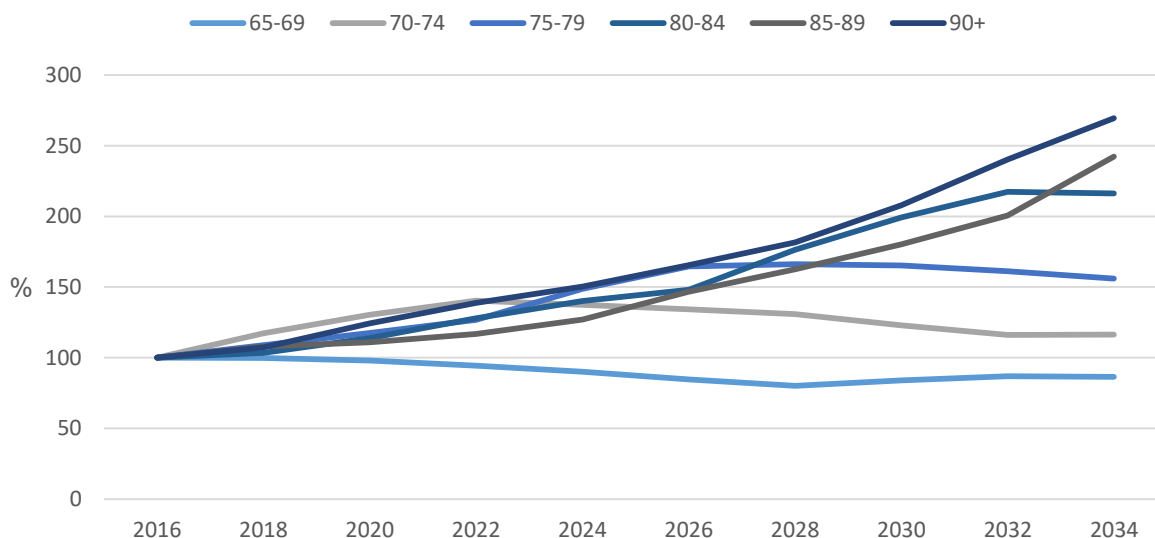
Očekávaný vývoj poptávky po sociálních službách je závislý na demografické projekci, hlavně na změnách ve věkové struktuře obyvatel. Na základě prognózy vývoje obyvatelstva můžeme v příštích dvou desetiletích očekávat, že podíl obyvatelstva věkové skupiny 65+ (tedy seniorů) v Mariánských Lázních vzroste, a to téměř o 40 %.

Věková kategorie	počet obyvatel v dané věkové kategorii v roce 2016	počet obyvatel v dané věkové kategorii v roce 2040
0-14	1648	1135
15-65	8356	6679
65+	3038	4193

Tabulka: Předpokládaný budoucí vývoj počtu obyvatel v Mariánských Lázních celkem a s rozlišením dle věkových kategorií

Graf: Předpokládaný budoucí vývoj počtu obyvatel v Mariánských Lázních celkem a s rozlišením dle věkových kategorií

Graf: Bazický index vývoje počtu osob v kategorii nad 65 let v Karlovarském kraji v % (100 % = rok 2016)

Dlouhodobá demografická prognóza Karlovarského kraje počítá s růstem počtu nejstarších věkových skupin obyvatel (nad 80 let). Zároveň ale dojde i k navýšení počtu aktivních seniorů (nad 70 let). V rámci stárnutí obyvatel bude vznikat vyšší tržní poptávka "mladších" seniorů po volnočasových aktivitách. U starší skupiny (nad 80 let) pak poptávka po asistované péči a denních stacionářích.

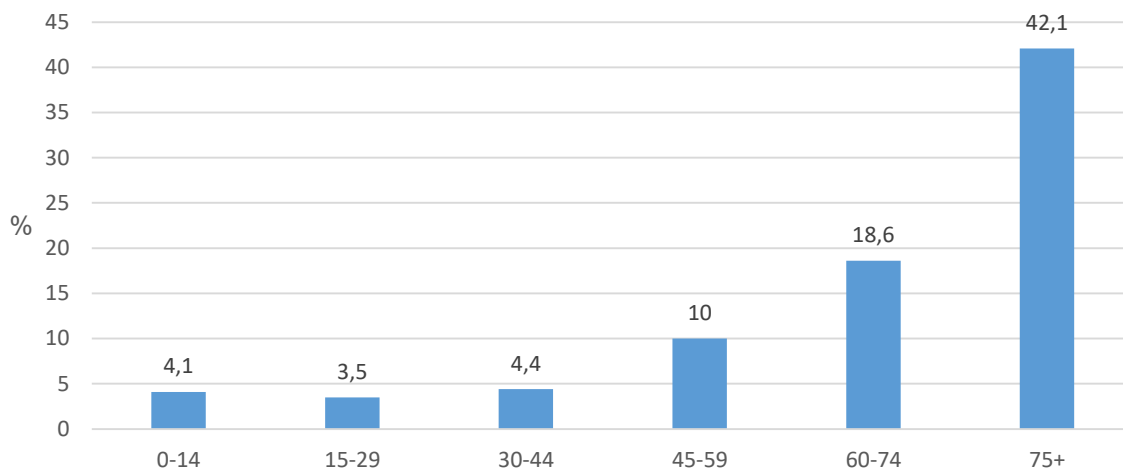
Služby pro osoby se zdravotním postižením

Hlavním zařízením zajišťujícím služby pro osoby se zdravotním postižením v Mariánských Lázních je Centrum denních služeb Mariánské Lázně. Nabízí služby sociálního zařízení pro denní, ambulantní pobyt - denního stacionáře. Služba je určena osobám s tělesným postižením, osobám se zdravotním postižením a seniorům, kteří chtějí zůstat ve svém domácím prostředí, ale z důvodu zdravotního postižení nebo vysokého věku si nejsou schopni zajistit potřebnou péči. Kromě toho se cítí sociálně izolováni a uvítají společnost vrstevníků a skupinové aktivity. Dále pak Centrum zajišťuje Odborné sociální poradenství a sociální aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením.

Centrum denních služeb Mariánské Lázně, o.p.s., Skalníkova 519/11a, Mariánské Lázně	počet klientů v roce 2010	počet klientů v roce 2015
Odborné sociální poradenství	400	400
Denní stacionář	80	80
Sociální aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením	70	70

Tabulka: Kapacity Centra denních služeb ML, o.p.s. (dle SP)

Podíl osob se zdravotním postižením tvoří zhruba 10 % celé populace ČR (1 077 673 zdravotně postižených osob z celkového počtu 10 516 125 obyvatel ČR k 31. 12. 2012), přičemž nejvíce zastoupenou skupinou jsou lidé starší 75 let (42,1%).

Graf: Podíl postižených osob v populaci ČR k 31. 12. 2012 dle ČSÚ

Služby pro rodiny s dětmi

Hlavním zařízením pro rodiny s dětmi v Mariánských Lázních je KOTEC, o.p.s. - Centrum podpory rodiny. Posláním centra podpory rodiny je posilování funkčnosti rodin, které se nacházejí v sociálně nepříznivé situaci, prevence ústavní výchovy a pomoc dětem ve věkové skupině 0-18 let prostřednictvím pomoci jeho rodině s důrazem na spolupráci s ostatními odborníky.

KOTEC, o.p.s., Nádražní nám. 299/8, Mariánské Lázně	Počet klientů v roce 2010	Počet klientů v roce 2015
Centrum podpory rodiny	16 rodin	26 rodin

Tabulka: Kapacity zařízení zajišťující služby pro rodiny s dětmi v Mariánských Lázních (dle SP)

Péče pro občany sociálně slabé a sociální prevence, ambulantní a terénní služby

Péči pro sociálně slabé a pro sociální prevenci slouží zejména ambulantní a terénní služby. V Mariánských Lázních působí zařízení Chebsko KOTEC, o.p.s. - Nízkoprahový klub RESTART a KOTEC, o.p.s. - Terénní program.

Nízkoprahový klub RESTART v Mariánských Lázních předchází a zmírňuje ohrožení u dětí a mládeže související s předčasným ukončením školní docházky, narušenými vztahy, nezaměstnaností, sociokulturními rozdíly, raným rodičovstvím, pohlavními nemocemi nebo závislostí.

Posláním Terénního programu Chebsko, KOTEC o.p.s. je aktivní nabízení a poskytování sociálních služeb lidem, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální situaci, a to v jejich přirozeném prostředí. Je jim partnerem a podporuje je v hledání způsobů a cest, které mohou vést ke zkvalitnění jejich života. Terénní programy zajišťují do města Mariánské Lázně vždy jednou v měsíci (působí v celém okrese Cheb)*.

KOTEC, o.p.s., Nádražní nám. 299/8, Mariánské Lázně	Počet klientů v roce 2010	Počet klientů v roce 2015
Nízkoprahový klub RESTART	211	36
Terénní program*	26	14

Tabulka: Kapacity zařízení zajišťující služby pro sociálně slabé v Mariánských Lázních (dle SP).

Pobytové služby pro sociálně slabé v Mariánských Lázních zajišťují ubytovny, zejména Dům pro občany bez vlastního bytu. Kromě neplatičů z městských bytů jsou zde ubytováni i tělesně nebo duševně handicapovaní jedinci a bezdomovci, kteří jsou hlášeni na městském úřadu. Objekt je majetkem města Mariánské Lázně, od roku 2009 ho provozuje Diecézní charita Plzeň. Kapacita ubytovny je devatenáct míst, naplněnost se pohybuje kolem 75 %.

Zařízení	Adresa	Kapacita
Dům pro občany bez vlastního bytu	U pily 706, Mariánské Lázně	19
Ubytovna TJ Lokomotiva	Plzeňská 9, Mariánské Lázně	58
Ubytovna Stavební mlýn	Stavební mlýn, Mariánské Lázně	51

Tabulka: Kapacity zařízení pro občany sociálně slabé, vlastní šetření

Obchod ve městě

Maloobchod je způsob prodeje zpravidla menšího objemu zboží konečnému spotřebiteli - tedy obchod v malém měřítku. Protikladem maloobchodu je velkoobchod, který představuje prodej a distribuci zboží ve velkém měřítku, často právě do maloobchodní prodejní sítě.

Podle evidence Českého statistického úřadu bylo v roce 2016 v Mariánských Lázních registrováno 362 aktivních subjektů velkoobchodu a maloobchodu.

Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	Registrované podniky v roce 2016	Podniky se zjištěnou aktivitou v roce 2016
Mariánské Lázně	1045	362
Český Krumlov	572	245
Poděbrady	1000	462

Tabulka: Počet ekonomických subjektů obchodu v územním srovnání s modelovými městy dle VDB ČSÚ k 31. 12. 2016

Pro zjištění dostupnosti velkoobchodu a maloobchodu je potřeba vztáhnout jejich počet k počtu obyvatel města:

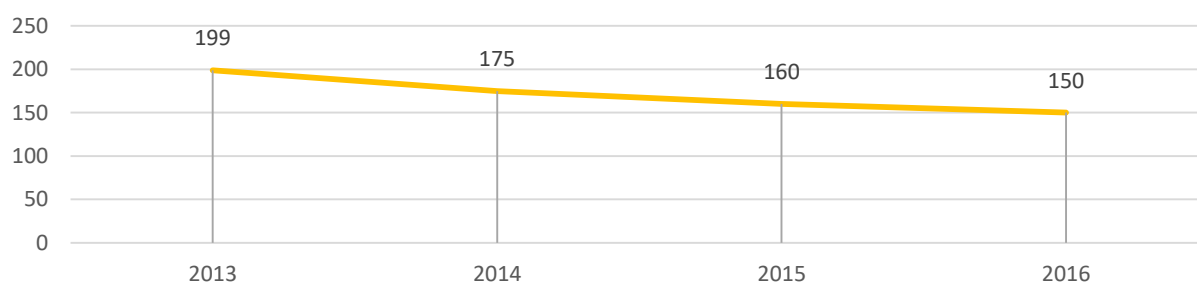
Graf: Počet ekonomických subjektů obchodu se zjištěnou aktivitou na 100 obyvatel v územním srovnání dle VDB ČSÚ k 31. 12. 2016

Maloobchod

Maloobchod zahrnuje nákup a další prodej (bez transformace) nového a použitého zboží především veřejnosti pro osobní potřebu nebo pro spotřebu a využití v domácnostech prostřednictvím prodejen, stánků, zásilkových domů, podomních a pouličních prodáváčů, spotřebních družstev atd.

maloobchod	2013	2014	2015	2016
celkem	502	475	465	468
aktivní	199	175	160	150

Tabulka: Počet ekonomických subjektů maloobchodu v Mariánských Lázních v časovém srovnání dle ČSÚ Karlovarského kraje

Graf: Počet aktivních ekonomických subjektů maloobchodu v Mariánských Lázních v časovém srovnání dle ČSÚ Karlovarského kraje

V případě časového srovnání je zřejmé, že počet aktivních maloobchodníků v Mariánských Lázních se dlouhodobě snižuje. Úpadek počtu maloobchodníků může být daný zvýšenou konkurencí v podobě větších nákupních center (Kaufland, Lidl, Tesco, Penny - obchodní zóna Nová Chebská). Vysoká koncentrace velkých nákupních center vede k oslabení maloobchodního významu centrální části města. Vytváření monofunkčních ploch (v tomto případě komerční zóny) vede k oslabení funkčního využití jádra města, jež je jedním z cílů návrhu urbanistické koncepce. V té je potřeba prosazovat smíšené formy funkčního využití, které omezí rozvoj monofunkčních ploch komerční vybavenosti a podpoří integrování komerčního občanského vybavení (včetně maloobchodních zařízení a služeb) v plochách smíšených obytných s respektováním charakteru daného území (ulice, městské třídy, náměstí).

Ubytování a stravování

Dle ČSÚ bylo v roce 2016 evidováno 255 ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou v oblasti ubytování a stravování.

ubytování, stravování a pohostinství	Registrované podniky v roce 2016	Podniky se zjištěnou aktivitou v roce 2016
Mariánské Lázně	615	255
Český Krumlov	545	314
Poděbrady	229	106

Tabulka: Počet ekonomických subjektů Ubytování, stravování a pohostinství v územním srovnání s modelovými městy dle VDB ČSÚ k 31. 12. 2016

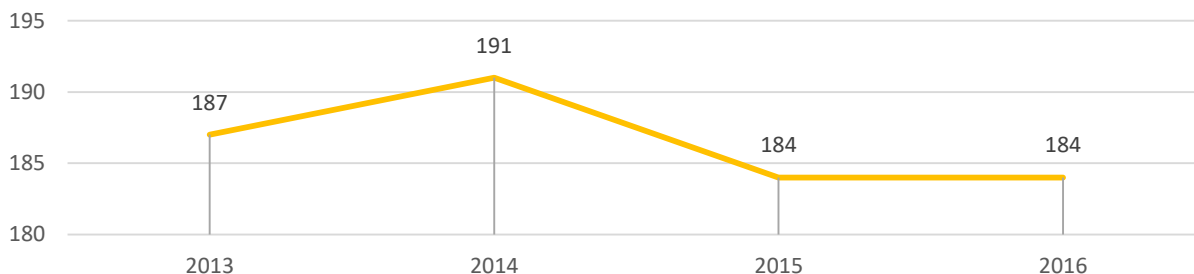
Graf: Počet ekonomických subjektů ubytování a stravování se zjištěnou aktivitou na 100 obyvatel v územním srovnání dle VDB ČSÚ k 31. 12. 2016

Stravování

Dle databáze Českého statistického úřadu je v Mariánských Lázních registrováno celkem 479 subjektů stravování, z nichž 184 je aktivních. Počet aktivních ekonomických subjektů ve stravování dlouhodobě spíše stagnuje.

stravování a pohostinství	2013	2014	2015	2016
celkem	433	448	459	479
aktivní	187	191	184	184

Tabulka: Počet ekonomických subjektů stravování a pohostinství v Mariánských Lázních v časovém srovnání dle ČSÚ Karlovarského kraje

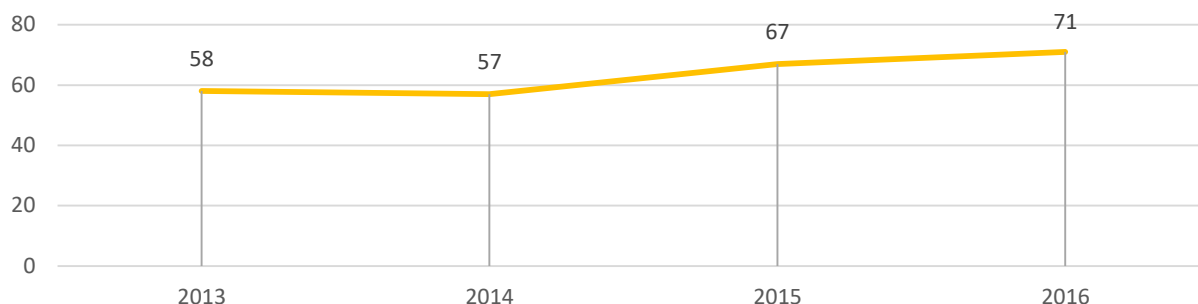
Graf: Počet aktivních ekonomických subjektů stravování v Mariánských Lázních v časovém srovnání dle ČSÚ Karlovarského kraje

Ubytování

Dle databáze Českého statistického úřadu je v Mariánských Lázních celkem 71 aktivních ekonomických subjektů v ubytování, přičemž jejich počet se během posledních let zvyšuje.

ubytování	2013	2014	2015	2016
celkem	118	115	127	136
aktivní	58	57	67	71

Tabulka: Počet ekonomických subjektů ubytování v Mariánských Lázních v časovém srovnání dle ČSÚ Karlovarského kraje

Graf: Počet aktivních ekonomických subjektů ubytování v Mariánských Lázních v časovém srovnání dle ČSÚ Karlovarského kraje

Dle databáze ČSÚ je v roce 2017 v Mariánských Lázních 92 hromadných ubytovacích zařízení, jejich počet se posledních letech zvyšuje, stejně tak jako počet návštěvníků města.

Ubytování	2014	2015	2016	2017
Mariánské Lázně				
Počet zařízení	80	78	81	92
pokoje	3 481	3 428	-	-
lůžka	6 720	6 642	-	-
Hosté	244 036	232 591	263 114	-
Poděbrady				
Počet zařízení	30	31	31	32
pokoje	973	936	-	-
lůžka	1 976	1 930	-	-
Hosté	52 472	56 747	50 146	-
Český Krumlov				
Počet zařízení	97	97	97	92
pokoje	1 155	1 164	-	-
lůžka	2 777	2 793	-	-
Hosté	186 544	205 865	225 375	-

Tabulka: Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v časovém a územním srovnání dle VDB ČSÚ

Nabídka ubytování je v Mariánských Lázních pestrá, jsou zde zastoupeny hotely všech kategorií, penziony, ubytovny i kemp. Podle Infocentra bylo v roce 2015 v Mariánských Lázních 143 ubytovacích zařízení se 7 232 lůžky. Nejvyšší podíl tvoří penziony. Ve městě se nacházejí 3 pětihvězdičkové hotely (Esplanade, Nové Lázně a Rübezahl), které nabízejí celkově 451 lůžek. Největší podíl lůžek ve městě zastupují čtyřhvězdičkové hotely, které jich nabízejí 3 518 a dále pak tříhvězdičkové hotely s 1 959 lůžky. Hotely s největší lůžkovou kapacitou jsou Centrální Lázně (160 pokojů) a Falkensteiner (168 pokojů).

Ubytování	Počet	Počet lůžek
hotely 5*	3	451
hotely 4*	33	3518
hotely 3*	30	1959
hotely 2*	2	181
pensiony	73	1123
ubytovny	2	
celkem	143	7 232

Tabulka: Rozdělení počtu ubytovacích kapacit ve městě podle počtu zařízení a jejich kapacita v roce 2015, KIS ML (dle SP)

Správa a administrativa**Veřejná administrativa a správa**

Město Mariánské Lázně je z hlediska správního a administrativního uspořádání ČR **obcí s rozšířenou působností**. Vzhledem k tomu, že město Mariánské Lázně tvoří významnou správní a administrativní funkci, je sídlem úřadů a státních institucí.

Státní správa je zajišťována výkonem Městského úřadu Mariánské Lázně se sídlem v historickém centru města v ulici Ruská. Městský úřad Mariánské Lázně je úřadem obce s rozšířenou působností a v tomto rozsahu zajišťuje výkon státní správy v přenesené působnosti. Správní obvod obce s rozšířenou působností Mariánské Lázně se kryje se správním obvodem pověřeného obecního úřadu Mariánské Lázně. Ve městě se nachází pracoviště finančního úřadu, matriční úřad a stavební úřad.

V Mariánských Lázních působí tyto příspěvkové organizace a organizace města:

Příspěvkové organizace zřizované městem Mariánské Lázně	Adresa
Příspěvkové organizace školského typu	
Základní škola Úšovice	Školní náměstí 472, Mariánské Lázně
Základní škola Jih	Komenského 459, Mariánské Lázně
Základní škola Vítězství	Vítězství 29, Mariánské Lázně
Základní umělecká škola Fryderyka Chopina Mariánské Lázně	Lužická 412/4, Mariánské Lázně
Městský dům dětí a mládeže	17. listopadu 475/3, Úšovice, Mariánské Lázně
Mateřská škola Vora	Za Tratí 687/13, Mariánské Lázně
Mateřská škola Křížkova	Křížkova 555, Mariánské Lázně
Mateřská škola Hlavní	Hlavní 440, Mariánské Lázně
Mateřská škola Úšovice	Skalníková 518, Mariánské Lázně
Mateřská škola Třešňovka	Na Třešňovce 603, Mariánské Lázně
Příspěvkové organizace neškolského typu	
Domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou	Tepelská 752/22, Mariánské Lázně
Správa městských sportovišť	Tyršova 621/21a, Mariánské Lázně
Městská knihovna	Hlavní tř. 370/3, Mariánské Lázně
Městské muzeum	Goethovo nám. 11/11, Mariánské Lázně

Obchodní společnosti	Adresa
se 100% účastí města Mariánské Lázně	
KIS Mariánské Lázně s.r.o.	Hlavní 47/28, Mariánské Lázně
TDS spol. s.r.o.	U Pily 206/3a, Mariánské Lázně
Lázeňské lesy spol. s.r.o.	Ke Kostelu 43, Mariánské Lázně
s % účastí města Mariánské Lázně	
Parking centrum, a.s.	Pramenská 653/2, Mariánské Lázně
Městská doprava Mariánské Lázně, s.r.o.	Tepelská 871/5B, Mariánské Lázně
Nemocnice Mariánské Lázně, s.r.o.	U Nemocnice 91/3, Mariánské Lázně

Tabulka: Příspěvkové organizace a organizace města Mariánské Lázně dle muml.cz

Veřejné služby jsou dále zajišťovány dvěma pobočkami České pošty:

Zařízení České pošty	Adresa
Česká pošta	Poštovní 17, Mariánské Lázně
Česká pošta	Tepelská 551/5, Mariánské Lázně

Ochrana a bezpečnost obyvatelstva

Pro ochranu a bezpečnost obyvatel v Mariánských Lázních slouží tato zařízení:

Zařízení	Adresa
Městská policie Mariánské Lázně	Pramenská 653/2, Mariánské Lázně
Policie České republiky, Obvodní oddělení Mariánské Lázně	Hlavní 153/64, Mariánské Lázně
Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje - Místní stanice Mariánské Lázně	U Pily 852/3b, Mariánské Lázně

Ve městě Mariánské Lázně se nachází také útulek pro opuštěné psy. Jeho provoz hradí město Mariánské Lázně ze svého rozpočtu. Je zřízen pro opuštěné a toulavé psy z města a nejbližšího okolí. Kapacita útulku je 20 psů.

Tělovýchova a sport**Sportovní zařízení**

Na území Mariánských Lázní se nachází množství sportovišť a klubů spadající pod různé tělovýchovné jednoty či sdružení. Město Mariánské Lázně provozuje příspěvkovou organizaci Správa městských sportovišť, která spravuje tělovýchovné a sportovní zařízení a organizuje sportovní činnosti.

Na území města Mariánské Lázně se nacházejí tyto sportovní areály a zařízení:

Zařízení	Adresa	Sportoviště / sport	Poznámky
Zařízení ve správě Správy městských sportovišť Mariánské Lázně			
Plavecký bazén	Tyršova 617/6, Mariánské Lázně	- plavecký bazén 25m - dětský bazén - ohřívárna - vířivka - masáže - bar	
Zimní stadion	Tyršova 621/21a, Mariánské Lázně	- ledová plocha 60x30m - dvě tribuny - hokej - krasobruslení	kapacita 480 míst k sezení, 800-100 míst ke stání
Sportovní areál Viktoria	Areál Viktoria 604, Mariánské Lázně	- travnaté fotbalové hřiště - hřiště s umělou trávou 3. generace - atletická dráha	
Městská sportovní hala	Tyršova 648/19a, Mariánské Lázně	- tenisová hala (1 tenisový kurt) - sportovní hala (basketbal, volejbal, malá kopaná)	kapacita sportovní haly cca 80 lidí
Přírodní park Prelát	v okolí minerálního pramene Prelát	- nízké lanové překážky	volně přístupný obnovu zajišťuje sdružení Hravý pramen, o. s.
Skatepark	za Základní školou Úšovice	- skateboard - in-line brusle - BMX kolo	
Areál Úšovice	vedle základní školy Úšovice	- pétanque - boulder - autoklub - venkovní hřiště	součástí venkovního hřiště jsou fitness cvičidla
Ostatní sportovní zařízení v Mariánských Lázních			
Royal Golf Club Mariánské Lázně	Mariánské Lázně 582, Mariánské Lázně	- veřejné devítijamkové hřiště - mistrovské osmnáctijamkové golfové hřiště	nejstarší golfové hřiště v ČR
Jezdecký areál a klub Mariánské Lázně	U Krakonoše 569, Mariánské Lázně	- jezdectví	

Zařízení	Adresa	Sportoviště / sport	Poznámky
TJ Lokomotiva Mariánské Lázně	Plzeňská 705/9, Mariánské Lázně	- karate - kopaná - lyžování, snowboarding - nohejbal - volejbal - orientační běh - šachy - softball - stolní tenis - vodáci - tenisové a nohejbalové kurty - fotbalové hřiště - sauna - klubovna/učebna - areál ploché dráhy - restaurace	Možnost ubytování: - ubytovna TJ Lokomotiva - plocha pro karavany - trávník pro stanování
Skiareál Mariánské Lázně	Dusíkova 81, Mariánské Lázně	- lyžování - běžecké tratě - půjčovna terénních koloběžek, horských kol - lukostřelba	- zimní a letní provoz - kabinová lanovka - 2x vlek (dvojkotva) - 1,6km sjezdových tratí
Koupaliště LIDO	Na Vyhlídce 56/10, Hamrníky, Mariánské Lázně	- přírodní koupání - půjčovna loděk, šlapadel - badminton - stolní tenis - nohejbalové hřiště - volejbalové hřiště - plážový volejbal	- Možnost ubytování v chatkách - Stanování
Sokol Mariánské Lázně	Tyršova 438/19, Mariánské Lázně	- TJ Sokol Mariánské Lázně	
Tenisové klub Kandráč	Chopinova, Mariánské Lázně	- tenisové kurty (7 venkovních kurtů) - 2 nafukovací haly - cvičné hřiště - lanové centrum	- možnost ubytování
Tennis Agens spol. s r.o.	Anglická 615/10, Mariánské Lázně	- tenisové kurty (9 venkovních kurtů) - nafukovací tenisová hala	
Dráha pro bikros	Na Průhonu 214/12, bývalá kasárna Hamrníky, Mariánské Lázně	- bikros	
Club S - sportovní centrum u Antoníčkovy pramene	Palackého 24/115, Mariánské Lázně	spinning, flowin, TRX, Kruhový trénink, Slimbox, Squash, Jóga, Bosu, Pilates, Workout, Badminton, Stolní tenis, Solárium, sauna	
Sport studio Sandow	Tyršova 600/21	spinning, step aerobic, kick-box aerobic, bodystyling, kondiční kulturistika, fitness, solárium, sauna, masáže	

Zařízení	Adresa	Sportoviště / sport	Poznámky
Dance studio Wanted	Tepelská 137, Mariánské Lázně	Zumba, Flirt, Twerk, Jumpy, Ay Fly joga, Thajský box, Těhotenské cvičení, Fitball, Body Fitness, Hip-hop, street, HBW Kruháč, Společenské tance, Jogalates	
Bowling club Dyleň	Kollárova 707, Mariánské Lázně	- bowling	
Roxy music & bowling bar Mariánské Lázně	Hlavní třída 282/144, Mariánské Lázně	- bowling	

Kromě samostatných sportovních areálů a zařízení jsou v Mariánských Lázních pro sport využívány sportoviště u hotelů a základních škol:

Umístění	Sportoviště / sport
Hotel Esplanade Spa & Golf Resort	tenisové kurty, golf
Hotel Parkhotel Golf	tenisové kurty, golf
Lázeňský hotel Royal	tenisové kurty
Základní škola Úšovice	- školní hřiště - atletika, fotbal, volejbal, nohejbal - dopravní hřiště - tělocvična
Základní škola JIH	- tělocvična
Gymnázium a obchodní akademie	- tělocvična
Základní škola Vítězství	- tělocvična
Hotel Agricola	- minigolf

V oblasti tělovýchovy jsou v Mariánských Lázních činné tyto **sportovní kluby a oddíly**:

Sportovní kluby a mužstva	Název klubu / mužstva
Aikidó, judo	Budo Club Mariánské Lázně
Atletické kluby	AC Mariánské Lázně
Basketbal	BK Mariánské Lázně TJ Slovan Mariánské Lázně
Běžecské kluby	Oddíl všestrannosti - TJ Sokol Mariánské Lázně
Běžecské lyžování	Ski Nordic Mariánské Lázně
Cyklistika	TJ Slovan Cyklistický klub Sportblázek.cz
Dlouhá plochá dráha, minikáry	Automoto klub Mariánské Lázně
Fotbalové kluby	FC Mariánské Lázně TJ Lokomotiva muži Kopaná garda
Florbalové oddíly	Florbal - dívky TJ Lokomotiva ZŠ JIH Mariánské Lázně
Hokej	Hokejový oddíl HC Mariánské Lázně.cz
Jachting	Yacht Club Regent
Jezdecké kluby	Jezdecký klub Mariánské Lázně
Karate	Karate TJ Lokomotiva Mariánské Lázně
Krasobruslení	Oddíl KRASO Mariánské Lázně
Kulturistika	Tělovýchovná jednota SANDOW
Kick-Box	Kickbox Mariánské Lázně
Moderní gymnastika	GSK Mariánské Lázně, z.s.
Motokros	Motokros na Cechu - Mariánské Lázně
Nohejbalové oddíly	TJ Lokomotiva
Orientační běh	TJ Lokomotiva - Mariánskolázeňský Orientační Klub (MLOK)
Plavecké kluby	Plavecký klub Mariánské Lázně

Sportovní kluby a mužstva	Název klubu / mužstva
Pétanque kluby	Pétanque klub Mariánské Lázně
Stolní tenis	TJ Lokomotiva TJ Slovan Mariánské Lázně
Šachové oddíly, mariáš	Šachový klub TJ Lokomotiva
Šípkové kluby	Šípkový klub Mariánské Lázně
Thajský box	Oddíl Ravána gym Mariánské Lázně
Tenisové kluby	TJ Lokomotiva TJ Slovan Mariánské Lázně
Turistika	Klub českých turistů
Vodácký oddíl	TJ Lokomotiva
Volejbalové oddíly	TJ Slovan Mariánské Lázně TJ Lokomotiva
Zápas	Oddíl řeckořímského zápasu a volného stylu (dívčata, chlapci) - TJ Sokol
Všestranné kluby	TJ Sokol Mariánské Lázně TJ Slovan Mariánské Lázně TJ Lokomotiva Mariánské Lázně
Další sportovní kluby a zájmová sdružení	Český kynologický svaz - ZKO Mariánské Lázně Český rybářský svaz, z. s., místní organizace Mariánské Lázně

Každoroční **veřejné sportovní akce a festivaly** pořádané v Mariánských Lázních:

Pravidelné sportovní akce a festivaly	Popis
Leden	
Novoroční výstup na Podhoru	tradiční turistická akce Klubu českých turistů, cíl u vysílače v sedle pod vrcholem Podhorního vrchu
Okolo Mariánskolázeňských pramenů	veřejný závod v běhu na lyžích volnou technikou pro turisty, rekreační běžce a výkonnostní lyžaře
Open Mariánské Lázně	mezinárodní šachový festival pro profesionální hráče i diváky, turnaje velmistrů
Únor	
FIS Evropský pohár ve snowboardingu	souboje v paralelních slalomech ve Skiareálu Mariánky
Březen	
Auto Musil Snow Hill Open	veřejný závod ve slalomu ve Skiareálu Mariánky
Snowboard Cup Mariánské Lázně	veřejný závod ve slalomu pro muže, ženy i děti od 10 let
Duben	
International kickboxing tournament	turnaj pro muže, ženy i děti od 10 let
Květen	
Švihácká cyklojízda	Evropská série veteránů a Mezinárodní mistrovství ČR jediná dlouhá plochá dráha v České republice z roku 1922
Jarní trojúhelník	závod v orientačním běhu pro každého
Krajem léčivých vod a otevírání rozhledny na Panském vrchu	tradiční turistické akce Klubu českých turistů
Červen	
FIM Mistrovství světa na dlouhé ploché dráze	jeden ze závodů Finále Mistrovství světa na dlouhé ploché dráze s dlouholetou úspěšnou tradicí
Rozhledny v pohybu: Hamelika třikrát jinak	ideální možnost spojení sportování s rodinným výletem, poznávání rozhleden, soutěže pro děti
Červenec	
Memoriál Hany Trejbalové a Jarise Alexy	atletické závody za účasti špičkových českých atletů
Spa Run Mariánské Lázně	běžecský závod městem pro všechny věkové kategorie
Grand Prix Mariánské Lázně	turnaj trojic v pétanque u Ferdinandova pramene
Okolo Mariánských Lázní	mezinárodní silniční cyklistický závod
Srpen	
MTB Tour Mariánské Lázně	cyklistický závod pro všechny věkové kategorie
Prosinec	

Pravidelné sportovní akce a festivaly	Popis
Nadílka u Krále smrků	tradiční akce Klubu českých turistů

Zdroj: Muml.cz

Kultura

Mariánské Lázně nabízejí svým obyvatelům a návštěvníkům bohatý kulturní život. Ve městě funguje městem zřízená organizace Kulturní a informační servis s.r.o, která je dceřinou společností města a ve které je město 100% vlastníkem. KIS ML sídlí v Domě Chopin na Hlavní třídě a spravuje Městské divadlo, provozuje Infocentrum a pořádá ve městě kulturní akce. Infocentrum se stará o podporu cestovního ruchu, propagaci atraktivit města a poskytuje široké spektrum souvisejících služeb. Město dále zajišťuje provoz Městské knihovny a Městského muzea.

Nejvýznamnější **kulturní zařízení** v Mariánských Lázních jsou:

Zařízení	Adresa	Popis
Městské divadlo	Třebízského 213/33, Mariánské Lázně	- kapacita: 326 sedadel - nemá stálý soubor - slouží pro hostující divadla, na koncerty
Městská knihovna	Hlavní třída 370/3, Mariánské Lázně	- příspěvková organizace města - možnost krátkodobé registrace lázeňských hostů - více než 120 000 knižních svazků
Městské muzeum	Goethovo nám. 11/11, Mariánské Lázně	- příspěvková organizace města - stálá expozice o historii města, přírodě a geologii Slavkovského lesa a významných návštěvníků města
Kino Slavia	Nerudova 437, Mariánské Lázně	- kapacita sálu: 164 míst - projekce filmů, přímé přenosy operních a baletních představení
Anglikánský kostel	Ruská 98, Mariánské Lázně	- majitelem je město - využíván jako koncertní a výstavní sál
Společenský dům Casino	Reitenbergerova 95/4, Mariánské Lázně	- Koncerty, plesy, přednášky, výstavy, konference, Chopinův festival Kapacita: - Mramorový sál, 300 míst - Zrcadlový sál, 250 míst - Červený sál, 180 míst - Červený salonek, 40 míst
Infocentra		
Infocentrum	Hlavní 47/28, Mariánské Lázně	- oficiální turistické informační centrum - informace o městě a okolí, prodej upomínkových předmětů, prodej vstupenek na kulturní akce v ML
Kluby		
RC Morrison	třída Vítězství 20/3, Hamrníky, Mariánské Lázně	- rockový klub, koncerty
Club Na Rampě	Kollárova 7, Mariánské Lázně	- živé koncerty, přednášky, promítání
D-Club Dyleň	Kollárova 7, Mariánské Lázně	- dance klub
Konferenční prostory		
Konferenční prostory hotelu Esplanade	Karlovarská 434/15, Mariánské Lázně	- Kapacita: 500 osob - konference, kongresy
Villa Butterfly	Mariánské Lázně	- Konferenční sál, kapacita: 100 osob
Cristal Palace	Mariánské Lázně	- Kapacita sálu: 150 osob

Zařízení	Adresa	Popis
Monty	Mariánské Lázně	- Kapacita kongresového sálu: 200 osob

V Mariánských Lázních působí několik spolků z oblasti kultury. Mezi nejdůležitější **kulturní spolky** patří:

Kulturní spolky	Popis
Západočeský symfonický orchestr	- nejstarším symfonickým orchestrem v Čechách - od roku 2001 obecně prospěšná společnost zřízená městem - pravidelné koncerty ve společenském domě Casino, v Městském divadle a na Kolonádě
Švihák, z.s.	- pořádá kulturní akce a festivaly - snaží se o oživení kultury v ML a zkvalitnění veřejných prostorů
Marjáněk, z.s.	- folklórní soubor
Akordeonový orchestr Alexandra Smutného	- cca 50 členů - založen v roce 1962 - soutěže, festivaly, koncertní turné
Smíšený pěvecký sbor Fontána	- cca 30 členů - založen v roce 1968
Společnost Fryderyka Chopina	- propagace hudby F. Chopina, pořádání festivalů a klavírních soutěží

Mezi nejdůležitější každoročně pořádané **kulturní akce a festivaly** pořádané v Mariánských Lázních patří:

Pravidelné kulturní akce a festivaly	Popis
festival Expediční kamera	- pořádá Městské muzeum - filmový festival o cestování a outdoor turistice - místo konání: Městské muzeum
Pecha Kucha Night	- pořadatel Švihák z.s. - přednáškový večer
Oslavy osvobození	- vzpomínková akce - místo konání: Skalníkovy sady
Zahájení lázeňské sezóny	- svěcení pramenů s bohatým programem
Festival porozumění	- festival setkávání lidí s postižením a bez postižení - pořádá Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením ČR (okresní organizace Cheb se sídlem v Mnichově u ML)
Festival MiniKOK	- pořadatel Švihák, z.s. - multižánrový festival - místo konání: kolonáda Ferdinandova pramene
Jazzové lázně	- jazzový hudební festival - místo konání: Kolonáda
Sraz historických vozidel	- přehlídka historických vozů - místo konání: Arnika
Čajokrásno	- čajový festival
Kapsa plná pohádek	- dětský divadelní festival a workshop - místo konání: nádvoří domu Chopin
Chopinův festival	- pořádá společnost Fryderyka Chopina - festival vážné hudby
Marienbad Film Festival	- filmový festival s bohatým doprovodným programem - místa konání: kolonáda Ferdinandova pramene, Arnika, Casino, Dům Chopin, Městské divadlo
Dny evropského dědictví	- návštěvy nejznámějších památek, včetně jinak nepřístupných
Mariánský podzim	- folklórní festival s mezinárodní účastí - pořadatel Marjáněk, z.s.
Svatováclavské slavnosti	- pořadatel hotel Krakonoš - tradiční slavnosti se středověkou tematikou - místo konání: u hotelu Krakonoš
Goethův podzim	- literární festival - pořádá Městské muzeum
Lázeňský festival jablek	- jarmark místních výrobců a řemeslníků - místo konání: Kolonáda
Oslavy dne vzniku Československého státu	- pořádá KIS ML

Pravidelné kulturní akce a festivaly	Popis
Snow film fest	- pořádá Městské muzeum - promítání filmů o zimních adrenalinových sportech - místo konání: Městské muzeum
Mariánskolázeňský vánoční trh	- pořádá PRO AKTIV Marienbad, s.r.o. - multižánrová akce, kulturní program, ukázky řemesel, výtvarné dílny, výstavy - místo konání: Kolonáda

Církevní zařízení

V Mariánských Lázních působí 4 církevní organizace:

Církev	Adresa
Církev Římskokatolická - Římskokatolická farnost Mariánské Lázně	Nehrova 26/3a, Mariánské Lázně
Církev Pravoslavná	Ruská 347/9, Mariánské Lázně
Církev Českobratrská evangelická - Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Mariánských Lázních	Lidická 16, Mariánské Lázně
Církev Československá husitská	B. Němcové 453, Mariánské Lázně

Na území města Mariánské Lázně se nacházejí tyto veřejně přístupné kostely:

- Kostel Nanebevzetí P. Marie
- Kostel sv. Antonína z Padovy
- Kostel sv. Vladimíra
- Evangelický kostel

Římskokatolická farnost Mariánské Lázně pořádá pravidelné bohoslužby v kostele Nanebevzetí Panny Marie a v kostele sv. Antonína v Úšovicích. Farnost dále zajišťuje výuku náboženství.

Pravidelné bohoslužby Pravoslavné církve se konají v kostele sv. Vladimíra na Ruské ulici.

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Mariánských Lázních vznikl v roce 1947, Sborový dům sídlí v Lidické ulici a pravidelné bohoslužby se konají v Evangelickém kostele na Mírovém náměstí.

Církev Československá husitská působí v ulici B. Němcové.

Veřejná pohřebiště

Veřejné pohřebiště v Mariánských Lázních reprezentuje Městský hřbitov, který se nachází v ulici Pramenská na severozápadním okraji města. Hřbitov je v majetku města a jeho správu zajišťuje Technický a dopravní servis, s.r.o. Hřbitov je rozdělen na dvě části - starý hřbitov se 4 odděleními a nový hřbitov, který byl zbudován cca před dvaceti lety a jehož součástí je také Smuteční obřadní síň. Dle správce hřbitova jsou do budoucna kapacity hřbitova dostačující.

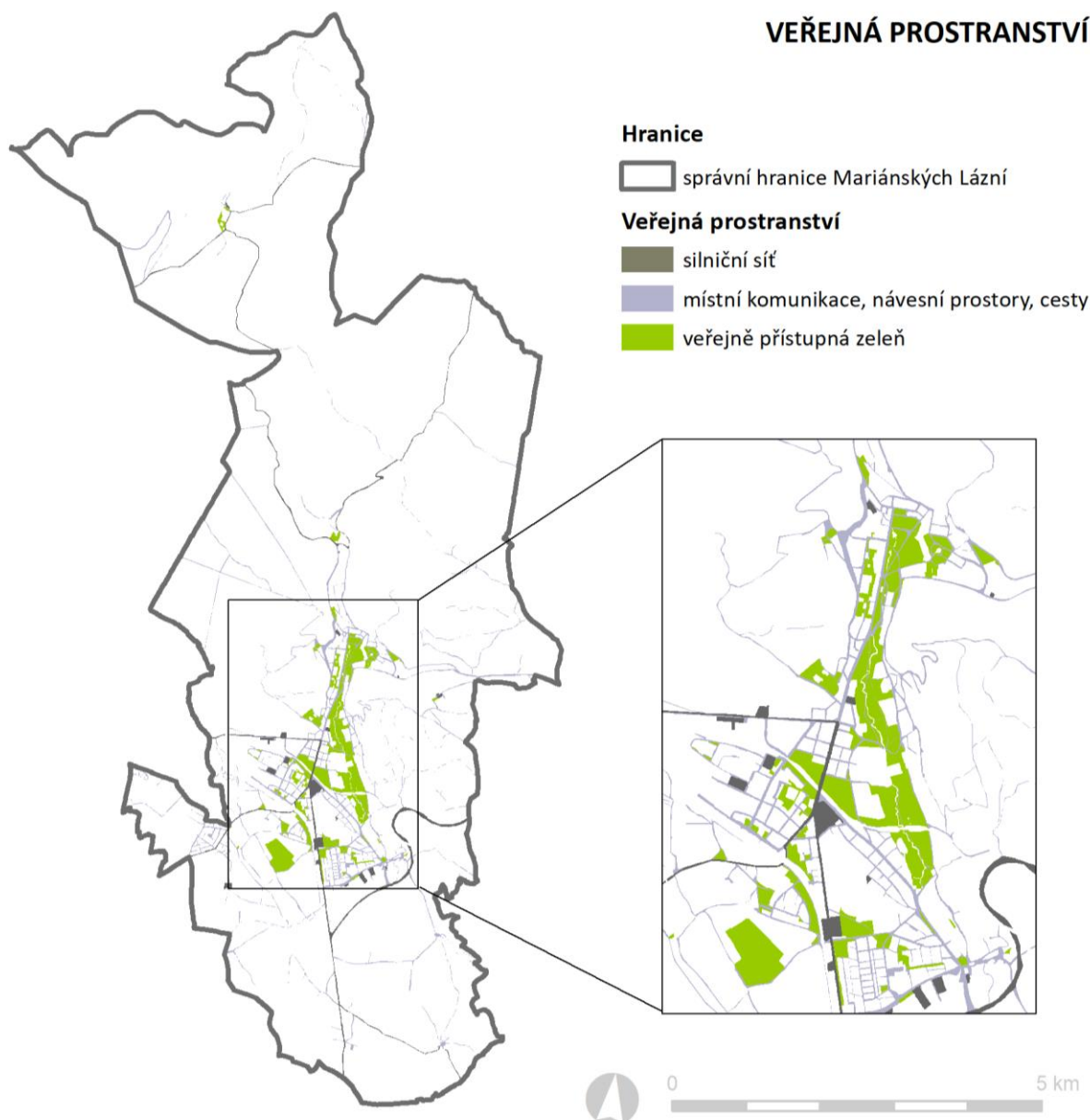
Kromě hřbitova sloužícího jako veřejné pohřebiště se v Mariánských Lázních nachází Židovský hřbitov u silnice směr Velká Hleďsebe, který byl založen roku 1875. Během tzv. "Křišťálové noci" v listopadu 1938 místní nacisté židovský hřbitov zdemolovali. Poté téměř všechny náhrobky odvezli. V současné době židovský hřbitov neslouží k pohřbívání, ale jako pietní místo.

6.8.2. Veřejné prostory a sídelní zeleň

Město Mariánské Lázně disponuje hustou sítí veřejných prostranství a především veřejné zeleně, která je dána historickým vývojem města. Územím v severojižním směru prochází nejvýznamnější veřejný prostor města – osa lázeňských parků (rovnoběžná s Hlavní třídou), umožňující průchod města bez ovlivnění dopravní zátěží. Touto páteří osou zeleně protéká Úšovický potok. Osa parků v kombinaci s omezením provozu automobilové dopravy v lázeňském centru podporuje pěší prostupnost města.

Těžištěm soustavy veřejných prostorů zejména pro lázeňské hosty a návštěvníky je okolí Kolonády, park Václava Skalníka, Mírové náměstí, Goethovo náměstí a Hlavní třída. Z Hlavní třídy vychází síť ulic, které propojují město jak s parkem, tak se zalesněnou krajinou, obklopující město. Z jádra města je díky této skladbě veřejných prostor možné projít z centra města až do volné krajiny. Vyjmenované lokace tvoří nejintenzivněji využívané veřejné prostory města. Pro místní obyvatele je těžiště rozšířeno o prostory ve spodní části Hlavní třídy a okolí nákupních center (především nákupní zóna Nová Chebská a okolí Penny Marketu v Úšovicích). Veřejná prostranství v okolí nákupních zón do jisté míry (nevhodně) nahrazují funkce velkokapacitních parkovišť.

VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Jižním směrem přechází historické lázeňské jádro formované podél Hlavní třídy k rezidenční oblasti Úšovic. Ta je tvořena víceméně pravidelnou a pravoúhlou sítí veřejných prostranství, formovanou parcelami rodinných domů a viladomů. Za nejvýznamnější veřejné prostranství v rámci Úšovic je považováno okolí pavilonu Antoníčkovy pramene, které je zformováno jako náměstí s malým parkem. Přestože území Mariánských Lázní sahá až k místní části Chotěnov-Skláře, systém veřejných prostranství končí v Úšovicích a okolí Úšovického potoka je dále tímto směrem obtížně přístupné pro pěší i cyklisty.

Oblasti s hustou zástavbou rodinných domů a viladomů jsou také Hamrníky, kde parcely rezidenčních objektů tvoří víceméně pravoúhlou sítí veřejných prostranství, která dále pokračuje do volné krajiny.

Veřejné prostory v rámci volné struktury zástavby reprezentují lokality v územích panelových sídlišť postavených v 2. polovině 20. století (sídliště Panská Pole, sídliště Úšovice a Vora).

Další významnou plochou veřejné zeleně je park na území bývalých kasáren, který ovšem není intenzivně využíván vzhledem ke své obtížně dostupné poloze.

Za bariéry v síti veřejných prostranství lze považovat areál ploché dráhy, zahrádkářské kolonie, železnice a velkoplošné výrobní areály.

Nejvýznamnějšími plochami veřejné zeleně s pěšími komunikacemi a pobytovými plochami ve městě jsou:

- park Václava Skalníka
- přírodní park Prelát
- geologický park
- hřbitov

- Goethovo náměstí
- Park za knihovnou
- Park u Ferdinandova pramene
- Park u nemocnice
- Martínkův park (park u Lesního pramene)
- Park střed
- kolem rybníka Ferdinand
- park na území bývalých kasáren

Systém sídelní zeleně je reprezentován identifikovanými plochami zeleně - kromě lázeňské zeleně a městských parků představuje také zeleň převážně přírodního nebo lesního charakteru ve městě nebo na jeho okrajích. Podrobně se systémem zeleně zabývá **Analytická část Studie systému sídelní zeleně v Mariánských Lázních** (Doc. Ing. Pavel Šimek, Ph. D. - FLORART, ateliér pro zahradní a krajinářskou tvorbu, 12/2015), na niž navazuje aktuálně rozpracovaná Návrhová část Generelu zeleně na území města. Systém sídelní zeleně v ÚP Mariánské Lázně bude s výstupy Generelu zeleně koordinován.

6.9. Rekreační a cestovní ruch, památková péče a lázeňství

Ve městě jsou velmi dobré podmínky pro cestovní ruch a turistiku - koncentrace atraktivit pro poznávací turistický ruch: památkové, urbanistické a architektonické hodnoty v centrální části města, minerální prameny a zařízení lázeňské péče, blízkost CHKO Slavkovský les - Kladská, rozsáhlá nabídka kulturních a sportovních aktivit, vyhledávaná golfová hřiště. Mariánské Lázně jsou výchozím bodem několika turistických i cykloturistických tras. Nedostatečně využitý je rekreační potenciál jižní části území.

V řešeném území je vyhlášena městská památková zóna a je zde evidováno značné množství nemovitých kulturních památek včetně dvou národních kulturních památek. Území disponuje rovněž významným množstvím architektonicky cenných staveb z 19. a 20. století. Město usiluje o zapsání historického jádra do seznamu UNESCO.

6.9.1. Lázeňství

Město vzniklo počátkem 19. století v údolí. Založení města je spojeno s blízkým Tepelským klášteřem, jehož aktivita stála za objevením a proslavením místních léčebných pramenů.

V návaznosti na postupný nárůst hostů město zažívá rychlý rozvoj. Mezi lety 1817 a 1823 vzniká základ městské struktury parkového města s klasicistními a empírovými domy, altány, pavilony a kolonádami. Architektura i výjimečné prostorové uspořádání parkového lázeňského města se staly hlavním turistickým cílem. Mezi lety 1870 - 1914 dochází k největšímu rozkvětu lázní a výstavbě hlavních lázeňských domů a veřejných prostranství. Lázeňství společně s přímou návazností na chráněnou krajinnou oblast Slavkovský les vytváří rekreační místo nadmístního významu a v rámci lázeňství je město specifikováno jako oblast mezinárodního významu.

Mariánské Lázně mají široké spektrum přírodních léčivých zdrojů. Hlavní léčebným zdrojem jsou minerální prameny, přírodní plyn CO₂ a peloidy. Různá minerální a chemická složení jednotlivých zdrojů jsou vhodná pro balneologii a k pitným kúrákům. Účinek pramenů je využíván pro celou řadu onemocnění. V rámci lázeňské péče je používána většina terapií: minerální koupele, suché plynové koupele, plynové injekce. V Mariánských Lázních se léčí onemocnění pohybového aparátu, onemocnění ledvin a močových cest, dýchacích cest, gynekologických a metabolických nemocí. Účinky léčebných procedur minerálních pramenů jsou v synergii s pobytem pacientů v CHKO Slavkovský les.

Většina lázeňských aktivit a služeb se soustřeďuje do severní části města kolem kotliny Úšovického potoka. Majoritní část území zasahuje v severní části do CHKO Slavkovský les. Místní část Kladská, která je tvořena lesy a rašeliništi, je významným přírodním a kulturním dědictvím regionu Slavkovského lesa a okolí.

Nepříliš turisticky přístupná jižní část obce se nachází v údolí kolem Kosového potoka. Údolí, které je vymezeno vrchovinou Českého lesa na západní straně a východním Slavkovským lesem, vytváří svým přírodním charakterem protipól severní lesnaté náhorní planiny. Krajina je tvořena převážně pastvinami, které protíná údolní niva kolem Kosového potoka. V údolí doplňuje menší vodní toky několik vodních nádrží. Jižní část katastru obce vytváří nový výrazný turistický potenciál města.

Turistická návštěvnost

Analýza vývoje návštěvnosti města poukazuje na významný nárůst počtu hostů v roce 2016. Navýšení souvisí s celkovým oživením ekonomiky a nárůstem tuzemských hostů. Dle dostupných údajů ČSÚ a údajů uvedených v analytických podkladech strategie města došlo k poklesu návštěvnosti od roku 2013/2014. Postupným dlouhodobým trendem je postupné snižování průměrné délky pobytu. V roce 2008 byla průměrná délka pobytu 8,2 dní.

Za snížení počtu návštěv a změny délky pobytu stojí také postupné změny poskytování lázeňské péče ze strany státu a pojišťoven.

V posledních letech se musí lázeňská zařízení v rámci celé republiky vyrovnávat s poklesem počtu klientů, jejichž pobyt je plně nebo zčásti hrazen z prostředků zdravotního pojištění, tedy z veřejných zdrojů. V důsledku nových reformních opatření ze strany ministerstva zdravotnictví se nejvíce projevila snížená návštěvnost na konci roku 2013. Průběžně dochází k opatřením omezující přístup hrazení lázeňské péče z prostředků pojišťoven/státu.

Mezi hlavní změny, zapříčiňující snižující se návštěvnost, patří:

- Zkrácení proplácené délky pobytu
- Zpřísnily se indikační předpoklady a některé druhy onemocnění zcela z komplexně hrazené lázeňské péče byly vyloučeny
- Možnost opakovat léčebný pobyt jednou za rok se změnilo na využití péče jednou za dva roky.

Během let 2013-2015 je patrný pokles zahraniční klientely o 9%. Poslední analýzy ale ukazují postupný nárůst od roku 2016. Dle údajů celkové návštěvnosti je vzhledem k výkyvu zahraniční klientely patrný celkový pokles návštěvnosti v tomto období.

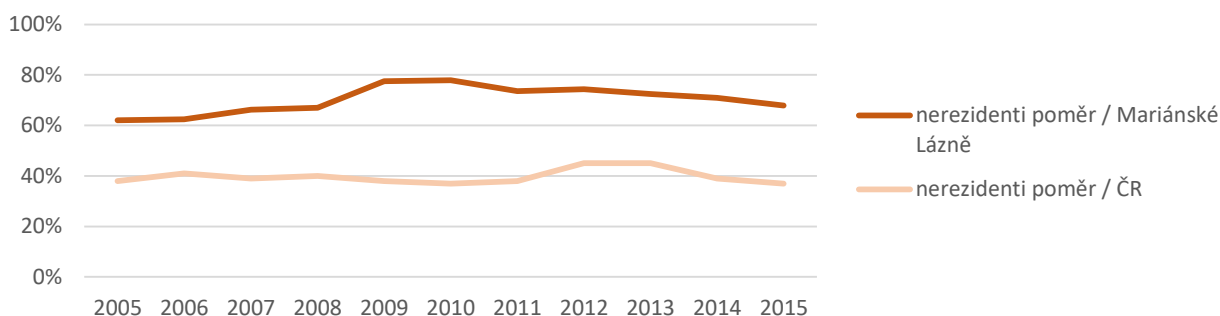
rok	Hosté			Přenocování			Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
	celkem	rezidenti	nerezidenti	celkem	rezidenti	nerezidenti		
2016	282 382	95 410	186 972	1 487 583	455 975	1 031 608	5,3	6,3
2015	256 623	82 569	174 054	1 378 674	399 761	978 913	5,4	6,4
2014	261 717	76 151	185 566	1 366 048	321 203	1 044 845	5,2	6,2
2013	265 120	72 973	192 147	1 378 560	294 209	1 084 351	5,2	6,2

Tabulka: Vývoj návštěvnosti ve správním obvodu Mariánských Lázní v časovém srovnání (<https://www.czso.cz/csu>)

rok	celkem	rezidenti	nerezidenti
2013	247 996	63 557	184 439
2012	236 689	62 472	174 217
2011	215 689	47 807	167 882
2010	210 041	47 350	162 691
2009	208 654	68 989	139 665
2008	206 215	69 626	136 589
2007	199 612	75 056	124 556
2006	196 647	74 689	121 958
2005	172 268	58 680	113 588
2004	168 569	57 315	111 254
2003	158 868	60 203	98 665
2002	139 985	41 326	98 659
2001	102 556	26 960	75 596

Tabulka: Vývoj návštěvnosti v lázeňských zařízeních v Mariánských Lázních v časovém srovnání 2001-2013 (zdroj: Predikce vývoje lázeňství v Karlovarském kraji (Daniela Švehlová), Zpracováno na základě údajů Městského úřadu Mariánské Lázně (Výroční zprávy města za léta 2000 – 2013))

Vývoj podílu cizinců na celkovém počtu klientů lázeňských zařízení je ve městě dvojnásobně vyšší, než je průměr v České republice. Od roku 2009 dochází ale k postupné stagnaci a mírnému poklesu poměru tuzemských a zahraničních návštěvníků.

Graf: Vývoj podílu cizinců na celkovém počtu klientů lázeňských zařízení v % v časovém srovnání (Predikce vývoje lázeňství v Karlovarském kraji (Daniela Švehlová), Zpracováno na základě údajů Městského úřadu Mariánské Lázně (Výroční zprávy města za léta 2000 – 2013)

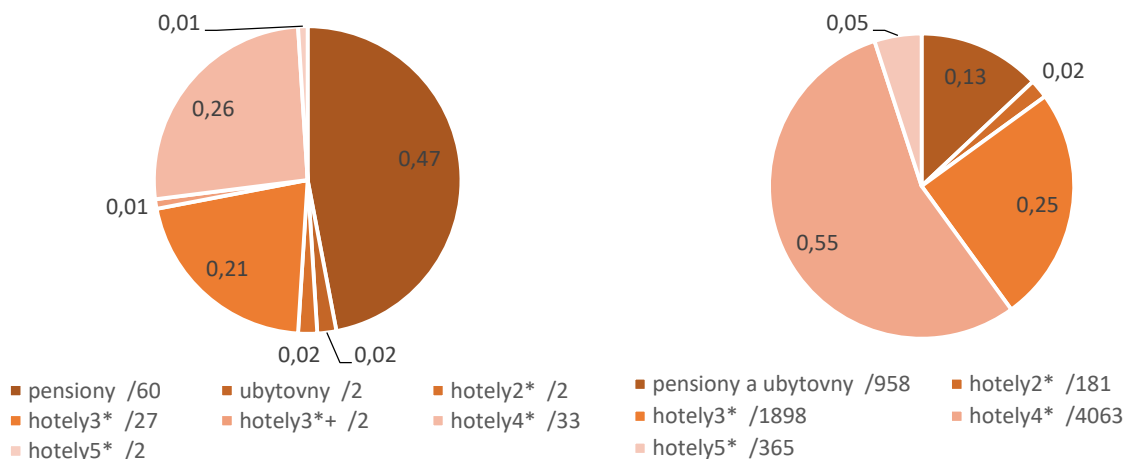
	2013			2014			2015		
	Hosté	Přenocování	Průměrná délka pobytu	Hosté	Přenocování	Průměrná délka pobytu	Hosté	Přenocování	Průměrná délka pobytu
Celkem	248 184	1 284 095	5,2	244 036	1 256 738	5,1	235 857	1 244 760	5,3
rezidenti	63 427	229 179	3,6	63 524	234 516	3,7	70 265	301 083	4,3
nerezidenti	184 757	1 054 916	5,7	180 512	1 022 222	5,7	165 592	943 677	5,7
Německo	103 422	588 452	5,7	103 755	563 663	5,4	91 717	571 741	6,2
Rusko	28 037	293 553	10,5	24 817	280 498	11,3	15 358	179 853	11,7
Rakousko	5 155	12 572	2,4	5 590	13 954	2,5	1 641	3 801	2,3
Izrael	6 043	32 907	5,4	3 924	41 460	10,6	2 573	33 588	13,1
Tchaj-wan	-	-	-	-	-	-	16 708	17 479	1,0
Čína	-	-	-	-	-	-	2 473	2 552	1,0
jiné asijské státy	19 589	35 786	1,8	19 574	33 454	1,7	7 929	19 600	2,5

Tabulka: přehled hostů 2013-2015 (zdroj: <http://www.kisml.cz>)

Nejvýznamnější trhy, které byly dlouhodobě stabilní, pomalu stagnují nebo dochází k úbytku počtu hostů. Rusko vykazuje úbytek 46 %, Německo 12 %. Na druhé straně dochází k prodlužování pobytů hostů z těchto států. V posledním roce sledovaného období došlo k nárůstu návštěvnosti ze zemí Asie. Tchaj-wan v počtech hostů dokonce předčil klasickou klientelu ruských návštěvníků. Je nutné zmínit, že návštěvníci z nových asijských trhů zůstávají ve městě pouze jeden den. Dle analýzy je patrný stabilní nárůst počtu tuzemských hostů i prodlužování délky pobytu.

Ubytovací kapacity

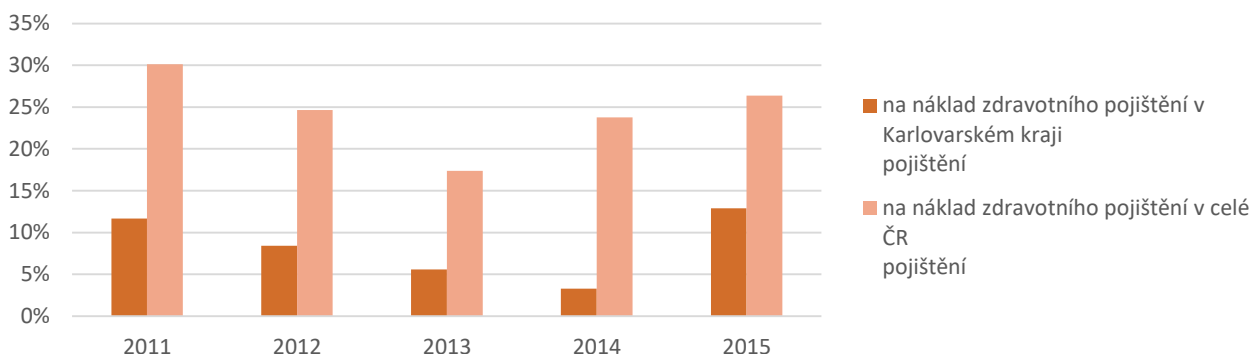
V celkové bilanci je zřetelný dlouhodobý nárůst návštěvníků, s výjimkou období let 2013 – 2015, kdy došlo k poklesu. Poslední data vykazují výrazné zlepšení především díky tuzemským hostům.

Graf: Počet druhů ubytovacích zařízení (vlevo) a počet lůžek dle jednotlivých druhů ubytovacích zařízení (vpravo) v r. 2013 (zdroj: <http://www.kisml.cz>)

Ve městě je značná kapacita lůžek o vyšším standardu. Více než polovina všech lůžek se nachází ve dvou hotelových komplexech s nejlepší hotelovou a lázeňskou kvalitou poskytovanou ve městě.

Počet lůžek v pensíoních a menších zařízeních je pouze 13 %.

Graf: zastoupení ubytovaných dle způsobu platby (zdroj: <http://www.uzis.cz/katalog/zdravotnicka-statistika/lazenska-pece>)

Pro komplexní pochopení je nutné analyzovat také způsob financování pobytu v lázeňských zařízeních. Na základě údajů o Karlovarském kraji můžeme odvodit obdobnou tendenci v Mariánských Lázních. Počet klientů lázeňských domů, jejichž pobyt je hrazen z prostředků veřejného zdravotnického systému je téměř poloviční oproti republikovému průměru. I přes vzestup v roce 2015 lze očekávat, že podíl samoplátců lázeňské péče bude trvale vyšší.

Základní charakteristiky sektoru hotelnictví v Mariánských Lázních:

- vyšší podíl samoplátců lázeňské péče než republikový průměr
- kratší pobyty u tuzemských návštěvníků
- snížení počtu zahraničních turistů
- velký podíl lůžek v zařízení vysokého standardu a ceny
- téměř žádný přístup k lázeňským procedurám a wellness pro ty, kteří nejsou ubytováni v rámci hotelových komplexů a velkých lázeňských domů.
- zvýšení počtu návštěvníků z Asie
- stagnace a úbytek klasické zahraniční klientely (Německo, Rusko)

Potenciál pro rozvoj sektoru a jeho využití:

Návštěvníci, kteří jsou ubytováni v pensíoních a jiných lokálních zařízeních, mají omezené možnosti využití klasických lázeňských služeb a procedur. Ve městě chybí přístup k veřejnému lázeňskému zařízení, které neslouží jen pro klienty hotelového komplexu. Zpřístupněním lázeňských procedur a služeb by došlo ke zvýšení atraktivity města.

Vzhledem k předpokládanému lokálnímu vlastnictví menších ubytovacích jednotek by byl také příjem směřován do regionu, na rozdíl od příjmů z ubytování ve velkých hotelových komplexech. V návaznosti by se zvyšoval multiplikační efekt.

Vzhledem k množství vhodných pozemků pro výstavbu veřejného lázeňského zařízení ve vlastnictví města, by bylo možné řešit záměr na základě principů Public-private partnership.

6.9.2. Cestovní ruch, turistika

Atraktivita a infrastruktura turistiky v Mariánských Lázních

Přírodní atraktivita

Zdejší minerální vody tvoří základ lázeňské péče. V nejbližším okolí vyvěrá přes 100 minerálních pramenů, ve městě samotném kolem 40.

Potenciálem cestovního ruchu celého území je bezprostřední blízkost oblasti ochrany přírody - CHKO Slavkovský les. Místní část Kladská je centrem nejceněnějšího území chráněné krajinné oblasti. Rybník a lovecký zámek uprostřed smrkových lesů je výchozím bodem pro celou oblast vrchoviny. V blízkosti zámku se nachází soustava rybníků a Dlouhá stoka, které dříve zásobovaly oblast rozvíjejícího průmyslu vodou. Lokalitou vede naučná stezka skrz národní přírodní rezervaci Kladské rašeliny - Tajga s pestrou flórou i faunou. Lokalita je atraktivní především v létě pro pěší i cyklistickou turistiku.

Turistický potenciál ve městě i v širším okolí dále podporuje přírodní koupaliště LIDO, Na březích koupaliště jsou situovány rekreační pláže a další pobytové plochy, sportoviště, objekty občerstvení, kemp a související drobná infrastruktura.

Nepříliš turisticky přístupná jižní část obce se nachází v údolí kolem Kosového potoka. Lokalita je vymezena od Hamrnických rybníků a mokřadu až k sídlům Chotěnov-Skláře.

Krajina je tvořena převážně pastvinami a poli, které protíná údolní niva kolem Kosového potoka s mokřady. V údolí doplňuje menší vodní toky několik vodních nádrží. Jižní část území vytváří nový výrazný turistický potenciál města.

Kulturní zařízení

Ve městě nebo v jeho blízkosti se nachází řada turisticky navštěvovaných míst. Navštěvovanými lokalitami jsou vyhlídky na svazích nad městem, ke kterým vedou značené turistické trasy.

Na severním okraji lázeňského centra se nachází miniaturopark Park Boheminiium a skiareál Mariánky, v rámci kterého je kabinková lanová dráha v provozu také pro pěší turisty. Park miniatur je tvořen maketami 65 významných staveb či památek z ČR. Jeho návštěvnost v současnosti činí 80 tis. osob/rok. Vzhledem k nárůstu návštěvnosti není dořešena infrastruktura v jeho okolí. V sousedství se nachází hotel Krakonoš s pohádkovou stezkou.

Nad kolonádou se nachází geopark a lanové centrum.

U Úšovic nad pavilony Ferdinandova pramene se nachází přírodní lanový park Prelát s přírodními průlezkami, překážkami, rybníkem a piknikovou loukou s ohništěm. Park je velmi oblíbeným místem místních obyvatel.

Město má také své muzeum věnující se historii města, lázeňství a i slavným osobnostem, které pobývali či nějakou dobu působili ve městě. Výrazným kulturním stánkem lázeňské části města je Městské divadlo.

Sportovní zařízení a infrastruktura

Významným zařízením cestovního ruchu je sportovní areál, který se nachází při ulici Tyršova. Jeho součástí je sportovní víceúčelová hala, zimní stadion a krytý plavecký bazén.

Významným prvkem turistického ruchu především v letní sezoně je přírodní koupaliště LIDO.

V zimě je ve městě a okolí upraveno cca 60 km běžeckých stop, jak pro klasické lyžování, tak pro bruslení. Zimní stadion nabízí bruslení pro veřejnost. Nad centrální lázeňskou částí města se nachází skiareál Mariánky, který nabízí dva lyžařské svahy s celkovou délkou 1,6 km sjezdových tratí (3 sjezdovky všech stupňů obtížnosti). Nachází se zde i dětská lyžařská škola s posuvným pásem.

Významnou součástí turistického sektoru jsou golfové hřiště. Ve městě bylo založeno nejstarší golfové hřiště v České republice v roce 1905. V současnosti hřiště, jak veřejné tak i soukromé, vytváří svým charakterem lesoparkové plochy v anglickém stylu.

Historickou tradici má také dlouhá plochá dráha, která je jediná svého druhu v ČR. Při dráze byly postaveny stáje se 120 boxy pro závodní koně. Konaly se tu populární závody chrtů a koní, později sloužila dráha také pro motocykly a malé automobily.

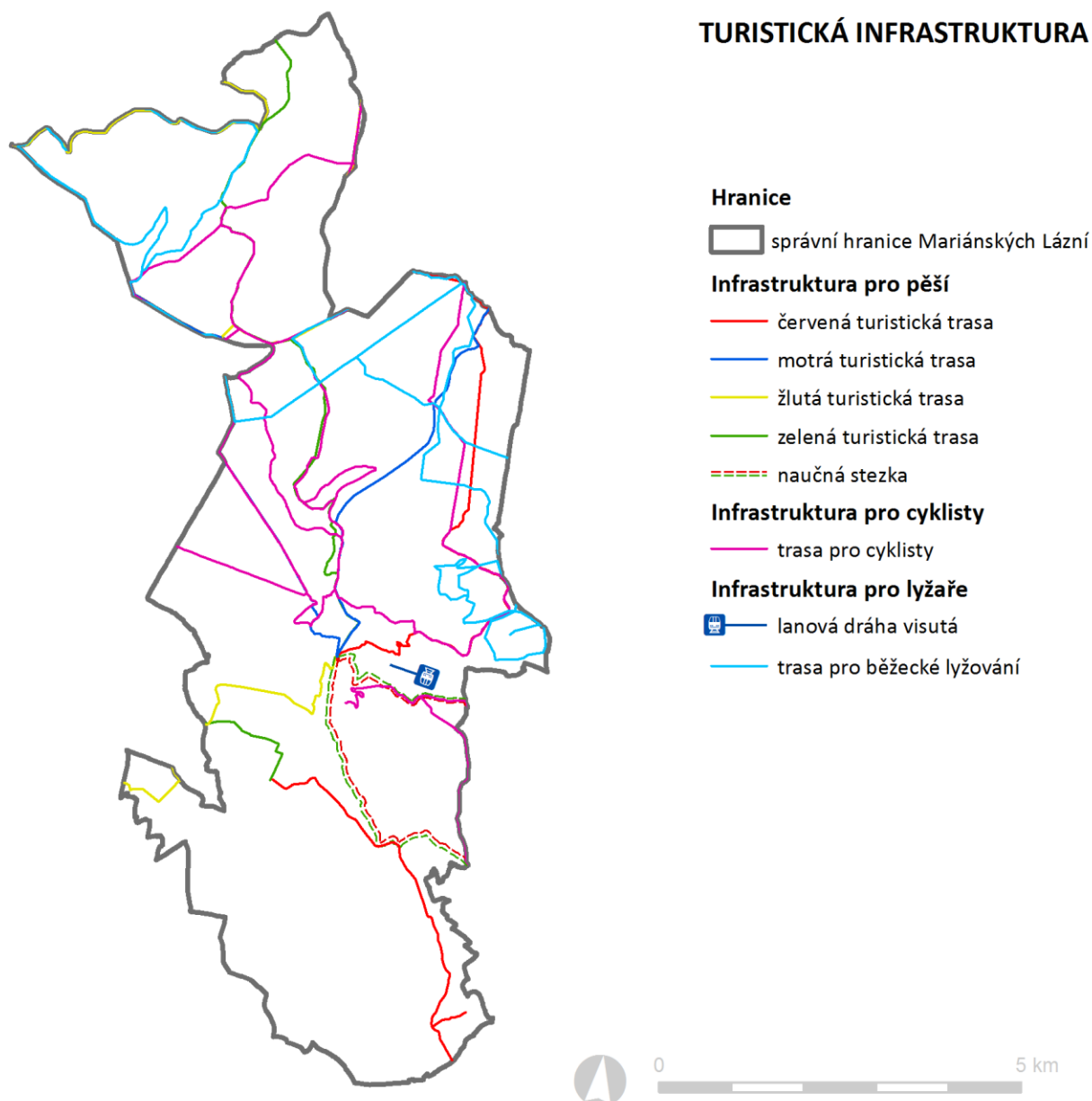
Na jižním okraji města v místní části Skláře se nachází letiště Mariánské Lázně – Skláře. Letiště bylo jedním z prvních mezinárodních a nejmodernějších letišť v tehdejším Československu. Civilní provoz byl zastaven 1981. V současnosti už není využíváno ani pro rekreační létání.

Infrastruktura cestovního ruchu je založená na službách Městského informačního centra, jež se nachází na Hlavní třídě. Centrum nabízí jak informace o Mariánských Lázních a okolí, tak i o základní infrastruktuře cestovního ruchu ve městě.

Cykloturistické a turistické trasy v Mariánských Lázních a okolí

Turistickou infrastrukturu ve městě graficky znázorňuje níže uvedené schéma. Podrobné informace uvádí kapitola 6.6.1. Dopravní infrastruktura.

TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA

Atraktivita cestovního ruchu v bezprostředním okolí Mariánských Lázní:

- Lázně Kynžvart
- Zámek Kynžvart
- Vodní nádrž Jesenice
- Klášter Teplá
- Pivovar Chodovar
- Hrad Loket
- Zámek a hrad Bečov nad Teplou
- Konstantinovy Lázně

6.9.3. Památková péče

Historické jádro města Mariánské Lázně představuje hodnotu celorepublikového významu. Dlouhodobě město usiluje o nominaci na zápis na seznam **UNESCO** v rámci tzv. lázeňského trojúhelníku (Mariánské Lázně, Karlovy Vary, Františkovy Lázně) a spolu s dalšími osmi lázeňskými městy v zahraničí. Mariánské Lázně by se tak zařadily mezi významná evropská lázeňská města, která byla zdrojem šíření kulturních vlivů souvisejících s lázeňstvím.

Aktuálně je zpracován návrh nařízení vlády o prohlášení území vybraných částí měst Františkovy Lázně, Cheb, Karlovy Vary a Mariánské Lázně a obce Valy s lázeňskou kulturní krajinou za památkové rezervace (tento návrh byl schválen usnesením Vlády ČR č. 863 dne 6. 12. 2017), **Městská památková rezervace Mariánské Lázně** bude pravděpodobně v roce 2018 vyhlášena nařízením Vlády ČR.

Městská památková zóna

Na území historického jádra města je vymezena **Městská památková zóna Mariánské Lázně** (č. rejstříku 2130). MPZ Mariánské Lázně byla vyhlášena Ministerstvem kultury ČR vyhláškou č. 476/1992 Sb. ze dne 10. 9. 1992 o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny.

Rozsah městské památkové zóny Mariánské Lázně je graficky znázorněn ve výkrese č. 4 (Výkres hodnot v území).

Dle § 3 vyhlášky č. 476/1992 Sb. jsou stanoveny podmínky pro zabezpečení ochrany a péče o památkovou hodnotu zóny, kterou tvoří zejména význam daného území pro historickou, kulturní a jinou osobitost místa, historické vazby nemovitostí a prostorů a vnější i vnitřní obraz sídla:

- a) *programy rozvoje měst se zpracovávají na základě stavebně historických průzkumů území i jednotlivých objektů,*
- b) *při přípravě programů rozvoje měst a při pořizování územně plánovací dokumentace je třeba respektovat památkovou hodnotu zóny*
- c) *využití jednotlivých objektů a prostorů musí odpovídat jejich kapacitě a technickým možnostem a musí být v souladu s památkovou hodnotou zóny*
- d) *obnova a restaurování nemovitostí v zóně se musí provádět na základě stavebně historického a restaurátorského průzkumu*
- e) *pro ochranu technického stavu nemovitostí, které jsou na území zóny, je nutné neodkladně provádět udržovací práce do doby, než bude provedena celková obnova.*

Město usiluje o rozšíření dosavadního památkově chráněného území o tzv. terapeutickou krajinu – okolní lázeňské lesy.

Pro území Městské památkové zóny Mariánské Lázně je zpracován Program regenerace městské památkové zóny Mariánské Lázně (Ing. arch. Jiří Smejkal, Ing. arch. Luděk Vystyd, 2006). Zásadními požadavky plánu jsou:

- revitalizace částí území MPZ
- upřesnění regulačních podmínek pro provádění oprav, úprav a nové výstavby všech objektů v území MPZ
- doporučení výchozích podmínek z hlediska památkové péče pro novou výstavbu v MPZ

Požadavky plánu budou prověřeny a zohledněny v rámci zpracování návrhu ÚP, jedná se převážně o revitalizační zásahy, asanace a úpravy vnitrobloků apod., tedy požadavky v detailu neodpovídajícím měřítku územního plánu.

Národní kulturní památky

Dle zákona č. 20/1987 Sb., O státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, jsou v řešeném území chráněny následující národní kulturní památky.

památky	část obce	pozemky	památkově chráněno od	číslo ÚSKP
Lázeňská kolonáda v Mariánských Lázních	Mariánské Lázně	st. č. 29	1. 7. 2010	347
Dlouhá stoka s rybníky Kladským a Novým	Kladská, Prameny	p. p. č. 2188/1, 2188/2, 2215, 2179,	1. 10. 2014	383

Nemovité kulturní památky

Dle zákona č. 20/1987 Sb., O státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, jsou v řešeném území chráněny následující nemovité kulturní památky:

památky	část obce	č. p.	umístění	č. rejstříku
zámek Hammerhof (s hospodářským dvorem)	Hamrníky	1	tř. Vítězství	25863/4-62
kaple Panny Marie Bolestné	Mariánské Lázně	-	park, nad Chopinovou ulicí	29254/4-5187
lázeňský pavilon Lesního pramene	Mariánské Lázně	-	severní část města	19345/4-4236
lázeňská kolonáda, s omezením: bez zadního traktu Kolonády (dříve M. Gorkého)	Mariánské Lázně	-	severní část města	29745/4-57

památk	část obce	č. p.	umístění	č. rejstříku
lázeňský park	Mariánské Lázně	-	Skalníkovy sady, Předkolonádní prostor, Náměstí J. W. Goetha, Náměstí Míru	18762/4-4325
lázeňský dům - Centrální lázně	Mariánské Lázně	1	Goethovo náměstí	102064
lázeňský dům Hvězda	Mariánské Lázně	7	Goethovo náměstí	50829/4-5238
lázeňský dům Weimar / Kavkaz	Mariánské Lázně	9	Goethovo náměstí	26002/4-4231
lázeňský dům Zelený kříž / Split	Mariánské Lázně	10	Goethovo náměstí	46674/4-56
lázeňský dům Zlatý hrozen	Mariánské Lázně	11	Goethovo náměstí	33197/4-55
lázeňský dům Jirásek	Mariánské Lázně	25	Masarykova	19401/4-4243
lázeňský dům Chopin	Mariánské Lázně	47	Hlavní	24021/4-60
hotel - zotavovna Polonia	Mariánské Lázně	50	Hlavní	27146/4-4237
lázeňský dům Nové Lázně	Mariánské Lázně	53	Reitenbergerova	28105/4-4284
hotel Praha	Mariánské Lázně	67	Hlavní	44705/4-4233
hotel - zotavovna Opera	Mariánské Lázně	70	Hlavní	24288/4-4329
lázeňský dům Pacifik / Vítězný únor	Mariánské Lázně	84	Mírové náměstí	45891/4-4232
Evangelický kostel	Mariánské Lázně	90	Mírové náměstí	31133/4-4240
Společenský dům Casino	Mariánské Lázně	95	Reitenbergerova	14294/4-4230
Anglikánská kaple	Mariánské Lázně	98	tř. Ruská	21626/4-3785
lázeňský dům Bohemia	Mariánské Lázně	100	Hlavní třída	35389/4-4117
divadlo N. V. Gogola	Mariánské Lázně	106	Třebízského	18463/4-4047
kostel Nanebevzetí Panny Marie	Mariánské Lázně	110	Goethovo náměstí	36117/4-53
lázeňský dům Třebízský	Mariánské Lázně	118	Třebízského	17156/4-61
lázeňský dům	Mariánské Lázně	123	Ruská	50625/4-5224
lázeňský dům Copelie	Mariánské Lázně	137	U Sokolova	27368/4-4251
lázeňský dům Gorkij	Mariánské Lázně	141	Nehrova, Mírové náměstí	46270/4-59
hotel - zotavovna di Vittorio	Mariánské Lázně	281	U Sokolova	36206/4-4246
tržnice	Mariánské Lázně	328	Dusíkova	103339
lázeňský dům Vila Lil	Mariánské Lázně	336	U Sokolova	27617/4-4247
lázeňský dům Westend	Mariánské Lázně	342	Třebízského	33033/4-4235
lázeňský dům Palladio	Mariánské Lázně	343	Chopinova	23423/4-4241
pravoslavný kostel sv. Vladimíra	Mariánské Lázně	347	tř. Ruská	26211/4-54
městský dům Dům pionýrů	Mariánské Lázně	358	U Sokolova	26395/4-4242
knihovna	Mariánské Lázně	370	Hlavní třída	28828/4-4249
lázeňský dům Balmoral - Osborne	Mariánské Lázně	389	Hlavní třída	22013/4-4234
lázeňský dům Svoboda	Mariánské Lázně	393	Chopinova	29860/4-4239
hotel Esplanade	Mariánské Lázně	434	Karlovarská	37496/4-4238
lázeňský dům Svatý Antoníček	Mariánské Lázně	472	U Sokolova	13998/4-4245
hotel Juniorhotel Krakonoš	Mariánské Lázně	591	Mariánské Lázně	27142/4-4248
kostel sv. Antonína Paduánského s farou	Úšovice	46	Ke Kostelu	102224
lázeňský dům Panorama	Úšovice	90	Úšovice	34211/4-4257
lázeňský dům Miramonte	Úšovice	133	Úšovice	24216/4-4244
lázeňský pavilón Rudolfova pramene	Úšovice	-	Úšovice	22455/4-4250
kolonáda Ferdinandova pramene	Úšovice	-	Úšovice	28397/4-4258

památk	část obce	č. p.	umístění	č. rejstříku
vodní kanál plavební - Dlouhá stoka s rybníky Kladským a Novým	Kladská	-	k. ú. Mariánské Lázně, Prameny, Nová Ves u Sokolova, Krásno nad Teplou	100490
venkovská usedlost	Chotěnov-Skláře	12	Chotěnov	12434/4-4962

Ochrana archeologického dědictví

V řešeném území se nachází následující území s archeologickými nálezy dle Státního archeologického seznamu ČR:

název území s archeologickými nálezy	katastrální území	kategorie ÚAN	pořadové číslo SAS
Stanoviště	Stanoviště u Mariánských Lázní	I	11-41-12/4
Hamrníky – zámek	Mariánské Lázně	II	11-41-11/1
Úšovice	Úšovice	II	11-41-12/1
Dlouhá stoka	Mariánské Lázně	II	11-41-01/2
Chotěnov	Chotěnov u Mariánských Lázní	II	11-41-17/5

Celé správní území města Mariánské Lázně je územím s archeologickými nálezy (ÚAN) a je zde nutné postupovat v souladu s ustanovením § 22 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (dále též jen „zákon o státní památkové péči“). Kromě výše jmenovaných lokalit náleží zbylé území obce do kategorie ÚAN III, tedy do území, na němž dosud nebyl rozpoznán a pozitivně prokázán výskyt archeologických nálezů a prozatím tomu nenasvědčují žádné indicie, ale předmětné území mohlo být osídleno či jinak využito člověkem, a proto existuje pravděpodobnost výskytu nálezů.

Na tyto typy území se vztahuje povinnost vyplývající z ustanovení § 21 - 24 zákona o památkové péči, což znamená, že stavebníci (potencionální nálezci) jsou již od přípravy stavby, tj. záměru provádět jakékoli zemní práce, při nichž může být objeven archeologický náleze ve smyslu ustanovení § 23 tohoto zákona, povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu Akademie věd České republiky a umožnit jemu nebo organizaci oprávněné k archeologickým výzkumům provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum.

Za území s archeologickými nálezy lze považovat prostor, kde již byly jakékoliv archeologické nálezy movité či nemovité povahy identifikovány a rovněž tak prostor, kde je možné vzhledem k dosavadnímu historickému vývoji tyto nálezy s vysokou pravděpodobností očekávat. Proto je nutné dále upozornit na § 23 zákona o státní památkové péči, ve kterém jsou upraveny povinnosti potenciálního nálezce a obce, v jejímž územním obvodu k archeologickému nálezu došlo.

Území s archeologickými nálezy také splňují podmínky pro to, aby mohla být považována za území s výskytem archeologického dědictví ve smyslu Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidované) vyhlášené pod č. 99/2000 Sb. m. s.

V grafické části Odůvodnění územního plánu ve výkrese 1 *Koordinátní výkres* je zakresleno území s archeologickými nálezy (ÚAN I. kategorie) dle Státního archeologického seznamu ČR.

Urbanisticky významná území

Z hlediska urbanistický hodnot v území jednoznačně dominuje lázeňské centrum města včetně širšího centra, reprezentované vymezením MPZ Mariánské Lázně. Kromě tohoto urbanistického těžiště řešeného území jsou identifikovány další urbanistické hodnoty - **historická jádra sídel**:

- **Kladská - soubor alpské architektury** - jádro sídelní enklávy Kladská, památkově hodnotný objekt, unikátní stavba uvnitř cenných součástí CHKO Slavkovský les
- **Stanoviště, Chotěnov, Úšovice** - dochovaná historická jádra samostatných sídel založených jako slovanské okrouhlce
- **Hamrnický zámek** - historický objekt (jeden z nejstarších v okolí Mariánských Lázní)
- **Hamrníky** - historické jádro sídla s dochovanou strukturou zástavby
- **Skláře** - historické jádro sídla s dochovanou strukturou zástavby

V řešeném území se urbanisticky uplatňují **významné solitérní lázeňské stavby**, roztroušené v rekreačních lesích okolo lázeňského centra a zajišťující lázeňské a rekreační zázemí na přechodu města do volné, převážně zalesněné krajiny:

- výletní kavárna Lunapark
- Červená Karkulka
- Panorama
- Kamzík

- hudební pavilon
- Kaple Panny Marie Bolestné
- rozhledna Hamelika

V krajině severní části území pak v lokálním měřítku dominují jednotlivé stavby dotvářející obraz a identitu krajiny, a zachovávají historický význam míst - významné solitérní stavby v krajině:

- Nimrod
- Králův kámen

V řešeném území lze za urbanistickou hodnotu považovat také **hlavní a vedlejší urbanistické osy**, které představují historicky danou páteř resp. základní strukturu města a jeho budoucího rozvoje. Společně s těmito osami je významným urbanistickým prvkem a zároveň jednou z nejvyšších hodnot **lázeňský park** (Skalníkovy sady, park Střed, parkové úpravy v okolí Ferdinandova pramene) a v obecnějším pohledu celá **osa lázeňského parku** včetně úseků běžné veřejné zeleně (např. jižní část osy).

Architektonicky cenné stavby

V řešeném území se kromě nemovitých kulturních památek nacházejí další **památkově hodnotné objekty** vykazující historické, kulturní a architektonické hodnoty. Tyto objekty nejsou evidovány jako památky podléhající péči dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, nicméně spoluutvářejí obraz sídel a krajiny, dokládají historický vývoj území, sídelní vazby, náboženskou tradici, představují solitérní umělecká díla a jsou proto považovány za architektonickou hodnotu v území.

památkově hodnotný objekt	část obce	č. p.	poznámka
lázeňský dům Apollo	Mariánské Lázně	105	řízení ukončeno neprohlášením kulturní památkou
kolonáda Rudolfova pramene	Mariánské Lázně	-	upuštěno od ochr./zrušeno prohlášení
měšťanský dům	Mariánské Lázně	366	řízení ukončeno neprohlášením kulturní památkou
činžovní dům	Mariánské Lázně	375	řízení ukončeno neprohlášením kulturní památkou
činžovní dům	Mariánské Lázně	373	probíhající řízení k prohlášení kulturní památkou
činžovní dům	Mariánské Lázně	372	probíhající řízení k prohlášení kulturní památkou
činžovní dům	Mariánské Lázně	376	řízení ukončeno neprohlášením kulturní památkou
činžovní dům	Mariánské Lázně	387	řízení ukončeno neprohlášením kulturní památkou
činžovní dům	Mariánské Lázně	386	řízení ukončeno neprohlášením kulturní památkou
činžovní dům	Mariánské Lázně	367	řízení ukončeno neprohlášením kulturní památkou
areál loveckého zámku - soubor alpské architektury	Kladská	11	probíhající řízení k prohlášení kulturní památkou
kaple a 16 hrobek	Mariánské Lázně	-	probíhající řízení k prohlášení kulturní památkou
Lesní hrobka prince Sigismunda Schönburga - Wandenburga	Kladská	-	
bronzová socha "Umírající jelen" v centru Kladské	Kladská	-	
socha Goethe a Múza	Mariánské Lázně	-	u Lesního pramene
Pamětní kámen Václava Beneše Třebízského	Mariánské Lázně	-	
pomník pod Hájovnou	Mariánské Lázně	-	u cesty severně od hřbitova
pomník před hřbitovem	Mariánské Lázně	-	
Hudební pavilon	Mariánské Lázně	-	u Lesního pramene
Památník padlých v 1. světové válce, na trase geologické stezky	Mariánské Lázně	-	
Waldštejnův monument	Mariánské Lázně	-	nad ulicí Masarykova
pomník Milénia	Mariánské Lázně	-	nad Esplanade
Odpočívadlo opata Clementso	Mariánské Lázně	-	nad Esplanade
sochařský pohádkový ráj	Mariánské Lázně	-	před hotelem Krakonoš
dřevěný kříž	Mariánské Lázně	-	před hotelem Krakonoš
křížek	Mariánské Lázně	-	nad Panoramou

památkově hodnotný objekt	část obce	č. p.	poznámka
Goethovo odpočívadlo	Mariánské Lázně	-	pod rozhlednou Hamelika
Karlův kříž	Mariánské Lázně	-	nad křížením ulic Anglická a Dusíkova
Bronzový pomník J. W. Goetha	Mariánské Lázně	-	Goethovo nám. pře hotelem Zlatá Koruna
Chopinův kámen	Mariánské Lázně	-	naproti Společenskému domu Casino
Heidlerův monument	Mariánské Lázně	-	pod kolonádou Rudolfova pramene
Socha Karla Kašpara Reitenbergera	Mariánské Lázně	-	na kolonádě u Zpívající fontány
2 pomníky podél Masarykovy cesty	Mariánské Lázně	-	Skalníkovy sady
Busta Václava Skalníka	Mariánské Lázně	-	u Hlavní třídy na křížení s ulicí Ruskou
Židovský hřbitov	Mariánské Lázně	-	u křížení Chebské a železniční trati
budova železničního nádraží	Úšovice	-	
Hotelová škola	Úšovice	-	
Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně	Mariánské Lázně	-	
Poštovní úřad	Mariánské Lázně	-	
křížek	Úšovice	-	v ulici Dobrovského u čp. 6
Kristus na kříži	Úšovice	-	v ulici Palackého u čp. 91
křížek	Úšovice	-	u ulice Okružní, na jižním okraji zahrádkové osady
kaplička	Vysoká Pec	-	
křížek	Skláře	-	poblíž čp. 32
hangár letiště Skláře	Skláře	-	
křížek	Stanoviště	-	na severním okraji Stanoviště u silnice
2 křížky	Stanoviště	-	na návsi

V území se nacházejí další drobné památky - pamětní kameny, odpočívadla, pomníky.

Dále jsou uvedeny **architektonické dominanty** významně utvářející panorama města a kompozici v dálkových i blízkých pohledech včetně vnitřních pohledů zejména z lázeňské části města:

- kolonáda
- hotel Wieimar / Kavkaz
- kostel Nanebevzetí Panny Marie
- hotel Esplanade
- rozhledna Hamelika
- Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně
- Pravoslavný kostel sv. Vladimíra
- hotel Monty
- lázeňský dům Miramonte
- lázeňský dům Panorama
- komín teplárny Mariánské Lázně
- dům Experiment 1
- komplex Ural
- Kostel sv. Antonína z Padovy
- hotel Krakonoš

Nad rámec předchozích uvedených hodnot byly identifikovány **historicky unikátní stavby a areály**:

- **Mariin pramen** - historický střed Mariánských Lázní a pramen, po němž jsou Lázně pojmenovány
- **Plochá dráha** - jedinečný areál dlouhé ploché dráhy (jediná v ČR) uprostřed města, unikátní umístění v zástavbě

- **Vodní nádrž Mariánské Lázně** - nejstarší přehrada se zděnou hrází v ČR
- **Dlouhá stoka** - unikátní technické dílo (národní kulturní památka)
- **Letiště Skláře** - původně jedno z nejvýznamnějších letišť na území ČR, otevřeno v roce 1927

Vyhlídková místa, lokální atraktivita

V rámci hodnot území byla identifikována významná vyhlídková místa, místa lázeňských pramenů a studánky, dotvářející atmosféru lázeňského města, obohacující kulturní krajinu Mariánskolázeňska. Mezi nejvýznamnější vyhlídky patří:

- Mecséryho vyhlídka
- vyhlídka královny Karoly
- vyhlídka s přístřeškem

Ve výkrese č. 4 (Hodnoty území) jsou dále uvedeny jednotlivé lázeňské prameny a studánky rozptýlené v okolí lázeňského centra. Hlavními lázeňskými prameny jsou Lesní pramen, Křížový pramen, Rudolfův, Karolinin, Ambrožův a Mariin pramen v lázeňském centru, a další prameny v ose lázeňského parku - Alexandřin pramen, Augustinův pramen a pramen Edvarda VII., Ferdinandův pramen, Rudolfův a Antoníčkův pramen na okraji Starých Úšovic.

Všechny výše uvedené hodnoty jsou souhrnně evidovány v kapitole 7.2. Hodnoty území a zobrazeny ve výkrese č. 4 (Výkres hodnot území).

6.10. Hospodářské podmínky

Mariánské Lázně jsou město s nevyrovnanou ekonomickou charakteristikou. Město je jednostranně orientované na lázeňství, hotelnictví a cestovní ruch. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem jsou Léčebné lázně. Míra registrované nezaměstnanosti je výjimečně nízká, počet volných pracovních míst převyšuje hodnoty jejich uchazečů. Většina ekonomicky aktivních obyvatel působí v terciérním sektoru ekonomiky, čímž se město nevymyká republikovému trendu. Dlouhodobě nízká je průměrná mzda, což souvisí s nepříznivou vzdělanostní strukturou obyvatelstva a nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil.

Ekonomický profil obyvatelstva

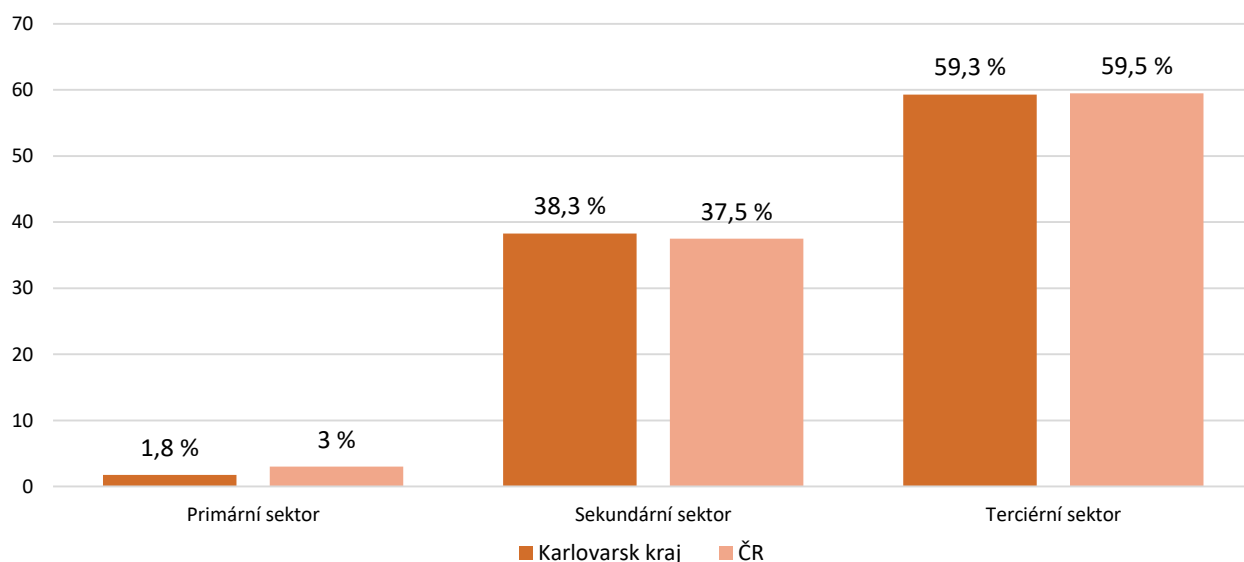
Níže uvedená tabulka zobrazuje strukturu obyvatelstva Mariánských Lázní podle ekonomické aktivity. Více než 51 % populace města byla v r. 2011 ekonomicky aktivní, přičemž přes 90 % ekonomicky aktivních obyvatel bylo zaměstnaných.

ekonomická aktivita			celkem	muži	ženy
ekonomicky aktivní celkem			6 187	3 048	3 139
v tom	zaměstnaní		5 627	2 751	2 876
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	4 175	1 918	2 257
		zaměstnavatelé	274	191	83
		pracující na vlastní účet	815	503	312
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	472	207	265
		ženy na mateřské dovolené	98	-	98
	nezaměstnaní		560	297	263
ekonomicky neaktivní celkem			5 853	2 433	3 420
z toho	nepracující důchodci		3 187	1 182	2 005
	žáci, studenti, učni		1 635	823	812
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			866	448	418

Tab.: Obyvatelstvo Mariánských Lázní podle ekonomické aktivity v r. 2011 (SLDB)

Majoritní část zaměstnaných ekonomicky aktivních obyvatel (EAO) Mariánských Lázní byli v r. 2011 zaměstnanci (74 %). Celkem 815 obyvatel pracovalo na vlastní účet, což představuje 14,5 % zaměstnaných EAO. Ekonomicky neaktivních bylo ve městě evidováno 5 853, z nichž 54 % tvořili nepracující důchodci a 28 % studenti.

Ekonomický profil řešeného území je v důsledku vysokého podílu pracujících v oblasti hotelnictví značně specifický. Charakteristiku hospodářského zázemí poskytuje sektorová a odvětvová struktura ekonomicky aktivních obyvatel ve městě. Dále uvedený graf uvádí srovnání zaměstnanosti v jednotlivých sektorech ekonomiky v Česku a v Karlovarském kraji.

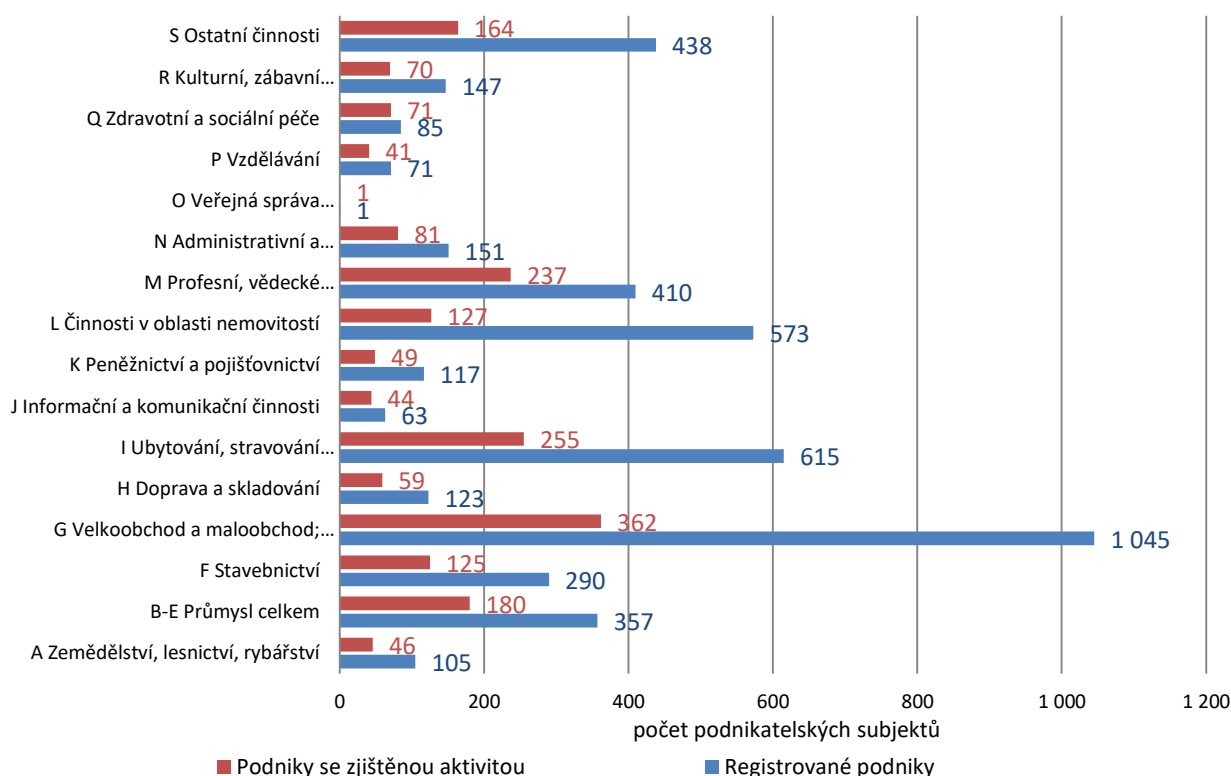

Graf: Podíl zaměstnaných v jednotlivých ekonomických sektorech v % v r. 2013 (ČSÚ)

K roku 2013 bylo v kraji v průměru zaměstnáno pouze 1,78 % pracujících. To je o 1,22 % méně než republikový průměr, v sekundě bylo zaměstnaných 38,8 %, což je hodnota o 1,2 % větší než republikový průměr. V terciéru je výsledek podílového zastoupení téměř zcela shodný s republikovým průměrem.

Podnikatelské subjekty

Strukturu podnikatelských subjektů podle převažující činnosti v Mariánských Lázních zobrazuje níže uvedený graf dle dat Českého statistického úřadu k 31. 12. 2016.

Graf: Podnikatelské subjekty podle odvětví v Mariánských Lázních v r. 2016 (ČSÚ)

Dle ČSÚ je v Mariánských Lázních registrováno celkem 4 689 podnikatelských subjektů. Dle převažující činnosti je nejvíce zastoupeným odvětvím velkoobchod a maloobchod, ve kterém je zastoupeno 22 % z celkového množství registrovaných podniků (1 045 z 4 689) a 19 % z celkového množství podniků se zjištěnou aktivitou. Naopak nejméně registrovaných podniků a podniků se zjištěnou aktivitou je orientováno na veřejnou správu a obranu, povinné sociální zabezpečení (1 podnik).

Při porovnání struktury podnikatelských subjektů v Mariánských Lázních s krajským průměrem je zřejmé, že počty ekonomických odvětví v jednotlivých sektorech se v relativních hodnotách neliší. Jedinou výraznou odlišností je vyšší počet subjektů podnikajících v Mariánských Lázních v oblasti ubytování, pohostinství a stravování.

Strukturu podnikatelských subjektů v Mariánských Lázních dle právní formy zobrazuje dále uvedená tabulka dat Českého statistického úřadu k 31. 12. 2016.

podnikatelské subjekty podle právní formy	registrované podniky	podniky se zjištěnou aktivitou
celkem	4 689	1 944
fyzické osoby	3 285	1 368
fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	2 978	1 181
fyzické osoby podnikající dle jiného než živnostenského zákona	234	149
<i>zemědělští podnikatelé</i>	31	21
právnícké osoby	1 404	576
obchodní společnosti	823	509
<i>akciové společnosti</i>	26	17
družstva	13	7

Tab.: Podnikatelské subjekty podle právní formy v Mariánských Lázních v r. 2016 (ČSÚ)

Dle právní formy tvoří 70 % registrovaných podnikatelských subjektů v Mariánských Lázních fyzické osoby, z nichž 91 % podniká dle živnostenského zákona. Živnostníci tvoří 63 % celkového počtu registrovaných podniků ve městě a 13 % z nich jsou zemědělskými podnikateli. Právnícké osoby zastupují 30 % podnikatelské struktury Mariánských Lázní, přičemž je z 59 % tvoří obchodní společnosti, z nichž 3 % jsou akciové společnosti.

Základní ekonomické sektory města

Analýza ekonomiky města byla provedena v rámci Strategického plánu rozvoje města Mariánské Lázně v roce 2016. Základem analýzy je identifikování hlavních zaměstnavatelů a jejich zařazení do hlavních kategorií. Pro porovnání bylo vybráno 50 největších zaměstnavatelů, kteří mají ve městě umístěn provoz a u nichž byly k dispozici bližší údaje.

zaměstnavatel	počet zaměstnanců
Léčebné lázně Mariánské Lázně a. s.	650
Elektrometall, s.r.o.	593
Eutit, s.r.o.	209
Grand Hotel Marienbad Betriebs, s.r.o.	143
OREA HOTELS s.r.o.	132
Město Mariánské Lázně	115
Hotel Esplanade Spa & Golf Resort a Hotel Agricola Sport & Wellness Centre	115
Ihro Transport & Logistik, s.r.o.	91
Nemocnice Mariánské Lázně, s.r.o.	88
Olympia Hotel, s.r.o.	73
Cristal Palace a. s.	72
Opavia LU, s.r.o.	65
Ing. Antonín Šimánek	64
Technický a Dopravní Servis, s.r.o.	62
LS Royal Mariánské Lázně a. s.	61
Základní škola JIH, Mariánské Lázně,	61
Euromont CS, s.r.o.	60
Hotelová škola Mariánské Lázně	60
Základní škola Úšovice, Mariánské Lázně, p.o.	50
Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně, p.o.	45

Tab.: Přehled hlavních zaměstnavatelů v Mariánských Lázních

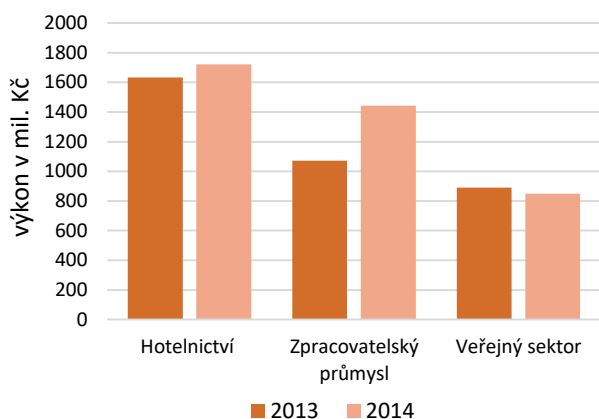
Celkově bylo identifikováno 56 subjektů, které byly následně rozděleny do 3 skupin.

Počet zaměstnanců u těchto hlavních zaměstnavatelů je 3 586. V celkovém počtu všech pracujících jsou to zhruba 2/3 ekonomicky aktivních obyvatel města.

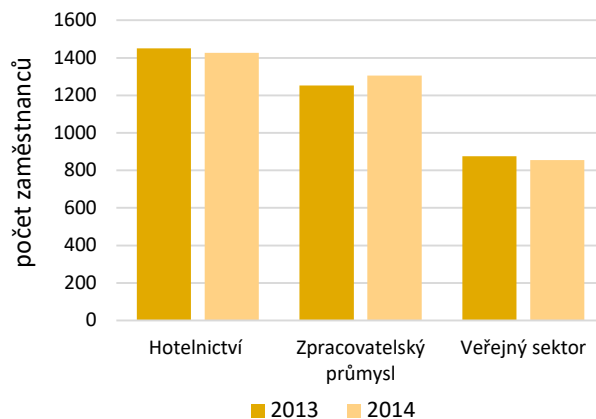
Hlavní zaměstnavatelé jsou tříděni do 3 základních skupin: hotelnictví, veřejný sektor, zpracovatelský průmysl:

sektor	podíl zaměstnanců v sektoru	počet subjektů v sektoru
hotelnictví	40 %	15
zpracovatelský průmysl	36 %	17
veřejný sektor	24 %	24

Dle uvedených údajů je patrné, že nejvýznamnějším sektorem je lázeňství, hotelnictví a cestovní ruch. Podíl zaměstnanců v tomto sektoru je 40%. Dále uvedené grafy zobrazují krátkodobé vývoje výkonů a počtu zaměstnanců v jednotlivých klíčových ekonomických sektorech města dle Strategického plánu rozvoje města Mariánských Lázní do r. 2031.

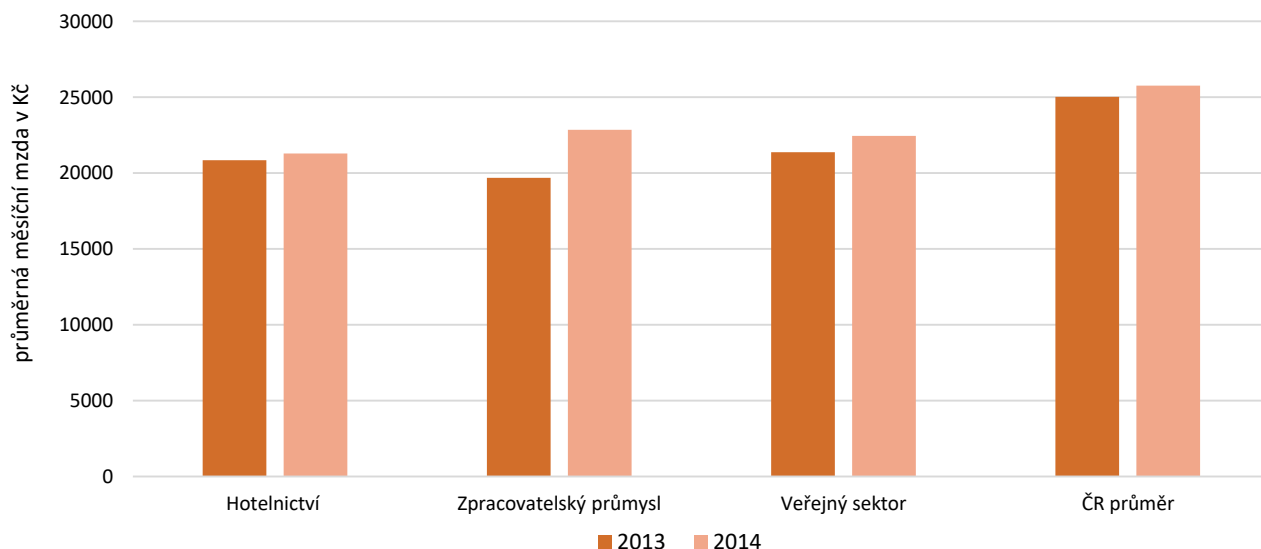
Tab.: Vývoj výkonů v mil. Kč v letech 2013 a 2014

Tab.: Vývoj počtu zaměstnanců v letech 2013 a 2014

Z grafů je patrný nárůst výkonů v komerčních sektorech. Poměrná 17% změna nárůstu výkonu je provázána jen mírným nárůstem zaměstnanosti o 1 %. V hotelnictví dokonce dochází k mírnému propadu zaměstnanosti i přes zvýšení výkonu (obratu) v odvětví. Zvýšená výkonnost je evidentně spjata s celkovou konjunkturou ekonomiky.

Dále uvedený graf znázorňuje krátkodobý vývoj průměrné měsíční mzdy ve sledovaných sektorech v Mariánských Lázních a porovnání údajů s celorepublikovým průměrem.

Graf: Průměrná měsíční mzda v Mariánských Lázních dle sektorů a v Česku v letech 2013 a 2014 (ČSÚ, Strategický plán rozvoje města Mariánských Lázní do r. 2031)

Z grafu je patrné, že průměrná mzda ve městě je výrazně nižší nežli republikový průměr, v roce 2014 činil tento rozdíl 13 %. Při meziročním srovnání je však v Mariánských Lázních sledován růst průměrné měsíční mzdy, který je vůči celostátnímu průměru sledovat relativně rychlejší. Vzhledem k minimální nezaměstnanosti ve městě dochází k navýšení mzdy hlavně ve zpracovatelském sektoru.

Zaměstnavatelé v Mariánských Lázních

Ve městě se nachází dva podniky, jež zaměstnávají více než 500 pracovníků a dále 2 podniky s počtem zaměstnanců nad 200 (údaje za rok 2016). Se snižujícím počtem zaměstnanců se naopak zvyšuje počet subjektů v příslušné velikostní kategorii. Ekonomické subjekty bez zaměstnanců tvoří majoritní podíl v ekonomické struktuře města, přičemž mezi lety 2013–2016 došlo k úbytku o 8 %. Tento trend je patrný u dalších kategorií s nižším počtem zaměstnanců. Jedinou výjimkou jsou podniky v kategorii 6–9 zaměstnanců, kde je patrný menší nárůst. Celková stagnace a úbytek menších podniků a živností může být způsobena převahou větších zaměstnavatelů ale i důsledkem pokrizových let.

Dále uvedená tabulka sumarizuje vývoj počtu ekonomických subjektů dle počtu zaměstnanců v Mariánských Lázních v období 2013–2016.

velikost kategorie dle počtu zaměstnanců	2 013	2 014	2 015	2 016
celkem	7 504	7 534	7 550	7 586
neuvedeno	4 789	4 854	4 989	5 067
bez zaměstnanců	2 004	1 965	1 873	1 839
1–5	522	519	495	478
6–9	73	81	80	88
10–19	58	53	49	54
20–24	13	15	15	14
25–49	24	24	29	25
50–99	14	15	12	12
100–199	4	5	5	5
200–249	1	1	1	1
250–499	-	-	-	1
500–999	2	2	2	2

Tab.: Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců v Mariánských Lázních v období 2013–2016 (ČSÚ)

Nejvýznamnější zaměstnavatele v Mariánských Lázních v roce 2014 zobrazuje dále uvedená tabulka. Největší počet zaměstnanců byl v Léčebných lázních Mariánské Lázně (650) a ve firmě Elektrometall (593) vyrábějící díly pro motorová vozidla. Významným zaměstnavatelem byla také firma Eutit, vyrábějící nekovové minerální výrobky.

název zaměstnavatele	počet zaměstnanců	typ subjektu
Léčebné lázně Mariánské Lázně a. s.	650	Ústavní zdravotní péče
Elektrometall, s.r.o.	593	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla, kromě motocyklů
Eutit, s.r.o.	209	Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků j. n.
Grand Hotel Marienbad Betriebs, s.r.o.	143	hotel
OREA HOTELS s.r.o.	132	hotel
Město Mariánské Lázně	115	
Hotel Esplanade Spa & Golf Resort a Hotel Agricola Sport & Wellness Centre	115	hotel
Ihro Transport & Logistik, s.r.o.	91	Silniční nákladní doprava

Tab.: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v Mariánských Lázních v r. 2014

Výrobní areály

Na území města Mariánské Lázně se nacházejí tyto významné výrobní areály:

název společnosti	popis areálu
Elektrometall, s.r.o.	Firma v regionu působí od roku 1992. Její hlavní výroba byla přesunuta z vedlejší obce Chodová Planá v roce 2000 do Mariánských Lázní. Výroba byla umístěna v blízkosti příjezdové komunikace do agrární využívané části.

název společnosti	popis areálu
výrobní areály podél Tepelské ulice	Původně výrobní zóna je postupně transformována, dochází k rozvoji služeb (poliklinika, pošta, obchody) a výstavbě obytných budov (nový bytový dům u Plzeňské). Výrobní aktivity se proto nacházejí převážně uvnitř bloku, dominuje průmysl a služby spojené s motorovými vozidly (opravy nákladních vozidel a autobusů, prodejní a servisní místa apod.)
Stavební Mlýn	V území na okraji údolí Kosovského potoka se nachází betonárna a další přidružené výrobní provozy.
Zahradnictví Za Nádražím	Na jižní straně areálu železničního nádraží se nachází rozsáhlý areál zahradnictví.

Areály výroby či skladování jsou dále umístěny při ulici U Pily a U Mlékárny. V těchto lokalitách se koncentruje menší výroba, sklady či služby.

Je nutné zohlednit i nevýrobní areály, které mají ekonomický význam. Jednotlivé hotely jsou spojovány do velkých komplexů, které vytváří ucelené komplexy:

- Léčebné lázně Mariánské Lázně a. s.
- Grand Hotel Marienbad Betriebs, s.r.o.
- OREA HOTELS s.r.o. Město Mariánské Lázně
- Hotel Esplanade Spa & Golf Resort a Hotel Agricola Sport & Wellness Centre

Plochy brownfields

V souvislosti s výrobními areály je nutno zmínit také nevyužívané, extenzivně využitě či opuštěné výrobní areály identifikované jako plochy brownfields. Nevyužitou plochou industriálního charakteru je zejména lokalita U Pily. V současnosti je zde umístěn sběrný dvůr odpadu a teplárna. Značná část území je ovšem opuštěná a zanedbaná.

Extenzivní využití vykazují zejména areály v oblasti kolem ulice U Mlékárny a Teplárenské, kde dochází k nežádoucímu smíšení funkcí (bydlení, výroba, služby, rekreační využití vodních ploch), problematická je také prostupnost územím a vymezení hranic jednotlivých funkcí.

Veškeré plochy brownfields jsou evidovány v kapitole 9.1. a zobrazeny ve výkrese č. 6 (Výkres problémů k řešení v ÚP).

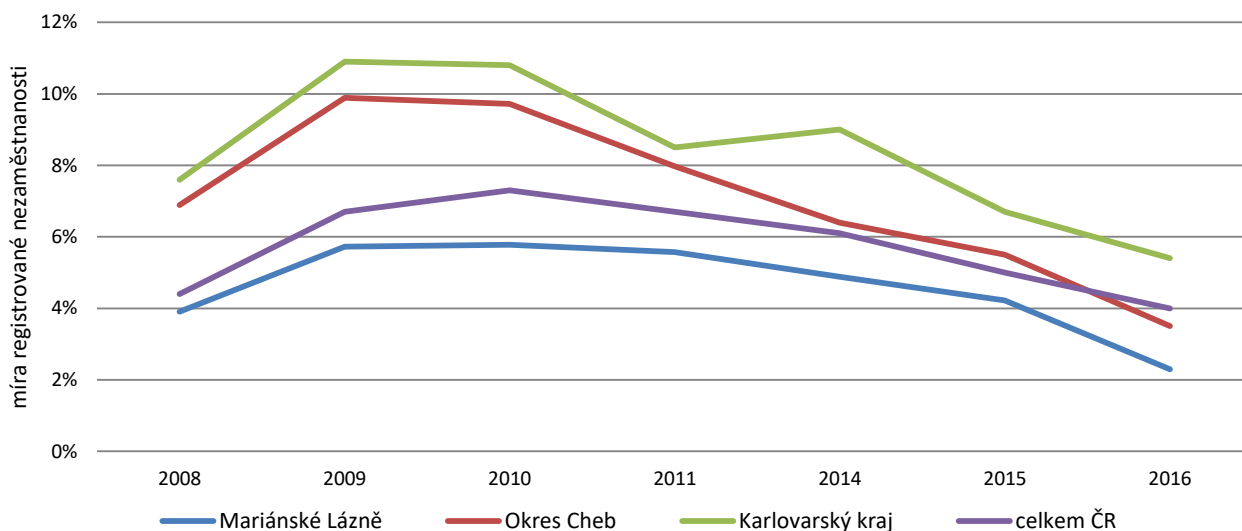
Míra registrované nezaměstnanosti

Míra registrované nezaměstnanosti je výjimečně nízká v porovnání s celorepublikovými trendy. V České republice patří město Mariánské Lázně dlouhodobě k městům s nejnižší mírou nezaměstnanosti. Během let 2008–2009 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti, přesto však s ohledem na statistiku zůstává průměrná míra nezaměstnanosti výrazně pod celorepublikovým průměrem.

Uvedená tabulka a následující graf zobrazují vývoj míry registrované nezaměstnanosti v Mariánských lázních a nadřazených územně správních celcích.

rok	Mariánské Lázně	okres Cheb	Karlovarský kraj	celkem ČR
2008	3,91 %	6,89 %	7,60 %	4,40 %
2009	5,72 %	9,89 %	10,90 %	6,70 %
2010	5,78 %	9,72 %	10,80 %	7,30 %
2011	5,57 %	7,97 %	8,50 %	6,70 %
2014	4,88 %	6,40 %	9,00 %	6,10 %
2015	4,22 %	5,50 %	6,70 %	5,00 %
2016	2,29 %	3,50 %	5,40 %	4,00 %

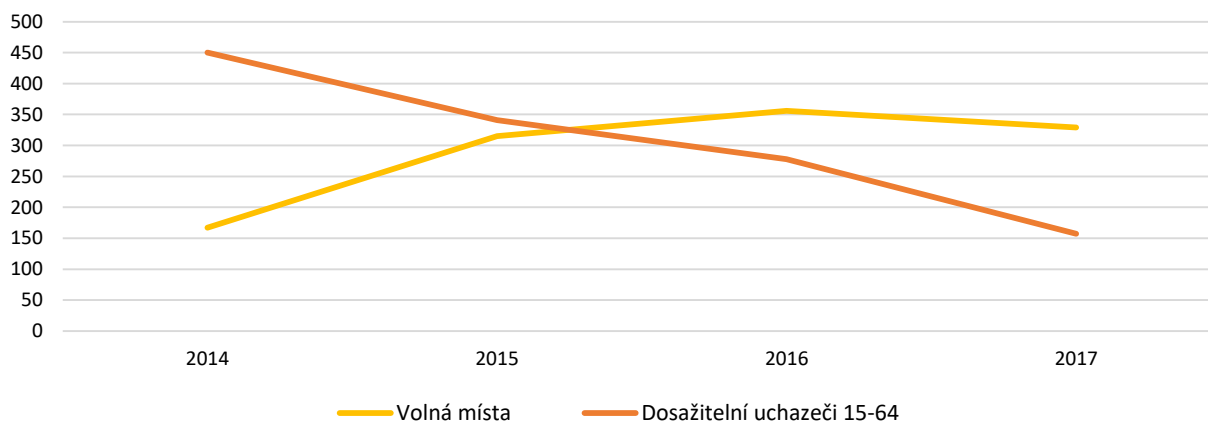
Tab.: Vývoj míry registrované nezaměstnanosti v časovém a územním srovnání v % (ČSÚ)

Graf: Vývoj míry registrované nezaměstnanosti v časovém a územním srovnání v % (ČSÚ)

Z grafu je zřejmý trend vývoje míry registrované nezaměstnanosti, který je obdobný ve všech sledovaných územně správních celcích. Nejvyšší nezaměstnanost ve sledovaném období byla evidována v Karlovarském kraji, nejnižší naopak v Mariánských Lázních.

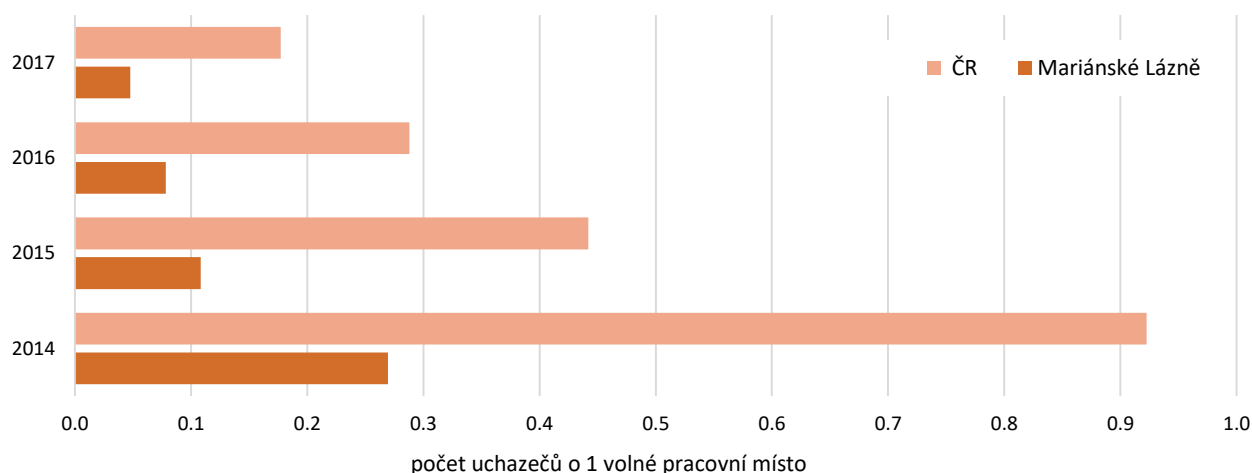
Dále uvedený graf představuje vztah mezi volnými pracovními místy a dosažitelnými registrovanými uchazeči ve věku 15–64 let o pracovní pozice v Mariánských Lázních v období posledních 4 let. Z grafu je zřejmé, že počet volných pracovních míst v posledních letech překročil počet dosažitelných uchazečů, což má vliv na velmi nízkou míru registrované nezaměstnanosti, jež byla zaznamenána v roce 2016 (2,29 %).

Graf: Vztah volných pracovních míst a dosažitelnými registrovanými uchazeči v Mariánských Lázních (portal.mpsv.cz)

Na úrovni zaměstnanosti se v Mariánských Lázních výraznou měrou podílí turistický ruch a lázeňství. Podle odhadů tvoří činnost přímo či nepřímo spojenou s turistickým ruchem zhruba 10 % výkonnosti regionální ekonomiky.

Během roku 2015 došlo ke vzniku převisu nabídky pracovních míst nad jejich poptávkou. V současnosti je evidováno 157 uchazečů o pracovní místo. Na druhé straně je evidována poptávka po 329 zaměstnancích. I v dobách ekonomicky pokřizového období je v Mariánských Lázních patrná výrazně vyšší nabídka pracovních míst na jednoho uchazeče nežli v průměru celého Česka, viz graf níže.

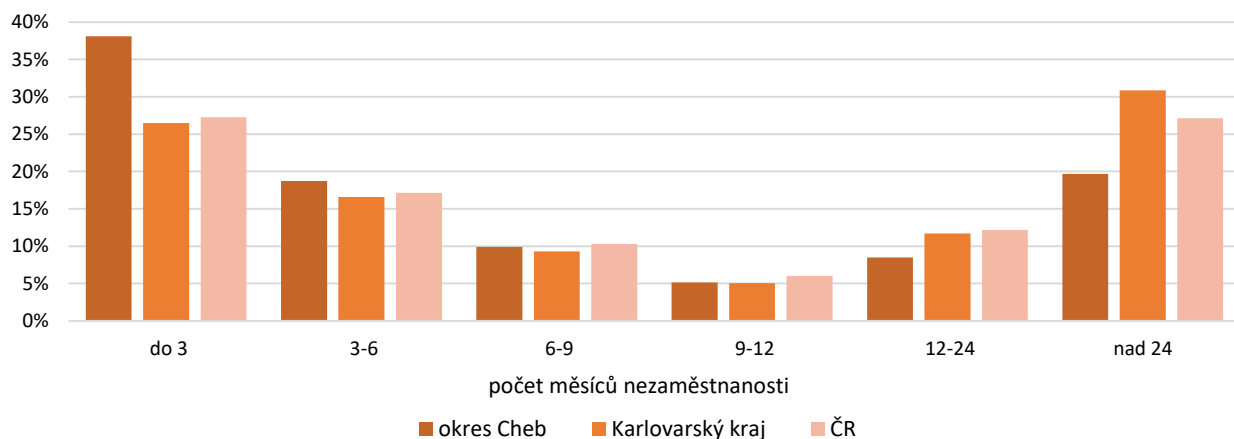

Graf: Počet uchazečů na 1 pracovní místo v časovém srovnání v Mariánských Lázních a v Česku (portal.mpsv.cz)

Strukturu uchazečů o zaměstnání v okrese Cheb, Karlovarském kraji a v Česku dle délky nezaměstnanosti zobrazují dále uvedená tabulka a následující graf. V okrese Cheb jsou nejvíce zastoupeni uchazeči nezaměstnaní méně než 3 měsíce. V porovnání s celorepublikovým a krajským průměrem zde jejich zastoupení dominuje – okres Cheb 38 %, Karlovarský kraj 26 %, Česko 27 %. V Karlovarském kraji v celkovém pohledu dominují naopak uchazeči o zaměstnání nezaměstnaní více než 2 roky, kteří jsou majoritně zastoupeni také v celorepublikovém kontextu.

délka nezaměstnanosti (měsíce)	okres Cheb	Karlovarský kraj	celkem ČR
do 3	38 %	26 %	27 %
3-6	19 %	17 %	17 %
6-9	10 %	9 %	10 %
9-12	5 %	5 %	6 %
12-24	8 %	12 %	12 %
nad 24	20 %	31 %	27 %

Tab.: Struktura uchazečů o zaměstnání dle délky nezaměstnanosti v územním srovnání (portal.mpsv.cz)

Graf: Struktura uchazečů o zaměstnání dle délky nezaměstnanosti v územním srovnání (ČSÚ)

Trh práce

Trh práce v Karlovarském kraji se v porovnání s jinými regiony vyznačuje vyšší nezaměstnaností, nižší přidanou hodnotou práce a pomalým růstem HDP. Problém nejenom Karlovarského kraje je nízký podíl inovativního menšího a středního podnikání na úkor velkých společností vyrábějící zboží s minimální přidanou hodnotou. Základy tohoto problému jsou spjaté s rozvojem tržního hospodářství od počátku devadesátých let.

Karlovarský kraj se stal vzhledem ke své pozici k sousednímu Německu zdrojem levné a kvalifikované pracovní síly pro mnoho větších společností. Zahraniční investice se v regionu zaměřovaly především na vznik výrobních a montážních továren s nízkou přidanou hodnotou výrobků. Většina z nich vytváří jen jednoduché komponenty bez inovativního přístupu. Vzhledem k povaze těchto firem a jejich zahraničnímu řízení je tento rozvoj umožněn jen nízkými náklady na mzdy a relativně kvalifikovanou pracovní silou. V případě změny jsou společnosti schopny rychle relokovat své dceřiné výroby.

Vzhledem k velkému počtu pracovních míst jsou Mariánské Lázně významným centrem dojížděky za prací do zaměstnání. Podle SLDB 2011 dojíždělo do města za prací 1 670 osob, což byl hned druhý největší počet v rámci okresu Cheb. Tento ukazatel při vyjádření poměru na jednoho obyvatele více vyzdvihuje postavení Mariánských Lázní. Město Cheb s 31 000 obyvateli nabízí dojíždějícím 2 100 pracovních míst, zatímco Mariánské Lázně s počtem obyvatel 13 040 nabízí 1 670 pracovních míst.

Dále uvedené tabulky zobrazují strukturu uchazečů o zaměstnání v Mariánských Lázních dle dosaženého vzdělání a věku v letech 2006, 2010 a 2015.

nejvyšší dosažené vzdělání uchazeče o zaměstnání	2006	2010	2015
bez vzdělání	123	180	593
základní vzdělání	423	392	184
vyučen	630	749	416
středoškolské	272	381	249
vysokoškolské	12	8	19

Tab.: Struktura uchazečů o zaměstnání v Mariánských Lázních dle dosaženého stupně vzdělání v letech 2006, 2010 a 2015 (Strategický plán rozvoje města Mariánské Lázně do roku 2031)

věk uchazeče o zaměstnání	2006	2010	2015
do 30 let	179	432	558
do 50 let	760	786	620
nad 50 let	519	492	280

Tab.: Struktura uchazečů o zaměstnání v Mariánských Lázních dle věku v letech 2006, 2010 a 2015 (Strategický plán rozvoje města Mariánské Lázně do roku 2031)

Ve městě výrazněji roste nezaměstnanost lidí bez vyššího vzdělání a osob ve věku do 30 let. Nedostatek vzdělání se projevuje také na typu pracovního místa, které uchazeči požadují. Nedostatek uchazečů se projevuje pro práce s vyšší odbornou kvalifikací. Naopak pro nekvalifikovaná pracovní místa je poptávka ze strany nezaměstnaných mnohem vyšší.

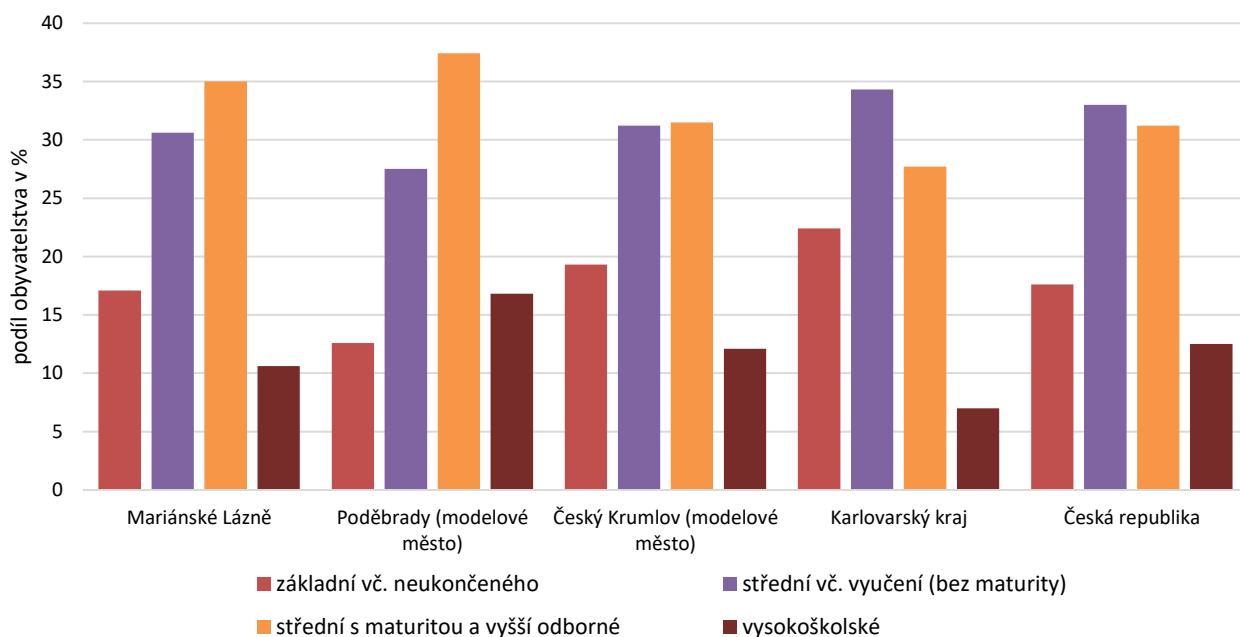
Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Ve městě Mariánských Lázní je dle SLDB 2011 nejvíce zastoupenými vzdělanostními skupinami obyvatelstvo se středním vzděláním bez maturity (30,6 %) a s úplným středním vzděláním (29,4 %). Nízký podíl lidí s vyšším odborným vzděláním (1,6 %) představuje bariéru vstupu nových společností a vzniku menších firem, které by napomohli restrukturalizaci hospodářství v regionu. Poměrně značně zastoupeni jsou však také obyvatelé pouze se základním nebo neukončeným vzděláním (17 %). Podrobné údaje zobrazuje tabulka dále.

obyvatelstvo ve věku 15 a více let		celkem	muži	ženy
		11 373	5 127	6 246
z toho podle stupně vzdělání	bez vzdělání	35	15	20
	základní včetně neukončeného	1 943	691	1 252
	střední vč. vyučení (bez maturity)	3 480	1 850	1 630
	úplné střední (s maturitou)	3 340	1 327	2 013
	nástavbové studium	463	138	325
	vyšší odborné vzdělání	179	85	94
	vysokoškolské	1 211	670	541

Tab.: Obyvatelstvo Mariánských Lázní podle nejvyššího ukončeného vzdělání v r. 2011 (SLDB)

Dále uvedená tabulka a graf poskytují územní srovnání nejvyššího dosaženého vzdělání obyvatelstva Mariánských Lázní s modelovými městy (Poděbrady a Český Krumlov) a nadřazenými územně správními celky (Karlovarský kraj a Česko).

Graf: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v územním srovnání v r. 2011 (SLDB)

nejvyšší dokončené vzdělání	Mariánské Lázně	Poděbrady (modelové město)	Český Krumlov (modelové město)	Karlovarský kraj	Česká republika
základní vč. neukončeného	17,1 %	12,6 %	19,3 %	22,4 %	17,6 %
střední vč. vyučení (bez maturity)	30,6 %	27,5 %	31,2 %	34,3 %	33 %
střední s maturitou, nástavbové a vyšší odborné	35 %	37,4 %	31,5 %	27,7 %	31,2 %
vysokoškolské	10,6 %	16,8 %	12,1 %	7 %	12,5 %

Tab.: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v územním srovnání v r. 2011 (SLDB)

Z dat je patrné, že celý Karlovarský region je zasažen nižší mírou kvality vzdělání v celorepublikovém měřítku. Zatímco v rámci Česka dosahuje 12,5 % obyvatel vysokoškolského vzdělání, v Karlovarském kraji je tato hodnota o více než 5 % nižší. Mariánské Lázně dosahují vyššího podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, nežli činí průměr kraje, stále však o téměř 2 % nižší než celorepublikový průměr. Při pohledu na skupinu obyvatel se středním vzděláním s maturitou, nástavbovým nebo vyšším odborným vzděláním se Karlovarský kraj nachází opět výrazně pod celostátním průměrem, Mariánské Lázně naopak disponují hodnotou, která je v porovnání s krajem o více než 7 % vyšší a převyšuje zároveň podíl v republikovém měřítku.

Vyjíždka a dojíždka obyvatelstva

Mariánské Lázně jsou vzhledem ke své velikosti a významu nejen zdrojem značného počtu vyjíždějících osob, ale také důležitým centrem dojížděcí. Celkový počet dojíždějících do Mariánských Lázní (2 422) dvojnásobně převyšuje počet vyjíždějících (1 204). V roce 2011 dle dat SLDB (viz tab. níže) vyjíždělo nejvíce lidí do jiných krajů (56 % vyjíždějících). Majoritní podíl dojíždějících do Mariánských Lázní proti tomu tvořili lidé v rámci okresu (64 % dojíždějících).

Vyjíždka

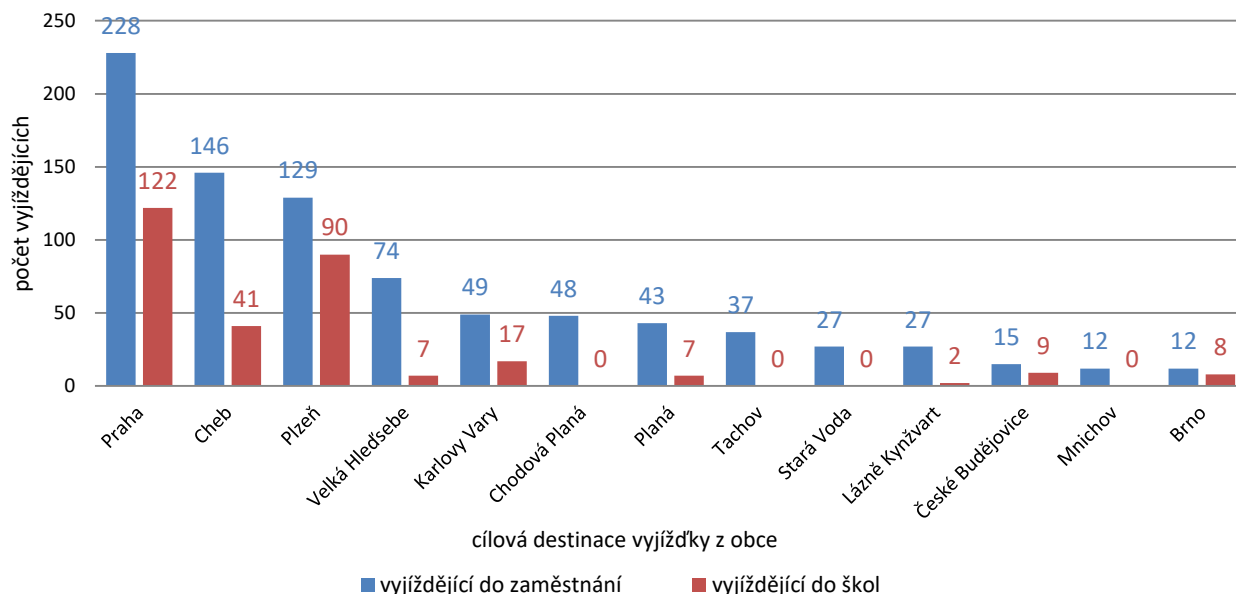
Uvedená tabulka poskytuje údaje o struktuře vyjíždějících do zaměstnání a do škol z Mariánských Lázní dle dat SLDB 2011.

Cíl vyjíždky	vyjíždějící celkem	vyjíždí v rámci okresu	vyjíždí do jiných okresů kraje	vyjíždí do jiných krajů	vyjíždí mimo ČR
vyjíždějící celkem	1 204	331	84	627	162
z toho do zaměstnání	828	280	59	355	134
z toho do škol	376	51	25	272	28

Tab.: Vyjíždějící do zaměstnání a škol z Mariánských Lázní v r. 2011 (SLDB)

Do zaměstnání a do škol vyjíždělo v r. 2011 z Mariánských Lázní celkem cca 9 % populace města. Nejčastěji se cíl vyjížděky z Mariánských Lázní nacházel v jiném kraji (52 % vyjíždějících), a to jak u vyjíždějících do zaměstnání (43 %), tak do škol (72 %). U vyjížděky do zaměstnání byla cílová destinace často situována také v rámci okresu Cheb (34 % vyjíždějících do zaměstnání).

Strukturu vyjíždějících z Mariánských Lázní do zaměstnání a do škol dle cílové destinace (cíle dojížděky) znázorňuje níže uvedený graf.

Graf: Vyjíždějící do zaměstnání a škol z Mariánských Lázní podle cíle vyjížděky v r. 2011 (SLDB)

Nejvíce obyvatel Mariánských Lázní vyjíždí do Prahy, a to jak do zaměstnání, tak do škol. Celkem do hlavního města vyjíždí 350 osob (228 za práci, 122 do škol). Významným cílem vyjížděky z města je také okresní město Cheb, do kterého vyjíždí 146 osob za práci a 41 do škol, a Plzeň.

Do krajského města sousedního kraje je významně orientována školská dojížděka, vzhledem k tomu, že je zde zastoupeno mnoho škol všech stupňů (základní, střední, vyšší odborné, vysoké školství). Celkem do Plzně z Mariánských Lázní 90 studentů, což je druhý nejvyšší počet po Praze. Za významný cíl pracovní dojížděky lze označit také sousední obec Velká Hleďsebe.

Pracovní vyjížděka je dále orientována také do měst Karlovy Vary, Chodová Planá, Planá a Tachov. Studenti z Mariánských Lázní dojíždí do škol dále do Karlových Varů a v minimálním zastoupení také do Plané, Českých Budějovic a Brna.

Dojížděka

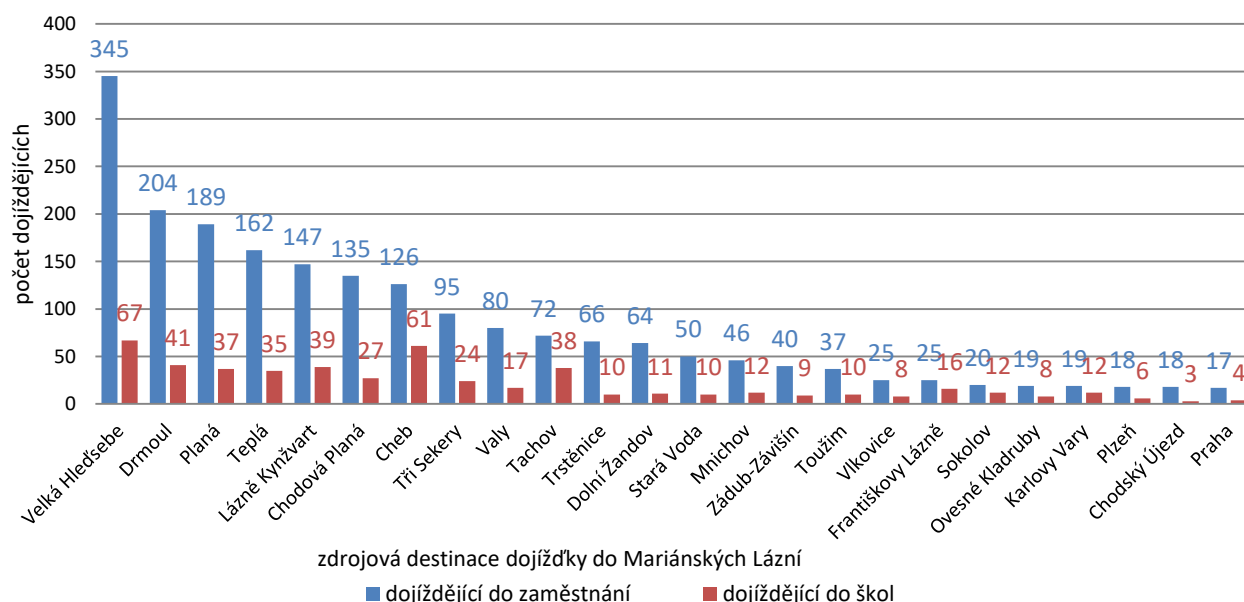
Níže uvedená tabulka poskytuje údaje o struktuře dojíždějících do zaměstnání a do škol v Mariánských Lázních dle dat SLDB 2011.

zdroj dojížděky	dojíždějící celkem	dojíždí v rámci okresu	dojíždí z jiných okresů kraje	dojíždí z jiných krajů
dojíždějící celkem	2 422	1 562	185	675
z toho do zaměstnání	1 670	1 150	88	432
z toho do škol	752	412	97	243

Tab.: Dojíždějící do zaměstnání a škol do Mariánských Lázní v r. 2011 (SLDB)

Do zaměstnání a do škol dojíždělo v r. 2011 do Mariánských Lázní 2422 obyvatel. Počet dojíždějících tak více než dvojnásobně převýšil počet vyjíždějících, což mělo vliv na ukazatel denního obyvatelstva, viz výše. Nejčastěji se zdrojová destinace dojížděky do Mariánských Lázní nacházel v jiné obci v rámci okresu (64 % dojíždějících), a to jak u vyjíždějících do zaměstnání (69 %), tak do škol (55 %). Ve všech sledovaných kategoriích byla zdrojová destinace často situována také v jiných krajích (26 % dojížděky do zaměstnání, 32 % dojížděky do škol). Dopad na vysoký stupeň dojížděky do Mariánských Lázní má relativní samostatnost v oblasti občanského vybavení, množství pracovních příležitostí (zejm. služby, lázeňství) a dále také významné zastoupení škol středního stupně (Gymnázium a obchodní akademie, Hotelová škola, Jezdecká Akademie ad.).

Strukturu dojíždějících do zaměstnání a do škol v Mariánských Lázních dle zdrojové destinace znázorňuje níže uvedený graf.

Graf: Dojíždějící do zaměstnání a škol do Mariánských Lázní podle zdrojové destinace v r. 2011 (SLDB)

Mariánské Lázně jsou nejčastějším cílem pracovní dojížděky pro sousední obec Velká Hleďsebe. Dále se na pracovní dojížděce významně podílejí Drmoul, Planá, Teplá, Lázně Kynžvart, Chodová Planá a okresní město Cheb. Z každé z těchto obcí dojíždí do Mariánských Lázní více než 100 osob.

Vzhledem k přítomnosti několika základních a středních škol jsou Mariánské Lázně častým cílem školní dojížděky. Nejvíce studentů dojíždí do řešeného území z Chebu (61). Následují sousední obce Velká Hleďsebe, Drmoul a Lázně Kynžvart. Zastoupení školní dojížděky lze dále pozorovat také u Tachova, Plané a Teplé.

Denní obyvatelstvo

V případech, kdy si obec vytváří vlastní spádové území, je vhodné sledovat nejen obyvatelstvo, které je ve správním území evidováno s ohledem na jeho dlouhodobý pohyb zde, ale také tzv. denní obyvatelstvo, které představuje obyvatele, kteří území obce, jeho infrastrukturu a vybavení denně využívají, nicméně jejich trvalé bydliště je mimo území obce.

Podíl denního obyvatelstva v porovnání s obyvatelstvem s trvalým pobytem je tím větší, čím větší je spádové území obce a význam obce v systému osídlení. Ve struktuře osídlení mají největší podíl denního obyvatelstva hlavní město Praha a krajská města. Významný podíl denního obyvatelstva vykazuje i většina okresních měst. Díky množství pracovních příležitostí a dostupnému školství středního stupně dosahují kladného salda denního obyvatelstva také Mariánské Lázně. Do ukazatele nejsou započítáni turisté a lázeňští rekreační, kteří by v případě řešeného území silně ovlivnili podobu sledovaného jevu.

Přesto, že lze v Mariánských Lázních zaznamenat značnou vyjížděku obyvatel za prací a do škol do větších měst (Cheb, Plzeň, Praha), zejména lázeňská zařízení, průmyslové závody a zastoupení škol středního stupně indukují vysoké množství dojíždějících z jiných obcí. Více než dvojnásobný počet dojíždějících vůči vyjíždějícím má za důsledek počet denního obyvatelstva, který v roce 2011 významně převyšoval počet trvale žijících obyvatel ve městě. Podrobné údaje poskytuje dále uvedená tabulka.

vyjížděka a dojížděka		počet osob
vyjížděka	do škol	828
	do zaměstnání	376
	celkem	1 204
dojížděka	do škol	1 670
	do zaměstnání	752
	celkem	2 422
saldo dojíždějící - vyjíždějící		1 218
počet obyvatel celkem		12 906
denní obyvatelstvo		14 124

Tab.: Denní obyvatelstvo v Mariánských Lázních v r. 2011 (SLDB)

7. LIMITY VYUŽITÍ ÚZEMÍ A HODNOTY ÚZEMÍ

7.1. Limity využití území

V následující tabulce jsou uvedeny jednotlivé limity využití území dané platnými právními předpisy, a další informativní jevy mající charakter limitu využití území.

TEMATICKÝ OKRUH	
limit využití území	poznámky
HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ A GEOLOGIE	podrobně viz kapitola 6.1.
poddolované území - plocha	
poddolované území - bod	
staré důlní dílo	
VODNÍ REŽIM	podrobně viz kapitola 6.2.
CHOPAV	Chebská pánev a Slavkovský les
lázeňské místo, vnitřní lázeňské území *	celé řešené území
lázeňské místo, vnější území lázeňského místa	
přírodní léčivý zdroj + OP	
zdroj přírodní minerální vody + OP	
záplavové území Q100	
aktivní zóna záplavového území	
území zvláštní povodně pod vodním dílem	
vodní plochy	
vodní toky	
HYGIENA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	podrobně viz kapitola 6.3.
stará ekologická zátěž / kontaminované místo	informativní jev
OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	podrobně viz kapitola 6.4.
chráněná krajinná oblast	I. - IV- zóna CHKO Slavkovský les
národní přírodní rezervace	
přírodní památka	
přírodní rezervace	
ochranné pásmo MZCHÚ	
Natura 2000 - evropsky významná lokalita	
významné krajinné prvky ze zákona*	vymezení VKP ze zákona je obecné a není zobrazeno ve výkrese; částečně je vyjádřeno jinými limity využití území (vodní toky, vodní plochy, pozemky určené k plnění funkcí lesa)
významný krajinný prvek registrovaný	
ÚSES - nadregionální biocentrum	
ÚSES - nadregionální biokoridor	
ÚSES - regionální biocentrum	
ÚSES - lokální biokoridor	
ÚSES - lokální biocentrum	
nárazníková zóna nadregionálního biokoridoru	
památný strom	
ZEMĚDĚLSKÝ A LESNÍ PŮDNÍ FOND	podrobně viz kapitola 6.5.
zemědělská půda I. a II. třídy ochrany půdního fondu	
investice do půdy	informativní jev

TEMATICKÝ OKRUH	
limit využití území	poznámky
pozemky určené k plnění funkcí lesa - les ochranný	
pozemky určené k plnění funkcí lesa - les zvláštního určení	
vzdálenost 50 m od okraje lesa	
DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	podrobně viz kapitola 6.6.
silnice II. třídy	
silnice III. třídy	
železnice	
lanová dráha	
ochranné pásmo silnice	
ochranné pásmo železnice	
ochranné pásmo lanové dráhy	
ochranné pásmo zařízení zajišťujícího letecký provoz*	celé řešené území
ochranné pásmo letiště Mariánské Lázně proti klamavým světlům	
ochranné pásmo letišť s výškovým omezením staveb	
nadzemní vedení vvn 110 kV	
nadzemní vedení vn 22 kV	
trafostanice 22/0,4 kV	
VTL plynovod včetně ochranného pásma	
STL plynovod včetně ochranného pásma	
regulační stanice plynu VTL/STL	
bezpečnostní pásmo VTL plynovodu	
teplovod	
teplárna	
vodovodní řad včetně ochranného pásma	
zdroj podzemní vody	
vodojem včetně ochranného pásma	
úprava vody včetně ochranného pásma	
čerpací stanice včetně ochranného pásma	
ochranné pásmo vodního zdroje I. a II. stupně	
kanalizační řad včetně ochranného pásma	
čistírna odpadních vod	
radioreleová trasa	
komunikační vedení včetně ochranného pásma	
telekomunikační zařízení	
ochranné pásmo telekomunikačního zařízení	
KULTURNÍ HODNOTY	podrobně viz kapitola 6.9.
městská památková zóna	
národní nemovitá kulturní památka	
nemovitá kulturní památka	
území s archeologickými nálezy	

TEMATICKÝ OKRUH	
limit využití území	poznámky
OSTATNÍ LIMITY	
zóna havarijního plánování	

* není zobrazeno ve výkrese č. 3 (Výkres limitů využití území)

Pozn.: Všechny výše uvedené limity využití území (vyjma označených), včetně informativních jevů, jsou zobrazeny ve výkrese č. 3 (Výkres limitů využití území).

7.2. Hodnoty území

V následující tabulce jsou uvedeny identifikované hodnoty území, včetně některých limitů využití území představujících zároveň i hodnoty.

TYP HODNOTY	
hodnota území	identifikace hodnoty / poznámky
PŘÍRODNÍ HODNOTY	
chráněná krajinná oblast	I. - IV. zóna CHKO Slavkovský les
národní přírodní rezervace	Kladské rašeliny
přírodní památka	Košský pramen
přírodní rezervace	Smraďoch Žižkův vrch Prameniště Teplé Hamrnický mokřad
Natura 2000 - evropsky významná lokalita	Kladské rašeliny Prameny Teplé
významný krajinný prvek registrovaný	Mokřad u Vory
památný strom	Buky u kostela Nanebevzetí Panny Marie, 2 stromy Javor u Ferdinandova pramene Dub u Hamrnického zámku Král smrků Alej svobody, 403 stromů
ÚSES - nadregionální biocentrum	NRBC 33, NRBC 72
ÚSES - nadregionální biokoridor	NRBK 47, NRBK 50, NRBK 51, NRBK 52
ÚSES - regionální biocentrum	RBC 1022, RBC 1107
ÚSES - lokální biokoridor	LK 2, LK 3, LK 4, LK 5, LK 6, LK 7, LK 8, LK 9, LK 10, LK 11, LK 12, LK 13, LK 14, LK 16, LK 19, LK 20, LK 21, LK 22, LK 40, LK 41
ÚSES - lokální biocentrum	LBC 3, LBC 4, LBC 5, LBC 6, LBC 7, LBC 8, LBC 9, LBC 10, LBC 11, LBC 15, LBC 16, LBC 18, LBC 19, LBC 22, LBC 23, LBC 24, LBC 25, LBC 28, LBC 29, LBC 30, LBC 31, LBC 32, LBC 40, LBC 41, LBC 42, LBC 43, LBC 4, LBC 45
lázeňské místo, vnitřní lázeňské území *	celé řešené území
lázeňské místo, vnější území lázeňského místa	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
přírodní léčivý zdroj + OP	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
zdroj přírodní minerální vody + OP	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4

TYP HODNOTY	
hodnota území	identifikace hodnoty / poznámky
vodní plochy	Lido (koupaliště) Velký knížecí rybník Drmoulský rybník Velký ostrovní rybník Malý ostrovní rybník Ohradský rybník na Panském potoce Úšovický rybník na Úšovickém potoce Mnišský rybník na Senném potoce Rybník Chotěnov na Kosovém potoce Vodní nádrž Mariánské Lázně Dolní Bahňák Horní Bahňák Kladský rybník na Pramenném potoce další drobné vodní plochy v území
významné krajinné kompoziční prvky - rybníční soustavy	Hamrnické rybníky soustava na Kosovém a Drmoulském potoce
vodní toky	Úšovický potok Panský potok Drmoulský potok Pstruží potok Mnichovský potok Pramenský potok Černý potok další drobné toky včetně občasných toků
údolí vodních toků (osy)	Úšovický potok Kosový potok Pstruží potok
přirozené vodní toky bez regulace	úseky Úšovického a Kosového potoka
zemědělská půda I. a II. třídy ochrany půdního fondu	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
investice do půdy	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
významné krajinné dominanty - zalesněné svahy obepínající lázeňské centrum	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
pozemky určené k plnění funkcí lesa - les ochranný	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
pozemky určené k plnění funkcí lesa - les zvláštního určení	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
plochy krajinné zeleně	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
významné aleje	alej podél Kladského rybníka a silnice směrem na Prameny Alej Svobody a Smetanova alej alej podél cesty od Hvozdu (Boheminium) přes Výhledy podél hranice správního území města do Vlkovic alej podél silnice mezi Chotěnovem a zástavbou Sklářů
KULTURNÍ HODNOTY	
městská památková zóna	MPZ Mariánské Lázně
národní nemovitá kulturní památka	Lázeňská kolonáda v Mariánských Lázních Dlouhá stoka s rybníky Kladským a Novým
nemovitá kulturní památka	výčet viz kapitola 6.9.3. Památková péče

TYP HODNOTY	
hodnota území	identifikace hodnoty / poznámky
území s archeologickými nálezy	Stanoviště (ÚAN I.) Hamrníky – zámek (ÚAN II.) Úšovice (ÚAN II.) Dlouhá stoka (ÚAN II.) Chotěnov (ÚAN II.)
památky místního významu	výčet viz kapitola 6.9.3. Památková péče
urbanisticky hodnotné území - historická jádra sídel	lázeňské centrum Kladská - soubor alpské architektury Stanoviště Chotěnov Úšovice Hamrnický zámek Hamrníky Skláře
významné solitérní lázeňské stavby	výletní kavárna Lunapark Červená Karkulka Panorama Kamzík hudební pavilon Kaple Panny Marie Bolestné rozhledna Hamelika
významné solitérní stavby v krajině	Nimrod Králov kámen
urbanistická kompoziční osa	hlavní osa - Hlavní třída, Plzeňská ulice vedlejší osa - Palackého vedlejší osa - Husova lokální osa - park u Ferdinandova pramene lokální osa - Hroznatova - Staré Úšovice
osa lázeňského parku	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
lázeňský park	Skalníkovy sady, park Střed, park u Ferdinandova pramene
architektonická dominanty	kolonáda hotel Wieimar / Kavkaz kostel Nanebevzetí Panny Marie hotel Esplanade rozhledna Hamelika Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně Pravoslavný kostel sv. Vladimíra hotel Monty lázeňský dům Miramonte lázeňský dům Panorama komín teplárny Mariánské Lázně dům Experiment 1 komplex Ural Kostel sv. Antonína z Padovy hotel Krakonoš

TYP HODNOTY	
hodnota území	identifikace hodnoty / poznámky
historicky významná stavba	lázeňská kolonáda, zpívající fontána, Rudolfův pramen Mariin pramen plochá dráha Vodní nádrž Mariánské Lázně Dlouhá stoka Letiště Skláře
vyhlídkový bod	Mecséryho vyhlídka vyhlídka královny Karoly vyhlídka s přístřeškem
pramen, studánka	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
CIVILIZAČNÍ HODNOTY	
občanské vybavení - veřejná infrastruktura	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
občanské vybavení - lázeňství	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
občanské vybavení - tělovýchovná a sportovní zařízení	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
občanské vybavení - hřbitovy	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
veřejná prostranství	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
veřejná zeleň	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
silnice II. třídy	II/215, II/230
silnice III. třídy	III/02110, III/2117, III/2119, III/2302, III/20173
železnice	170, 149
lanová dráha	nad Kolibou
zastávka veřejné autobusové dopravy	výčet viz kapitola 6.6.1. Dopravní infrastruktura
zastávka veřejné železniční dopravy	Mariánské Lázně, Mariánské Lázně – město
cyklotrasy	výčet viz kapitola 6.6.1. Dopravní infrastruktura
pěší turistické trasy	výčet viz kapitola 6.6.1. Dopravní infrastruktura
naučné stezky	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
významné rekreační areály	Boheminium + Krakonoš (hotel Rubezahl) golfový areálLido Prelát areál sjezdovky s Kolibou Kladská
nadzemní vedení vvn 110 kV*	
nadzemní vedení vn 22 kV*	
trafostanice 22/0,4 kV*	
VTL plynovod*	
STL plynovod*	
regulační stanice plynu VTL/STL*	
teplovod*	
teplárna	Teplárna Mariánské Lázně
vodovodní řad*	
zdroj podzemní vody	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
vodojem	dle grafického vymezení ve výkrese č. 4
úpravna vody	nad Lunaparkem
čerpací stanice*	

TYP HODNOTY	
hodnota území	identifikace hodnoty / poznámky
kanalizační řad*	
čistírna odpadních vod	Chotěnov
radioreleová trasa*	
komunikační vedení*	
telekomunikační zařízení*	

* není zobrazeno ve výkrese č. 4 (Výkres hodnot území)

Pozn.: Všechny výše uvedené hodnoty území (vyjma označených) jsou zobrazeny ve výkrese č. 4 (Výkres hodnot území).

8. ZÁMĚRY NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

8.1. Záměry dle Politiky územního rozvoje ČR

Politika územního rozvoje ČR 2008, ve znění Aktualizace č. 1 schválené vládou ČR dne 15.4.2015 usnesením č. 276 (dále též jen „PÚR ČR“) stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území, které dle § 31 stavebního zákona stanovují požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování pro územně plánovací činnost krajů a obcí. Kromě priorit územního plánování PÚR ČR vymezuje zejména rozvojové oblasti a osy, specifické oblasti, plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury.

Záměry dle PÚR ČR jsou promítnuty do Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje (viz kapitola 8.2.). V rámci zpracování ÚP je nutné zajistit soulad s požadavky a záměry dle PÚR ČR; na území města Mariánské Lázně se jedná o následující (požadavky a záměry citované dle PÚR ČR týkající se řešeného území jsou označeny šedým písmem, kurzívou):

Republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území

- (14) *Ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Zachovat ráz jedinečné urbanistické struktury území, struktury osídlení a jedinečné kulturní krajiny, které jsou výrazem identity území, jeho historie a tradice. Tato území mají značnou hodnotu, např. i jako turistické atraktivity. Jejich ochrana by měla být provázána s potřebami ekonomického a sociálního rozvoje v souladu s principy udržitelného rozvoje. V některých případech je nutná cílená ochrana míst zvláštního zájmu, v jiných případech je třeba chránit, respektive obnovit celé krajinné celky. Krajina je živým v čase proměnným celkem, který vyžaduje tvůrčí, avšak citlivý přístup k vyváženému všestrannému rozvoji tak, aby byly zachovány její stěžejní kulturní, přírodní a užité hodnoty.*
- Bránit upadání venkovské krajiny jako důsledku nedostatku lidských zásahů.*
- (15) *Předcházet při změnách nebo vytváření urbánního prostřední prostorové sociální segregaci s negativními vlivy na sociální soudržnost obyvatel. Analyzovat hlavní mechanismy, jimiž k segregaci dochází, zvažovat existující a potenciální důsledky a navrhnout při územně plánovací činnosti řešení, vhodná pro prevenci nežádoucí míry segregace nebo snížení její úrovně.*
- (16) *Při stanovování způsobu využití území v územně plánovací dokumentaci dávat přednost komplexním řešením před uplatňováním jednostranných hledisek a požadavků, které ve svých důsledcích zhoršují stav i hodnoty území. Vhodná řešení územního rozvoje je zapotřebí hledat ve spolupráci s obyvateli území i s jeho uživateli a v souladu s určením a charakterem oblastí, os, ploch a koridorů vymezených v PÚR ČR.*
- (16a) *Při územně plánovací činnosti vycházet z principu integrovaného rozvoje území, zejména měst a regionů, který představuje objektivní a komplexní posuzování a následné koordinování prostorových, odvětvových a časových hledisek.*
- (17) *Vytvářet v území podmínky k odstraňování důsledků hospodářských změn lokalizací zastavitelných ploch pro vytváření pracovních příležitostí zejména v hospodářsky problémových regionech a napomoci tak řešení problémů v těchto územích.*
- (18) *Podporovat polycentrický rozvoj sídelní struktury. Vytvářet předpoklady pro posílení partnerství mezi městskými a venkovskými oblastmi a zlepšit tak jejich konkurenceschopnost.*
- (19) *Vytvářet předpoklady pro polyfunkční využívání opuštěných areálů a ploch (tzv. brownfields průmyslového, zemědělského, vojenského a jiného původu). Hospodárně využívat zastavěné území (podpora přestaveb, revitalizací a sanací území) a zajistit ochranu nezastavěného území (zejména zemědělské a lesní půdy) a zachování veřejné zeleně, včetně minimalizace její fragmentace. Cílem je účelné využívání a uspořádání území úsporné v nárocích na veřejné rozpočty na dopravu a energie, které koordinací veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území omezuje negativní důsledky suburbanizace pro udržitelný rozvoj území.*
- (20) *Rozvojové záměry, které mohou významně ovlivnit charakter krajiny, umísťovat do co nejméně konfliktních lokalit a následně podporovat potřebná kompenzační opatření. S ohledem na to při územně plánovací činnosti, pokud je to možné*

a odůvodněné, respektovat veřejné zájmy např. ochrany biologické rozmanitosti a kvality životního prostředí, zejména formou důsledné ochrany zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000, mokřadů, ochranných pásem vodních zdrojů, chráněné oblasti přirozené akumulace vod a nerostného bohatství, ochrany zemědělského a lesního půdního fondu. Vytvářet územní podmínky pro implementaci a respektování územních systémů ekologické stability a zvyšování a udržování ekologické stability a k zajištění ekologických funkcí i v ostatní volné krajině a pro ochranu krajinných prvků přírodního charakteru v zastavěných územích, zvyšování a udržování rozmanitosti venkovské krajiny. V rámci územně plánovací činnosti vytvářet podmínky pro ochranu krajinného rázu s ohledem na cílové charakteristiky a typy krajiny a vytvářet podmínky pro využití přírodních zdrojů.

(20a) Vytvářet územní podmínky pro zajištění migrační prostupnosti krajiny pro volně žijící živočichy a pro člověka, zejména při umísťování dopravní a technické infrastruktury. V rámci územně plánovací činnosti omezovat nežádoucí srůstání sídel s ohledem na zajištění přístupnosti a prostupnosti krajiny.

(21) Vymezit a chránit ve spolupráci s dotčenými obcemi před zastavěním pozemky nezbytné pro vytvoření souvislých ploch veřejně přístupné zeleně (zelené pásy) v rozvojových oblastech a v rozvojových osách a ve specifických oblastech, na jejichž území je krajina negativně poznamenána lidskou činností, s využitím její přirozené obnovy; cílem je zachování souvislých pásů nezastavěného území v bezprostředním okolí velkých měst, způsobilých pro nenáročné formy krátkodobé rekreace a dále pro vznik a rozvoj lesních porostů a zachování prostupnosti krajiny.

(22) Vytvářet podmínky pro rozvoj a využití předpokladů území pro různé formy cestovního ruchu (např. cykloturistika, agroturistika, poznávací turistika), při zachování a rozvoji hodnot území. Podporovat propojení míst turistickými cestami, které umožňují celoroční využití pro různé formy turistiky (např. pěší, cyklo, lyžařská, hipo).

(23) Podle místních podmínek vytvářet předpoklady pro lepší dostupnost území a zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury s ohledem na prostupnost krajiny. Při umísťování dopravní a technické infrastruktury zachovat prostupnost krajiny a minimalizovat rozsah fragmentace krajiny; je-li to z těchto hledisek účelné, umísťovat tato zařízení souběžně.

Zmírňovat vystavení městských oblastí nepříznivým účinkům tranzitní železniční a silniční dopravy, mimo jiné i prostřednictvím obchvatů městských oblastí, nebo zajistit ochranu jinými vhodnými opatřeními v území. Zároveň však vymezovat plochy pro novou obytnou zástavbu tak, aby byl zachován dostatečný odstup od vymezených koridorů pro nové úseky dálnic, silnic I. třídy a železnic, a tímto způsobem důsledně předcházet zneprůchodnění území pro dopravní stavby i možnému nežádoucímu působení negativních účinků provozu dopravy na veřejné zdraví obyvatel (bez nutnosti budování nákladných technických opatření na eliminaci těchto účinků).

(24) Vytvářet podmínky pro zlepšování dostupnosti území rozšiřováním a zkvalitňováním dopravní infrastruktury s ohledem na potřeby veřejné dopravy a požadavky ochrany veřejného zdraví, zejména uvnitř rozvojových oblastí a rozvojových os. Možnosti nové výstavby je třeba dostatečnou veřejnou infrastrukturou přímo podmínit. Vytvářet podmínky pro zvyšování bezpečnosti a plynulosti dopravy, ochrany a bezpečnosti obyvatelstva a zlepšování jeho ochrany před hlukem a emisemi, s ohledem na to vytvářet v území podmínky pro environmentálně šetrné formy dopravy (např. železniční, cyklistickou).

(24a) Na územích, kde dochází dlouhodobě k překračování zákonem stanovených mezních hodnot imisních limitů pro ochranu lidského zdraví, je nutné předcházet dalšímu významnému zhoršování stavu. Vhodným uspořádáním ploch v území obcí vytvářet podmínky pro minimalizaci negativních vlivů koncentrované výrobní činnosti na bydlení. Vymezovat plochy pro novou obytnou zástavbu tak, aby byl zachován dostatečný odstup od průmyslových nebo zemědělských areálů.

(25) Vytvářet podmínky pro preventivní ochranu území a obyvatelstva před potenciálními riziky a přírodními katastrofami v území (záplavy, sesuvy půdy, eroze, sucho atd.) s cílem minimalizovat rozsah případných škod. Zejména zajistit územní ochranu ploch potřebných pro umísťování staveb a opatření na ochranu před povodněmi a pro vymezení území určených k řízeným rozlivům povodní. Vytvářet podmínky pro zvýšení přirozené retence srážkových vod v území s ohledem na strukturu osídlení a kulturní krajinu jako alternativy k umělé akumulaci vod.

V zastavěných územích a zastavitelných plochách vytvářet podmínky pro zadržování, vsakování i využívání dešťových vod jako zdroje vody a s cílem zmírňování účinků povodní.

(26) Vymezovat zastavitelné plochy v záplavových územích a umísťovat do nich veřejnou infrastrukturu jen ve zcela výjimečných a zvlášť odůvodněných případech. Vymezovat a chránit zastavitelné plochy pro přemístění zástavby z území s vysokou mírou rizika vzniku povodňových škod.

(27) Vytvářet podmínky pro koordinované umísťování veřejné infrastruktury v území a její rozvoj a tím podporovat její účelné využívání v rámci sídelní struktury. Vytvářet rovněž podmínky pro zkvalitnění dopravní dostupnosti obcí (měst), které jsou přirozenými regionálními centry v území tak, aby se díky možnostem, poloze i infrastruktuře těchto obcí zlepšovaly i podmínky pro rozvoj okolních obcí ve venkovských oblastech a v oblastech se specifickými geografickými podmínkami.

Při řešení problémů udržitelného rozvoje území využívat regionálních seskupení (klastřů) k dialogu všech partnerů, na které mají změny v území dopad a kteří mohou posilovat atraktivitu území investicemi ve prospěch územního rozvoje.

Při územně plánovací činnosti stanovovat podmínky pro vytvoření výkonné sítě osobní i nákladní železniční, silniční, vodní a letecké dopravy, včetně sítě regionálních letišť, efektivní dopravní sítě pro spojení městských oblastí s venkovskými oblastmi, stejně jako řešení přeshraniční dopravy, protože mobilita a dostupnost jsou klíčovými předpoklady hospodářského rozvoje ve všech regionech.

- (28) *Pro zajištění kvality života obyvatel zohledňovat nároky dalšího vývoje území, požadovat jeho řešení ve všech potřebných dlouhodobých souvislostech, včetně nároků na veřejnou infrastrukturu. Návrh a ochranu kvalitních veřejných městských prostorů a veřejné infrastruktury je nutné řešit ve spolupráci veřejného i soukromého sektoru s veřejností.*
- (29) *Zvláštní pozornost věnovat návaznosti různých druhů dopravy. S ohledem na to vymezovat plochy a koridory nezbytné pro efektivní integrované systémy veřejné dopravy nebo městskou hromadnou dopravu umožňující účelné propojení ploch bydlení, ploch rekreace, občanského vybavení, veřejných prostranství, výroby a dalších ploch, s požadavky na kvalitní životní prostředí. Vytvářet tak podmínky pro rozvoj účinného a dostupného systému, který bude poskytovat obyvatelům rovné možnosti mobility a dosažitelnosti v území. S ohledem na to vytvářet podmínky pro vybudování a užívání vhodné sítě pěších a cyklistických cest, včetně doprovodné zeleně v místech, kde je to vhodné.*
- (30) *Úroveň technické infrastruktury, zejména dodávku vody a zpracování odpadních vod je nutno koncipovat tak, aby splňovala požadavky na vysokou kvalitu života v současnosti i v budoucnosti.*
- (31) *Vytvářet územní podmínky pro rozvoj decentralizované, efektivní a bezpečné výroby energie z obnovitelných zdrojů, šetrné k životnímu prostředí, s cílem minimalizace jejich negativních vlivů a rizik při respektování přednosti zajištění bezpečného zásobování území energiemi.*
- (32) *Při stanovování urbanistické koncepce posoudit kvalitu bytového fondu ve znevýhodněných městských částech a v souladu s požadavky na kvalitní městské struktury, zdravé prostředí a účinnou infrastrukturu věnovat pozornost vymezení ploch přestavby.*

Rozvojové oblasti a rozvojové osy

Řešené území neleží v rozvojové oblasti ani v rozvojové ose vymezené dle PÚR ČR.

Specifické oblasti

Řešené území neleží ve specifické oblasti vymezené dle PÚR ČR.

Koridory a plochy dopravní infrastruktury

V řešeném území nejsou vymezeny žádné koridory nebo plochy dopravní infrastruktury.

Koridory a plochy technické infrastruktury a souvisejících rozvojových záměrů

V řešeném území nejsou vymezeny žádné koridory ani související rozvojové záměry dle PÚR ČR.

Další úkoly pro územní plánování

Další úkoly nebyly pro řešené území v PÚR ČR vymezeny.

8.2. Záměry dle Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje

Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje, vydané Zastupitelstvem Karlovarského kraje usnesením č. ZK 223/09/10 dne 16.9.2010 s nabytím účinnosti dne 16.10.2010 (dále též jen „ZÚR KK“) stanovují zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezují plochy nebo koridory nadmístního významu a stanovují požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření, stanovují kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití.

V současné době probíhá pořizování Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje.

V rámci zpracování ÚP je nutné zajistit soulad s požadavky a záměry dle ZÚR KK; na území města Mariánské Lázně se jedná o následující (požadavky a záměry citované dle ZÚR KK týkající se řešeného území jsou označeny šedým písmem, kurzívou):

Stanovení priorit územního plánování kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území

Základní prioritou územního plánování Karlovarského kraje je vytváření vyvážených územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel v území. Při konkrétních územně technických návrzích (plochy, koridory, podmínky pro využití území) je třeba vždy zvažovat důsledky těchto návrhů jak na ochranu přírody, tak i na hospodářský rozvoj a životní úroveň obyvatel při respektování kulturních a civilizačních hodnot území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví v daných územích. Vyvážená řešení hledat ve spolupráci s obyvateli a dalšími uživateli území.

1. Priority v oblasti sociální soudržnosti společenství obyvatel

- 1.1 vytváření předpokladů pro zvyšování zaměstnanosti lokalizací nových zastavitelných ploch pokud možno mimo chráněná území nebo využíváním přestavbových ploch bez přílišného narušení jejich chráněných hodnot, a to zejména ve specifických oblastech s problémy hospodářského rozvoje a sociální soudržnosti (resp. v hospodářsky slabých částech kraje),
- 1.2 zkvalitnění podmínek pro bydlení a rekreaci místních obyvatel, pro kulturní rozvoj regionu a pro sport vymezením vhodných zastavitelných ploch a potřebných koridorů pro dopravní a technickou infrastrukturu, aniž by jimi byla ohrožena nebo nepřiměřeně dotčena chráněná území a chráněné hodnoty sídel,

- 1.3** vytváření podmínek pro zmenšení sociálního napětí ve vztahu k menšinám, které by měly být integrovány do většinové společnosti – mj. prostřednictvím kultivace urbánního prostředí;
- 1.4** obnova a rozvoj jedinečné urbanistické struktury území, osídlení i kulturní krajiny, pokud jsou tyto hodnoty zachovány a lze je rozvíjet i obnovit, přitom respektovat stávající historicky utvořené sídelní struktury, tradiční obraz městských a vesnických sídel v krajině a kulturní památky. Pokud je tato struktura nenávratně přeměněna, například jako následek těžby nerostných surovin, navrhnout specifická řešení nové krajiny a urbanistické struktury, která přinesou do území nový potenciál hospodářského, sociálního i kulturního rozvoje.

2. Priority v oblasti hospodářského rozvoje

- 2.1** budování odpovídající dopravní a technické infrastruktury - upřednostňování společných koridorů s cílem minimalizovat fragmentaci krajiny; realizace v souladu s promyšlenou etapizací;
- 2.2** zlepšení podmínek pro kooperaci území s jinými oblastmi v ČR i v zahraničí, a to zkvalitněním veřejné infrastruktury, zejména dopravní;
- 2.3** podpora center sídelní struktury v rozvojových oblastech a rozvojových osách s cílem zajistit pro jejich rozvoj dostatek zastavitelných i přestavbových ploch; spolupráce mezi urbánními a venkovskými prostory zkvalitněním veřejné infrastruktury, zejména dopravní, s akcentem na síť veřejné hromadné dopravy šetrné k životnímu prostředí;
- 2.4** vytváření územně technických podmínek pro stabilizaci perspektivních stávajících a lokalizaci nových významných průmyslových zón k udržení a zvyšování úrovně zaměstnanosti, a to pokud možno mimo chráněná území a mimo hodnotná území sídel;
- 2.5** vytváření územně technických podmínek pro transformaci výrobní základny, její diversifikaci a rozvoj nových technologií;
- 2.7** vytváření územně technických podmínek pro rozvoj služeb, zejména v lázeňství, v cestovním ruchu, i v eko- a agro- turistice;
- 2.8** vytváření územně technických podmínek pro stabilizaci a rozvoj lázeňství zejména v tradičních centrech lázeňství;
- 2.9** vytváření podmínek pro různé formy cestovního ruchu, zejména ve specifických oblastech se zvýšeným významem pro lázeňství, pro rekreaci a cestovní ruch a v oblastech s problémy hospodářského rozvoje a sociální soudržnosti; v území stabilizovat a nově navrhnout vhodné plochy pro tyto funkce a systém turistických tras a stezek různých typů (pěší, cyklistické, vodní, lyžařské, hipostezky);
- 2.10** uvažované a koordinované využívání přírodních zdrojů - přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a nerostných surovin obecně;
- 2.12** vytváření podmínek pro přizpůsobování zemědělství a lesnictví místním specifikům;
- 2.13** vytváření územně technických podmínek pro efektivní využití nerostného bohatství kraje; v územích, kde bude probíhat, omezit vliv důsledků těžby na životní, přírodní a kulturní prostředí a střety s dalšími funkcemi a hodnotami území (např. s podmínkami pro lázeňství, turistický ruch, rekreaci).

3. Priority v oblasti ochrany životního prostředí

- 3.1** hospodárné využívání zastavěného území (např. využití brownfields všech typů);
- 3.2** důsledná ochrana nezastavěného území - ochrana přírody a krajiny před nadměrnou zátěží novou výstavbou a turistickým ruchem, a to i v územích intenzivní urbanizace (v rozvojových oblastech a osách), kde je třeba zachovávat a vytvářet podmínky pro územní systémy ekologické stability, pro vznik veřejně přístupných pásů zeleně, které umožní rekreační využívání krajiny a zachování jejich reprodukčních schopností; přitom jako významný přírodní prvek chránit a nově navrhnout lesní porosty;
- 3.3** vytváření podmínek pro preventivní ochranu před potenciálními riziky a přírodními katastrofami (zvyšování retenčních schopností krajiny: návrh protierozních opatření, omezení umísťování zastavitelných ploch do záplavových území na nezbytné minimum, návrh opatření protipovodňové ochrany a ploch potřebných k rozlivům povodní, apod.);
- 3.4** využívání krajiny v souladu s ochranou krajinného rázu a s cílovými charakteristikami krajiny – důsledným vyhodnocením záměrů dle zák. č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí v platném znění, resp. zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění, ale i zák. č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) v platném znění;
- 3.5** ochrana přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod;
- 3.6** ochrana a využití nerostných surovin;
- 3.8** vytváření podmínek pro ekologické zemědělství a pro využívání obnovitelných zdrojů energie.

Zpřesnění vymezení rozvojových oblastí a rozvojových os vymezených v politice územního rozvoje a vymezení oblastí se zvýšenými požadavky na změny v území, které svým významem přesahují území více obcí

Řešené území je zahrnuto do nadmístní rozvojové oblasti regionálního významu **RO4: Mariánské Lázně - Kynžvart** (součást nadmístní rozvojové osy OR2); Regionální rozvojová oblast RO4 zahrnuje obce Mariánské Lázně, Drmoul, Velká Hleďsebe, Valy. Pro nadmístní rozvojové oblasti regionálního významu jsou stanoveny tyto **podmínky pro rozhodování o změnách v území v nadmístních rozvojových oblastech**:

- 3.1.1 *rozvojové oblasti s vysokou koncentrací obyvatelstva a soustředěním ekonomických aktivit a služeb vytvářejí jádra sídelního a hospodářského rozvoje regionálního, případně nadregionálního významu; v rozvojových oblastech je nezbytné minimalizovat negativní dopady změn ve využití území do životního prostředí, na přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území;*
- 3.1.3 *v regionální rozvojové oblasti RO4 v návaznosti na rozvojovou osu OR2 budou vytvořeny podmínky pro lokalizaci komerčních zón (Velká Hleďsebe – Klimentov); současně bude dále sledována prioritní lázeňství (Mariánské Lázně – Lázně Kynžvart);*

Řešené území je zahrnuto do nadmístní rozvojové osy regionálního významu **OR2: Cheb - Lázně Kynžvart - Mariánské Lázně**; nadmístní rozvojové osy regionálního významu vytvářejí v rámci ZÚR KK doplňující kostru sídelní struktury v návaznosti na nadregionální osu (OS7) v liniích.

Územní rozvoj v těchto nadmístních rozvojových osách regionálního významu se bude převážně soustřeďovat do středisek (Aš), Mariánské Lázně, (Jáchymov).

Pro nadmístní rozvojové osy jsou stanoveny tyto **podmínky pro rozhodování o změnách v území v nadmístních rozvojových osách**:

- 6.1.1 *V rozvojových osách je nezbytné minimalizovat negativní dopady změn ve využití území do životního prostředí, na přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území;*

ZÚR KK stanovují předpoklady pro stabilizaci a rozvoj sídelní struktury

- 8.1 *zajištění územních předpokladů pro přiměřenou nabídku a spektrum pracovních příležitostí*
- 8.2 *zajištění územních předpokladů pro přiměřenou nabídku bydlení*
- 8.3 *zajištění územních předpokladů pro zlepšení úrovně a kvality vybavenosti (školské, zdravotnické, obchod)*
- 8.4 *zajištění územních předpokladů pro denní rekreaci a relaxaci obyvatel*

Uvedené předpoklady jsou s ohledem na specifika Karlovarského kraje řazeny sestupně podle pořadí důležitosti - jednou z hlavních priorit je zajištění ploch pro rozvoj výrobních podniků a provozoven s dostatečnou nabídkou pracovních míst.

Zpřesnění vymezení specifických oblastí vymezených v politice územního rozvoje a vymezení dalších specifických oblastí nadmístního významu

Řešené území je zahrnuto do specifické oblasti lázeňství **SL2 Mariánské Lázně** - oblast mezinárodního významu je vymezena v rozsahu katastrálních území: Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart, Stanoviště u Mariánských Lázní, Úšovice, Valy u Mariánských Lázní, Velká Hleďsebe.

Problematika související s těmito oblastmi nadmístního významu přesahuje hranice jednotlivých obcí, resp. dosahuje republikové a mezinárodní úrovně; specifické oblasti zahrnují lokality a sídla s vyšší koncentrací vybavenosti a služeb ve sféře lázeňství.

- 4.2 *Záměry směřující do specifických oblastí lázeňství je nezbytné posoudit z hlediska jejich dopadu na charakter a image lázeňských míst. Jedná se především o posouzení záměrů:*

- 4.2.1 *plošně náročných investic, rozsáhlých liniových nebo výškových staveb, které mohou zapříčinit přímo nebo zprostředkovaně degradaci prostředí lázeňských míst a tím trvalé poškození jejich hodnot;*
- 4.2.2 *kteé mohou vyvolat negativní změny v důsledku vytvoření technických bariér omezujících pohyb a prostředí lázeňských míst;*
- 4.2.3 *konkrétní požadavky na změny stávajícího využití území a staveb, které by mohly omezit možnosti využívání pro lázeňství, budou řešeny v souladu s aktuálně platnou legislativou.*

- 4.3 *Ve specifických oblastech lázeňství budou zajištěny územní předpoklady pro:*

- 4.3.1 *zkvalitnění služeb ve sféře lázeňství a jejich propojení s nabídkou rekreačních a relaxačních aktivit na území kraje;*
- 4.3.2 *podporou rozšíření nabídky služeb v oblasti tzv. „měkkého lázeňství“ a rekreace (např. agroturistika, ...);*
- 4.3.3 *koordinaci využití území v případě lokalizace nových velkoplošných sportovních a sportovně rekreačních zařízení (areály zimních sportů, golfová hřiště, ...apod.);*

4.3.4 koordinaci zájmů plynoucích z překryvu vymezení jiných specifických oblastí.

- 4.4 Z vymezení specifických oblastí lázeňství nevyplývá, že ve zbývajících oblastech kraje nebude lázeňství (zejména tzv. „měkké lázeňství“) provozováno. Vymezení těchto oblastí nadmístního významu deklaruje, kde jsou pro sféru lázeňství a souvisejících služeb z hlediska celokrajských územních souvislostí optimální podmínky, resp. kde je žádoucí – při dodržení zásad obecné ochrany životního prostředí, přírody a krajiny, respektování kulturních a civilizačních hodnot území – dlouhodobou územní stabilizaci těchto aktivit rozvíjet a podporovat důrazněji.

Řešené území je zahrnuto do specifické oblasti rekreace a cestovního ruchu **SR2 Mariánskolázeňsko a Dyleňský les** - oblast nadmístního významu je vymezena v rozsahu katastrálních území: Mariánské Lázně, ..., Stanoviště u Mariánských Lázní, Úšovice

Problematika související s těmito oblastmi nadmístního významu přesahuje hranice jednotlivých obcí, resp. dosahuje republikové a mezinárodní úrovně; specifické oblasti zahrnují segmenty a sídla s vyšší koncentrací vybavenosti a služeb ve sféře rekreace a cestovního ruchu.

- 5.2 Záměry směřující do specifických oblastí rekreace a cestovního ruchu je *nezbytné posoudit z hlediska jejich dopadu na charakter a image rekreačních oblastí a krajinných segmentů. Jedná se především o posouzení záměrů:*

- 5.2.1 *plošně náročných investic, rozsáhlých liniových nebo výškových staveb, které mohou zapříčinit přímo nebo zprostředkovaně degradaci prostředí rekreačních oblastí a tím trvalé poškození jejich hodnot;*
- 5.2.2 *kte* *řích mohou vyvolat negativní změny v důsledku vytvoření technických bariér omezujících pohyb a prostředí rekreačních oblastí a lokalit cestovního ruchu;*
- 5.2.3 *změn stávajícího využití, které by výrazněji omezily možnosti využívání pro rekreaci a cestovní ruch, budou povolovány, jen je-li to nezbytné v zájmu ochrany přírody, nebo v jiném veřejném zájmu a na základě průkazu, že veřejný zájem na změně bude v dlouhodobém horizontu větším přínosem než zachování daných předpokladů pro rekreační využití;*
- 5.2.4 *z hlediska zásad ochrany životního prostředí, přírody a krajiny v souladu s aktuálně platnou legislativou.*

- 5.3 Ve specifických oblastech rekreace a cestovního ruchu budou zajištěny územní předpoklady pro:

- 5.3.1 *Dlouhodobé zachování a aktivní rozvoj potenciálů cestovního ruchu a rekreace, to je zvláště přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území*
- 5.3.2 *zkvalitnění služeb ve sféře cestovního ruchu a rekreace a jejich propojení s nabídkou lázeňských služeb na území kraje;*
- 5.3.3 *podporou rozšíření nabídky služeb v oblasti tzv. měkkého lázeňství a rekreace (např. agroturistika, ...);*
- 5.3.4 *lokalizaci nových sportovních a sportovně rekreačních zařízení (areály zimních sportů, golfová hřiště, ...apod.);*
- 5.3.5 *koordinaci zájmů plynoucích z překryvu vymezení jiných specifických oblastí.*

- 5.4 Z vymezení specifických oblastí rekreace a cestovního ruchu nevyplývá, že ve zbývajících oblastech kraje nebudou rekreace a cestovní ruch provozovány. Vymezení těchto oblastí nadmístního významu deklaruje, kde jsou pro rekreaci a cestovní ruch z hlediska celokrajských územních souvislostí optimální podmínky, resp. kde je žádoucí – při dodržení zásad obecné ochrany životního prostředí, přírody a krajiny, respektování kulturních a civilizačních hodnot území – dlouhodobou územní stabilizaci těchto aktivit rozvíjet a podporovat důrazněji.

Řešené území je zahrnuto do specifické oblasti krajinných hodnot a ochrany přírody **SK1 Mariánskolázeňsko** - oblast nadmístního významu je vymezena v rozsahu katastrálních území: Mariánské Lázně, ..., Chotěnov u Mariánských Lázní, Stanoviště u Mariánských Lázní, Úšovice

Problematika související s těmito oblastmi nadmístního významu přesahuje hranice jednotlivých obcí; jedná se o krajinné segmenty s vysokou přírodní a estetickou hodnotou, které vytvářejí hlavní charakter krajinných typů Karlovarského kraje a jako celek nemusejí mít jinou formu legislativní ochrany (jako např. krajinná památková zóna Valečsko). I když uvedené krajinné segmenty zahrnují části ploch podléhající některé z forem ochrany přírody, vymezení specifických oblastí z nich přímo nevychází - je omezeno na hlavní specifika krajinných hodnot Karlovarského kraje.

- 8.2 Záměry směřující do specifických oblastí krajinných hodnot a ochrany přírody je *nutné posoudit se značnou opatrností zejména z hlediska:*

- 8.2.1 *plošně náročných investic a rozsáhlých liniových staveb, které by mohly způsobit přímo nebo zprostředkovaně změnu charakteru prostředí nebo jeho degradaci;*
- 8.2.2 *záměrů, které mohou vyvolat negativní změny krajiny v důsledku vytvoření technických bariér omezujících pohyb a průchodnost krajiny;*
- 8.2.3 *záměrů, které by výrazněji zhoršily poměry v krajině například nevhodným členěním pozemků, změnou vodního režimu, vytvářením technických bariér omezujících nebo komplikujících údržbu krajiny;*
- 8.2.4 *dopadu na kvalitu krajinného prostředí a zachování krajinného rázu.*

8.3 Ve specifických oblastech krajinných hodnot a ochrany přírody budou zajištěny územní předpoklady pro:

- 8.3.1** zajištění ochrany krajinného rázu a kvality krajinného prostředí;
- 8.3.2** propojení ochrany přírody a krajinných hodnot s nabídkou v oblasti rekreace a relaxace v krajině;
- 8.3.3** koordinaci využití území v případě lokalizace nových velkoplošných sportovních a sportovně rekreačních zařízení (areály zimních sportů, golfová hřiště, ... apod.) při zohlednění významu krajinného rázu;
- 8.3.4** koordinaci zájmů plynoucích z překryvu vymezení jiných specifických oblastí při zohlednění významu krajinného rázu.

8.4 Vymezení specifických oblastí krajinných hodnot a ochrany přírody má za cíl stabilizovat a chránit před narušením prostoru s vysokou kvalitou přírodní složky.

Zpřesnění vymezení ploch a koridorů vymezených v politice územního rozvoje a vymezení ploch a koridorů nadmístního významu, ovlivňujících území více obcí, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability a územních rezerv

V řešeném území je v **oblasti silniční dopravy** vymezen koridor přeložky silnice II/230 s napojením na přeložku silnice I/21.

1.1.2 ... V rámci přípravy ZÚR KK byly ověřeny některé koncepčně zásadní záměry dopravních propojení a zlepšení dopravní dostupnosti některých částí území.

- dopravní propojení v trase Mariánské Lázně - Lubenec (R6) v jižní části kraje; návrhy na odstranění jednotlivých dopravních závad na této trase nejsou vyvolány nadměrným dopravním zatížením, ale snahou o zlepšení dopravní dostupnosti území. Z časového hlediska se jedná o značně dlouhodobé řešení, jehož realizace bude možná formou etapové výstavby jednotlivých dopravních staveb a postupným uváděním této trasy do normových parametrů odpovídající kategorii S 7,5/60

1.1.5 Silnice II. třídy:

- **Silnice II/230 (návrh trasy: Planá - Mariánské Lázně - Bečov nad Teplou - Karlovy Vary - R6 / původní trasa: Planá - Mariánské Lázně - Bečov nad Teplou);** stabilizovaná trasa, která umožňuje především regionální vazby Mariánské Lázně - Karlovy Vary. Přeložky její trasy jsou navrženy pouze jižně od Mariánských Lázní s novým napojením na přeložku silnice I/21 (VPS D.28) a po východním okraji obce Mnichov (VPS D.49).

V řešeném území je v **oblasti železniční dopravy** vymezen koridor optimalizace železniční trati č. 170.

1.2.1 celostátní tratě

- č. 170 Praha - Plzeň - Cheb - hranice SRN (Nürnberg); optimalizace koridoru ve stávajícím tělese dráhy (zpřesnění koridoru konvenční železniční dopravy mezinárodního významu C-E 40a dle PÚR ČR 2008). Předmětem návrhu ZÚR KK je propojení tratí Plzeň - Cheb a Cheb - Schirnding (dle studie SUDOP Praha a.s. - varianta 6) (VPS D.100)

Pozn.: zrušeno Aktualizací č. 1 PÚR ČR z roku 2015, resp. nadále sledován pouze úseku Praha - Beroun)

1.2.2 regionální tratě

- č. 149 Karlovy Vary, dolní nádraží - Bečov nad Teplou - Mariánské Lázně

V řešeném území je v **oblasti letecké dopravy** stabilizováno veřejné vnitrostátní letiště Mariánské Lázně.

V řešeném území jsou v **oblasti turistické dopravy** vymezeny trasy:

1.4.1 cykloturistické trasy

Další nadregionálně a regionálně významné trasy:

- 361 - Mariánské Lázně - Teplá (stávající)

1.4.2 pěší turistické trasy

Karlovarský kraj je vybaven hustou sítí pěších turistických cest soustředěných zejména v klasických turistických oblastech, jako jsou Krušné hory, Smrčiny, Slavkovský Les, ale i v okolí lázeňských center a ostatních městských středisek cestovního ruchu. V oblastech s podporou cestovního ruchu (Medard, Tepelsko, Toužimsko, Žluticko, Valečsko) je žádoucí hustotu turistických cest zvyšovat a stezky vybavovat potřebným zázemím pro turisty.

1.4.3 zimní lyžařské běžecké trasy

- zokružování výletních tras v okolí rekreačních středisek a připojující vzdálenější sídla;
- areály běžeckých okruhů a závodních tratí s potřebnou vybaveností v blízkosti lyžařských středisek;

S ohledem na význam Krušných Hor pro lyžařský běžecký sport je i nadále rozvoj lyžařských běžeckých tras podporován.

V řešeném území jsou v **oblasti zásobování pitnou vodou** vymezeny záměry:

2.1.1 Vodovodní síť bude nadále doplňována s cílem zabezpečit optimální možnosti zásobování pitnou vodou;

- 2.1.2** Bude realizováno napojení co nejvyššího počtu sídel na skupinové vodovody, včetně vzájemného propojení skupinových vodovodů;
- 2.1.3** Bude sledována kvalita pitné vody, úpravny vody budou modernizovány s cílem zabezpečit dostatečné množství pitné vody odpovídající kvality;

V řešeném území jsou v oblasti odkanalizování a čištění odpadních vod vymezeny záměry:

- 2.2.1** Kanalizační síť bude nadále doplňována s cílem zabezpečit co nejširší možnosti odvádění odpadních vod do kanalizace s následným čištěním - zejména u sídel v ochranném pásmu II. stupně vodárenských zdrojů a nádrží;
- 2.2.2** Čistírny odpadních vod budou modernizovány s cílem zabezpečit vysokou účinnost čistícího procesu a minimalizovat zatížení recipientů vypouštěnou vyčištěnou vodou;
- 2.2.3** Do ZÚR jsou zahrnuty pouze akce nadmístního významu, které slouží k vylepšení situace v oblasti odkanalizování a jsou v souladu s Programem rozvoje vodovodů a kanalizací Karlovarského kraje:

- **Intenzifikace ČOV Mariánské Lázně**

V řešeném území jsou v oblasti zásobování elektrickou energií stanoveny zásady:

- 2.3.1** Na území Karlovarského kraje bude respektována koncepce rozvoje stávající elektrizační soustavy zásobující území elektrickou energií prostřednictvím distribuční sítě 110 kV. Soustava je napojena na nadřazený energetický systém 400 kV přes rozvodnu Hradec s transformací 400/220/100 kV a na systém 220 kV přes rozvodnu Vítkov s transformací 220/110 kV.

V řešeném území jsou v oblasti zásobování teplem stanoveny zásady:

- 2.5.1** Vzhledem k vyšší účinnosti ekologických opatření a vyšší efektivitě při centrální výrobě tepla bude nadále podporováno zvýšení kvality a rozšíření systémů CZT a jejich technické zabezpečení.

V řešeném území jsou v oblasti telekomunikací stanoveny zásady:

- 2.8.1** Na území Karlovarského kraje bude respektována koncepce rozvoje stávající telekomunikační soustavy. Telekomunikace jsou z hlediska telekomunikačních zařízení děleny na samostatné celky (místní telefonní síť, radioreléová síť, síť přenosové techniky rozhlasových a TV signálů, síť přenosové techniky dálkových a optických kabelů a síť vojenských zařízení).

- **Telefonica O2:**

Dokončená přenosová síť bude nadále udržována a zkapacitňována. Další vývoj není nutný; použitá digitální technologie je rekonfigurovatelná - kapacity lze snadno a rychle rozšířit nebo přesunout.

- **Síť mobilních operátorů:**

Hlavní rozvoj se bude týkat vytváření nových typů služeb, které využívají již vybudovanou infrastrukturu, resp. navyšování kapacity této sítě. Realizace nových základnových stanic je vzhledem k charakteru a rychlosti budování mobilních sítí velice pružná.

Výhledově - pro pásmo 3G vysokých kmitočtů - budou realizovány nové základnové stanice, jejichž lokalizace se bude překrývat se stávajícími stanicemi pouze částečně; jejich hustota bude o řád vyšší a služby nabízené touto sítí o řád rychlejší.

3. Kritéria a podmínky využití ploch a koridorů pro dopravní a technickou infrastrukturu

- 3.1** Plochy a koridory pro dopravní a technickou infrastrukturu jsou chráněny pro zpřesnění lokalizace záměrů, pro něž jsou podle ZÚR KK vymezeny;
- 3.2** Výjimečně je možné ve vymezených koridorech lokalizovat zařízení, která přispívají k podpoře, rozvoji a servisní činnosti přímo spojené s účelem, pro který je koridor určen.
- 3.3** Lokalizace konkrétních zařízení musí být v souladu s územním plánem, resp. musí odpovídat požadavkům na ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj území.

4. Dimenze koridorů pro sledované záměry dopravní a technické infrastruktury

- 4.2** Koridory pro sledované záměry dopravních staveb jsou v ZÚR KK vymezeny v následujících dimenzích:

- komunikace II. třídy 100 m od osy, tj. celkem 200 m

V řešeném území jsou v rámci návrhu regionálního a nadregionálního ÚSES stanoveny zásady:

1.1 Nadregionální úroveň

- 1.1.1** Nadregionální biocentra jsou v návrhu vymezena hranicí; jedná se převážně o reprezentativní biocentra.
- 1.1.2** Nadregionální biokoridory podporující nadregionální biocentra jsou složeny z os a ochranných zón těchto os. V ZÚR KK jsou navrženy osy vodní, nivní, mezofilní bučinná a horská. V ochranné zóně nadregionálního biokoridoru je nutno

všechny segmenty ÚSES nižší hierarchické úrovně (regionální a lokální), významné krajinné prvky a ekosystémy se stupněm ekologické stability tří a výše chápat jako součást nadregionálního biokoridoru.

1.1.3 Při vymezování nadregionálních biokoridorů je nutno respektovat požadavky na prostorovou a funkční regulaci prvků ÚSES v rozsahu následujících minimálních parametrů:

- šířka osy nadregionálního biokoridoru: lesní společenstva - 40 m, luční společenstva v nivách - 50 m, vodní společenstva - skutečná šířka vodního toku či plochy;
- šířka ochranného pásma nadregionálního biokoridoru - 2000 m na obě strany osy;

1.2 Regionální úroveň

1.2.1 Regionální biocentra a regionální biokoridory rozlišují dva stupně vymezení, „vymezené“ a „k vymezení.“

1.2.3 U prvků ÚSES regionální úrovně k vymezení je při zpřesnění prostorové a funkční regulace nutno respektovat následující minimální parametry dané příslušným metodickým pokynem:

- velikost regionálního biocentra - obvykle v rozpětí 20 - 30 ha, u mokřadních společenstev dostačuje 10 ha, u lesních společenstev je uvedený minimální parametr vázán na ekologický způsob hospodaření v lesích (podrobní a výběrné). Při zachování holoseči se požadovaná plocha pro biocentrum zdvojnásobuje;
- šířka regionálního biokoridoru: lesní společenstva a mokřady - 40 m, luční společenstva - 50 m;
- u regionálního biokoridoru je přípustné přerušení, které má charakter polopropustné bariéry. Přerušení nesmí být delší než:
 - luční, mokřadní společenstva, společenstva stepních lad - max. 100 m (zastavěná plocha), 150 m (orná půda), 200 m (ostatní kultury); maximální délka biokoridoru mezi biocentry je od 500 do 1000 m;
 - lesní společenstva - úplné přerušení není povoleno, přerušení bezlesím na vzdálenost do 150 m je možné za předpokladu zúžení biokoridoru na parametr lokální, tj. 15 m; maximální délka biokoridoru je 700 m.

3.1 Respektovat plochy a koridory pro biocentra a biokoridory ÚSES na regionální a nadregionální úrovni jako nezastavitelné s využitím pro zvýšení biodiverzity a ekologické stability krajiny.

3.2 Plochy vymezených biocenter a biokoridorů v případě, že jejich současný stav odpovídá cílovému, všestranně chránit. V případě, že neodpovídá, podporovat jeho urychlenou realizaci. Realizaci cílového stavu vymezených skladebných částí ÚSES je nutné zajistit i v lesních porostech, a to prostřednictvím lesních hospodářských plánů.

3.3 Do nefunkčních nebo částečně funkčních skladebných částí ÚSES nelze umísťovat funkce, které by znemožnily jejich pozdější realizaci či zabránily uvedení plochy do požadovaného cílového stavu. Všechny (i přechodné) zásahy do vymezených ploch skladebných částí ÚSES (včetně zde nevyjmenovaných možných vlivů a střetů) lze provádět pouze na základě odborného posouzení a souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody.

3.4 Stavby dopravní a technické infrastruktury v plochách a koridorech pro biocentra a biokoridory ÚSES připouštět v nezbytných případech za podmínky, že nedojde k významnému snížení schopnosti ekosystému odolávat znečištění, erozi či jiné fyzikální nebo chemické zátěži prostředí a zároveň nedojde k podstatnému snížení schopnosti bez dalších opatření plnit stabilizující funkce v krajině.

V řešeném území jsou v rámci vymezení ÚSES stanoveny tyto úkoly pro územní plánování:

4.1 Pokud nedojde k vymezení skladebných částí regionální a nadregionální hierarchie ÚSES, pak je nutné alespoň zpřesnit vymezení ochranných zón nadregionálních biokoridorů podle konkrétních geomorfologických a ekologických podmínek daného území tak, aby byly zachovány přirozené prostorové parametry biokoridorů.

4.2 Zpřesňování regionálního a nadregionálního systému ekologické stability v podrobnější ÚPD provádět v souladu s metodikou vymezování ÚSES (Metodika zpracování ÚSES do územních plánů obcí - Návod na používání ÚTP regionálních a nadregionálních ÚSES ČR, MMR a ÚÚR Brno, 1998) a dalšími oborovými dokumentacemi (vypracované plány ÚSES apod.) - tak, aby byly dodrženy jejich minimální parametry, a zajištěna jejich funkčnost.

Upřesnění územních podmínek koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje

V řešeném území jsou v oblasti koncepce ochrany a rozvoje přírody a krajiny a krajinných hodnot stanoveny tyto zásady:

1.1 Stávající přírodní potenciál bude chráněn a rozvíjen na plochách prostřednictvím opatření ochrany přírody zahrnující:

- 1.1.1** zvláště chráněná území přírody
- 1.1.3** územní systémy ekologické stability
- 1.1.4** lokality výskytu chráněných rostlin a živočichů
- 1.1.5** lokality Natura 2000
- 1.1.6** mokřady a vodní plochy

1.1.7 významné krajinné prvky (registrované i ze zákona)

1.1.8 přírodní zdroje

1.2 Ochranu a tvorbu přírodního a krajinného prostředí kraje je nutno považovat za prvořadý zájem, jehož případné převážení jiným veřejným zájmem je přípustné pouze na základě průkazu, že tento veřejný zájem v dlouhodobém horizontu převyšuje zájem na zachování krajinných hodnot.

V řešeném území jsou v oblasti koncepce ochrany vodních poměrů a vodních zdrojů a koncepce ochrany a využití zdrojů nerostných surovin stanoveny tyto zásady:

2. Vodní toky

2.1 Řada vodních toků Karlovarského kraje bude i nadále sloužit k vodárenským odběrům. Jedná se o významné vodní toky: ... Úšovický potok

2.2 Protipovodňová opatření na vodních tocích

2.2.1 Na vodních tocích Karlovarského kraje, tj. v povodí Ohře, Berounky a Mže budou nadále sledována opatření ke snížení škod v důsledku možných záplav podle Strategie ochrany před povodněmi pro území Karlovarského kraje a dále důsledným uplatňováním režimu využití území ve stanovených záplavových územích;

2.2.2 V rámci ÚPD, ÚPP a Plánů oblastí povodí budou sledována přírodě blízká opatření pro podporu retenční schopnosti krajiny

3. Vodní zdroje - pro zásobování vodou budou na území KK respektovány tyto rozhodující zdroje vody.

- vodohospodářská soustava vodních děl Podhora a Mariánské Lázně

4. Přírodní minerální vody

4.1 Využití zdrojů minerálních vod a přírodních léčivých zdrojů je základem, na němž především stojí význam lázeňství v Karlovarském kraji. Četnost vývěřů minerálních vod na území kraje je v evropském měřítku ojedinělá. Ochranu zdrojů přírodních minerálních vod a přírodních léčivých zdrojů je proto nezbytné sledovat jako jednu z klíčových priorit kraje.

4.2 Využití území v prostoru dotčeném ochranou zdrojů přírodních minerálních vod nebo přírodních léčivých zdrojů musí respektovat soubor podmínek, které vycházejí z aspektů hydrogeologických, balneotechnických, právních, ekonomických, administrativních a politických.

4.3 Kvalita a kvantita minerálních vod musí být vždy chráněna proti externím faktorům - např. exploatace ložisek nerostných surovin, stavebních aktivit, specifické aktivity krenotechnické, vliv infrastruktury v okolí vývěřů či lázeňského místa.

V řešeném území jsou v oblasti koncepce ochrany a rozvoje kulturních a civilizačních hodnot v území stanoveny tyto zásady: podmínky využití území s ohledem na koncepci ochrany kulturního dědictví a kulturních hodnot:

1.1 Hmotné a kulturní dědictví a kulturní hodnoty, které se uplatňují v území (nemovitě kulturní památky, krajinné památkové zóny, památkové zóny a rezervace, památkově hodnotná sídla, architektonicky hodnotná historická zástavba sídel) budou chráněny důsledným uplatněním aktuálně platných právních předpisů z oblasti památkové ochrany maloplošných území, sídelních souborů, areálů i staveb; kvalita stavu hmotného kulturního dědictví dlouhodobě až trvale zvyšuje potenciál cestovního ruchu;

1.2 Koncepce rozvoje sídel se nebude omezovat pouze na vymezení potenciálně vhodných rozvojových ploch pro novou výstavbu a prosté prodlužování technické infrastruktury. Stejnou pozornost je nutno věnovat ochraně urbanistických i stavebních hodnot historicky utvářených lokalit včetně rehabilitace veřejných prostranství. Při vymezování nových zastavitelných ploch je nutno důkladně prověřit možné negativní dopady přímé optické návaznosti a vizuálního překrývání stávající a nové zástavby v určujících blízkých i dálkových pohledech.

1.3 V rámci rozvoje sídel a sídelní struktury je nezbytné vytvořit územní podmínky pro ochranu a rozvoj nehmotného kulturního dědictví formou:

1.3.1 vymezení prostorů pro kulturní, sportovní a společenské akce;

1.3.2 vymezení prostorů orientovaných na podporu tradice lidové kultury a tradice lázeňství jako předpokladů pro posílení kulturní kontinuity kraje;

1.4 V rámci územně plánovací dokumentace budou vytvořeny podmínky pro ochranu kulturního prostředí sídel a jejich vzhledu formou:

1.4.1 zachování a ochrany kompozičních vztahů sídelní struktury;

1.4.2 zachování ochrany a působnosti stavebních dominant a prvků lokální identity;

1.4.3 zachování a ochrany kulturní a kultivované krajiny jako jedinečného rámce sídelní struktury Karlovarského kraje.

podmínky využití území s ohledem na lázeňství, rekreaci a cestovní ruch na území celého kraje:

- 2.1 Stávající potenciál kraje pro lázeňství, rekreaci, cestovní ruch a sport bude chráněn (hodnotná krajina, území ochrany přírody, zdroje přírodních léčivých vod a přírodních minerálních vod a jejich ochranná pásma, lázeňská místa (dle statutu - vnitřní a vnější lázeňská území), městské a venkovské památkové rezervace a zóny, kulturní památky).
- 2.3 Bude podporováno budování sportovních zařízení a rekreačních areálů způsobem citlivým k ochraně přírody a krajiny v souladu s územně plánovací dokumentací obcí a s ohledem na možnosti řešení dopravní a technické infrastruktury. Budou dovybavena významná střediska cestovního ruchu a lázeňství a další turisticky atraktivní místa sportovně-rekreační infrastrukturou (jako například koupaliště, bazény, sportovní areály, víceúčelové sportovní areály, golfové hřiště, wellness areály, lyžařské tratě, vleky, doprovodná infrastruktura zajišťující údržbu běžeckých tratí atd.).
- 2.4 Individuální pobytová rekreace bude koncentrována ve stávajících územích (zkvalitnění dopravní dostupnosti, občanské vybavenosti, technické vybavenosti, nakládání s odpady). Nebudou zakládána nová střediska individuální pobytové rekreace ve volné krajině (výjimečně lze realizovat novou rekreační zástavbu v bývalém zastavěném území zaniklých sídel - pokud to není v rozporu s ochranou hodnot a limity využití území). Chalupaření bude podporováno jako forma údržby a obnovy vesnických sídel a oživení venkovských regionů.
- 2.5 V krajině bude rekreace, sport a cestovní ruch chápán jako jedna z jejích funkcí, která při zachování zájmů ochrany přírody a krajiny může přinést ekonomickou prosperitu do venkovských oblastí. Bude podporována agroturistika.
- 2.6 Budou podporovány další programy související s rozvojem rekreace a cestovního ruchu (např. Česko-bavorský geopark, Císařské lázně).

V rámci řešení koncepce lázeňství, rekreace a cestovního ruchu ZÚR KK vymezují **region cestovního ruchu Lázeňský trojúhelník**:

- 3.1 Lázeňský trojúhelník - v rozsahu specifických oblastí SL1 Karlovy Vary, SL2 Mariánské Lázně, SL3 Františkovy Lázně, SR2 Mariánskolázeňsko a Dyleňský les, SR3 Chebsko, SR4 Ašsko, SR8 Karlovarsko a SR9 Sokolovsko:
- lázeňství soustředěné v Karlových Varech, Mariánských Lázních, Františkových Lázních a Lázních Kynžvart je jednou z hlavních a trvalých rozvojových funkcí území, která vedle nadregionálního významu zdravotního má nesporný význam ekonomický;
 - v území nebudou povolovány činnosti v rozporu s ochranou zdrojů přírodních léčivých vod, a zdrojů přírodních minerálních vod a s lázeňskou funkcí území;
 - budou vytvářeny podmínky pro přiměřené využití kapacit zdrojů přírodních minerálních vod a pro rozšíření kapacit stávajících lázeňských míst;
 - zázemí lázeňských měst Karlovy Vary, Františkovy Lázně, Mariánské Lázně a Lázně Kynžvart bude chráněno před znehodnocením podmínek pro lázeňství a rekreaci zejména nevhodnou zástavbou;
 - budou chráněny kulturní hodnoty krajiny v zázemí urbanisticky a historicky cenných měst (zejména měst ... Mariánské Lázně ...)
 - v CHKO Slavkovský les budou preferovány šetrné formy rekreace, zejména pěší turistika a cykloturistika s potřebným vybavením;
 - ve volné krajině nebudou povolovány nové stavby pro rekreaci, nebudou zakládány nové lokality pro individuální rekreaci (s výjimkou rekultivovaných území po těžbě a bývalých zastavěných území zaniklých sídel);

Vymezení cílových charakteristik krajiny

V řešeném území jsou identifikovány následující krajinné typy označené kombinací typů KRAJINA, VYUŽITÍ, RELIÉF:

- 3 R 2	- 5 L 13
- 3 M 2	- 6 L 8
- 3 U 0	- 6 L 13
- 5 L 2	

Z **rámcových sídelních krajinných typů** jsou v řešeném území identifikovány tyto:

- 1.1 3 - vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica (jižní část řešeného území včetně zástavby města)
- osídlení v rámci velké středověké kolonizace (12. - 13. století),
 - sídelní struktura statická, středisková; osídlení zásadně soustředěné, vsi menší v kategorii do 500 obyvatel, do oblasti zasahují urbanizovaná území,
 - převažují vsi návěsní a návěsní ulicovky s plužinou traťovou, typicky roztroušeny jsou další sídelní typy - hromadné vsi s úsekovou plužinou a vsi lesní návěsní s plužinou záhumenicovou,
 - dochované osnovy pozemkových bloků původních plužin,
 - lidový dům - typický původní starší krušnohorský a chebský roubený dům, okrajově do oblasti přesahuje o dům západoevropský hrázdný.

- 1.2 5 - krajina pozdní středověké kolonizace** (střední část řešeného území - od okolní krajiny lázeňského centra severně ke Královu Kameni a PR Smrdačoch)
- osídlení a dosídlení v rámci vnější středověké kolonizace (13. - poč. 14. století),
 - sídelní struktura statická, středisková; osídlení zásadně soustředěné, vsi převážně menší v kategorii do 200 obyvatel, urbanizovaná území okrajově,
 - převažují vsi návesní a návesní ulicovky, v enklávách se vyskytují i vsi hromadné s úsekovou plužinou a vsi ulicové s plužinou délkovou,
 - oblast pravých traťových plužin,
 - lidový dům - převažuje typ staršího krušnohorského a chebského roubeného domu, do kterého zasahuje i západoevropský hrázdný dům.
- 1.3 6 - krajina novověké kolonizace Hercynica** (severní část řešeného území - severně od Králova Kamene)
- osídlení horských oblastí v novověku v souvislosti s hornictvím (16. století),
 - sídelní struktura původně statická, v severních oblastech překryta dynamickou strukturou urbanizační; osídlení soustředěné i rozptýlené, urbanizovaná území typu aglomerací zde nejsou,
 - vsi původně menší v kategorii do 200 obyvatel, překrytím industrializací větší,
 - plužiny původně záhumenicové, osídlení ve svazích s individuálně vymezovanými úsekovými plužinami - dnes významná síť rekreačních objektů,
 - oblast pravých traťových plužin,
 - lidový dům - mladší krušnohorský zděný a chebský hrázdný.
- Z rámcových krajinných typů způsobu využití území jsou v řešeném území identifikovány tyto:**
- 2.2 M - lesozemědělské krajiny** (jižní část řešeného území - území podél Kosového potoka)
- optimální způsob využívání krajiny se zastoupením několika druhů vegetačních formací, kde důležitý význam má i struktura sídel a jejich architektura. Cílem je zachování mozaikovitě rázovitosti krajiny a hospodaření udržitelným způsobem (viz L, R).
- 2.3 L - lesní krajiny** (severní část řešeného území - území v okolí kompaktního města a severně nad lázeňským centrem)
- souvislé lesní komplexy s omezeným zastoupením jiných vegetačních formací a sídel. Cílem je hospodaření v lesích trvale udržitelným způsobem - zachování a zvětvování výměry lesů, ochrana zdraví a vitality lesních ekosystémů, zvyšování biodiverzity lesů, obnova a stabilizace vodního režimu v lesích, zachování a zvyšování schopnosti plnit produkční a mimoprodukční funkce lesa.
- 2.4 R - rybníční krajiny** (jižní okraj řešeného území - v okolí Chotěnova a Sklářů)
- kulturní krajiny založené na zadržení vody a recyklaci živin. Cílem je ochrana přirozených stojatých vod a mokřadů, zvyšování retenční schopnosti krajiny, podpora ekologického chovu ryb, podpora mimoprodukčních funkcí vodních ploch.
- 2.5 U - urbanizované krajiny** (kompaktní města včetně urbanizovaných okrajů sídla)
- lázeňská krajina - specifický typ urbanizované krajiny městské a příměstské. Území využívané pro lázeňskou léčbu, terénní léčbu a další řízenou fyzickou zátěž. Součástí léčebných procesů jsou lázeňské parky a lesoparky. Cílem je podpora péče o přírodní zázemí lázní, ochrana minerálních pramenů.
- Z rámcových krajinných typů dle reliéfu jsou v řešeném území identifikovány tyto:**
- 3.1 2 - krajiny vrchovin Hercynica** (jižní část řešeného území)
- Území s členitým georeliéfem s převládající relativní výškovou členitostí 150 - 300 m a s výrazným úpatím vůči sousednímu území. Běžný a převládající typ krajiny v území. Cílem je podpora ochrany krajinného rázu, prosazovat prostupnost krajiny pro pěší turistiku a cykloturistiku.
- 3.4 8 - krajiny vysoko položených plošin** (severní část řešeného území východně nad Královým Kamenem)
- zarovnané vrcholové plošiny ... Slavkovského lesa (v nadm. výšce 750 - 770 m) s vrchovišti a rašeliništi v kotlinových sníženinách zavodňované srážkovou vodou. Vysoko položené plošiny jsou typem unikátním, krajiny vysoko položených plošin jsou typem význačným. Cílem je podpora územní ochrany všech typů vrchovišť, ochrana krajinného rázu, v odůvodněných případech útlum návštěvnosti v některých částech ZCHÚ.
- 3.7 13 - krajiny výrazných svahů a skal horských hřebenů** (severní část řešeného území západně nad Královým Kamenem, střední část území okolo lázeňského centra)
- strmé okrajové zlomové svahy ... Slavkovského lesa ... Svahy mají ráz členité hornatiny až velehornatiny s výškovou členitostí 250 - 500 m. Svahy jsou rozčleněné hlubokými údolími toků. Význačný typ krajiny. Cílem je podpora ochrany přírodních hodnot

v turisticky atraktivních oblastech a provádět pečlivé posuzování lokalizace sportovních a rekreačních center v biologicky významných a citlivých oblastech.

6. Potenciál každého typu krajiny vychází z jeho vlastností a hodnot, které jim společnost přisuzuje a z prioritních potřeb jejich ochrany. Od toho je odvozen potenciál využití z hlediska vhodnosti pro jednotlivé lidské činnosti, přičemž tento potenciál musí respektovat podmínky trvalé udržitelnosti. Při hledání potenciálů daného krajinného typu je nutné vycházet ze stanovení potřeb trvalé udržitelnosti, tedy trvalého zachování ekologické a sociální stability.
7. U jednotlivých krajinných typů chránit a podporovat rozvoj určujících charakteristik území, v dosud nenarušených lokalitách včetně půdorysného typu osídlení, regionálního charakteru venkovské zástavby a převažujícího způsobu obhospodařování zemědělského a lesního půdního fondu. U dominant věnovat pozornost především významným vrchům a ochraně jejich svahů, u krajinných os vodním tokům a ochraně jejich břehů.

Vymezení veřejně prospěšných staveb, veřejně prospěšných opatření, staveb a opatření k zajišťování obrany a bezpečnosti státu a vymezených asanačních území nadmístního významu, pro které lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit

V řešeném území jsou vymezeny tyto **veřejně prospěšné stavby v oblasti dopravní infrastruktury**:

silniční doprava

č. VPS	silnice	popis	poznámka
D28	II/230	přeložka silnice II/230 - jižní obchvat Mariánských Lázní	

V řešeném území jsou vymezeny tyto **veřejně prospěšná opatření v oblasti přírodního dědictví / ÚSES**:

č. VPO	ozn. ÚSES	popis	typ ÚSES
U.06	72	Kladská	NRBC
U.08	33	Mnišský les	NRBC
U74	1022	Žižkův vrch	RBC
U.80	1107	Hamrníky	RBC
U.115	47	Kladská - Zahrádky	NRBK
U.116	50	Kladská - Týřov, Křivoklát	NRBK
U.117	51	Kladská - Mnišský les - K50	NRBK
U.118	52	Kladská - Diana - Čerchov	NRBK

Stanovení požadavků nadmístního významu na koordinaci územně plánovací činnosti obcí a na řešení v územně plánovací dokumentaci obcí, zejména s přihlédnutím k podmínkám obnovy a rozvoje sídelní struktury

3. V územních plánech bude zpřesněno vymezení významných ploch a koridorů nadmístního významu vymezených v Zásadách územního rozvoje Karlovarského kraje. Na hranicích obcí musí být zajištěna návaznost ploch a koridorů.
4. V územních plánech bude zpřesněno vymezení veřejně prospěšných staveb a veřejně prospěšných opatření (pro která lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit).
5. V územních plánech budou zpracovány, zpřesněny a respektovány veškeré platné územní limity, např. týkající se ochrany přírody (ZCHÚ, lokalita NATURA 2000, ...), přírodního bohatství (včetně předpokladů pro ochranu a využití nerostných surovin) - tak, aby byla zajištěna účinná ochrana a včasná koordinace využití území.
6. Při hodnocení územních plánů na evropsky významné lokalita a ptačí oblasti, podle § 45 i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, ve kterých budou zahrnuty a zpřesňovány plochy, koridory, oblasti a osy, u nichž bylo v hodnocení této dokumentace ZÚR KK na lokality soustavy NATURA 2000 upozorněno na možné ovlivnění, je nutné věnovat pozornost rizikům, která jsou uvedena v příloze č. 3 dokumentace Hodnocení vlivů ZÚR KK na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (Mgr. Eva Chvojková, Mgr. Ondřej Volf, únor 2010). Vyhodnocení územních plánů je nutné zaměřit zejména na střety uvedené v této příloze, jež je nedílnou součástí odůvodnění ZÚR KK.
7. Při hodnocení územních plánů na evropsky významné lokalita a ptačí oblasti, podle § 45 i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, ve kterých budou zahrnuty a zpřesňovány plochy a koridory zmíněné v kapitole 4.3. dokumentace Hodnocení vlivů ZÚR KK na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, je nutné věnovat pozornost hodnocení jejich vlivů ve spojení s dalšími uvedenými plochami a koridory (kumulativní vlivy). Dokumentace Hodnocení vlivů ZÚR KK na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (Mgr. Eva Chvojková, Mgr. Ondřej Volf, únor 2010) je nedílnou součástí odůvodnění ZÚR KK.

9. S ohledem na zachování krajinného rázu bude v územních plánech chráněn dochovaný přírodní charakter krajinných horizontů a vrcholových krajinných partií. Rozvoj nové zástavby sídel a zařízení technické infrastruktury na hřebenech bude omezen na záměry nezbytné v zájmu ochrany přírody, nebo záměry v jiném veřejném zájmu - a to na základě průkazu, že tento veřejný zájem v dlouhodobém horizontu převyšuje zájem na zachování krajinného rázu a přírodního rámce sídelní struktury kraje.
10. Záměry nadmístního významu řešené v rámci ZÚR KK se týkají správních území obcí v následujícím rozsahu (plochy jsou uvedeny pod pořadovým číslem v hranaté závorce):

Mariánské Lázně

veřejně prospěšné stavby: D28

veřejně prospěšná opatření: U06; U08; U74; U80; U115; U116; U117; U118

Veškeré záměry vyplývající ze Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje s konkrétním průmětem v území jsou evidovány v následující tabulce a zobrazeny ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území):

ozn. záměru	záměr
D28	přeložka silnice II/230 - jižní obchvat Mariánských Lázní
U.06	NRBC 72 Kladská
U.08	NRBC 33 Mnišský les
U.74	RBC 1022 Žižkův vrch
U.80	RBC 1107 Hamrníky
U.115	NRBK 47 Kladská - Zahrádky (osa)
U.116	NRBK 50 Kladská - Týřov, Křivoklát (osa)
U.117	NRBK 51 Kladská - Mnišský les - K50 (osa)
U.118	NRBK 52 Kladská - Diana - Čerchov (osa)

8.3. Záměry dle platného ÚPM

8.3.1. Záměry dle platné územně plánovací dokumentace města

Pro správní území města Mariánské Lázně existuje právně závazný (schválený) Územní plán města Mariánské Lázně včetně schválených či vydaných změn:

územně plánovací dokumentace	datum schválení / vydání	charakter dokumentace
Územní plán města Mariánské Lázně	29.10.2002	- komplexní řešení města
Změna č. 01 ÚPM Mariánské Lázně	15.6.2004	- změny způsobu využití v lokalitě Nová Chebská (smíšená městská zóna 1,2 rekreace, sport, parkování)
Změna č. 02 ÚPM Mariánské Lázně	13.6.2006	- vymezení návrhové plochy rekreace, sportu u hotelu Golf
Změna č. 03/1-4 ÚPM Mariánské Lázně		- vymezení návrhových ploch - bydlení venkovské, smíšená městská zóna 1, výroba průmyslová
Změna č. 04 ÚPM Mariánské Lázně	12.12.2006	- vymezení návrhové plochy území bydlení venkovského typu v sídle Stanoviště
Změna č. 05 ÚPM Mariánské Lázně		- změny způsobu využití v lokalitě Vysoká Pec (území rekreace)
Změna č. 06 ÚPM Mariánské Lázně		- změny způsobu využití v lokalitě Vysoká Pec (území rekreace)
Změna č. 07 ÚPM Mariánské Lázně		- vymezení návrhové plochy rekreace, sportu u Golf Clubu
Změna č. 08 ÚPM Mariánské Lázně	9.9.2008	- změna způsobu využití v lokalitě Nová Chebská (smíšené městské území)
Změna č. 09 ÚPM Mariánské Lázně		- změna způsobu využití v lokalitě Nová Chebská (smíšené městské území)
Změna č. 10 ÚPM Mariánské Lázně		- změna způsobu využití v ulici Úzká v centru města (smíšené území lázeňství)
Změna č. 11 ÚPM Mariánské Lázně		- úprava textové části OZV
Změna č. 12 ÚPM Mariánské Lázně	8.12.2009	- vymezení návrhové plochy v lokalitě Lunapark (smíšené městské území)
Změna č. 13 ÚPM Mariánské Lázně	8.12.2009	- vymezení návrhové plochy v lokalitě před hotelovou školou (OV – školství, zeleň parková)

územně plánovací dokumentace	datum schválení / vydání	charakter dokumentace
Změna č. 14 ÚPM Mariánské Lázně	13.4.2010	- vymezení návrhové plochy v lokalitě Lunapark (smíšené městské území)
Změna č. 15 ÚPM Mariánské Lázně	13.9.2011	- změna způsobu využití v ulici Třebízského na severním okraji města (smíšené území lázeňství)
Změna č. 16 ÚPM Mariánské Lázně	23.6.2010	- změny způsobu využití v lokalitě Křižkova ulice - stadion Viktoria (smíšené území lázeňství, lázeňství převažující, zeleň)
Změna č. 17 ÚPM Mariánské Lázně	19.4.2011	- změna způsobu využití v ulici Tepelská (smíšené městské území)
Změna č. 18 ÚPM Mariánské Lázně		- změny způsobu využití v lokalitě Přehrada (území čistého bydlení)
Změna č. 19 ÚPM Mariánské Lázně		- vymezení návrhových ploch v lokalitě U Pily / Panská pole (území čistého bydlení)
Změna č. 20 ÚPM Mariánské Lázně	24.4.2012	- vymezení návrhové plochy v lokalitě nad Lesním pramenem (smíšené městské území)
Změna č. 21 ÚPM Mariánské Lázně	11.12.2012	- změna způsobu využití v lokalitě nad Ferdinandovým pramenem (smíšené území lázeňství)
Změna č. 22 ÚPM Mariánské Lázně	24.4.2012	- změna způsobu využití v ulici Ruská (smíšené území lázeňství)
Změna č. 23 ÚPM Mariánské Lázně	25.9.2012	- vymezení návrhové plochy v lokalitě Krakonoš (rekreace)
Změna č. 24 ÚPM Mariánské Lázně		- vymezení návrhové plochy v lokalitě Stavební mlýn (drobná výroba)
Změna č. 25 ÚPM Mariánské Lázně		- vymezení návrhových ploch v ulici Anglická / Zeyerova u Miramonte (smíšené území lázeňství, plochy lesoparku)
Změna č. 26 ÚPM Mariánské Lázně		- vymezení návrhové plochy v ulici Tepelská (smíšené území městské 2)
Změna č. 27 ÚPM Mariánské Lázně	16.9.2014	- vymezení ÚSES v celém řešeném území v souladu se ZÚR KK
Změna č. 28 ÚPM Mariánské Lázně	-	(bude ukončeno pořizování)

Seznam územně plánovací dokumentace schválené či vydané pro správní území města (zdroj: evidence územně plánovací činnosti, www.uur.cz/iLAS)

Veškeré záměry z platného ÚPm Mariánské Lázně (včetně změn) jsou zobrazeny ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území).

Rozvojová území

Platný územní plán vymezil **rozvojová území** - lokality s prioritní potřebou transformace / rozvoje. Ty představují hlavní součásti koncepce rozvoje města. Výčet a zhodnocení těchto rozvojových území jsou shrnuty v následující tabulce:

ozn.	název rozvojového území	způsob rozvoje území dle ÚPM
		vyhodnocení rozvojového území
I.	Arnika	pozn. území zvýšených nároků na výstavbu
		- SL - 3-4 podlaží, lázeňství, nadstandardní občanská vybavenost, apartemantové byty, kultura, zeleň, pasáže - nutnost prověření prostorových parametrů případné zástavby (kulturní centrum a podzemní parkování dle ideové soutěže, případně veřejné lázně) - nutnost stanovení podrobné regulace případné zástavby
II.	Kollárova - Hlavní - Palackého (správní centrum)	pozn. území zvýšených nároků na výstavbu
		- Sm2 - 4-7 podlaží, správa, administrativa, občanská vybavenost, parkovací dům nebo parkování v podzemí - centrální parkoviště - nutnost přeřazení lokality směrem k městské zástavbě a vytvoření druhého centra města

ozn.	název rozvojového území	způsob rozvoje území dle ÚPM
		vyhodnocení rozvojového území
III.	Ústřední Lázně	- L, Zp - 2-3 podlaží, lázeňství, park, parkovací dům-rezerva - prověření možnosti využití prostoru v zatáčce ulice Dusíkova (pro rozšíření lázní) a případně nastavení regulace ve vztahu k plochám zeleně; z větší části stabilizované území
IV.	Tyršova - Chebská	- Sm1, Sm2 - občanská vybavenost, bydlení, administrativa, parking - nutnost stanovení nových podmínek uspořádání zástavby s důrazem na rozvoj městského charakteru a reorganizaci areálů nákupních center (koordinace systému parkování, založení uliční sítě, upřednostnění uliční blokové zástavby namísto solitérů) - námět na prověření územní studií (viz také V.) - nutnost stanovení podrobné regulace případné zástavby
V.	Chebská - Husova	- Sm1, Sm2 - 2-6 podlaží, občanská vybavenost, sport, bydlení, park. dům - nutnost stanovení nových podmínek uspořádání zástavby s důrazem na rozvoj městského charakteru a reorganizaci areálů nákupních center (koordinace systému parkování, založení uliční sítě, upřednostnění uliční blokové zástavby namísto solitérů), dále prověření využití plochy hromadných garáží na západním okraji - námět na prověření územní studií (viz také V.) - nutnost stanovení podrobné regulace případné zástavby
VI.	Křížkova ulice	- L - 3-5 podlaží, komplexní lázeňství, zdravotnictví - možnost konverze zahrádek na obytnou zástavbu, definování hranice zelené osy lázeňského parku - prověření zachování / zrušení atletického oválu a hřiště; areál tvoří neprostupný „špunt“ v zelené ose
VII.	nemocnice	- Ovz, L - 2-4 podlaží, zdravotnictví, parking - stabilizovaný areál s možností případného rozvoje - nutnost definování hranice zastavitelnosti ve vztahu k zelené ose lázeňského parku
VIII.	Panská pole	- Vd, Bm, BČ - 2-6 podlaží, občanská vybavenost, bydlení - nutnost prověření množného způsobu využití a uspořádání zástavby v ploše brownfield - vztah k okolní obytné zástavbě, prostupnost, dopravní obsluha - námět na prověření územní studií
IX.	plochá dráha	- Sm, R.OV - 3-5 podlaží, sport, školství - nutnost prověření množné konverze velké plošné bariéry ve městě - podmínky využití, případné možnosti umístění zástavby, vztah k okolní obytné zástavbě, prostupnost území a vazba na okolní uliční síť - konverze zástavby podél Plzeňské ulice, vytvoření městské třídy - námět na prověření územní studií
X.	Plzeňská	- Sm1, Zp - 3-6 podlaží, bydlení, občanská vybavenost, park - nutnost prověření množného způsobu využití a uspořádání zástavby s ohledem na dopravní a hygienické limity využití území (území sevřené mezi silnicí II/215 a železniční tratí) - námět na prověření územní studií
XI.	U Mlékárny	- Bm1-BČ1, Zp - 2-3 podlaží, vila domy - rodinné bydlení

ozn.	název rozvojového území	způsob rozvoje území dle ÚPM
		vyhodnocení rozvojového území
		- nutnost prověření budoucího rozvoje lokality - způsobu využití v kontextu celkových možností rozvoje obytné funkce ve městě, nutnost řešení zahrádek (částečné vymístění) a posílení krajinné osy vedoucí do městského centra - námět na prověření územní studií (viz také XII., XIII., XIV.)
XII.	Vora - kasárna	- Sm1, Bm1, OV, R, Bč - 2-5 podlaží, občanská vybavenost, bydlení, drobná výroba, služby, sport, školství, požární stanice - nutnost prověření budoucího rozvoje lokality ve vztahu k propojení lokality z města a sídel, prověření způsobu využití v kontextu celkových možností rozvoje obytné funkce ve městě - námět na prověření územní studií (viz také XI., XIII., XIV.)
XIII.	skládky	- R, Zr,p - rekreace, sport, parkování, zeleň - nutnost prověření budoucího rozvoje lokality ve vztahu k ochraně přírodních a krajinných hodnot, propojení lokality z města a sídel, nutnost prověření potřeby ploch rekreace v celkovém rozsahu, střet s rekultivovanou skládkou (jímací plynů, nemožnost intenzivního využití apod.) - námět na prověření územní studií (viz také XI., XII., XIII.)
XIV.	Dlouhá pole	- Vd, Vp - 1-3 podlaží, drobná výroba, služby, průmyslová výroba, sklady, stáčírna min. vod, požární stanice - nutnost prověření budoucího rozvoje lokality ve vztahu k přeložce II/230, dopravní dostupnosti lokality a rozvoji v souvisejících plochách, nutnost prověření potřeby ploch výroby v celkovém rozsahu (ve vztahu k ochraně a rozvoji lázeňské funkce) - námět na prověření územní studií (viz také XI., XII., XIII.)
XV.	Plzeňská - železnice - dálniční přípojka	- Vd - 1-3 podlaží, občanská vybavenost, parkování - nutnost prověření budoucího rozvoje lokality ve vztahu k přeložce II/230 a rozvoji v souvisejících plochách - námět na prověření územní studií (viz také XVII.)
XVI.	Plzeňská - komunikace II/230	- Vd - 1-3 podlaží, občanská vybavenost, sklady, drobná výroba, služby, stáčírna min. vod - nutnost prověření budoucího rozvoje lokality ve vztahu k přestavbě a a rozvoji v souvisejících plochách mezi ulicí Tepelskou a silnicí II/230 (dotvoření hranice města) - námět na prověření územní studií (viz také XVII.)
XVII.	Stavební mlýn	- Vd - 1-2 podlaží, sklady, drobná výroba, stáčírna minerálních vod - nutnost prověření budoucího rozvoje lokality ve vztahu k přeložce II/230 a rozvoji v souvisejících plochách - námět na prověření územní studií (viz také XV.)
XVIII.	ke Stanovišti	- Bč1 - 1-3 podlaží, bydlení - rezerva - urbanisticky nevhodný rozvoj překračující logickou hranici města (ukončení města silnicí II/230), hrozba srůstání se sídlem Stanoviště - námět na zrušení plochy územní rezervy
XIX.	Krakonoš	- R,Zr - 1-4 podlaží, zábavní středisko, ubytování, sport, cestovní ruch, parkování - střet s OPK (II. zóna CHKO), plošný zásah do volné krajiny - námět na redukci zastavitelné plochy, umožnění extenzivní rekreace v krajině (viz např. golf)
XX.	Dobrovského	- Bč1, Bč2 - 1-3 podlaží, bydlení

ozn.	název rozvojového území	způsob rozvoje území dle ÚPM
		vyhodnocení rozvojového území
		- nutnost prověření rozsahu zastavitelnosti s ohledem na dopravní zátěž historického jádra Úšovic a krajinné hodnoty - námět na prověření územní studií (zejména za účelem jednat s vlastníky a prověřit v detailu možnosti dopravního napojení lokality)

Návrhové plochy

Platný územní plán vymezil **návrhové plochy (I. a II. etapu)**. Kompletní přehled těchto ploch je zobrazen ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území). Návrhové plochy určené pro výstavbu jsou samostatně evidovány v tabulce v Příloze č. 2 (Bilance využití zastavitelných ploch vymezených v platné ÚPD města).

Celkový rozsah ploch vymezených v platné ÚPD města pro výstavbu (návrhové plochy s odečtením stabilizovaných částí ploch) činí **162,2266 ha**.

Celková naplněnost ploch vymezených v platné ÚPD města pro výstavbu činí **18,5092, tedy 11,5 %** z celkového rozsahu ploch.

typ plochy	zastavitelná část ploch navržených v ÚPm - bez započtení stabilizovaných částí ploch (ha)	využitá (naplněná) část ploch (ha)	naplněnost ploch (%)
SM - smíšené obytné městské	39,3195	10,8978	28 %
SL - smíšené obytné lázeňské	4,1383	0,4699	11 %
BH - bydlení hromadné	2,1347	0,7261	34 %
BI - bydlení individuální	31,9141	2,5654	8 %
BV - bydlení venkovské	8,8689	0,9449	10 %
RI - rekreace individuální	3,1821	0,1589	5 %
RZ - rekreace v zahrádkových osadách	12,9300	0,9332	7 %
OV - občanské vybavení veřejné	1,7535	0	0 %
OL - občanské vybavení lázeňské	2,4529	0	0 %
OS - občanské vybavení sportovní	0,8094	0	0 %
VD - drobná výroba	28,9751	1,0000	3 %
VL - lehká výroba a skladování	12,0697	0	0 %

Nejintenzivněji byly naplňovány plochy hromadného bydlení (34 %) a plochy smíšené obytné městské (28 %). V oblasti individuálního bydlení, po němž je ve městě vysoká poptávka, je naplněnost nízká - spolu s bydlením venkovského charakteru nepřesahuje 10 %; lze tedy předpokládat, že využití těchto ploch je problematické a bude nutné jej prověřit, případně přehodnotit.

Nízký zájem o výstavbu je zřejmý u ploch výrobních, ať už se jedná o výrobu drobnou nebo větší areály lehké výroby a skladování - jediná výstavba byla realizována ve stávajícím areálu Elektrometallu (přístavba haly).

Ostatní záměry

Kromě rozvojových území a návrhových ploch je obsahem ÚPm množství **jednotlivých specifických navrhovaných opatření**; zásadní návrhy dle jednotlivých funkčních složek, které dosud nebyly realizovány a mohou představovat námět pro nový ÚP, jsou uvedeny v tabulce a zobrazeny ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území):

funkční složka sídla	ozn. záměru	záměr	lokalizace a popis záměru
lázeňství	Z1	rozšíření lázeňských parků	- park nad Ústředními lázněmi ke Kolibě - park pod Prelátovým pramenem místo zahrádek - park pod tratí k Úšovicím
cestovní ruch	Z2	rekreace, sport a aktivity spojené s rušnějším provozem	- Krakonoš - plochy pro rozvoj jezdeckého sportu
	Z3	rekreační zóna celoměstského charakteru	- plocha rozvoje rekreační zeleně a aktivit, v širších vztazích propojení obytné čtvrti - Vora - Hamrníky - Lido
kultura	Z4	komplex Arniky	- nové kapacity v oblasti kultury a společenského života

funkční složka sídla	ozn. záměru	záměr	lokalizace a popis záměru
zeleň	Z5	centrální rozvojová osa zeleně	- hlavní zelená osa města procházející převážně urbanizovaným územím (od Lunaparku přes Lesní pramen, Náměstí Míru, Skalníkovy sady, lázeňský park, podél Úšovického potoka, přes Ferdinandův pramen, Antoníčkův pramen, zahrádkářskou osadu až do Bažantnice pod Stanovištěm)
	Z6	vedlejší rozvojová osa zeleně	- městská osa (park střed - Hlavní třída - Vorský rybník - Lido) - osa Hřbitov - Kamzík - Pstruží jezírko - osa Balbínův pramen - Pstruží jezírko - osa Medvědí pramen - Krakonoš - osa Židovský hřbitov - Pottovo údolí - osa Knížecí rybník - hřbitov Úšovice - osa LIDO - hřbitov Úšovice
dopravní infrastruktura	Z7	přeložka silnice II/230	- hlavní dopravní napojení města - od křižovatky s Plzeňskou ulicí, nadjezdem přes železniční trať, koridorem stávajících polních a lesních cest až k navrhované přeložce silnice I/21 v sousední obci Drmoul
	Z8	přeložka silnice III/2110 u nádraží	- nahrazení stávajícího nevyhovujícího úrovněvého železničního přejezdu - od křižovatky ulic Hlavní a Kollárova přes železniční trať nadjezdem do napojení na stávající trasu v ulici Vítězství, včetně napojení ulice Za Tratí a sídliště Vora
	Z9	komunikační propojení Hlavní - Husova - Chebská a propojení Husova - Janáčkova	odlehčovací tangenciální trasa převádějící dopravu z jižní části města do Velké Hleďsebe, přímé napojení sídliště Panská Pole, přímá obsluha pozemků mezi Chebskou ulicí a železniční tratí
	Z10	komunikační propojení Chebská - Vítězství	převedení tangenciální dopravy mezi Velkou Hleďsebou a Hamrníky
	Z11	komunikační propojení Tepelská - Vítězství a silnice II/230 - Vítězství	nová páteřní komunikace v nově navrhovaném rozvojovém území, pro obsluhu území a převedení tangenciální dopravy mezi Hamrníky a Úšovicemi
	Z12	komunikační propojení Masarykova - Dusíkova	přímé propojení Dusíkovy ulice přes park, možnost úplného zklidnění Reitenbergerovy ulice mezi Hlavní a Anglickou
	Z13	komunikační propojení Pramenská - Ruská	přesun stávající křižovatky a zklidnění Ruské ulice před školou
	Z14	komunikační propojení Plzeňská - Ke Kasárnám a Plzeňská - Seifertova	převedení průjezdné dopravy z Polní ulice
	Z15	komunikační propojení Chebská - Tyršova	odlehčení křižovatky Hlavní a Chebská, zlepšení propojení jižní části města
	Z16	komunikační propojení Plzeňská - Vítězství	obslužná komunikace zlepšující prostupnost území a napojení sídliště Vora
	Z17	komunikační propojení Tyršova - Luční	odlehčení křižovatky Hlavní a Tyršova, vjezd na navrhované zachytné parkoviště
	Z18	přeložka místní komunikace do Stanoviště, včetně křižovatky silnice II/230 a Palackého	zvýšení kapacity navrhovaných připojení (v souvislosti s okružní křižovatkou na silnici II/230), umožnění bezpečného překonání silnice II/230 pro chodce
	Z19	zachytná parkoviště	- u křižovatky ulic Hlavní a Plzeňská (centrální parkoviště) - Tyršova (u zimního stadionu) - Chebská - u horní stanice lanovky
	Z20	směrové řešení trati u Sklářů	výhledové narovnání trati (mimo návrhové období)
	Z21	lávka pro chodce a cyklisty z ulice Kollárova na sídliště Vora, stezka ke koupališti Lido	doplnění systému prostupnosti území z Úšovic je koupališti, překonání bariéry železniční trati

funkční složka sídla	ozn. záměru	záměr	lokalizace a popis záměru
	Z22	stezka pro chodce a cyklisty	- Úšovice - Skláře - Hamrníky - Luxor
	Z23	pěší propojení z nádraží do ulice Vítězství	propojení jižní části města a sídla Hamrníky s železničním a autobusovým nádražím (podchod pod tratí)
ÚSES	-	nadregionální biocentrum	NRBC 33, NRBC 72
	-	nadregionální biokoridor	NRBK 47, NRBK 50, NRBK 51, NRBK 52
	-	regionální biocentrum	RBC 1022, RBC 1107
	-	lokální biocentrum	LBC 3-11, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 40, 41, 42, 43, 44, 45
	-	lokální biokoridor	LK 2-14, 16, 19, 20, 21, 22, 40, 41

Záměry na rozvoj technické infrastruktury města nejsou samostatně evidovány - jejich potřebnost je odvozena od navrženého rozvoje města. Revize a návrh rozšíření sítě technické infrastruktury se bude odvíjet od navrhovaného řešení v novém ÚP.

8.4. Záměry dle evidovaných územních studií a regulačních plánů

Dle evidence územně plánovací činnosti (iLAS) byly pro území města zpracovány 3 územní studie a 1 regulační plán. Návrhy řešení těchto územně plánovacích dokumentací a podkladů jsou uvedeny následně, konkrétní územní průměty jsou evidovány v tabulkách v textu a zobrazeny ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území).

Regulační plán pro lokalitu vymezenou ulicemi Chebská, Hlavní, Tyršova, Nerudova

Regulační plán pro lokalitu vymezenou ulicemi Chebská, Hlavní, Tyršova, Nerudova v Mariánských Lázních byl schválen v 6.9.2005 usnesením zastupitelstva č. 707/05 (zpracovatel: Miroslav Míka - MARKANT).

Hlavními cíli regulačního plánu byly tyto:

- navrhnout dopravní řešení v území (parkování, obsluhu území a pěší komunikace)
- využít vnitřní rezervy městské části
- umožnit v současné době v téměř nevyužívaném území harmonický, systematický a souvislý rozvoj
- koordinovat stavební činnost a iniciativu vlastníků, včetně podnikatelských činností nájemců
- k řešení využít zbytkový městský pozemek č. 246/5 ve vnitrobloku

Řešení regulačního plánu (RP) se podrobně zabývá organizací zástavby v rámci jednoho městského bloku a organizací dopravy a uličních prostorů bezprostředně navazujících. Řešení regulačního plánu nevytváří žádné zásadní požadavky na nový ÚP, konkrétní opatření regulačního plánu nejsou s ohledem na měřítko ÚP zobrazitelné. V novém ÚP bude nezbytné prověřit způsob využití v dotčeném bloku v souladu s řešením RP.

Územní studie využitelnosti území U Rybízovny pro odpadové hospodářství města Mariánské Lázně

Územní studie využití území U Rybízovny pro odpadové hospodářství města Mariánské Lázně byla schválena 20.7.2010 (zpracovatel: Miroslav Míka - MARKANT).

Řešeným územím je prostor mezi stávajícím zahradnictvím a železniční tratí. Řešením územní studie bylo prověřeno umístění areálů zajišťujících nakládání s odpady, které jsou produkovány na území města, jedná se o umístění následujících staveb:

- zařízení sběrného dvora odpadů
- kompostárna, případně také umístění bioplynové stanice
- plochy pro instalaci zařízení na využívání inertního odpadu
- plochy pro překládku smíšeného odpadu
- plochy či zařízení pro třídění komunálního odpadu
- obnova železniční vlečky
- zahradnictví

Při zpracování nového ÚP bude nutné prověřit aktuálnost tohoto záměru a případně vymezit plochu umožňující realizaci uvedených zařízení. Dotčená plocha je zobrazena ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území):

ozn. záměru	záměr
US01	areál odpadového hospodářství

Studie obnovy centrálních parků v Mariánských Lázních

Studie obnovy centrálních parků v Mariánských Lázních byla zpracována v roce 2005 a zaevidována aktuálně k roku 2007 (zpracovatel: Atelier zahradní a krajinářské architektury Sendler - Babka).

Územní studie se zabývá úpravami centrálního lázeňského prostoru ve smyslu revitalizace zeleně, systému pěších stezek, povrchových úprav apod. Dotčenými prostory jsou Goethovo náměstí, kolonáda, Skalníkové sady a park Střed. S ohledem na měřítko navrhovaných opatření nebude mít řešení územní studie dopad na řešení nového ÚP.

Z námětů jmenovaných v textové části územní studie lze při řešení nového ÚP prověřit zejména následující:

- zklidnění dopravy v ulici Reitenbergerova převedením dopravy do nového propojení s ulicí Dusíkova (viz záměry dle ÚPm Mariánské Lázně)
- omezení dopravy na Hlavní třídu (viz záměry dle ÚPm Mariánské Lázně)
- výstavba v ploše Arniky (viz záměry dle ÚPm Mariánské Lázně)

Konkrétní záměry v měřítku územního plánu nejsou ve studii obsaženy.

Studie organizace dopravy a dopravy v klidu v centru města

Studie organizace dopravy a dopravy v klidu v centru města dle informací Městského úřadu Mariánské Lázně nebyla pořízena.

8.5. Záměry dle strategických dokumentů města

Město disponuje aktuálně zpracovaným strategickým plánem (Strategický plán rozvoje města Mariánské Lázně do roku 2031, Berman Group, 11/2016), který představuje jeden ze základních rozvojových dokumentů plánující rozvoj města v dlouhodobějším časovém horizontu 15 let a v souladu s principy udržitelného rozvoje. Strategický plán je zásadním podkladem pro zpracování územního plánu, stanovuje priority rozvoje, zásady a opatření, z nichž některé mohou mít územní průmět, čili je nezbytné zajistit jejich zohlednění a zapracování do územně plánovací dokumentace. Nový územní plán města bude zpracován v souladu se závěry Strategického plánu města a zejména v souladu se strategickou vizí města:

Mariánské Lázně v roce 2031 jsou zelené město parků a kvalitního veřejného prostoru chránící a rozvíjející své největší bohatství, kterým jsou jedinečné léčivé přírodní zdroje. Světové lázeňské město, které je opakovaně vyhledáváno díky kvalitním službám a péči založené jak na tradičních, tak na moderních léčebných metodách a vzdělané město se školami zaměřenými na lázeňství a medicínský cestovní ruch, které vychovávají k ochraně místních hodnot.

Pro zpracování územního plánu jsou relevantní následující opatření navrhované v rámci Strategického plánu města:

Prioritní oblast A: Životní prostředí, doprava a energetika

Priorita A1: Ochrana přírodních léčivých zdrojů

Město bude přírodní léčivé zdroje (minerální vody, peloidy a zřidelní plyny) důsledně chránit k tomu dostupnými nástroji, tedy zejména územním plánem, kde jsou určena jejich ochranná pásma, a bude vždy vystupovat jako zodpovědný ochránce/správce pramenů.

Priorita A2: Funkční systém zeleně

Město bude udržovat a rozvíjet funkční systém zeleně ve vazbě na územní plán, který zajistí, že ve městě nebudou ubývat zelené plochy a že budou trvale chráněny nezastavitelné plochy. Kvalita zeleně ve městě se bude zvyšovat a budou probíhat revitalizace nevyužívaných ploch a revitalizace dolního toku Úšovického potoka. Městské parky budou propojovány, dále se bude rozvíjet propojení města s okolní krajinou (nové stezky). Město iniciuje/podpoří iniciativy na obnovu nebo zakládání ovocných sadů.

- zpracování Generelu zeleně
- rozvoj funkčního systému veřejné zeleně
- vytipování ploch pro revitalizaci nebo zakládání nových sadů (na základě generelu)

Priorita A4: Energetický management

Město zpracuje a bude realizovat energetickou koncepci, která se zaměří na dlouhodobou energetickou nezávislost města a pokusí se řešit mimo jiné otázku „ostrovního provozu“ zásobování elektrickou energií. Koncepce bude založena na maximalizaci využití obnovitelných zdrojů (např. fotovoltaiky), preferenci městské teplárny (která bude zvyšovat podíl paliva z obnovitelných zdrojů včetně využívání odpadního dříví z městských lesů) jako zdroje pro obyvatele a podniky, snižování energetické náročnosti veřejných budov (spolu s nalezením řešení pro památkově chráněné objekty) a používání úsporného veřejného osvětlení.

- energetická koncepce – maximální využití obnovitelných zdrojů
- preference městské teplárny

Priorita A5: Čistota vzduchu

Město bude průběžně omezovat stávající stacionární i mobilní zdroje znečištění a nebude souhlasit se vznikem nových. V oblasti dopravy půjde například o modernizaci MHD a zvýšení podílu bezemisní MHD nebo omezení vjezdu automobilů do určitých částí města (část vnitřního území lázeňského města).

- modernizace MHD
- omezení vjezdu automobilů do určitých částí města (vnitřní území lázeňského města)

Priorita A6: Organizace dopravy ve městě

Město zpracuje a přijme Plán udržitelné mobility, který definuje Mariánské Lázně jako „město zdravého a udržitelného životního stylu“, definuje možnosti a potřeby všech druhů dopravy ve městě s podporou modernizace uličního prostoru vytvářením přátelského prostředí pro pěší a cyklisty. Tyto zásady město rozpracuje v rámci Generelu dopravy, který určí potřebné stavby a rekonstrukce komunikací s ohledem na potřeby zklidňování dopravy, parkování (v centru i na sídlištích), zvyšování bezpečnosti dopravy, pěší dopravy (bezbariérové a bezpečné komunikace) a cyklistické dopravy (cyklostezky, stojany na kola). Zklidňování dopravy bude realizovat úpravami organizace dopravy, stavebními úpravami komunikací pro automobily i chodce a optimalizací parkovacího systému na komunikacích a v parkovacích domech (provázanost parkovacích domů s logistikou hotelů). Projekt organizace veřejné dopravy ve městě podpoří elektrickou trakci, udrží veřejnou intervalovou dopravu s cílem optimalizovat intervaly a zastávky s požadavky cestujících a zajistí dopravní a tarifní integraci veřejné dopravy v regionu. Město zajistí rozvoj parkovacích zón a jejich obslužnost MHD. Území letiště Skláře bude chráněno územním plánem pro případnou možnost obnovy funkce letiště.

- cyklostezky, rozvoj bezpečných pěších stezek
- parkování – plochy pro parkovací místa / parkovací domy (provázanost parkovacích domů s logistikou hotelů)
- rozvoj parkovacích zón
- území letiště Skláře bude chráněno územním plánem pro případnou možnost obnovy funkce letiště

Prioritní oblast B: Správa věcí veřejných a územní rozvoj

Priorita B5: Rozvoj veřejného prostoru

Město vytvoří databázi lokalit vytípaných jako centra společenských / sportovních / kulturních aktivit a setkávání občanů a zajistí plán jejich stabilizace a dalšího rozvoje. U aktivit podpořených městem bude preferovat akce pořádané ve veřejném prostoru spíše než v uzavřených objektech. Podpoří pořádání tzv. „měkkých“ aktivit v parku.

- lokality - centra společenských, sportovních, kulturních aktivit a setkávání občanů – plán jejich stabilizace a dalšího rozvoje

Priorita B6: Rozvoj lázeňského centra

Lázeňské centrum je nejdůležitějším místem, podle kterého turisté a návštěvníci hodnotí Mariánské Lázně a jejich atraktivitu. Město využije všechny dostupné prostředky k tomu, aby se lázeňské centrum rozvíjelo. Současný stav není optimální, neboť město tím, že nevlastní důležité nemovitosti nebo pozemky vhodné pro rozvoj, nemůže aktivně tuto situaci řešit.

- provizorní řešení pro prostor Arnika, který nebude bránit jeho dalšímu rozvoji

Priorita B8: Revitalizace a regenerace panelových sídlišť

Město má zájem zrevitalizovat území sídlišť Úšovice, Vora, Panská Pole a Plzeňská za účelem zkvalitnění veřejného prostoru, zlepšení sousedských vztahů a posílení komunitního života. Dalším cílem revitalizace bude zlepšení dostupnosti komunálních služeb a lepší a udržitelnější mobilita stejně jako zlepšení stavu obytných budov a celkové estetiky sídlišť.

- revitalizace sídlišť Úšovice, Vora, Panská Pole, Plzeňská >> Studie regenerace a rozvoje panelových sídlišť v ML

Priorita B9: Ohnisková podpora občanské vybavenosti

Občanské vybavení představují dle stavebního zákona stavby, zařízení a pozemky sloužící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Občanská vybavenost potom je pojmem hovořícím o existenci, počtu, kapacitě a rozmístění jednotlivých zařízení občanského vybavení v území. Popisuje standard životní úrovně obyvatel v hodnoceném území a je předpokladem pro kvalitní život ve městě.

- projekt na doplnění občanské vybavenosti na celém území města

Prioritní oblast C: Ekonomika města, podnikání a zaměstnanost**Priorita C3: Příležitosti pro podnikání**

Město bude vytvářet podmínky pro rozvoj moderní infrastruktury pro podnikání včetně zavádění inteligentních technologií. Při realizaci prověří využití koncepce Smart City, která v sobě zahrnuje aktivity zaměřené na budování moderní „high-tech“ infrastruktury využitelné jak pro rozvoj města, tak pro podnikatele působící ve městě. Souběžně bude věnovat pozornost infrastrukturu pro střední výrobní firmy a rozvíjet tuto infrastrukturu tak, aby byla dostatečně atraktivní pro případné nové podnikatele, uvažující o podnikání v Mariánských Lázních.

- prověřit podmínky vybudování vlastní průmyslové zóny
- projekt „Hub“ (inspirativní prostor pro setkávání a co-working)
- Inkubátor pro podnikatele (rozvoj drobného podnikání a inovace)

Prioritní oblast D: Cestovní ruch a lázeňství**Priorita D2: Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch**

Město musí trvale zlepšovat veřejnou infrastrukturu sloužící turistům a lázeňským hostům, neboť samotná existence přírodních léčivých zdrojů bez dodatečných služeb a zařízení ke zvýšení návštěvnosti nestačí.

- projekt veřejných lázní

Prioritní oblast E: Kvalita života**Priorita E1: Malometrážní byty/bydlení pro mladé a nízkopříjmové skupiny**

Město nehodlá působit na trhu s bydlením, ale podpořit skupiny, které na standardní bydlení za normálních tržních podmínek nedosáhnou. Dostupné bydlení v kombinaci s nabídkou pracovních příležitostí by mělo přitáhnout do města nové obyvatele. Vedle toho je nutné počítat s rostoucí poptávkou bydlení pro seniory.

- projekt výstavby malometrážních startovacích bytů
- malometrážní byty pro seniory a nová budova Domova pro seniory

Priorita E3: Podpora rozvoje zdravotnictví

Město podpoří další rozvoj Nemocnice Mariánské Lázně mj. i účastí na tvorbě její koncepce rozvoje a s cílem výhledově získat majoritu v této společnosti. Stejně tak bude podporovat rozvoj dalších zdravotnických zařízení.

- rozvoj Nemocnice

Priorita E5: Infrastruktura pro volný čas

Město bude rozvíjet venkovní veřejný prostor pro setkávání občanů a návštěvníků města a současně udržovat stávající a budovat nová zařízení pro aktivní trávení volného času všech věkových skupin obyvatel i návštěvníků města a bude podporovat spolkovou činnost ve městě.

- vybudování multifunkčního kulturního prostoru tzv. Factory pro pořádání společenských a kulturních akcí
- projekt „otevřená hřiště“ (větší využití hřišť pro aktivní trávení volného času obyvatel města)

8.6. Konkrétní oborové a projektové záměry

V rámci zpracování doplňujících průzkumů a rozborů byly shromážděny záměry vyplývající z oborových dokumentací a podkladů a konkrétní projektové záměry (zpravidla v detailní fázi rozpracovanosti záměru - v měřítku ideového návrhu, územní studie či dokumentace pro územní řízení), soupis těchto záměrů je uveden v tabulkách, plošný rozsah záměrů je zobrazen ve výkresu č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území).

Oborové záměry

č. záměru	požadavky na změnu v území, doplňující popis záměru	lokalita
II/230	přeložka silnice II/230 související s přeložkou silnice I/21 v úseku Trstěnice - Drmoul (převedení zejména tranzitní nákladní dopravy z původních tras vedených obytnými částmi sídel) vydáno pravomocné územní rozhodnutí (2015)	Mnišský les

č. záměru	požadavky na změnu v území, doplňující popis záměru	lokalita
MPR	vyhlášení Městské památkové rezervace (MPR) Mariánské Lázně záměr na vyhlášení byl schválen Usnesením Vlády ČR dne 6.12.2017, prohlášení MPR se předpokládá v roce 2018 prohlášením MPR se změní požadavky na ochranu hodnot v historickém lázeňském centru	lázeňské centrum
D01	omezení průjezdů automobilové dopravy lázeňskou částí města - Hlavní třídy v úseku Ruská (u radnice) - Mírové náměstí, s výjimkou jednosměrného provozu MHD, koňských potahů, zásobování a obousměrného provozu cyklistů záměr dle Návrhu řešení dopravy v centru města (EDIP s.r.o., 2004, aktualizace 2016)	Hlavní třída
D02	omezení průjezdů automobilové dopravy lázeňskou částí města - Reitenbergerovy ulice v úseku Goethovo náměstí - Casino, s výjimkou jednosměrného provozu MHD, koňských potahů a obousměrného provozu cyklistů záměr dle Návrhu řešení dopravy v centru města (EDIP s.r.o., 2004, aktualizace 2016)	Reitenbergerova ulice
D03	rozšíření parkovací kapacity v Dusíkové ulici u lyžařského areálu (zvýšení kapacity soukromého parkoviště formou parkovacího domu, nebo vybudování parkoviště pro kolmé stání v Dusíkové ulici na vnějším oblouku silnice) záměr dle Návrhu řešení dopravy v centru města (EDIP s.r.o., 2004, aktualizace 2016)	Dusíková ulice
D04	zvýšení parkovací kapacity v centru města (nutnost podrobného prověření lokalit určených územním plánem, případně rozšíření kapacity parkovacího domu v Pramenské ulici) záměr dle Návrhu řešení dopravy v centru města (EDIP s.r.o., 2004, aktualizace 2016)	lázeňské centrum
D05	cyklistická trasa parkem podél Úšovického potoka v úseku Cristal - Máchova ulice, vybudování stezky za účelem oddělení od provozu chodců - lázeňských hostů; propojení pro cyklisty z Anglické ulice k hotelu Cristal záměr dle Návrhu řešení dopravy v centru města (EDIP s.r.o., 2004, aktualizace 2016) a dle Generelu cyklistické dopravy - návrh (EDIP s.r.o., Liberec, 2008)	lázeňský park
C01	cyklostezka podél propojení Hlavní - Husova - Chebská , vybudování stezky pro chodce a cyklisty podél nové komunikace (dle ÚPm) záměr dle Generelu cyklistické dopravy - návrh (EDIP s.r.o., Liberec, 2008)	Chebská
C02	cyklostezka z Lázeňské na Dusíkovu ulici a dále podél Karlovarské ulice na Závišín , vybudování stezky pro chodce a cyklisty záměr dle Generelu cyklistické dopravy - návrh (EDIP s.r.o., Liberec, 2008)	Karlovarská ulice
C03	cyklostezka podél Úšovického potoka , úsek Máchova - Antoníčkův pramen, vybudování stezky pro cyklisty záměr dle Generelu cyklistické dopravy - návrh (EDIP s.r.o., Liberec, 2008)	lázeňský park
C04	mimoúrovňové převedení cyklotrasy v rámci komunikace - bezpečné převedení cyklotrasy z Úšovic na Stanoviště přes silnici II/230 (závisí na provedení celkové přestavby celé křižovatky) záměr dle Generelu cyklistické dopravy - návrh (EDIP s.r.o., Liberec, 2008)	Úšovice - Stanoviště
C05	cyklostezka Úšovice - Skláře , vybudování stezky pro chodce a cyklisty záměr dle Generelu cyklistické dopravy - návrh (EDIP s.r.o., Liberec, 2008)	Úšovice - Skláře
C06	propojení Potoční - Krátká , převedení cyklotrasy k Lidu po nově vybudované místní komunikaci (závisí na vybudování místní komunikace) záměr dle Generelu cyklistické dopravy - návrh (EDIP s.r.o., Liberec, 2008)	Hamrníky

Pozn.: Záměry dle Návrhu řešené dopravy v centru města a Generelu cyklistické dopravy byly prověřeny ve vztahu k současnému stavu území a z hlediska měřítka územního plánu - nejsou evidována navrhovaná opatření realizovatelná v rámci stávajících dopravních ploch (např. rekonstrukce křižovatek, směrové úpravy, úpravy komunikací pro cyklistický provoz).

Projektové záměry

ozn. záměru	požadavky na změnu v území, doplňující popis záměru	lokalita
K01	revitalizace bloku domů v Ruské ulici , úprava dopravního řešení v okolí radnice, revitalizace parku okolo kostela, řešení parkovacích kapacit v blízkosti radnice, pěší propojení z Hlavní ulice ke kostelu (konkrétní řešení dosud není známo, bude konzultováno s investorem v průběhu další etapy)	Ruská ulice

ozn. záměru	požadavky na změnu v území, doplňující popis záměru	lokalita
K02	záměr výstavby souboru rodinných domů Na Výsluní v souladu s ÚPm (plocha BČ1 170 vymezená Změnou č. 19 ÚPm)	Na Výsluní (U Pily)
K03	výstavba v plochách bydlení a revitalizace prostoru bývalých kasáren ; výstavba souboru rodinných domů navazující na stávající zástavbu v ulici Na Voře dole, v souladu s ÚPm (plocha BČ1 229 a 226 - výstavba RD, plocha Sm1 270 - revitalizace parku na ploše bývalých kasáren), zpracována územní studie	Rodinné domy Hamrníky
K04	využití ploch bývalých kasáren pro výstavbu zpracována Studie hodnotící předpoklady a vhodnost využití objektů a území uvolněných armádou - kasárna Hamrníky - Mariánské Lázně (informace k záměru viz níže)	Kasárna Hamrníky
K05	výstavba rodinných domů v lokalitě Dobrovského zpracována dokumentace pro územní řízení Komunikace a sítě Dobrovského Mariánské Lázně (informace k záměru viz níže)	Dobrovského
K06	komunikace v průmyslové zóně Hamrníky zpracována studie Průmyslová zóna Hamrníky (Dopravní stavby a venkovní architektura s.r.o., Ing. Petr Král, 2015) zahrnující detailní řešení komunikací, návrh etapizace výstavby	průmyslová zóna

Další konkrétní projektové záměry budou průběžně prověřovány v rámci zpracování návrhu ÚP Mariánské Lázně v součinnosti se stavebním úřadem.

Studie hodnotící předpoklady a vhodnost využití objektů a území uvolněných armádou - kasárna Hamrníky - Mariánské Lázně

Studie byla zpracována v roce 2005 (zpracovatel: Dress&Sommer, s.r.o., Ing. Jiří Kroupa) s cílem zhodnotit předpoklady a vhodnost využití objektů a území uvolňovaných armádou v lokalitě Kasárna Hamrníky. V návaznosti na tuto studii bylo v lednu 2006 zpracováno také Ekonomické posouzení variant investičního záměru (zpracovatel: Dress&Sommer, s.r.o., TOP D.C.C. s.r.o.).

Návrh byl vypracován ve dvou variantách (s doplněním 3. varianty, která není v souladu s ÚPm) a ve dvou alternativních variantách na základě platného ÚPm, variantní je pouze hmotové řešení navrhované zástavby - základní struktura území je dána dopravním uspořádáním ploch dle ÚPm. Základními body návrhu jsou:

- výstavba rodinných domů ve východní části území (záměr obecně odpovídá studii Rodinné domy Hamrníky)
- výstavba MŠ a ZŠ na severním okraji území
- sportovní a rekreační plochy převážně venkovní (in-line dráha, bruslení, cyklistika, tenis atd.) na západním okraji území (za obvodovou komunikací kasáren)
- víceúčelová hala na jihozápadním okraji území s kapacitní parkovací plochou
- výstavba 3-5 podlažních bytových domů (cca pro 2700 obyvatel) v centrální části území
- dopravní řešení se odvíjí od navrženého komunikačního systému v platném ÚPm

Studie je **neaktuální**, mimo jiné i s ohledem na v nedávné době provedenou revitalizaci území a vytvoření areálu veřejné zeleně. Využití rozsáhlého prostoru bývalých kasáren bude nutné prověřit při zpracování nového ÚP.

Komunikace a sítě Dobrovského Mariánské Lázně

Dokumentace pro územní řízení byla zpracována v roce 2007 (zpracovatel: Ing. arch. Miroslav Míka, MARKANT) s cílem navrhnout řešení rozvojové lokality dle platného ÚPm (rozvojová lokalita XX. Dobrovského, plochy BČ2 249 a BČ1 243).

V rámci dokumentace je navrženo dopravní uspořádání lokality, přístupová místa, parcelace a umístění objektů (navrženo je umístění 49 rodinných domů). Detailně jsou navrženy veškeré potřebné dopravní stavby a zařízení sítě technické infrastruktury.

8.7. Podněty občanů a samosprávy města

Podněty občanů

V rámci dotazníkového šetření a participace veřejnosti v procesu zpracování doplňujících průzkumů a rozborů k ÚP Mariánské Lázně byly podány podněty občanů města - konkrétní záměry vlastníků nemovitostí. Jejich přehled je uveden v tabulce, zobrazeny jsou ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území).

č. podnětu	požadavky na změnu v území	k. ú.	parcelní čísla
01	zrušení lávky přes pozemek č. 1996/1, návrh na vybudování napojení na stávající Černý most (přes železniční trať) nebo vybudování podchodu pod komunikací Plzeňská a napojení na Černý most	Úšovice	1996/1
02	zastavitelná plocha - smíšené území - záměr výstavby sportovního zařízení (sauna, fitness, bazén) a rozšíření restaurace	Mariánské Lázně	142/78, 142/79, 142/80
03*	odklon dopravy v Karlovarské ulici a využití Dusíkovy ulice	-	-
04	duplicitní s podnětem č. 3	-	-
05	zastavitelné plochy pro průmyslovou výrobu	Stanoviště u Mariánských Lázní	221/2, 221/3, 222/1
06	změna omezení veřejně prospěšnou stavbou D-17 (ponechání pěší prostupnosti od hotelu Monty na Chebskou ulici) - připravovaná výstavba bytového objektu	Mariánské Lázně	141/35
07	změna omezení veřejně prospěšnou stavbou D-20 (křižovatka Ibsenova)	Mariánské Lázně	127/2
08, 09, 10, 11	změna vymezení ploch zemědělské výroby na plochy bydlení	Úšovice	246/2, 246/4, 246/6, 247/14, 247/3, 247/4
12a	osada Lázeňská - začlenění pozemku do ploch s převahou rekreace a zeleně - zachování stávajících zahrádek	Mariánské Lázně	887/1
12b	osada Na Výsluní - zachování zahrádkářské osady	Úšovice	655/1, 655/2
12c	osada Vrbová	Úšovice	375/6, 375/5
12d	osada Karlovarská	Úšovice	438/1
12e	osada Hamrnická I.	Úšovice	238/3, 1042/1
12f	osada U Jána	Úšovice	1044/2
12g	osada Vora	Úšovice	211, 212/1, 212/2
12h	osada Dobrovského	Úšovice	642/1
13	zvýšení zastavitelnosti území (úprava regulativů, zrušení maximální výměry staveb)	Úšovice	1288/9, 1288/8, 1286/3, 1288/7, 1288/6, 1288/20
14*	možnost výstavby budov pro zemědělskou prvovýrobu (drobné budovy pro ustájení hospodářských zvířat, seníky apod.)	-	-
14a	bydlení venkovské - výstavba rodinného domu	Mariánské Lázně	2165/6
14b	bydlení venkovské - výstavba rodinných domů	Stanoviště u Mariánských Lázní	24, 403, 68, 66/4, 71/10, 333/2, 71/3, 69/1
15	polyfunkční území bydlení - výstavba rodinných domů	Úšovice	454/4, 454/5, 454/6, 455/8, 455/9, 455/10, 458/2, 458/6, 479/3, 482/1
16	změna parkové zeleně (Zp) částečně na plochu bydlení, zbývající část pro rekreaci, zahrádky apod.	Úšovice	238/1
17	občanské vybavení nebo hromadná rekreace - výstavba rekreačního areálu s ubytováním a souvisejícími službami s přístupem k pobřeží Velkého Knížecího rybníka	Úšovice	1284/76, 1286/1
18	bydlení venkovské, občanské vybavení nebo hromadná rekreace - výstavba rodinných domů podél komunikace Plzeňská, ostatní část parcely - rekreační areál s ubytováním a souvisejícími službami s přístupem k pobřeží Velkého Knížecího rybníka	Úšovice	1284/1
19	bydlení - výstavba rodinných domů	Stanoviště u Mariánských Lázní	část 34/1

č. podnětu	požadavky na změnu v území	k. ú.	parcelní čísla
	rekreační využití	Stanoviště u Mariánských Lázní	část 34/1, 33
	bydlení - výstavba rodinných domů	Stanoviště u Mariánských Lázní	298/12, 298/13, 298/14, 29/18, 298/16
	výstavba příjezdové cesty	Stanoviště u Mariánských Lázní	298/7, 298/17
20	zastavitelná plocha pro bydlení nebo rekreaci - výstavba rodinného domu nebo rekreačního objektu	Úšovice	1963/2
21	přemístění původně navrhovaného dopravního propojení na straně ulice Stavbařů do parku u hotelové školy	Mariánské Lázně	992/2
22	vymezení plochy pro průmyslovou výrobu	Úšovice	344/22
23	bydlení - výstavba rodinného domu	Úšovice	387/2, 387/3, 390/2
24	plocha rekreace - objekt k rekreaci (penzion) nebo objekt k bydlení	Mariánské Lázně	1389/2
25	změna ploch smíšených obytných lázeňských na smíšené obytné městské - obnovení stavby (hotel, lázeňské zařízení, ubytovací zařízení, případně bytový dům)	Mariánské Lázně	127/1, 127/3, 147/13, 126/1
26	doplnění definice doplňkového vybavení do regulativů (navrácení historické funkce předzahrádek, vymezení altánů) - obnovení stavby (pohostinství, případně doplňkové služby pro návštěvníky města)	Mariánské Lázně	13/3
27	vymezení plochy pro drobnou výrobu	Úšovice	344/21
28	vymezení plochy pro bydlení venkovské - výstavba rodinného domu	Úšovice	344/29

Pozn. podněty označené * nejsou graficky zobrazeny ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území).

Podněty samosprávy

V rámci doplňujících průzkumů a rozborů byly evidovány podněty vycházející z požadavků samosprávy města zjištěné v průběhu zpracování etapy a dále definované na pracovním setkání s Komisí urbanistiky a dopravy (14.9.2017). Řešení ÚP bude průběžně koordinováno s dalšími požadavky samosprávy města na změny v území.

č. záměru	požadavky na změnu v území, doplňující popis záměru	lokalita
S01	zvyšování polyfunkčnosti lázeňského centra (využití centra nejen pro lázeňství, posílení obytné a obslužné funkce v centru města)	lázeňské centrum
S02	využití lokality Krakonoš pro intenzivní sportovní a rekreační aktivity	Krakonoš
S03	zachování areálu letiště pro případné budoucí využití	Skláře
S04	dodržení JV hranice růstu města - silnice II/230, nerozšiřování zástavby za silnici směrem na Stanoviště	Úšovice
S05	zahrnutí minerálkovodu do ÚP - vymezení páteřního koridoru pro využití zdrojů, v záměrech uveden zákres dle Geodetické dokumentace skutečného provedení vodovodu minerální vody do hotelu San Remo (GEO team, Ing. Boris Zugar, 2017) a Geodetické dokumentace skutečného provedení vedení minerálních vod Ferdinandova pramene k hotelu Cristal Palace (GEO team, Ing. Boris Zugar, 2015)	lázeňské centrum
S06	propojení areálu ploché dráhy s areálem ZŠ Úšovice	plochá dráha
S07	urbanistické využití prostoru po Pramenské ulici (dotvoření bloku mezi ulicemi Pramenská, Hlavní třída, Ruská, Mladějovského)	Pramenská
S08	vytvoření alternativní lázeňské zelené osy podél Pstružského potoka v souběhu s Karlovarskou ulicí, přímé propojení s Lázeňskou ulicí, vytvoření další zelené osy propojující lázeňské centrum s rekreační oblastí u Krakonoše	Karlovarská
-	definice lokálních center , vymezení odpovídajícího způsobu využití	celé město
-	redukce nevyužitých ploch pro průmyslovou výrobu	jižní část města

č. záměru	požadavky na změnu v území, doplňující popis záměru	lokalita
-	vymezení ploch pro výstavbu bytových domů (Ruská, Pramenská, okolo cesty na Panoramu, Zeyerova ulice - pokračování)	celé město
-	vymezení ploch pro výstavbu rodinných domů (větší množství malých lokalit namísto rozsáhlých lokalit obtížně dostupných či využitelných)	celé město

8.8. Požadavky na koordinaci se záměry v širších vztazích

8.8.1. Požadavky na koordinaci se záměry obsaženými v Zásadách územního rozvoje Plzeňského kraje

Kapitola 8 Záměry na provedení změn v území je na tomto místě doplněna o prověření případných požadavků na koordinaci dle ZÚR Plzeňského kraje, s jehož hranicí řešené území města Mariánské Lázně přímo sousedí. Posouzeny jsou požadavky a záměry dle Zásad územního rozvoje Plzeňského kraje, vydané Zastupitelstvem Plzeňského kraje dne 2. 9. 2008 usnesením č. 834/08, ve znění Aktualizace č. 1 vydané dne 10. 3. 2014 pod usnesením č. 437/14 (dále též jen „ZÚR PK“).

Z hlediska dopravní infrastruktury je v rámci ZÚR Plzeňského kraje je k hranici správního území města Mariánské Lázně vedena **územní rezerva - směrové úpravy na trati č. 170**, tato rezerva byla sledována v platném ÚPm, v ZÚR Karlovarského kraje však tento záměr sledován není.

Přes hranice krajů přesahují **skladebné části ÚSES nadregionálního a regionálního významu** - osa nadregionálního biokoridoru (K50), nadregionální biocentrum (B33) a regionální biocentrum - vymezené (na NRBK K51, bez označení). Koordinace ÚSES na hranici města s Plzeňským krajem je zajištěna v rámci aktuálně zpracované Změny č. 27 ÚPm.

8.8.2. Požadavky na koordinaci se záměry obsaženými v ÚPD sousedních obcí

Územní plán bude koordinován s platnou územně plánovací dokumentací sousedních obcí, zohledněny budou případně i aktuálně rozpracované dokumentace. Koordinace se týká veškerých záměrů, které mohou vytvářet určité nároky na řešené území města Mariánské Lázně – např. dopravní záměry, zastavitelné plochy (vliv z hlediska kapacit území, napojení na dopravní a technickou infrastrukturu) a další zejména liniové prvky (ná vaznost technické infrastruktury, ÚSES atd.)

V rámci zpracování ÚP budou koordinovány záměry platných ÚP sousedních obcí vyvolávající nároky na území města Mariánské Lázně:

sousední obec		
ÚPD	datum vydání	záměry ke koordinaci
DRMOUL		
Územní plán Drmoul	(rozpracováno)	- návaznost na nadregionální biocentrum NRBC 33 Mnišský les - schválené rozvojové plochy silnice - plocha Z46 pro přeložku silnice II/230 - návaznost na lokální biokoridor
CHODOVÁ PLANÁ		
Územní plán Chodová Planá	15.12.2011	- návaznost na nadregionální biokoridor K50 - návaznost na regionální biocentrum RBC 1108 - návaznost na nadregionální biocentrum NRBC 33 - návaznost na plochy dopravní infrastruktury železnice (návrhová 2. etapa) - směrové úpravy železniční trati
Změna č. 1 ÚP Chodová Planá	(rozpracováno)	bez nutnosti koordinace
Změna č. 2 ÚP Chodová Planá	(rozpracováno)	bez nutnosti koordinace
Změna č. 3 ÚP Chodová Planá	(rozpracováno)	bez nutnosti koordinace
LÁZNĚ KYNŽVART		
Územní plán Lázně Kynžvart	30.9.2014	- návaznost na nadregionální biocentrum 72 U06 - návaznost na nadregionální biokoridor K51 - návaznost na regionální koridor 1035 U599 - návaznost na územní rezervu plochy dopravní infrastruktury železnic (modernizace trati - směrové úpravy za účelem zvýšení rychlosti)

sousední obec		
ÚPD	datum vydání	záměry ke koordinaci
MNICHOV		
Územní plán Mnichov	25.9.2014	- návaznost na nadregionální biokoridor K 47 Kladská - Zahrádky - vazba na NRBK 47 - návaznost na lokální biokoridor - vazba na LBC 3 - návaznost na regionální biocentrum Prameniště Teplé - vazba na LBC 41 - návaznost na navrženou cyklotrasu (Rájovská Myslivna) - po stávající účelové komunikaci
PRAMENY		
Územní plán Prameny	28.11.2016	- návaznost na nadregionální biocentrum NRBC 72 Kladská
TRSTĚNICE		
Územní plán Trstěnice	11.5.2011	- návaznost na nadregionální biocentrum NRBC 33
VALY		
Územní plán Valy	7.12.2015	- navržený lokální biokoridor nefunkční - navržené lokální biocentrum nefunkční - lokální biocentrum funkční
VELKÁ HLEDŠEBE		
Územní plán Velká Hleďsebe	9.12.2009	- interakční prvek - navržené plochy dopravní infrastruktury - návaznost na regionální biocentrum RBC 1107 - návaznost na regionální biokoridor RK5 - návaznost na nadregionální biokoridor 1107 – K51/1 - návaznost na nadregionální biokoridor 33 - 1107 - návaznost na lokální biocentrum K51/01 - návaznost na regionální koridor K51/01 – K51/02
Změny č. 1-12 ÚP Velká Hleďsebe	(rozpracováno)	bez nutnosti koordinace
VLKOVICE		
Územní plán Vlkovice	13.4.2010	- návaznost na lokální biokoridor LBK 5 - návaznost na lokální biokoridor LBK 7 - návaznost na návrh komunikace (plochy dopravní infrastruktury) - návaznost na lokální biokoridor LK 14 - návaznost na lokální biokoridor LBK 7 - návaznost na regionální biokoridor K 50 - návaznost na lokální biocentrum V2 - návaznost na lokální biokoridor LBK 3 - návaznost na interakční prvek ÚSES I1 - návaznost na lokální biocentrum LBC 4 - návaznost na lokální biokoridor LBK 2a

sousední obec		
ÚPD	datum vydání	záměry ke koordinaci
ZÁDUB - ZÁVIŠÍN		
Územní plán Zádub - Závěšín	12.2.2009	- návaznost na regionální biocentrum Prameniště Teplé (neaktuální dokumentace - nesoulad se ZÚR KK) - návaznost na lokální biokoridor LBK 9 - návaznost na lokální biokoridor LBK 11 - návaznost na lokální biocentrum LBC 6 - návaznost na lokální biocentrum LBC 7 - návaznost na lokální biokoridor LBK 5 - návaznost na návrh cyklotrasy regionální - návaznost na zastavěnou a zastavitelnou plochu BV - nutná koordinace infrastruktury v místech navazující zástavby sídla Zádub - nutná koordinace s návrhem připojení odpadních vod
Změny č. 1, 2, 3, 4, 5, 6 ÚP Zádub - Závěšín	(rozpracováno)	bez nutnosti koordinace

9. PROBLÉMY K ŘEŠENÍ V ÚZEMNÍM PLÁNU

Na základě všech dosud uvedených podkladů, informací a analýz byly identifikovány závady, střety, rizika a ohrožení k řešení v novém ÚP. Všechny tyto problémy jsou uvedeny v následujících tabulkách a zobrazeny ve výkrese č. 6 (Výkres problémů k řešení v ÚP).

9.1. Závady

Urbanistické závady

typ závady	lokalizace
absence koncepčního propojení plochy s městem	park na území bývalých kasáren
oslabené vazby mezi malými sídly a městem	Chotěnov, Skláře, Stanoviště
nejednoznačná hranice města	jihozápadní okraj města
liniová bariéra zářezu železniční trati narušující přirozené urbanistické vazby ve městě	železniční trati v souvisle urbanizované části města
plošná bariéra přispívající k oddělení Úšovic od městského centra	areál ploché dráhy v Úšovicích
omezení urbanistického rozvoje stávající zástavby na východním okraji města v II. zóně CHKO	východní okraj města
tendence monofunkčního lázeňského využití historického centra	historické lázeňské centrum
výhledový rozvoj města překračující historicky vytvořené hranice růstu	Úšovice - jižní okraj pod silnicí II/230
plochy brownfields	Hamrnický zámeček, letiště Skláře, U Pily, území podél Chebské, území mezi Plzeňskou ulicí a železniční tratí č. 170, Lesní Mlýn
plochy brownfields - vhodné k urbanistické přestavbě	území podél Tepelské ulice, Nová Chebská
plochy brownfields - s nutností stanovení koncepčního řešení	Arnika, zahrádková osada Lázeňská, centrální parkoviště, plochá dráha, výrobní plochy za železničním nádražím, území bývalých kasáren
plochy brownfields - solitérní objekty a areály ve volné krajině	Nimrod, Na Polomu, Panorama, Miramonte, Karkulka, Výhledy
zhoršená dostupnost základního občanského vybavení z malých sídel	Chotěnov, Skláře, Stanoviště, Vysoká Pec
absence MŠ v Hamrníkách	Hamrníky

Dopravní závady

typ závady	lokalizace
vysoká dopravní zátěž v sídle	Skláře, Hlavní ulice v úseku Chebská - Dykova
zpomalení dopravy na silnici i na železnici	úrovňové přejezdy na železničních tratích
nedostatečná kapacita parkovacích ploch	areál Boheminiu, lázeňské centrum, Dusíkova ulice (lyžařský areál), Tyršova ulice (při sportovních událostech)
absence pěších a cyklistických vazeb z malých sídel na jihu území směrem do města	Chotěnov, Skláře, Vysoká Pec
absence propojení sídel s krajinou	Chotěnov, Skláře
jediný dopravní přístup do centra města od jihu	Hlavní (u křižovatky s Ruskou)
dopravní zatížení v lázeňském centru	lázeňské centrum města
nevhodně uspořádaný dopravní prostor	Ruská x Pramenská, okružní křižovatka Hlavní x Masarykova x Reitenbergova, Pramenská x odbočka ke hřbitovu, Hlavní ulice od Ruské po Mírové náměstí, úsek Ruské ulice, Pramenská ulice, Máchova x Anglická, Palackého x Na Průhonu x 17. listopadu
zhoršená dostupnost městskou hromadnou dopravou	Třebízského, Karlovarská
chybějící cyklistické propojení	z centra města parkem do Úšovic
bariéra v prostupnosti území	podél Karlovarské silnice

Technické závady

typ závady	lokalizace
absence veřejné technické infrastruktury v malých sídlech	Chotěnov, Skláře, Stanoviště, Vysoká Pec

Přírodní a krajinné závady

typ závady	lokalizace
nevyvážená péče o krajinu v jižní části území	jižní část území
nedostatečně využitý potenciál krajinné osy Kosového potoka a Úšovického potoka	vodní toky Kosového a Úšovického potoka
postupná degradace lázeňského parku směrem k Úšovicím	lázeňský park
regulovaný úsek vodního toku	Kosový a Úšovický potok

Hygienické závady

typ závady	lokalizace
stará ekologická zátěž	u západní hranice území (1), na severním okraji území (3)
kontaminované místo	u západní hranice území (1), v údolí Kosového potoka pod kasárny (3), u Chotěnova (1)

9.2. Rizika a ohroženíRizika a ohrožení v území

typ rizika	lokalizace
stávající zástavba na poddolovaném území	Kladská, Skláře

typ rizika	lokalizace
stávající zástavba v záplavovém území Q100	podél Kosového a Úšovického potoka
území s vysokým rizikem erozního smyvu	jihovýchodní okraje území

9.3. Střety

Střety záměrů s limity využití území

Střety záměrů jsou vyhodnoceny pouze s významnými limity využití území, jejichž existence by mohla zásadním způsobem ztížit nebo částečně znemožnit realizaci záměru (např. nejsou vyhodnoceny střety záměrů s ochranným pásmem lesa nebo sítí technické infrastruktury nižšího významu, stezka pro chodce a cyklisty procházející biocentrem), dále nejsou vyhodnoceny střety záměrů s limity využití území, pokud daný záměr představuje snížení stávajícího střetu v území (např. zklidnění komunikace ve vnitřním území lázeňského místa).

ozn. střetu	záměr ve střetu s limity	limit využití území, další limitující jevy
X01	přeložka silnice II/230 - jižní obchvat Mariánských Lázní, Z7	PUPFL, nadregionální biocentrum NRBC 33
X02	rozvojové území I. Arnika, zastavitelná plocha 31 SL, Z4 komplex Arniky	vnitřní lázeňské území
X03	rozvojové území III: Ústřední lázně	vnitřní lázeňské území, PUPFL, OP vodního zdroje, II. zóna CHKO
X04	rozvojové území VI. Křížkova ulice, zastavitelná plocha 137 L	záplavové území Q ₁₀₀ , vnitřní lázeňské území, <i>okolní veřejná zeleň lázeňského parku</i>
X05	rozvojové území VII. Nemocnice, zastavitelná plocha 147, 148 Ovz	vnitřní lázeňské území, OP vodního zdroje, <i>okolní veřejná zeleň lázeňského parku</i>
X06	rozvojové území X. Plzeňská, zastavitelná plocha 233, 267 Sm1	<i>hygienické požadavky ve vztahu k dopravním trasám</i>
X07	rozvojové území XI. U Mlékárny, zastavitelná plocha 205, 209, 211 BČ1	<i>stávající zahrádky</i>
X08	rozvojové území XIII. Skládka, zastavitelná plocha 225 R	nadregionální biokoridor NRBK K51
X09	rozvojové území XVII. Stavební mlýn	nadregionální biokoridor NRBK K51, aktivní zóna záplavového území Q ₁₀₀
X10	rozvojové území XVIII. Ke Stanovišti podnět 15	I. a II. třída ochrany ZPF, <i>překročení logické hranice města, hrozba srůstání města se Stanovištěm</i>
X11	rozvojové území XIX. Krakonoš, S02 využití lokality Krakonoš	I. a II. třída ochrany ZPF, PUPFL, II. třída CHKO
X12	rozvojové území XX. Dobrovského, zastavitelná plocha 243, 249 BČ1, K05 výstavba rodinných domů v lokalitě Dobrovského	vnitřní lázeňské území, OP vodního zdroje, <i>krajinné hodnoty pásů vzrostlé zeleně, historické jádro původního sídla Úšovice</i>
X13	zastavitelná plocha 03 P	PUPFL
X14	zastavitelná plocha 05 P	<i>stávající komunikace - ulice Ruská</i>
X15	zastavitelná plocha 4 Sm1	II. zóna CHKO
X16	zastavitelná plocha 12 L	vnitřní lázeňské území, II. zóna CHKO
X17	zastavitelná plocha 19 L	vnitřní lázeňské území, II. zóna CHKO
X18	zastavitelná plocha 34 L	vnitřní lázeňské území, II. zóna CHKO, PUPFL
X19	zastavitelná plocha 42a R	I. a II. třída ochrany ZPF, OP vodního zdroje
X20	zastavitelná plocha 52 SL	II. zóna CHKO, PUPFL, OP vodního zdroje
X21	zastavitelná plocha 69 SL	vnitřní lázeňské území, záplavové území Q ₁₀₀
X22	zastavitelná plocha 81 R	I. a II. třída ochrany ZPF

ozn. střetu	záměr ve střetu s limity	limit využití území, další limitující jevy
X23	zastavitelná plocha 87 R	PUPFL
X24	zastavitelná plocha 100 SL	vnitřní lázeňské území, II. zóna CHKO
X25	zastavitelná plocha 129b Sm1	I. a II. třída ochrany ZPF
X26	zastavitelná plocha 135 Ovš	<i>veřejná zeleň navazující na lázeňský park</i>
X27	zastavitelná plocha 142 BČ2	vnitřní lázeňské území, OP vodního zdroje
X28	zastavitelná plocha 172 Rz	I. a II. třída ochrany ZPF
X29	zastavitelná plocha 173 Rz	I. a II. třída ochrany ZPF
X30	zastavitelná plocha 174 Vp	I. a II. třída ochrany ZPF
X31	zastavitelná plocha 231 Bm1	<i>stávající zahrádky</i>
X32	zastavitelná plocha 253 BČ2	záplavové území Q ₁₀₀
X33	zastavitelná plocha 257 BČ2	záplavové území Q ₁₀₀
X34	zastavitelná plocha 272 Vd	I. a II. třída ochrany ZPF
X35	zastavitelná plocha 282 BČ1	<i>historické jádro původního sídla Úšovice</i>
X36	zastavitelná plocha 304, 305a, 306 Bv	<i>historické jádro sídla Stanoviště</i>
X37	zastavitelná plocha 328, 329 R	záplavové území Q ₁₀₀ , <i>historické jádro sídla Chotěnov</i>
X38	zastavitelná plocha 337 SL	vnitřní lázeňské území, II. zóna CHKO
X39	zastavitelná plocha 338 Sm2	vnitřní lázeňské území, II. zóna CHKO
X40	zastavitelná plocha 339 SL	vnitřní lázeňské území, II. zóna CHKO
X41	zastavitelná plocha 342, 343 SL	vnitřní lázeňské území, II. zóna CHKO
X42	Z1 rozšíření lázeňských parků	<i>stávající zahrádky</i>
X43	Z2 rekreace, sport a aktivity spojené s rušnějším provozem	II. zóna CHKO
X44	Z5 centrální rozvojová osa zeleně	silnice II. třídy (bariéra v prostupnosti)
X45	Z10 komunikační propojení Chebská - Vítězství	PUPFL, I. a II. třída ochrany ZPF, areál nemovité kulturní památky Zámeček Hamrníky
X46	Z12 komunikační propojení Masarykova - Dusíkova	vnitřní lázeňské území, <i>okolní veřejná zeleň lázeňského parku a jeho prostupnost</i>
X47	Z18 přeložka místní komunikace do Stanoviště, včetně křižovatky silnice II/230 a Palackého, C04 mimo úrovněvé převedení cyklotrasy v rámci komunikace	I. a II. třída ochrany ZPF, <i>stávající zahrádky</i>
X48	Z20 směrové řešení trati u Sklářů	nadregionální biokoridor NRBK 51, údolní niva Kosového potoka, aktivní zóna záplavového území Q ₁₀₀ , PUPFL, <i>zástavba sídla Vysoká Pec (hrozba rozdělení sídla a zhoršení prostupnosti území)</i>
X49	D03 rozšíření parkovací kapacity v Dusíkově ulici	PUPFL, II. zóna CHKO
X50	D03 rozšíření parkovací kapacity v Dusíkově ulici	vnitřní lázeňské území, OP vodního zdroje
X51	C02 cyklostezka z Lázeňské na Dusíkovu ulici a na Závišín	PUPFL, II. zóna CHKO
X52	C05 cyklostezka Úšovice - Skláře	PUPFL
X53	K04 využití ploch bývalých kasáren pro výstavbu	<i>provedená revitalizace území a založení veřejné zeleně</i>
X54	podnět 02 smíšené území	PUPFL, vnitřní lázeňské území
X55	podnět 05 průmyslová výroba	I. a II. třída ochrany ZPF, <i>investice do půdy, překročení logické hranice města, degradace volné krajiny podél Úšovického potoka v jižní části území</i>

ozn. střetu	záměr ve střetu s limity	limit využití území, další limitující jevy
X56	podnět 14a výstavba rodinného domu (Králov Kámen)	I. zóna CHKO, NATURA 2000 - EVL, I. a II. třída ochrany ZPF
X57	podnět 14b výstavba rodinných domů Stanoviště	<i>investice do půdy, plošně rozsáhlý rozvoj sídla - narušení historického jádra sídla Stanoviště, zásah do volné krajiny</i>
X58	podnět 18 bydlení, občanské vybavení nebo rekreace u Velkého Knížecího rybníka	regionální biocentrum RBC 1107, údolní niva vodního toku nad rybníkem
X59	podnět 20 bydlení nebo rekreace	regionální biocentrum RBC 1107, <i>investice do půdy, nežádoucí rozvoj obytného území ve volné krajině</i>
X60	podnět 24 bydlení nebo rekreace	II. zóna CHKO
X61	S07 urbanistické využití prostoru pod Pramenskou ulicí	PUPFL, vnitřní lázeňské území

Střety záměrů s jinými záměry na změny využití území

Střety záměrů s jinými záměry na využití území jsou vyhodnoceny pouze v případech, kdy jeden ze záměrů výrazně brání realizaci jiného záměru (obtížná slučitelnost záměrů, nemožnost koordinovat a realizovat oba záměry apod.).

ozn. střetu	záměr ve střetu s jiným záměrem	záměr ve střetu s jiným záměrem
XX01	rozvojové území VI. Křižíkova ulice, zastavitelná plocha 137 L	podnět 12a osada Lázeňská - zachování stávajících zahrádek
XX02	rozvojové území XI. U Mlékárny, zastavitelná plocha 205 BČ1	podnět 12e osada Hamrnická I. - zachování stávajících zahrádek
XX03	rozvojové území XVIII. Ke Stanovišti podnět 15	podnět S04 dodržení JV hranice růstu města - silnice II/230, nerozšiřování zástavby za silnici směrem na Stanoviště
XX04	zastavitelná plocha 174 Vp	US01 areál odpadového hospodářství (nutnost zajistit v podmínkách využití možnost realizace zařízení pro nakládání s odpady)
XX05	zastavitelná plocha 231 Bm1	podnět 12g osada Vora - zachování stávajících zahrádek
XX06	zastavitelná plocha 253 BČ2	C03 cyklostezka podél Úšovického potoka
XX07	zastavitelná plocha 300, 301 Vd	Z20 směrové řešení trati u Sklářů
XX08	zastavitelná plocha 311 R	Z20 směrové řešení trati u Sklářů
XX09	Z1 rozšíření lázeňských parků	12b osada Na Výsluní - zachování zahrádkářské osady
XX10	Z5 centrální rozvojová osa zeleně	Z12 komunikační propojení Masarykova - Dusíkova
XX11	podnět 16 změna parkové zeleně (Zp) částečně na plochu bydlení	Z3 rekreační zóna celoměstského charakteru
XX12	podnět 23 výstavba rodinného domu	Z20 směrové řešení trati u Sklářů

10. ROZVOJOVÉ PŘEDPOKLADY ÚZEMÍ

10.1. SWOT analýza a vyhodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje území

Horninové prostředí a geologie

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- výjimečné morfologické a horninové geologické podmínky - proměnlivé složení min pramenů dané rozličným horninovým složením - absence sesuvných území a jiných významných geologických rizik - ukončená těžební činnost na území města	- vyšší radonové riziko - existence poddolovaných území
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- využití důlní historie města v rámci turismu	-

Vodní režim

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- vysoký podíl vodních ploch a toků - vyšší kvalita vody (předně v severní části území) - velký počet zdrojů minerálních vod	- méně přístupné vodní plochy v jižní zastavěné části města a při okraji správního území, neudržovaná území s výskytem invazivních druhů - dílčí úseky vodních toků s regulací koryta (nižší retence)
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- lepší rekreační a turistické využití vodních prvků v jižní části území - zvýšení retenční schopnosti krajiny	- aktivní zóna záplavového území i záplavové území Q100 Úšovického potoka zasahuje do zastavěného území města - ohrožení kvality vody zemědělskou činností

Hygiena životního prostředí

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- vysoká kvalita hygieny životního prostředí - nízké zatížení imisemi - absence hlavních silničních tahů – nízká intenzita tranzitní dopravy - kvalita vody, zejména podzemní - absence intenzivní zemědělské průmyslové výroby	- existence množství starých ekologických zátěží - existence kontaminovaných míst - část území s vysokým radonovým indexem geologického podlaží
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- přechod vytápění teplárny z tuhých paliv na biomasu - sanace starých ekologických zátěží a kontaminovaných míst	- zhoršení hygienické zátěže vlivem rozvoje funkcí produkujících znečištění (průmyslová výroba ad.) - výrazná intenzifikace provozu letiště

Ochrana přírody a krajiny

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- rozmanitost krajiny v rámci řešeného území, pestrost krajinných typů - vysoká biodiverzita - existence a vysoký podíl významných přírodních hodnot (CHKO Slavkovský les, prvky soustavy Natura 2000, MZCHÚ atd.) - nadregionální význam přírodních prvků v území - existence funkčních segmentů územního systému ekologické stability zejména v severní části území - vysoký koeficient ekologické stability - migračně významné území s křížením několika dálkových migračních koridorů pro velké savce v severní části území - velký podíl zeleně s kvalitní údržbou v rámci města (parkové plochy, lesoparky atd.)	- omezená funkčnost skladebných částí ÚSES v jižní části území - orientace ochrany především jen na lesní a lesozemědělskou krajinu (zanedbaná péče o krajinu v jižní části území) - II. zóna CHKO zasahující do zastavěného území východní části města - kolize ochrany přírody s urbanizovaným územím
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- rozvoj přírodního potenciálu jižního okraje správního území města - revitalizace vodních prvků - zvýšení ekologické stability a retenční schopnosti území - obnova liniových porostů (aleje, stromořadí), břehových porostů a další krajinné zeleně - podpora a rozvoj skladebných částí ÚSES	- ohrožení cenných území stavební či průmyslovou činností - narušení krajinného rázu v důsledku umísťování prostorově výrazných novotvarů v zástavbě nebo v pohledově exponovaných lokalitách - nepřiměřený nebo nekonceptní stavební rozvoj v malých sídlech - ohrožení krajinného rázu

Zemědělský a lesní půdní fond

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- vysoký podíl lesních ploch, z toho vyšší podíl lázeňských a rekreačních lesů (lesy zvláštního určení) - velká škála lesních vegetačních stupňů	- méně využívaná zemědělská půda, nižší kvalita zemědělských půd
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- zvýšení kvality lesních ploch zlepšením druhové skladby lesů - rozvoj alternativních (extenzivních) forem zemědělství	- útlum zemědělského hospodaření v krajině, postupující sukcese

Dopravní a technická infrastruktura

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- dobré železniční a silniční propojení s významnými sídelními centry (Cheb, Plzeň, Karlovy Vary, Praha) - kvalitní síť městské veřejné hromadné dopravy s ekologickým provozem - existence všech potřebných zařízení a sítí technické infrastruktury - kvalitní síť pěších a cyklotras a jejich propojení	- nedostatek parkovacích stání v severní části města - dopravní zatížení lázeňského centra - dlouhodobý problém s automobilovou dopravou (jedoucí i v klidu) mezi některými částmi města - liniové bariéry vedení železničních tratí a silnic II. třídy procházejících městem - špatná dopravní obsluha a dostupnost malých sídel (Chotěnov, Skláře, Stanoviště, Kladská) - absence zařízení a sítí technické infrastruktury v malých sídlech (Chotěnov, Skláře, Stanoviště, Kladská)
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- posílení multimodálního uzlu - centrálního přestupního místa u železničního nádraží (přímé spojení do městských částí a okolních obcí) - využití letiště pro sportovní a rekreační lety - zkvalitnění podmínek pro pěší a cyklistickou dopravu po městě (cyklostezky, pěší zóny, oddělení tras od motorové dopravy), zvýšení prostupnosti území přes liniové bariéry a rozvoj cestní sítě v jižní části správního území města - změna zdroje vytápění městské teplárny na biomasu - zkvalitňování a další rozvoj sítí technické infrastruktury	- zvýšení dopravní zátěže v centru města - zhoršení dostupnosti malých sídel a jejich izolace - nevhovující způsob likvidace odpadních splaškových vod v malých sídlech s negativními dopady na životní prostředí

Sociodemografické podmínky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- regionální význam města (centrum ORP) - kladné saldo dojíždějící – vyjíždějící - nízký počet žáků vyjíždějících mimo město - nízká míra nezaměstnanosti - vyspělá občanská vybavenost (soběstačné město)	- věková struktura obyvatel – stárnutí obyvatel, vysoký průměrný věk (rostoucí), vysoký index stárí, regresivní věková pyramida - regresivní populační vývoj v období posledních 40 let, rychlé tempo populačního úbytku (v porovnání s okresním a krajským průměrem) - negativní vývoj pohybu obyvatelstva – záporné hodnoty přirozeného i migračního přírůstku v období posledních deseti let
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- potenciál rozvoje venkovských sídel ve správním území města - zvrácení populačního vývoje vytvořením podmínek pro kvalitní bydlení a hospodářský rozvoj - vytvoření podmínek pro zlepšení věkové struktury obyvatelstva města – podpora rodinného bydlení	- pokračující populační úbytek, regresivní populační vývoj - prohloubení negativního vývoje věkové struktury obyvatel města - stagnující vzdělanostní struktura obyvatelstva

Bydlení, občanské vybavení a veřejná prostranství

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- vysoká kvalita bydlení – rostoucí v dlouhodobém pohledu - v dlouhodobém pohledu stabilní progresivní vývoj výstavby domů - nízký průměrný počet osob v bytové jednotce - nadprůměrné zastoupení veřejné zeleně v městě – příznivé životní prostředí pro bydlení - kvalitní historicky vytvořená urbanistická struktura zástavby v centru města - existence systémů veřejné infrastruktury, kvalita dopravní obslužnosti	- stáří bytového a domovního fondu (převažuje období výstavby do r. 1920 a 1920–1970) - chybějící občanské vybavení v oddělených sídlech - nízká intenzita výstavby rodinných domů - nedostatečné zastoupení zařízení občanského vybavení zajišťující péči o seniory
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- využití vhodných ploch brownfields a chátrajících objektů v souvislé zástavbě pro rozvoj bytového fondu města - výstavba malometrážních bytů a rozšíření nabídky bydlení ve městě zejména pro mladé rodiny a seniory - vytvoření podmínek pro bydlení v rodinných domech, podpora výstavby rodinných domů - rozvoj občanského vybavení, především vyšší vzdělávání, zdravotnictví, kultura - vznik nových pracovních příležitostí v souvislosti s lokálním charakterem ekonomiky	- stagnace bytové výstavby z důvodu nedostupnosti pozemků nebo limitů rozvoje - úpadek obytné funkce a struktury sídel na jihu území (Chotěnov, Skláře, Stanoviště) - úpadek vyššího občanského vybavení a zhoršení jeho dostupnosti pro obyvatele města - vyloučení funkce bydlení z centrální části města na úkor krátkodobého ubytování a služeb pro turisty - hrozba monofunkční orientace území

Rekreace a cestovní ruch, kultura, lázeňství

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- specifický lázeňský charakter území s výjimečným přírodním rámcem - existence volně přístupných minerálních pramenů přímo ve městě a jeho bezprostředním okolí - výjimečná urbanistická kompozice města, architektonické hodnoty, nadstandardní podíl ploch veřejné zeleně - velké množství sportovních a rekreačních aktivit na území města - síť pěších turistických a cykloturistických tras - existence významných přírodních hodnot (CHKO Slavkovský les, ZCHÚ), množství drobných turistických cílů a kulturních památek - vysoký podíl zahraničních návštěvníků, mezinárodní věhlas Mariánských Lázní	- nemožnost využití lázeňských služeb pro místní obyvatele a turisty; separace lázeňských zařízení od aktivit ve veřejném prostoru - nedostatečná škála kulturního vyžití zejména pro mladší obyvatele města - nedostatek pěších a cyklotras v jižní části území podél Kosového potoka - zhoršená průchodnost území - nevyužitý potenciál kapacit pro kongresovou turistiku
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- rozvoj zelené osy lázeňského parku jižním směrem a jeho napojení na krajinné zázemí města - zvýšení atraktivity města související se zařazením mezi památky UNESCO - využití přírodního potenciálu jižní části správního území města k rekreaci (každodenní rekreace obyvatel, rozšíření turistických tras) - podpora dostupnosti a rozvoje turistických aktivit v lokalitě u hotelu Krakonoš (ve vazbě na park Bohemium, lanovou dráhu, lyžařský a golfový areál)	- jednostranná orientace lázeňství na zahraniční klientelu - stagnace rozvoje lázeňských a souvisejících služeb - narušení krajinného rázu a kvalitního životního prostředí lázní negativními urbanistickými zásahy

Hospodářské podmínky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- nízká míra nezaměstnanosti, vysoký podíl zaměstnaných ekonomicky aktivních obyvatel města - město je významným centrem dojížděky za prací a do škol - množství pracovních příležitostí (1 evidované pracovní místo = 0,5 uchazečů o zaměstnání) - významné sektory ve struktuře ekonomiky města – lázeňství, hotelnictví a cestovní ruch (40 % zaměstnanců) - růst výkonu v komerčních sektorech - nízký podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob v porovnání s krajským a republikovým průměrem	- nedostatek kvalifikovaných pracovních sil - nízký podíl inovativního malého a středního podnikání – nedostatečná podpora - zaměstnanost města závislá na průmyslových odvětvích v několika hospodářských subjektech - nižší průměrná mzda v porovnání s republikovým průměrem - omezené využití lázeňství pouze pro klientelu lázeňských ubytovacích zařízení - nižší podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v porovnání s modelovými městy a republikovým průměrem
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- využití potenciálu lázeňství a cestovního ruchu ve vztahu k rozvoji malého a středního podnikání - podnikání podnikatelské aktivity ve městě - vytvoření předpokladů pro tvorbu kvalifikovaných pracovních míst s vyšší přidanou hodnotou a odpovídající průměrnou měsíční mzdou (využití pozemků a staveb města pro iniciaci rozvoje inovativního podnikání - podnikatelský inkubátor apod.) - naplnění kapacity pracovních příležitostí ve městě (zvýšení atraktivity města pro příchod obyvatel s vyšší kvalifikací) - posílení vazby na průmyslovou zónu Cheb	- nárůst vyjížděky do zaměstnání a do škol v důsledku nedostatečného portfolia pracovních příležitostí (uplatnění) ve městě a nízké průměrné měsíční mzdy - pokračující trend odchodu obyvatel za prací a vzděláním do větších měst s nabídkou kvalifikovaných pracovních pozic - nižší podpora poskytování lázeňské péče ze strany státu a s tím související nižší návštěvnost lázeňských zařízení - rostoucí závislost na tradičních zaměstnavatelích v regionu

Vyhodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje území

Území města vykazuje vysoce nadprůměrný stav environmentálního pilíře. Existence velkého množství chráněných území přírody, vysoká lesnatost, diverzita krajinné typologie, a dále absence významných zdrojů znečištění, důraz na hygienu životního prostředí související s lázeňskými provozy a ochranou minerálních pramenů zajišťují výrazně pozitivní charakteristiku životního prostředí a ekologických funkcí krajiny. V rámci řešeného území je stav environmentálního pilíře rozkolísaný - nadprůměrně dobrý stav vykazuje severní část území; v jižní části území je třeba posilovat ekologickou stabilitu území a revitalizovat či obnovovat krajinné struktury.

Nadprůměrný stav environmentálního pilíře se projevuje také ve městě, do něhož prostupuje krajina formou lázeňských lesoparků a další lázeňské zeleně, která prostupuje městem. Nadstandardní environmentální podmínky jsou předpokladem fungování lázeňského sektoru ekonomiky města a souvisejících rekreačních aktivit. Ekonomický pilíř lze považovat za relativně stabilní s výhradou jednostranné orientace na lázeňství a služby související s cestovním ruchem. Ve městě chybí dostatek diverzifikovaných pracovních příležitostí zejména vyšší kvalifikace - to je hlavním důvodem odchodu mladých obyvatel za lepšími podmínkami do jiných měst, a to navzdory vysoké kvalitě obytného prostředí.

Město je nadstandardně vybaveno sportovními a rekreačními areály, plochami veřejné zeleně i zařízením občanského vybavení regionálního významu. Omezení vyplývající z terénních podmínek, bariér dopravní infrastruktury, ochrany zdrojů vody a dalších přírodních hodnot limitují město v plošné expanzi zástavby. Absenci satelitní výstavby lze považovat za hodnotu, nízkou intenzitou výstavby rodinných domů je však ohrožen sociální pilíř - nabídka bydlení je vedle nedostatečných pracovních příležitostí dalším významným důvodem pro odliv obyvatel.

Územní plán bude svým řešením posilovat hospodářský a sociální pilíř, tedy zejména vytvoří podmínky pro rozšíření pracovních příležitostí s vyšší přidanou hodnotou, zajistí adekvátní plochy pro rozvoj bydlení, při současném zachování a ochraně přírodních a krajinných hodnot.

10.2. Zhodnocení participace s veřejností a dotazníkového šetření**Zhodnocení participace s veřejností**

Základem úspěšného pořízení kvalitního územního plánu je vzájemná shoda pořizovatele, samosprávy města a zpracovatele ÚP. Zároveň je nanejvýš žádoucí zapojení veřejnosti do procesu pořízení územního plánu s důrazem na srozumitelnou komunikaci, vysvětlení principů územního plánování a otevření diskuze nad jednotlivými tématy, problémy, požadavky.

V rámci zahájení I. etapy - Doplňujících průzkumů a rozborů Územního plánu Mariánské Lázně byla se samosprávou města dohodnuta forma zapojení občanů do procesu pořízení ÚP, zveřejněny byly dotazníky a formulář k podání podnětů k novému územnímu plánu. Toto dotazníkové šetření probíhalo od června do října 2017.

Dne 10.10.2017 bylo uskutečněno první **veřejné setkání** nad novým územním plánem v rámci etapy Doplňujících průzkumů a rozborů (v jídelně Základní školy JIH, Komenského 459, Mariánské Lázně), jehož cílem bylo představit občanům města zpracovatelský tým, současný stav územně plánovací dokumentace a závěry Doplňujících průzkumů a rozborů ÚP Mariánské Lázně. Občané byli seznámeni se základními informacemi ohledně zpracování územního plánu (účel, etapy, postup pořízení) a ohledně aktuálně zpracovávané etapy, jejímž hlavním cílem je identifikace problémů, které by měly být územním plánem řešeny. Prezentován byl Výkres problémů k řešení v ÚP s rozdělením na tematické části (urbanismus, doprava, krajina). Po prezentaci proběhla diskuze s občany nad jednotlivými dotazy, relevantní podněty byly následně doplněny do finálních výstupů dokumentace.

Dnem prvního veřejného setkání byla zároveň ukončena možnost odevzdat vyplněné dotazníky a podněty k novému územnímu plánu.

Na základě uskutečněného veřejného setkání byla dokumentace doplněna o další zjištěné informace a náměty do nového územního plánu. Dalšími výstupy participace s veřejností jsou:

- **podněty k novému územnímu plánu** - kompletní seznam podnětů je uveden v kapitole 8.7. Podněty občanů a samosprávy města a zobrazen ve výkrese č. 5 (Výkres záměrů na provedení změn v území)
- **dotazníkové šetření** - výsledky a zhodnocení jsou uvedeny v následující kapitole.

Výsledky a zhodnocení dotazníkového šetření

Celkově bylo v rámci dotazníkového šetření odevzdáno 21 dotazníků, což nelze považovat za reprezentativní vzorek. Přesto, zejména s ohledem na množství námětů, byly tyto dotazníky vyhodnoceny - výsledky jsou strukturovány dle témat shodně s formou dotazníku (původní otázky z dotazníku jsou uvedeny kurzívou), číslem je vždy uveden počet shodných odpovědí. Ve zhodnocení nebyly uvedeny odpovědi, které se netýkají územního plánu, nesrozumitelné nebo nejednoznačné odpovědi. Konkrétní odpovědi byly v mnoha případech sloučeny do obecnější formy.

Genius loci města

Jaké je Vaše nejoblíbenější místo ve městě?

Kolonáda, Zpívající fontána	10	Ski areál a okolí Krakonoše	1
Ferdinandův pramen a park	6	Areál domu F. Kafky	1
lázeňské parky podél Úšovického potoka	6	Rudolfův pramen	1
přírodní park Prelát, Prelátův pramen	3	lázeňské centrum	1
Skalníkovy sady	2	Kladská	1
Goethovo náměstí	2	výhled od hřbitova	1

Jaké je podle Vás nejošklivější místo ve městě?

Arnika	5	okolí kina Slavie	1
Nová Chebská	5	stáčírna nad Ferdinandem	1
Luna	4	Dyleň a okolí	1
vybydlené lázeňské domy (Kavkaz, Rozkvět)	4	staré ulice okolo nádraží	1
Lesní mlýn, Třebízského až k Lunaparku	4	ohrada pod Kolibou	1
Plzeňská - plochá dráha	3	Chebská ulice směrem na Velkou Hleďsebi	1
nefunkční tržnice na Chebské	1	Hamrnický zámek	1
náves ve Stanovišti	1		1

Kde vnímáte centrum města?

Kolonáda a Zpívající fontána	9	prostor od Bohemia ke Kolonádě	2
Chebská křižovatka	7	Centrální lázně	1
Hlavní ulice (do Cristalu na sever)	3	Goethovo náměstí	1
kruhový objezd Hlavní x Reitenbergerova	2	prostor před hotelem Bohemia	1

Kde byste si domluvili sraz?

Kolonáda a Zpívající fontána	13	Restaurace Filip II.	1
------------------------------	----	----------------------	---

u sousoší monarchů (u kruhového objezdu)	4	kašna u Úšovické křižovatky	1
Chebská křižovatka	3	nádraží	1
Kamenný dvůr (restaurace, Cafe Pohoda)	3	starý židovský hřbitov	1
Modrá kavárna	1	zastávka Centrum	1
přírodní park Prelát	1		

Kam byste vzali návštěvu, co byste jí ve městě ukázali? (jmenujte max. 3 místa)

Kolonáda a Zpívající fontána	18	Rudolfův pramen	2
Ferdinandův pramen a park	10	Společenský dům Casino	1
lázeňské centrum a parky	7	Balbínův pramen	1
park Bohemium	6	Lesní pramen	1
přírodní park Prelát	4	Městské muzeum	1
Ski areál a okolí Krakonoše, golf	4	park u Kabelárny	1
Kladrská	2	Římskokatolický kostel	1
vyhlídkové altány nad městem	2		

Co považujete za hlavní hodnoty města? (uveďte max. 3 místa / stavby / části města nebo okolní krajiny)

lázně a prameny	11	areál hotelu Esplanade	1
lázeňský park od Cristalu k Ferdinandovu prameni	11	park u Kabelárny	1
Kolonáda a Zpívající fontána	9	golfový areál	1
lázeňská architektura	4	Goethovo náměstí	1
okolní lesy	4	přírodní park Prelát	1
Hlavní třída od Cristalu k Pacifiku	3	Mírové náměstí	1
Skalníkovy sady	3	Krakonoš	1
Kladrská	3	kvalitní bydlení	1
skloubení kvalitní architektury a zeleně	3	běžecské lyžařské stopy	1
dostupnost cílů pro krátkodobou rekreaci	2	vybavenost pro rodiny s dětmi	1

Bydlení

Jak hodnotíte podmínky bydlení ve městě? (označte prosím křížkem ve vybrané kolonce)

podmínky bydlení	vyhovující	nedostatečná
nabídka bydlení v bytech / v bytových domech je:	14	3
nabídka bydlení v rodinných domech je:	7	6
množství rozvojových lokalit pro novou výstavbu rodinných domů je:	8	5
nabídka bytů pro mladé lidi / mladé rodiny / seniory je:	3	12

Pracovní příležitosti

Jak hodnotíte pracovní příležitosti ve městě? (označte prosím křížkem ve vybrané kolonce)

podmínky pracovních příležitostí	vyhovující	nedostatečná
nabídka pracovních příležitostí ve městě	8	11
nabídka pracovních příležitostí v okolí (cca v okruhu 20 km)	10	8
příležitosti pro podnikání ve městě	5	13

V jakém odvětví Vám ve městě chybí pracovní příležitosti?

obory pro vysokoškolsky vzdělané	5	kultura	1
technické obory	3	mobilitní sociální služby	1
drobný průmysl	3	obory s vyšší přidanou hodnotou	1

zdravotnictví, školství	3	ekologické zemědělství, biofarmy	1
lehký průmysl	2	inovativní technologie	1
vše kromě cestovního ruchu	2	menší potravinářské podniky	1

Mají se ve městě rozvíjet výrobní aktivity s novými pracovními místy? A případně kde?

NE	4		
ANO	16	jižně od bývalých kasáren (okolí Stavebního mlýna)	4
		směrem ke Sklářům	3
		na okrajích města	2
		pouze drobné živnostenské podnikání	2
		malé manufaktury na periferii	1
		drobná výroba se zaměřením na vědu a výzkum	1
		služby pro širší cestovní ruch	1
		v okolí nádraží	1

Umíte si představit další rozvoj lázeňství a souvisejících služeb? A případně kde?

NE	4		
ANO	13	využití chátrajících budov	3
		veřejný otevřený lázeňský provoz	2
		zlepšení kvality poskytovaných lázeňských služeb	2
		lepší využití stávajících pramenů	1
		kvalitnější management	1
		nabídka pro rodiny s dětmi	1
		v okolních lesích - venkovní prameny	1
		v okolí nemocnice	1
		v lokalitě zahrádkové kolonie a stadionu Viktoria, pod Prelátem	1

Doprava ve městě

Jak hodnotíte dopravu ve městě? (označte prosím křížkem ve vybrané kolonce, případně uveďte konkrétní problémová místa)

doprava ve městě	ne	ano	konkrétní problémové místo	
Chybí ve městě parkovací stání?	7	10	centrum	3
			okolní radnice	2
			Úšovice	1
			u jazykové školy	1
			horní část Karlovarské	1
Vadí Vám dopravní zatížení města?	3	18	centrum, Hlavní třída	6
			Chebská křižovatka - u Kauflandu	5
			Plzeňská ulice	3
			Chebská - Hlavní (Cristal)	3
			Karlovarská	1
Chybí Vám někde zastávky veřejné hromadné dopravy?	14	6	Černý most - oboustranná zastávka	2
			Stanoviště	2
			Anglická - špatná dostupnost nádraží	1
			u Lidlu a Tesca	1
			Lékařský dům v Úšovicích	1
			Husova před Chebskou křižovatkou	1

doprava ve městě	ne	ano	konkrétní problémové místo	
Je ve městě cesta / chodník / pěšina, kudy neradi chodíte?	8	12	Franze Kafky (nedodělaný chodník)	2
			zadní cesta mezi Kauflandem a zimním stadionem	1
			cesta nad prameny (možné jen autem)	1
			Hlavní třída - velké množství předzahrádek	1
			okolí kina Slavia	1
			cesta Monty - hřbitov	1
			Dusíkova	1
			areál ploché dráhy	1
Vnímáte ve městě nějakou bariéru pro chodce (např. místo, kudy byste chtěli procházet, ale z nějakého důvodu nemůžete, nebo jej musíte složitě obejít)?	9	9	podmáčené parkové cesty	1
			chodník k nemocnici	2
			cesta do Stanoviště	2
			areál ploché dráhy	2
			Kubelíkova ulice - pěšina za paneláky	1
			území mezi Novou Chebskou a Panskými Poli	1
			pod Kolibou (původně park)	1
			cesta podél nemocnice	1
			Dusíkova	1
			Karlovarská	1
			Husova	1
			Nová Chebská	1
Jezdíte po městě na kole?	12	9		
Chybí Vám ve městě cyklostezky?	8	13	do Chodové Plané	2
			od Pacifiku přes Antonínka do Chotěnova	2
			na Hlavní třídě	1

Líbí se Vám myšlenka zřízení pěší zóny na Hlavní třídě (od Hotelu Cristal Palace přes kruhový objezd až k Ruské ulici u radnice) se zachováním provozu trolejbusů a zásobování?

ANO	NE
16	5

Lázeňství

Jak hodnotíte lázeňství ve městě? (označte prosím křížkem ve vybrané kolonce, případně uveďte konkrétní problémová místa)

podmínky lázeňství	NE	ANO
Pracujete v sektoru, který je přímo napojen na lázeňství?	20	1
Využívali byste lázeňská zařízení, pokud by byla veřejně přístupná?		19

Pozn.: Některé lázeňské provozy jsou veřejně přístupné, nedostatečná je patrně informovanost o těchto možnostech.

Využíváte lázeňské lesy na severním okraji města? Pokud ne, co by dle Vás přispělo k vyšší návštěvnosti lesů místními obyvateli?

NE	4		
ANO	12	úprava stezek - lepší schůdnost pro starší občany	4
		víc cílových míst, občerstvení, realizace nové lesní fontány, zprovoznění lesních kaváren a restaurací (Kamzík, Panorama, Nimrod, Červená Karkulka)	4
		lepší spojení MHD	2
		zlepšení viditelnosti z vyhlídkových míst v lesích	2
		úprava lesoparku - od lesního pramene k Lunaparku	1

	přesun některých kulturních akcí do lesoparků	1
	instalace laviček, odpočívadel, toalet	1
	lepší péče (úklid odpadků, např. za Agricolou)	1

Problémová místa ve městě

Jak hodnotíte stav vybraných lokalit ve městě? (označte prosím křížkem ve vybrané kolonce)

lokalita	lokalita se mi líbí	lokalita se mi nelíbí	využívám lokalitu a nechci, aby se změnila	lokalitu nevyužívám	umím si představit změnu / přestavbu lokality	nemám na lokalitu názor
Arnika		7		1	19	
centrální parkoviště	2	4		5	12	1
Nová Chebská	3	4	2	1	14	
park po kasárnách	5	3		6	7	2
Luna		10	1	3	11	
Nádraží / U Pily	2	4	2	3	7	5
plochá dráha a Plzeňská	1	5	1	4	11	1

Pokud jste u některé z kategorií zaškrtnuli kolonku „umím si představit změnu / přestavbu lokality“, prosím stručně popište, jak by se podle Vás mohla lokalita změnit - jak byste si představovali její budoucí podobu (např. rozvoj zeleně, rozvoj obytné zástavby, více parkovacích stání, rozvoj sportoviště apod.):

lokalita	námět	
Arnika	více zeleně, prolézačky pro děti	7
	stánky, místo setkávání, kašna	4
	vzorový lesní / lázeňský park, venkovní prameny	3
	lázeňský dům, pasáže, obchody	3
	lepší architektonické řešení	1
	městská pláž bez koupání	1
	garáže, nízká zástavba	1
centrální parkoviště	parkoviště P+R	4
	centrum pro obyvatele města	2
	administrativa	1
	propojení parků	1
Nová Chebská	aqua park	2
	dokončení výstavby (např. hobby market)	2
	rozvoj služeb (pošta apod.)	1
	úprava pěších komunikací, zprůchodnění území	1
	odclonění nákupních hal	1
	využití plochy brownfield u garáží	1
	centrum města	1
	rozvoj zeleně	1
park po kasárnách	drobná výroba	2
	zástavba	2
	doplnění aktivit	1
	zalesnění	1
Luna	komunitní centrum (multifunkční centrum, menší nákupní středisko), bydlení	8
	odstranění stavby	2

lokalita	námět	
	in-line dráha okolo Luny	1
Nádraží / U Pily	řemesla, výtopy, zachování drobné výroby	2
	administrativní centrum pro většinu odborů městského úřadu	2
	revitalizace zeleně	1
	zlepšení parkování	1
plochá dráha a Plzeňská	pestřejší využití (koně, chrti, festivaly, běžecká dráha, agility, sportovní park, bez automobilů)	7
	městská ulice, přesun příjezdu na západní stranu železnice	1
	částečně zastavět obytnými domy	1

Vnímáte ve městě nějaké jiné problematické / nefunkční místo? Jaké? (jmenujte max. 3 místa)

(Lesní mlýn, rozpadlý dům u nemocnice, Rozkvět, Ruská ulice nad radnicí, bývalá kasárna a skládka, zahrádky pod Vorou, území mezi tratí a zahradnictvím, zahrádky u nemocnice, Karkulka, Medvědí pramen - špatná péče, Dyleň a centrální parkoviště, plocha mezi 3. ZŠ a Plzeňskou ulicí, oplocený pozemek u bazénu, Panorama, oblast hřbitov - Monty, Kavkaz, Luna, park pod Kolibou, Nová Chebská, garáže směrem na Velkou Hleďsebi, tržnice na Chebské, proluka na Hlavní třídě naproti spořitelně)

Na výřezu nejsou zobrazena problematická místa: Nimrod, území od Lesního pramene až k Lunaparku, vztah města a okrajových částí.

Další náměty k územnímu plánu

Z předaných námětů byly vybrány náměty relevantní pro územní plán, které se neobjevily v předchozích výsledcích:

- jednostranná orientace města na zahraniční klientelu lázní
- zachování zahrádkových osad a redukce zastavitelných ploch vymezených v platném ÚPm na území zahrádek
- lepší cyklistické propojení s okolními obcemi (Hamrníky, Drmoul, Tři Sekery, Velká Hleďsebe)
- parkoviště v okolí nemocnice
- dořešení prostorů po zbořeném obchodním domě Baťa a nad Villa Dino
- komplexní řešení vodovodu a kanalizace ve Stanovišti

- chodník a cyklostezka s veřejným osvětlením od Úšovického kostela přes Stanoviště do Chotěnova
- řešení kapacitního příjezdu vozidel do areálu ČOV
- lepší napojení sídel Stanoviště a Chotěnov na město
- lepší vzájemné doplnění lázeňské a obytné části města
- uvolnění více lesních pozemků ke stavebním účelům v soukromých obydlích v přísně kontrolovaném přírodním styku ekologických a permakulturních zásad co se týče vodních, odpadních, tepelných, samozásobitelských a soběstačných systémů a bytí vzorem lidského žití v souladu s přírodou
- nový park v oblasti Monty - hřbitov
- vybudování bosé stezky v lokalitě u Lesního pramene
- využití drážního pozemku mezi železničním přejezdem a sídlištěm Plzeňská na parkoviště
- veřejné toalety ve městě
- zlepšení nabídky pracovních příležitostí

10.3. Klíčové lokality a témata pro budoucí rozvoj území

10.3.1. Systémová řešení

Na základě zpracování doplňujících průzkumů a rozborů byla identifikována témata (resp. problémy a potenciály), jejichž řešení bude nutné pojímat při zpracování územního plánu komplexně, neboť se v důsledku týkají celého řešeného území či ovlivňují další systémy na území města. Systémové řešení budou vyžadovat následující témata pro územní plán - při hledání způsobu řešení těchto témat bude kladen důraz na vnitřní i vnější souvislosti.

Lázeňská zeleň

Zeleň lázeňského charakteru je v současném stavu vyhovující, nicméně budoucí rozvoj města nabízí značné možnosti jejího rozvoje, zkvalitnění a zejména pak propojení s krajinou a využití potenciálu v návaznosti na řešení konkrétních lokalit na území města. Rozvoj lázeňské zeleně zejména v rozsahu osy Úšovického potoka bude koordinován s koncepcí rekreačního využití krajiny a atraktivních rekreačních lokalit (např. rozvoj vedlejší lázeňské osy přes Mariin pramen a Kolibu směrem na Zádub - Závšíšín k rekreačnímu území okolo Krakonoše a golfového areálu).

Vzájemná provázanost funkcí (lázně - město)

Město je funkčně separované na dvě samostatné části - lázeňskou a obytnou. Funkční segregace způsobuje množství problémů, které mohou negativně ovlivnit zejména sociální pilíř města. Územní plán bude na tuto skutečnost reagovat s cílem rozšířit a zlepšit možnosti využití lázeňského centra a zároveň rozvinout lázeňskou funkci jižně, směrem k obytnému těžišti města.

Jako hlavní moment takové koncepce se nabízí myšlenka založení veřejných lázní (např. ve vazbě na nemocnici), které by mohly doplnit lázeňskou infrastrukturu o zařízení pro místní obyvatele a návštěvníky mimo monofunkční lázeňská zařízení. Právě identifikace místních obyvatel s městem, jeho lázeňským charakterem a jeho hodnotami může být předpokladem pro obrácení dosavadního trendu úbytku a stárnutí populace.

V opačném směru je nezbytné zachovat a vytvořit v lázeňském centru cílová místa pro místní obyvatele (např. zanechat důležité veřejné instituce a běžnou občanskou vybavenost v historickém centru, využít prostor Arniky pro veřejné kulturní centrum) a vzájemně provázat obytnou část s lázeňským centrem. Koncepce vzájemného prolínání těchto dvou funkcí bude mít dopad na další systémy v území, zejména pak na koncepci lokálních center města - posílení stávajícího nebo vznik nového centra přibližujícího obě části k sobě může být předpokladem pro scelení města.

Zahrádkové kolonie ve městě

Urbanistický vývoj posledních dekád, zejména založení sídlišť, byl spojen se zakládáním zahrádkových osad. Některé z nich, byť zakládány na okraji města nebo zcela ve volné krajině, se dostaly k hranici města a zástavba limitovaná terénními podmínkami a významnými dopravními liniemi území je postupně přesahuje. Zahrádky představují důležitou součást rekreačního využití obyvatel a mají význam i z ekologického hlediska, ale v některých případech brání rozvoji městotvorných funkcí při zohlednění výrazných limitů územního rozvoje města. V územním plánu bude nezbytné prověřit budoucí zachování zahrádek ve vztahu k potřebnému rozvoji intenzivnější zástavby městského charakteru.

Osa lázeňského parku

Osa lázeňského parku je jednou z největších hodnot města, unikátní je možnost projít celé město od severu k jihu parkem. Těžiště této osy leží v lázeňském centru, a proto je osa mimo jiné nositelem možnosti posílení vzájemných vazeb v rámci města. Z hlediska jejího rozvoje se nabízí možnost prodloužení směrem k Lunaparku, ke Kamzickému jezírku a zejména pak směrem

do Úšovic a dále do volné krajiny s vazbou na jižní část území, dosud nevyužívanou pro rekreaci a turistiku. Řešení rozvoje osy lázeňského parku bude mít vliv na rozvoj sídelní zeleně, koncepci prostupnosti území a jeho rekreačního využívání.

10.3.2. Řešení funkcí

Některé funkční systémy budou v řešení územního plánu vyžadovat komplexní přístup, neboť v kontextu celého města a jeho fungování představují zásadní téma budoucího rozvoje.

Rozvoj individuálního bydlení

Přestože platný územní plán vymezil množství rozvojových ploch pro individuální bydlení, tyto plochy nejsou naplňovány a ve městě převažuje výstavba bytových domů v jiných lokalitách.

Rozvoj individuálního bydlení je nutné posuzovat a navrhovat s ohledem na charakter města a jeho hodnoty - Mariánské Lázně se vyznačují vysokým podílem bytových domů a intenzivní městskou zástavbou; tento charakter by mohl být narušen neuváženým rozvojem individuálního bydlení do krajiny a vznikem satelitů. V územním plánu bude nutné hledat vyváženost v rozvoji individuálních a hromadných forem bydlení, vhodnost a využitelnost lokalit pro rozvoj bydlení.

Výrobní plochy

V případě výrobních ploch bude nezbytné prověřit vhodnost dosavadního navrženého rozvoje a potřebné kapacity. Rozvoj výroby na území města může představovat hrozbu pro lázeňství a atraktivitu města. V územním plánu bude stanovení koncepce v oblasti ekonomických činností směřovat k zajištění dostatku pracovních příležitostí a stanovení cílového charakteru produkčního sektoru (např. podpora drobné výroby a ekonomických činností souvisejících přímo či nepřímo s tradicí lázeňství). Otázkou k řešení bude i prověření a případná transformace či reorganizace stávajících výrobních ploch.

10.3.3. Lokality k řešení

Plochá dráha

Plochá dráha představuje velkou plošnou bariéru v kompaktní zástavbě, její efekt je v rozporu se zásadami utváření fungujícího města - je extenzivně využívána, podíl uživatelů plochy je minimální, zamezuje průchodnosti území. Zároveň je významnou historickou hodnotou území a svým způsobem i unikátem. Disponuje potenciálem vzhledem k poloze ve městě (např. se nabízí možnost zprůchodnit areál pěšími cestami a zpřístupnit jej širší veřejnosti). S řešením ploché dráhy souvisí také rozvoj Plzeňské ulice, která je hlavní urbanistickou osou města, a také rozvoj území stávajícího centrálního parkoviště.

Letiště Skláře

Letiště Skláře je v současné době areálem brownfield - obrovský areál je nevyužívaný. Přesto se jedná o historicky významnou stavbu odkazující na tradici letectví v Mariánských Lázních. Území vykazuje potenciál pro rozvoj rekreačního létání a využití areálu jako potenciálního turistického cíle.

Jihozápadní okraj města (pod železnicí)

Území jihozápadně od hlavní železniční trati je s ohledem na územní limity jediným vhodným územím pro plošný expanzivní rozvoj města. V současnosti zahrnuje množství extenzivně využívaných areálů, převážně bez jakéhokoli koncepčního urbanistického uspořádání. V územním plánu bude nutné prověřit a stanovit hranici možného růstu města jihozápadním směrem a tomu přizpůsobit návazné řešení dopravní infrastruktury a spojení s městem. Možnost zachování charakteru produkčního území bude řešena ve vztahu k celkovému pojetí výrobních aktivit na území města.

Nová Chebská

Komerční centrum Nová Chebská je z urbanistického hlediska vnímáno jako areál zajišťující potřebné služby obyvatelům města a okolních obcí, ale bez adekvátního urbanistického uspořádání. Území je zcela monofunkční, což přispívá k nedostatečné provázanosti Nové Chebské s okolním městem. V územním plánu by mělo být navrženo řešení umožňující dostavbu / přestavbu lokality, aby charakterem i funkcemi více odpovídala městské zástavbě a umožnila své zapojení do organismu města.

Tepelská

V oblasti Tepelské ulice, resp. podél její jižní strany jsou umístěny větší výrobní a skladovací areály. V posledních letech však přirozeně probíhá transformace tohoto území, proto bude nezbytné definovat optimální cílový stav struktury a funkce tohoto území. Možností je posílení vznikajícího lokálního centra, podpora veřejné vybavenosti, vymezení uliční sítě (veřejných prostranství) a lepší prostupnost zejména směrem na jih do volné krajiny.

Centrální parkoviště

Centrální parkoviště je prostorem, který nese obrovský potenciál. Umístěno v podstatě ve středu města propojuje lázeňskou část a zástavbu podél Hlavní třídy s obytným těžištěm města Úšovicemi, je navázáno na vedlejší zelenou osu směřující pod nemocnicí do osy lázeňského parku, v blízkosti se nachází železniční zastávka Mariánské Lázně - město.

V územním plánu bude tato lokalita zcela jistě předmětem prověřování a navrhování variant budoucího rozvoje (od definování zástavby, její funkce a rozsahu, přes vymezení veřejného prostoru, formu lokálního centra a prověření možnosti pěší dostupnosti přes železniční koridor od Centrálního parkoviště k parku u nemocnice).

Krakonoš

Území pracovně nazývané Krakonoš je významnou rekreační lokalitou města, s množstvím již existujících atraktivit. Potenciál rozvoje lokality je dán zejména blízkostí lázeňského centra, propojením s lanovou dráhou a také možností alternativního dopravního přístupu (z Karlovarské silnice), který zajistí dobrou dopravní obsluhu lokality, aniž by bylo narušeno vnitřní lázeňské území a centrum. Lokalita nabízí možnost umísťovat aktivity a zařízení, která by v lázních narušovala charakter centra. V územním plánu bude nezbytné prověřit možnou kapacitu lokality, přípustné formy rekreačního využití a způsob zapojení lokality do systémů města - pěšími propojeními, prodloužením osy lázeňské zeleně, propojením s krajinou.

11. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ PRO ZPRACOVÁNÍ ZADÁNÍ ÚZEMNÍHO PLÁNU

Obsahem kapitoly je návrh zásad pro koncepci řešení ÚP, resp. doporučené zásady pro zpracování Zadání ÚP Mariánské Lázně. Další podrobné požadavky budou předmětem jednání s pořizovatelem.

Návrh požadavků na základní koncepci rozvoje území

- stanovit koncepci rozvoje území směřující k vyváženému vztahu hospodářského rozvoje, sociální soudržnosti a kvalitního přírodního prostředí; v řešeném území zejména posilovat hospodářský a sociální pilíř udržitelného rozvoje, využívat potenciál silného environmentálního pilíře
- zachovat stávající sídelní strukturu (nevymezovat nová sídla a zachovat stávající sídla)
- chránit a rozvíjet identifikované hodnoty území přírodní, kulturní i civilizační, vytvářet podmínky pro ochranu a rozvoj těchto hodnot, případně také vytvoření hodnot nových při zachování lázeňského charakteru města
- rozvíjet město Mariánské Lázně jako správní a kulturně společenské centrum regionu se zohledněním specifické lázeňské funkce a souvisejících požadavků na vysokou úroveň hygieny životního prostředí, ostatní malá sídla umírněně rozvíjet zejména s ohledem na jejich demografickou, strukturální stabilizaci a zvyšování kvality bydlení
- rozvíjet město jako obytné území s vysokou kvalitou bydlení a s nadstandardní úrovní občanského vybavení, které slouží zároveň občanům města i lázeňským hostům a dalším uživatelům území
- prověřit možnosti rozvoje pracovních příležitostí s důrazem na ochranu stávajícího charakteru města a požadavku na omezení plošné expanze především areálové (velkokapacitní halové) zástavby; preferovat rozvoj terciérního sektoru, zejména nevýrobní ekonomické činnosti (služby, obchod, věda a výzkum, zdravotnictví, lázeňství)
- při rozvoji města zohlednit aglomerační vazby na sousední obec Velká Hleďsebe
- chránit volnou krajinu před zastavěním, prioritně využívat rezervy zastavěného území a nevyužívané plochy (brownfields)
- upřednostňovat koncepční řešení před parciálními zájmy investorů

Návrh požadavků na urbanistickou koncepci:

- rozvoj sídel stanovit s cílem efektivního využití dostupných ploch a veřejné infrastruktury, usilovat o kompaktní tvar sídel
- prověřit rozsah plošného rozvoje města v jižní části území s ohledem na rozvojový potenciál města a s ohledem na základní koncepci rozvoje města a ochrany hodnot území
- při plošném rozvoji města respektovat a nepřekračovat přírodní i antropogenní hranice růstu města, např. údolní niva Kosového potoka, Karlovarská silnice
- rozvoj bydlení soustředit zejména do města, podpořit rozvoj bydlení také v lázeňském centru
- v malých sídlech vytvářet předpoklady pro zkvalitnění podmínek pro bydlení, navrženým řešením usilovat o stabilizaci populace a zachování obytné i rekreační funkce sídel
- prověřit účelné využívání zastavěného území a vymezit zastavitelné plochy bydlení odpovídající potřebě
- zastavitelné plochy situovat přednostně ve vazbě na stávající komunikační systém a na stávající systémy technické infrastruktury

- stanovit podmínky plošného a prostorového uspořádání zastavěného území a zastavitelných ploch tak, aby byla zajištěna hospodárnost jejich využití, a aby byly minimalizovány negativní vlivy sídla na okolní nezastavěné území
- zajistit vnitřní prostupnost sídel, doplňovat propojení sídel s volnou krajinou a vzájemné propojení sídel zejména formou zelených os navazujících na lázeňskou osu města, umožnit obnovu zaniklých cest
- chránit a rozvíjet lázeňskou zeleň a další plochy zeleně, urbanistickým řešením podpořit princip prolnutí lázeňských lesů a parků s městem
- prověřit a navrhnout změny způsobu využití nevyužívaných nebo nevhodně a nedostatečně využívaných areálů a ploch (brownfields, výrobní a dopravní plochy, extenzivně využívané plochy ve struktuře města - např. zahrádkové osady, sportovní areály)
- prověřit výrobní plochy a navrhnout jejich cílový rozsah zajišťující diverzitu pracovních příležitostí ve městě při zachování existujících hodnot území
- těžiště rozvoje rekreačních a sportovních aktivit v krajině soustředit do lokality Krakonoš
- prověřit uplatněné požadavky fyzických a právnických osob na změny využití území, při jejich posuzování uplatňovat jako hlavní kritérium jejich vztah k celkové koncepci rozvoje města

Územní plán bude obsahovat prvky regulačního plánu ve vybraných částech území, nebo v těchto vybraných částech stanoví podmínku pořízení regulačního plánu.

Návrh požadavků na koncepci veřejné infrastruktury

Dopravní infrastruktura

- stanovit základní dopravní koncepci města koordinující všechny provozované dopravní systémy, zohlednit zejména omezení vyplývající z lázeňského provozu a vymezených ochranných pásem vodních zdrojů, vnitřního lázeňského území a dalších limitů využití území

Silniční doprava

- při řešení koncepce dopravní infrastruktury vycházet z Návrhu řešení dopravy v centru města (EDIP s.r.o., 2004, aktualizace 2016)
- prověřit možnosti řešení lokálních dopravních závad (nevyhovující rozhledové poměry, šířkové a směrové parametry, apod.) na silniční síti a v případě potřeby navrhnout odpovídající řešení
- v případě potřeby navrhnout kapacitně vyhovující dopravní napojení zastavitelných ploch

Železniční doprava

- zachovat stávající koncepci železniční dopravy, umožnit modernizaci a optimalizaci stávajících tratí a zajistit adekvátní podmínky pro jejich realizaci
- urbanistickým řešením posilovat pozici železničního nádraží ve struktuře města

Doprava v klidu

- prověřit a navrhnout systém odstavných parkovišť v návaznosti na snižování dopravních kapacit v centrální lázeňské části města

Veřejná hromadná doprava

- zachovat podmínky pro provozování stávajících systémů veřejné hromadné dopravy, umožnit další rozvoj
- vytvořit podmínky pro zvýšení podílu veřejné hromadné dopravy vůči individuální automobilové dopravě
- prověřit možnost přemístění depa do prostoru lokality U Pily, případně navrhnout rozšíření a posílení multimodality v prostoru železničního nádraží

Pěší doprava

- rozvíjet síť pěších tras na celém území města, podporovat vzájemnou propojenost tras a navrhnout doplnění potřebných úseků pěších tras zejména v jižní části území
- doplnit pěší vazby mezi samostatnými sídly (Chotěnov, Stanoviště, Skláře, Vysoká Pec a městem)
- navrhnout pěší propojení samostatných sídel podél Kosového a Úšovického potoka, doplnit také další méně významné trasy s cílem vymezené uceleného systému prostupnosti území

Cyklistická doprava

- rozvíjet systém cyklistické dopravy v souladu s Generelem cyklistické dopravy (EDIP s.r.o., Liberec, 2014)

- navrhnout doplnění cyklotras a cyklostezek oddělených od motorové dopravy v rozsahu zajišťujícím bezkolizní pohyb cyklistů ve vzájemných vazbách mezi jednotlivými sídlami včetně návaznosti na sídla v sousedních obcích

Letecká doprava

- zachovat areál letiště Skláře, prověřit a navrhnout opatření umožňující jeho budoucí využití s důrazem na zachování možnosti obnovy rekreačního a sportovního létání

Technická infrastruktura

- zachovat stávající systémy plně funkční a rozvinuté technické infrastruktury na území města a umožnit jejich další rozvoj
- prověřit a navrhnout možnosti napojení malých oddělených sídel (Chotěnov, Skláře, Vysoká Pec) na systémy technické infrastruktury města
- prověřit možnosti rozvoje technické infrastruktury v malých sídlech a v návaznosti na dostupnost systémů TI stanovit uvážený plošný rozvoj sídel (zohlednit ekonomický a ekologický aspekt)

Zásobování vodou

- zachovat stávající koncepci zásobování pitnou vodou
- prověřit a případně vymezit napojení sídel Chotěnov, Skláře a Vysoká Pec na vodovodní systémy

Kanalizace a odstraňování odpadních vod

- upřednostnit realizaci oddílné kanalizace v okrajových částech města a v malých sídlech
- podporovat zvýšení retenční schopnosti území a navrhnout opatření snižující povrchový odtok srážkových vod z území

Zásobování elektrickou energií

- zachovat stávající koncepci zásobování elektrickou energií
- zajistit územní podmínky pro umístění potřebných zařízení v zastavitelných plochách

Zásobování teplem a plynem

- zachovat stávající koncepci zásobování teplem a plynem
- vyhodnotit dostupnost systému zásobování teplem a plynem u zastavitelných ploch a případně navrhnout způsob jejich napojení při zohlednění ekonomických hledisek
- prověřit aktuálnost záměru VTL plynovodu a případně vymezit koridor umožňující realizaci záměru

Nakládání s odpady

- zachovat stávající koncepci nakládání s odpady
- prověřit a navrhnout plochu pro umístění areálu odpadového hospodářství při zohlednění podkladu ÚS Rybízovna

Telekomunikace a radiokomunikace

- respektovat stávající telekomunikační a radiokomunikační zařízení a vedení
- při stanovení výškové regulace koordinovat řešení s existujícími radioreléovými trasami

Systémy jímání a distribuce přírodních minerálních vod

- prověřit možnosti vymezení systému jímání a distribuce minerálních vod, případně navrhnout územní ochranu páteřních řadů

Občanské vybavení

- prověřit a navrhnout koncepci občanského vybavení odpovídající předpokládanému rozvoji města
- zachovat a rozvíjet lokální i regionální zařízení občanského vybavení, řešením rozvoje občanského vybavení podpořit význam města jako regionálního centra
- koncepci občanského vybavení stanovit na podkladu vymezení celoměstských a lokálních center v rámci sídla Mariánské Lázně, vymezením ploch občanského vybavení podpořit budoucí rozvoj lokálních center v urbanistické struktuře města
- rozvoj občanského vybavení umožnit v plochách smíšených obytných, v jádrových částech města včetně lázeňského centra, podporovat městský charakter a polyfunkční využívání kompaktní městské zástavby
- zachovat stávající sportovní zařízení a prověřit potřebu jejich plošného rozvoje

Veřejná prostranství

- respektovat stávající systém veřejných prostranství a navrhnout jeho doplnění zajišťující prostupnost území

- vytvořit podmínky pro utváření uceleného a vzájemně provázaného systému veřejných prostranství ve vazbě na navržený urbanistický rozvoj města, včetně provázanosti s volnou krajinou zejména v jižní části území
- prověřit možnost vytvoření nového veřejného prostoru (náměstí) v těžišti města (v lokalitě centrálního parkoviště)
- důsledně chránit veřejně přístupnou zeleň s důrazem na striktní ochranu zeleně lázeňské
- navrhnout rozšíření veřejné zeleně v pokračování stávající lázeňské osy města podél Úšovického potoka do prostoru soutoku s Kosovým potokem s důrazem vazby na krajinu
- v zastavitelných plochách dbát na vymezování odpovídajícího rozsahu veřejných prostranství
- pomocí nástrojů územního plánování posilovat funkci veřejného prostranství na úkor funkce dopravní, a to zejména v lázeňském centru

Návrh požadavků na koncepci uspořádání krajiny

- chránit a rozvíjet krajinu na základě její různorodé charakteristiky a typických znaků
- posilovat polyfunkční využití krajiny, rozvíjet krajinné formace, podporovat rozmanitost krajinných ploch a prostorovou a biologickou diverzitu
- chránit volnou krajinu před zastavěním, ve větších plochách neumožnit nekoordinovaný rozvoj zástavby
- prověřit a vymezit plochy, ve kterých bude vyloučena možnost umístování staveb, zařízení a jiných opatření dle § 18 odst. 5 stavebního zákona
- umožnit revitalizaci vodních toků v území, zejména navrhnout revitalizace vodních toků Úšovického a Kosového potoka v jižní části území, včetně zajištění prostupnosti území údolních niv
- podporovat zvyšování retenční schopnosti krajiny, možnost realizace protipovodňových a protierozních opatření
- vymezit a upřesnit skladebné části prvků ÚSES s ohledem na aktuální stav v území a koordinovat jejich vzájemnou návaznost na hranicích sousedních obcí
- podporovat rekreační využívání krajiny, pro tento účel rozvíjet zejména údolní nivy Úšovického a Kosového potoka, provázat rekreační prostupnost krajiny v jižní části území s městem a především v návaznosti na osu lázeňského parku podél Úšovického potoka
- zlepšovat prostupnost území, prověřit síť místních a účelových komunikací a v případě potřeby navrhnout jejich doplnění zejména s ohledem na potřeby základní prostupnosti území, rekreace, cykloturistiky a pěší turistiky
- podpořit polyfunkčnost využití lázeňských lesů a souvisejících ploch na severních okrajích města

PŘÍLOHA 1 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BJ	bytová jednotka
BPEJ	bonitované půdně ekologické jednotky
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSN	česká technická norma
ČSR	Československá republika
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DN	Jmenovitá světlost
EO	ekvivalentní obyvatel
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
k. ú.	katastrální území
KK	Karlovarský kraj
KÚ	krajský úřad
NTL	nízkotlaký plynovod
LC	lokální biocentrum
MěÚ	městský úřad
nn	nízké napětí
NRBC	nadregionální biocentrum
NRBK	nadregionální biokoridor
OP	ochranné pásmo
P+R	(doplňující) průzkumy a rozbor
PRVK	plán rozvoje vodovodů a kanalizací
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa
PÚR ČR	Politika územního rozvoje České republiky
PVC	polyvinylchlorid
RD	rodinný dům
RBC	regionální biocentrum
RBK	regionální biokoridor
RS	regulační stanice
RURÚ	rozbor udržitelného rozvoje území
SAS ČR	Státní archeologický seznam České republiky
STL	středotlaký plynovod
SWOT	analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
TO	telefonní obvod
TR	transformovna
TS	trafostanice
TTP	trvalé travní porosty
ÚAN	území s archeologickými nálezy
ÚAP	územně analytické podklady
ÚP	územní plán
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚPm	územní plán města
ÚPO	územní plán obce
URÚ	udržitelný rozvoj území
ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významný krajinný prvek
vn	vyšoké napětí
vvn	velmi vysoké napětí
VTL	vyšokotlaký (plynovod)

zvn	zvláště vysoké napětí
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR	zásady územního rozvoje

PŘÍLOHA 2 BILANCE VYUŽITÍ ZASTAVITELNÝCH PLOCH VYMEZENÝCH V PLATNÉ ÚPD MĚSTA

Celkový přehled návrhových ploch vymezených v platné ÚPD města Mariánské Lázně je uveden v následující tabulce včetně vyhodnocení dosavadní naplněnosti ploch a zbývajících částí ploch dosud stavebně nevyužitých.

V rámci bilance využití zastavitelných ploch byly hodnoceny pouze navrhované plochy určené pro umístění staveb (jako záměry dle ÚPm proto nebyly bilancovány plochy zelené a plochy volné krajiny - zeleň, lázeňské lesy, lesoparky, vodoteče a vodní plochy, plochy zemědělsky využívané půdy).

Způsob využití ploch byl pro účely zpracování doplňujících průzkumů a rozborů stanoven v souladu s metodikou MINIS a v souladu se stávajícím využitím území (viz kapitola 5.2 Uspořádání území dle způsobu využití); označení ploch dle ÚPm v následující tabulce proto obsahuje nejen číselný kód plochy, ale také kód původního způsobu využití dle platného ÚPm Mariánské Lázně.

V ÚPm Mariánské Lázně jsou vymezeny návrhové plochy, přičemž značná část těchto ploch je převážně stabilizovaná, tedy bez nutnosti provést zásadní funkční změny nebo změny prostorové struktury zástavby. Tyto části ploch jsou v tabulce hodnoceny jako **stabilizované části ploch**, aby jejich rozsah nezkresloval vyhodnocení bilance využití - jedná se o stávající zástavbu, která nedoznala změn v průběhu platnosti ÚPm Mariánské Lázně a s ohledem na stanovený způsob využití žádné zásadní změny ani do budoucna nevyžaduje.

Z celkové výměry ploch (po odečtení stabilizovaných částí ploch) jsou pak identifikovány **využité části ploch**, tedy plochy, v nichž v průběhu platnosti ÚPm došlo k navrhované výstavbě (plochy byly stavebně využity).

Zbývajících plochy (po odečtení stabilizovaných a naplněných částí ploch) jsou uvedeny jako **zastavitelné části ploch**, tedy plochy dosud stavebně nevyužité, případně plochy, v nichž nedošlo k navrhované zásadní přestavbě. Tyto plochy nebyly v době platnosti ÚPm stavebně využity. Jejich budoucí vymezení v novém ÚP bude prověřeno v rámci zpracování návrhu ÚP.

ozn. plochy dle ÚPm	způsob využití plochy	etapa	výměra plochy (ha)	stabilizovaná část plochy (ha)	využitá část plochy (ha)	zastavitelná část plochy (ha)	poznámky
Sp-2	SR	I.	3,6405	3,6405	-	-	areál loveckého zámku Kladská
Bv	BV	I.	0,1754	0,1754	-	-	obytný dům na Kladské (Stavební dvůr)
P	DS	-	0,2469	0,2469	-	-	parkoviště na Kladské
01 P	DS	I.	0,2175	0,2175	-	-	parkoviště u Krakonoše
02 P	DS	I.	0,0269	0,0269	-	-	parkoviště u hotelu St. Moritz
03 P	DS	I.	0,1873	0	0	0,1873	parkoviště nad Ruskou
04 P	DS	I.	0,1181	0	0	0,1181	parkoviště za radnicí
05 P	DS	I.	0,0396	0	0	0,0396	parkoviště v Ruské ulici
06a P	DS	I.	0,2857	0	0,2857	0	Změna č. 1
06b P	DS	I.	0,6268	0	0,6268	0	Změna č. 1
07 P	DS	II.	1,3555	0	0	1,3555	parkoviště u kasáren
08 P	DS	I.	0,5119	0	0	0,5119	parkoviště u Vory
09 P	DS	I.	0,1449	0	0	0,1449	parkoviště u silnice na Velkou Hleďsebi
4 Sm1	SM	I.	0,1171	0	0	0,1171	Změna č. 12
11 R	RI	I.	1,2024	1,2024	-	-	
12 L	OL	I.	1,0047	0	0	1,0047	plocha přestavby - BF Lesní Mlýn
14 Bv	BV	I.	0,5702	0,5702	-	-	
19 L	OL	I.	0,1491	0	0	0,1491	
22 L	OL	I.	0,5587	0,5587	-	-	
30 SL	SL	I.	0,9286	0	0	0,9286	Arnika
31 SL	SL	I.	0,3744	0,3026	0	0,0718	
34 L	OL	I.	0,1369	0	0	0,1369	

ozn. plochy dle ÚPm	způsob využití plochy	etapa	výměra plochy (ha)	stabilizovaná část plochy (ha)	využitá část plochy (ha)	zastavitelná část plochy (ha)	poznámky
37 L	OL	I.	0,1744	0,1744	-	-	Městské muzeum
38 Bm2	BH	I.	0,7870	0,7870	-	-	
40 SL	SL	I.	1,2822	1,2822	-	-	
41 SL	SL	I.	1,3110	1,3110	-	-	
42a R	RI	I.	0,3581	0	0	0,3581	Změna č. 2
42b R	RI	I.	0,1589	0	0,1589	0	Změna č. 7
43 Sm1	SM	I.	5,1768	5,1768	-	-	
44 Sm1	SM	I.	0,2297	0,2297	-	-	
45 Bm1	BH	I.	0,4273	0,4273	-	-	
46 Bm1	BH	I.	0,4742	0,4742	-	-	
52 SL	SL	I.	0,0938	0	0	0,0938	
57 SL	SL	I.	1,4882	1,4882	-	-	
58 Sm2	SM	I.	0,2664	0,2664	-	-	
59 Bm2	BH	I.	0,4827	0,4827	-	-	
61 Sm2	SM	I.	1,2878	1,2878	-	-	
67 SL	SL	I.	0,1766	0,1766	-	-	
68 SL	SL	I.	1,9092	1,9092	-	-	
69 SL	SL	I.	1,2157	1,1276	0	0,0881	
77 SL	SL	I.	0,7102	0,7102	-	-	
79 SL	SL	I.	0,8168	0,8168	-	-	
81 R	RI	I.	1,6909	0,9589	0	0,7320	
83 R	RI	II.	1,3439	0	0	1,3439	
87 R	RI	I.	0,0753	0	0	0,0753	Změna č. 23
100 SL	SL	I.	0,4377	0,1825	0	0,2552	
102 R	OS	I.	1,2057	0,3993	0	0,8094	
107 Sm1	SM	I.	0,4803	0,4803	-	-	Změna č. 1
108 Sm2	SM	I.	0,7536	0	0,7536	0	Změna č. 1
112 Sm2	SM	I.	0,2768	0	0	0,2768	
120 SL	SL	I.	0,3877	0,3877	-	-	
121 Sm2	SM	I.	0,5215	0,5215	-	-	transformace (oplatkárna)
122 Sm2	SM	I.	0,3283	0,3283	-	-	
124 Bm1	BH	I.	1,9275	1,8164	0,1111	0	
125 Sm2	SM	I.	0,6958	0	0	0,6958	
126 Sm2	SM	I.	0,6703	0,6703	-	-	Změna č. 1
127 Sm1	SM	I.	0,6185	0,6185	-	-	Změna č. 1
128 Sm1	SM	I.	0,5241	0,3897	0	0,1362	
129a Sm1	SM	I.	4,3552	0	0,9523	3,4029	
129b Sm1	SM	I.	1,2083	0	0	1,2083	Změna č. 3/2
130 Sm1	SM	I.	2,2959	0	2,2959	0	
132 Sm2	SM	I.	1,4225	0	1,4225	0	Změna č. 9
134 Bm1	BH	I.	0,7881	0,7881	-	-	

ozn. plochy dle ÚPm	způsob využití plochy	etapa	výměra plochy (ha)	stabilizovaná část plochy (ha)	využitá část plochy (ha)	zastavitelná část plochy (ha)	poznámky
135 Ovš	OV	I.	0,3805	0	0	0,3805	
137 L	OL	II.	1,1622	0	0	1,1622	
138 Sp-1	ZX	II.	3,4350	0	0	3,4350	specifická plocha rekreace s převahou zeleně (variantní založení parkové zeleně mimo návrhové období)
140 Bč2	BI	I.	0,0501	0	0	0,0501	
142 Bč2	BI	I.	1,2456	0,5428	0	0,7028	
144 Sm1	SM	I.	0,3688	0,3688	-	-	
147 OVz	OV	I.	2,3241	0	0	2,3241	
148 OVz	OV	I.	0,6579	0	0	0,6579	
151 Sm2	SM	I.	2,3343	0	0	2,3343	
153 Sm2	SM	I.	0,3140	0	0	0,3140	
154 Sm2	SM	I.	0,7529	0	0,2605	0,4924	
157 Bm1	BH	I.	0,5012	0	0,5012	0	
158 Bm1	BH	I.	0,5073	0	0,1138	0,3935	
159 Bm1	BH	I.	0,0821	0	0	0,0821	
162 Bm1	BH	I.	0,8546	0,8546	-	-	
163 Bm1	BH	I.	0,7744	0,7328	0	0,0416	
164 Bm1	BH	I.	0,3816	0,2532	0	0,1284	
167 Bm1	BH	II.	0,6849	0,6849	-	-	
168 Bm1	BI	I.	1,5239	1,5239	-	-	
170a Bč	BI	I.	0,6723	0	0,5760	0,0963	
170b Bč	BI	I.	1,6565	0	0	1,6565	Změna č. 19
172 Rz	RZ	I.	2,0237	0	0,9332	1,0905	
173 Rz	RZ	I.	9,8827	2,2578	0	7,6477	
174 Vp	VD	I.	1,8723	0	0	1,8723	
179 Bm1	BH	I.	0,7467	0,7467	-	-	
180 Bm1	BH	I.	0,8184	0,8184	-	-	
186 Bm1	BH	I.	0,0843	0,0843	-	-	
187 Sm2	SM	I.	0,3734	0,3734	-	-	
188 Bm1	BH	I.	1,2484	1,2484	-	-	
189 Sm2	SM	I.	3,5806	0,2771	0,5433	2,7602	
193 Bč2	BI	I.	1,0665	0	1,0665	0	
195 Bč1	BI	I.	0,0879	0,0879	-	-	
199 Bč2	BI	I.	0,3824	0,3824	-	-	
202 Sm1	SM	I.	0,5821	0	0	0,5821	
203 Sm2	SM	I.	0,4132	0	0	0,4132	
205 Bč1	BI	I.	1,7548	0,4601	0	1,2947	
206 Vd	VD	I.	3,2041	2,4674	0	0,7365	
208 Vd	VD	I.	1,4227	1,0483	0	0,3744	
209 Bč1	BI	II.	1,5155	0	0	1,5155	
211 Bč1	BI	II.	1,2336	0	0	1,2336	

ozn. plochy dle ÚPm	způsob využití plochy	etapa	výměra plochy (ha)	stabilizovaná část plochy (ha)	využitá část plochy (ha)	zastavitelná část plochy (ha)	poznámky
212 Sm1	SM	I.	1,4449	0	0	1,4449	Hamrnický zámek - přestavba
213 Sm1	SM	I.	0,0674	0	0,0674	0	
219 Bč	BI	I.	1,6314	1,5214	0	0,1100	
221 Bč	BI	I.	1,0978	1,0978	-	-	
222 Bč	BI	I.	1,1781	1,1781	-	-	
224 Bč	BI	I.	6,2969	5,3753	0,1942	0,7274	
225 R	RI	II.	5,6005	0	0	5,6005	
226 Bč1	BI	II.	1,9092	0	0	1,9092	
227 Sm1	SM	II.	1,7596	0	0	1,7596	
228 Sm1	SM	II.	0,8507	0	0	0,8507	
229 Bč1	BI	I.	4,1347	0	0	4,1347	
231 Bm1	BH	I.	0,7630	0	0	0,7630	
233 Sm1	SM	I.	2,1580	1,5408	0	0,6172	
234 Sm1	SM	I.	1,6843	0,1637	0	1,5206	
235 Ovš	OV	I.	1,3730	0	0	1,3730	
236 R	OS	I.	2,3576	2,3576	-	-	
241 Bč2	BI	I.	0,1440	0,1440	-	-	
243 Bč1	BI	II.	5,7072	0	0	5,7072	
246 Bč1	BI	II.	0,2307	0	0	0,2307	
248 Sm2	SM	I.	0,3101	0,2607	0	0,0494	
249 Bč2	BI	I.	3,4058	1,5448	0,4361	1,4249	
250 Sm2	SM	I.	0,0577	0,0577	-	-	
253 Bč2	BI	I.	0,4377	0,2644	0	0,1733	
257 Bč2	BI	I.	0,2980	0,2980	-	-	
266 Sm1	SM	I.	1,6219	0	1,6219	0	
267 Sm1	SM	I.	2,1875	0,7350	0	1,4525	
269 Sm1	SM	II.	1,2668	0,3740	0	0,8928	
270 Sm1	SM	II.	6,3616	0	0	6,3616	
272 Vd	VD	II.	0,4769	0	0	0,4769	
273 Vd	VD	II.	10,2945	0	0	10,2945	
274 Vd	VD	I.	6,4150	3,0889	1,0000	2,3261	
275 Sm1	SM	I.	1,9836	0	1,9836	0	
278 Sm2	SM	I.	1,0456	1,0465	-	-	Změna č. 17, transformace území
279 Sm2	SM	I.	0,7012	0	0	0,7012	
281 Vd	VD	I.	1,0855	0,5070	0	0,5785	
282 Bč1	BI	I.	5,3684	2,6611	0,2926	2,7813	
287 Vd	VD	I.	6,2150	4,7524	0	1,4626	
289 Vp	VL	I.	2,8927	0	0	2,8927	
290 Vd	VD	II.	1,0344	0	0	1,0344	
291 Rz	RZ	II.	3,4000	0,1414	0	3,2586	
297 Bv	BV	I.	0,4107	0	0	0,4107	

ozn. plochy dle ÚPm	způsob využití plochy	etapa	výměra plochy (ha)	stabilizovaná část plochy (ha)	využitá část plochy (ha)	zastavitelná část plochy (ha)	poznámky
298 Vd	VD	I.	1,7362	0	0	1,7362	
299a Vd	VD	I.	3,7696	3,7696	-	-	
299b Vd	VD	I.	0,7016	0,7016	-	-	Změna č. 24
300 Vd	VD	II.	2,9771	0	0	2,9771	
301 Vd	VD	I.	1,7922	0,4723	0	1,3199	
302a Vp	VL	I.	8,7967	0,9430	0	7,8537	
302b Vp	VL	I.	1,3233	0	0	1,3233	Změna č. 3/1
303a Bv	BV	II.	0,6570	0,6570	-	-	
303b Bv	BV	I.	0,3699	0	0	0,3699	Změna č. 3/3
304 Bv	BV	II.	0,9393	0	0	0,9393	
305a Bv	BV	II.	2,0729	0,1547	0,4687	1,4495	
305b Bv	BV	I.	0,1579	0,1579	-	-	Změna č. 4
306 Bv	BV	II.	2,3145	1,2675	0,2760	0,7710	
307 Vp	VL	I.	2,8461	2,8461	-	-	
308 R	RI	I.	1,5885	1,2907	0	0,2978	Změna č. 5
309 R	RI	I.	0,7381	0,7381	-	-	Změna č. 5
310 R	RI	I.	0,0809	0,0809	-	-	Změna č. 6
311 R	RI	I.	0,7128	0,4967	0	0,2161	Změna č. 6
312 R	RI	I.	0,1762	0,1762	-	-	Změna č. 6
313 Bv	BV	I.	0,1234	0	0	0,1234	
317 Bv	BV	I.	0,4026	0	0	0,4026	
320 Bv	BV	I.	2,6175	0,2521	0	2,3654	
321 Bv	BV	I.	1,4299	0,1375	0	1,2924	
325 Vd	VD	I.	1,1859	0,4521	0	0,7338	
326 Vd	VD	I.	2,0519	0	0	2,0519	
328 R	RI	I.	0,4721	0	0	0,4721	
329 R	RI	I.	3,5722	2,0806	0,1007	1,3909	
332 Sm2	SM	I.	0,1424	0,1424	-	-	Změna č. 8
333 Sl	SL	I.	0,4530	0,4530	-	-	Změna č. 10
334 Sm1	SM	I.	0,1881	0	0,1881	0	Změna č. 14
335 Sl	SL	I.	1,2885	0,6276	0,4699	0,2571	Změna č. 16
336 Bč	BI	I.	0,2008	0,2008	-	-	Změna č. 18
337 Sl	SL	I.	0,2450	0	0	0,2450	Změna č. 15
338 Sm2	SM	I.	0,4438	0,2888	0	0,1550	Změna č. 20 (bývalé kurty k transformaci)
339 Sl	SL	I.	0,4659	0	0	0,4659	Změna č. 21 (plocha přestavby)
340 Sl	SL	I.	0,4377	0,4377	-	-	Změna č. 22
341 Sm2	SM	I.	0,8087	0	0,8087	0	Změna č. 26
342 Sl	SL	I.	0,7831	0	0	0,7831	Změna č. 25
343 Sl	SL	I.	0,4798	0	0	0,4798	Změna č. 25
Letiště	DL	I.	1,9108	0	0	1,9108	

PŘÍLOHA 3 ZHODNOCENÍ VYUŽITELNOSTI ÚAP

Příloha č. 3 je zpracována dle **Doporučení na obsah dokumentace doplňujících průzkumů a rozborů** (viz Pravidla Dotačního titulu Karlovarského kraje - Podpora územně plánovací činnosti obcí Karlovarského kraje; Doporučení pro pořizovatele a projektanty územních plánů a územních studií (aktualizováno k novele stavebního zákona 1. 1. 2013), KÚKK, odbor regionálního rozvoje, oddělení územního plánování).

Praktické využití datových vrstev

Vyhodnocení Územně analytických podkladů SO ORP Mariánské Lázně (aktualizace 2016) z hlediska potřeby doplnění a aktualizace informací nezbytných pro zpracování ÚP je uvedeno v následující tabulce (datové vrstvy jsou členěny dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb.):

č. jevu	jev ÚAP	popis zpřesnění / doplnění jevu
1.	zastavěné území	vymezeno v P+R; chybí intravilán (podstatný pro vymezení zastavěného území); rozsah intravilánu prověřen v rámci P+R
2.	plochy výroby	upraveno dle terénního průzkumu, vymezeno v P+R
3.	plochy občanského vybavení	upraveno dle terénního průzkumu, vymezeno v P+R
4.	plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území	v ÚAP vymezeny v rozsahu rozvojových území dle platného ÚPM – neadekvátní zařazení potřeba kompletního převymezení ploch brownfields, vymezeno v P+R
5.	památková rezervace včetně ochranného pásma	-
6.	památková zóna včetně ochranného pásma	využito, zbytné rozdělení vrstvy na čtyři části, nutno spojit
7.	krajinná památková zóna	-
8.	nemovitá kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma	nesoulad názvů památek s databází Monumnet, chybějící kulturní památky dle databáze Monumnet, doplněno a opraveno v P+R
9.	nemovitá národní kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma	využito
10.	památka UNESCO včetně ochranného pásma	-
11.	urbanistické hodnoty	využito, v P+R vymezeny – doplněny další urbanistické hodnoty
12.	region lidové architektury	využito
13.	historicky významná stavba, soubor	využito
14.	architektonicky cenná stavba, soubor	využito, v P+R vymezeny – doplněny další architektonicky cenné stavby
15.	významná stavební dominanta	využito, v P+R vymezeny – doplněny další významné stavební dominanty
16.	území s archeologickými nálezy	využito
17.	oblast krajinného rázu a její charakteristika	-
18.	místo krajinného rázu a jeho charakteristika	-
19.	místo významné události	-
20.	významný vyhlídkový bod	absence významných vyhlídkových bodů v území, doplněny v P+R
21.	územní systém ekologické stability	potřeba aktualizace v souladu s platnou ÚPD (Změna č. 27)
22.	významný krajinný prvek registrovaný, pokud není vyjádřen jinou položkou	využito
23.	významný krajinný prvek ze zákona, pokud není vyjádřen jinou položkou – údolní niva	potřeba doplnění a aktualizace (zpřesnění v měřítku katastrální mapy)
24.	přechodně chráněná plocha	-

č. jevu	jev ÚAP	popis zpřesnění / doplnění jevu
25.	národní park včetně zón a ochranného pásma	-
26.	chráněná krajinná oblast včetně zón	využita aktuální data AOPK
27.	národní přírodní rezervace včetně ochranného pásma	využito
28.	přírodní rezervace včetně ochranného pásma	využito
29.	národní přírodní památka včetně ochranného pásma	-
30.	přírodní park	-
31.	přírodní památka včetně ochranného pásma	využito
32.	památný strom včetně ochranného pásma	využito
33.	biosférická rezervace UNESCO, geopark UNESCO	-
34.	NATURA 2000 – evropsky významná lokalita	využito
35.	NATURA 2000 – ptačí oblast	-
36.	lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem	-
37.	lesy ochranné	využito
38.	les zvláštního určení	využito
39.	lesy hospodářské	-
40.	vzdálenost 50 m od okraje lesa	potřeba aktualizace dle skutečné vzdálenosti 50 m od okraje lesa v souladu s PUPFL dle katastru nemovitostí, doplněno a opraveno v P+R
41.	bonitovaná půdně ekologická jednotka	využito
42.	hranice biochor	-
43.	investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti	využito
44.	vodní zdroj povrchové, podzemní vody včetně ochranných pásem	využito
45.	chráněná oblast přirozené akumulace vod	využito
46.	zranitelná oblast	-
47.	vodní útvar povrchových, podzemních vod, užívání pozemků sousedících	využito
48.	vodní nádrž s korytem toku 6 m	využito
49.	povodí vodního toku, rozvodnice	-
50.	záplavové území	využito
51.	aktivní zóna záplavového území	využito
52.	území určené k rozlivům povodní	-
53.	území zvláštní povodně pod vodním dílem	-
54.	objekt/zařízení protipovodňové ochrany	-
55.	přírodní léčivý zdroj, zdroj přírodní minerální vody včetně ochranných pásem	využito

č. jevu	jev ÚAP	popis zpřesnění / doplnění jevu
56.	lázeňské místo, vnitřní a vnější území lázeňského místa	využito
57.	dobývací prostor	-
58.	chráněné ložiskové území	-
59.	chráněné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry	-
60.	ložisko nerostných surovin	-
61.	poddolované území	využito
62.	sesuvné území a území jiných geologických rizik	využito
63.	staré důlní dílo	využito, potřeba doplnění jevu dle evidence Geofondu ČR, doplněno a opraveno v P+R
64.	staré zátěže území a kontaminované plochy	využito
65.	oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší	-
66.	odval, výsypka, odkaliště, halda	-
67.	technologický objekt zásobování vodou včetně ochranného pásma	využito
68.	vodovodní síť včetně ochranného pásma	využito
69.	technologický objekt odvádění a čištění odpadních vod včetně ochranného pásma	využito
70.	síť kanalizačních stok včetně ochranného pásma	využito
71.	výrobní elektrárny včetně ochranného pásma	využito
72.	elektrická stanice včetně ochranného pásma, OP 7 m	využito
73.	nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy včetně ochranného pásma, OP – 22 kV 10 m od krajních vodičů	využito
74.	technologický objekt zásobování plynem včetně ochranného a bezpečnostního pásma	využito
75.	vedení plynovodu včetně ochranného a bezpečnostního pásma	využito
76.	technologický objekt zásobování jinými produkty včetně ochranného pásma	využito
77.	ropovod včetně ochranného pásma	-
78.	produktovod včetně ochranného pásma	-
79.	technologický objekt zásobování teplem včetně ochranného pásma	využito
80.	teplovod včetně ochranného pásma	využito
81.	elektronické komunikační zařízení včetně ochranného pásma	využito
82.	komunikační vedení včetně ochranného pásma	využito
83.	jaderné zařízení	-

č. jevu	jev ÚAP	popis zpřesnění / doplnění jevu
84.	objekty nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami – zemědělská provozovna	-
85.	skládka včetně ochranného pásma	-
86.	spalovna včetně ochranného pásma	-
87.	zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu včetně ochranného pásma	-
88.	dálnice včetně ochranného pásma	-
89.	rychlostní silnice včetně ochranného pásma	-
90.	silnice I. třídy včetně ochranného pásma, OP 50 m od osy krajního pruhu mimo zastavěné území	-
91.	silnice II. třídy včetně ochranného pásma, OP 15 m od osy krajního pruhu mimo zastavěné území	využito, opraveno vymezení silnice II/215 (Plzeňská, Hlavní třída) v P+R
92.	silnice III. třídy včetně ochranného pásma	využito, opraveno vymezení silnice III/2114, doplněno vymezení silnice III/02110 v P+R
93.	místní a účelové komunikace	potřeba aktualizace, doplnění v P+R (plochy veřejných prostranství - komunikací - PX)
94.	železniční dráha celostátní včetně ochranného pásma	využito
95.	železniční dráha regionální včetně ochranného pásma	využito
96.	koridor vysokorychlostní železniční trati	-
97.	vlečka včetně ochranného pásma	-
98.	lanová dráha včetně ochranného pásma	využito
99.	speciální dráha včetně ochranného pásma	-
100.	tramvajová dráha včetně ochranného pásma	-
101.	trolejbusová dráha včetně ochranného pásma	využito
102.	letiště včetně ochranných pásem	využito
103.	letecká stavba včetně ochranných pásem	využito
104.	vodní cesta	-
105.	hraniční přechod	-
106.	cyklostezka, cyklotrasa, hipostezka a turistická stezka	využito, potřeba aktualizace dle oborových databází, doplněno v P+R
107.	objekt důležitý pro obranu státu včetně ochranného pásma	-
108.	vojenský újezd	-
109.	vymezené zóny havarijního plánování	využito
110.	objekt civilní ochrany	-
111.	objekt požární ochrany – hasičská zbrojnice	-
112.	objekt důležitý pro plnění úkolů Policie České republiky	-

č. jevu	jev ÚAP	popis zpřesnění / doplnění jevu
113.	ochranné pásmo hřbitova, krematoria	-
114.	jiná ochranná pásma	využita ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů, vodního zdroje MZCHÚ, železnice, silnice, lanové dráhy, letiště, výškových omezení staveb (letiště), elektrorozvodů, telekomunikačního zařízení, BP plynovodu
115.	ostatní veřejná infrastruktura	využito, doplněno v P+R
116.	počet dokončených bytů k 31.12. každého roku	-
117.	zastavitelná plocha	využito, doplněno v P+R
118.	jiné záměry	-
119.	další dostupné informace, např. průměrná cena m2 stavebního pozemku v členění podle katastrálních území	-

Praktické využití obou dokumentací

ÚAP Karlovarského kraje (aktualizace 2015)

ÚAP Karlovarského kraje (aktualizace 2015) jsou zcela využitelné pro zpracování doplňujících průzkumů a rozborů a následně návrhu ÚP Mariánské Lázně. Popis a data k jednotlivým tematickým okruhům jsou dostatečné, z hlediska indikátorů udržitelného rozvoje a vyhodnocení vyváženosti pilířů URÚ nebyly zjištěny odlišné informace, vyhodnocení odpovídá skutečnostem zjištěným v rámci doplňujících průzkumů a rozborů ÚP Mariánské Lázně.

V rámci faktického doplnění údajů lze navrhnout doplnění konkrétního problému k řešení v ÚP (OH01 Záplava v zastavěném území obce) v centrální části města Mariánské Lázně.

ÚAP SO ORP Mariánské Lázně (aktualizace 2016)

Údaje obsažené v ÚAP SO ORP Mariánské Lázně (aktualizace 2016) jsou dostatečné a využitelné pro zpracování ÚP. V rámci doplňujících průzkumů a rozborů ÚP Mariánské Lázně byly ve větší míře **doplněny záměry na provedení změn v území** vycházející zejména z oborových podkladů města (zejména v oblasti dopravní infrastruktury), dále konkrétní projektové záměry dle předaných podkladů (územní studie, projektové dokumentace).

Doplněny byly **problémy k řešení v ÚP**, zejména závady na úrovni obce (lokální dopravní závady, drobnější plochy brownfields, bariéry v území apod.). Z větší části jsou problémy v ÚAP SO ORP Mariánské Lázně (aktualizace 2016) všeobecně popsány v textové části, v kapitole 6.3. Celkové vyhodnocení vyváženosti územních podmínek URÚ a v kapitole 7. Určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci.

Z hlediska tematické orientace města na lázeňství a využívání minerálních pramenů chybí podrobnější podklady a údaje o infrastruktuře rozvodů a čerpání zdrojů minerálních vod v souvislosti s lázeňskou infrastrukturou města.

Reálnost hodnocení vyváženosti pilířů URÚ

Hodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje území zcela odpovídá aktuální situaci a odráží dostupné údaje o městě. V rámci doplňujících průzkumů a rozborů ÚP Mariánské Lázně nebyly zjištěny žádné odlišné skutečnosti a toto vyhodnocení bylo pouze doplněno o podrobnější popis na úrovni obce. V rámci území města je stav všech pilířů udržitelného rozvoje hodnocen jako dobrý, v detailu doplňujících průzkumů a rozborů je provedeno pouze vzájemné porovnání pilířů bez kontextu stavu pilířů v okolních obcích.